COMMENTARY TO THE

JATAKA PALI.

PART IV.

(තිපිටකමුද්දඞ්කණෙ පඤ්චදසමං පොත්ථකං)

භදන්තාචරිය බුද්ධඝොස මහාථෙරවරප්පණීතා

ජාතකට්ඨකථා.

චතුත්ථොභාගො

(නවක-තෙරසක නිපාත වණ්ණනා)

ToC

Vol. XXXVI.

SIMON HEWAVITARNE BEQUEST

BHADANTACARIYA BUDDHAGHOSA MAHA THERA'S

COMMENTARY TO THE

JATAKA PALI.

PART IV.

(තිපිටකමුද්දඞ්කණෙ පඤ්චදසමං පොත්ථකං)

භදන්තාචරිය බුද්ධඝොස මහාථෙරවරප්පණීතා

ජාතකට්ඨකථා.

චතුත්ථොභාගො

(නවක-තෙරසක නිපාත වණ්ණනා)

සිරිලඞ්කාදීපෙ
නගරඞ්ගණපුරොපන්තිකෙ පතිට්ඨිතං
අභිනවාරාමඛ්‍යාතං හමරාරක්ඛවිහාරමජ්ඣාවසතා
භදන්තපණ්ඩිතෙන
වීදුරුපොල පියතිස්ස මහානායකථෙරෙන
සංසොධිතාභිසඞ්ඛතාච.

බු : ව : 2552.
ක්‍රි : ව : 2008.

මිල රු. 125/=

ToC

COMMENTARY TO THE

JATAKA PALI.

PART IV.

(තිපිටකමුද්දණකෙ පඤ්චදසමං පොත්ථකං)

භදන්තාචරිය බුද්ධඝොස මහාථෙරවරප්පණීතා

ජාතකට්ඨකථා.

චතුත්ථොභාගො

(නවක-තෙරසක නිපාත වණ්ණනා)

ToC

Vol. XXXVI.

SIMON HEWAVITARNE BEQUEST

BHADANTĀCARIYA BUDDHAGHOSA MAHĀ THERĀ'S

COMMENTARY TO THE

JATAKA PALI.

PART IV

REVISED AND EDITED BY

The Venerable Pandit

VIDURUPOLA PIYTISSA MAHA NAYAKA THERA

Bambarakele Vihāre, Nuwara Eliya,
Ceylon.

PUBLISHED BY THE TRUSTEES

SIRINATH KUMARADASA MOONASINGHE ESQ.

THE TRIPITAKA PUBLICATION PRESS,

MALIGAKANDA,

COLOMBO (CEYLON)

B. E. 2478.

C. E. 1934.

ToC

III වන මුද්‍රණය 1000

ToC

(තිපිටකමුද්දඞ්කණෙ පඤ්චදසමං පොත්ථකං)

භදන්තාචරිය බුද්ධඝොස මහාථෙරවරප්පණීතා

ජාතකට්ඨකථා.

චතුත්ථොභාගො

(නවක-තෙරසක නිපාත වණ්ණනා)

සිරිලඞ්කාදීපෙ

නගරඞ්ගණපුරොන්තිකෙ පතිට්ඨිතං

අභිතවාරමඛ්‍යාතං හමරාරක්ඛවිහාරමජ්ඣාවසතා

භදන්තපණ්ඩිතෙන

වීදුරුපොල පියතිස්ස මහානායකථෙරෙන

සංසොධිතාභිසඞ්ඛතාව.

සයිමන් හේවාවිතාරණ මහාසයාණනෙතන

සොගතෙන

සිරිනාථ කුමාරදාස මූනසීහාභිධානෙන

තිපිටකමුද්දාලයෙ මුද්දාපෙත්වා

පාකටීකතා.

බු : ව : 2478.

ක්‍රි : ව : 1934.

ToC

PUBLISHERS NOTE

The late Mr. SIMON ALEXANDER HEWAVITARANE, who in his life time had begun to publish the TRIPITAKA, left a bequest for its completion after his death. He died suddenly on 17th January 1913 and in accordance with his wishes his Trustees had published the Commentaries on the Text in 49 volumes. After seventy years these books are no longer readily available.

His widow Mrs. SOMAWATI HEWAVITARANE who passed away on 10th January 1982 at the age of 94, had prior to her death, created the SOMAWATI HEWAVITARANE TRUST to carry on the good work started by her late husband and bequeathed her entire estate to this Trust.

We the Trustees of the Somawati Hewavitarane Trust, having seen the need to re-print the Commentaries, have undertaken this task to help both the student and teacher of the Dhamma and in the hope that this act of ours will help to preserve the Noble Teachings of the Blessed One for the benefit of the future generations and thereby prolong the life of the Buddha Sasana by many more thousands of years.

May the fruits of this meritorious act help the late Simon Alexander Hewavitarane and Somawati Hewavitarane Maha Upasikawa in Sansara and towards their final attainment of Nibbana.

Noel Wi jenaike
Nanda Amerasinghe
Parinda Ranasinghe

05.12.2008
Somawati Hewavitarane Trust Office,
130, Maligakanda Road, Colombo-10,
SRI LANKA.

PREFATORY NOTE.

WITH the publication of the fourth part of the Jātaka Aṭṭhakathā, I have much pleasure in placing before the public the 36th volume of the Simon Hewavitarne Bequest Series. The editing of this volume has also been done by the Ven'ble Pandit Widurupola Piyatissa Mahā Nāyaka Thero of the Up-country Amarapura Sect, Bambarakelle Vihāre, N'Eliya, with the assistance of the Ven'ble Pandit Palannoruwe Vimaladhamma Thero of the Tutorial Staff, Vidyòdaya Oriental College, Māligākanda, I beg to convey my heartfelt thanks to the Revd. Editor who although in indifferent health has done the task with zeal.

I have much pleasure to announce that the fifth part of the Jātaka Aṭṭhakathā, and the Apadāna and Pancappakarana Aṭṭhakathā are well in hand and will be out during the course of next year.

The preface to this volume has been purposely ommited by the learned editor, as the subject matter has been embodied in the first three parts.

S. K. Moonesinghe.

Tripitaka Publication Office.
Maligakanda, Colombo,
27th December, $\frac{2478}{1934}$.

THE LATE
MR. SIMON ALEXANDER HEWAVITARNE.

BORN 20TH MARCH, 1875. DIED 17TH JANUARY, 1913.

ToC

සෝමාවතී හේවාවිතාරණ මැතිනිය

THE LATE

VEN'BLE ANAGARIKA DHARMAPALA.

(SIRI DEVAMITTA DHAMMAPALA)

Director of Tripitaka Muddrana Sabha

BORN 17TH SEPTEMBER, 1864. DIED 29TH APRIL, 1933

සූචිපත්තං.

CONTENTS.

තෙරසකනිපාතවණ්ණනා
නිට්ඨිතා.

ERRATA

සුද්ධිපත්තං

පිට්ඨෙ.	පන්තියං.	අසුද්ධි.	සුද්ධි.
11	2	නිද්ධිං.	නිධිං.
,,	34	ජතකං.	ජාතකං.
12	3	අචරියු.	ආචරියු.
,,	4	ආනීතං.	ආනීතං.
14	1	හොපති.	හොති.
15	22	වීමසනත්ථාය.	වීමංසනත්ථාය.
34	34	උක්ඛිපත්වා.	උක්ඛිපිත්වා.
43	25	කලිඞ්ගරෙට්ඨ.	කාලිඞ්ගරට්ඨෙ.
49	19	විපස්සනා යොගො.	විපස්සනායොගො.
52	19	කොධවසෙන.	කොධවසෙන.
,,	25	අනන්තරං.	අනන්තරා.
90	23	පක්කාසාපෙත්වා.	පක්කොසාපෙත්වා.
97	18	ආනුභාවන්ති.	ආනුභාවන්ති.
99	9	පවත්තෙත්වා.	පවත්තෙත්වා.
,,	33	සභායෙ.	සහායෙ.
102	2	මහාකුක්කුස.	මහාඋක්කුස.
,,	5	සමින්නාගතෙ.	සමන්නාගතෙ.
103	8	වත්වා.	වත්වා
104	37	යාචිත්වා.	යාචිත්වා.
105	7	අ ගන්ත්වා.	ආගන්ත්වා.
110	7	චිවරි.	විවරි.
113	27	කසිරාජෙන.	කාසිරාජෙන.
118	10	බ්‍රාහ්මණපණ්ඩිතා.	බ්‍රාහ්මණ පණ්ඩිතා.
136	21	බ්‍රහ්මලො.	බ්‍රහ්මලොක.
141	27	වචනකරො.	වචනකරො.
143	12	පෙසති.	පෙසෙති.
150	14	හයො.	නයො.
152	38	අලඞ්කරිත්වා.	අලඞ්කරීයති.
154	17	තෙනස්ස.	තෙනස්සා.

පිටුව.	පංක්තිය.	අශුද්ධි.	ශුද්ධි.
164	17	උපලවෙනෙතා.	උපලාවෙනෙතා.
167	25	ඛිච්චනානි.	ඛිච්චතානි.
169	27	මයා.	මයං.
171	30	සසගරන්තං.	සසාගරන්තං.
173	8	ඡිජ්ජිත්වා.	ඡින්දිත්වා.
175	26	අතාපදසු.	අතාපාදසු.
185	21	අදණ්ඩියං.	අදණ්ඩිය.
198	3	භවිස්සසීති.	භවිස්සතීති.
203	13	සො පුබ්බෙ.	යො පුබ්බෙ.
219	34	කාරප්පත්තානි.	කාරපත්තානි.
223	1	භාසිං.	භාසි.
227	13	නීහරෙයාථාති.	නීහරෙය්‍යාථාති.
,,	23	හොති.	හොන්ති.
229	13	මුඤ්චන්තීති.	මුච්චන්තීති.
210	8	එවං	එවං

එකූනනවුතිමෙ පිටුව:-(89)

"පඨමපාදං සත්වා අභිසම්බුද්ධො හුත්වා කථෙසි.
සො මාණවො තස්ස පාවදීති" එතං
"සො මාණවො තස්ස පාවදිති
පඨමපාදං සත්වා අභිසම්බුද්ධො හුත්වා කථෙසි" ඉති භවිතබ්බං.

ABBREVIATIONS.

සඞ්කෙතනිරූපනං.

සි. සීහල පොත්ථකං.

ඉං. මුද්දිත ඉඞ්ගලීසක්ඛර පොත්ථකං.

ස්‍යා. මුද්දිත ස්‍යාමක්ඛර පොත්ථකං.

ToC

THE PALI ALPHABET

IN SINHALESE CHARACTERS.

VOWELS.

අ a   ආ á   ඉ i   ඊ í   උ u   ඌ ú   එ é   ඔ ó

CONSONANTS.

	ක ka	ඛ kha	ග ga	ඝ gha	ඞ ṅa		
	ච ca	ඡ cha	ජ ja	ඣ jha	ඤ ña		
	ට ṭa	ඨ ṭha	ඩ ḍa	ඪ ḍha	ණ ṇa		
	ත ta	ථ tha	ද da	ධ dha	න na		
	ප pa	ඵ pha	බ ba	භ bha	ම ma		
ය ya	ර ra	ල la	ව va	ස sa	හ ha	ළ ḷa	අං aṇ

ක ka	කා ká	කි ki	කී kí	කු ku	කූ kú	කෙ ké	කො kó
ඛ kha	ඛා khá	ඛි khi	ඛී khí	ඛු khu	ඛූ khú	ඛෙ khé	ඛො khó
ග ga	=	=	=	=	=	=	=

කක kka	ඤඤ ñña	ත්ව tva, ත්‍ර tra	ම්ඵ mpha
කඛ kkha	ඤ්හ ñha	දද dda	ම්බ, ඹ mba
ක්‍ය kya	ඤ්ච, ඦ ñca	දධ, ද්ධ ddha	ම්භ mbha
ක්‍රි kri	ඤ්ඡ ñcha	ද්‍ර dra	මම mma
ක්ව kva	ඤ්ජ ñja	ද්ව dva	ම්හ mha
ඛ්‍ය khya	ඤ්ඣ ñjha	ධ්ව dhva	යය, ය්‍ය yya
ඛ්ව khva	ටට ṭṭa	න්ත nta	ය්හ yha
ගග gga	ටඨ, ට්ඨ ṭṭha	න්ථ ntha	ලල lla
ගඝ ggha	ඩඩ ḍḍa	න්ද nda	ල්‍ය lya
ග්‍ර gra, ඞ්ක ṅka	ඩඪ ḍḍha	න්ධ ndha	ල්හ lha
ඞ්ඛ ṅkha	ණණ ṇṇa	නන nna, න්හ nha	ව්හ wha
ඞ්ග ṅga	ණ්ට ṇṭa	පප ppa	සස ssa
ඞ්ඝ ṅgha	ණ්ඨ ṇṭha	පඵ ppha	ස්ම sma
චච cca	ණ්ඩ, ඬ ṇḍa	බබ bba	ස්ව swa
චඡ ccha	ණ්හ ṇha	බභ bbha	හ්ම hma
ජජ jja	තත tta	බ්‍ර bra	හ්ව hva
ජඣ jjha	තථ ttha	ම්ප mpa	ළ්හ ḷha

ා á   ි i   ී í   ු u   ූ ú   ෙ é   ො ó

ToC

ජාතකට්ඨකථා.

චතුත්ථභාගො.

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස.

9. 1.

පරිසඞ්කුපථො නාමායන්ති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො එකං දුබ්බචං ආරබ්භ කථෙසි.

සො කිර එකො කුලපුත්තො නිය්‍යාණිකසාසනෙ පබ්බජිත්වාපි අත්ථකාමෙහි ආචරියුපජ්ඣායෙහි චෙව සබ්‍රහ්මචාරීහි ච එවං තෙ අභික්කමිතබ්බං එවං පටික්කමිතබ්බං එවං ආලොකිතබ්බං එවං විලොකිතබ්බං එවං සමිඤ්ජිතබ්බං එවං පසාරෙතබ්බං එවං නිවාසෙතබ්බං එවං පාරුපිතබ්බං එවං පත්තො ගහෙතබ්බො යාපනමත්තං භත්තං ගහෙත්වා පච්චවෙක්ඛිත්වා පරිභුඤ්ජිතබ්බං ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරෙන භොජනෙ මත්තඤ්ඤුනා ජාගරියමනුයුත්තෙන භවිතබ්බං ඉදං ආගන්තුකවත්තං නාම ජානිතබ්බං ඉදං ගමිකවත්තං නාම ඉමානි චුද්දස ඛන්ධකවත්තානි අසීති මහාවත්තානි තානි තෙ සම්මාවත්තිතබ්බං ඉමෙ තෙරස ධුතගුණා නාම එතෙ සමාදාය වත්තිතබ්බානීති ඔවදියමානො දුබ්බචො අහොසි අක්ඛමො අප්පදක්ඛිණග්ගාහී අනුසාසනිං අහං තුම්හෙ න වදාමි තුම්හෙ කස්මා මං වදෙථ අහමෙව අත්තනො අත්ථං වා අනත්ථං වා ජානිස්සාමීති අත්තානං අවචනීයං අකාසි. අථස්ස දුබ්බචභාවං ඤත්වා භික්ඛූ ධම්මසභායං අගුණං කථෙන්තා නිසීදිංසු. සත්ථා ආගන්ත්වා කායනුත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සන්නිසින්නාති පුච්ඡිත්වා ඉමාය නාමාති වුත්තෙ තං භික්ඛුං පක්කොසාපෙත්වා සච්චං කිර ත්වං දුබ්බචොසීති පුච්ඡිත්වා සච්චන්ති වුත්තෙ කස්මා භික්ඛු එවරූපෙ නිය්‍යාණිකසාසනෙ පබ්බජිත්වා අත්ථකාමානං වචනං න කරොසි. පුබ්බෙපි ත්වං පණ්ඩිතානං වචනං අකත්වා වෙරම්භවාතමුඛෙ චුණ්ණවිචුණ්ණො ජාතොති වත්වා අතීතං ආහරි :—

අතීතෙ ගිජ්ඣකූටපබ්බතෙ බොධිසත්තො ගිජ්ඣයොනියං නිබ්බත්ති. පුත්තො පනස්ස සුපත්තො නාම ගිජ්ඣරාජා අනෙකසහස්සගිජ්ඣපරිවාරො ථාමසම්පන්නො අහොසි. සො මාතාපිතරො පොසෙසි. බලසම්පන්නත්තා පන අතිදූරං උප්පතති. අථ නං පිතා තාත එත්තකං නාම ඨානං අතික්කමිත්වා න ගන්තබ්බන්ති ඔවදි.

සො සාධූති වත්වාපි එකදිවසං නවවුට්ඨෙ දෙවෙ ගිජ්ඣෙහි සද්ධිං උප්පතිත්වා සෙසෙ ඔහාය අතිභූමියං ගන්ත්වා වෙරම්භවාතමුඛං පත්වා චුණ්ණවිචුණ්ණභාවං පාපුණි.

සත්ථා තමත්ථං දස්සෙන්තො අභිසම්බුද්ධො හුත්වා ඉමා ගාථා අභාසි :–

පරිසඞ්කුපථො නාම ගිජ්ඣපන්ථො සනන්තනො,
තත්‍රාසි මාතාපිතරෙ ගිජ්ඣො පොසෙසි ජිණ්ණකෙ.

තෙසං අජගරං මෙදං අච්චහාසි බහුත්තතො,
පිතා ච පුත්තං අවච ජානං උච්චාපපාතිනං;
සුපත්තං පක්ඛසම්පන්නං තෙජස්සිං දූරගාමිනං.

පරිප්ලවන්තං පඨවිං යදා තාත විජානහි,
සාගරෙන පරික්ඛිත්තං චක්කංව පරිමණ්ඩලං;
තතො තාත නිවත්තස්සු මාස්සු එත්තො පරං ගමි.

උද්ධංපතෙතාසි වෙගෙන බලී පක්ඛී දිජුත්තමො,
ඔලොකයන්තො වක්කඞ්ගො පබ්බතානි වනානි ච.

අද්දසා පඨවිං ගිජ්ඣො යථාස්සාසි පිතුස්සුතං,
සාගරෙන පරික්ඛිත්තං චක්කංව පරිමණ්ඩලං.

තඤ්ච සො සමතික්කම්ම පරමෙව පවත්තථ,
තඤ්ච වාතසිඛා තික්ඛා අච්චහාසි බලිං දිජං.

නාසක්ඛාතිගතො පොසො පුනදෙව නිවත්තිතුං,
දිජො බ්‍යසනමාපාදි වෙරම්භානං වසං ගතො.

තස්ස පුත්තා ච දාරා ච යෙ චඤ්ඤෙ අනුජීවිනො,
සබ්බෙ බ්‍යසනමාපාදුං අනොවාදකරෙ දිජෙ.

එවම්පි ඉධ වුද්ධානං යො වාක්‍යං නාවබුජ්ඣති;
අතිසීමචරො දිත්තො ගිජ්ඣොවාතීතසාසනො
සබ්බෙ බ්‍යසනං පප්පොන්ති අකත්වා වුද්ධසාසනන්ති.

තත්ථ–**පරිසඞ්කුපථොති** සඞ්කුපථො මනුස්සා හිරඤ්ඤසුවණ්ණත්ථාය ගච්ඡන්තා තස්මිං පදෙසෙ ඛාණුකෙ කොට්ටෙත්වා තෙසු රජ්ජුයො බන්ධිත්වා ගච්ඡන්ති. තෙන සො ගිජ්ඣපබ්බතෙ ජඞ්ඝමග්ගො සඞ්කුපථොති වුච්චති. **ගිජ්ඣපන්ථොති** ගිජ්ඣපබ්බතමත්ථකෙ මහාමග්ගො. **සනන්තනොති** පොරාණො. **තත්‍රාසීති** තස්මිං ගිජ්ඣපබ්බතමත්ථකෙ සඞ්කුපථෙ එකො ගිජ්ඣො ආසි සො **ජිණ්ණකෙ මාතාපිතරෙ පොසෙසි අජගරං මෙදන්ති** අජගරමෙදං. **අච්චහාසීති** අතිවිය ආහරි. **බහුත්තතොති** බහුසො. **ජානං උච්චා පපාතිනන්ති** පුත්තො තෙ අතිඋච්චං ඨානං ලඞ්ඝතීති සුත්වා උච්චෙ පපාතී අයන්ති ජානන්තො. **තෙජස්සීනන්ති** පුරිසතෙජසම්පන්නං. **දූරගාමිනන්ති** තෙනෙව තෙජෙන

දූරගාමිං. **පරිප්ලවන්ත**න්ති උප්පලපත්තං විය උදකෙ උප්ලවමානං. **විජානාසී**ති විජානාසි. **චක්කංව පරිමණ්ඩල**න්ති යස්මිං තෙ පදෙසෙ **ඨිතස්ස** සමුද්දෙන පරිච්ඡින්නො ජම්බුදීපො චක්කංව පඤ්ඤායති තතො ඨානා නිවත්තාහීති ඔවදන්තො එවමාහ. **උද්ධං පත්තොසී**ති පිතු ඔවාදං **අකත්වා** එකදිවසං ගිජ්ඣෙහි සද්ධිං උප්පතිතො තෙ ඔහාය පිතරා කථිතට්ඨානං අගමාසි. **ඔලොකයන්තො වක්කඞ්ගො**ති තං ඨානං හෙට්ඨා ඔලොකයන්තො වඞ්කගීවො. **යථා සාසි පිතුස්සුත**න්ති යථාස්ස පිතුසන්තිකා සුතං ආසි තථෙව අද්දස. **යථාස්සාසී**ති වා පාඨො. **පරමෙව පවත්තථා**ති පිතරා අක්ඛාතට්ඨානතො පරං අතිවත්තොව. **තඤ්ඤුවාතසිඛා තික්ඛා**ති තං අනොවාදකං බලිම්පි සමානං දිජං තිඛිණවෙරම්භවාතසිඛා. **අබ්බහාසි** අතිහරි චුණ්ණවිචුණ්ණං අකාසි. **නාසක්ඛාතිගන්තො**ති නාසක්ඛි අතිගන්තො. **පොසො**ති සත්තො. **අනොවාදකරෙ**ති තස්මිං දිජෙ පණ්ඩිතානං ඔවාදං අකරොන්තෙ සබ්බෙපි තෙ මහාදුක්ඛං පාපුණිංසු. **අකත්වාවුද්ධසාසන**න්ති වුඩ්ඪානං හිතකාමානං වචනං අකත්වා එවමෙව ව්‍යසනං මහාදුක්ඛං පාපුණාති තස්මා ත්වං භික්ඛු මා ගිජ්ඣසදිසො භව අත්ථකාමානං වචනං කරොහීති.

සො සත්ථාරා එවං ඔවදිතො තතො පට්ඨාය සුබ්බචො අහොසි. සත්ථාපි ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා දුබ්බච ගිජ්ඣො එතරහි දුබ්බචභික්ඛු අහොසි. ගිජ්ඣපිතා පන අහමෙවාති.

ගිජ්ඣජාතකං.

---

9. 2.

පුථුසද්දොති ඉදං සත්ථා කොසම්බියං නිස්සාය ඝොසිතාරාමෙ විහරන්තො කොසම්බියං භණ්ඩනකාරකෙ ආරබ්භ කථෙසි. වත්ථුං කොසම්බකක්ඛන්ධකෙ ආගතමෙව. අයං පනෙත්ථ සඞ්ඛෙපො. තදා කිර ද්වෙ භික්ඛූ එකස්මිං ආවාසෙ වසිංසු විනයධරො ච සුත්තන්තිකො ච තෙසු සුත්තන්තිකො එකදිවසං සරීරවළඤ්ජං කත්වා උදකකොට්ඨකෙ ආචමනඋදකාවසෙසං භාජනෙ ඨපෙත්වා නික්ඛමි. පච්ඡා විනයධරො තත්ථ පවිට්ඨො තං උදකං දිස්වා නික්ඛමිත්වා ඉතරං පුච්ඡි ආවුසො තයා උදකං ඨපිතන්ති. ආම ආවුසොති. කිං පනෙත්ථ ආපත්තිභාවං න ජානාසීති. ආම න ජානාමීති. හොතාවුසො එත්ථ ආපත්තීති. තෙනහි පටිකරිස්සාමි තන්ති. සචෙ පන තෙ ආවුසො අසඤ්චිච්ච අසතියා කතං නත්ථි ආපත්තීති. සො තස්සා ආපත්තියා අනාපත්තිදිට්ඨි අහොසි. විනයධරොපි අත්තනො නිස්සිතකානං අයං සුත්තන්තිකො ආපත්තිං ආපජ්ජමානොපි න ජානාතීති ආරොචෙසි. තෙ තස්ස නිස්සිතකෙ දිස්වා තුම්හාකං උපජ්ඣායො ආපත්තිං ආපජ්ජිත්වාපි ආපත්තිභාවං න ජානාතීති ආහංසු. තෙ ගන්ත්වා අත්තනො උපජ්ඣායස්ස ආරොචෙසුං. සො එවමාහ අයං විනයධරො පුබ්බෙ අනාපත්තීති වත්වා ඉදානි ආපත්තීති වදති මුසාවාදී එසොති. තෙ ගන්ත්වා තුම්හාකං

උපජ්ඣායො මුසාවාදීති එවං අඤ්ඤමඤ්ඤං කලහං වඩ්ඪයිංසු. තතො විනයධරො ඔකාසං ලභිත්වා තස්ස ආපත්තියා අදස්සනෙ උක්ඛෙපනීයකම්මං අකාසි. තතො පට්ඨාය තෙසං පච්චයදායකා උපාසකාපි ද්වෙ කොට්ඨාසා අහෙසුං. ඔවාදපටිග්ගාහිකා භික්ඛුනියොපි ආරක්ඛදෙවතාපි සන්දිට්ඨසම්භත්තාපි ආකාසට්ඨකදෙවතාපි යාව බ්‍රහ්මලොකා සබ්බෙ පුථුජ්ජනා ද්වෙ පක්ඛා අහෙසුං. යාව අකනිට්ඨභවනා පන ඉදං කොලාහලං අගමාසි. අථෙකො භික්ඛු තථාගතං උපසඞ්කමිත්වා උක්ඛෙපකානං ධම්මිකෙනෙව කම්මෙනායං උක්ඛිත්තො උක්ඛිත්තානුවත්තකානං අධම්මිකෙන කම්මෙන උක්ඛිත්තොති ලද්ධිං උක්ඛෙපකෙහි වාරියමානානම්පි ච තෙසං තං අනුපරිවාරෙත්වා චරණභාවඤ්ච ආරොචෙසි. භගවා සමග්ගා කිර හොන්තූති ද්වෙ වාරෙ පෙසෙත්වා න ඉච්ඡන්ති භන්තෙ සමග්ගා භවිතුන්ති සුත්වා තතියවාරෙ භින්නො භික්ඛුසඞ්ඝො භින්නො භික්ඛුසඞ්ඝොති තෙසං සන්තිකං ගන්ත්වා උක්ඛෙපකානං උක්ඛෙපනෙ ඉතරෙසඤ්ච ආපත්තියා අදස්සනෙ ආදීනවං වත්වා පක්කාමි. පුන තෙසං තත්ථෙව එකසීමාය උපොසථාදීනි කරිත්වා භත්තග්ගාදීසු භණ්ඩනජාතානං ආසනන්තරිකාය නිසීදිතබ්බන්ති භත්තග්ගෙ වත්තං පඤ්ඤපෙත්වා ඉදානි භණ්ඩනජාතා විහරන්තීති සුත්වා තත්ථ ගන්ත්වා අලං භික්ඛවෙ මා භණ්ඩනන්ති ආදීනි වත්වා අඤ්ඤතරෙන භික්ඛුනා ධම්මවාදිනා භගවතො විහෙසං අනිච්ඡන්තෙන ආගමෙතු භන්තෙ භගවා ධම්මස්සාමී අප්පොස්සුක්කො භන්තෙ භගවා දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරං අනුයුත්තො විහරතු මයමෙතෙන භණ්ඩනෙන කලහෙන විග්ගහෙන විවාදෙන පඤ්ඤායිස්සාමාති වුත්තෙ "භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තො නාම කාසිරාජා අහොසි"ති බ්‍රහ්මදත්තෙන දීඝීතිස්ස කොසලරඤ්ඤො රජ්ජං අච්ඡින්දිත්වා අඤ්ඤාතකවෙසෙන වසන්තස්ස මාරිතභාවඤ්චෙව දීඝායුකුමාරෙන අත්තනො ජීවිතෙ දින්නෙ තතො පට්ඨාය තෙසං සමග්ගභාවඤ්ච කථෙත්වා තෙසං හි නාම භික්ඛවෙ රාජූනං ආදින්නදණ්ඩානං ආදින්නසත්ථානං එවරූපං ඛන්තිසොරච්චං භවිස්සති ඉධ ඛො තං භික්ඛවෙ සොභෙථ යං තුම්හෙ එවං ස්වාක්ඛාතෙ ධම්මවිනයෙ පබ්බජිතා සමානා ඛමා ච භවෙය්‍යාථ සොරතා චාති ඔවදිත්වා දුතියම්පි තතියම්පි අලං භික්ඛවෙ මා භණ්ඩනන්ති වාරෙත්වා අනොරමන්තෙ දිස්වා පරියාදින්නරූපා ඛො ඉමෙ මොඝපුරිසා නයිමෙ සුකරා සඤ්ඤාපෙතුන්ති පක්කමිත්වා පුන දිවසෙ පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො ගන්ධකුටියා ථොකං විස්සමිත්වා සෙනාසනං සංසාමෙත්වා අත්තනාව අත්තනො පත්තචීවරමාදාය සඞ්ඝමජ්ඣෙ ආකාසෙ ඨත්වා ඉමා ගාථා අභාසි:–

පුථුසද්දො සමජනො න බාලො කොචි මඤ්ඤථ,
සඞ්ඝස්මිං භිජ්ජමානස්මිං නාඤ්ඤං භිය්‍යො අමඤ්ඤරුං.

පරිමුට්ඨා පණ්ඩිතා භාසා වාචා ගොචරභාණිනො,
යාවිච්ඡන්ති මුඛායාමං යෙන නීතා න තං විදූ.

අක්කොච්ඡි මං අවධි මං අජිනි මං අහාසි මෙ,
යෙ තං උපනය්හන්ති වෙරං තෙසං න සම්මති.

අක්කොච්ඡි මං අවධි මං අජිනි මං අහාසි මෙ,
යෙ තං න උපනය්හන්ති වෙරං තෙසූපසම්මති.

න හි වෙරෙන වෙරානි සම්මන්තීධ කුදාචනං,
අවෙරෙන ච සම්මන්ති එස ධම්මො සනන්තනො.

පරෙ ච න විජානන්ති මයමෙත්ථ යමාමසෙ,
යෙ ච තත්ථ විජානන්ති තතො සම්මන්ති මෙධගා.

අට්ඨිච්ඡින්නා පාණහරා ගවාස්ස ධනහාරිනො,
රට්ඨං විලුම්පමානානං තෙසම්පි හොති සඞ්ගති
කස්මා තුම්හාකනො සියා.

සචෙ ලභෙථ නිපකං සහායං
සද්ධිං චරං සාධු විහාරි ධීරං,
අභිභුය්‍ය සබ්බානි පරිස්සයානි
චරෙය්‍ය තෙනත්තමනො සතීමා.

නො චෙ ලභෙථ නිපකං සහායං
සද්ධිං චරං සාධුවිහාරිධීරං,
රාජාව රට්ඨං විජිතං පහාය
එකො චරෙ මාතඞ්ගරඤ්ඤෙව නාගො.

එකස්ස චරිතං සෙය්‍යො නත්ථි බාලෙ සහායතා
එකො චරෙ න ච පාපානි කයිරා
අප්පොස්සුක්කො මාතඞ්ගරඤ්ඤෙව නාගොති.

තත්ථ-පුථු මහාසද්දො අස්සාති **පුථුසද්දො. සමජනො**ති සමානො එකසදිසො ජනො සබ්බොවායං භණ්ඩනකාරකජනො සමන්තතො සද්දනිච්ඡාරණෙන පුථුසද්දො චෙව සදිසො චාති වුත්තං හොති. **න බාලො කොචි මඤ්ඤථා**ති තත්ථ කොචි එකොපි අහං බාලොති න මඤ්ඤිත්ථ සබ්බෙ පණ්ඩිතමානිනො සබ්බොවායං භණ්ඩනකාරකො ජනොයෙව. **නාඤ්ඤං භිය්‍යො අමඤ්ඤරු**න්ති කොචි එකොපි අහං බාලොති ච න මඤ්ඤිත්ථ භිය්‍යො ච සඞ්ඝස්මිං භිජ්ජමානෙ අඤ්ඤම්පි එකො මය්හං කාරණෙන සඞ්ඝො භිජ්ජතීති ඉදං කාරණං න මඤ්ඤිත්ථාති අත්ථො. **පරිමුට්ඨා**ති මුට්ඨස්සතිනො. **පණ්ඩිතාභාසා**ති අත්තනො පණ්ඩිතමානෙන පණ්ඩිතසදිසවාචා. **ගොචරභාණිනො**ති රාකාරස්ස රස්සාදෙසො කතො. වාචා ගොචරා ච න සතිපට්ඨානාදි අරියධම්මගොචරා භාණිනො ච කථං භාණිනො. **යාවිච්ඡන්ති මුඛායාම**න්ති යාවමුඛං ආයාමිතුං ඉච්ඡන්ති තාව පසාරෙත්වා අග්ගපාදෙහි ඨත්වා භාණිනො එකොපි සඞ්ඝගාරවෙන මුඛසඞ්කොචනං න කරෙතීති

අත්ථො. **යෙන නීතා**ති යෙන භණ්ඩනෙන ඉමං නිල්ලජ්ජභාවං නීතා. **තන්තං විදූ**ති එවං ආදීනවං ඉදන්ති න ජානන්ති. **යෙ ච තං උපනය්හන්තී**ති තං අක්කොච්ඡි මන්ති ආදිකං ආකාරං යෙ උපනය්හන්ති **සනන්තනො**ති පොරාණො. **පරෙ**ති පණ්ඩිතෙ ඨපෙත්වා තතො අඤ්ඤෙ භණ්ඩනකාරකා පරෙ නාම තෙ එත්ථ සඞ්ඝමජ්ඣෙ කොලාහලං කරොන්තා මයං **යමාමසෙ** උපරමාම නස්සාම සතතං සමිතං මච්චුසන්තිකං ගච්ඡාමාති න ජානන්ති. **යෙ ච තත්ථ විජානන්තී**ති යෙ තත්ථ පණ්ඩිතා මයං මච්චුසමීපං ගච්ඡාමාති විජානන්ති. **තතො සම්මන්ති මෙධගා**ති භික්ඛවෙ එවං හි තෙ ජානන්තා යොනිසොමනසිකාරං උප්පාදෙත්වා මෙධගානං කලහානං වූපසමාය පටිපජ්ජන්ති. **අට්ඨිච්ඡින්නා**ති අයං ගාථා බ්‍රහ්මදත්තඤ්ච දීඝාවුකුමාරඤ්ච සන්ධාය වුත්තා. **තෙසම්පි හොති සඞ්ගති කස්මා තුම්හාකං න** හොති යෙසං වො නෙව මාතාපිතූනං අට්ඨීනි ඡින්නානි න පාණා හටා න ගවාස්සධනානි හටානි. ඉදං වුත්තං හොති–භික්ඛවෙ තෙසං හි නාම ආදින්නදණ්ඩානං ආදින්නසත්ථානං රාජූනං එවරූපා සඞ්ගති සමාගමො ආවාහවිවාහසම්බන්ධං කත්වා එකතො පානභොජනං හොති තුම්හෙ එවරූපෙ සාසනෙ පබ්බජිත්වා අත්තනො වෙරමත්තකම්පි නිස්සජ්ජිතුං න සක්කොථ කො තුම්හාකං භික්ඛුභාවොති. **සචෙ ලභෙථා**ති ආදිගාථායො පණ්ඩිතසහායස්ස ච බාලසහායස්ස ච වණ්ණාවණ්ණදීපනත්ථං වුත්තා. **අභිභුය්‍ය සබ්බානි පරිස්සයානී**ති සබ්බෙ පාකටපරිස්සයෙ ච පටිච්ඡන්නපරිස්සයෙ ච අභිභවිත්වා තෙන සද්ධිං අත්තමනො සතිමා චරෙය්‍ය. **රාජාව රට්ඨං විජිත**න්ති යථා අත්තනො විජිතං රට්ඨං මහාජනකරාජා ච අරින්දමරාජා ච පහාය එකකොව චරිංසු **එවං චරෙය්‍යා**ති අත්ථො. **මාතඞ්ගරඤ්ඤෙව නාගො**ති මාතඞ්ගරඤ්ඤෙ නාගොව. **මාතඞ්ගො**ති හත්ථි වුච්චති. **නාගො**ති මහන්තාධිවචනමෙතං. යථා හි මාතිපොසකො මාතඞ්ගනාගො අරඤ්ඤෙ එකකො චරි න ච පාපානි අකාසි. යථා ච සීලවහත්ථිනාගො යථා ච පාරිලෙය්‍යකො එවං එකො චරෙ න ච පාපානි කයිරාති වුත්තං හොති.

සත්ථා එවං කථෙත්වාපි තෙ භික්ඛූ සමග්ගෙ කාතුං අසක්කොන්තො බාලකලොණකාරාමං ගන්ත්වා භගුත්ථෙරස්ස එකීභාවෙ ආනිසංසං කථෙත්වා තතො තිණ්ණං කුලපුත්තානං වසනට්ඨානං ගන්ත්වා තෙසං සාමග්ගිරසෙ ආනිසංසං කථෙත්වා තතො පාරිලෙය්‍යකවනසණ්ඩං ගන්ත්වා තත්ථ තෙමාසං වසිත්වා පුන කොසම්බිං අනාගන්ත්වා සාවත්ථිමෙව අගමාසි. කොසම්බිවාසී උපාසකා ඉමෙ ඛො අය්‍යා කොසම්බකා භික්ඛූ බහුනො අම්හාකං අනත්ථස්ස කාරකා ඉමෙහි උබ්බාළ්හා භගවා පක්කන්තො මයං ඉමෙසං නෙව අභිවාදනාදීනි කරිස්සාම න උපගතානං පිණ්ඩකං දස්සාම එවං ඉමෙ පක්කමිස්සන්ති වා විබ්භමිස්සන්ති වා භගවන්තං වා පසාදෙස්සන්තීති සම්මන්තයිත්වා තථා අකංසු. තෙ තෙන දණ්ඩකම්මෙන පීළිතා සාවත්ථිං ගන්ත්වා භගවන්තං ඛමාපෙසුං.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. පිතා සුද්ධොදනමහාරාජා අහොසි මාතා මහාමායා දීඝාවුකුමාරො අහමෙවාති.

කොසම්බිජාතකං.

---

9. 3.

දුමො යදා හොතීති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො අඤ්ඤතරං භික්ඛුං ආරබ්භ කථෙසි. සො කිර සත්ථු සන්තිකෙ කම්මට්ඨානං ගහෙත්වා කොසලජනපදෙ අඤ්ඤතරං පච්චන්තගාමං උපනිස්සාය අරඤ්ඤෙ විහාසි. මනුස්සා තස්ස රත්තිට්ඨානදිවාට්ඨානාදීනි සම්පාදෙත්වා ගමනාගමනසම්පන්නෙ ඨානෙ සෙනාසනං කත්වා සක්කච්චං උපට්ඨහිංසු. තස්ස වස්සූපගතස්ස පඨමමාසෙයෙව සො ගාමො ඣායි. මනුස්සානං බීජමත්තම්පි අවසිට්ඨං නාහොසි. තෙ තස්ස පණීතං පිණ්ඩපාතං දාතුං නාසක්ඛිංසු. සො සප්පායසෙනාසනෙ පිණ්ඩපාතෙන කිලමන්තො මග්ගං වා ඵලං වා නිබ්බත්තෙතුං නාසක්ඛි. අථ නං තෙමාසච්චයෙන සත්ථාරං වන්දිතුං ආගතං සත්ථා පටිසන්ථාරං කත්වා කච්චි පිණ්ඩපාතෙන න කිලමන්තොසි සෙනාසනං සප්පායං අහොසීති පුච්ඡි. සො තමත්ථං ආරොචෙසි. සත්ථා තස්ස තං සෙනාසනං සප්පායන්ති ඤත්වා භික්ඛු සමණෙන නාම සෙනාසනසප්පායෙ සති ලොලුප්පචාරං පහාය කිඤ්චිදෙව යථාලද්ධං පරිභුඤ්ජිත්වා සන්තුට්ඨෙන සමණධම්මං කාතුං වට්ටති පොරාණකපණ්ඩිතා තිරච්ඡානයොනියං නිබ්බත්තිත්වා අත්තනො නිවාසසුක්ඛරුක්ඛෙ චුණ්ණං ඛාදන්තාපි ලොලුප්පචාරං පහාය සන්තුට්ඨා මිත්තධම්මං භින්දිත්වා අඤ්ඤත්ථ න අගමිංසු ත්වං කස්මා පිණ්ඩපාතො පරිත්තො ලූඛොති සප්පායසෙනාසනං පරිච්චජීති වත්වා තෙන යාචිතො අතීතං ආහරි :–

අතීතෙ හිමවන්තෙ ගඞ්ගාතීරෙ එකස්මිං උදුම්බරවනෙ අනෙකසතසහස්සා සුකා වසිංසු. තත්ථෙකො සුවරාජා අත්තනො නිවාසරුක්ඛස්ස ඵලෙසු ඛීණෙසු යඤ්ඤදෙව අවසිට්ඨං හොති අඞ්කුරො වා පත්තො වා තචො වා පපටිකා වා තං ඛාදිත්වා ගඞ්ගාය පානීයං පිවිත්වා පරමප්පිච්ඡසන්තුට්ඨො හුත්වා අඤ්ඤත්ථ න ගච්ඡති. තස්ස අප්පිච්ඡසන්තුට්ඨභාවගුණෙන සක්කස්ස භවනං කම්පි. සක්කො ආවජ්ජමානො තං දිස්වා තස්ස වීමංසනත්ථං අත්තනො ආනුභාවෙන තං රුක්ඛං සුක්ඛාපෙසි රුක්ඛො ඛාණුමත්තො හුත්වා ඡිද්දාවච්ඡිද්දො වාතෙ පහරන්තෙ ආකොටියමානො අට්ඨාසි. තස්ස ඡිද්දෙහි චුණ්ණානි නික්ඛමන්ති. සුකරාජා තානි චුණ්ණානි ඛාදිත්වා ගඞ්ගාය පානීයං පිවිත්වා අඤ්ඤත්ථ අගන්ත්වා වාතාතපං අගණෙත්වා උදුම්බරඛාණුකමත්ථකෙ නිසීදති. සක්කො තස්ස පරමප්පිච්ඡභාවං ඤත්වා මිත්තධම්මගුණං කථාපෙත්වා වරමස්ස දත්වා උදුම්බරං අමතඵලං කරිත්වා ආගමිස්සාමීති එකො හංසරාජා හුත්වා සුජං අසුරකඤ්ඤං පුරතො කත්වා තං උදුම්බරවනං ගන්ත්වා අවිදූරෙ එකස්ස රුක්ඛස්ස සාඛාය නිසීදිත්වා තෙන සද්ධිං කථං සමුට්ඨාපෙන්තො පඨමං ගාථමාහ :–

දුමො යදා හොති ඵලූපපන්නො
භුඤ්ජන්ති නං විහඞ්ගා සම්පතන්තා,
ඛීණන්ති ඤත්වාන දුමං ඵලච්චයෙ
දිසොදිසං යන්ති තතො විහඞ්ගමාති.

තස්සත්ථො-සුකරාජ රුක්ඛො නාම යදා ඵලසම්පන්නො හොති තදා තං සාඛතො සාඛං සම්පතන්තා විහඞ්ගමා භුඤ්ජන්ති තං පන ඛීණං ඤත්වා ඵලානං අච්චයෙන තතො රුක්ඛතො දිසොදිසං විහඞ්ගමා ගච්ඡන්තීති.

එවඤ්ච පන වත්වා තතො නං උය්‍යොජෙතුං දුතියං ගාථමාහ-:

චර චාරිකං ලොහිතතුණ්ඩ මාචරි
කිං ත්වං සුව සුක්ඛදුමම්හි ඣායසි,
තදිඞ්ඝ මං බ්‍රෑහි වසන්තසන්නිභ
කස්මා සුව සුක්ඛදුමං න රිඤ්චසීති.

තත්ථ-**ඣායසීති** කිං කාරණා සුක්ඛඛාණුමත්ථකෙ ඣායන්තො පජ්ඣායන්තො නිට්ඨසි. **ඉඞ්ඝාති** චොදනත්ථෙ නිපාතො. **වසන්තසන්නිභාති** වසන්තකාලෙ වනසණ්ඩා සුකගණසමාකිණ්ණො විය නීලොභාසො හොති තෙන තං වසන්තසන්නිභාති ආලපති. **න රිඤ්චසීති** න ජහසි.

අථ නං සුකරාජා අහං හංස අත්තනො කතඤ්ඤුකතවෙදිතාය ඉමං රුක්ඛං න ජහාමීති වත්වා ද්වෙ ගාථා අභාසි.

යෙ වෙ සඛීනං සඛාරො භවන්ති
පාණච්චයෙ සුඛදුක්ඛෙසු හංස,
ඛීණං අඛීණන්ති න තං ජහන්ති
සන්තො සතං ධම්මමනුස්සරන්තා.

සොහං සතං අඤ්ඤතරොස්මි හංස
ඤාතී ච මෙ හොති සඛා ච රුක්ඛො,
තං නුස්සහෙ ජීවිකත්ථො පහාතුං
ඛීණන්ති ඤත්වාන නහෙසධම්මොති.

තත්ථ-**යෙ වෙ සඛීනං සඛාරො භවන්තීති** යෙ සහායානං සහායා හොන්ති. **ඛීණං අඛීණන්ති** පණ්ඩිතා නාම අත්තනො සහායං භොගපරික්ඛයෙන ඛීණම්පි න ජහන්ති. **සතං ධම්මමනුස්සරන්තාති** පණ්ඩිතානං පවෙණිං අනුස්සරමානා. **ඤාතී ච මෙති** හංසරාජ අයං රුක්ඛො සම්පියායනට්ඨෙන මය්හං ඤාතී ච සහවිණ්ණතරණතාය සඛා ච. **ජීවිකත්ථොති** තමහං ජීවිකාය අත්ථිකො හුත්වා පහාතුං න සක්කොමි.

සක්කො තස්ස කථං සුත්වා තුට්ඨො පසංසිත්වා වරං දාතුකාමො ද්වෙ ගාථා අභාසි :-

සාධු සක්ඛිකතං හොති මෙත්ති සංසති සන්ථවො,
සචෙ තං ධම්මං රොචෙසි පාසංසොසි විජානතං.

සො තෙ සුව වරං දම්මි පත්තයාන විහඞ්ගම,
වරං වරස්සු වක්කඞ්ග යං කිඤ්චි මනසිච්ඡසීති.

තත්ථ—**සාධූ**ති සම්පහංසනං. **සාධු සක්ඛිකතං හොති මෙත්තිසංසති සන්ථවො**ති සඛිභාවො ච මෙත්ති ච පරිසමජ්ඣෙ සන්ථවො චාති යං මෙත්තිකතං සාධු හොති ලද්ධකං භද්දකමෙව. **සචෙ තං ධම්ම**න්ති සචෙ එතං මෙත්තිධම්මං. **විජානත**න්ති එවං සන්තො විඤ්ඤූනං පසංසිතබ්බයුත්තකොසීති අත්ථො. **සො තෙ**ති සො අහං තුය්හං. **වරස්සූ**ති ඉච්ඡ. **මනසිච්ඡසී**ති යං කිඤ්චි මනසා ඉච්ඡසි සබ්බං තං දදාමි තෙති.

තං සුත්වා සුකරාජා වරං වරෙන්තො සත්තමං ගාථමාහ:-

වරඤ්ච මෙ හංස භවං දදෙය්‍ය
අයං හි රුක්ඛො පුනරායුං ලභෙථ,
සො සාඛවා ඵලිමා සංවිරූළ්හො
මධුත්ථිකො තිට්ඨතු සොභමානොති.

තත්ථ—**සාඛවා**ති සාඛාසම්පන්නො. **ඵලිමා**ති ඵලිනීහි සාඛාහි උපෙතො. **සංවිරූළ්හො**ති සමන්තතො විරූළ්හපත්තො තරුණපත්තසඤ්ඡන්නො හුත්වා. **මධුත්ථිකො**ති සංවිජ්ජමානමධුරඵලෙසු පක්ඛිත්ත මධුං විය මධුරඵලො හුත්වාති අත්ථො.

අථස්ස සක්කො වරං දදමානො අට්ඨමං ගාථමාහ:-

තං පස්ස සම්ම ඵලිමං උළාරං
සහාව තෙ හොතු උදුම්බරෙන,
සො සාඛවා ඵලිමා සංවිරූළ්හො
මධුත්ථිකො තිට්ඨතු සොභමානොති.

තත්ථ—**සහාව තෙ හොතු උදුම්බරෙනා**ති තව උදුම්බරෙන සද්ධිං සහ එකතො වාසො හොතු. එවඤ්ච පන වත්වා අත්තභාවං විජහිත්වා අත්තනො ච සුජාය ච ආනුභාවං දස්සෙත්වා ගඞ්ගාතො හත්ථෙන උදකං ගහෙත්වා උදුම්බරඛාණුකං පහරි. තාවදෙව සාඛාවිටපසම්පන්නො මධුරඵලො රුක්ඛො උට්ඨහිත්වා මුණ්ඩමණිපබ්බතො විය විලසන්තො අට්ඨාසි. සුකරාජා තං දිස්වා සොමනස්සප්පත්තො සක්කස්ස ථුතිං කරොන්තො නවමං ගාථමාහ:-

එවං සක්ක සුඛී හොහි සහ සබ්බෙහි ඤාතිභි,
යථාහමජ්ජ සුඛිතො දිස්වාන ඵලිතං දුමන්ති.

සක්කො තස්ස වරං දත්වා උදුම්බරං අමතඵලං කත්වා සද්ධිං සුජාතාය අත්තනො ඨානමෙව ගතො. තමත්ථං දීපයමානා ඔසානෙ අභිසම්බුද්ධගාථා ඨපිතා.

සුවස්ස ච වරං දත්වා කත්වාන සඵලං දුමං,
පක්කාමි සහභරියාය දෙවානං නන්‍දනං වනන්ති.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා එවං භික්ඛු පොරාණකපණ්ඩිතා තිරච්ඡානයොනියං නිබ්බත්තිත්වාපි නිල්ලොළුප්පචාරා අහෙසුං ත්වං කස්මා එවරූපෙ සාසනෙ පබ්බජිත්වා ලොළුප්පචාරං චරසි ගච්ඡ තත්ථෙව වසාහි කම්මට්ඨානමස්ස කථෙත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. සො භික්ඛු තත්ථ ගන්ත්වා විපස්සන්තො අරහත්තං පාපුණි. තදා සක්කො අනුරුද්ධො අහොසි. සුකරාජා අහමෙවාති.

මහාසුකජාතකං.

9. 4.

සන්ති රුක්ඛාති ඉදං සත්ථා සාවත්ථියං ජෙතවනෙ විහරන්තො වෙරඤ්ජකණ්ඩං ආරබ්භ කථෙසි. සත්ථරි වෙරඤ්ජායං වස්සං වසිත්වා අනුපුබ්බෙන සාවත්ථියං අනුප්පත්තෙ භික්ඛූ ධම්මසභායං කථං සමුට්ඨාපෙසුං ආවුසො තථාගතො ඛත්තියසුඛුමාලො බුද්ධසුඛුමාලො මහන්තෙන ඉද්ධානුභාවෙන සමන්නාගතොපි වෙරඤ්ජෙන බ්‍රාහ්මණෙන නිමන්තිතො තෙමාසං වසන්තො මාරාවට්ටනවසෙන තස්ස සන්තිකා එකදිවසම්පි භික්ඛං අලභිත්වා ලොළුප්පචාරං පහාය තෙමාසං පත්ථපුලකපිට්ඨොදකෙන යාපෙන්තො අඤ්ඤත්ථ න අගමාසි අහො තථාගතානං අප්පිච්ඡසන්තුට්ඨභාවොති. සත්ථා ආගන්ත්වා කායනුත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සන්නිසින්නාති පුච්ඡිත්වා ඉමාය නාමාති වුත්තෙ අනච්ඡරියං භික්ඛවෙ තථාගතස්ස ඉදානි ලොළුප්පචාරප්පහාණං යො පුබ්බෙ තිරච්ඡානයොනියං නිබ්බත්තොපි ලොළුප්පචාරං පහාසීති වත්වා අතීතං ආහරි:–

අතීතෙ සබ්බං වත්ථු හෙට්ඨා කථිතනියාමෙනෙව විත්ථාරෙතබ්බං.

සන්ති රුක්ඛා හරිතපත්තා දුමා නෙකඵලා බහූ,
කස්මා නු සුක්ඛෙ කොළාපෙ සුකස්ස නිරතො මනො.

ඵලස්ස උපභුඤ්ජිම්හා නෙකවස්සගණෙ බහූ,
අඵලම්පි විදිත්වාන සාව මෙත්ති යථා පුරෙ.

සුක්ඛඤ්ච රුක්ඛං කොළාපං ඔපත්තමඵලං දුමං,
ඔහාය සකුණා යන්ති කිං දොසං පස්සසෙ දිජ.

යෙ ඵලත්ථා සම්භජන්ති අඵලොති ජහන්ති නං,
අත්තත්ථපඤ්ඤා දුම්මෙධා තෙ හොන්ති පක්ඛපාතිනො.

සාධු සක්ඛි කතං හොති මෙත්ති සංසති සන්ථවො,
සචෙතං ධම්මං රොචෙසි පාසංසොසි විජානතං.

සො තෙ සුව වරං දම්මි පත්තයාන විහඞ්ගම,
වරං වරස්සු වක්කඞ්ග යං කිඤ්චි මනසිච්ඡසි.

අපි නාම තං පුනපස්සෙ සපත්තං සඵලං දුමං,
දළිද්දොව නිධිං ලද්ධා නන්දෙය්‍යාහං පුනප්පුනං.

තතො අමතමාදාය අභිසිඤ්චි මහීරුහං,
තස්ස සාඛා විරූහිංසු සීතච්ඡායා මනොරමා.

එවං සක්ක සුඛී හොහි සහ සබ්බෙහි ඤාතිභි,
යථාහමජ්ජ සුඛිතො දිස්වාන සඵලං දුමං.

සුවස්ස ච වරං දත්වා කත්වාන සඵලං දුමං
පක්කාමි සහ භරියාය දෙවානං නන්දනං වනන්ති.

පඤ්හපටිපඤ්හාපි අත්ථොපි පුරිමනයෙනෙව වෙදිතබ්බා. අනුත්තානපදමත්තමෙව වණ්ණයිස්සාම. **හරිතපත්තා**ති නීලපණ්ණසඤ්ඡන්නා. **කොලාපෙ**ති වාතෙ පහරන්තෙ ආකොටිතසද්දං විය මුඤ්චමානෙ නිස්සාරෙ. **සුවස්සා**ති ආයස්මතො සුවරාජස්ස කස්මා එවරූපෙ රුක්ඛෙ මනො නිරතො. **ඵලස්සා**ති ඵලං අස්ස රුක්ඛස්ස. **නෙකවස්සගණෙ**ති අනෙකෙ වස්සගණෙ. **බහූ**ති සමානෙපි අනෙකසතෙ න ද්වෙ න තයො අථඛො බහූව **විදිත්වානා**ති හංසරාජ ඉදානි අම්හාකං ඉමං රුක්ඛං අඵලං විදිත්වාපි යථා පුරෙ එතෙන සද්ධිං මෙත්තිසාව මෙත්ති තං හි මයං න භින්දාම මෙත්තිං භින්දන්තා හි අනරියා අසප්පුරිසා නාම හොන්තීති පකාසෙන්තො එවමාහ. **ඔපතන්ත**න්ති අවපතන්තං නිප්පතන්තං පතිතපත්තං. **කිං දොසං පස්සසෙ**ති අඤ්ඤෙ සකුණා එතං ඔහාය අඤ්ඤත්ථ ගච්ඡන්ති ත්වං එවං ගමනෙ කිං නාම දොසං පස්සසීති. **යෙ ඵලත්ථා**ති යෙ පක්ඛිනො ඵලත්ථාය ඵලකාරණා සංභජන්ති උපගච්ඡන්ති අඵලොති ඤත්වා එතං ජහන්ති. **අත්තත්ථපඤ්ඤා**ති අත්තනො අත්ථාය පඤ්ඤා පරං අනොලොකෙත්වා අත්තනි යෙව වා සිතා එතෙසං පඤ්ඤාති අත්තත්ථපඤ්ඤා. **පක්ඛපාතිනො**ති තෙ අත්තනොයෙව වඩ්ඪිං පච්චාසිංසමානා මිත්තපක්ඛං පාතෙන්ති නාසෙන්තීති **පක්ඛපාතිනො** නාම හොන්ති අත්තනො පක්ඛෙ යෙව වා පතන්තීතිපි පක්ඛපාතිනො. **අපි නාම න**න්ති හංසරාජ සචෙ මම මනොරථො නිප්ඵජ්ජෙය්‍ය තයා වා දින්නො වරො සම්පජ්ජෙය්‍ය අපි නාම **අහං** ඉමං රුක්ඛං සපත්තං සඵලං පුන පස්සෙය්‍යං තතො **දළිද්දො** නිධිං ලභිත්වාව පුනප්පුනං එතං අභිනන්දෙය්‍යං තං දිස්වාව. පමොදෙය්‍යන්ති. **අමතමාදායා**ති අත්තනො ආනුභාවෙන සීතො ගන්ධොදකං ගහෙත්වා අභිසිඤ්චීති අත්ථො. ඉමස්මිං ජාතකෙ ඉමාය සද්ධිං ද්වෙ අභිසම්බුද්ධගාථා හොන්ති. සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා සක්කො අනුරුද්ධො අහොසි සුකරාජා අහමෙවාති.

චුල්ලසුකජාතකං.

---

9. 5.

සුතං මෙතං මහාබ්‍රහ්මෙති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො උක්කණ්ඨිතභික්ඛුං ආරබ්භ කථෙසි. තං හි භික්ඛුං එකං අලඞ්කතමාතුගාමං දිස්වා උක්කණ්ඨිතං දීඝලොමනඛකෙසං විබ්භමිතුකාමං ආචරියුපජ්ඣායෙහි අරුචියා ආනීතං. සත්ථා සච්චං කිර ත්වං භික්ඛු උක්කණ්ඨිතොති පුච්ඡිත්වා සච්චං භන්තෙති කිං කාරණාති අලඞ්කතමාතුගාමං දිස්වා කිලෙසවසෙන භන්තෙති වුත්තෙ භික්ඛු කිලෙසො නාම ගුණවිද්ධංසකො නිරස්සාදො, නිරයෙ නිබ්බත්තාපෙති. එස පන කිලෙසො කිං කාරණා තං න කිලමෙස්සති න හි සිනෙරුං පහරිත්වා හරණවාතො පුරාණපණ්ණස්ස ලජ්ජති. ඉමං හි කිලෙසං නිස්සාය බොධිඤාණස්සානුපදං චරමානා පඤ්චාභිඤ්ඤඅට්ඨසමාපත්තිලාභිනො විසුද්ධමහාපුරිසාපි සතිං උපට්ඨපෙතුං අසක්කොන්තා ඣානං අන්තරධාපෙසුන්ති වත්වා අතීතං ආහරි:-

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තෙ රජ්ජං කාරෙන්තෙ බොධිසත්තො එකස්මිං නිගමෙ අසීතිකොටිවිභවෙ බ්‍රාහ්මණකුලෙ නිබ්බත්ති. කඤ්චනච්ඡවිතාය පනස්ස හරිතචකුමාරොති නාමං කරිංසු. සො වයප්පත්තො තක්කසිලාය උග්ගහිතසිප්පො කුටුම්බං සණ්ඨපෙත්වා මාතාපිතූනං අච්චයෙන ධනවිලොකනං කත්වා ධනමෙව පඤ්ඤායති ධනස්ස උප්පාදකා න පඤ්ඤායන්ති මයාපි මරණමුඛෙ චුණ්ණවිචුණ්ණෙන භවිතබ්බන්ති මරණභයභීතො මහාදානං දත්වා හිමවන්තං පවිසිත්වා ඉසිපබ්බජ්ජං පබ්බජිත්වා සත්තමෙ දිවසෙ අභිඤ්ඤා ච සමාපත්තියො ච නිබ්බත්තෙත්වා තත්ථ චිරං වනමූලඵලාහාරො යාපෙත්වා ලොණම්බිලසෙවනත්ථං පබ්බතා ඔතරිත්වා අනුපුබ්බෙන බාරාණසිං පත්වා රාජුය්‍යානෙ වසිත්වා පුනදිවසෙ බාරාණසියං භික්ඛාය චරන්තො රාජද්වාරං සම්පාපුණි.

රාජා තං දිස්වා පසන්නචිත්තො පක්කොසාපෙත්වා සමුස්සිතසෙතච්ඡත්තෙ රාජපල්ලඞ්කෙ නිසීදාපෙත්වා නානග්ගරසභොජනං භොජෙත්වා අනුමොදනාවසානෙ අතිරෙකං පසීදිත්වා කහං භන්තෙ ගච්ඡථාති පුච්ඡිත්වා වස්සාවාසට්ඨානං උපධාරෙම මහාරාජාති වුත්තෙ සාධු භන්තෙති භුත්තපාතරාසො තං ආදාය උය්‍යානං ගන්ත්වා තස්ස තත්ථ රත්තිට්ඨානදිවාට්ඨානාදීනි කාරෙත්වා උය්‍යානපාලං පරිචාරකං කත්වා දත්වා වන්දිත්වා නික්ඛමි.

මහාසත්තො තතො පට්ඨාය නිබද්ධං රාජගෙහෙ භුඤ්ජන්තො ද්වාදසවස්සානි වසි. අථෙකදිවසං රාජා පච්චන්තං කුපිතං වූපසමෙතුං ගච්ඡන්තො අම්හාකං පුඤ්ඤක්ඛෙත්තං මා පමජ්ජීති මහාසත්තං දෙවියා නිය්‍යාදෙත්වා අගමාසි. තතො පට්ඨාය සා මහාසත්තං සහත්ථා පරිවිසති. අථෙකදිවසං සා භොජනං සම්පාදෙත්වා තස්මිං චිරායමානෙ ගන්ධොදකෙන න්හාත්වා සණ්හං මට්ඨසාටකං නිවාසෙත්වා සීහපඤ්ජරං විවරාපෙත්වා සරීරෙ වාතං පහරාපෙන්තී ඛුද්දකමඤ්චකෙ නිපජ්ජි.

මහාසත්තොපි දිවාතරං සුනිවත්ථො සුපාරුතො භික්ඛාභාජනං ආදාය ආකාසෙනාගන්ත්වා සීහපඤ්ජරං සම්පාපුණි. දෙවියා තස්ස වාකචීරසද්දං සුත්වා වෙගෙන උට්ඨහන්තියා මට්ටො සාටකො භස්සි. මහාසත්තස්ස විසභාගාරම්මණං චක්ඛුං පටිහඤ්ඤි. අථස්ස අනෙක වස්සකොටිසතසහස්සකාලෙ අබ්භන්තරෙ නිවුත්ථකිලෙසො කරණ්ඩකෙ සයිතආසීවිසො විය උට්ඨහිත්වා ඣානං අන්තරධාපෙසි.

සො සතිං උපට්ඨපෙතුං අසක්කොන්තො ගන්ත්වා දෙවිං හත්ථෙ ගණ්හි. තාවදෙව සාණිං පරික්ඛිපිංසු. සො තාය සද්ධිං ලොකධම්මං සෙවිත්වා භුඤ්ජිත්වා උය්‍යානං ගන්ත්වා තතො පට්ඨාය දෙවසිකං තථෙව අකාසි. තස්ස තාය සද්ධිං ලොකධම්මපතිසෙවනං සකලනගරෙ පාකටං ජාතං. අමච්චා හරිත්තචතාපසො එවමකාසීති රඤ්ඤො පණ්ණං පහිණිංසු. රාජා මං භින්දිතුකාමා එවං වදන්තීති අසද්දහිත්වා පච්චන්තං වූපසමෙත්වා බාරාණසිං පච්චාගන්ත්වා නගරං පදක්ඛිණං කත්වා දෙවියා සන්තිකං ගන්ත්වා සච්චං කිර මම අය්‍යො හරිත්තචතාපසො තයා සද්ධිං ලොකධම්මං පතිසෙවීති පුච්ඡි. සච්චං දෙවාති. සො තස්සාපි අසද්දහිත්වා තමෙව පුච්ඡිස්සාමීති උය්‍යානං ගන්ත්වා වන්දිත්වා එකමන්තං නිසීදිත්වා තං පුච්ඡන්තො පඨමං ගාථමාහ:-

සුතං මෙතං මහාබ්‍රහ්මෙ කාමෙ භුඤ්ජති හාරිතො,
කච්චෙතං වචනං තුච්ඡං කච්චි සුද්ධො ඉරියසීති.

තත්ථ-**කච්චෙතන්ති** කච්චි එතං හාරිතො කාමෙ පරිභුඤ්ජතීති අම්හෙහි සුතවචනං තුච්ඡං අභූතං කච්චි ත්වං සුද්ධො ඉරියසි විහරසීති.

සො චින්තෙසි අයං රාජා නාහං පරිභුඤ්ජාමීති වුත්තෙපි මම සද්දහිස්සතෙව ඉමස්මිං පන ලොකෙ සච්චසදිසී පතිට්ඨා නාම නත්ථි උජ්ඣිතසච්චා හි බොධිතලෙ නිසීදිත්වා බොධිං පාපුණිතුං න සක්කොන්ති මයා සච්චමෙව කථෙතුං වට්ටතීති. බොධිසත්තස්ස හි එකච්චෙසු ඨානෙසු පාණාතිපාතොපි අදින්නාදානම්පි මිච්ඡාචාරොපි සුරාපානම්පි හොතියෙව අත්ථභඤ්ජකවිසංවාදං පන පුරක්ඛත්වා මුසාවාදො නාම නාහොසි තස්මා සො සච්චමෙව කථෙන්තො දුතියං ගාථමාහ:-

එවමෙතං මහාරාජ යථා තෙ වචනං සුතං,
කුම්මග්ගෙ පටිපන්නොස්මි මොහනෙය්‍යෙසු මුච්ඡිතොති.

තත්ථ-**මොහනෙය්‍යෙසූති** කාමගුණෙසු. කාමගුණෙසු හි ලොකො මුය්හති තෙ ච ලොකං මොහෙන්ති තස්මා මොහනෙය්‍යාති වුච්චන්ති. තං සුත්වා රාජා තතියං ගාථමාහ:-

ආද්දු පඤ්ඤා කිමත්ථියා නිපුණා සාධුචින්තනී,
යාය උප්පතිතං රාගං කිං මනො න විනොදයෙති.

තත්ථ–**ආදූ**ති නිපාතො. ඉදං වුත්තං හොති භන්තෙ ගිලානස්ස නාම භෙසජ්ජං පිපාසිතස්ස පාණීයං පටිසරණං තුම්හාකං පනෙසා නිපුණා සාධුනං අත්ථානං චින්තනී පඤ්ඤා කිමත්ථියා යාය පන උප්පන්නං රාගං **කිං මනො න විනොදයෙති** කිං විනෙතාපි නාම විනොදෙතුං නාසක්ඛීති.

අථස්ස කිලෙසබලං දස්සෙන්තො හාරිතො චතුත්ථං ගාථමාහ:-

චත්තාරෙ මෙ මහාරාජ ලොකෙ අතිබලා භුසා,
රාගො දොසො මදො මොහො යත්ථ පඤ්ඤා න ගාධතීති.

තත්ථ–**යත්ථා**ති යෙසු පරියුට්ඨානප්පත්තෙසු මහොඝෙ පතිතා විය **පඤ්ඤා ගාධං** පතිට්ඨං න ලභති. තං සුත්වා රාජා පඤ්චමං ගාථමාහ:-

අරහං සීලසම්පන්නො සුද්ධො චරති හාරිතො,
මෙධාවී පණ්ඩිතො චෙව ඉති නො සම්මතො භවන්ති.

තත්ථ–**ඉති නො සම්මතො**ති එවං අම්හාකං සම්මතො සම්භාවිතො භවං. තතො හාරිතො ඡට්ඨං ගාථමාහ:-

මෙධාවිනම්පි හිංසන්ති ඉසිං ධම්මගුණෙ රතං,
විතක්කා පාපකා රාජ සුභා රාගූපසංහිතාති.

තත්ථ–**සුභා**ති සුභනිමිත්තග්ගහණෙන පවත්තා. අථ නං කිලෙසප්පහාණෙ උස්සාහෙන්තො රාජා සත්තමං ගාථමාහ:-

උප්පන්නායං සරීරජො
රාගො වණ්ණවිදූසනො තව,
තං පජහ භද්දමත්ථු තෙ
බහුන්නාසි මෙධාවිසම්මතොති.

තත්ථ–**වණ්ණවිදූසනො තව**ාති තව සරීරවණ්ණස්ස ච විදූසනො. **බහුන්නාසී**ති බහුන්නං ආසි මෙධාවිසම්මතොති.

තතො මහාසත්තො සතිං පටිලභිත්වා කාමෙසු ආදීනවං සල්ලක්ඛෙත්වා අට්ඨමං ගාථමාහ:-

තෙ අන්ධකරණෙ කාමෙ බහුදුක්ඛෙ මහාවිසෙ,
තෙසං මූලං ගවෙසිස්සං ඡෙච්ඡං රාගං සබන්ධනන්ති.

තත්ථ–**අන්ධකරණෙ**ති පඤ්ඤාචක්ඛුවිනාසනතො අන්ධකරෙ. **බහුදුක්ඛෙ**ති එත්ථ අප්පස්සාදා කාමාති ආදීනි සුත්තානි **ආහරිත්වා** තෙසං බහුදුක්ඛතා දස්සෙතබ්බා. **මහාවිසෙ**ති සම්පයුත්තකිලෙසස්ස චෙව විපාකවිසස්ස ච මහන්තතාය මහාවිසෙ. **තෙසං මූල**න්ති තෙ වුත්තප්පකාරෙ පහාතුං තෙසං මූලං ගවෙසිස්සං පරියෙසිස්සාමි කිං පනෙසං මූලන්ති අයොනිසොමනසිකාරෙ. **ඡෙච්ඡං රාගං සබන්ධන**න්ති මහාරාජ ඉදානෙව පඤ්ඤාඛග්ගෙන පහරිත්වා සුභනිමිත්තබන්ධනෙන සබන්ධනං රාගං **ඡින්දිස්සාමී**ති.

ඉදඤ්ච පන වත්වා මහාරාජ ඔකාසං තාව මෙ කාරෙහීති ඔකාසං කාරෙත්වා පණ්ණසාලං පවිසිත්වා කසිණමණ්ඩලං ඔලොකෙත්වා පුන ඣානං උප්පාදෙත්වා පණ්ණසාලතො නික්ඛම්ම ආකාසෙ පල්ලඞ්කෙන නිසීදිත්වා රඤ්ඤො ධම්මං දෙසෙත්වා මහාරාජ අහං අඨානෙ වුත්ථකාරණා මහාජනමජ්ඣෙ ගරහප්පත්තො අප්පමත්තො හොහි පුන දානි අනිත්ථිගන්ධවනසණ්ඩමෙව ගමිස්සාමීති රඤ්ඤො රොදන්තස්ස පරිදෙවන්තස්ස හිමවන්තමෙව ගන්ත්වා අපරිහීනජ්ඣානො බ්‍රහ්මලොකූපගො අහොසි. සත්ථා තං කාරණං ඤත්වා:–

ඉදං වත්වාන හාරිතො ඉසිසච්චපරක්කමො,
කාමරාගං විරාජෙත්වා බ්‍රහ්මලොකූපගො අහූති.

අභිසම්බුද්ධො හුත්වා ඉමං ගාථං වත්වා සච්චානි පකාසෙත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. සච්චපරියොසානෙ උක්කණ්ඨිතභික්ඛු අරහත්තෙ පතිට්ඨහි. තදා රාජා ආනන්දො අහොසි. හාරිතො පන අහමෙවාති.

හාරිත ජාතකං.

---

9. 6.

බහුස්සුතකාති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො එකං දාරකං ආරබ්භ කථෙසි. සො කිර සාවත්ථියං කුටුම්බියපුත්තො සත්තවස්සකාලෙයෙව පදකුසලො අහොසි. අථස්ස පිතා ඉමං වීමංසිස්සාමීති තස්ස අජානන්තස්සෙව මිත්තඝරං අගමාසි. සො පිතුගතට්ඨානං අපුච්ඡිත්වාව තස්ස පදානුසාරෙන ගන්ත්වා තස්ස සන්තිකෙ අට්ඨාසි අථ නං පිතා එකදිවසං පුච්ඡි තාත ත්වං මයි තං අජානාපෙත්වා ගතෙපි කථං මම ගතට්ඨානං ජානාසීති. තාත පදං තෙ සඤ්ජානාමි පදකුසලො අහන්ති. අථස්ස වීමසනත්ථාය පිතා භුත්තපාතරාසො ඝරා නික්ඛමිත්වා අනන්තරපටිවිස්සකඝරං ගන්ත්වා තතො දුතියං පවිසිත්වා තතියඝරා නික්ඛමිත්වා පුන අත්තනො ඝරද්වාරං ආගන්ත්වා තතො උත්තරද්වාරෙන නික්ඛමිත්වා නගරං වාමං කරොන්තො ජෙතවනං ගන්ත්වා සත්ථාරං වන්දිත්වා ධම්මං සුණන්තො නිසීදි. දාරකො කහං මෙ පිතාති පුච්ඡිත්වා නජානාමාති වුත්තො තස්ස පදානුසාරෙන අනන්තරපටිවිස්සකඝරං ආදිං කත්වා පිතුගතට්ඨානමග්ගෙනෙව ජෙතවනං ගන්ත්වා සත්ථාරං වන්දිත්වා පිතුසන්තිකෙ අට්ඨාසි. පිතරා ච කථං තාත මම ඉධාගතභාවං අඤ්ඤාසීති පුට්ඨො පදානි සඤ්ජානිත්වා පදානුසාරෙන ආගතොම්හීති ආහ. සත්ථා කිං කථෙසි උපාසකාති පුච්ඡිත්වා භන්තෙ අයං දාරකො පදකුසලො අහං ඉමං වීමංසන්තො ඉමිනා උපායෙන ආගතො අයම්පි මං ගෙහෙ අදිස්වා මම පදානුසාරෙනෙව ආගතොති වුත්තෙ අනච්ඡරියං උපාසක භූමියං පදසඤ්ජානනං පොරාණකපණ්ඩිතා ආකාසෙ පදං සඤ්ජානිංසූති වත්වා තෙන යාචිතො අතීතං ආහරි:–

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තෙ රජ්ජං කාරෙන්තෙ තස්ස අග්ගමහෙසී අතිචරිත්වා රඤ්ඤා පුච්ඡිතා සචෙ අහං තුම්හෙ අතිචරාමි අස්සමුඛී යක්ඛිනී හොමීති සපථං කත්වා කාලකතා එකස්මිං පබ්බතපාදෙ අස්සමුඛී

යක්ඛිනී හුත්වා ලෙණගුහාය වසමානා මහාඅටවියං පුබ්බන්තතො අපරන්තගමනමග්ගෙ අනුසඤ්චරන්තෙ මනුස්සෙ ගහෙත්වා ඛාදති. සා කිර තීණි වස්සානි වෙස්සවණං උපට්ඨහිත්වා ආයාමතො තිංසයොජනෙ විත්ථාරතො පඤ්චයොජනෙ ඨානෙ මනුස්සෙ ඛාදිතුං ලභි.

අථෙකදිවසං එකො අඩ්ඪො මහද්ධනො අභිරූපො බ්‍රාහ්මණො බහූහි මනුස්සෙහි පරිවුතො තං මග්ගං අභිරුහි. තං දිස්වා යක්ඛිනී හසිත්වා පක්ඛන්දි. පරිවාරමනුස්සා පලායිංසු. සා වාතවෙගෙන ගන්ත්වා බ්‍රාහ්මණං ගණ්හිත්වා පිට්ඨියං නිපජ්ජාපෙත්වා ගුහං ගච්ඡන්තී පුරිසසම්ඵස්සං පටිලභිත්වා කිලෙසවසෙන තස්මිං සිනෙහං උප්පාදෙත්වා තං අත්තනො සාමිකං අකාසි. තෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං සමග්ගවාසං වසිංසු. තතො පට්ඨාය ච යක්ඛිනී මනුස්සෙ ගණ්හන්තී වත්ථතණ්ඩුලතෙලාදීනිපි ගහෙත්වා තස්ස නානග්ගරසභොජනං උපනෙත්වා අත්තනා මනුස්සමංසං ඛාදති. ගමනකාලෙ ච තස්ස පලායනභයෙන මහතියා සිලාය ගුහාද්වාරං පිදහිත්වා ගච්ඡති.

එවං තෙසු සම්මොදමානෙසු වසන්තෙසු බොධිසත්තො නිබ්බත්තට්ඨානා චවිත්වා බ්‍රාහ්මණං පටිච්ච තස්සා කුච්ඡිස්මිං පටිසන්ධිං ගණ්හි. සා දසමාසච්චයෙන පුත්තං ජනෙත්වා පුත්තෙ ච බ්‍රාහ්මණෙ ච බලවසිනෙහා හුත්වා උභොපි පොසෙසි. සා අපරභාගෙ පුත්තෙ වුඩ්ඪිප්පත්තෙ පුත්තම්පි පිතරා සද්ධිං අන්තො කරිත්වා ද්වාරං පිදහති.

අථෙකදිවසං බොධිසත්තො තස්සා ගතභාවං ඤත්වා සිලං අපනෙත්වා පිතරං බහි අකාසි. සා ආගන්ත්වා කෙන සිලා අපනීතාති වත්වා අම්ම මයා අපනීතා අන්ධකාරෙ නිසීදිතුං න සක්කොමාති වුත්තෙ පුත්තසිනෙහෙන න කිඤ්චි අවොච. අථෙකදිවසං බොධිසත්තො පිතරං පුච්ඡි තාත මය්හං මාතු මුඛං අඤ්ඤාදිසං තුම්හාකං අඤ්ඤාදිසං කින්නු ඛො කාරණන්ති. තාත තව මාතා මනුස්සමංසඛාදිකා යක්ඛිනී මයං උභො මනුස්සාති. යදි එවං ඉධ කස්මා වසාම එහි මනුස්සපථං ගච්ඡාමාති. තාත සචෙ මයං පලායිස්සාම උභොපි අම්හෙ තව මාතා මාරෙස්සතීති. බොධිසත්තො මා භායි තාත තව මනුස්සපථසම්පාපනං මම භාරොති පිතරං අස්සාසෙත්වා පුනදිවසෙ මාතරි ගතාය පිතරං ගහෙත්වා පලායි.

යක්ඛිනී ආගන්ත්වා තෙ අදිස්වා වාතවෙගෙන පක්ඛන්දිත්වා තෙ ගහෙත්වා බ්‍රාහ්මණ කිං පලායසි කිං තෙ ඉධ නත්ථීති වත්වා භද්දෙ මා මය්හං කුජ්ඣි පුත්තො තෙ මං ගහෙත්වා යාතීති වුත්තෙ පුත්තසිනෙහෙන කිඤ්චි අවත්වා තෙ අස්සාසෙත්වා අත්තනො වසනට්ඨානමෙව තෙ ගහෙත්වා ගන්ත්වා එවං පුන කතිපයෙ දිවසෙ පලායන්තෙ ආනෙසි.

බොධිසත්තො චින්තෙසි මය්හං මාතු පරිච්ඡින්නෙන ඔකාසෙන භවිතබ්බං යන්නූනාහං ඉමිස්සා ආණාපවත්තිට්ඨානසීමං පුච්ඡෙය්‍යං අථ නං අතික්කමිත්වා පලායිස්සාමීති. සො එකදිවසං මාතරං ගහෙත්වා

එකමන්තං නිසින්නො අම්ම මාතුසන්තකං නාම පුත්තානං පාපුණාති අක්ඛාහි තාව මෙ අත්තනො සන්තකාය භූමියා පරිච්ඡේදන්ති ආහ. සා සබ්බදිසාසු පබ්බතාදීනි නිමිත්තානි කථෙත්වා ආයාමතො තිංස යොජනං විත්ථාරතො පඤ්චයොජනට්ඨානං පුත්තස්ස කථෙත්වා ඉදං එත්තකං ඨානං සල්ලක්ඛෙහි පුත්තාති ආහ.

සො ද්වෙ තයො දිවසෙ අතික්කමිත්වා මාතු අටවියං ගතකාලෙ පිතරං ඛන්ධෙ ආරොපෙත්වා මාතරා දින්නසඤ්ඤාය වාතවෙගෙන පක්ඛන්දිත්වා පරිච්ඡේදනදීතීරං සම්පාපුණි. සාපි ආගන්ත්වා තෙ අපස්සන්තී අනුබන්ධි. බොධිසත්තො පිතරං ගහෙත්වා නදීමජ්ඣං අගමාසි. සා ආගන්ත්වා නදීතීරෙ ඨත්වා අත්තනො පරිච්ඡේදං අතික්කන්තභාවං ඤත්වා තත්ථෙව ඨිතා තාත පිතරං ගහෙත්වා එහි කො මය්හං දොසො තුම්හාකං මං නිස්සාය කිං නාම න සම්පජ්ජති නිවත්ත සාමීති පුත්තඤ්ච පතිඤ්ච යාචි. අථ බ්‍රාහ්මණො නදිං උත්තරි. සා පුත්තමෙව යාචන්තී තාත මා එවං කරි නිවත්තාහීති ආහ. අම්ම මයං මනුස්සා ත්වං යක්ඛිණී න සක්කා සබ්බකාලං තව සන්තිකෙ වසිතුන්ති නෙව නිවත්තිස්සාමාති. නෙව නිවත්තිස්සසි තාතාති. ආම අම්මාති. යදි න නිවත්තිස්සසි මනුස්සලොකෙ ජීවිතුං නාම දුක්ඛං සිප්පං අජානන්තා ජීවිතුං න සක්කොන්ති අහං එකං චින්තාමණිං නාම විජ්ජං ජානාමි, තස්සානුභාවෙන ද්වාදසසංවච්ඡරමත්ථකෙ ගතානම්පි පදානුපදං සක්කා ගන්තුං අයං තෙ ජීවිකා භවිස්සති ගණ්හ තාත අනග්ඝමන්තන්ති තථාරූපෙන දුක්ඛෙන අභිභූතා පුත්තසිනෙහෙන මන්තං අදාසි. බොධිසත්තො නදියා ඨිතකොව මාතරං වන්දිත්වා හත්ථකච්ඡපකං කත්වා මන්තං ගහෙත්වා වන්දිත්වා ගච්ඡ අම්මාති ආහ. තාත තුම්හෙසු අනිවත්තන්තෙසු මය්හං ජීවිතං නත්ථීති වත්වා* යක්ඛිණී උරං පහරි. තාවදෙවස්සා පුත්තසොකෙන හදයං ඵලි. සා මරිත්වා තත්ථෙව පති. තදා බොධිසත්තො තස්සා මතභාවං ඤත්වා පිතරං පක්කොසිත්වා මාතු සන්තිකං ගන්ත්වා චිතකං කත්වා ඣාපෙත්වා ආළාහනං නිබ්බාපෙත්වා නානාවණ්ණෙහි පුප්ඵෙහි පූජෙත්වා රොදිත්වා පරිදෙවිත්වා පිතරං ආදාය බාරාණසිං ගන්ත්වා පදකුසලො මාණවො ද්වාරෙ ඨිතොති පටිවෙදෙත්වා ආගච්ඡතූති වුත්තෙන පවිසිත්වා වන්දිත්වා තාත කිං සිප්පං ජානාසීති වුත්තෙ දෙව ද්වාදසසංවච්ඡරමත්ථකෙ හටභණ්ඩං පදානුපදං ගන්ත්වා ගණ්හිතුං ජානාමීති ආහ. තෙන හි මං උපට්ඨාහීති ආහ. දෙවසිකං සහස්සං ලභන්තො උපට්ඨහිස්සාමීති. සාධු තාත උපට්ඨහාති. රාජා දෙවසිකං සහස්සං දාපෙසි.

අථෙකදිවසං පුරොහිතො රාජානං ආහ මහාරාජ මයං තස්ස මාණවස්ස සිප්පානුභාවෙන කස්සචි කම්මස්ස අකතත්තා සිප්පං අත්ථි වා නත්ථි වා න ජානාම වීමංසිස්සාම තාව නන්ති. රාජා සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා

*අයං ගාථා කත්ථචි දිස්සති.

එහි පුත්ත නිවත්තස්සු මා අනාථං කාරයි මං,
අජ්ජ පුත්තං අපස්සන්තී යක්ඛිණී මරණං ගතාති.

උභොපිජනා නානාරතනගොපකානං සඤ්ඤං දත්වා රතනසාරං ගහෙත්වා පාසාදා ඔරුය්හ රාජනිවෙසනද්වාරෙ නික්ඛන්තුං ආහිණ්ඩිත්වා නිස්සෙණිං අත්ථරිත්වා පාකාරමත්ථකෙන බහි ඔතරිත්වා විනිච්ඡයසාලං පවිසිත්වා තත්ථ නිසීදිත්වා පුනාගන්ත්වා නිස්සෙණිං අත්ථරිත්වා පාකාරමත්ථකෙන ඔතරිත්වා අන්තොපුරෙ පොක්ඛරණියා තීරං ගන්ත්වා පොක්ඛරණිං තික්ඛත්තුං පදක්ඛිණං කත්වා ඔතරිත්වා අන්තො පොක්ඛරණියං භණ්ඩකං ඨපෙත්වා පාසාදං අභිරුහිංසු.

පුන දිවසෙ රාජනිවෙසනතො කිර රතනං හරිංසූති එක කොලාහලං අහොසි. රාජා අජානන්තො විය හුත්වා බොධිසත්තං පක්කොසිත්වා තාත රාජනිවෙසනතො බහුං රතනභණ්ඩං හටං අනුවිජ්ජිතුං වට්ටතීති ආහ. මහාරාජ ද්වාදසසංවච්ඡරමත්ථකෙ හටභණ්ඩං චොරානං පදානුපදං ගන්ත්වා ආහරණසමත්ථස්ස මම අනච්ඡරියං අජ්ජ රත්තිංහටභණ්ඩං ආහරිතුං ආහරිස්සාමි තං මා චින්තයිත්ථාති. තෙනහි තාත ආහරාති.

සො සාධු දෙවාති ගන්ත්වා මාතරං වන්දිත්වා මන්තං පරිවත්තෙත්වා මහාතලෙ ඨිතොව මහාරාජ චින්නං චොරානං පදං පඤ්ඤායතීති රඤ්ඤො ච පුරොහිතස්ස ච පදානුසාරෙන සිරිගබ්භං පවිසිත්වා තතො නික්ඛමිත්වා පාසාදා ඔරුය්හ රාජනිවෙසනද්වාරෙ තික්ඛත්තුං පරිගන්ත්වා පදානුසාරෙනෙව පාකාරසමීපං ගන්ත්වා පාකාරමත්ථකෙ ඨත්වා මහාරාජ ඉමස්මිං ඨානෙ පාකාරතො මුච්චිත්වා ආකාසෙ පදං පඤ්ඤායති නිස්සෙණිං දෙථාති නිස්සෙණිං අත්ථරාපෙත්වා පාකාරමත්ථකෙන ඔතරිත්වා පදානුසාරෙනෙව විනිච්ඡයසාලං ගන්ත්වා පුන රාජනිවෙසනං ආගන්ත්වා නිස්සෙණිං අත්ථරාපෙත්වා පාකාරමත්ථකෙන ඔරුය්හ පොක්ඛරණිං ගන්ත්වා තික්ඛත්තුං පදක්ඛිණං කත්වා මහාරාජ චොරා ඉමං පොක්ඛරණිං ඔතිණ්ණාති වත්වා අත්තනා ඨපිතං විය භණ්ඩකං නීහරිත්වා රඤ්ඤො දත්වා මහාරාජ ඉමෙ වෙ චොරා අභිඤ්ඤාතමහාචොරා ඉමිනා මග්ගෙන රාජනිවෙසනං ආරුළ්හාති ආහ.

මහාජනො හට්ඨතුට්ඨො අඞ්ගුලියො පොඨෙසි. චෙලුක්ඛෙපා පවත්තිංසු. රාජා චින්තෙසි; අයං මාණවො පදානුසාරෙනෙව ගන්ත්වා චොරෙහි ඨපිතං භණ්ඩට්ඨානමෙව මඤ්ඤෙ ජානාති චොරෙ පන ගහෙතුං න සක්කොතීති. අථ නං ආහ චොරෙහි හටභණ්ඩං තාව නො තයා ආහටං චොරෙ පන ගහෙත්වා දාතුං සක්ඛිස්සසීති. මහාරාජ ඉධෙව චොරා න දූරෙති. කොච කොචාති. මහාරාජ යො ඉච්ඡති සොව චොරො හොතු. තුම්හාකං භණ්ඩකස්ස ලද්ධකාලතො පට්ඨාය චොරෙහි කො අත්ථො. මා පුච්ඡථාති. තාත අහං තුම්හාකං දෙවසිකං සහස්සං දම්මි. චොරෙ මෙ ගහෙත්වා දෙහීති. මහාරාජ ධනෙ ලද්ධෙ කිං චොරෙහීති. ධනතොපි නො තාත චොරෙ ලද්ධුං වට්ටතීති. තෙනහි මහාරාජ ඉමෙ නාම චොරාති තුම්හාකං න කථෙස්සාමි. අතීතෙ වත්තිත කාරණං පන වො ආහරිස්සාමි. සචෙ තුම්හෙ පඤ්ඤවන්තා තං කාරණං ජානාථාති. සො එවං වත්වා අතීතං ආහරි:-

අතීතෙ බාරාණසිතො අවිදූරෙ නදීතීරගාමකෙ පාටලො නාම එකො නටො වසති. සො එකස්මිං උස්සවදිවසෙ භරියං ආදාය බාරාණසිං පවිසිත්වා නච්චිත්වා ගායිත්වා ධනං ලභිත්වා උස්සවපරියොසානෙ බහුං සුරාභත්තං ගාහාපෙත්වා අත්තනො ගාමං ගච්ඡන්තො නදීතීරං පත්වා නවොදකං ආගච්ඡන්තං දිස්වා සුරම්පිවන්තො නිසීදිත්වා මත්තො අත්තනො බලං අජානන්තො මහාවීණං ගීවාය බන්ධිත්වා නදිං තරිත්වා ගමිස්සාමීති භරියං හත්ථෙ ගහෙත්වා නදිං ඔතරි. වීණාඡිද්දෙහි උදකං පාවිසි. අථ නං සා වීණා උදකෙ ඔසීදාපෙසි. භරියා පනස්ස ඔසීදනභාවං ඤත්වා තං විස්සජ්ජෙත්වා උත්තරිත්වා තීරෙ අට්ඨාසි. නටපාටලො සකිං උම්මුජ්ජති සකිං නිමුජ්ජති උදකං පිවිත්වා උද්ධුමාතොදරො අහොසි. අථස්ස භරියා චින්තෙසි මය්හං සාමිකො ඉදානි මරිස්සති එකං නං ගීතකං යාචිත්වා පරිසමජ්ඣෙ තං ගායන්තී ජීවිකං කප්පෙස්සාමීති චින්තෙත්වා සාමි ත්වං උදකෙ නිමුජ්ජසි එකං මෙ ගීතකං දෙහි තෙන ජීවිකං කප්පෙස්සාමීති වත්වා:-

බහුස්සුතං චිත්තකථිං ගඞ්ගා වහති පාටලං,
වුය්හමානක භද්දන්තෙ එකං මෙ දෙහි ගාථකන්ති.

ගාථමාහ.

තත්ථ-**ගාථක**න්ති ඛුද්දකං ගාථං.

අථ නං නටපාටලො භද්දෙ කථං තෙ ගීතකං දස්සාමි ඉදානි මං මහාජනස්ස පටිසරණභූතං උදකං මාරෙතීති වත්වා ගාථමාහ:-

යෙන සිඤ්චන්ති දුක්ඛිතං යෙන සිඤ්චන්ති ආතුරං,
තස්ස මජ්ඣෙ මරිස්සාමි ජාතං සරණතො භයන්ති.

බොධිසත්තො ඉමං ගාථං දස්සෙත්වා මහාරාජ යථා උදකං මහාජනස්ස පටිසරණං තථා රාජානොපි තෙසං සන්තිකා භයෙ උප්පජ්ජමානෙ තං භයං කො පටිබාහිස්සතීති වත්වා මහාරාජ ඉදං කාරණං පටිච්ඡන්නං මයා පන පණ්ඩිතවෙදනීයං කත්වා කථිතං ජාන මහාරාජාති ආහ. තාත අහං එවරූපම්පි පටිච්ඡන්නකථං න ජානාමි චොරෙ මෙ ගහෙත්වා දෙහීති.

අථස්ස මහාසත්තො තෙනහි මහාරාජ ඉදං සුත්වා ජානාහීති අපරම්පි කාරණං ආහරි. දෙව පුබ්බෙ ඉමිස්සාව බාරාණසියා ද්වාරගාමෙ එකො කුම්භකාරො භාජනත්ථාය මත්තිකං ආහරන්තො එකස්මිංයෙව ඨානෙ නිබද්ධං ගණ්හිත්වා අන්තොපබ්භාරං මහන්තං ආවාටං ඛණි. අථෙකදිවසං තස්ස මත්තිකං ගණ්හන්තස්ස අකාලමෙඝො උට්ඨහිත්වා මහාවුට්ඨිං පාතෙසි. උදකං අවත්ථරමානං ආවාටතටං පාතෙසි. තෙනස්ස මත්ථකො භිජ්ජි. සො පරිදෙවමානො ගාථමාහ:-

යත්ථ බීජානි රූහන්ති සත්තා යත්ථ පතිට්ඨිතා,
සා මෙ සීසං නිපීළෙති ජාතං සරණතො භයන්ති

තත්ථ-**නිපීළෙතීති** පතිත්වා පීළෙති භින්දති. යථා හි දෙව මහාජනස්ස පටිසරණභූතා මහාපථවී කුම්භකාරස්ස සීසං භින්දි එවං මහාපථවීසමෙ සබ්බලොකස්ස පටිසරණෙ නරින්දෙ උට්ඨාය චොරිකං කාරෙන්තෙ කො පටිබාහිස්සති සක්ඛිස්සසි මහාරාජ එවං පටිච්ඡාදෙත්වා ඨපිතං චොරං ජානිතුන්ති. තාත මය්හං පටිච්ඡන්නෙන කාරණං නත්ථි. අයං චොරොති එවං මෙ චොරං ගහෙත්වා දෙහීති.

සො රාජානං රක්ඛන්තො ත්වං චොරොති අවත්වා අපරම්පි උදාහරණං ආහරි. මහාරාජ පුබ්බෙ ඉමස්මිංයෙව නගරෙ එකස්ස පුරිසස්ස ගෙහං ආදිත්තං සො අඤ්ඤං පවිසිත්වා භණ්ඩකං නීහරාති අඤ්ඤං ආණාපෙසි තස්මිං පවිසිත්වා නීහරන්තෙ ගෙහද්වාරං පිදහි. සො ධූමන්ධො හුත්වා නික්ඛමනමග්ගං අලභන්තො උප්පන්නඩාහදුක්ඛො අන්තො ඨිතොව පරිදෙවන්තො ගාථමාහ :-

යෙන භත්තානි පච්චන්ති සීතං යෙන විහඤ්ඤති,
සො මං ඩහති ගත්තානි ජාතං සරණතො භයන්ති.

තත්ථ-**සො මං ඩහතීති** සො මෙ ඩහති. අයමෙව වා පාඨො. මහාරාජ අග්ගිවිය මහාජනස්ස පටිසරණභූතො එකො මනුස්සො රතනභණ්ඩිකං හරි. මා මං චොරං පුච්ඡාහි. තාත මය්හං චොරං දෙහියෙවාති.

සො රාජානං ත්වං චොරොති අවත්වා අපරම්පි උදාහරණං ආහරි. දෙව පුබ්බෙ ඉමස්මිංයෙව නගරෙ එකො පුරිසො අතිබහුං භුඤ්ජිත්වා ජීරාපෙතුං අසක්කොන්තො වෙදනාමත්තො හුත්වා පරිදෙවන්තො ගාථමාහ :-

යෙන භුත්තෙන යාපෙන්ති පුථූ බ්‍රාහ්මණඛත්තියා,
සො මං භුත්තො ව්‍යාපාදි ජාතං සරණතො භයන්ති.

තත්ථ-**සො මං භුත්තො ව්‍යාපාදීති** සො ඔදනො භුත්තො මං ව්‍යාපාදෙති මාරෙති. මහාරාජ භත්තං විය මහාජනස්ස පටිසරණභූතො එසො භණ්ඩකං හරි. තස්මිං ලද්ධෙ කිං චොරං පුච්ඡසි. තාත සක්කොන්තො චොරං මෙ දෙහීති.

සො තස්ස සඤ්ඤාපනත්ථං අපරම්පි උදාහරණං ආහරි. මහාරාජ පුබ්බෙ ඉමස්මිංයෙව නගරෙ එකස්ස වාතො උට්ඨහිත්වා ගත්තානි භඤ්ජි. සො පරිදෙවන්තො ගාථමාහ :-

ගිම්හානං පච්ඡිමෙ මාසෙ වාතමිච්ඡන්ති පණ්ඩිතා,
සො මෙ භඤ්ජති ගත්තානි ජාතං සරණතො භයන්ති.

ඉති මහාරාජ සරණතො භයං උප්පන්නං ජානෙතං කාරණන්ති. තාත චොරං මෙ දෙහීති.

සො තස්ස සඤ්ඤාපනත්ථං අපරම්පි උදාහරණං ආහරි. දෙව අතීතෙ හිමවන්තපදෙසෙ විටපසම්පන්නො මහාරුක්ඛො අහොසි අනෙකසහස්සානං සකුණානං නිවාසො. තස්ස වෙ සාඛා අඤ්ඤමඤ්ඤං ඝට්ටෙසුං. තතො ධූමො උප්පජ්ජි. අග්ගිචුණ්ණානි පතිංසු තං දිස්වා සකුණජෙට්ඨකො ගාථමාහ :-

යං නිස්සිතා ජගතිරුහං විහඞ්ගමා ස්වායං අග්ගිං පමුඤ්චති,
දිසා භජථ වක්කඞ්ගා ජාතං සරණතො භයන්ති.

තත්‍ථ-ජගතිරුහන්ති මහීරුහං. යථා හි දෙව රුක්ඛො පක්ඛීනං පටිසරණං, එවං රාජා මහාජනස්ස තස්මිං චොරිකං කාරෙන්තෙ කො පටිබාහිස්සති සල්ලක්ඛෙහි දෙවාති. තාත මය්හං චොරමෙව දෙහීති.

අථස්ස සො අපරම්පි උදාහරණං ආහරි. මහාරාජ එකස්මිං ගාමෙ අඤ්ඤතරස්ස කුලඝරස්ස පච්ඡිමභාගෙ කක්කළා සුංසුමාරනදී අත්ථි. තස්ස ච කුලස්ස එකොව පුත්තො සො පිතරි කාලකතෙ මාතරං පටිජග්ගි. තස්ස මාතා අනිච්ඡමානස්සෙව එකං කුලධීතරං ආනෙසි. සා පුබ්බභාගෙ සස්සුං සම්පියායිත්වා පච්ඡා පුත්තධීතාහි වඩ්ඪමානා තං නීහරිතුකාමා අහොසි. තස්සා පන මාතාපි තස්මිංයෙව ඝරෙ වසති. සා සාමිකස්ස සන්තිකෙ සස්සුයා නානප්පකාරං දොසං වත්වා පරිභින්දිත්වා අහං තෙ මාතරං පොසෙතුං න සක්කොමි මාරෙහි නන්ති වත්වා මනුස්සමාරණං නාම භාරියං කථං තං මාරෙමීති වුත්තෙ නිද්දොක්කමනකාලෙ තං මඤ්චකෙනෙව ගහෙත්වා සුංසුමාරනදියං ඛිපිස්සාම අථ නං සුංසුමාරා මාරෙස්සන්තීති ආහ. තුය්හං පන මාතා කුහිං සයති. තස්සායෙව සන්තිකෙ සයතීති. තෙන හි ගච්ඡ තස්සා නිපන්නමඤ්චකෙ රජ්ජුං බන්ධිත්වා සඤ්ඤං කරොහීති. සා තථා කත්වා කතා මෙ සඤ්ඤාති ආහ. ඉතරො ථොකං අධිවාසෙහි මනුස්සා තාව සයන්තූති නිද්දායන්තො විය නිපජ්ජිත්වා ගන්ත්වා තං රජ්ජුකං භරියාය මාතු මඤ්චකෙ බන්ධිත්වා භරියං පබොධෙත්වා උභොපි ගන්ත්වා තං මඤ්චකෙනෙව සද්ධිං උක්ඛිපිත්වා නදියං ඛිපිංසු. තත්‍ථ නං සුංසුමාරා විද්ධංසෙත්වා ඛාදිංසු. සා පුනදිවසෙ මාතු පරිවත්තිතභාවං ඤත්වා සාමි මම මාතාව මාරිතා ඉදානි තව මාතරං මාරෙමාති වත්වා තෙන හි සාධූති වුත්තෙ සුසානෙ චිතකං කත්වා අග්ගිම්හි නං පක්ඛිපිත්වා මාරෙස්සාමාති ආහ. අථ නං නිද්දායමානං උභොපි සුසානං නෙත්වා ඨපයිංසු. තත්‍ථ සාමිකො භරියං ආහ අග්ගිතෙ ආභතොති. පම්මුට්ඨො නාභතොසාමීති. තෙන හි ගන්ත්වා ආනෙහීති. න සක්කොමි සාමි ගන්තුං තයි ගතෙපි ච ඨාතුං න සක්ඛිස්සාමි උභොපි ගච්ඡිස්සාමාති. තෙසු ගතෙසු මහල්ලිකා සීතවාතෙන පබොධිතා සුසානභාවං ඤත්වා ඉමෙ මං මාරෙතුකාමා අග්ගිඅත්ථාය ගතාති ච උපධාරෙත්වා න මෙ බලං ජානන්තීති එකං මතකළෙබරං මඤ්චකෙ නිපජ්ජාපෙත්වා උපරි පිලොතිකාය පටිච්ඡාදෙත්වා සයං පලායිත්වා තත්‍ථෙව ලෙණගුහං පාවිසි. ඉතරෙ අග්ගිං ආහරිත්වා මහල්ලිකාති සඤ්ඤාය කළෙබරං ඣාපෙත්වා පක්කමිංසු. එකෙන ච චොරෙන තස්මිං ගුහාලෙණෙ පුබ්බෙ භණ්ඩිකා ඨපිතා සො තං ගණ්හිස්සාමීති ආගන්ත්වා මහල්ලිකං දිස්වා එකා යක්ඛිණී භවිස්සති භණ්ඩිකා මෙ අමනුස්සපරිග්ගහිතා ජාතාති එකං භූතවෙජ්ජං ආනෙසි. වෙජ්ජො මන්තං කරොන්තො ගුහං පාවිසි. අථ නං සා ආහ නාහං යක්ඛිණී එහි උභොපි ඉමං ධනං ඛාදිස්සාමාති කථං සද්දහාතබ්බන්ති. තව ජිව්හං මම ජිව්හාය ඨපෙහීති. සො තථා අකාසි. අථස්ස සා ජිව්හං ඩංසිත්වා

ජිඝච්ඡිත්වා පාතෙසි. භූතවෙජ්ජො අද්ධා එසා යක්ඛිණීති ජිව්හාය ලොහිතං පග්ඝරන්තියා විරවමානො පලායි. මහල්ලිකා පුනදිවසෙ මට්ටසාටකං නිවාසෙත්වා නානාරතනභණ්ඩිකං ගහෙත්වාව ඝරං අගමාසි. සුණිසා තං දිස්වා කහං තෙ අම්ම ඉදං ලද්ධන්ති පුච්ඡි. අම්ම එතස්මිං සුසානෙ දාරුචිතකාය ඛාපිතා එවරූපං ලභන්තීති. අම්ම මයාපි සක්කා ලද්ධුන්ති. මාදිසී හුත්වා ලභිස්සසීති. සා පිළන්ධනභණ්ඩාලොභෙන සාමිකස්ස කථෙත්වා තත්ථ අත්තානං ඛාපෙසි. අථ නං පුනදිවසෙ සාමිකො අපස්සන්තො අම්ම ඉමාය ච ත්වංවෙලාය ආගතා සුණිසා පන නාගච්ඡතීති ආහ. සා තං සුත්වා අරෙ පාපපුරිස සකිං මතා නාම කිංආගච්ඡන්තීති තං තජ්ජෙත්වා ගාථමාහ :–

යමානයිං සොමනස්සං මාලිනිං චන්දනුස්සදං,
සා මං ඝරා නීහරති ජාතං සරණතො භයන්ති.

තත්ථ-සොමනස්සන්ති සොමනස්සං උප්පාදෙත්වා. සොමනස්සාති වා පාඨො. සොමනස්සවතී හුත්වාති අත්ථො. ඉදං වුත්තං හොති-මය්හං ඉමං මෙ නිස්සාය පුත්තො පුත්තධීතාහි වඩ්ඪිස්සති මඤ්ච මහල්ලිකකාලෙ පොසෙස්සතීති මාලිනිං චන්දනුස්සදං කත්වා අලඞ්කරිත්වා සොමනස්සජාතා ආනෙසිං. සා මං අජ්ජ ඝරා නීහරති සරණතොයෙව භයං උප්පන්නන්ති. මහාරාජ සුණිසා විය සස්සුයා මහාජනස්ස රාජා පටිසරණං. තතො භයෙ උප්පන්නෙ කිං සක්කා කාතුං සල්ලක්ඛෙහි දෙවාති. තංසුත්වා රාජා තාත නාහං තයා ආහටකාරණානි ජානාමි චොරමෙව මෙ දෙහීති.

සො රාජානං රක්ඛිස්සාමීති පුනපි අපරම්පි කාරණං ආහරි. දෙව පුබ්බෙ ඉමස්මිංයෙව නගරෙ එකො පුරිසො පත්ථනං කත්වා පුත්තං ලභි. සො තස්ස ජාතකාලෙ පුත්තො මෙ ලද්ධොති පීතිසොමනස්සජාතො තං පොසෙත්වා වයප්පත්තකාලෙ දාරෙන සංයොජෙත්වා අපරභාගෙ ජරං පත්වා කම්මන්තං අධිට්ඨාතුං නාසක්ඛි. අථ නං පුත්තො ත්වං කම්මං කාතුං න සක්කොසි ඉතො නික්ඛමාති ගෙහතො නීහරි. සො කිච්ඡෙන කසිරෙන භික්ඛාය ජීවිකං කප්පෙන්තො පරිදෙවමානො ගාථමාහ :–

යෙන ජාතෙන නන්දිස්සං යස්ස ච භවමිච්ඡිසං,
සො මං ඝරා නිච්ඡුභති ජාතං සරණතො භයන්ති.

තත්ථ-සොමන්ති සො පුත්තො මං ඝරතො නීහරති. සොහං භික්ඛං චරිත්වා දුක්ඛං ජීවාමි සරණතොයෙව මෙ භයං ජාතන්ති. මහාරාජ යථා පිතා නාම මහල්ලකො පටිබලෙන පුත්තෙන රක්ඛිතබ්බො එවං සබ්බොපි ජනපදො රඤ්ඤා රක්ඛිතබ්බො ඉදඤ්ච භයං උප්පජ්ජමානං සබ්බසත්තෙ රක්ඛනකස්ස රඤ්ඤො සන්තිකා උප්පන්නං ඉමිනා කාරණෙන අසුකො නාම චොරොති ජාන දෙවාති. තං සුත්වා රාජා තාත නාහං කාරණං අකාරණං වා ජානාමි චොරංවා මෙ දෙහි ත්වඤ්ඤෙව වා චොරො හොහීති එවං පුනප්පුනං මාණවං අනුයුඤ්ජි.

අථ නං සො එවමාහ. කිම්පන මහාරාජ එකංසෙනෙව චොරගහණං රොචෙථාති. ආම තාතාති. තෙන හි අසුකො ච අසුකො ච චොරෙති පරිසමජ්ඣෙ පකාසෙමීති. එවං කරොහි තාතාති. සො තස්ස වචනං සුත්වා අයං රාජා අත්තානං රක්ඛිතුං න දෙති ගණ්හිස්සාමි ඉදානි චොරෙති සන්නිපතිතෙ මහාජනෙ ආමන්තෙත්වා ඉමා ගාථා ආහ:-

සුණන්තු මෙ ජානපදා නෙගමා ච සමාගතා,
යතොදකං තදාදිත්තං යතො ඛෙමං තතො භයං.

රාජා විලුම්පතෙ රට්ඨං බ්‍රාහ්මණො ච පුරොහිතො,
අත්තගුත්තා විහරථ ජාතං සරණතො භයන්ති.

තත්ථ-**යතොදකං තදාදිත්තන්ති** යං උදකං තදෙව ආදිත්තං. **යතො ඛෙමන්ති** යතො රාජතො ඛෙමෙන භවිතබ්බං තතොව භයං උප්පන්නං. **අත්තගුත්තා විහරථාති** තුම්හෙ ඉදානි අනාථා ජාතා අත්තානං මා විනාසෙථ. අත්තනාව ගුත්තා හුත්වා අත්තනො සන්තකධනධඤ්ඤං රක්ඛථ රාජා නාම මහාජනස්ස පටිසරණභූතො තතොව තුම්හාකං භයං උප්පන්නං රාජා ච පුරොහිතො ච විලොපඛාදකචොරා සචෙ චොරෙ ගහෙතුකාමත්ථ ඉමෙ ද්වෙ ගණ්හිත්වා කම්මකාරණං කරොථාති.

තෙ තස්ස කථං සුත්වා චින්තයිංසු අයං රාජා රක්ඛණාරහොපි සමානො ඉදානි අඤ්ඤස්සුපරි දොසං ආරොපෙත්වා අත්තනො භණ්ඩකං සයමෙව පොක්ඛරණියං ඨපෙත්වා චොරං පරියෙසාපෙති. ඉතොදානි පට්ඨාය පුන චොරකම්මස්ස අකරණත්ථාය මාරෙම නං පාපරාජානන්ති. තෙ දණ්ඩමුග්ගරාදිහත්ථා උට්ඨාය තත්ථෙව රාජානඤ්ච පුරොහිතඤ්ච පොථෙත්වා ජීවිතක්ඛයං පාපෙත්වා මහාසත්තං අභිසිඤ්චිත්වා රජ්ජෙ පතිට්ඨාපෙසුං.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා අනච්ඡරියං උපාසක පඨවියං පදසඤ්ජානනං පොරාණකපණ්ඩිතා නාව ආකාසෙ පදං සඤ්ජානිංසූති වත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. සච්චපරියොසානෙ උපාසකො ච පුත්තො ච සොතාපත්තිඵලෙ පතිට්ඨිතා. තදා පිතා කස්සපො අහොසි. පදකුසලමාණවො පන අහමෙවාති.

පදමාණවක ජාතකං.

---

9. 7.

අස්ස ඉන්ද සමො රාජාති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො එකං උක්කණ්ඨිතභික්ඛුං ආරබ්භ කථෙසි. තං හි භික්ඛුං සත්ථා සච්චං කිර ත්වං උක්කණ්ඨිතොසීති පුච්ඡිත්වා සච්චන්ති වුත්තෙ භික්ඛු සිනෙරුකම්පනවාතොපි හි පොරාණපණ්ණං කිං න කම්පෙස්සති යසසම්බන්ධිනොපි ආයසක්‍යං පාපුණන්ති කිලෙසා නාමෙතෙ පරිසුද්ධසත්තෙපි සඞ්කිලිට්ඨෙ කරොන්ති පගෙව තාදිසන්ති වත්වා අතීතං ආහරි:-

අතීතෙ බාරාණසිරඤ්ඤො බ්‍රහ්මදත්තස්ස පුත්තො බ්‍රහ්මදත්තකුමාරො නාම පුරොහිතපුත්තො ච කස්සපො නාම සහායකා හුත්වා එකාචරියකුලෙ සබ්බසිප්පානි උග්ගණ්හිංසු. අපරභාගෙ කුමාරො පිතු

අච්චයෙන රජ්ජෙ පතිට්ඨාසි. කස්සපො චින්තෙසි මය්හං සහායො රාජා ජාතො ඉදානි මෙ මහන්තං ඉස්සරියං දස්සති කිං මෙ ඉස්සරියෙන අහං මාතාපිතරො ච රාජානඤ්ච ආපුච්ඡිත්වා පබ්බජිස්සාමීති.

සො රාජානඤ්ච මාතාපිතරො ච ආපුච්ඡිත්වා හිමවන්තං පවිසිත්වා ඉසිපබ්බජ්ජං පබ්බජිත්වා සත්තමෙ දිවසෙ අභිඤ්ඤා ච සමාපත්තියො ච නිබ්බත්තෙත්වා උඤ්ඡාචරියාය යාපෙන්තො විහාසි. පබ්බජිතං පන ලොමසකස්සපොති සඤ්ජානිංසු. පරමජිතින්ද්‍රියො ඝොරතපො තාපසො අහොසි. තස්ස පන තපතෙජෙන සක්කභවනං කම්පි. සක්කො ආවජ්ජමානො තං දිස්වා චින්තෙසි අයං තාපසො අතිවිය උග්ගතෙජො සක්කභාවාපි මං චාවෙය්‍ය බාරාණසිරඤ්ඤා සද්ධිං එකතො හුත්වා තපමස්ස භින්දිස්සාමීති.

සො සක්කානුභාවෙන අඩ්ඪරත්තසමයෙ බාරාණසිරඤ්ඤො සිරිගබ්භං පවිසිත්වා සකලගබ්භං සරීරප්පභාය ඔභාසෙත්වා රඤ්ඤො සන්තිකෙ ආකාසෙ ඨිතො උට්ඨෙහි මහාරාජාති රාජානං පබොධෙසි. කොසි නාම ත්වන්ති ච වුත්තෙ සක්කොහමස්මීති ආහ. කිමත්ථං ආගතොසීති. මහාරාජ සකලජම්බුදීපෙ එකරජ්ජං ඉච්ඡසි න ඉච්ඡසීති. කිස්ස න ඉච්ඡාමීති. අථ නං සක්කො තෙනහි ලොමසකස්සපං ආනෙත්වා පසුඝාතයඤ්ඤං යජාපෙහි. සක්කසමො අජරාමරො හුත්වා සකලජම්බුදීපෙ රජ්ජං කාරෙස්සසීති වත්වා පඨමං ගාථමාහ:–

අස්ස ඉන්දසමො රාජ අච්චන්තං අජරාමරො,
සචෙ ත්වං යඤ්ඤං යාජෙය්‍ය ඉසිං ලොමසකස්සපන්ති.

තත්ථ-අස්සාති භවිස්සසි. යාජෙය්‍යාති සචෙ ත්වං අරඤ්ඤායතනතො ඉසිං ලොමසකස්සපං ආනෙත්වා යඤ්ඤං යජිස්සසි.

තස්ස වචනං සුත්වා රාජා සාධූති සම්පටිච්ඡි. සක්කො තෙන හි මා පපඤ්චං කරීති වත්වා පක්කාමි. රාජා පුනදිවසෙ සය්හනාමං අමච්චං පක්කොසිත්වා සම්ම මය්හම්පියසහායස්ස ලොමසකස්සපස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා මම වචනෙන එවං වදෙහි රාජා තුම්හෙහි යඤ්ඤං යජාපෙත්වා සකලජම්බුදීපෙ එකරාජා භවිස්සති තුම්හාකම්පි යත්තකං පදෙසං ඉච්ඡථ තත්තකං දස්සති මයා සද්ධිං යඤ්ඤං යජිතුං ආගච්ඡථාති.

සො සාධු දෙවාති තාපසස්ස වසනොකාසං ජානනත්ථං නගරෙ භෙරිං චරාපෙත්වා එකෙන වනචරකෙන අහං ජානාමීති වුත්තෙ තං පුරතො කත්වා මහන්තෙන පරිවාරෙන තත්ථ ගන්ත්වා ඉසිං වන්දිත්වා එකමන්තං නිසින්නො තං සාසනං ආරොචෙසි. අථ නං සො සය්හ කිං නාමෙතං කථෙසීති වත්වා පටික්ඛිපන්තො චතස්සො ගාථා අභාසි:–

සසමුද්දපරියායං මහිං සාගරකුණ්ඩලං,
නඉච්ඡෙ සහ නින්දාය එවං සය්හ විජානහි.
ධිරත්ථු තං යසලාභං ධනලාභඤ්ච බ්‍රාහ්මණ,
යා වුත්ති විනිපාතෙන අධම්මචරණෙන වා.

අපි චෙ පත්තමාදාය අනාගාරෙ පරිබ්බජෙ,
සා එව ජීවිකා සෙය්‍යො යාචාධම්මෙන එසනා.

අපි චෙ පත්තමාදාය අනාගාරෙ පරිබ්බජෙ,
අඤ්ඤං අහිංසයං ලොකෙ අපි රජ්ජෙන තං වරන්ති.

තත්ථ-**සසමුද්දපරියායන්ති** සසමුද්දපරික්ඛෙපං. **මහිං සාගරකුණ්ඩලන්ති** චත්තාරො දීපෙ පරික්ඛිපිත්වා ඨිතසාගරෙහි **කණ්ණවල්ලියා** ඨපිතකුණ්ඩලෙහි විය සමන්නාගතං. **සහනින්දායාති** ඉමිනා පසුසාත කම්මං කතන්ති ඉමාය නින්දාය සහ චක්කවාළපරියන්තං මහාපඨවිං න ඉච්ඡාමීති වදති. **යා වුත්තිවිනිපාතෙනාති** නරකෙ විනිපාතකම්මෙන යා ච ජීවිකාවුත්ති හොති තං ධිරත්ථු ගරහාමි තං වුත්තින්ති දීපෙති. **සා යෙව ජීවිකාති** පබ්බජිතස්ස මත්තිකාපත්තං ආදාය පරඝරානි උපසංකමිත්වා ආහාරපරියෙසනජීවිකාව යසධනලාභතො සතගුණෙන වරතරාති අත්ථො. **අපි රජ්ජෙන තං වර**න්ති අනාගාරස්සසතො අඤ්ඤං අහිංසන්තස්ස පරිබ්බජනං සකලජම්බුදීපරජ්ජෙනාපි වරන්ති අත්ථො.

අමච්චො තස්ස කථං සුත්වා ගන්ත්වා රඤ්ඤො ආරොචෙසි. තං සුත්වා රාජා අනාගච්ඡන්තෙ කිං සක්කා කාතුන්ති තුණ්හී අහොසි. පුන සක්කො අඩ්ඪරත්තසමයෙ ආගන්ත්වා ආකාසෙ ඨත්වා කිං මහාරාජ ලොමසකස්සපං ආනාපෙත්වා යඤ්ඤං න යජාපෙසීති ආහ. පෙසිතොපි නාගච්ඡතීති. තෙන හි මහාරාජ අත්තනො ධීතරං චන්දවතීකුමාරිං අලඞ්කරිත්වා සය්හස්ස හත්ථෙ පෙසෙත්වා සචෙ කිර ගන්ත්වා යඤ්ඤං යජිස්සසි රාජා තෙ ඉමං කුමාරිකං දස්සතීති වදාපෙහි. අද්ධා සො කුමාරිකාය පටිබද්ධචිත්තො හුත්වා ආගච්ඡිස්සතීති.

රාජා සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා පුනදිවසෙ සය්හස්ස හත්ථෙ අත්තනො ධීතරං පෙසෙසි. සොපි ධීතරං ගහෙත්වා තත්ථ ගන්ත්වා ඉසිං වන්දිත්වා පටිසන්ථාරං කත්වා දෙවච්ඡරාපටිභාගං රාජධීතරං තස්ස දස්සෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. අථ සො ඉන්ද්‍රියානි භින්දිත්වා තං ඔලොකෙසි සහොලොකනෙනෙව පටිබද්ධචිත්තො හුත්වා ඣානා පරිහායි.

අමච්චො තස්ස පටිබද්ධභාවං ඤත්වා භන්තෙ සචෙ කිර යඤ්ඤං **යජිස්සථ** රාජා තෙ ඉමං පාදපරිචාරිකං කත්වා **දස්ස**තීති. සො කිලෙසවසෙන කම්පන්තො ඉමං කිර මෙ දස්සතීති ආහ. ආම යඤ්ඤං යජන්තස්ස තෙ දස්සතීති. සො සාධු ඉමං ලභන්තො යජිස්සාමීති වත්වා තං ගහෙත්වා සහෙව ජටාහි අලඞ්කතරථං අභිරුය්හ බාරාණසිං අගමාසි.

රාජාපි ආගච්ඡති කිරාති සුත්වා යඤ්ඤාවාටෙ කම්මං පට්ඨපෙසි. අථ නං ආගතං දිස්වායෙව සචෙ යඤ්ඤං යජිස්සථ අහං ඉන්දසමො භවිස්සාමි යඤ්ඤපරියොසානෙ තව ධීතරං දස්සාමීති ආහ. කස්සපො සාධූති සම්පටිච්ඡි.

අථ තං රාජා පුන දිවසෙ ආදාය චන්දවතියා සද්ධිංයෙව යඤ්ඤවාටං ගතො තත්‍ථ හත්‍ථිඅස්සඋසභාදිසබ්බචතුප්පද පටිපාටියා ඨපිතාව අහෙසුං. කස්සපො තෙ සබ්බෙ ගණ්හිත්වාව ඝාතෙත්වාව යඤ්ඤං යජිතුං ආරභි. අථ තං තත්‍ථ සන්නිපතිතො මහාජනො දිස්වා ඉදං තෙ ලොමසකස්සප අයුත්තං අප්පතිරූපං කිං නාමෙතං කරොසීති වත්වා පරිදෙවන්තො ද්වෙ ගාථා අභාසි:–

බලං චන්දො බලං සුරියො බලං සමණබ්‍රාහ්මණා,
බලං වෙලාසමුද්දස්ස බලාතිබලමිත්ථියො.

යථා උග්ගතපං සන්තං ඉසිං ලොමසකස්සපං,
පිතු අත්‍ථා චන්දවතී වාජපෙය්‍යං අයාජයීති.

තත්‍ථ–**බලං චන්දො, බලං සුරියොති** මහන්ධකාරවිධමනෙ අඤ්ඤං බලං නාම නත්‍ථි චන්දිමසුරියාව තත්‍ථ බලවා බලවන්තොති අත්‍ථො. **සමණබ්‍රාහ්මණාති** ඉට්ඨානිට්ඨවිසයවෙගසහනෙ ඛන්තිබලඤාණබලෙන සමන්නාගතා සමිතපාපබාහිතපාපා සමණබ්‍රාහ්මණා. **බලං වෙලා සමුද්දස්සාති** මහාසමුද්දස්ස උත්තරිතුං අදත්වා උදකං ආවරිත්වා ඨාන සමත්‍ථාය වෙලා බලං නාම. **බලාති බලමිත්ථියොති** ඉත්ථියො පන විසදඤාණෙපි අවීතරාගෙ අත්තනො වසං ආනෙත්වා විනාසෙතුං සමත්‍ථාය එතෙහි සබ්බෙහි බලෙහි අතිබලා නාම සබ්බබලෙහි ඉත්ථිබලමෙව මහන්තන්ති අත්‍ථො. **යථාති** යස්මා. **පිතුඅත්‍ථාති** පිතු වඩ්ඪිඅත්‍ථාය ඉදං වුත්තං හොති. යස්මා ඉමං උග්ගතපං සමානං සීලාදීනං ගුණානං එසිතත්තා ඉසිං අයං චන්දවතී නිස්සීලං කත්වා පිතු අත්‍ථාය වාජපෙය්‍ය යඤ්ඤං යාජෙති තස්මා ජානිතබ්බමෙතං බලාතිබලමිත්ථියොති.

තස්මිං සමයෙ කස්සපො යඤ්ඤං යජනත්‍ථාය මඞ්ගලහත්‍ථිං ගීවාය පහරිස්සාමීති ඛග්ගරතනං උක්ඛිපි. හත්‍ථී තං දිස්වා මරණභයතජ්ජිතො මහාවිරවං විරවි. තස්ස රවං සුත්වා සෙසාපි හත්‍ථිඅස්සඋසභා මරණභයෙන විරවිංසු. මහාජනොපි විරවි. කස්සපො තං මහාවිරවං සුත්වා සංවෙගප්පත්තො හුත්වා අත්තනො ජටාදීනි ඔලොකෙසි. අථස්ස ජටාමස්සු කුච්ඡිලොමානි උරලොමානි පාකටානි අහෙසුං. සො විප්පටිසාරී හුත්වා අනනුරූපං වත මෙ පාපකම්මං කතන්ති සංවෙගං පකාසෙන්තො අට්ඨමං ගාථමාහ:–

තං ලොභා පකතං කම්මං කටුකං කාමහෙතුකං,
තස්ස මූලං ගවෙසිස්සං ඡෙච්ඡං රාගං සබන්ධනන්ති.

තස්සත්‍ථො–මහාරාජ යං එතං මයා චන්දවතියා ලොභං උප්පාදෙත්වා තෙන ලොභෙන පකතං කාමහෙතුකං පාපකං තං කටුකං තිබ්බවිපාකං තස්සාහං අයොනිසො මනසිකාරසඞ්ඛාතං මූලං ගවෙසිස්සං, අලං මෙ ඉමිනා ඛග්ගෙන පඤ්ඤඛග්ගං නීහරිත්වා සුභනිමිත්තබන්ධනෙන සද්ධිං සබන්ධනං රාගං ඡින්දිස්සාමීති.

අථ නං රාජා මාහාසි සම්ම ඉදානි තෙ චන්දවතීකුමාරිකාය සත්තරතනරාසිං ච දස්සාමි යජාහි යඤ්ඤන්ති ආහ. තං සුත්වා කස්සපො න මෙ මහාරාජ ඉමිනා කිලෙසෙනත්ථොති වත්වා ඔසානගාථමාහ :–

ධිරත්ථු කාමෙ සුබහූපි ලොකෙ
තපොව සෙය්‍යො කාමගුණෙහි රාජ,
තපො කරිස්සාමි පහාය කාමෙ
තවෙව රට්ඨං චන්දවතීච හොතූති.

තත්ථ–**සුබහූපීති** අතිබහුකෙපි. **තපො කරිස්සාමීති** සීලසංයමමෙව කරිස්සාමීති.

සො එවං වත්වා කසිණං සමන්නාහරිත්වා නට්ඨං විසෙසං උප්පාදෙත්වා ආකාසෙ පල්ලඞ්කෙන නිසීදිත්වා රඤ්ඤො ධම්මං දෙසෙත්වා අප්පමත්තො හොහීති ඔවදිත්වා යඤ්ඤවාටං විද්ධංසාපෙත්වා මහාජනස්ස අභයදානං දාපෙත්වා රඤ්ඤො යාචන්තස්සෙව උප්පතිත්වා අත්තනො වසනට්ඨානමෙව ගන්ත්වා යාවජීවං බ්‍රහ්මවිහාරෙ භාවෙත්වා බ්‍රහ්මලොකපරායණො අහොසි.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා සච්චානි පකාසෙත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. සච්චපරියොසානෙ උක්කණ්ඨිතභික්ඛු අරහත්තෙ පතිට්ඨහි. තදා සය්හමහාමච්චො සාරිපුත්තො අහොසි. ලොමසකස්සපො අහමෙවාති.

ලොමසකස්සප ජාතකං.

---

9. 8.

කාසායවත්ථෙති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො එකං ලොලභික්ඛුං ආරබ්භ කථෙසි. සො කිර ලොලො අහොසි පච්චයලුද්ධො ආචරියුපජ්ඣායවත්තාදීනි ඡඩ්ඩෙත්වා පාතොව සාවත්ථිං පවිසිත්වා විසාඛාය ගෙහෙ අනෙකඛාදනීයපරිවාරං යාගුං පිවිත්වා නානග්ගරසං සාලිමංසොදනං භුඤ්ජිත්වාපි තෙනාතිත්තො තතො චූළඅනාථපිණ්ඩිකස්ස මහාඅනාථපිණ්ඩිකස්ස කොසලරඤ්ඤොති තෙසං තෙසං නිවෙසනානි සන්ධාය විචරති. අථෙකදිවසං තස්ස ලොලභාවං ආරබ්භ ධම්මසභායං කථං සමුට්ඨාපෙසුං. සත්ථා ආගන්ත්වා කායනුත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සන්නිසින්නාති පුච්ඡිත්වා ඉමාය නාමාති වුත්තෙ තං භික්ඛුං පක්කොසාපෙත්වා සච්චං කිර ත්වං ලොලොති පුච්ඡිත්වා සච්චං භන්තෙති වුත්තෙ භික්ඛු කස්මා ලොලොසි පුබ්බෙපි ත්වං ලොලභාවෙන බාරාණසියං හත්ථිකුණපාදීහි අතිත්තො තතො නික්ඛමිත්වා ගඞ්ගාකූලෙ විචරන්තො හිමවන්තං පවිට්ඨොති වත්වා අතීතං ආහරි :–

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තෙ රජ්ජං කාරෙන්තෙ එකො ලොලකාකො බාරාණසියං හත්ථිකුණපාදීනි ඛාදිත්වා චරන්තො තෙහි අතිත්තො ගඞ්ගාකූලෙ මච්ඡෙ ඛාදිස්සාමීති වත්වා තත්ථ මතමච්ඡෙ ඛාදන්තො කතිපාහං වසිත්වා හිමවන්තං පවිසිත්වා නානාවිධානි ඵලාඵලානි ඛාදන්තො පහූතමච්ඡකච්ඡපං මහන්තං පදුමසරං පත්වා තත්ථ

සුවණ්ණවණ්ණෙ ච චක්කවාකෙ සෙවාලෙ ඛාදිත්වා වසන්තෙ දිස්වා ඉමෙ අතිවිය වණ්ණසම්පන්නා සොභග්ගප්පත්තා ඉමෙසං භොජනං මනාපං භවිස්සති ඉමෙසං භොජනං පුච්ඡිත්වා අහම්පි තදෙව භුඤ්ජිත්වා සුවණ්ණවණ්ණො භවිස්සාමීති චින්තෙත්වා තෙසං සන්තිකං ගන්ත්වා පටිසන්ථාරං කත්වා එකස්මිං සාඛාපරියන්තෙ නිසීදිත්වා තෙසං පසංසන පටිසංයුත්තං පඨමං ගාථමාහ :-

කාසායවත්ථෙ සකුණෙ වදාමි
දුවෙ දුවෙ නන්දිමනෙ චරන්තෙ,
කං අණ්ඩජං අණ්ඩජා මානුසෙසු
ජාතිං පසංසන්ති තදිඞ්ඝ බ්‍රූථාති.

තත්ථ-**කාසායවත්ථෙ**ති සුවණ්ණවණ්ණෙ කාසායවත්ථනිවත්ථෙ විය. **දුවෙ දුවෙ**ති ද්වෙ ද්වෙහුත්වා. **නන්දිමනෙ**ති තුට්ඨචිත්තෙ. **කං අණ්ඩජං අණ්ඩජා මානුසෙසු ජාතිං පසංසන්තී**ති අම්හෙ අණ්ඩජා තුම්හෙ මානුසෙසු පසංසන්තා කං අණ්ඩජං කතරන්නාම අණ්ඩජන්ති වත්වා පසංසන්ති කං සකුණං නාමාති වත්වා තුම්හෙ මනුස්සානං අන්තරෙ වණ්ණෙන්තීති අත්ථො. **කං අණ්ඩජං අණ්ඩජමානුසෙසූ**තිපි පාඨො. තස්සත්ථො-තුම්හෙ අණ්ඩජෙසුච මනුස්සෙසුච කතරං අණ්ඩජන්ති වත්වා පසංසන්තීති. තං සුත්වා චක්කවාකො දුතියං ගාථමාහ :-

අම්හෙ මනුස්සෙසු මනුස්සහිංස
අනුබ්බතෙ චක්කවාකෙ වදන්ති,
කල්‍යාණභාවම්හ දිජෙසු සම්මතා
අභීතරූපා විචරාම අණ්ණවෙති.

තත්ථ-**මනුස්සහිංසා**ති කාකො මනුස්සෙ හිංසති විහෙඨෙති තෙන තං එවං ආලපති. **අනුබ්බතෙ**ති අඤ්ඤමඤ්ඤං අනුගතෙ සම්මොදමානෙ පියසංවාසෙ. **චක්කවාකෙ**ති චක්කවාකානාමෙසා අණ්ඩජජාතීති පසංසන්ති වණ්ණෙන්ති කථෙන්ති දිජෙසු යත්තකා පක්ඛිනො නාම තෙසු මයං කල්‍යාණභාවාතිපි මනුස්සෙසු සම්මතා දුතියෙ අත්ථවිකප්පෙ මනුස්සෙසු අම්හෙ චක්කවාකාතිපි වදන්ති දිජෙසු පන මයං කල්‍යාණභාවාති සම්මතා කල්‍යාණභාවාති නො දිජා වදන්ති. **අණ්ණවෙ**ති ඉමස්මිං ඨානෙ සරෙ අණ්ණවොති වුත්තො ඉමස්මිං පදුමසරෙ මයමෙව ද්වෙජනා පරෙසං අහිංසන්තා අභීතරූපා විචරාමාති අත්ථො. ඉමිස්සා පන ගාථාය චතුත්ථං පදං **න කාසහෙතූපි කරොම පාප**න්ති පඨන්ති. තස්සත්ථො-යස්මා මයං කාසහෙතු පාපං න කරොම තස්මා කල්‍යාණභාවාති අම්හෙ මනුස්සෙසුච දිජෙසුච සම්මතාති.

තං සුත්වා කාකො තතියං ගාථමාහ :-

කිං අණ්ණවෙ කානි ඵලානි භුඤ්ජෙ
මංසං කුතො ඛාදථ චක්කවාකා,
කිං භොජනං භුඤ්ජථ වො අනොමා
බලඤ්ච වණ්ණොච අනප්පරූපොති.

තත්ථ-**කින්ති** පුච්ඡාවසෙන ආලපනං. කිං භො චක්කවාකාති වුත්තං හොති. **අණ්ණවෙති** ඉමස්මිං සරෙ. **භුඤ්ජෙති** භුඤ්ජිත්වාති අත්ථො. **මංසං කුතො ඛාදථාති** කතරපාණීනං සරීරතො මංසං ඛාදථ භුඤ්ජථ **වො** කාරෙ නිපාතමත්තං වා පරපදෙනවාස්ස සම්බන්ධො **බලඤ්ච වො වණ්ණොච** අනප්පරූපොති.

තතො චක්කවාකො චතුත්ථං ගාථමාහ :-

න අණ්ණවෙ සන්ති ඵලානි ධඞ්ක
මංසං කුතො ඛාදිතුං චක්කවාකෙ,
සෙවාලභක්ඛම්හ අවාකභොජනා
න ඝාසහෙතු පකරෙමපාපන්ති.

තත්ථ-**චක්කවාකෙති** චක්කවාකස්ස. **අවාකභොජනාති** චක්කල රහිතඋදකභොජනා අම්හාකං හි සෙවාලඤ්චෙව උදකඤ්ච භොජනන්ති දස්සෙති. **න ඝාසහෙතූති** තුම්හාදිසා විය මයං ඝාසහෙතු **පාපං න** කරෙම. තතො කාකො වෙ ගාථා අභාසි :-

න මෙ ඉදං රුච්චති චක්කවාකෙ
අස්මිං භවෙ භොජන සන්නිකාසො,
අහොසි මෙ පුබ්බෙ තතො මෙ අඤ්ඤථා
ඉච්චෙව මෙ විමති එත්ථ ජාතා.

අහම්පි මංසානි ඵලානි භුඤ්ජෙ
අන්නානි ච ලොණියතෙලියානි,
රසං මනුස්සෙසු ලභාමි භොත්තුං
සූරොව සඞ්ගාමමුඛම්හි ජෙත්වා.

න ච මෙ තාදිසො වණ්ණො
චක්කවාක යථාතවාති.

තත්ථ-**ඉදන්ති** තුම්හාකං භුඤ්ජනභොජනං මය්හං න රුච්චති. **අස්මිං භවෙ භොජනසන්නිකාසොති** ඉමස්මිං භවෙ සුභොජන සන්නිකාසො යං අස්මිං චක්කවාකභවෙ භොජනං තං තෙන සන්නිකාසො තදනුරූපො අහොසි අතිවිය සම්පන්නසරීරොසීති අත්ථො. **තතො මෙ අඤ්ඤථාති** මය්හං පුබ්බෙ තුම්හෙ දිස්වාව එතෙ එත්ථ නානා විධානි ඵලානි චෙව මච්ඡමංසඤ්ච ඛාදන්ති තෙන එවං සොභග්ගප්පත්තාති අහොසි ඉදූති මෙ තතො අඤ්ඤථා හොතීති අත්ථො. **ඉච්චෙව මෙති** එතෙනෙව මෙ කාරණෙන එත්ථ තුම්හාකං **සරීරවණ්ණෙ** විමතිජාතා කථන්නුඛො එතෙ එවරූපං ලූඛං භොජනං භුඤ්ජන්තා වණ්ණවන්තො ජාතාති. **අහම්පීති** අහං හි. අයමෙව වා පාඨො **භුඤ්ජෙති** භුඤ්ජාමි. **අන්නානි** චාති භොජනානි ච. **ලොණියතෙලියානීති** ලොණතෙල යුත්තානි. **රසන්ති** මනුස්සෙසුමනුස්සපරිභොගං පණීතරසං. **විජෙත්වාති** යථා **සූරො** වීරයොධො **සඞ්ගාමමුඛං විජෙත්වා**

විලුම්පිත්වා පරිභුඤ්ජති තථා විලුම්පිත්වා පරිභුඤ්ජාමීති අත්ථො. **යථාතවාති** එවං පණීතභොජනං භුඤ්ජන්තස්සාපි මම තාදිසො වණ්ණො නත්ථි යාදිසො තව තෙන තෙ වචනං න **සද්දහාමීති** දීපෙති.

අථස්ස වණ්ණසම්පත්තියා අභාවකාරණං අත්තනොව භාවකාරණං කථෙන්තො චක්කවාකො සෙසගාථා අභාසි:-

අසුද්ධභක්ඛොසි ඛණානුපාතී
කිච්ඡෙන තෙ ලබ්භති අන්නපාණං,
න තුස්සසි රුක්ඛඵලෙහි ධඞ්ක
මංසානි වා යානි සුසානමජ්ඣෙ.

යො සාහසෙන අධිගම්ම භොගෙ
පරිභුඤ්ජති ධඞ්ක ඛණානුපාතී,
තතො උපක්කොසති නංසභාවො
උපක්කුට්ඨො වණ්ණබලං ජහාති.

අප්පම්පි චෙ නිබ්බුතිං භුඤ්ජති යදි
අසාහසෙන අපරූපඝාතී,
බලඤ්ච වණ්ණො ච තදස්ස හොති
න හි සබ්බො ආහාරමයෙන වණ්ණොති.

තත්ථ-**අසුද්ධභක්ඛොසීති** ත්වං ථෙනෙත්වා වඤ්චෙත්වා භක්ඛනතො අසුද්ධභක්ඛො. **ඛණානුපාතීති** පමාදක්ඛණෙ අනුපතනසීලො. **කිච්ඡෙනතෙති** තස්ස තව දුක්ඛෙන අන්නපාණං ලබ්භති. **මංසානි වාති** යානි වා සුසානමජ්ඣෙ මංසානි තෙහි න තුස්සසි. **තතොති** පච්ඡා. **උපක්කොසති නං සභාවොති** අත්තනාව තං පුග්ගලං ගරහති. **උපක්කුට්ඨොති** එවං අත්තනාපි පරෙහිපි අක්කුට්ඨො ගරහිතො විප්පටිසාරිතාය වණ්ණඤ්ච බලඤ්ච ජහාති. **නිබ්බුතිං භුඤ්ජති යදීති** යදි පන පරං අවිහෙඨෙත්වා අප්පකම්පි ධම්මලද්ධං නිබ්බුතිංභොජනං භුඤ්ජති. **තදස්ස හොතීති** තදා අස්ස පණ්ඩිතස්ස සරීරබලඤ්ච වණ්ණබලඤ්ච හොති. **ආහාරමයෙනාති** නානප්පකාරෙන ආහාරෙන. ඉදං වුත්තං හොති හො කාක වණ්ණො නාමෙස චතුසමුට්ඨානො සො න ආහාරමත්තෙනෙව හොති උතුචිත්තකම්මෙහිපි හොතියෙවාති.

එවං චක්කවාකො අනෙකපරියායෙන කාකං ගරහි. කාකො ගරහාසිත්වා න මය්හං තව වණ්ණෙන අත්ථොති කාකාති වස්සන්තො පලායි.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා සච්චානි පකාසෙත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. සච්චපරියොසානෙ ලොලභික්ඛු අනාගාමිඵලෙ පතිට්ඨහි. තදා කාකො ලොලභික්ඛු අහොසි. චක්කවාකී රාහුලමාතා. චක්කවාකො අහමෙවාති.

චක්කවාක ජාතකං.

---

9. 9.

සුතිතික්ඛන්ති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො චුල්ලකුමාරිපලොභනං ආරබ්භ කථෙසි. වත්ථුං තෙරසනිපාතෙ චුල්ලනාරදජාතකෙ ආවිභවිස්සති.

අතීතවත්ථුම්හි පන සා කුමාරිකා තස්ස තාපසකුමාරස්ස සීලං භින්දිත්වා අත්තනො වසෙ සීතිභාවං ඤත්වා ඉමං වඤ්චෙත්වා මනුස්සපථං නෙස්සාමීති චින්තෙත්වා රූපාදිකාමගුණරහිතෙ අරඤ්ඤෙ රක්ඛිතසීලං නාම න මහප්ඵලං හොති මනුස්සපථෙ රූපාදීනං පච්චුපට්ඨානෙ මහප්ඵලං හොති. එහි මයා සද්ධිං තත්ථ ගන්ත්වා සීලං රක්ඛාහි කිං තෙ අරඤ්ඤෙනාති වත්වා පඨමං ගාථමාහ:-

සුතිතික්ඛං අරඤ්ඤම්හි පන්තම්හි සයනාසනෙ,
යෙච ගාමෙ තිතික්ඛන්ති තෙ උළාරතරා තයාති.

තත්ථ-**සුතිතික්ඛ**න්ති සුට්ඨුඅධිවාසං. **තිතික්ඛන්තීති** සීතාදීනි අධිවාසෙන්ති.

තං සුත්වා තාපසකුමාරො පිතා මෙ අරඤ්ඤං ගතො තස්මිං ආගතෙ තං ආපුච්ඡිත්වා ගමිස්සාමීති ආහ. සා චින්තෙසි පිතාපි කිරස්ස අත්ථි සචෙ මං සො පස්සිස්සති කාජකොටියාව පොථෙත්වා විනාසං පාපෙස්සති මයා පඨමමෙව ගන්තබ්බන්ති. අථ නං ආහ තෙන හි අහං මග්ගසඤ්ඤං කුරුමානා පඨමතරං ගමිස්සාමි ත්වං පච්ඡා ආගච්ඡාති සො තස්සා ගතකාලෙ නෙව දාරූනි ආහරි න පානීයංපරිභොජනීයං උපට්ඨාපෙසි කෙවලං පජ්ඣායන්තො නිසීදි පිතුආගමනකාලෙ පච්චුග්ගමනම්පි න අකාසි. අථ නං පිතා ඉත්ථිවසංගතො එසොති ඤත්වාපි කස්මා තාත නෙව දාරූනි ආහරි න පානීයං පරිභොජනීයං උපට්ඨාපෙසි පජ්ඣායන්තො යෙව පන නිසින්නොසීති ආහ.

තාපසකුමාරො තාත අරඤ්ඤෙ කිර රක්ඛිතසීලං න මහප්ඵලං හොති මනුස්සපථෙ මහප්ඵලං හොති අහං තත්ථ ගන්ත්වා සීලං රක්ඛිස්සාමි සහායො මෙ පච්ඡා ආගච්ඡෙය්‍යාසීති වත්වා පුරතො ගතො අහං තෙනෙව සද්ධිං ගමිස්සාමි තත්ථ පන වසන්තෙන මයා කථංරූපො පුරිසො සෙවිතබ්බොති පුච්ඡන්තො දුතියං ගාථමාහ:-

අරඤ්ඤා ගාමමාගම්ම කිං සීලං කිං වතං අහං,
පුරිසං තාත සෙවෙය්‍යං තම්මෙ අක්ඛාහි පුච්ඡිතොති.

අථස්ස පිතා කථෙන්තො සෙසගාථා අභාසි:-

යො තෙ විස්සසතෙ තාත විස්සාසඤ්ච ඛමෙය්‍ය තෙ,
සුස්සූසීච තිතික්ඛීච තං භජෙහි ඉතො ගතො.

යස්ස කායෙන වාචාය මනසා නත්ථි දුක්කටං,
උරසීව පතිට්ඨාය තං භජෙහි ඉතො ගතො.

යො ච ධම්මෙන චරති චරන්තොපි න මඤ්ඤති,
විසුද්ධකාරිං සප්පඤ්ඤං තං භජෙහි ඉතො ගතො.

හලිද්දිරාගං කපිචිත්තං පුරිසං රාගවිරාගිනං,
තාදිසං තාත මා සෙවි නිම්මනුස්සම්පි චෙ සියා.

ආසීවිසංව කුපිතං මීළ්හලිත්තං මහාපථං,
ආරකා පරිවජ්ජෙහි යානීව විසමං පථං.

අනත්ථා තාත වඩ්ඪන්ති බාලං අච්චුපසෙවතො,
මාස්සු බාලෙන සංගඤ්ඡි අමිත්තෙනෙව සබ්බදා.

තං තාහං තාත යාචාමි කරස්සු වචනං මම,
මාස්සු බාලෙන සංගඤ්ඡි දුක්ඛො බාලෙහි සඞ්ගමොති.

තත්ථ-**යො තෙ විස්සසෙති** යො තව විස්සාසෙය්‍ය. **ඛමෙය්‍ය තෙති** යො තව අත්තනි තයා කතං විස්සාසං ඛමෙය්‍ය. **සුස්සූසී ච තිතික්ඛී චාති** තව වචනං සුස්සූසාය, චෙව වචනාධිවාසනෙන ච සමන්නාගතො සො භවෙය්‍යාති අත්ථො. **උරසීව පතිට්ඨාසාති** යථා මාතුඋරසි පුත්තො පතිට්ඨාති එවං පතිට්ඨහිත්වා විය අත්තනො මාතරං විය මඤ්ඤමානො තං භජෙය්‍යාසීති වදති. **යොච ධම්මෙන චරතීති** යො තිවිධසුචරිතධම්මෙනෙව ඉරියති. **න මඤ්ඤතීති** තථා චරන්තොපි ච අහං ධම්මං චරාමීති මානං න කරොති. **විසුද්ධකාරිනන්ති** විසුද්ධානං දසන්නං කුසලකම්මපථානං කාරකං. **රාගවිරාගිනන්ති** රාගිතඤ්ච විරාගිතඤ්ච රජ්ජිත්වා තං ඛණමෙව විරජ්ජනසභාවං. **නිම්මනුස්සම්පි චෙ සියාති** සචෙපි සකලජම්බුදීපතලං නිම්මනුස්සං හොති සොයෙවෙකො මනුස්සො තිට්ඨති තථාපි තාදිසං මා සෙවි. **මහාපථන්ති** ගූථමක්ඛිත මග්ගං විය ච. **යානීවාති** යානෙන ගච්ඡන්තො විය. **විසමන්ති** නින්නුන්නතඛාණුපාසාණාදිවිසමං. **බාලං අච්චුපසෙවතොති** බාලං අපඤ්ඤං අතිසෙවන්තස්ස. **සබ්බදාති** තාත බාලෙන සද්ධිං සංවාසො නාම අමිත්තසංවාසො විය සබ්බදා නිච්චකාලමෙව දුක්ඛො. **තං තාහන්ති** තෙන කාරණෙන තං අහං.

සො එවං පිතරා ඔවදිතො තාත අහං මනුස්සපථං ගන්ත්වා තුම්හාදිසෙ පණ්ඩිතෙ න ලභිස්සාමි තත්ථ ගන්තුං භායාමි ඉධෙව තුම්හාකං සන්තිකෙ වසිස්සාමීති ආහ. අථස්ස පිතා භිය්‍යොපි ඔවාදං දත්වා කසිණපරිකම්මං ආචික්ඛි. සො න චිරස්සෙව අභිඤ්ඤා ච සමාපත්තියො ච උප්පාදෙත්වා සද්ධිං පිතරා බ්‍රහ්මලොකපරායණො අහොසි.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා සච්චානි පකාසෙත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. සච්චපරියොසානෙ උක්කණ්ඨිතො සොතාපත්තිඵලෙ පතිට්ඨහි. තදා තාපසකුමාරො උක්කණ්ඨිතභික්ඛු අහොසි. කුමාරිකා කුමාරිකාව. පිතා පන අහමෙවාති.

හලිද්දිරාග ජාතකං.

---

9. 10.

කුතො නු ආගච්ඡථාති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො උක්කණ්ඨිතභික්ඛුං ආරබ්භ කථෙසි. තංහි සත්ථා සච්චං කිර ත්වං භික්ඛු උක්කණ්ඨිතොති පුච්ඡිත්වා සච්චං භන්තෙති වුත්තෙ කස්මා භික්ඛු මාතුගාමං පත්ථෙසි මාතුගාමො නාමෙස අසද්ධො අකතඤ්ඤූ පුබ්බෙ දානවරක්ඛසා ගිලිත්වා කුච්ඡිනා පරිහරන්තාපි මාතුගාමං රක්ඛිතුං එකපුරිසනිස්සිතං කාතුං නාසක්ඛිංසු ත්වං කථං සක්ඛිස්සසීති වත්වා අතීතං ආහරි:-

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තෙ රජ්ජං කාරෙන්තෙ බොධිසත්තො කාමෙ පහාය හිමවන්තං පවිසිත්වා ඉසිපබ්බජ්ජං පබ්බජිත්වා අභිඤ්ඤා ච සමාපත්තියො ච නිබ්බත්තෙත්වා ඵලාඵලෙන යාපෙන්තො විහාසි. තස්ස පණ්ණසාලාය අවිදූරෙ එකො දානවරක්ඛසො වසති. සො අන්තරන්තරා මහාසත්තං උපසඞ්කමිත්වා ධම්මං සුණාති. අටවියං පන මනුස්සානං සඤ්චරණමග්ගෙ ඨත්වා මනුස්සෙ ඛාදති.

තස්මිං කාලෙ එකා කාසිරට්ඨෙ කුලධීතා උත්තමරූපධරා අඤ්ඤතරස්මිං පච්චන්තගාමෙ නිවිට්ඨා හොති. තස්සා එකදිවසං මාතාපිතූනං දස්සනත්ථාය ආගන්ත්වා පච්චාගමනකාලෙ පරිවාරමනුස්සෙ දිස්වා සො දානවො භෙරවරූපෙන පක්ඛන්දි. මනුස්සා ගහිතගහිතාවුධානි ඡඩ්ඩෙත්වා පලායිංසු. දානවො යානෙ නිසින්නං අභිරූපං මාතුගාමං දිස්වා පටිබද්ධචිත්තො හුත්වා තං අත්තනො ගුහං නෙත්වා භරියං අකාසි. තතො පට්ඨාය ච සප්පිතණ්ඩුලමච්ඡමංසාදීනි චෙව මධුරඵලානි ච ආහරිත්වා තං පොසෙසි. වත්ථාලඞ්කාරෙහි ච නං අලඞ්කරිත්වා රක්ඛණත්ථාය එකස්මිං කරණ්ඩකෙ නිපජ්ජාපෙත්වා කරණ්ඩකං ගිලිත්වා කුච්ඡිනා පරිහරති.

සො එකදිවසං නහායිතුකාමතාය එකං සරං ගන්ත්වා කරණ්ඩකං උග්ගිලිත්වා තං තතො නීහරිත්වා නහාපෙත්වා විලිම්පෙත්වා අලඞ්කරිත්වා ථොකං තාව සරීරං උතුං ගණ්හාපෙහීති තං කරණ්ඩකසමීපෙ ඨපෙත්වා සයං නහානතිත්ථං ඔතරිත්වා තං අනාසඞ්කමානො ථොකං දූරං ගන්ත්වා නහායි.

තස්මිං සමයෙ වායුස්සපුත්තො නාම විජ්ජාධරෙ සන්නද්ධඛග්ගො ආකාසෙන ගච්ඡති. සා තං දිස්වා එහීති හත්ථමුද්දං අකාසි. විජ්ජාධරෙ ඛිප්පං ඔතරි. අථ නං සා කරණ්ඩකෙ පක්ඛිපිත්වා දානවස්ස ආගමනං ඔලොකෙන්ති කරණ්ඩකූපරි නිසීදිත්වා තං ආගච්ඡන්තං දිස්වා තස්ස අත්තානං දස්සෙත්වා තස්මිං කරණ්ඩකසමීපං අසම්පත්තෙයෙව කරණ්ඩකං විවරිත්වා අන්තො පවිසිත්වා විජ්ජාධරස්ස උපරි නිපජ්ජිත්වා අත්තනො සාටකං පාරුපි. දානවො ආගන්ත්වා කරණ්ඩකං අසොධෙත්වාව මාතුගාමොයෙව මෙති සඤ්ඤාය කරණ්ඩකං ගිලිත්වා අත්තනො ගුහං ගච්ඡන්තො අන්තරාමග්ගෙ තාපසො මෙ චිරං දිට්ඨො අජ්ජ තාව නං වන්දිස්සාමීති තස්ස සන්තිකං අගමාසි. තාපසො පන තං දූරතොව ආගච්ඡන්තං දිස්වා ද්වින්නං ජනානං කුච්ඡිගතභාවං ඤත්වා ආලපන්තො පඨමං ගාථමාහ:-

කුතො නු ආගච්ඡථ භො තයො ජනා
ස්වාගතං එත්‍ථ නිසීදථාසනෙ,
කච්චිත්‍ථ භොන්‍තො කුසලං අනාමයං
චිරස්සමබ්භාගමණං හි වො ඉධාති.

තත්‍ථ-**භොති** ආලපනං. **කච්චිත්‍ථාති** කච්චි හොථ භවථ විජ්ජථ. **භොන්‍තොති** පුනපි ආලපන්‍තොව ආහ. **කුසලං අනාමයන්‍ති** කච්චි තුම්හාකං කුසලං ආරොග්‍යං. **චිරස්සමබ්භාගමණං හි වො ඉධාති** අජ්ජ තුම්හාකං ඉධ අබ්භාගමණස්ස චිරස්සං ජාතං.

තං සුත්‍වා දානවො අහං ඉමස්ස තාපසස්ස සන්‍තිකං එකොව ආගතො අයඤ්ච තාපසො තයො ජනාති වදති. කින්‍නාමෙස කථෙසි කින්‍නු ඛො සභාවං ඤත්‍වා කථෙති උදාහු උම්මත්‍තකො හුත්‍වා විප්පලපතීති චින්‍තෙත්‍වා තාපසං උපසඞ්කමිත්‍වා වන්‍දිත්‍වා එකමන්‍තං නිසීදිත්‍වා තෙන සද්ධිං සල්ලපන්‍තො දුතියං ගාථමාහ :-

අහමෙව එකො ඉධමජ්ජ පත්‍තො
න චාපි මෙ දුතියො කොචි විජ්ජති,
කිමෙව සන්‍ධාය තෙ භාසිතං ඉසෙ
කුතො නු ආගච්ඡථ භො තයො ජනාති.

තත්‍ථ-**ඉධමජ්ජාති** ඉධ අජ්ජ. **කිමෙව සන්‍ධාය තෙ භාසිතං ඉසෙති** භන්‍තෙ ඉසි කින්‍නාමෙතං සන්‍ධාය තයා භාසිතං පාකටං තාව මෙ කත්‍වා කථෙහීති.

තාපසො එකංසෙනෙවාවුසො සොතුකාමොසීති. ආම භන්‍තෙති. තෙනහි සුණොහීති වත්‍වා තතියං ගාථමාහ:-

තුවඤ්ච එකො භරියා ච තෙ පියා
සමුග්ගපක්ඛිත්‍තා නිකිණ්ණමන්‍තරෙ,
සා රක්ඛිතා කුච්ඡිගතාව තෙ සදා
වායුස්ස පුත්‍තෙන සහාතහිං රතාති.

තත්‍ථ-**තුවඤ්ච එකොති** පඨමං තාව ත්‍වං එකො. **පක්ඛිත්‍තා නිකිණ්ණමන්‍තරෙති** පක්ඛිත්‍තා නිකිණ්ණඅන්‍තරෙ තං තත්‍ථ භරියං රක්ඛිතුකාමෙන සදා තයා සමුග්ගෙ පක්ඛිත්‍තා සද්ධිං සමුග්ගෙන නිකිණ්ණඅන්‍තරෙ අන්‍තොකුච්ඡියං ඨපිතාති අත්‍ථො. **වායුස්ස පුත්‍තෙන සහාති** එවං නාමකෙන විජ්ජාධරෙන සද්ධිං. **තහිං රතාති** තත්‍ථ තව අන්‍තොකුච්ඡියංයෙව කිලෙසරතියා රතා. සො දානි ත්‍වං මාතුගාමං එකපුරිසනිස්සිතං කරිස්සාමීති කුච්ඡිනා පරිහරන්‍තො තස්සා ජාරම්පි උක්ඛිපත්‍වා චරසීති.

තං සුත්‍වා දානවො විජ්ජාධරා නාම බහුමායා හොන්‍ති. සචස්ස ඛග්ගො හත්‍ථගතො භවිස්සති කුච්ඡිමෙව ඵාලෙත්‍වාපි පලායිස්සතීති භීතතසිතො හුත්‍වා ඛිප්පං කරණ්ඩකං උග්ගිලිත්‍වා පුරතො ඨපෙසි. සත්‍ථා අභිසම්බුද්ධො හුත්‍වා තං පවත්‍තිං පකාසෙන්‍තො චතුත්‍ථං ගාථමාහ :-

සංවිග්ගරූපො ඉසිනා වියාකතො
සො දානවො තත්ථ සමුග්ගමුග්ගිලි,
අද්දක්ඛි භරියං සුචිමාලධාරිණිං
වායුස්ස පුත්තේන සහා තහිං රතන්ති.

තත්ථ–**අද්දක්ඛී**ති කරණ්ඩකං විවරිත්වා අද්දස. කරණ්ඩකෙ පන විවටමත්තෙයෙව විජ්ජාධරො විජ්ජං පරිජපිත්වා ඛග්ගං ගහෙත්වා ආකාසං පක්ඛන්දි. තං දිස්වා දානවො මහාසත්තස්ස තුස්සිත්වා ථුති පුබ්බඞ්ගමා සෙසගාථා අභාසි :–

සුදිට්ඨරූපුග්ගතපානුවත්තිනා
හීනා නරා යෙ පමදාවසඞ්ගතා,
යථා හවෙ පාණරිවෙත්ථ රක්ඛිතා
දුට්ඨා මයි අඤ්ඤමභිප්පමොදති.

දිවා ච රත්තො ච මයා උපට්ඨිතා
තපස්සිනා ජොතිරිවා වනෙ වසං,
සා ධම්මමොක්කම්ම අධම්මමාචරි
අකිරියරූපො පමදාහි සන්ථවො.

සරීරමජ්ඣම්හි ඨිතාති මඤ්ඤිහං
මය්හං අයන්ති අසතිං අසඤ්ඤතං
සා ධම්මමොක්කම්ම අධම්මමාචරි
අකිරියරූපො පමදාහි සන්ථවො.

සුරක්ඛිතම්මෙති කථන්නු විස්සසෙ
අනෙකචිත්තාසු න හෙත්ථ රක්ඛණා,
එතාහි පාතාලපපාතසන්නිභා
එත්ථප්පමත්තො ව්‍යසනං නිගච්ඡති.

තස්මා හි තෙ සුඛිනො වීතසොකා
යෙ මාතුගාමෙහි චරන්ති නිස්සටා,
එතං සිවං උත්තමමාභිපත්ථයං
න මාතුගාමෙහි කරෙය්‍ය සන්ථවන්ති.

තත්ථ–**සුදිට්ඨරූපුග්ගතපානුවත්තිනා**ති භන්තෙ ඉසිවර උග්ගතපානුවත්තිනා තයා සුදිට්ඨරූපං ඉදං කාරණං. **හීනා**ති නීචා. **යථා හවෙ පාණරිවෙත්ථ රක්ඛිතා**ති අයං මයා අත්තනො පාණා විය එත්ථ අන්තො කුච්ඡියං පරිහරන්තෙන රක්ඛිතා. **දුට්ඨා මයී**ති ඉදානි මයි මිත්තදුබ්භිකම්මං කත්වා දුට්ඨා අඤ්ඤං පුරිසං අභිප්පමොදති. **ජොතිරිවා වනෙ වස**න්ති වනෙ වසන්තෙන තපස්සිනා අග්ගි විය මයා උපට්ඨිතා පරිචරිතා. **සා ධම්මමොක්කම්මා**ති සා එසා ධම්මං උක්කමිත්වා **අකිරියරූපො**ති අකත්තබ්බරූපො. **සරීරමජ්ඣම්හිඨිතාති මඤ්ඤිහං. මය්හං අයන්ති අසතිං අසඤ්ඤත**න්ති ඉමං අසතිං අසප්පුරිසධම්ම සමන්නාගතං අසඤ්ඤතං දුස්සීලං මය්හං සරීරමජ්ඣම්හි ඨිතාතිච

මයහං අයනතිව මඤඤුමි. **සුරකඛිතමෙමති කථංනුවිසසසෙති** අයං මයා සුරකඛිතාති කථං පණ්ඩිතො විසසසෙයය යතුහි නාම මාදිසොපි අතතනො කුචඡියං රකඛනෙතා රකඛිතුං නාසකඛිං. **පාතාලපපාතසනනිභාති** ලොභසසාදෙන දුපපූරණීයතතා මහාසමුදෙද පාතාලසඞඛාතෙන පපාතෙන සදිසා. **එතථපපමතෙතා**ති එවරූපාසු එතාසු නිගගුණාසු පමතෙතා පුරිසො මහාවයසනං පාපුණාති. **තසමාහීති** යසමා මාතුගාමවසං ගතා මහාවිනාසං පාපුණනති, තසමා යෙ මාතුගාමෙහි නිසසටා හුතවා චරනති තෙ සුඛිනො. **එතං සිවනති** යදෙතං මාතුගාමතො නිසසටානං විසංසටඨානං චරණං එතං ඛානසුඛමෙව සිවං ඛෙමං උතතමං අභිපතෙථතබබං. එතං පතථයමානො මාතුගාමෙහි සදධිං සනථවං න කරෙයයාති.

එවං වතවා දානවො මහාසතතසස පාදෙසු නිපතිතවා භනෙත තුමෙහ නිසසාය මයා ජීවිතං ලදධං. මනමහි ඉමාය පාපධමමාය විජජාධරෙන මාරාපිතොති මහාසතතං අභිතථවි. සො පියසස ධමමං දෙසෙතවා ඉමිසසා මා කිඤචි පාපං අකාසි සීලානි ගණහාති පඤචසීලෙසු පතිටඨාපෙසි. දානවො අහං කුචජිනා පරිහරනෙතාපි රකඛිතුං න සකෙකාමි අඤඤො කො රකඛිසසතීති තං උයොජෙතවා අතතනො අරඤඤමෙව පාවිසි.

සතථා ඉමං ධමමදෙසනං ආහරිතවා සචචානි පකාසෙතවා ජාතකං සමොධානෙසි. සචචපරියොසානෙ උකකණඨිතො සොතාපතතිඵලෙ පතිටඨහි. තදා දිබබචකඛුකතාපසො අහමෙව අහොසිනති.

සමුගගජාතකං.

---

9. 11.

න ඛො මෙ රුචචතීති ඉදං සතථා ජෙතවනෙ විහරනෙතා ඉනද්‍රියසංවරං ආරබභ කථෙසි. එකසමිං හි සමයෙ බහූ භිකඛූ ඉනද්‍රියෙසු අගුතතදවාරා අහෙසුං. සතථා ඉමෙ භිකඛූ ඔවදිතුං වටටතීති ආනනදතෙථරසස වතවා අනියමවසෙන භිකඛුසඞඝං සනනිපාතාපෙතවා අලඞකතපලලඞකවරමජඣගතො භිකඛූ ආමනෙතතවා භිකඛවෙ භිකඛුනා නාම රූපාදිසු සුභනිමිතතවසෙන නිමිතතං ගණහිතුං න වටටති. සචෙ හි තසමිං සමයෙ කාලං කරොති නිරයාදිසු නිබබතතති තසමා රූපාදිසු සුභනිමිතතං මා ගණහථ භිකඛුනා නාම රූපාදිගොචරෙන න භවිතබබං. රූපාදිගොචරහි දිටෙඨව ධමෙම මහාවිනාසං පාපුණනති. තසමා වරං භිකඛවෙ තතතාය අයොසලාකාය චකඛුනද්‍රියං සමපලිමටඨනති විතථාරෙතවා තුමහාකං රූපං ඔලොකනකාලොපි අතථි අනොලොකනකාලොපි ඔලොකනකාලෙසු සුභවසෙන අනොලොකෙතවා අසුභවසෙනෙව ඔලොකෙයයාථ. එවං අතතනො ගොචරා න පරිහායිසසථ කො පන තුමහාකං ගොචරොති? චතතාරො සතිපටඨානා අරියො අටඨඞගිකො මගගො නව ලොකුතතරධමමා. එතසමිං හි වො ගොචරෙ චරනතං න ලචජති මාරො

ඔතාරං සචෙ පන කිලෙසවසිකා හුත්වා සුභනිමිත්තවසෙන ඔලො කෙස්සථ පූතිමංසසිගාලො විය අත්තනො ගොචරා පරිහායිස්සථාති වත්වා අතීතං ආහරි :-

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තෙ රජ්ජං කාරෙන්තෙ හිමවන්ත පදෙසෙ අරඤ්ඤායතනෙ පබ්බතගුහායං අනෙකසතා එළකා වසන්ති තෙසං වසනට්ඨානතො අවිදූරෙ එකිස්සා ගුහාය පූතිමංසො නාම සිගාලො වෙණියා නාම භරියාය සද්ධිං වසති. සො එකදිවසං භරියාය සද්ධිං විචරන්තො තෙ එළකෙ දිස්වා එකෙනුපායෙන ඉමෙසං මංසං ඛාදිතුං වට්ටතීති චින්තෙත්වා උපායෙන එකෙකං එළකං මාරෙසි. තෙ උභොපි එළකමංසං ඛාදන්තා ථාමසම්පන්නා ථූලසරීරා අහෙසුං. අනුපුබ්බෙන එළකා පරික්ඛයං අගමංසු.

තෙසං අන්තරෙ මෙළමාතා නාම එළිකා ව්‍යත්තා අහොසි උපාය කුසලා. සිගාලො තං මාරෙතුං අසක්කොන්තො එකදිවසං භරියාය සද්ධිං සම්මන්තෙන්තො භද්දෙ එළකා ඛීණා ඉමං එළිකං එකෙනු පායෙන ඛාදිතුං වට්ටති. අයං පනෙත්ථ උපායො. ත්වං එකිකාව ගන්ත්වා එතාය සද්ධිං සඛිකා හොහි. අථ තෙ තාය සද්ධිං විස්සාසෙ උප්පන්නෙ අහං මතාලයං කරිත්වා නිපජ්ජිස්සාමි ත්වං එතං උපසඞ්කමිත්වා එළිකෙ සාමියො මෙ මතො අහඤ්ච අනාථා ඨපෙත්වා තං අඤ්ඤො මෙ ඤාතකො නත්ථි. එහි රොදිත්වා කන්දිත්වා තස්ස සරීරකිච්චං කරිස්සාමාති වත්වා තං ගණ්හිත්වා ආගච්ඡෙය්‍යාසි. අථ නං අහං උප්පතිත්වා ගීවාය ඩසිත්වා මාරෙස්සාමීති.

සා සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා තාය සද්ධිං සඛිභාවං කත්වා විස්සාසෙ උප්පන්නෙ එළිකං තථා අවොච. එළිකා ආළි තව සාමිකෙන සබ්බෙ මම ඤාතකා ඛාදිතා භායාමි න සක්කොමි ගන්තුන්ති ආහ. ආළි මාභායි මතකො කිං කරිස්සතීති. බරමන්තො තෙ සාමිකො භායාමෙවාහන්ති.

සා එවං වත්වාපි තාය පුනප්පුන යාචියමානා අද්ධා මතො භවිස්සතීති සම්පටිච්ඡිත්වා තාය සද්ධිං පායාසි. ගච්ඡන්තීපි පන කො ජානාති කිං භවිස්සතීති තසමිං ආසඞ්කාය සිගාලිං පුරතො කත්වා සිගාලං පරිගණ්හන්තීයෙව ගච්ඡති. සිගාලො තෙසං පදසද්දං සුත්වා ආගතා නුඛො එළිකාති සීසං උක්ඛිපිත්වා අක්ඛීනි පරිවත්තෙත්වා ඔලොකෙසි එළිකා තං දිස්වා අයං පාපධම්මො මං වඤ්චෙත්වා මාරෙතු කාමො මතාලයං දස්සෙත්වා නිපන්නොති නිවත්තිත්වා පලායන්ති සිගාලිකාය කස්මා පලායසීති වුත්තෙ තං කාරණං කථෙන්ති පඨමං ගාථමාහ:-

න ඛො මෙ රුච්චති ආළි පූතිමංසස්ස පෙක්ඛණා,
එතාදිසා සඛාරස්මා ආරකා පරිවජ්ජයෙති.

තත්ථ-**ආළී**ති ආලපනං. සඛි සහායිකෙති අත්ථො. **එතාදිසා සඛාරස්මා**ති එවරූපා සහායකා අපක්කමිත්වා තං සහායකං ආරකා පරිවජ්ජෙථාති අත්ථො.

එවඤ්ච පන වත්වා සා නිවත්තිත්වා අත්තනො වසනට්ඨානමෙව ගතා. සිගාලීපි තං නිවත්තෙතුං අසක්කොන්තී තස්සා කුජ්ඣිත්වා අත්තනො සාමිකස්සෙව සන්තිකං ගන්ත්වා පජ්ඣායමානා නිසීදි. අථ තං සිගාලො ගරහන්තො දුතියං ගාථමාහ :-

උම්මත්තිකා අයං වෙණී වණ්ණෙති පතිනො සඛිං,
පජ්ඣාති පටිගච්ඡන්තිං ආගතං මෙළමාතරන්ති.

තත්ථ-**වෙණී**ති තස්සා නාමං. **වණ්ණෙති පතිනො සඛි**න්ති පඨමමෙව අත්තනො සඛිං එළිකං මයි සිනෙහා විස්සාසිකා **ආගමිස්සති** නො සන්තිකං. මතාලයං කරෙහීති පතිනො සන්තිකෙ **වණ්ණෙති** අථනං ඉදානි **ආගතං** මම සන්තිකං අනාගන්ත්වාව **පටිගච්ඡන්තිං මෙළමාතරං පජ්ඣාති** අනුසොචතීති.

තං සුත්වා සිගාලී තතියං ගාථමාහ :-

ත්වං ඛොසි සම්ම උම්මත්තො දුම්මෙධො අවිචක්ඛණො,
යො ත්වං මතාලයං කත්වා අකාලෙන විපෙක්ඛසීති.

තත්ථ-**අවිචක්ඛණො**ති විචාරණපඤ්ඤාරහිතො. **අකාලෙන විපෙක්ඛසී**ති එළිකාය අත්තනො සන්තිකං අනාගතායෙව ඔලොකෙසීති අත්ථො.

න අකාලෙ විපෙක්ඛෙය්‍ය කාලෙ පෙක්ඛෙය්‍ය පණ්ඩිතො,
පූතිමංසොව පජ්ඣාති යො අකාලෙ විපෙක්ඛතීති.

අයං අභිසම්බුද්ධගාථා. තත්ථ-**අකාලෙ**ති කාමගුණෙ ආරබ්භ සුභවසෙන චිත්තුප්පත්තිකාලෙ අයං භික්ඛුනො රූපං ඔලොකෙතුං අකාලො නාම. **කාලෙ**ති අසුභවසෙන අනුස්සතිවසෙන කසිණවසෙන වා රූපග්ගහණකාලෙ අයං හි භික්ඛුනො රූපං ඔලොකෙතුං කාලො නාම. තත්ථ **අකාලෙ**ති සාරත්තකාලෙ රූපං ඔලොකෙන්තා මහාවිනාසං පාපුණන්තීති. හාරිතජාතකලොමසකස්සපජාතකාදීහි දීපෙතබ්බං. **කාලෙ**ති අසුභවසෙන ඔලොකෙන්තා අරහත්තෙ පතිට්ඨහන්තීති අසුභකම්මිකතිස්සත්ථෙරවත්ථුනා සාධෙතබ්බං. **පූතිමංසොව පජ්ඣාතී**ති භික්ඛවෙ යථා පූතිමංසසිගාලො අකාලෙ එළිකං ඔලොකෙත්වා අත්තනො ගොචරා පරිහීනො පජ්ඣායති එවං භික්ඛු අකාලෙ සුභවසෙන රූපං ඔලොකෙත්වා සතිපට්ඨානාදිගොචරා පරිහීනො දිට්ඨධම්මෙ සම්පරායෙපි ඣායති පජ්ඣායති කිලමතීති.

වෙණීපි ඛො සිගාලී පූතිමංසං අස්සාසෙත්වා සාමි මා චින්තයි අහං තං පුනපි උපායෙන ආනෙස්සාමි ත්වං ආගමණකාලෙ අප්පමත්තො ගණ්හෙය්‍යාසීති තස්සා සන්තිකං ගන්ත්වා ආළි තව ආගතභාවො

ToC

සෙව නො අත්ථාය ජාතො තව ආගතකාලස්මිං හි සෙව මෙ සාමිකො සතිං පටිලභි ඉදානි ජීවති එහි තෙන **සද්ධිං** පටිසන්ථාරං කරෙහීති වත්වා පඤ්චමං ගාථමාහ :-

පියං ඛො ආළි මෙ හොතු පුණ්ණපත්තං දදාහි මෙ,
පතිසංජීවිතො මය්හං එය්‍යාසි පියපුච්ඡිකාති.

තත්‍ථ-**පුණ්ණපත්තං දදාහි මෙති** පියක්ඛානං ආගතස්ස මය්හං තුට්ඨිදානං දෙහි. **පති සංජීවිතොති** මය්හං සාමිකො සඤ්ජීවිතො අරොගොති අත්‍ථො. **එය්‍යාසීති** මයා සද්ධිඤ්ඤෙව ආගච්ඡ.

එළිකා අයං පාපධම්මා මං වඤ්චෙතුකාමා අයුත්තං ඛො පන පටිපක්ඛකරණං උපායෙනෙව නං වඤ්චෙස්සාමීති චින්තෙත්වා ඡට්ඨං ගාථමාහ :-

පියං ඛො ආළි තෙ හොතු පුණ්ණපත්තං දදාමි තෙ,
මහතා පරිවාරෙන එසං කයිරාසි භොජනන්ති.

තත්‍ථ-**එස**න්ති ආගමිස්සාමි ආගච්ඡමානා ච අත්තනො රක්ඛං කත්වා මහන්තෙන පරිවාරෙන ආගච්ඡිස්සාමි.

අථ නං සිගාලී පරිවාරං පුච්ඡන්තී:-

කීදිසො තුය්හං පරිවාරො යෙසං කාහාමි භොජනං,
කිංනාමකා ච තෙ සබ්බෙ තෙ මෙ අක්ඛාහි පුච්ඡිතාති.

සත්තමං ගාථමාහ. සා ආචික්ඛන්තී :-

මාලියො චතුරක්ඛො ච පිඞ්ගලො අථ ජම්බුකො,
එදිසො මය්හං පරිවාරො තෙසං කයිරාසි භොජනන්ති.

අට්ඨමං ගාථමාහ.

තත්‍ථ-**තෙ මෙති** තෙ පරිවාරෙ මය්හං ආචික්ඛි. **මාලියොති** ආදීනි චතුන්නං සුනඛානං නාමානි තත්‍ථ එකෙකස්ස පඤ්චසුනඛසතානි පරිවාරෙති එවං වීසති සුනඛසහස්සෙහි පරිවාරිතා ආගමිස්සාමීති වත්වා සචෙ තෙ භොජනං න ලභිස්සන්ති, තුම්හෙපි වෙ ජනෙ මාරෙත්වා ඛාදිස්සන්තීති ආහ. තං සුත්වා සිගාලී භීතා අලං ඉමිස්සා තත්‍ථ ගමණෙන උපායෙනස්සා අනාගමණමෙව කරිස්සාමීති චින්තෙත්වා නවමං ගාථමාහ :-

නික්ඛන්තාය අගාරස්මා භණ්ඩකම්පි විනස්සති,
ආරොග්‍යං ආළිතො වජ්ජං ඉධෙව වස මාගමාති.

තස්සත්‍ථො-ආළි තව ගෙහෙ බහුං භණ්ඩකං අත්‍ථි තං තෙ **නික්ඛන්තාය අගාරස්මා** නිරාරක්ඛං **භණ්ඩකං** විනස්සිස්සති අහමෙව තෙ **ආළිනො** සහායකස්ස ආරොග්‍යං **වජ්ජං** වදිස්සාමි ත්වං **ඉධෙව වස මාගමාති**.

එවඤ්ච පන වත්වා මරණභයභීතා වෙගෙන සාමිකස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා තං ගහෙත්වා පලායි. තෙ පුන තං ඨානං ආගන්තුං නාසක්ඛිංසු.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා අහං තස්මිං ඨානෙ වනජෙට්ඨරුක්ඛෙ නිබ්බත්තා දෙවතා අහොසින්ති.

පූතිමංසජාතකං.

9. 12.

සො තෙ පුත්තකෙති ඉදං සත්ථා ගිජ්ඣකූටෙ විහරන්තො දෙවදත්තස්ස වධාය පරිසක්කනං ආරබ්භ කථෙසි. තස්මිං හි සමයෙ ධම්මසභායං කථං සමුට්ඨාපෙසුං ආවුසො දෙවදත්තො නිල්ලජ්ජො අනරියො එවං උත්තමගුණධරස්ස සම්මාසම්බුද්ධස්ස අජාතසත්තුනා සද්ධිං එකතො හුත්වා ධනුග්ගහපයොජනසිලාපවිජ්ඣනනාලාගිරිවිස්සජ්ජනෙහි වධාය උපායං කරෙතීති. සත්ථා ආගන්ත්වා කායනුත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සන්නිසින්නාති පුච්ඡිත්වා ඉමාය නාමාති වුත්තෙ න භික්ඛවෙ ඉදානෙව පුබ්බෙපි දෙවදත්තො මය්හං වධාය පරිසක්කි. ඉදානි පන මෙ තාසමත්තම්පි කාතුං නාසක්ඛීති වත්වා අතීතං ආහරි:-

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තෙ රජ්ජං කාරෙන්තෙ එකො දිසාපාමොක්ඛො ආචරියො බාරාණසියං පඤ්චසතානං මාණවකානං සිප්පං වාචෙන්තො එකදිවසං චින්තෙසි. මය්හං ඉධ වසන්තස්ස පලිබොධො හොති. මාණවානම්පි සිප්පං න නිට්ඨාති හිමවන්තපදෙසෙ අරඤ්ඤායතනං පවිසිත්වා තත්ථ වසන්තො වාචෙස්සාමීති.

සො මාණවකානං කථෙත්වා තිලතණ්ඩුලතෙලවත්ථාදීනි ගාහාපෙත්වා අරඤ්ඤං පවිසිත්වා මග්ගතො අවිදූරට්ඨානෙ පණ්ණසාලං කාරෙත්වා නිවාසං කප්පෙසි. මාණවාපි අත්තනො පණ්ණසාලං කරිංසු. මාණවානං ඤාතකා තණ්ඩුලාදීනි පෙසෙන්ති. අත්තනො රට්ඨවාසිනොපි දිසාපාමොක්ඛාචරියො කිර අරඤ්ඤෙ අසුකට්ඨානෙ නාම වසන්තො සිප්පං උග්ගණ්හාපෙතීති තස්ස තණ්ඩුලාදීනි අභිහරන්ති. කන්තාරපටිපන්නාපි දෙන්ති. අඤ්ඤතරො පුරිසො ඛීරපානත්ථාය සවච්ඡං ධෙනුම්පි අදාසි. ආචරියස්ස පන පණ්ණසාලාය සන්තිකෙ වීහි පොතකෙහි සද්ධිං එකා ගොධා වසති සිහබ්‍යග්ඝාපි තස්ස උපට්ඨානං ආගච්ඡන්ති. එකො තිත්තිරොපි තත්ථ නිබද්ධවාසො අහොසි. සො ආචරියස්ස මාණවානං මන්තෙ වාචෙන්තස්ස සුත්වා තයොපි වෙදෙ උග්ගණ්හි. මාණවකා තෙන සද්ධිං අතිවිස්සාසිකා අහෙසුං.

අපරභාගෙ මාණවෙසු නිප්ඵත්තිං අප්පත්තෙසුයෙව ආචරියො කාලමකාසි. මාණවා තස්ස සරීරං ඣාපෙත්වා වාලිකාථූපං කත්වා නානාපුප්ඵෙහි පූජෙත්වා රොදන්ති පරිදෙවන්ති. අථ තෙ තිත්තිරො කස්මා රොදථාති ආහ. ආචරියො නො සිප්පෙ අනිට්ඨිතෙයෙව කාලකතො තස්මා රොදාමාති. එවං සන්තෙ මා චින්තයිත්ථ අහං වො සිප්පං වාචෙස්සාමීති. ත්වං කථං ජානාසීති. අහං ආචරියෙ තුම්හාකං වාචෙන්තෙ සුත්වාව තයො වෙදෙ පගුණෙ අකාසින්ති. තෙන හි

අත්තනො පගුණභාවං අම්හෙ ජානාපෙහීති. තිත්තිරො තෙන හි සුණාථාති තෙසං ගණ්ඨිගණ්ඨිට්ඨානමෙව පබ්බතමත්ථකා නදිං ඔතාරෙන්තො විය ඔතාරෙසි.

මාණවා හට්ඨතුට්ඨා හුත්වා තිත්තිරපණ්ඩිතස්ස සන්තිකෙ සිප්පං පට්ඨපෙසුං. සොපි දිසාපාමොක්ඛාචරියස්ස ඨානෙ ඨත්වා තෙසං සිප්පං වාචෙසි. මාණවා තස්ස සුවණ්ණපඤ්ජරං කරිත්වා උපරිවිතානං බන්ධිත්වා සුවණ්ණතට්ටකෙ මධුලාජාදීනි උපහරන්තා නානාවණ්ණෙහි පුප්ඵෙහි පූජෙන්තා මහන්තං සක්කාරං කරිංසු. තිත්තිරො කිර අරඤ්ඤායතනෙ පඤ්චසතෙ මාණවෙ මන්තෙ වාචෙතීති සකලජම්බුදීපෙ පාකටො අහොසි. තදා ජම්බුදීපෙ ගිරග්ගසමජ්ජසදිසං මහන්තං ඡණං ඝොසයිංසු. මාණවානං මාතාපිතරො ඡණදස්සනත්ථාය ආගච්ඡන්තූති පෙසෙසුං. මාණවා තිත්තිරස්ස ආරොචෙත්වා තිත්තිරපණ්ඩිතඤ්ච සබ්බඤ්ච අස්සමපදං ගොධං පටිච්ඡාපෙත්වා අත්තනො අත්තනො නගරමෙව ආගමිංසු.

තදා එකො නික්කාරුණිකො දුට්ඨතාපසො තත්ථ තත්ථ විචරන්තො තං ඨානං පාපුණි. ගොධා තං දිස්වා පටිසන්ථාරං කත්වා අසුකට්ඨානෙ තණ්ඩුලා අසුකට්ඨානෙ තෙලාදීනි අත්ථි භත්තං පචිත්වා භුඤ්ජාහීති වත්වා ගොචරත්ථාය ගතා. සො පාතොව භත්තං පචිත්වා ද්වෙ ගොධපුත්තකෙ මාරෙත්වා රසං කත්වා භුඤ්ජි. දිවා තිත්තිරපණ්ඩිතඤ්ච වච්ඡකඤ්ච මාරෙත්වා ඛාදි. සායං ධෙනුං ආගතං දිස්වා තම්පි මාරෙත්වා මංසං ඛාදිත්වා රුක්ඛමූලෙ නිපජ්ජිත්වා ඝුරඝුරායන්තො නිද්දං ඔක්කමි. ගොධා සායං ආගන්ත්වා පුත්තකෙ අපස්සන්තී උපධාරයමානා විචරි. රුක්ඛදෙවතා ගොධං පුත්තකෙ අදිස්වා කම්පමානං ඔලොකෙත්වා ඛන්ධවිවරෙ දිබ්බානුභාවෙන ඨත්වා ගොධෙ මා කම්පි ඉමිනා පාපපුරිසෙන තව පුත්තකා ච තිත්තිරො ච වච්ඡො ච ධෙනු ච මාරිතා. ගීවාය නං ඩසිත්වා ජීවිතක්ඛයං පාපෙහීති සල්ලපන්තී පඨමං ගාථමාහ.

යො තෙ පුත්තකෙ අඛාදි දින්නභත්තො අදූසකෙ,
තස්මිං දාඨං නිපාතෙහි මා තෙ මුච්චිත්ථ ජීවතොති.

තත්ථ **දින්නභත්තොති** භත්තං පචිත්වා භුඤ්ජාහීති තයා **දින්නභත්තො. අදූසකෙති** නිද්දොසෙ නිරපරාධෙ. **තස්මිං දාඨන්ති** තස්මිං පාපපුරිසෙ චතස්සොපි දාඨා නිපාතෙහීති අධිප්පායො. **මා තෙ මුච්චිත්ථ ජීවතොති** ජීවන්තො සජීවො හුත්වා තව හත්ථතො එස පාපධම්මො මා මුච්චිත්ථ, මොක්ඛං මා ලභතු. ජීවිතක්ඛයං පාපෙහීති අත්ථො. තතො ගොධා ද්වෙ ගාථා අභාසි.

ආකිණ්ණලුද්දො පුරිසො ධාතිචෙලංව මක්ඛිතො,
පදෙසං තං න පස්සාමි යත්ථ දාඨං නිපාතයෙ.

අකතඤ්ඤුස්ස පොසස්ස නිච්චං විවරදස්සිනො,
සබ්බං චෙ පඨවිං දජ්ජා නෙව නං අභිරාධයෙති.

තත්ථ **ආකිණ්ණලුද්දොති** ගාළ්හලුද්දො. **විවරදස්සිනොති** ඡිද්දං ඔතාරං පරියෙසන්තස්ස. **නෙව නං අභිගච්ඡෙය්‍යාති** එවරූපං පුග්ගලං සකලං පථවිං දෙන්තොපි තොසෙතුං න සක්කුණෙය්‍ය කිමඞ්ගපනාහං හත්ථමත්තදාසිකාති දස්සෙති.

ගොධා එවං වත්වා අයං පබුජ්ඣිත්වා මම්පි ඛාදෙය්‍යාති අත්තනො ජීවිතං රක්ඛමානා පලායි. තෙ පන සීහබ්‍යග්ඝා තිත්තිරස්ස සහායකා ව. කදාචි තෙ ආගන්ත්වා තිත්තිරං පස්සන්ති. කදාචි සො ගන්ත්වා තෙසං ධම්මං දෙසෙත්වා ආගච්ඡති. තස්මිං පන දිවසෙ සීහො ව්‍යග්ඝං ආහ. සම්ම චිරදිට්ඨො නො තිත්තිරො අජ්ජ සත්තට්ඨ දිවසා හොන්ති. ගච්ඡ තාවස්ස පවත්තිං ඤත්වා එහීති. ව්‍යග්ඝො සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා ගොධාය පලායිතකාලෙ තං ඨානං පත්වා තං පාපපුරිසං තිත්තිරං ඛාදන්තං පස්සි. තස්ස ජටන්තරෙ තිත්තිරපණ්ඩිතස්ස ලොමානි පඤ්ඤායන්ති ධෙනුයා ච වච්ඡකස්ස ච අට්ඨීනි පඤ්ඤායන්ති. ව්‍යග්ඝරාජා තං සබ්බං දිස්වා සුවණ්ණපඤ්ජරෙ ච තිත්තිරපණ්ඩිතං අදිස්වා ඉමිනා පාපපුරිසෙන තෙ මාරිතා භවිස්සන්තීති තං පාදෙන පහරිත්වා උට්ඨාපෙසි. සො තං දිස්වා භීතතසිතො අහොසි. අථ නං ව්‍යග්ඝො ත්වං එතෙ මාරෙත්වා ඛාදීති පුච්ඡි. නෙව මාරෙමි න ඛාදාමීති. පාපධම්ම තයි අමාරෙන්තෙ අඤ්ඤො කො මාරෙස්සති? කථෙහි. අකථෙන්තස්ස තෙ ජීවිතං නත්ථීති. සො මරණභයභීතො ආම සාමි ගොධපොතකෙ ච වච්ඡකඤ්ච ධෙනුඤ්ච මාරෙත්වා ඛාදිං. තිත්තිරං පන න මාරෙමීති. සො තස්ස බහුං කථෙන්තස්සාපි අසද්දහිත්වා ත්වං කුතො ආගතොසීති පුච්ඡිත්වා සාමි කාලිඞ්ගරට්ඨෙ වාණිජකානං භණ්ඩකං වහන්තො ජීවිකාහෙතු ඉදඤ්චිදඤ්ච කම්මං කත්වා ඉදානිමහි ඉධාගතොම්හීති. තෙන සබ්බස්මිං අත්තනා කතකම්මෙ කථිතෙ පාපධම්ම තයි තිත්තිරං අමාරෙන්තෙ අඤ්ඤො කො මාරෙස්සති? එහි සීහස්ස තං මිගරඤ්ඤො සන්තිකං නෙස්සාමීති තං පුරතො කත්වා තාසෙන්තො අගමාසි. සීහො ව්‍යග්ඝරාජානං තං ආනෙන්තං දිස්වා ව්‍යග්ඝං පුච්ඡන්තො චතුත්ථං ගාථමාහ.

කින්නු සුබාහු තරමානරූපො
පච්චාගතොසි සහ මාණවෙන,
කිං කිච්චමත්ථං ඉධමත්ථි තුය්හං
අක්ඛාහි මෙ පුච්ඡිතො එතමත්ථන්ති.

තත්ථ **සුබාහූති** ව්‍යග්ඝං නාමෙනාලපති. ව්‍යග්ඝස්ස හි පුරිමකායො මනාපො හොති තෙන නං එවමාහ. **කිං කිච්චමත්ථං ඉධමත්ථි තුය්හන්ති** කිං කරණීයං අත්ථසහිතං ඉමිනා මාණවෙන ඉධ අත්ථි. තුය්හං කිං කිච්චමත්ථන්තිපි පාඨො. අයමෙව අත්ථො. තං සුත්වා ව්‍යග්ඝො පඤ්චමං ගාථමාහ.

යො තෙ සඛා දද්දරෙ සාධුරූපො
තස්ස වධං පරිසඞ්කාමි අජ්ජ,
පුරිසස්ස කම්මායතනානි සුත්වා
නාහං සුඛිං දද්දරං අජ්ජ මඤ්ඤෙති.

තත්‍ථ **දද්දරෙ**ති තිත්තිරො. **තස්සවධ**න්ති තස්ස තිත්තිරපණ්ඩිතස්ස ඉමම්හා පුරිසා අජ්ජවධං පරිසඞ්කාමි. **නාහං සුඛි**න්ති අහං අජ්ජ දද්දරං සුඛිං අරොගං න මඤ්ඤාමි. අථ නං සීහො ජටිලං ගාථමාහ.

කානිස්ස කම්මායතනානි අස්සු
පුරිසස්ස වුත්තිසමොධානතාය,
කං වා පටිඤ්ඤං පුරිසස්ස සුත්වා
පරිසඞ්කසි දද්දරං මාණවෙනාති.

තත්‍ථ **අස්සූ**ති අසෙසාසි. **වුත්තිසමොධානතායා**ති ජීවිතවුත්ති සමොධානත්ථාය කානි නාම ඉමිනා අත්තනො කම්මානි තුය්හං කථිතානීති අත්ථො. **මාණවෙනා**ති කිං සුත්වා ඉමිනා මාණවෙන මාරිතං පරිසඞ්කසි. අථස්ස කථෙන්තො ව්‍යග්ඝරාජා සෙසගාථා අභාසි.

චිණ්ණා කලිඞ්ගා චරිතා වණිජ්ජා
වෙත්තාචරො සඞ්ඛුපථොපි චිණ්ණො,
නටෙහි චිණ්ණං සහවාකුරෙහි
දණ්ඩෙන යුද්ධම්පි සමජ්ජමජ්ඣෙ.

බද්ධා කුලීකා මිගමාළහකෙන
අක්ඛා ජිතා සංයමො අබ්භතීතො,
අප්පහිතං පුප්ඵකං අඩ්ඪරත්තං
හත්ථා දඩ්ඪා පිණ්ඩපටිග්ගහෙන.

තානිස්ස කම්මායතනානි අස්සු
පුරිසස්ස වුත්තිසමොධානතාය,
යථා අයං දිස්සති ලොමපිණ්ඩො
ගාවො හතා කිං පන දද්දරස්සාති.

තත්‍ථ **චිණ්ණා කලිඞ්ගා**ති වාණිජකානං භණ්ඩං වහන්තෙන කිර තෙන කලිඞ්ගරට්ඨං චිණ්ණා චරිතා වණිජ්ජාපි තෙන කතා. **වෙත්තාචරො**ති වෙත්තෙහි සඤ්චරිතබ්බො. **සඞ්ඛුපථොපි චිණ්ණො**ති ඛාණුකමග්ගොපි වලඤ්ජිතො. **නටෙහී**ති ජීවිතහෙතුයෙව නටෙහිපි සද්ධිං **චිණ්ණං සහ වාකුරෙහී**ති වාකුරෙ වහන්තෙන වාකුරෙහිපි සද්ධිං චරිතං. **දණ්ඩෙන යුද්ධ**න්ති දණ්ඩයුද්ධම්පි කිර තෙන යුජ්ඣිතං. **බද්ධා කුලීකා**ති සකුණිකාපි කිර තෙන බද්ධා. **මිගමාළහකෙනා**ති ධඤ්ඤමපකම්පි කිර තෙන කතං. **අක්ඛා ජිතා**ති අක්ඛධුත්තානං වෙය්‍යාවච්චකරොන්තෙන අක්ඛාපි ජිතා. **සංයමො අබ්භතීතො**ති ජීවිකාවුත්ති නිස්සාය පබ්බජන්තෙනෙව සීලසංයමො අතික්කන්තො. **අප්පහිත**න්ති ඨපිතං අපග්ඝරණං කතං. **පුප්ඵක**න්ති ලොහිතං. ඉදං වුත්තං හොති ඉමිනා කිර ජීවිකං නිස්සාය රාජාපරාධිකානං හත්ථපාදෙ ඡින්දිතෙ ආනෙත්වා සාලායං නිපජ්ජාපෙත්වා වණමුඛෙහි පග්ඝරන්ත ලොහිතං අඩ්ඪරත්තසමයෙ තත්‍ථ ගන්ත්වා කණ්ඩකධූමං නාම දත්වා ඨපිතන්ති. **හත්ථා දඩ්ඪා**ති ආජීවකපබ්බජ්ජං පබ්බජිතකාලෙ උණ්හ

පිණ්ඩපටිග්ගහණේන ගත්ථාපි කිරස්ස දඩ්ඪා. **තානිස්ස කම්මායතනානීති** තානි අස්ස කම්මායතනානි. **අස්සූති** අස්සොසිං. **යථා අස්සන්ති** යථා එස එතස්ස ජටන්තරෙ තිත්තිරලොමපිණ්ඩෝපි දිස්සති ඉමිනා කාරණේන වෙදිතබ්බමෙතං එතෙනෙව සො මාරිතොති. **ගාවො හතා කිං පන දද්දරස්සාති** ගාවොපි එතෙන හතා දද්දරස්ස පන කිං නාමාරිතබ්බමත්ථි තස්මා එස තං මාරෙස්සතීති.

සීහො තං පුරිසං පුච්ඡි. මාරිතො තෙ තිත්තිරපණ්ඩිතොති? ආම සාමීති. අථස්ස සච්චවචනං සුත්වා සීහො තං විස්සජ්ජෙතුකාමො අහොසි. ව්‍යග්ඝරාජා පන මාරෙතබ්බයුත්තකො එස පාපොති තත්ථෙව තං දාඨාහි පහරිත්වා ආවාටං ඛණිත්වා පක්ඛිපි. මාණවා ආගන්ත්වා තිත්තිරපණ්ඩිතං අදිස්වා රොදිත්වා පරිදෙවිත්වා නිවත්තිංසු.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා එවං භික්ඛවෙ දෙවදත්තො පුබ්බෙපි මය්හං වධාය පරිසක්කීති වත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා ජටිලො දෙවදත්තො අහොසි. ගොධා කිසාගොතමී. ව්‍යග්ඝො මොග්ගල්ලානො. සීහො සාරිපුත්තො. දිසාපාමොක්ඛාචරියො කස්සපො. තිත්තිරපණ්ඩිතො අහමෙවාති.

තිත්තිරජාතකං.

නවකනිපාතවණ්ණනා නිට්ඨිතා.

---

10. 1.

චතුද්වාරමිදං නගරන්ති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො එකං දුබ්බචභික්ඛුං ආරබ්භ කථෙසි. පච්චුප්පන්නවත්ථු නවකනිපාතස්ස පඨම ජාතකෙ විත්ථාරිතමෙව. ඉධ පන සත්ථා තං භික්ඛුං සච්චං කිර ත්වං දුබ්බචොසීති පුච්ඡිත්වා සච්චං භන්තෙති වුත්තෙ පුබ්බෙපි ත්වං භික්ඛු දුබ්බචතාය පණ්ඩිතානං වචනං අකත්වා උරචක්කං ආසාදෙසීති වත්වා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ කස්සපදසබලස්ස කාලෙ බාරාණසියං අසීතිකොටිවිභවස්ස සෙට්ඨිනො පුත්තො මිත්තවින්දකො නාම අහොසි. තස්ස මාතාපිතරො සොතාපන්නා අහෙසුං. සො පන දුස්සීලො අස්සද්ධො. අථ නං අපරභාගෙ පිතරි කාලකතෙ මාතා කුටුම්බං විචාරෙන්තී ආහ. තාත තයා දුල්ලභං මනුස්සත්තං ලද්ධං. දානං දෙහි සීලං රක්ඛාහි උපොසථකම්මං කරොහි ධම්මං සුණාහීති. අම්ම න මය්හං දානාදීහි අත්ථො. මා මං කිඤ්චි අවචුත්ථ අහං යථාකම්මං ගමිස්සාමීති. එවං වදන්තම්පි නං එකදිවසං පුණ්ණමුපොසථදිවසෙ මාතා ආහ: තාත අජ්ජ අභිලක්ඛිතො මහාඋපොසථදිවසො අජ්ජ උපොසථං සමාදියිත්වා විහාරං ගන්ත්වා සබ්බරත්තිං ධම්මං සුත්වා එහි. අහං තෙ සහස්සං දස්සාමීති. සො සාධූති ධනලොභෙන උපොසථං සමාදියිත්වා භුත්තපාතරාසො විහාරං

ගන්ත්වා දිවසං වීතිනාමෙත්වා රත්තිං යථා එකම්පි ධම්මපදං කණ්ණං න පහරති තථා එකස්මිං පදෙසෙ නිපජ්ජිත්වා නිද්දං ඔක්කමිත්වා පුනදිවසෙ පාතොව මුඛං ධොවිත්වා ගෙහං ගන්ත්වා නිසීදි.

මාතා පනස්ස අජ්ජ මෙ පුත්තො ධම්මං සුත්වා පාතොව ධම්මකථිකත්ථෙරං ආදාය ආගමිස්සතීති යාගුං ඛාදනීයං භොජනීයං පටියාදෙත්වා ආසනං පඤ්ඤපෙත්වා තස්සාගමනං පතිමානෙන්තී තං එකකං ආගතං දිස්වා තාත ධම්මකථිකො තෙ න ආනීතොති වත්වා න මය්හං ධම්මකථිකෙනත්ථොති වුත්තෙ තෙන හි යාගුං පිවාති ආහ. සො තුම්හෙහි මය්හං සහස්සං පටිස්සුතං තං තාව මෙ දෙථ පච්ඡා පිවිස්සාමීති ආහ. පිව තාත පච්ඡා ගණ්හිස්සසීති. ගහෙත්වාව පිවිස්සාමීති. අථස්ස මාතා සහස්සභණ්ඩිකං පුරතො ඨපෙසි. සො යාගුං පිවිත්වා සහස්සභණ්ඩිකං ගහෙත්වා වොහාරං කරොන්තො න චිරස්සෙව වීසංසතසහස්සං උප්පාදෙසි.

අථස්ස එතදහොසි නාවං උපට්ඨාපෙත්වා වොහාරං කරිස්සාමීති. සො නාවං උපට්ඨාපෙත්වා අම්ම අහං නාවාය වොහාරං කරිස්සාමීති ආහ. අථ නං මාතා ත්වං තාත එකපුත්තකො ඉමස්මිං ඝරෙ ධනම්පි බහුං සමුද්දො අනෙකාදීනවො මා ගමීති වාරෙසි. සො අහං ගමිස්සාමෙව න සක්කා මං වාරෙතුන්ති වත්වා අහං තාත වාරෙස්සාමීති මාතරා හත්ථෙ ගහිතො හත්ථං විස්සජ්ජෙත්වා මාතරං පහරිත්වා පාතෙත්වා අන්තරං කත්වා ගන්ත්වා නාවාය සමුද්දං පක්ඛන්දි. නාවා සත්තමෙ දිවසෙ මිත්තවින්දකං නිස්සාය සමුද්දපිට්ඨෙ නිච්චලා අට්ඨාසි. කාලකණ්ණිසලාකා වාරියමානා මිත්තවින්දකස්සෙව හත්ථෙ තික්ඛත්තුං පති.

අථස්ස උළුම්පං දත්වා ඉමං එකං නිස්සාය බහූ මා විනස්සන්තූති තං සමුද්දෙ ඛිපිංසු. තාවදෙව නාවා ජවෙන සමුද්දං පක්ඛන්දි. සොපි උළුම්පෙ නිපජ්ජිත්වා එකං දීපකං පාපුණි. තත්ථ ඵළිකවිමානෙ චතස්සො පෙතියො අද්දස. තා සත්තාහං දුක්ඛං අනුභවන්ති සත්තාහං සුඛං. සො තාහි සද්ධිං සත්තාහං දිබ්බසම්පත්තිං අනුභවි.

අථ නං තා දුක්ඛානුභවනත්ථාය ගච්ඡමානා සාමි මයං සත්තමෙ දිවසෙ ආගමිස්සාම. යාව මයං ආගච්ඡාම තාව අනුක්කණ්ඨමානො ඉධෙව වසාති වත්වා අගමංසු. සො තණ්හාවසිකො හුත්වා තස්මිංයෙව ඵලකෙ නිපජ්ජිත්වා පුන සමුද්දපිට්ඨෙන ගච්ඡන්තො අපරම්පි දීපං පත්වා තත්ථ රජතවිමානෙ අට්ඨ පෙතියො දිස්වා එතෙනෙව උපායෙන අපරස්මිං දීපකෙ මණිවිමානෙ සොළස අපරස්මිං කනකවිමානෙ වත්තිංස පෙතියො දිස්වා තාහි සද්ධිං දිබ්බසම්පත්තිං අනුභවිත්වා තාසම්පි දුක්ඛං අනුභවිතුං ගතකාලෙ පුන සමුද්දපිට්ඨෙන ගච්ඡන්තො එකං පාකාරපරික්ඛිත්තං චතුද්වාරං නගරං අද්දස. උස්සදනිරයො කිර සො. බහුන්නං නෙරයිකසත්තානං කම්මකාරණානුභවනට්ඨානං මිත්තවින්දකස්ස අලඞ්කතපටියත්තං නගරං විය හුත්වා උපට්ඨාසි.

සො ඉමං නගරං පවිසිත්වා රාජා භවිස්සාමීති චින්තෙත්වා පවිසිත්වා ඛුරචක්කං උක්ඛිපිත්වා සීසෙ පච්චමානං නෙරයිකසත්තං අද්දස. අථස්ස තං තස්ස සීසෙ ඛුරචක්කං පදුමං හුත්වා උපට්ඨාසි. උරෙ පඤ්චඞ්ගිකබන්ධනං උරච්ඡදපසාධනං හුත්වා සීසතො ගලන්තං ලොහිතං ලොහිතචන්දනවිලෙපනං විය හුත්වා පරිදෙවනසද්දො මධුරසරො ගීතසද්දො හුත්වා උපට්ඨාසි.

සො තස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා භො පුරිස චිරං තයා පදුමං ධාරිතං දෙහි මෙ තන්ති ආහ. සම්ම නයිදං පදුමං ඛුරචක්කමෙතන්ති. ත්වං මය්හං අදාතුකාමතාය එවං වදසීති. නෙරයිකසත්තො චින්තෙසි මය්හං කම්මං ඛීණං භවිස්සති ඉමිනාපි මයා විය මාතරං පහරිත්වා ආගතෙන භවිතබ්බං. දස්සාමිස්ස ඛුරචක්කන්ති.

අථ නං එහි භො ගණ්හ ඉමං පදුමන්ති වත්වා ඛුරචක්කං තස්ස සීසෙ ඛිපි. තං තස්ස මත්ථකං පිංසමානං භස්සි තස්මිං ඛණෙ මිත්තවින්දකො තස්ස ඛුරචක්කභාවං ඤත්වා තව ඛුරචක්කං ගණ්හ තව ඛුරචක්කං ගණ්හාති වෙදනාමත්තො පරිදෙවි. ඉතරො අන්තරධායි.

තදා බොධිසත්තො මහන්තෙන පරිවාරෙන උස්සදචාරිකං චරමානො තං ඨානං පාපුණි. මිත්තවින්දකො තං උල්ලොකෙත්වා සාමි දෙවරාජ ඉදං මං චක්කං සණ්හකරණීයං විය තිලානි පිංසමානං ඔතරති කින්නු ඛො මයා පාපං කතන්ති පුච්ඡන්තො ද්වෙ ගාථා අභාසි

චතුද්වාරමිදං නගරං ආයසං දළ්හපාකාරං,
ඔරුද්ධපතිරුද්ධොස්මි කිං පාපං පකතං මයා.

සබ්බෙ අපිහිතා ද්වාරා ඔරුද්ධොස්මි යථා විජො,
කිමාධිකරණං යක්ඛ චක්කාභිනිහතො අහන්ති.

තත්ථ **දළ්හපාකාර**න්ති ථිරපාකාරං. **දළ්හතොරණ**න්තිපි පාඨො. ථිරද්වාරන්ති අත්ථො. **ඔරුද්ධපතිරුද්ධොස්මී**ති අන්තො කත්වා සමන්තා පාකාරෙන රුද්ධො පලායනට්ඨානං න පඤ්ඤායති. **කිං පාපං පකත**න්ති කින්නු ඛො මයා පාපකම්මං කතං. **අපිහිතා**ති ථකිතා. **යථා විජො**ති පඤ්ජරෙ පක්ඛිත්තො සකුණො විය. **කිමාධිකරණ**න්ති කිං කාරණං. **චක්කාභිනිහතො**ති චක්කෙන අභිනිහතො. අථස්ස දෙවරාජා කාරණං කථෙතුං ඡ ගාථා අභාසි.

ලද්ධා සතසහස්සානි අතිරෙකානි වීසති,
අනුකම්පකානං ඤාතීනං වචනං සම්ම නාකරි.

ලඞ්ඝිං සමුද්දං පක්ඛන්දි සාගරං අප්පසිද්ධිකං,
චතුබ්භි අට්ඨජ්ඣගමා අට්ඨාහි පි ච සොළස.

සොළසාහි ච බාත්තිංස අතිච්ඡං චක්කමාසදො,
ඉච්ඡාහතස්ස පොසස්ස චක්කං භමති මත්ථකෙ.

උපරි විසාලා දුප්පූරා ඉච්ඡා විසටගාමිනී,
යෙ ච තං අනුගිජ්ඣන්ති තෙ හොන්ති චක්කධාරිනො.

බහුං භණ්ඩං අපහාය මග්ගං අප්පටිවෙක්ඛිය,
යෙසංචෙතං අසඞ්ඛාතං තෙ හොන්ති චක්කධාරිනො.

කම්මං සමෙක්ඛෙ විපුලඤ්ච භොගං
ඉච්ඡං න සෙවෙය්‍ය අනත්ථසංහිතං,
කරෙය්‍ය වාක්‍යං අනුකම්පකානං
තං තාදිසං නාතිවත්තෙය්‍ය චක්කන්ති.

තත්ථ **ලද්ධා සතසහස්සානි අතිරෙකානි වීසතීති** ත්වං උපොසථං කත්වා මාතුසන්තිකා සහස්සං ගහෙත්වා වොහාරං කරොන්තො සතසහස්සඤ්ච අතිරෙකානි වීසති ලභිත්වා. **නාකරීති** තෙන ධනෙන අතුට්ඨො නාවාය සමුද්දං පවිසන්තො සමුද්දෙ ආදීනවං කථෙත්වා මාතරා වාරියමානොපි **අනුකම්පකානං ඤාතීනං** වචනං **සම්ම නාකරි**. සොහාපනාහං මාතරං පහරිත්වා අන්තරං කත්වා නික්ඛන්තො යෙවාසීති දීපෙති. **ලඞ්ඝි**න්ති නාවං උල්ලඞ්ඝනසමත්ථං. **පක්ඛන්දී**ති පක්ඛන්දොසි. **අප්පසිද්ධික**න්ති මන්දසිද්ධිං විනාසබහුලං. **චතුබ්භි අට්ඨා**ති අථ තං නිස්සාය ඨිතාය නාවාය ඵලකං දත්වා සමුද්දෙ ඛිත්තොපි ත්වං මාතරං නිස්සාය එකාදිවසං කතස්ස උපොසථකම්මස්ස නිස්සන්දෙන ඵලිකවිමානෙ චතස්සො ඉත්ථියො ලභිත්වා තතො රජතවිමානෙ සොළස කනකවිමානෙ ද්වත්තිංස අධිගතොසි. **අතිච්ඡං චක්කමාසදො**ති අථ ත්වං යථාලද්ධෙන අසන්තුට්ඨො අත්‍ර උත්තරිතරං ලභිස්සාමීති එවං ලද්ධං ලද්ධං අතික්කම්ම මහාලොභසඞ්ඛාතාය අතිච්ඡාය සමන්නාගතො අතිච්ඡො පාපපුග්ගලො තස්ස උපොසථකම්මස්ස ඛීණත්තා ද්වත්තිංස ඉත්ථියො අතික්කමිත්වා ඉමං පෙතනගරං ආගන්ත්වා තස්ස මාතුපහාරදානඅකුසලස්ස නිස්සන්දෙන ඉදං චක්කං සම්පත්තොසි. **අත්‍රිච්ඡ**න්තිපි පාඨො. අත්‍ර අත්‍ර ඉච්ඡමානොති අත්ථො. **අත්‍රිච්ඡා**තිපි පාඨො. අත්‍රිච්ඡායාති අත්ථො. **භමතී**ති තස්ස තෙ ඉච්ඡාහතස්ස පොසස්ස ඉදං චක්කං මත්ථකං පිංසමානං ඉදානි කුම්භකාරචක්කං විය මත්ථකෙ භමතීති අත්ථො. **යෙ ච තං අනුගිජ්ඣන්තී**ති තණ්හා නාමෙසා ගච්ඡන්තී උපරූපරි **විසාලා** හොති. සමුද්දො විය ච **දුප්පූරා**. රූපාදිසු තස්ස තස්ස ඉච්ඡන ඉච්ඡාය **විසටගාමිනී** තං එවරූපං තණ්හං යෙ අනුගිජ්ඣන්ති ගිද්ධා ගධිතා හුත්වා පුනප්පුන අල්ලීයන්ති. **තෙ හොන්ති චක්කධාරිනො**ති තෙ එවං පච්චන්තා ඛුරචක්කං ධාරෙන්ති. **බහුං භණ්ඩ**න්ති මාතාපිතූනං සන්තකං බහුං ධනං ඕහාය. **මග්ග**න්ති ගන්තබ්බං අප්පසිද්ධිකං සමුද්දමග්ගං අපච්චවෙක්ඛිත්වා යථා ත්වං පටිපන්නො එවමෙව **අඤ්ඤෙසම්පි යෙසංචෙතං අසඞ්ඛාතං** අවීමංසිතං තෙ යථා ත්වං තථෙව තණ්හාවසිකා හුත්වා ධනං පහාය ගමනමග්ගං අනපෙක්ඛිත්වා පටිපන්නා චක්කධාරිනො හොන්ති. **කම්මං සමෙක්ඛෙ**ති තස්මා පණ්ඩිතො පුරිසො අත්තනා කාතබ්බකම්මං සදොසන්නුඛො නිද්දොසන්ති සමෙක්ඛෙය්‍ය පච්චවෙක්ඛෙය්‍ය. **විපුලඤ්ච භොග**න්ති අත්තනො ධම්මලද්ධං ධනරාසිම්පි සමෙක්ඛෙය්‍ය. **නාතිවත්තෙය්‍යා**ති තං තාදිසං පුග්ගලං ඉදං චක්කං නාතිවත්තෙය්‍ය න අවත්ථරෙය්‍ය. **නාති**

වෙතන්තීතිපි පාඨො. නාවත්ථරතීති අත්ථො. තං සුත්වා මිත්තවින්දකො ඉමිනා දෙවපුත්තෙන මයා කතකම්මං තත්තතො ඤාතං අයං මය්හං පච්චනපමාණම්පි ජානිස්සති පුච්ඡාමි තන්ති චින්තෙත්වා නවමං ගාථමාහ.

කීව චිරං නු මෙ යක්ඛ චක්කං සිරසි ඨස්සති,
කති වස්සසහස්සානි තමෙම අක්ඛාහි පුච්ඡිතොති.

අථස්ස කථෙන්තො මහාසත්තො දසමං ගාථමාහ.

අතිසරෙ අච්චසරෙ මිත්තවින්ද සුණොහි මෙ,
චක්කං තෙ සිරසිමාවිද්ධං න තං ජීවං පමොක්ඛසීති.

තත්ථ **අතිසරෙ**ති අතිසරීතිපි අතිසරෙ. අතිසරිස්සතීතිපි අතිසරෙ. **අච්චසරෙ**ති තස්සෙව වෙවචනං ඉදං වුත්තං හොති. අම්භො මිත්තවින්දක සුණොහි මම වචනං ත්වං හි අතිදාරුණස්ස කම්මස්ස කතත්තා අතිසරන්තස්ස පන න සක්කා වස්සගණනාය විපාකො පඤ්ඤපෙතුන්ති අපරිමාණං අති මහන්තං විපාකදුක්ඛං සරිස්සසි පටිපජ්ජිස්සසීති අතිසරෙ. තෙන තෙ එත්තකානි වස්සසහස්සානි වස්සසතසහස්සානීති වත්තුං න සක්කොමීති. **සිරසිමාවිද්ධන්ති** යං පන තෙ ඉදං චක්කං සිරසි ආවිද්ධං කුම්භකාරචක්කමිව භමති තං **න තං ජීවං පමොක්ඛසීති** තං ත්වං යාව තෙ කම්මවිපාකො න ඛීයති තාව ජීවමානො න මොක්ඛසි කම්මවිපාකෙ පන ඛීණෙ ඉදං චක්කං පහාය යථාකම්මං ගමිස්සසීති ඉදං වත්වා දෙවපුත්තො අත්තනො ඨානමෙව ගතො. ඉතරොපි මහාදුක්ඛං පටිපජ්ජි.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා මිත්තවින්දකො දුබ්බචභික්ඛු අහොසි. දෙවරාජා පන අහමෙවාති.

චතුද්වාරජාතකං.

---

10. 2.

කණ්හො වතායං පුරිසොති ඉදං සත්ථා කපිලවත්ථුං උපනිස්සාය නිග්‍රොධාරාමෙ විහරන්තො සිතපාතුකම්මං ආරබ්භ කථෙසි. තදා කිර සත්ථා සායණ්හසමයෙ නිග්‍රොධාරාමෙ භික්ඛුසඞ්ඝපරිවුතො ජඞ්ඝාවිහාරං අනුචඞ්කමන්තො අඤ්ඤතරස්මිං පදෙසෙ සිතං පාත්වාකාසි. ආනන්දත්ථෙරො කො නු ඛො හෙතු කො පච්චයො භගවතො සිතස්ස පාතුකම්මාය න අහෙතු තථාගතා සිතං පාතුකරොන්ති. පුච්ඡිස්සාම තාවාති අඤ්ජලිම්පග්ගය්හ සිතකාරණං පුච්ඡි. අථස්ස සත්ථා භූතපුබ්බං ආනන්ද කණ්හො නාම ඉසි අහොසි. සො ඉමස්මිං භූමිප්පදෙසෙ විහාසි ඣායී ඣානරතො. තස්ස සීලතෙජෙන සක්කභවනං කම්පිත්ථ සිතකාරණං වත්වා තස්ස වත්ථුනො අපාකටත්තා ථෙරෙන යාචිතො අතීතං ආහරි.

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තෙ රජ්ජං කාරෙන්තෙ බාරාණසියං එකෙන අසීතිකොටිවිභවෙන අපුත්තකෙන බ්‍රාහ්මණෙන සීලං සමාදියිත්වා පුත්තෙ පත්ථිතෙ බොධිසත්තො තස්ස බ්‍රාහ්මණියා කුච්ඡිස්මිං නිබ්බත්ති. කාළවණ්ණත්තා පනස්ස නාමගහණදිවසෙ කණ්හකුමාරොති නාමං අකංසු. සො සොළසවස්සකාලෙ මණිපටිමා විය සොභග්ගප්පත්තො හුත්වා පිතරා සිප්පුග්ගහණත්ථාය පෙසිතො තක්කසීලාය සබ්බසිප්පානි උග්ගණ්හිත්වා පච්චාගඤ්ඡි. අථ නං පිතා අනුරූපෙන දාරෙන සංයොජෙසි.

සො අපරභාගෙ මාපිතූනං අච්චයෙන සබ්බිස්සරියං පටිපජ්ජි අථෙකදිවසං කොට්ඨාගාරානි විලොකෙත්වා වරපල්ලඞ්කමජ්ඣගතො සුවණ්ණපට්ටං ආහරාපෙත්වා එත්තකං ධනං අසුකෙන උප්පාදිතං එත්තකං අසුකෙනාති පුබ්බඤාතීහි සුවණ්ණපට්ටෙ ලිඛිතානි අක්ඛරානි දිස්වා චින්තෙසි. යෙහි ඉමං ධනං උප්පාදිතං තෙ න පඤ්ඤායන්ති ධනමෙව පඤ්ඤායති එකොපි ඉදං ගහෙත්වා ගතො නත්ථි න ඛො පන සක්කා ධනභණ්ඩිකං බන්ධිත්වා පරලොකං ගන්තුං පඤ්චසාධාරණභාවෙන හි අසාරස්ස ධනස්ස දානං සාරො බහුරොගසාධාරණභාවෙන අසාරස්ස කායස්ස සීලවන්තෙසු අභිවාදනාදිකම්මං සාරො අනිච්චතාභිභූතස්ස අසාරස්ස ජීවිතස්ස අනිච්චාදිවසෙන විපස්සනා යොගො සාරො තස්මා අසාරෙහි භොගෙහි සාරගහණත්ථං දානං දස්සාමීති.

සො ආසනා උට්ඨාය රඤ්ඤො සන්තිකං ගන්ත්වා රාජානං ආපුච්ඡිත්වා මහාදානං පවත්තෙසි. යාව සත්තමා දිවසා ධනං අපරික්ඛීයමානං දිස්වා කිං මෙ ධනෙන යාව ජරා නාභිභවති තාවදෙව පබ්බජිත්වා අභිඤ්ඤා ච සමාපත්තියො ච නිබ්බත්තෙත්වා බ්‍රහ්මලොකපරායණො භවිස්සාමීති චින්තෙත්වා ගෙහෙ සබ්බද්වාරානි විවරාපෙත්වා දින්නං මෙ හරන්තූති අසුචිං විය ජිගුච්ඡන්තො වත්ථුකාමෙ පහාය මහාජනස්ස රොදන්තස්ස පරිදෙවන්තස්ස නගරා නික්ඛමිත්වා හිමවන්තපදෙසං පවිසිත්වා ඉසිපබ්බජ්ජං පබ්බජිත්වා අත්තනො වසනත්ථාය රමණීයං භූමිභාගං ඔලොකෙන්තො ඉමං ඨානං පත්වා ඉධ වසිස්සාමීති එකං ඉන්දවාරුණිකරුක්ඛං ගොචරගාමං කත්වා අධිට්ඨාය තස්සෙව රුක්ඛස්ස මූලෙ විහාසි. ගාමන්තසෙනාසනං පහාය ආරඤ්ඤිකො අහොසි. පණ්ණසාලං අකත්වා රුක්ඛමූලිකො අහොසි. අබ්භොකාසිකො නෙසජ්ජිකො සචෙ නිපජ්ජිතුකාමො භූමියං යෙව නිපජ්ජති දන්තමුසලිකො හුත්වා අනග්ගිපක්කමෙව ඛාදති. ථුසපරික්ඛිත්තං කිඤ්චි න ඛාදති. එකදිවසෙ එකවාරමෙව ඛාදති. එකාසනිකො අහොසි. ඛමාය පඨවිආපතෙජොවායුසමො හුත්වා එතෙ එත්තකෙ ධුතගුණෙ සමාදාය වත්තති. ඉමස්මිං කිර ජාතකෙ බොධිසත්තො පරමප්පිච්ඡො අහොසි.

සො න චිරස්සෙව අභිඤ්ඤා ච සමාපත්තියො ච නිබ්බත්තෙත්වා ඣානකීළිතං කීළන්තො තත්ථෙව වසති. ඵලාඵලත්ථම්පි අඤ්ඤත්ථ න ගච්ඡති රුක්ඛස්ස ඵලිතකාලෙ ඵලං ඛාදති පුප්ඵිතකාලෙ පුප්ඵං

සපතතකාලෙ පතිතානි ඛාදති නිපපතතකාලෙ පපටිකං. එවං පරම සනතුටෙඨා හුතවා ඉමසමිං ඨානෙ චිරං වසි. සො එකදිවසමපි පුබබණහ සමයෙ තසස රුකඛසස පකකානි ඵලානි න ගණහි. ගණහනෙතා පන ලොලුපපචාරෙන උටඨාය අඤඤසමිං පදෙසෙ න ගණහාති. යථා නිසිනෙනාව හතථං පසාරෙතවා හතථපාසඨානෙ ඨිතානි ඵලානි සංහරති. තෙසු මනාපාමනාපං අවිචිනිතවා සමපතතසමපතතමෙව ගණහාති.

එවං පරමසනතුටඨසස තසස සීලතෙජෙන සකකසස පණඩුකමබල සිලාසනං උණහාකාරං දසෙසසි. තං කිර සකකසස ආයුකඛයෙන වා උණහං හොති පුඤඤකඛයෙන වා අඤඤසමිං වා මහානුභාවෙ සතෙත තං ඨානං පතෙථනෙත ධමමිකානං වා මහිදධිකසමණබ්‍රාහමණානං සීල තෙජෙන. තදා සීලතෙජෙන උණහං අහොසි.

සකෙකා කො නු ඛො මං ඨානා චාවෙතුකාමොති ආවජජනෙතා ඉමසමිං පදෙසෙ වනෙ වසනතං කණහං ඉසිං රුකඛඵලානි උචචිනනතං දිසවා චිනෙතසි. අයං ඉසි ඝොරතපො පරමජිතිනද්‍රියො ඉමං ධමමකථාය සීහනාදං නදාපෙතවා සුකාරණං සුතවා වරෙන සනතපෙපතවා ඉමමසස රුකඛං ධුවඵලං කතවා ආගමිසසාමීති. සො මහනෙතනානුභාවෙන සීඝං ඔතරිතවා තසමිං රුකඛමූලෙ තසස පිටඨිපසෙස ඨතවා අතතනො අවණෙණ කථිතෙ කුජඣිසසති නු ඛො නොති වීමංසනෙතා පඨමං ගාථමාහ.

කණෙහා වතායං පුරිසො කණහං භුඤජති භොජනං,
කණෙහ භූමිපදෙසසමිං න මයහං මනසො පියොති.

තතථ කණහොති කාළවණණො. භොජනනති රුකඛඵලභොජනං. කණෙහා ඉසී සකකසස වචනං සුතවා කො නු ඛො මයා සදධිං කථෙතීති දිබබචකඛුනා උපධාරෙනෙතා සකෙකාති ඤතවා නිවතතිතවා අනොලොකෙතවාව දුතියං ගාථමාහ.

න කණෙහා තචසා හොති අනෙතාසාරෙහි බ්‍රාහමණො,
යසමිං පාපානි කමමානි සවෙ කණෙහා සුජමපතීති.

තතථ තචසාති තචෙන කණෙහා නාම න හොතීති අතෙථා. අනෙතාසාරෙහීති අබභනතරෙ සීලසමාධිපඤඤාවිමුතතිවිමුතතිඤාණදසසන සාරෙහි සමනනාගතො. එවරූපො හි බාහිතපාපතතා බ්‍රාහමණො නාම හොති. සවෙති යසමිං පන පාපානි සො යසස කසසචි කුලෙ ජාතොපි යෙන කෙනචි සරීරවණෙණන සමනනාගතොපි කාළකොව.

එවඤච පන වතවා ඉමෙසං සතතානං කණහභාවකරානි පාපකමමානි එකවිධාදීහි භෙදෙහි විතථාරෙතවා සබබානිපි තානි ගරහිතවා සීලාදයො ගුණෙ පසංසිතවා ආකාසෙ චනදං උටඨාපෙනෙතා විය සකකසස ධමමං දෙසෙසි. සකෙකා තසස ධමමකථං සුතවා පමුදිතො සොමනසස ජාතො මහාසතතං වරෙන නිමනෙතනෙතා තතියං ගාථමාහ.

එතසමිං තෙ සුලපිතෙ පතිරූපෙ සුභාසිතෙ,
වරං බ්‍රාහමණ තෙ දමමි යං කිඤචි මනසිචඡසීති.

තත්‍ථ **එතස්මි**න්ති යං ඉදං තයා සබ්බඤ්ඤුබුද්ධෙන විය සුලපිතං තස්මිං සුලපිතෙ තුම්හාකමෙව අනුච්ඡවිකත්තා **පතිරූපෙ සුභාසිතෙ**. **යං කිඤ්චී**ති යං කිඤ්චි මනසා ඉච්ඡසි සබ්බං තෙ යං වරං ඉච්ඡිතං පත්ථිතං දම්මීති අත්ථො.

තං සුත්වා මහාසත්තො චින්තෙසි අයං කිං නු ඛො අත්තනො අවණ්ණෙ කථිතෙ කුජ්ඣිස්සති නො ති මං වීමංසන්තො මය්හං ඡවිවණ්ණඤ්ච භොජනඤ්ච වසනට්ඨානඤ්ච ගරහිත්වා ඉදානි මය්හං අකුජ්ඣනභාවං ඤත්වා පසන්නචිත්තො වරං දෙති මං ඛො පනෙස සක්කිස්සරියබ්‍රහ්මිස්සරියානං අත්ථාය බ්‍රහ්මචරියං චරතීතිපි මඤ්ඤෙය්‍ය තත්‍රස්ස නික්කඞ්ඛභාවත්ථං මය්හං පරෙසු කොධො වා දොසො වා මා උප්පජ්ජතු. පරසම්පත්තියං ලොභො වා පරෙසු සිනෙහො වා මා උප්පජ්ජතු. මජ්ඣත්තොව භවෙය්‍යන්ති ඉමෙ මයා චත්තාරො වරෙ ගහෙතුං වට්ටතීති. සො තස්ස නික්කඞ්ඛභාවත්ථාය චත්තාරො වරෙ ගණ්හන්තො චතුත්ථං ගාථමාහ

වරඤ්චෙ මෙ අදො සක්ක සබ්බභූතානමිස්සර,
සුනික්කොධං සුනිද්දොසං නිල්ලොභං වුත්තිමත්තනො,
නිස්නෙහමභිකඞ්ඛාමි එතෙ මෙ චතුරො වරෙති.

තත්‍ථ **වරඤ්චෙ මෙ අදො**ති සචෙ ත්වං මය්හං වරං දදාසි. **සුනික්කොධ**න්ති අකුජ්ඣනවසෙන සුට්ඨු නික්කොධං **සුනිද්දොස**න්ති අදුස්සනවසෙන සුට්ඨු නිද්දොසං. **නිල්ලොභ**න්ති පරසම්පත්තීසු සුට්ඨු නිල්ලොභං. **වුත්තිමත්තනො**ති එවරූපං අත්තනො පවත්තිං. **නිස්නෙහ**න්ති පුත්තධීතාදීසු සවිඤ්ඤාණකෙසු ධනධඤ්ඤාදීසු වා අවිඤ්ඤාණකෙසු අත්තනො සන්තකෙසුච නිස්නෙහං අපගතලොභං. **අභිකඞ්ඛාමී**ති එවරූපං ඉමෙහි චතූහි අඞ්ගෙහි සමන්නාගතං අත්තනො වුත්තිං අභිකඞ්ඛාමි. **එතෙ මෙ චතුරො වරෙ**ති එතෙ නික්කොධාදිකෙ චතුරො මය්හං වරෙ දෙහීති වදති.

කිං පනෙස න ජානාති යථා න සක්කා සක්කස්ස සන්තිකෙ වරං ගහෙත්වා වරෙන මෙ කොධාදයො හරිතුන්ති. නො න ජානාති සක්කො පන වරං දදන්තො න ගණ්හාමීති වත්තුං න යුත්තන්ති ච තස්ස ච නික්කඞ්ඛභාවත්ථාය ගණ්හි. තතො සක්කො චින්තෙසි කණ්හපණ්ඩිතො වරං ගණ්හන්තො අතිවිය අනවජ්ජවරෙ ගණ්හි. එතෙසු වරෙසු ගුණදොසං එතමෙව පුච්ඡිස්සාමීති. අථ නං පුච්ඡන්තො පඤ්චමං ගාථමාහ.

කිංනු කොධෙ ච දොසෙ වා ලොභෙ ස්නෙහෙච බ්‍රාහ්මණ,
ආදීනවං සම්පස්සසි තම්මෙ අක්ඛාහි පුච්ඡිතොති.

තස්සත්ථො බ්‍රාහ්මණ කිංනු ත්වං කොධෙ වා දොසෙ වා ලොභෙ වා ස්නෙහෙ වා ආදීනවං පස්සසි තං තාව මෙ පුච්ඡිතො අක්ඛාහි. න හි මයං එත්ථ ආදීනවං පජානාමාති. අථ නං මහාසත්තො තෙන හි සුණාහීති වත්වා චතස්සො ගාථා අභාසි.

අප්පො හුත්වා බහු හොති වඩ්ඪතෙ සො අඛන්තිජො,
ආසඞ්ගී බහුපායාසො තස්මා කොධං න රොචයෙ.

දුට්ඨස්ස ඵරුසා වාචා පරාමාසො අනන්තරා,
තතො පාණී තතො දණ්ඩා සත්ථස්ස පරමා ගති,
දොසො කොධසමුට්ඨානො තස්මා දොසං න රොචයෙ.

ආලොපසහසාකාරා නිකතීවඤ්චනානි ච,
දිස්සන්ති ලොභධම්මෙසු තස්මා ලොභං න රොචයෙ.

ස්නෙහසඞ්ගථිතා ගන්ථා සෙන්ති මනොමයා පුථූ,
තෙ භුසං උපතාපෙන්ති තස්මා ස්නෙහං න රොචයෙන්ති.

තත්ථ **අඛන්තිජොති** යො අනධිවාසිකජාතිකස්ස **අඛන්තිතො** ජාතො කොධො පඨමං පරිත්තො හුත්වා පච්ඡා බහු හොති **අපරාපරං** වඩ්ඪති තස්ස වඩ්ඪනභාවො ඛන්තිවාදජාතකෙනචෙව **චූළධම්මපාල** ජාතකෙන ච වණ්ණිතබ්බො. අපි ච තිස්සාමච්චස්සපෙත්ථ **භරියං ආදිං** කත්වා සබ්බං සජනං පරිජනං මාරෙත්වා පච්ඡා අත්තනො **මාරිතවත්ථුං** කථෙතබ්බං. **ආසඞ්ගීති** ආසඞ්ගකරණො යස්ස උප්පජ්ජති **ආසත්තං** ලග්ගිතං කරොති. තං වත්ථුං විස්සජ්ජෙත්වා ගන්තුං න දෙති. **නිවත්තිත්වා** අක්කොසනාදීනි කාරෙති. **බහුපායාසොති** බහුනා කායිකචෙතසිකදුක්ඛසංඛාතෙන උපායාසෙන කිලමථෙන **සමන්නාගතො**. කොධං නිස්සාය හි කොධවසෙන අරියාදිසු කතවීතික්කමා දිට්ඨධම්මෙ චෙව සම්පරායෙ ච වධබන්ධනවිප්පටිසාරාදීනි චෙව **පඤ්චවිධ**බන්ධනකම්මකරණාදීනි ච බහූනි දුක්ඛානි අනුභවන්තීති **කොධො** බහුපායාසො නාම. **තස්මාති** යස්මා එස එවං අනෙකාදීනවො තස්මා කොධං න රොචෙමි. **දුට්ඨස්සාති** කුජ්ඣනලක්ඛණෙන **කොධෙන** කුජ්ඣිත්වා අපරභාගෙ දුස්සනලක්ඛණෙන දොසෙන දුට්ඨස්ස පඨමං තාව අරෙ දුස පෙස්සාති **ඵරුසාවාචා** නිච්ඡරති. වාචාය **අනන්තරා** ආකඩ්ඪනවිකඩ්ඪනවසෙන හත්ථපරාමාසො. **තතො** අනන්තරා උපක්කමනවසෙන **පාණී** පවත්තන්ති. **තතො දණ්ඩා** දණ්ඩප්පහාරෙ අතික්කමිත්වා පන එකතොධාරඋභතොධාරස්ස **සත්ථස්ස පරමාගති** සබ්බපරියන්තා සත්ථනිපාතනි හොති. යදා හි සත්ථෙන පරං ජීවිතා වොරොපෙත්වා පච්ඡා තෙනෙව සත්ථෙන අත්තානං ජීවිතා වොරොපෙති තදා **දොසො** මත්ථකං පත්තො හොති. **දොසොකොධසමුට්ඨානොති** යථා අනම්බිලං තක්කං වා කඤ්ජිකං වා පරිණාමවසෙන පරිවත්තිත්වා අම්බිලං හොති තං එකජාතිකම්පි සමානං අම්බිලං අනම්බිලන්ති නානා වුච්චති තථා පුබ්බකාලෙ කොධො පරිණමිත්වා අපරභාගෙ දොසො හොති. සො අකුසලමූලත්තෙන එකජාතිකොපි සමානො කොධො දොසොති නානා වුච්චති යථා ච අනම්බිලතො අම්බිලං එවං සොපි කොධතො සමුට්ඨාතීති කොධසමුට්ඨානො. **තස්මාති** යස්මා එවං අනෙකාදීනවො දොසො තස්මා දොසම්පි න රොචෙමි. **ආලොපසහසාකාරාති** දිවාදිවස්සෙව ගාමං පහරිත්වා විලුම්පනානි ච ආවුධං සරීරෙ ඨපෙත්වා ඉදන්නාම මෙ දෙහීති සහසාකාරා ච. **නිකතීවඤ්චනානි චාති** පතිරූපකං දස්සෙත්වා පරස්සහරණං

නිකති නාම සා අසුවණ්ණමෙව සුවණ්ණන්ති කූටකහාපණං කහාපණොති දත්වා පරසන්තකගහණෙ දට්ඨබ්බා. පටිභාණවසෙන පන උපායකුසලතාය පරසන්තකගහණං වඤ්චනං නාම. තස්සෙවං පවත්ති දට්ඨබ්බා. එකො කිර උජුජාතිකො ගාමිකපුරිසො අරඤ්ඤතො සසකං ආනෙත්වා නදීතීරෙ ඨපෙත්වා නහායිතුං ඔතරි. අථෙකො ධුත්තො තං සසකං සීසෙ කත්වා නහායිතුං ඔතිණ්ණො ඉතරෙ උත්තරිත්වා සසකං අපස්සන්තො ඉතොචිතොච ඔලොකෙසි. තමෙනං ධුත්තො කිං විලොකෙසීති වත්වා ඉමස්මිං මෙ ඨානෙ සසකො ඨපිතො තං න පස්සාමීති වුත්තෙ අම්භො බාල න ත්වං ජානාසි සසකා නාම නදීතීරෙ ඨපිතා පලායන්ති. පස්ස අහං අත්තනො සසකං සීසෙ ඨපෙත්වාව නහායාමීති. සො අප්පටිභාණතාය එවං භවිස්සතීති පක්කාමි. එකකහාපණෙන මිගපොතකං ගහෙත්වා පුන තං දත්වා ද්විකහාපණග්ඝනකස්ස මිගස්ස ගහිතවත්ථුම්පෙත්ථ කථෙතබ්බං. **දිස්සන්ති ලොභධම්මෙසූති** යස්මා ඉමෙ ආලොපාදයො පාපධම්මා ලොභසභාවෙසු ලොභාභිභූතෙසු සත්තෙසු දිස්සන්ති න හි අලුද්ධා එවරූපානි කම්මානි කරොන්ති එවං ලොභො අනෙකාදීනවො. තස්මා ලොභම්පි න රොචෙමි. **සෙනහසඞ්ගථිතා ගන්ථාති** ආරම්මණෙසු අල්ලීයනලක්ඛණෙන සෙනහෙන සංගථිතා පුනප්පුන උප්පාදවසෙන ඝටිතා සුත්තෙන පුප්ඵානි විය බද්ධා නානප්පකාරෙසු ආරම්මණෙසු පවත්තමානා අභිජ්ඣාකායගන්ථා. **සෙන්ති මනොමයා පුථූති** තෙ පුථූසු ආරම්මණෙසු උප්පන්නා සුවණ්ණාදීහි නිබ්බත්තානි සුවණ්ණාදිමයානි ආභරණාදීනි විය මනෙන නිබ්බත්තත්තා මනොමයා අභිජ්ඣාකායගන්ථා තෙසු ආරම්මණෙසු සෙන්ති අනුසෙන්ති. **තෙ භුසං උපතාපෙන්තීති** තෙ භුසං අනුසයිතා බලවතාපං ජනෙන්තා භුසං උපතාපෙන්ති. අතිකිලමෙන්ති. තෙසං පන භුසං උපතාපනෙ "සල්ලවිද්ධොව රුප්පතී"ති ගාථාය වත්ථු. "පියජාතිකා හි ගහපති සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා පියප්පභවිකා" "පියතො ජායතෙ-පෙමතො ජායතෙ සොකො"ති ආදීනි සුත්තානි ච ආහරිතබ්බානි. අපි ච මඞ්ගලබොධිසත්තස්ස දාරකෙ දත්වා බලවසොකෙන හදයං ඵලි. වෙස්සන්තරබොධිසත්තස්ස මහන්තං දොමනස්සං උදපාදි. එවං පූරිතපාරමීනං මහාසත්තානම්පෙතෙ උපතාපං කරොන්තියෙව. අයං සෙනහෙ ආදීනවො. තස්මා සෙනහම්පි න රොචෙමීති.

සක්කො පඤ්හවිස්සජ්ජනං සුත්වා සාධු පණ්ඩිත තයා ඉමෙ පඤ්හා බුද්ධලීළ්හාය සාධුකං කථිතා අතිවිය තුට්ඨොස්මි තෙ අපරම්පි වරං ගණ්හාහීති වත්වා දසමං ගාථමාහ.

එතස්මිං තෙ සුලපිතෙ පතිරූපෙ සුභාසිතෙ,
වරං බ්‍රාහ්මණ තෙ දම්මි යං කිඤ්චි මනසිච්ඡසීති.

තතො බොධිසත්තො අනන්තරං ගාථමාහ.

වරං වෙ මෙ අදො සක්ක සබ්බභූතානමිස්සර,
අරඤ්ඤෙ මෙ විහරතො නිච්චං එකවිහාරිනො,
ආබාධා මා උප්පජ්ජෙය්‍යුං අන්තරායකරා භුසාති.

තත්ථ අන්තරායකරභුසාති ඉමස්ස මෙ තපොකම්මස්ස අන්තරායකාරකා. තං සුත්වා සක්කො කණ්හපණ්ඩිතො වරං ගණ්හන්තො න ආමිසසන්නිස්සිතං ගණ්හාති. තපොකම්මනිස්සිතමෙව ගණ්හාතීති චින්තෙත්වා භිය්‍යොසොමත්තාය පසන්නො අපරම්පි වරං දදමානො ඉතරං ගාථමාහ.

එතස්මිං තෙ සුලපිතෙ පතිරූපෙ සුභාසිතෙ,
වරං බ්‍රාහ්මණ තෙ දම්මි යං කිඤ්චි මනසිච්ඡසීති.

බොධිසත්තොපි වරගහණාපදෙසෙන ධම්මං දෙසෙන්තො ඔසාන ගාථමාහ.

වරං චෙ මෙ අදො සක්ක සබ්බභූතානමිස්සර,
න මනො වා සරීරං වා මංකතෙ සක්ක කස්සචි,
කදාචි උපහඤ්ඤෙථ එතං සක්ක වරං වරෙති.

තත්ථ මනො වාති මනොද්වාරං වා. සරීරං වාති කායද්වාරං වා. වචීද්වාරම්පි එතෙසං ගහණෙන ගහිතමෙවාති. වෙදිතබ්බං. මංකතෙති මම කාරණා. උපහඤ්ඤෙථාති උපඝාතං ආපජ්ජෙය්‍ය. අපරිසුද්ධං අස්ස ඉදං වුත්තං හොති. සක්ක දෙවරාජ මම කාරණා මං නිස්සාය මම අත්ථාය කස්සචි සත්තස්ස කිස්මිඤ්චි කාලෙ ඉදං තිවිධම්පි කම්මද්වාරං න උපහඤ්ඤෙථ පාණාතිපාතාදීහි දසහි අකුසලකම්මපථෙහි විමුත්තං පරිසුද්ධමෙව භවෙය්‍යාති.

ඉති මහාසත්තො ඡසුපි ඨානෙසු වරං ගණ්හන්තො නෙක්ඛම්මනිස්සිතමෙව ගණ්හි. ජානාතිචෙස සරීරං නාම ව්‍යාධිධම්මං න තං සක්කා සක්කෙන අව්‍යාධිධම්මං කාතුං සත්තානං හි තීසු ද්වාරෙසු පරිසුද්ධභාවො අසක්කායත්තො ච එවං සන්තෙපි තස්ස ධම්මදෙසනත්ථං ඉමෙ වරෙ ගණ්හි.

සක්කො ච තං රුක්ඛං ධුවඵලං කත්වා මහාසත්තං වන්දිත්වා සිරසි අඤ්ජලිං පතිට්ඨපෙත්වා අරොගා ඉධෙව වසථාති වත්වා සකට්ඨානමෙව ගතො. බොධිසත්තොපි අපරිහීනජ්ඣානො බ්‍රහ්මලොකූපගො අහොසි. සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා ආනන්ද පුබ්බෙ මයා නිවුත්ථභූමිප්පදෙසොවෙසොති වත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා සක්කො අනුරුද්ධො අහොසි. කණ්හපණ්ඩිතො පන අහමෙවාති.

කණ්හජාතකං

---

10. 3.

යො කොපනෙය්‍යොති ඉදං චතුපොසථිකජාතකං පුණ්ණක ජාතකෙ ආවිභවිස්සති.

චතුපොසථිකජාතකං.

---

10. 4.

බහුස්සුතොති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො සබ්බපරික්ඛාර දානං ආරබ්භ කථෙසි. සාවත්ථියං කිරෙකො උපාසකො තථාගතස්ස ධම්මදෙසනං සුත්වා පසන්නචිත්තො ස්වාතනාය නිමන්තෙත්වා අත්තනො

ඝරද්වාරෙ මණ්ඩපං කාරෙත්වා අලඞ්කරිත්වා පුන දිවසෙ කාලං ආරොචාපෙසි. සත්ථා පඤ්චසතභික්ඛුපරිවාරො තත්ථ ගන්ත්වා පඤ්ඤත්තවරාසනෙ නිසීදි. උපාසකො බුද්ධපමුඛස්ස භික්ඛුසඞ්ඝස්ස මහාදානං දත්වා පුන ස්වාතනායාති එවං සත්තාහං නිමන්තෙත්වා මහාදානං පවත්තෙත්වා සත්තමෙ දිවසෙ සබ්බපරික්ඛාරදානං අදාසි. තං පන දදමානො උපාහනදානං උස්සන්නං කත්වා අදාසි. දසබලස්ස දින්නො උපාහනසඞ්ඝාටො සහස්සග්ඝනකො අහොසි. ද්වින්නං අග්ගසාවකානං පඤ්චසතග්ඝනකා සෙසානං පඤ්චන්නං භික්ඛුසතානං සතග්ඝනකාති. ඉති සො සබ්බපරික්ඛාරදානං දත්වා අත්තනො පරිසාය සද්ධිං භගවතො සන්තිකෙ නිසීදි. අථස්ස සත්ථා මධුරෙන සරෙන අනුමොදනං කරොන්තො උපාසක උළාරං තෙ සබ්බපරික්ඛාරදානං අත්තමනො හොහි. පුබ්බෙ අනුප්පන්නෙ බුද්ධෙ පච්චෙකබුද්ධස්ස එකං උපාහනසඞ්ඝාටං දත්වා නාවාය භින්නාය අප්පතිට්ඨෙ සමුද්දෙ උපාහනදානනිස්සන්දෙන පතිට්ඨං ලභිංසු. ත්වං පන බුද්ධපමුඛස්ස භික්ඛුසඞ්ඝස්ස සබ්බපරික්ඛාරදානං අදාසි. තස්ස තෙ උපාහනදානං කස්මා පතිට්ඨං න භවිස්සතීති වත්වා තෙන යාචිතො අතීතං ආහරි.

අතීතෙ අයං බාරාණසී මොළිනී නාම අහොසි. මොළිනීනගරෙ බ්‍රහ්මදත්තෙ රජ්ජං කාරෙන්තෙ සඞ්ඛො නාම බ්‍රාහ්මණො අඩ්ඪො මහද්ධනො චතූසු නගරද්වාරෙසු නගරමජ්ඣෙ නිවෙසනද්වාරෙති ඡසු ඨානෙසු දානසාලා කාරෙත්වා දෙවසිකං ඡ සතසහස්සානි විස්සජ්ජෙන්තො කපණද්ධිකානං මහාදානං පවත්තෙසි. සො එකදිවසං චින්තෙසි. අහං ගෙහෙ ධනෙ ඛීණෙ දානං දාතුං න සක්ඛිස්සාමි අපරික්ඛීණෙයෙව ධනෙ නාවාය සුවණ්ණභූමිං ගන්ත්වා ධනං ආහරිස්සාමීති. සො නාවං බන්ධාපෙත්වා භණ්ඩස්ස පූරාපෙත්වා පුත්තදාරං ආමන්තෙත්වා යාව අහං ආගච්ඡාමි තාව මෙ දානං අනුපච්ඡින්දිත්වා පවත්තෙය්‍යාථාති වත්වා දාසකම්මකරපරිවුතො ඡත්තං ආදාය උපාහනං ආරුය්හ මජ්ඣන්තිකසමයෙ පට්ටනගාමාභිමුඛො පායාසි.

තස්මිං ඛණෙ ගන්ධමාදනෙ එකො පච්චෙකබුද්ධො ආවජ්ජිත්වා තං ධනාහරණත්ථාය ගච්ඡන්තං දිස්වා මහාපුරිසො ධනං ආහරිතුං ගච්ඡති භවිස්සතිනුඛො අස්ස සමුද්දෙ අන්තරායො නොති ආවජ්ජිත්වා භවිස්සතීති ඤත්වා එසො මං දිස්වා ඡත්තඤ්ච උපාහනඤ්ච මය්හං දත්වා උපාහනදානනිස්සන්දෙන සමුද්දෙ භින්නාය නාවාය පතිට්ඨං ලභිස්සති. කරිස්සාමිස්ස අනුග්ගහන්ති ආකාසෙනාගන්ත්වා තස්ස අවිදූරෙ ඔතරිත්වා චණ්ඩවාතාතපෙ අඞ්ගාරපත්ථරසදිසං උණ්හං වාලුකං මද්දන්තො තස්සාභිමුඛො ආගඤ්ඡි. සො තං දිස්වාව පුඤ්ඤක්ඛෙත්තං මෙ ආගතං අජ්ජ මයා එත්ථ බීජං රොපෙතුං වට්ටතීති තුට්ඨචිත්තො වෙගෙන තං උපසඞ්කමිත්වා වන්දිත්වා භන්තෙ මය්හං අනුග්ගහත්ථාය ථොකං මග්ගා ඔක්කම්ම ඉමං රුක්ඛමූලං උපගච්ඡථාති වත්වා තස්මිං රුක්ඛමූලං උපසංකමන්තෙ රුක්ඛමූලෙ වාලුකං උස්සා

පෙත්වා උත්තරාසඞ්ගං පඤ්ඤපෙත්වා පච්චෙකබුද්ධං නිසීදාපෙත්වා වන්දිත්වා වාසිතපරිස්සාවිතෙන උදකෙන පාදෙ ධොවිත්වා ගන්ධතෙලෙන මක්ඛෙත්වා අත්තනො උපාහනා ඔමුඤ්චිත්වා පුඤ්ඡිත්වා ගන්ධතෙලෙන මක්ඛෙත්වා තස්ස පාදෙසු පටිමුඤ්චිත්වා භන්තෙ ඉමා උපාහනා ආරුය්හ ඡත්තං මත්ථකෙ කත්වා ගච්ඡථාති ඡත්තුපාහනං අදාසි. සො තස්සානුග්ගහත්ථාය තං ගහෙත්වා පසාදසංවඩ්ඪනත්ථං පස්සන්තස්සෙවස්ස උප්පතිත්වා ගන්ධමාදනමෙවාගමාසි.

බොධිසත්තොපි තං දිස්වා අතිවිය පසන්නචිත්තො පට්ටනං ගන්ත්වා නාවං අභිරුහි. අථස්ස මහාසමුද්දං පටිපන්නස්ස සත්තමෙ දිවසෙ නාවා විවරමදාසි. උදකං උස්සිඤ්චිතුං නාසක්ඛිංසු. මහාජනො මරණභයභීතො අත්තනො අත්තනො දෙවතා නමස්සිත්වා මහාවිරවං විරවි. මහාසත්තො එකං උපට්ඨාකං ගහෙත්වා සකලසරීරං තෙලෙන මක්ඛෙත්වා සප්පිනා සද්ධිං සක්ඛරචුණ්ණං යාවදත්ථං ඛාදිත්වා තම්පි ඛාදාපෙත්වා තෙන සද්ධිං කූපකයට්ඨිමත්ථකං ආරුය්හ ඉමාය දිසාය අම්හාකං නගරන්ති දිසං වවත්ථාපෙත්වා මච්ඡකච්ඡපපරිපන්ථතො අත්තානං මොචෙන්තො තෙන සද්ධිං උසභමත්තං අතික්කමිත්වා පති. මහාජනො විනාසං පාපුණි. මහාසත්තො පන උපට්ඨාකෙන සද්ධිං සමුද්දං තරිතුං ආරභි. තස්ස තරන්තස්සෙව සත්ත දිවසා ගතා, සො තස්මිම්පි කාලෙ ලොණොදකෙන මුඛං වික්ඛාලෙත්වා උපොසථිකො අහොසියෙව.

තදා පන චතූහි ලොකපාලෙහි මණිමෙඛලා නාම දෙවධීතා සචෙ නාවාය භින්නාය තිසරණගතා වා සීලසම්පන්නා වා මාතාපිතුදෙවතාවා මනුස්සා දුක්ඛප්පත්තා හොන්ති, තෙ රක්ඛෙය්‍යාසීති සමුද්දෙ ආරක්ඛත්ථාය ඨපිතා හොති. සා අත්තනො ඉස්සරියෙන සත්තාහං පමජ්ජිත්වා සත්තමෙ දිවසෙ සමුද්දං ඔලොකෙන්ති සීලාචාරසම්පන්නං සඞ්ඛබ්‍රාහ්මණං දිස්වා ඉමස්ස සත්තමො දිවසො සමුද්දෙ පතිතස්ස සචෙ සො මරිස්සති අතිවිය ගාරය්හා අභවිස්සන්ති සංවිග්ගමානසා එකං සුවණ්ණපාතිං නානග්ගරසස්ස දිබ්බභොජනස්ස පූරෙත්වා වාතවෙගෙන තත්ථ ගන්ත්වා තස්ස පුරතො ආකාසෙ ඨත්වා බ්‍රාහ්මණ ත්වං සත්තාහං නිරාහාරො. ඉමං දිබ්බභොජනං භුඤ්ජාති ආහ.

සො තං ඔලොකෙත්වා අපනෙහි තව භත්තං අයං උපොසථිකොති ආහ. අථස්ස උපට්ඨාකො පච්ඡතො ආගච්ඡන්තො දෙවතං අදිස්වා සද්දමෙව සුත්වා අයං බ්‍රාහ්මණො පකතියා සුඛුමාලො සත්තාහං නිරාහාරතාය දුක්ඛිතො මරණභයෙන විලපති මඤ්ඤෙ අස්සාසෙස්සාමි නන්ති චින්තෙත්වා පඨමං ගාථමාහ.

බහුස්සුතො සුතධම්මොසි සඞ්ඛ
දිට්ඨා තයා සමණබ්‍රාහ්මණා ච,
අථක්ඛණෙ දස්සයසෙ විලාපං
අඤ්ඤන්නු කො තෙ පටිමන්තකො මයාති

තත්ථ **සුචිධම්මා**ති ධම්මොපි තයා ධම්මිකසමණබ්‍රාහ්මණානං සන්තිකෙ සුතො. **දින්නා**ති තෙසං පච්චයෙ දදන්තෙන වෙය්‍යාවච්චං කරොන්තෙන ධම්මිකසමණබ්‍රාහ්මණාව තයා දින්නා. එවං අකරොන්තොපි පස්සන්තොපි තෙ න පස්සතියෙව **අත්ථක්ඛණෙ**ති අත්ථ අක්ඛණෙ සල්ලපන්තස්ස කස්සචි අභාවෙන වචනස්ස අනොකාසෙ. **දස්සසෙ**ති අහං උපොසථිකොති වදන්තො විලාපං දස්සෙසි. **පටිමන්තකො**ති මයා අක්ඛාතො තව පටිමන්තකො පටිවචනදායකො කිං කාරණා එවං විප්පලපසීති. සො තස්ස වචනං සුත්වා ඉමස්ස සා දෙවතා න පඤ්ඤායතී මඤ්ඤෙති චින්තෙත්වා සම්ම නාහං මරණස්ස භායාමි. අත්ථි පන මෙ අඤ්ඤො පටිමන්තකොති වත්වා දුතියං ගාථමාහ.

සුබ්භූ සුභා සුප්පටිමුත්තකම්බු
පග්ගය්හ සොවණ්ණමයාය පාතියා,
භුඤ්ජස්සු භත්තං ඉති මං වදෙති
සද්ධාචිත්තා තමහං නොති බ්‍රූමීති.

තත්ථ **සුබ්භූ**ති සුභමුඛා. **සුභා**ති පාසාදිකා උත්තමරූපධරා. **සුප්පටිමුත්තකම්බූ**ති පටිමුත්තසුවණ්ණාලඞ්කාරා. **පග්ගය්හා**ති සුවණ්ණපාතියා භත්තං ගහෙත්වා උක්ඛිපිත්වා. **සද්ධාචිත්තා**ති සද්ධා චෙව තුට්ඨචිත්තා ච. **සද්ධංචිත්ත**න්තිපි පාඨො. තස්සත්ථො—**සද්ධ**න්ති සද්දහන්තං **චිත්ත**න්ති තුට්ඨචිත්තං. **තමහං නො**තීති තමහං දෙවතං උපොසථිකත්තා පටික්ඛිපන්තො නොති බ්‍රූමි. න විප්පලපාමි සම්මාති. අථස්ස සො තතියං ගාථමාහ.

එතාදිසං බ්‍රාහ්මණ දිස්වයක්ඛං
පුච්ඡෙය්‍ය පොසො සුඛමාසිසානො,
උට්ඨෙහි තං පඤ්ජලිකාභිපුච්ඡ
දෙවීනුසි ත්වං උද මානුසීනූති.

තත්ථ **සුඛමාසිසානො**ති එතාදිසං යක්ඛං දිස්වා අත්තනො සුඛං ආසිංසන්තො පණ්ඩිතො පුරිසො අම්හාකං සුඛං භවිස්සති න භවිස්සතීති පුච්ඡෙය්‍ය. **උට්ඨෙහී**ති උදකතො උට්ඨානාකාරං දස්සෙන්තො උට්ඨෙහි. **පඤ්ජලිකාභිපුච්ඡා**ති පඤ්ජලිකො හුත්වා අභිපුච්ඡ. **උද මානුසීනූ**ති උදාහු මහිද්ධිකා සිද්ධතපා මානුසී ත්වන්ති. බොධිසත්තො යුත්තං කථෙසීති තං පුච්ඡන්තො චතුත්ථං ගාථමාහ.

යං ත්වං සුඛෙනාභිසමෙක්ඛසෙ මං
භුඤ්ජස්සු භත්තං ඉති මං වදෙසි,
පුච්ඡාමි තං නාරි මහානුභාවෙ
දෙවීනුසි ත්වං උද මානුසීනූති.

තත්ථ **යං ත්ව**න්ති යස්මා ත්වං සුඛෙන මං අභිසමෙක්ඛසෙ පියචක්ඛූහි ඔලොකෙසි. **පුච්ඡාමි ත**න්ති තෙන කාරණෙන තං පුච්ඡාමි.

තතො දෙවතා ද්වෙ ගාථා අභාසි.

දෙවී අහං සඞ්ඛ මහානුභාවා
ඉධාගතා සාගරවාරිමජ්ඣෙ,
අනුකම්පිකා නො ච පදුට්ඨචිත්තා
තමෙව අත්ථාය ඉධාගතොස්මි.

ඉධන්නපානං සයනාසනඤ්ච
යානානි නානාවිවිධානි සඞ්ඛ,
සබ්බස්ස ත්‍යාහං පටිපාදයාමි
යංකිඤ්චි තුය්හං මනසාභිපත්ථිතන්ති.

තත්ථ **ඉධා**ති ඉමස්මිං සමුද්දෙ. **නානාවිවිධානී**ති බහූනිච අනෙකප්පකාරානි ච හත්ථියානඅස්සයානාදීනි අත්ථි. **සබ්බස්ස ත්‍යාහ**න්ති තස්ස අන්නපානාදිනො සබ්බස්ස සාමිකං කත්වා තං තෙ අන්නපානාදිකං **පටිපාදයාමි** දදාමි. **යංකිඤ්චී**ති අඤ්ඤම්පි යං කිඤ්චි තව මනසා **ඉච්ඡිතං** සබ්බං තෙ දම්මීති.

තං සුත්වා මහාසත්තො අයං දෙවතා සමුද්දපිට්ඨෙ මය්හං ඉදඤ්චිදඤ්ච දම්මීති වදති. කින්නුඛො එසා මයා කතෙන පුඤ්ඤකම්මෙන දදාති උදාහු අත්තනො බලෙන පුච්ඡිස්සාමි තාව නන්ති චින්තෙත්වා පුච්ඡන්තො සත්තමං ගාථමාහ.

යං කිඤ්චි සිට්ඨඤ්ච හුතඤ්ච මය්හං
සබ්බස්ස නො ඉස්සරා ත්වං සුගත්තෙ,
සුස්සොණි සුබ්භු සුවිලාකමජ්ඣෙ
කිස්ස මෙ කම්මස්ස අයං විපාකොති.

තත්ථ **සිට්ඨ**න්ති දානවසෙන යජිතං. **හුත**න්ති ආහුනපාහුනවසෙන දින්නං. **සබ්බස්ස නො ඉස්සරාත්ව**න්ති තස්ස අම්හාකං පුඤ්ඤකම්මස්ස සබ්බස්ස ත්වං ඉස්සරා ඉමස්ස අයං විපාකො ඉමස්ස අයන්ති ජානිතුං සමත්ථාති අත්ථො. **සුස්සොණී**ති සුන්දරඌරුලක්ඛණෙ. **සුබ්භූ**ති සුන්දරභමුකෙ. **සුවිලාකමජ්ඣෙ**ති සුට්ඨු විලග්ගිතතනුමජ්ඣෙ. **කිස්ස මෙ**ති මයා කතකම්මෙසු කතරකම්මස්සායං විපාකො යෙනාහං අප්පතිට්ඨෙ සමුද්දෙ පතිට්ඨං ලභාමීති.

තං සුත්වා දෙවතා අයං බ්‍රාහ්මණො යං තෙන කුසලකම්මං කතං තමයං න ජානාතීති සඤ්ඤාය පුච්ඡති මඤ්ඤෙ කථෙස්සාමිස්සාති කථෙන්තී අට්ඨමං ගාථමාහ.

ඝම්මෙ පථෙ බ්‍රාහ්මණ එකභික්ඛුං
උග්ඝට්ටපාදං තසිතං කිලන්තං,
පටිපාදයී සඞ්ඛ උපාහනානි
සා දක්ඛිණා කාමදුහා තවජ්ජාති.

තත්ථ **එකභික්ඛු**න්ති එකං පච්චෙකබුද්ධං සන්ධායාහ. **උග්ඝට්ටපාද**න්ති උණ්හවාලුකාය ඝට්ටිතපාදං. **තසිත**න්ති පිපාසිතං. **පටිපාදයී**ති පටිපාදෙසි යොජෙසි. **කාමදුහා**ති සබ්බකාමදායිකා.

මහාසත්තො තං සුත්වා එවරූපෙපි නාම අප්පතිට්ඨෙ මහාසමුද්දෙ මයා දින්නං උපාහනදානං මම සබ්බකාමදදං ජාතං අහො සුදින්නං මෙ පච්චෙකබුද්ධස්ස දානන්ති තුට්ඨචිත්තො තාවමං ගාථමාහ.

සා හොතු නාවා ඵලකූපපන්නා
අනවස්සුතා එරකවාතයුත්තා,
අඤ්ඤස්ස යානස්ස නහෙත්ථ භූමි
අජ්ජෙව මං මොලිනිං පාපයස්සූති.

තස්සත්ථො-දෙවතෙ එවං සන්තෙ මය්හං එකං නාවං මාපෙහි. ඛුද්දකං පන එකදොණිකං නාවංමා මාපෙහි. යං පන මාපෙස්සසි සා හොතු නාවා බහූහි සුසිබ්බිතෙහි ඵලකෙහි උපපන්නා උදකප්පවෙසනාභාවෙන අනවස්සුතා එරකෙන සම්මා ගහෙත්වා ගච්ඡන්තෙන වාතෙන පයුත්තා ඨපෙත්වා දිබ්බනාවං අඤ්ඤස්ස එත්ථ භූමි නත්ථි තාය පන නාවාය මං අජ්ජෙව මොලිනී නගරං පාපයාති.

දෙවතා තස්ස වචනං සුත්වා තුට්ඨචිත්තා සත්තරතනමයං නාවං මාපෙසි. සා දීඝතො අට්ඨඋසභා අහොසි විත්ථාරතො චතුඋසභා ගම්භීරතො වීසතියට්ඨිකා තස්සා ඉන්දනීලමයා තයො කූපකා සොවණ්ණමයානි යොත්තානි රජතමයානි සීතානි සොවණ්ණමයා තෙව පියාරිත්තානි අහෙසුං. දෙවතා තං නාවං සත්තන්නං රතනානං පූරෙත්වා බ්‍රාහ්මණං ආලිඞ්ගිත්වා අලඞ්කතනාවාය ආරොපෙසි. උපට්ඨාකං පනස්ස න ඔලොකෙසි. බ්‍රාහ්මණො අත්තනා කතකල්‍යාණතො තස්ස පත්තිං අදාසි. සො අනුමොදි. තදා දෙවතා තම්පි ආලිඞ්ගිත්වා නාවාය පතිට්ඨාපෙසි. අථ තං නාවං මොලිනීනගරං නෙත්වා බ්‍රාහ්මණස්ස ඝරෙ ධනං පතිට්ඨාපෙත්වා අත්තනො වසනට්ඨානමෙව අගමාසි. සත්ථා අභිසම්බුද්ධො හුත්වා-.

සා තත්ථ විත්තා සුමනා පතීතා
නාවං සුචිත්තං අභිනිම්මිනිත්වා,
ආදාය සඞ්ඛං පුරිසෙන සද්ධිං
උපානයී නගරං සාධු රම්මන්ති.

ඉමං ඔසානගාථං අභාසි. තත්ථ සාති භික්ඛවෙ සා දෙවතා තත්ථ සමුද්දමජ්ඣෙ තස්ස වචනං සුත්වා විත්තිසඞ්ඛාතාය පීතියා සමන්නාගතත්තා විත්තා. සුමනාති සුන්දරමනා පාමොජ්ජෙන පතීතචිත්තා හුත්වා විචිත්‍රං නාවං නිම්මිනිත්වා තං බ්‍රාහ්මණං පරිවාරකෙන සද්ධිං ආදාය සාධු රම්මන්ති අතිරමණීයං නගරං උපානයී. බ්‍රාහ්මණොපි යාවජීවං අපරිමිතධනං ගෙහං අජ්ඣාවසන්තො දානං දත්වා සීලං රක්ඛිත්වා ආයුපරියොසානෙ සපරිසො දෙවනගරං පූරෙසි.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා සච්චානි පකාසෙත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. සච්චපරියොසානෙ උපාසකො සොතාපත්තිඵලෙ පතිට්ඨහි. තදා දෙවතා උප්පලවණ්ණා අහොසි. උපට්ඨාකපුරිසො ආනන්දො. සඞ්ඛබ්‍රාහ්මණො අහමෙවාති.

සඞ්ඛජාතකං.

10. 6.

යො තෙ ඉමං විසාලක්ඛින්ති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො එකං කොධනං භික්ඛුං ආරබ්භ කථෙසි. සො කිර භික්ඛු නිය්‍යාණික සාසනෙ පබ්බජිත්වාපි කොධං නිග්ගහෙතුං නාසක්ඛි කොධනො අහොසි උපායාසබහුලො අප්පම්පි වුත්තො සමානො අභිසජ්ජි කුප්පි ව්‍යාපජ්ජි පතිත්ථීයි. සත්ථා තස්ස කොධනභාවං සුත්වා පක්කොසාපෙත්වා සච්චං කිර ත්වං කොධනොති පුච්ඡිත්වා සච්චං භන්තෙති වුත්තෙ භික්ඛු කොධො නාම වාරෙතබ්බො. එවරූපො හි ඉධ ලොකෙ ච පරලොකෙ ච අනත්ථකාරකො නාම නත්ථි. ත්වං නික්කොධස්ස සම්බුද්ධස්ස සාසනෙ පබ්බජිත්වා කස්මා කුජ්ඣසි. පොරාණකපණ්ඩිතා බාහිරසාසනෙ පබ්බජිත්වාපි කොධං න කරිංසූති වත්වා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තෙ රජ්ජං කාරෙන්තෙ අඤ්ඤතරස්මිං කාසිනිගමෙ එකො බ්‍රාහ්මණො අඩ්ඪො මහද්ධනො මහාභොගො අපුත්තකො අහොසි. තස්ස බ්‍රාහ්මණී පුත්තං පත්ථෙසි. තදා බොධිසත්තො බ්‍රහ්මලොකා චවිත්වා තස්සා බ්‍රාහ්මණියා කුච්ඡියං නිබ්බත්ති. තස්ස නාමග්ගහණදිවසෙ බොධිකුමාරොති නාමං කරිංසු. තස්ස වයප්පත්තකාලෙ තක්කසිලං ගන්ත්වා සබ්බසිප්පානි උග්ගහෙත්වා පච්චාගතස්ස අනිච්ඡමානස්සෙව මාතාපිතරො සමජාතිකකුලා කුමාරිකං ආනෙසුං. සාපි බ්‍රහ්මලොකා චුතාව උත්තමරූපධරා දෙවච්ඡරපටිභාගා තෙසං අනිච්ඡමානානඤ්ඤෙව අඤ්ඤමඤ්ඤං ආවාහවිවාහං කරිංසු. උභින්නම්පි පන තෙසං කිලෙසසමුදාචාරො නාම න භූතපුබ්බො. සරාගවසෙන අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස ඔලොකනං නාම නාහොසි. සුපිනෙනපි තෙහි මෙථුනධම්මො නාම න දිට්ඨපුබ්බො. එවං පරිසුද්ධසීලා අහෙසුං

අථාපරභාගෙ මහාසත්තො මාතාපිතූසු කාලකතෙසු තෙසං සරීරකිච්චං කත්වා තං පක්කොසිත්වා භද්දෙ ත්වං ඉමං අසීතිකොටිධනං ගහෙත්වා සුඛෙන ජීවාහීති ආහ. ත්වං පන අය්‍යපුත්තාති. මය්හං ධනෙන කිච්චං නත්ථි හිමවන්තපදෙසං පවිසිත්වා පබ්බජිත්වා අත්තනො පතිට්ඨං කරිස්සාමීති. කිං පන අය්‍යපුත්ත පබ්බජ්ජා නාම පුරිසානංයෙව වට්ටතීති. ඉත්ථීනම්පි වට්ටති භද්දෙති. තෙනහි අහං තයා ඡඩ්ඩිතඛෙළපිණ්ඩං න ගණ්හිස්සාමි. මය්හම්පි ධනෙන කිච්චං නත්ථි. අහම්පි පබ්බජිස්සාමීති. සාධු භද්දෙති. තෙ උභොපි මහාදානං දත්වා නික්ඛමිත්වා රමණීයෙ භූමිභාගෙ අස්සමං කත්වා පබ්බජිත්වා උඤ්ඡාය ඵලාඵලෙහි යාපෙන්තා තත්ථ දස මත්තානි සංවච්ඡරානි වසිංසු. ඣානං පන තෙසං න තාව උප්පජ්ජති. තෙ තත්ථ පබ්බජ්ජාසුඛෙනෙව දසසංවච්ඡරං වසිත්වා ලොණම්බිලසෙවනත්ථාය ජනපදචාරිකං චරන්තා අනුපුබ්බෙන බාරාණසිං පත්වා රාජුය්‍යානෙ වසිංසු.

අථෙකදිවසං රාජා උය්‍යානපාලං පණ්ණාකාරං ආදාය ආගතං දිස්වා උය්‍යානකීළිකං කීළිස්සාම උය්‍යානං සොධෙහීති වත්වා තෙන සොධිතසජ්ජිතං උය්‍යානං මහන්තෙන පරිවාරෙන අගමාසි. තස්මිං ඛණෙ තෙ උභොපි ජනා උය්‍යානස්ස එකස්මිං පස්සෙ පබ්බජ්ජාසුඛෙන වීතිනාමෙන්තා නිසින්නා හොන්ති.

අථ රාජා උය්‍යානෙ විචරන්තො තෙ උභොපි නිසින්නකෙ දිස්වා පරමපාසාදිකං උත්තමරූපධරං පරිබ්බාජිකං ඔලොකෙන්තො පටිබද්ධචිත්තො අහොසි. සො කිලෙසවසෙන කම්පන්තො පුච්ඡිස්සාමි තාව අයං පරිබ්බාජිකා ඉමස්ස කිංහොතීති බොධිසත්තං උපසඞ්කමිත්වා පබ්බජිත අයං තෙ පරිබ්බාජිකා කිං හොතීති පුච්ඡි. මහාරාජ කිඤ්චි න හොති කෙවලං එකපබ්බජ්ජාය පබ්බජිතා අපිඛො පන මෙ ගිහිකාලෙ පාදපරිචාරිකා අහොසීති. තං සුත්වා රාජා අයං කිරෙතස්ස කිඤ්චි න හොති අපි ඛො පන ගිහිකාලෙ පාදපරිචාරිකා කිරස්ස අහොසි. සචෙ පනාහං ඉමං ඉස්සරියබලෙන ගහෙත්වා ගච්ඡෙය්‍යං කින්නුඛො එස කරිස්සති පරිගණ්හිස්සාමි තාව නන්ති චින්තෙත්වා උපසංකමිත්වා පඨමං ගාථමාහ.

යො තෙ ඉමං විසාලක්ඛිං පියං සම්මිල්ලහාසිනිං,
ආදාය බලා ගච්ඡෙය්‍ය කින්නු කයිරාසි බ්‍රාහ්මණාති

තත්ථ **සම්මිල්ලහාසිනින්ති** මන්දහසිතභාසිනිං. **බලා ගච්ඡෙය්‍යාති** බලක්කාරෙන ආදාය ගච්ඡෙය්‍ය. **කින්නු කයිරාසීති** තස්ස ත්වං බ්‍රාහ්මණ කිං කරෙය්‍යාසීති.

අථස්ස කථං සුත්වා මහාසත්තො දුතියං ගාථමාහ.

උප්පජ්ජෙ මෙ න මුච්චෙය්‍ය න මෙ මුච්චෙය්‍ය ජීවතො,
රජංව විපුලා වුට්ඨි ඛිප්පමෙව නිවාරයෙති.

තස්සත්ථො-මහාරාජ සචෙ ඉමං ගහෙත්වා ගච්ඡන්තෙ කිස්මිඤ්චි මම අබ්භන්තරෙ කොපො උප්පජ්ජෙය්‍ය සො මෙ අන්තො උප්පජ්ජිත්වා න මුච්චෙය්‍ය යාවාහං ජීවාමි තාව මෙ න මුච්චෙය්‍ය තස්ස අන්තො ඝන සන්නිවාසෙන පතිට්ඨාතුං දස්සාමි අථඛො යථා උප්පන්නං රජං විපුලා මෙඝවුට්ඨි ඛිප්පං නිවාරයති තථා ඛිප්පමෙව තං මෙත්තාභාවනාය නිග්ගහෙත්වා වාරෙස්සාමීති.

එවං මහාසත්තො සීහනාදං නදි. රාජා පනස්ස කථං සුත්වාපි අන්ධබාලතාය පටිබද්ධං අත්තනො චිත්තං නිවාරෙතුං අසක්කොන්තො අඤ්ඤතරං අමච්චං ආණාපෙසි ඉමං පරිබ්බාජිකං රාජනිවෙසනං නෙහීති. සො සාධූති පටිසුණිත්වා අධම්මො ලොකෙ වත්තති අයුත්තනානි ආදීනි වත්වා පරිදෙවමානංයෙව තං ආදාය පායාසි බොධිසත්තො තස්සා පරිදෙවනසද්දං සුත්වා එකවාරං ඔලොකෙත්වා පුන න ඔලොකෙසි. තං රොදන්තිං පරිදෙවන්තිං රාජනිවෙසනමෙව නයිංසු.

සොපි බාරාණසිරාජා උය්‍යානෙ පපඤ්චං අකත්වාව සීඝං ඝරං ගන්ත්වා තං පරිබ්බාජිකං පක්කොසාපෙත්වා මහන්තෙන යසෙන නිමන්තෙසි. සා යසස්සාගුණං පබ්බජ්ජායෙවච ගුණං කථෙසි. රාජා කෙනචි පරියායෙන තස්සා මනං අලභන්තො තං එකස්මිං ගබ්භෙ කාරෙත්වා චින්තෙසි. අයං පරිබ්බාජිකා එවරූපං යසං න ඉච්ඡති.

සොපි තාපසො එවරූපං මාතුගාමං ගහෙත්වා ගච්ඡන්තෙ කුජ්ඣිත්වා ඔලොකනමත්තම්පි න අකාසි. පබ්බජිතා ච පන බහුමායා හොන්ති කිඤ්චි පයොජෙත්වා අනත්ථම්පි මෙ කරෙය්‍ය ගච්ඡාමි තාව ජානාමි කිං කරොන්තො නිසින්නොති සණ්ඨාතුං අසක්කොන්තො උය්‍යානං අගමාසි.

බොධිසත්තොපි චීවරං සිබ්බන්තො නිසීදි. රාජා මන්දපරිවාරොව පදසද්දං අකරොන්තො සණිකං උපසංකමි. බොධිසත්තො රාජානං අනොලොකෙත්වා චීවරමෙව සිබ්බි. රාජා අයං කුජ්ඣිත්වා මයා සද්ධිං න කථෙතීති මඤ්ඤමානො අයං කූටතාපසො කොපස්ස උප්පජ්ජිතුං න දස්සාමි උප්පන්නම්පි ඛිප්පමෙව නිග්ගණ්හිස්සාමීති පඨමමෙව ගජ්ජිත්වා ඉදානි කොධෙනෙව ඔත්ථද්ධො හුත්වා මයා සද්ධිං න සල්ලපතීති සඤ්ඤාය තතියං ගාථමාහ.

යන්නු පුබ්බෙ විකත්ථිත්ථො බලම්හීව අස්සිතො,
ස්වාජ්ජ තුණ්හිකතො දානි සංඝාටිං සිබ්බමච්ඡසීති.

තත්ථ **බලම්හිව අස්සිතොති** බලනිස්සිතො විය හුත්වා. **තුණ්හිකතොති** කිඤ්චි අවදන්තො. **සිබ්බමච්ඡසීති** සිබ්බන්තො අච්ඡසි.

තං සුත්වා මහාසත්තො අයං රාජා කොධවසෙන මං නාලපතීති මඤ්ඤති කථෙස්සාමිදානිස්ස උප්පන්නස්ස කොධස්ස වසං අගතභාවන්ති චින්තෙත්වා චතුත්ථං ගාථමාහ.

උප්පජ්ජි මෙ න මුච්චිත්ථ න මෙ මුච්චිත්ථ ජීවතො,
රජංව විපුලා වුට්ඨි ඛිප්පමෙව නිවාරයින්ති.

තස්සත්ථො–මහාරාජ උප්පජ්ජි මෙ න න උප්පජ්ජි. න පනමෙ මුච්චිත්ථ නාසං පවිසිත්වා හදයෙ ඨාතුං අදාසිං. ඉති සො මම ජීවතො න මුච්චිත්ථෙව. රජං විපුලා වුට්ඨි විය ඛිප්පමෙව තං නිවාරයින්ති.

තං සුත්වා රාජා කින්නු ඛො එස කොපමෙව සන්ධාය වදති උදාහු අඤ්ඤං කිඤ්චි සන්ධාය කථෙසීති පුච්ඡිස්සාමි තාව නන්ති චින්තෙත්වා පුච්ඡන්තො පඤ්චමං ගාථමාහ.

කිං තෙ උප්පජ්ජි නො මුච්චි කිං තෙ නො මුච්චි ජීවතො,
රජංව විපුලා වුට්ඨි කතමං තං නිවාරයීති.

තත්ථ **කිං තෙ උප්පජ්ජි නො මුච්චීති** කිං තව උප්පජ්ජි චෙව න මුච්චි ච.

තං සුත්වා බොධිසත්තො මහාරාජ එවං කොධො අනෙකාදීනවො මහාවිනාසදායකො එසො මම උප්පජ්ජි උප්පන්නඤ්ච තං මෙත්තාභාවනාය නිවාරෙසින්ති කොධෙ ආදීනවං කථෙන්තො–

යම්හි ජාතෙ න පස්සති අජාතෙ සාධු පස්සති,
සො මෙ උප්පජ්ජි නො මුච්චි කොධො දුම්මෙධගොචරො.

යෙන ජාතෙන නන්දන්ති අමිත්තා දුක්ඛමෙසිනො,
සො මෙ උප්පජ්ජි න මුච්චි කොධො දුම්මෙධගොචරො.

යස්මිඤ්ච ජායමානස්මිං සදත්ථං නාවබුජ්ඣති,
සො මෙ උප්පජ්ජි න මුච්චි කොධො දුම්මෙධගොචරො.

යෙනාභිභූතො කුසලං ජහාති
පරක්කරෙ විපුලඤ්චාපි අත්ථං,
ස භීමසෙනො බලවා පමද්දී
කොධො මහාරාජ න මෙ අමුච්චථ.

කට්ඨස්මිං මත්ථමානස්මිං[1] පාවකො නාම ජායති,
තමෙව කට්ඨං ඩහති යස්මා සො ජායතෙ ගිනි.

එවං මන්දස්ස පොසස්ස බාලස්ස අවිජානතො,
සාරම්භා ජායතෙ කොධො සොපි තෙනෙව ඩය්හති.

අග්ගීව තිණකට්ඨස්මිං කොධො යස්ස පවඩ්ඪති,
නිහීයති තස්ස යසො කාළපක්ඛෙව චන්දිමා.

අනෙධො ධූමකෙතූව කොධො යස්සූපසම්මති,
ආපූරති තස්ස යසො සුක්කපක්ඛෙව චන්දිමාති.

ඉමා ගාථා ආහ.

තත්ථ න පස්සතීති අත්තත්ථම්පි න පස්සති පගෙව පරත්ථං. **සාධු පස්සතීති** අත්තත්ථං පරත්ථං උභයත්ථම්පි සාධු පස්සති. **දුම්මෙධගොචරොති** නිප්පඤ්ඤානං ආහාරභූතො. **දුක්ඛමෙසිනොති** දුක්ඛං ඉච්ඡන්තානං. **සදත්ථන්ති** අත්තනො අත්ථභූතං අත්ථතො චෙව ධම්මතො ච වුඩ්ඪිං. **පරක්කරෙති** විපුලම්පි අත්ථං උප්පන්නං පරතො කාරෙති අපනෙති න මෙ ඉමිනා අත්ථොති වදති. **සභීමසෙනොති** සො භීමාය භයජනනියා මහතියා කිලෙසසෙනාය සමන්නාගතො. **බලවා පමද්දීති** අත්තනො බලවභාවෙන උළාරෙපි සත්තෙ ගහෙත්වා අත්තනො වසෙ කාරණෙන මද්දනසමත්ථො. **න මෙ අමුච්චථාති** මම සන්තිකා මොක්ඛං න ලභි. හදයෙ වා පන මෙ බීජං විය මුහුත්තං දධිභාවෙන න පතිට්ඨාසිත්ථාති අත්ථො. **කට්ඨස්මිං මත්ථමානස්මින්ති** අරණිසහිතෙන මථියමානෙ. **මද්දමානස්මින්තිපි** පාඨො[2]. **යස්මාති** යතො කට්ඨා ජායති තමෙව දහති. **ගිනීති** අග්ගි. **බාලස්ස අවිජානතොති** බාලස්ස අවිජානන්තස්ස. **සාරම්භා ජායතෙති** අහං ඛනාති ආකඩ්ඪනවිකඩ්ඪනං **කරොන්තස්ස** කාරණුත්තරියලක්ඛණා සාරම්භා අරණිමත්ථනා විය පාවකො කොධො ජායති. **සොපි තෙනෙවාති** සොපි බාලො තෙනෙව කොධෙන කට්ඨං විය අග්ගිනා ඩය්හති. **අනෙධො ධූමකෙතූවාති** අනින්ධනො අග්ගි විය. **තස්සාති** තස්ස අධිවාසනඛන්තියා සමන්නාගතස්ස පුග්ගලස්ස. සුක්කපක්ඛෙ චන්දො විය ලද්ධො යසො අපරාපරං ආපූරති.

1. ඉං. මත්ථමානස්මිං. 2. ඉං. මත්ථමානස්මින්තිපි පාඨො.

රාජා මහාසත්තස්ස ධම්මකථං සුත්වා තුට්ඨො එකං අමච්චං ආණාපෙත්වා පරිබ්බාජිකං ආහරාපෙත්වා භන්තෙ නිග්‍රොධ තාපස උභොපි තුම්හෙ පබ්බජ්ජාසුඛෙන වීතිනාමෙන්තා ඉධෙව උය්‍යානෙ වසථ අහං වො ධම්මිකං රක්ඛාවරණගුත්තිං කරිස්සාමීති වත්වා ඛමාපෙත්වා වන්දිත්වා පක්කාමි. තෙ උභොපි තත්ථෙව වසිංසු. අපරභාගෙ පරිබ්බාජිකා කාලමකාසි. බොධිසත්තො තස්සා කාලකතාය හිමවන්තං පවිසිත්වා අභිඤ්ඤා ච සමාපත්තියො ච නිබ්බත්තෙත්වා චත්තාරො බ්‍රහ්මවිහාරෙ භාවෙත්වා බ්‍රහ්මලොකපරායණො අහොසි.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා සච්චානි පකාසෙත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. **සච්චපරියොසානෙ** කොධනො භික්ඛු අනාගාමිඵලෙ පතිට්ඨහි. තදා පරිබ්බාජිකා රාහුලමාතා අහොසි. රාජා ආනන්දො. පරිබ්බාජකො අහමෙවාති.

චුල්ලබොධිජාතකං.

---

10. 6.

සත්තාහමෙවාහන්ති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො එකං උක්කණ්ඨිතභික්ඛුං ආරබ්භ කථෙසි. වත්ථු පන කුසජාතකෙ ආවිභවිස්සති. සත්ථා තං භික්ඛුං සච්චං කිර ත්වං උක්කණ්ඨිතොසීති පුච්ඡිත්වා සච්චන්ති වුත්තෙ භික්ඛු පොරාණකපණ්ඩිතා අනුප්පන්නෙ බුද්ධෙ බාහිරකපබ්බජ්ජං පබ්බජිත්වා අතිරෙකපඤ්ඤාසවස්සානි අනභිරතා බ්‍රහ්මචරියං චරන්තා හිරොත්තප්පභෙදභයෙන අත්තනො උක්කණ්ඨිතභාවං කස්සචි න කථෙසුං ත්වං කස්මා එවරූපෙ නිය්‍යානිකෙ සාසනෙ පබ්බජිත්වා මාදිසස්ස ගරුනො බුද්ධස්ස සම්මුඛෙ ඨත්වා චතුපරිසමජ්ඣෙ උක්කණ්ඨිතභාවං ආවීකරොසි කිමත්ථං අත්තනො හිරොත්තප්පං න රක්ඛසීති වත්වා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ වංසකරට්ඨෙ කොසම්බියං කොසම්බිකො නාම රාජා රජ්ජං කාරෙසි තදා අඤ්ඤතරස්මිං නිගමෙ ද්වෙ බ්‍රාහ්මණා අසීතිකොටිධනවිභවා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියසහායකා කාමෙසු දොසං දිස්වා මහාදානං පවත්තෙත්වා උභොපි කාමෙ පහාය මහාජනස්ස රොදන්තස්ස පරිදෙවන්තස්සෙව නික්ඛමිත්වා හිමවන්තපදෙසෙ අස්සමපදං කත්වා පබ්බජිත්වා උඤ්ඡාචරියාය වනමූලඵලාඵලෙන යාපෙන්තා පණ්ණාසවස්සං වසිංසු. ඣානං උප්පාදෙතුං නාසක්ඛිංසු. තෙ පඤ්ඤාසවස්සච්චයෙන ලොණම්බිලසෙවනත්ථාය ජනපදං චරන්තා කාසිරට්ඨං පාපුණිංසු. තත්‍රෙකස්මිං නිගමගාමෙ දීපායනතාපසස්ස ගිහිසහායො මණ්ඩබ්‍යො නාම අත්ථි. තෙ උභොපි තස්ස සන්තිකං අගමංසු. සො තෙ දිස්වාව අත්තමනො පණ්ණසාලං කාරෙත්වා උභොපි චතූහි පච්චයෙහි උපට්ඨහි. තෙ තත්ථ තීණිචත්තාරි වස්සානි වසිත්වා තං ආපුච්ඡිත්වා චාරිකං චරන්තා බාරාණසිං පත්වා අතිමුත්තකසුසානෙ වසිංසු. තත්ථ දීපායනො යථාභිරන්තං විහරිත්වා පුන තස්සෙව සහායකස්ස සන්තිකං ගතො. මණ්ඩබ්‍යතාපසො තත්ථෙව වසි.

අථෙකදිවසං එකො චොරො අන්තොනගරෙ චොරිකං කත්වා සහණ්ඩිකං ආදාය නික්ඛමන්තො චොරොති ඤත්වා පටිබුද්ධෙහි ඝරසාමිකෙහි චෙව ආරක්ඛමනුස්සෙහි ච අනුබද්ධො නිද්ධමනෙන නික්ඛමිත්වා වෙගෙන සුසානං පවිසිත්වා තාපසස්ස පණ්ණසාලා ද්වාරෙ භණ්ඩිකං ඡඩ්ඩෙත්වා පලායි. ධනසාමිකා භණ්ඩිකං දිස්වා අරෙ දුට්ඨජටිල ත්වං රත්තිං චොරිකං කත්වා දිවා තාපසරූපෙන චරසීති තජ්ජෙත්වා පොථෙත්වා තං ආදාය නෙත්වා රඤ්ඤො දස්සයිංසු. රාජා අනුපපරික්ඛිත්වාව ගච්ඡථ නං සූලෙ උත්තාසෙථාති ආහ. තෙ තං ආඝාතනං නෙත්වා ඛදිරසූලං ආරොපයිංසු. තාපසස්ස සරීරෙ සූලං න පවිසති. තතො නිම්බසූලං ආහරිංසු. තම්පි න පවිසති. අයසූලං ආහරිංසු. තම්පි න පවිසති.

තාපසො කින්නුඛො මෙ පුබ්බකම්මන්ති ඔලොකෙසි. අථස්ස ජාතිස්සරඤාණං උප්පජ්ජි. තෙන පුබ්බකම්මං ඔලොකෙන්තො අද්දස. කිං පනස්ස පුබ්බකම්මන්ති. කොවිළාරසූලෙ මක්ඛිකාවෙධනං. සො කිර පුරිමභවෙ වඩ්ඪකීපුත්තො හුත්වා පිතු රුක්ඛතච්ඡනට්ඨානං ගන්ත්වා එකං මක්ඛිකං ගහෙත්වා කොවිළාරසලාකාය සූලෙ විය විජ්ඣි. තමෙනං පාපං ඉමං ඨානං පත්වා ගණ්හි. සො න සක්කා ඉතො පාපා මුච්චිතුන්ති ඤත්වා රාජපුරිසෙ ආහ. සචෙ මං සූලෙ උත්තාසෙතුකාමත්ථ කොවිළාරසූලං ආහරථාති. තෙ තථා කත්වා තං සූලෙ උත්තාසෙත්වා ආරක්ඛං දත්වා පක්කමිංසු. ආරක්ඛකා පටිච්ඡන්නා හුත්වා තස්ස සන්තිකං ආගච්ඡන්තෙ ඔලොකෙන්ති.

තදා දීපායනො චිරදිට්ඨො මෙ සහායොති මණ්ඩබ්‍යස්ස සන්තිකං ආගච්ඡන්තො සූලෙ උත්තාසිතොති තං දිවසඤ්ඤෙව අන්තරාමග්ගෙ සුත්වා තං ඨානං ගන්ත්වා එකමන්තං ඨිතො කිං සම්ම කාරකොසීති පුච්ඡිත්වා අකාරකොම්හීති වුත්තෙ අත්තනො මනොපදොසං රක්ඛිතුං සක්ඛි න සක්ඛීති පුච්ඡි. සම්ම යෙහි අහං ගහිතො නෙව තෙසං න රඤ්ඤො උපරි මය්හං මනොපදොසො අත්ථීති. එවං සන්ත තාදිසස්ස සීලවතො ඡායා මය්හං සුඛාති වත්වා දීපායනො සූලං නිස්සාය නිසීදි. අථස්ස සරීරෙ මණ්ඩව්‍යස්ස සරීරතො ලොහිතබින්දූනි පතිංසු. තානි සුවණ්ණවණ්ණසරීරෙ පතිතානි සුක්ඛිත්වා කාළකානි සම්පජ්ජිංසු. තතො පට්ඨාය සො කණ්හදීපායනො නාම අහොසි. සො සබ්බරත්තිං තත්ථෙව නිසීදි.

පුන දිවසෙ ආරක්ඛපුරිසා ගන්ත්වා තං පවත්තිං රඤ්ඤො ආරොචෙසුං. රාජා අනිසාමෙත්වාව මෙ කතං කම්මන්ති වෙගෙන තත්ථ ගන්ත්වා පබ්බජිත කස්මා සූලං නිස්සාය නිසින්නොසීති දීපායනං පුච්ඡි. මහාරාජ ඉමං තාපසං රක්ඛන්තො නිසින්නොම්හි. කිං පන ත්වං ඉමස්ස කාරකභාවං වා අකාරකභාවං වා ඤත්වා එවං කාරෙසීති. සො කම්මස්ස අසොධිතභාවං ආචික්ඛි. අථස්ස සො මහාරාජ රඤ්ඤා නාම නිසම්මකාරිනා භවිතබ්බං. "අලසො ගිහී කාමභොගී න සාධු"ති ආදීනි වත්වා ධම්මං දෙසෙසි.

රාජා මණ්ඩබ්‍යස්ස නිදොසභාවං ඤත්වා සූලං හරථාති ආණාපෙසි. සූලං හරන්තා හරිතුං නාසක්ඛිංසු. මණ්ඩබ්‍යො ආහ. මහාරාජ අහං පුබ්බෙ කතකම්මදොසෙන එවරූපං අයසං පත්තො මම සරීරතො සූලං හරිතුං න සක්කා. සචෙපි මය්හං ජීවිතං දාතුකාමො කකචං ආහරාපෙත්වා ඉමං සූලං චම්මසමං ඡින්දාපෙහීති. රාජා තථා කාරෙසි. අන්තො සරීරෙ සූලො අන්තොයෙව අහොසි. තදා කිර සො සුඛුමං සකලිකහීරං ගහෙත්වා මක්ඛිකාය වච්චමග්ගං පවෙසෙසි. තං තස්ස අන්තො සරීරෙයෙව අහොසි. සො තෙන කාරණෙන අමරිත්වා අත්තනො ආයුක්ඛයෙනෙව මරි. තස්මා අයම්පි න මරීති. රාජා තාපසෙ වන්දිත්වා ඛමාපෙත්වා උභොපි උය්‍යානෙ වසාපෙන්තො පටිජග්ගි. තතො පට්ඨාය මණ්ඩබ්‍යො ආණිමණ්ඩබ්‍යො නාම ජාතො. සො රාජානං උපනිස්සාය තත්ථෙව වසි. දීපායනො පන තස්ස වණං ඵාසුකං කත්වා අත්තනො ගිහිසහායමණ්ඩබ්‍යස්ස සන්තිකමෙව ගතො. තං පණ්ණසාලං පවිසන්තං එකො අරියො දිස්වා සහායස්ස ආරොචෙසි. සො සුත්වා තුට්ඨචිත්තො සපුත්තදාරො බහුං ගන්ධමාලතෙලඵාණිතාදිං ආදාය තං පණ්ණසාලං ගන්ත්වා දීපායනං වන්දිත්වා පාදෙ ධොවිත්වා තෙලෙන මක්ඛෙත්වා පානකං පායෙත්වා ආණිමණ්ඩබ්‍යස්ස පවත්තිං සුණන්තො නිසීදි.

අථස්ස පුත්තො යඤ්ඤදත්ත කුමාරො නාම චඞ්කමණකොටියා ගෙණ්ඩුකෙන කීළි. තත්‍රෙකස්මිං වම්මිකෙ ආසිවිසො වසති. කුමාරස්ස භූමියං පහටගෙණ්ඩුකො ගන්ත්වා වම්මිකබිලෙ ආසිවිසස්ස මත්ථකෙ පති. සො අජානන්තො බිලෙ හත්ථං පවෙසෙසි. අථ නං කුද්ධො ආසිවිසො හත්ථෙ ඩසි. සො විසවෙගමුච්ඡිතො තත්ථෙව පති. අථස්ස මාතාපිතරො සප්පෙන දට්ඨභාවං ඤත්වා කුමාරං උක්ඛිපිත්වා තාපසස්ස සන්තිකං ආනෙත්වා පාදමූලෙ නිපජ්ජාපෙත්වා භන්තෙ පබ්බජිතා නාම ඔසධං වා පරිත්තංවා ජානන්ති. පුත්තකං නො නිරොගං කරොථාති ආහංසු. අහං ඔසධං න ජානාමි නාහං වෙජ්ජකම්මං කරිස්සාමීති පබ්බජිතොති. තෙනහි භන්තෙ ඉමස්මිං කුමාරකෙ මෙත්තං කත්වා සච්චකිරියං කරොථාති. තාපසො සාධු සච්චකිරියං කරිස්සාමීති වත්වා යඤ්ඤදත්තස්ස සීසෙ හත්ථං ඨපෙත්වා පඨමං ගාථමාහ.

සත්තාහමෙවාහං පසන්නචිත්තො
පුඤ්ඤත්ථිකො අචරිං බ්‍රහ්මචරියං,
අථාපරං යං චරිතං මමයිදං
වස්සානි පඤ්ඤාස සමාධිකානි.

අකාමකො වාපි අහං චරාමි
එතෙන සච්චෙන සුවත්ථිහොතු-
හතං විසං ජීවතු යඤ්ඤදත්තොති.

තත්ථ **අථාපරං යං චරිත**න්ති තස්මා සත්තාහා උත්තරි යං මම බ්‍රහ්මචරියං. **අකාමකොවාපීති** පබ්බජ්ජං අනිච්ඡන්තොයෙව. **එතෙන සච්චෙනසුවත්ථිහොතූති** සචෙ අතිරෙකපඤ්ඤාසවස්සානි අනභිරතිවාසං වසන්තෙන මයා කස්සචි අනාරොචිතභාවො සච්චං එතෙන සච්චෙන යඤ්ඤදත්ත කුමාරස්ස සුවත්ථිහොතු ජීවිතං පටිලභතූති.

සහ සච්චකිරියාය යඤ්ඤදත්තස්ස එකප්පදෙසතො උද්ධං විසං භස්සිත්වා පඨවිං පාවිසි. කුමාරො අක්ඛීනි උම්මීලෙත්වා මාතාපිතරො ඔලොකෙත්වා අම්මාති වත්වා පරිවත්තිත්වා නිපජ්ජි. අථස්ස පිතරං කණ්හදීපායනො ආහ මයා තාව මම බලං කතං ත්වම්පි අත්තනො බලං කරොහීති. සො අහම්පි සච්චකිරියං කරිස්සාමීති පුත්තස්ස උරෙ හත්ථං ඨපෙත්වා දුතියං ගාථමාහ.

යස්මා දානං නාභිනන්දිං කදාචි
දිස්වානාහං අතිථිං වාසකාලෙ,
න චාපි මෙ අප්පියතං අවෙදුං
බහුස්සුතා සමණබ්‍රාහ්මණා ච.

අකාමකො වාපි අහං දදාමි
එතෙන සච්චෙන සුවත්ථි හොතු-
හතං විසං ජීවතු යඤ්ඤදත්තොති.

තත්ථ **වාසකාලෙ**ති වසනත්ථාය ගෙහං ආගතකාලෙ. **න චාපි මෙ අප්පියතං අවෙදුන්ති** බහුස්සුතාපි පන සමණබ්‍රාහ්මණා ච අයං නෙව දානං අභිනන්දති න අම්හෙ ඉච්ඡතීති ඉමං මම අප්පියභාවං නෙව ජානිංසු. අහඤ්හි තෙ පියචක්ඛූහියෙව ඔලොකෙමීති දීපෙති. **එතෙන සච්චෙනාති** සචෙ අහං දානං දදමානොපි විපාකං අසද්දහිත්වා අත්තනො අනිච්ඡාය දම්මි අනිච්ඡනභාවඤ්ච මම පරෙ න ජානන්ති. එතෙන සච්චෙන සුවත්ථි හොතූති අත්ථො.

එවං තෙන සච්චකිරියාය කතාය කටිතො උද්ධං විසං භස්සිත්වා පඨවිං පාවිසි. කුමාරො උට්ඨාය නිසීදි ඨාතුං පන න සක්කොති. අථස්ස පිතා මාතරං ආහ. භද්දෙ මයා අත්තනො බලං කතං. ත්වංදානි සච්චකිරියං කත්වා පුත්තස්ස උට්ඨාය ගමනභාවං කරොහීති. සා අත්ථි මය්හං එකං සච්චං තව පන සන්තිකෙ කථෙතුං න සක්කොමීති. භද්දෙ යථා තථා මෙ පුත්තං අරොගං කරොහීති. සා සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා සච්චං කරොන්තී තතියං ගාථමාහ.

ආසීවිසො තාත පහූතතෙජො
යො තං අදංසි බිලරා උදිච්ච,
තස්මිං ච මෙ අප්පියතාය අජ්ජ

පිතරඤ්ච තෙ නත්ථි කොචි විසෙසො
එතෙන සච්චෙන සුවත්ථි හොතු-
හතං විසං ජීවතු යඤ්ඤදත්තොති.

තත්ථ **තාතාති** පුත්තං ආලපති. **පහූතතෙජොති** බලවවිසො. **බිලරාති** විවරා. අයමෙව වා පාඨො. **උදිච්චාති** උද්ධං ගත්වා වම්මිකබිලතො උට්ඨායාති අත්ථො. **පිතරඤ්ච තෙති** තව පිතරි. අට්ඨකථායම්පන අය මෙව පාඨො. ඉදං වුත්තං හොති තාත යඤ්ඤදත්ත අස්මිඤ්ච ආසි

විසෙ තව පිතරිච අප්පියභාවෙන මය්හං කොචි විසෙසො නත්ථි. තඤ්ච පන අප්පියභාවං ඨපෙත්වා අජ්ජ මයා කොචි ජාතාපිතපුබ්බො නාම නත්ථි. සචෙ එතං සච්චං එතෙන සච්චෙන සුවත්ථි හොතූති.

සහ සච්චකිරියාය සබ්බවිසං හස්සිත්වා පථවිං පාවිසි. යඤ්ඤදත්තො නිබ්බිසෙන සරීරෙන උට්ඨාය කීළිතුං ආරද්ධො. එවං පුත්තෙන උට්ඨිතෙ මණ්ඩබ්‍යො දීපායනස්ස අජ්ඣාසයං පුච්ඡන්තො චතුත්ථං ගාථමාහ.

සන්තා දන්තායෙව පරිබ්බජන්ති
අඤ්ඤත්‍ර කණ්හා අනකාමරූපා,
දීපායන කිස්ස ජිගුච්ඡමානො
අකාමකො චරසි බ්‍රහ්මචරියන්ති.

තස්සත්ථො-යෙ කෙචි ඛත්තියාදයො කාමෙ පහාය ඉධ ලොකෙ **පබ්බජන්ති** තෙ **අඤ්ඤත්‍ර කණ්හා** භවන්තං කණ්හං ඨපෙත්වා අඤ්ඤෙ අකාමරූපා නාම නත්ථි සබ්බෙ ඣානභාවනාය කිලෙසානං සමිතත්තා **සන්තා**. චක්ඛාදීනි ද්වාරානි යථා නිබ්බිසෙවනානි හොන්ති තථා තෙසං දමිතත්තා **දන්තා** හුත්වා අභිරතාව බ්‍රහ්මචරියං චරන්ති. ත්වං පන භන්තෙ **දීපායන** කිං කාරණා තපං **ජිගුච්ඡමානො අකාමකො** හුත්වා **බ්‍රහ්මචරියං චරසි**. කස්මා පුන අගාරමෙව න අජ්ඣාවසසීති.

අථස්ස සො කාරණං කථෙන්තො පඤ්චමං ගාථමාහ.

සද්ධාය නික්ඛම්ම පුනං නිවත්තො
සො එළමූගොව බාලො වතායං,
එතස්ස වාදස්ස ජිගුච්ඡමානො
අකාමකො චරාමි බ්‍රහ්මචරියං
විඤ්ඤුප්පසත්ථඤ්ච සතං ච ඨානං
එවම්පහං පුඤ්ඤකරො භවාමීති.

තස්සත්ථො-කණ්හ සාමිකඤ්ච එළකඤ්ච සද්දහිත්වා නාව මහන්තං විභවං පහාය අගාරා නික්ඛමිත්වා යං පජහි පුන තදත්ථමෙව නිවත්තො සො අයං ලාලමූකො ගාමදාරකො විය බාලො වතාති ඉමං වාදං ජිගුච්ඡමානො අහං අත්තනො හිරොත්තප්පභෙදභයෙන අනිච්ඡමානොපි බ්‍රහ්මචරියං චරාමි. කිඤ්ච භීයො පබ්බජ්ජාපුඤ්ඤඤ්ච නාමෙතං විඤ්ඤූනං බුද්ධාදීනං පසත්ථං තෙසං යෙව ච සතං නිවාසට්ඨානං එවං ඉමිනාපි කාරණෙන අහං පුඤ්ඤකාරො භවාමි අස්සුමුඛොපි රුදමානො බ්‍රහ්මචරියං චරාමීති එවං සො අත්තනො අජ්ඣාසයං කථෙත්වා පුන මණ්ඩබ්‍යං පුච්ඡන්තො ඡට්ඨං ගාථමාහ.

සමණෙ තුවං බ්‍රාහ්මණෙ අද්ධිකෙ ච
සන්තප්පයාසි අන්නපානෙන භික්ඛං.

ඔපානභූතංව ඝරං තවයිදං
අන්නෙන පානෙන උපෙතරූපං
අථ කිස්ස වාදස්ස ජිගුච්ඡමානො
අකාමකො දානමිමං දදාසීති.

තත්ථ **භික්ඛා**ති භික්ඛාය චරන්තානං භික්ඛඤ්ච සම්පාදෙත්වා දදාසි. **ඔපානභූතං වා**ති චතුමහාපථෙ ඛතසාධාරණපොක්ඛරණීවිය.

තතො මණ්ඩබ්‍යො අත්තනො අජ්ඣාසයං කථෙන්තො සත්තමං ගාථමාහ

පිතරො ච මෙ ආසුං පිතාමහා ච
සද්ධා අහූ දානපතී වදඤ්ඤූ,
තං කුල්ලවත්තං අනුවත්තමානො
මාහං කුලෙ අන්තිමගන්ධිනො අහුං.
එතස්ස වාදස්ස ජිගුච්ඡමානො
අකාමකො දානමිමං දදාමීති.

තත්ථ **ආසු**න්ති පදස්ස **සද්ධා**ති ඉමිනා සම්බන්ධො. සද්ධා අහෙසුන්ති අත්ථො. **අහූ**ති සද්ධා හුත්වා තතො උත්තරිං දානජෙට්ඨකා චෙව දෙථ සාරෙථාති වුත්තවචනස්ස අත්ථජානනකා ච අහෙසුං. **තං කුල්ලවත්ත**න්ති තං කුලවත්තං. අට්ඨකථාය පන අයමෙව පාඨො. **මාහං කුලෙ අන්තිමගන්ධිනො අහු**න්ති අහං අත්තනො කුලෙ සබ්බපච්ඡිමකො චෙව කුලපලාපො ච මා අහුන්ති සල්ලක්ඛෙත්වා එතං කුලන්තිමො කුලපලාපොති වාදං ජිගුච්ඡමානො අහං අනිච්ඡමානොපි ඉදං දානං දදාමීති දීපෙති.

එවඤ්ච පන වත්වා මණ්ඩබ්‍යො අත්තනො භරියං පුච්ඡන්තො අට්ඨමං ගාථමාහ.

දහරිං කුමාරිං අසමත්ථපඤ්ඤං
යං තානසිං ඤාතිකුලා සුගත්තෙ,
න චාපි මෙ අප්පියතං අවෙදී
අඤ්ඤත්‍ර කාමා පරිචාරයන්තී
අථ කෙන වණ්ණෙන මයා තෙ හොති
සංවාසධම්මො අහු එවරූපොති.

තත්ථ **අසමත්ථපඤ්ඤ**න්ති කුටුම්බං විචාරෙතුං අප්පටිබලපඤ්ඤං අතිතරුණිංයෙව සමානං. **යං තානසි**න්ති යං තං ආනසිං. යං අහං දහරංයෙව සමානං තං ඤාතිකුලතො ආනෙසින්ති වුත්තං හොති. **අඤ්ඤත්‍ර කාමා පරිචාරයන්තී**ති එත්තකං කාලං විනා කාමෙන අනිච්ඡාය මං පරිචාරයන්තීපි අත්තනො අප්පියභාවම්පි මං න ජානාපෙසි. සම්පියායමානරූපාව මං පරිචරි. **කෙන වණ්ණෙනා**ති කෙන කාරණෙන. **හොතී**ති තං ආලපති. **එවරූපො**ති ආසිවිසසමාන පටික්කූලභාවෙන මයා සද්ධිං තව **සංවාසධම්මො** එවරූපො පියසංවාසො විය කථං ජාතොති.

අථස්ස සා කථෙන්තී නවමං ගාථමාහ.

ආරාදුරෙ න ඉධ කදාචි අත්ථි,
පරම්පරා නාම කුලෙ ඉමස්මිං,
තං කුලවත්තං අනුවත්තමානා
මාහං කුලෙ අන්තිමගන්ධිනී අහුං
එතස්ස වාදස්ස ජිගුච්ඡමානා
අකාමිකා බද්ධචරාස්මි තුය්හන්ති.

තත්ථ **ආරාදුරෙති** අස්සුමස්සු වෙවචනං අතිදූරෙති වා දසෙන්තී එවමාහ. **ඉධාති** නිපාතමත්තං න කදාචීති අත්ථො. **පරම්පරාති** පුරිස පරම්පරා. ඉදං වුත්තං හොති. සාමි ඉමස්මිං අම්හාකං ඤාතිකුලෙ දූරතො පට්ඨාය යාව සත්තමා කුලපරිවට්ටා පුරිසපරම්පරා නාම නත්ථි එකිස්සාපි සාමිකං ඡඩ්ඩෙත්වා අඤ්ඤෙ පුරිසො ගහිතපුබ්බො නාම නත්ථි. **තං කුලවත්තන්ති** අහම්පි තං කුලවත්තං කුලපවෙණිං අනුවත්තමානා අත්තනො කුලෙ පච්ඡිමිකා පලාලභූතා මා අස්සන්ති සල්ලක්ඛෙත්වා එතං කුලනාසිමා කුලගන්ධිනීති වාදං ජිගුච්ඡමානා අකාමිකාපි තුය්හං බද්ධචරාස්මි වෙය්‍යාවච්චකාරිකා පාදපරිචාරිකාජාතාම්හීති.

එවඤ්ච පන වත්වා මයා සාමිකස්ස සන්තිකෙ අභාසිතපුබ්බං ගුය්හං භාසිතං කුපෙය්‍යාපි මෙ අයං අම්හාකං කුලූපකතාපසස්ස සම්මුඛායෙව නං ඛමාපෙස්සාමීති චින්තෙත්වා ඛමාපෙන්තී දසමං ගාථමාහ.

මණ්ඩබ්‍ය භාසිස්සං අභාසනෙය්‍යං
තං ඛම්‍යතං පුත්තහෙතු මමජ්ජ,
පුත්තපෙමා න ඉධ පරත්ථිකිඤ්චි
සො නො අයං ජීවති යඤ්ඤදත්තොති.

තත්ථ **තං ඛම්‍යතන්ති** තං ඛමීයතු. **පුත්තහෙතු මමජ්ජාති** මම භාසිතං අජ්ජ ඉමස්ස පුත්තස්ස හෙතු ඛමියතු. **සො නො අයන්ති** යස්ස පුත්තස්ස කාරණා මයා එතං භාසිතං සො නො පුත්තො ජීවති ඉමස්ස ජීවිතලාභහෙතෙව මෙ ඛම සාමි **අජ්ජ** පට්ඨාය තව වසවත්තිනී භවිස්සාමීති.

අථ නං මණ්ඩබ්‍යො උට්ඨෙහි භද්දෙ ඛමාමි තෙ ඉතො පන පට්ඨාය මා එරූසචිත්තා අහොසි. අහං තෙ අප්පියං න කරිස්සාමීති ආහ. බොධිසත්තොපි මණ්ඩබ්‍යං ආහ. ආවුසො තයා දුස්සඞ්ඛරං ධනං සංහරිත්වා කම්මං ච ඵලං ච අසද්දහිත්වා දානං දෙන්තෙන අයුත්තං කතං ඉතො පට්ඨාය දානාති සද්දහිත්වා දදෙය්‍යාසීති. සො සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා බොධිසත්තං ආහ භන්තෙ තයා අම්හාකං දක්ඛිණෙය්‍යභාවෙ ඨත්වා අන භිරතෙන බ්‍රහ්මචරියං චරන්තෙන අයුත්තං කතං, ඉතො පට්ඨාය දානි යථා තයි කතකාරා මහප්ඵලා හොන්ති එවං චිත්තං පසාදෙත්වා සුද්ධ චිත්තො සික්ඛානභිරතො හුත්වා බ්‍රහ්මචරියං චරාහීති. තෙ මහාසත්තං

වන්දිත්වා උට්ඨාය අගමංසු. තතො පට්ඨාය භරියා සාමිකෙ සසෙනහා අහොසි. මණ්ඩබ්‍යො පසන්නචිත්තො සද්ධාය දානං අදාසි. බොධිසත්තො අනභිරතිං විනොදෙත්වා ඣානාභිඤ්ඤං උප්පාදෙත්වා බ්‍රහ්මලොකපරායණො අහොසි.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා සච්චානි පකාසෙත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. සච්චපරියොසානෙ උක්කණ්ඨිතො සොතාපත්තිඵලෙ පතිට්ඨහි. තදා මණ්ඩබ්‍යො ආනන්දො අහොසි. භරියා විසාඛා. පුත්තො රාහුලො. ආණිමණ්ඩබ්‍යො සාරිපුත්තො. කණ්හදීපායනො අහමෙවාති.

කණ්හදීපායනජාතකං.

---

10. 7.

නවාහමෙතං ජානාමීති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො දෙවදත්තං ආරබ්භ කථෙසි. එකදිවසං හි භික්ඛූ තෙන ආවුසො දෙවදත්ත සත්ථා තව බහූපකාරො ත්වං හි සත්ථාරං නිස්සාය පබ්බජ්ජං ලභි උපසම්පදං ලභි තෙපිටකං බුද්ධවචනං උග්ගණ්හි. ඣානං උප්පාදෙසි ලාභසක්කාරොපි තෙ දසබලස්සෙව සන්තකොති භික්ඛූහි වුත්තෙ තිණසලාකං උක්ඛිපිත්වා එත්තකම්පි සමණෙන ගොතමෙන මය්හං කතගුණං න පස්සාමීති වුත්තෙ ධම්මසභායං කථං සමුට්ඨාපෙසුං. සත්ථා ආගන්ත්වා කායනුත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සන්නිසින්නාති පුච්ඡිත්වා ඉමාය නාමාති වුත්තෙ න භික්ඛවෙ ඉදානෙව පුබ්බෙපි දෙවදත්තො අකතඤ්ඤූ මිත්තදුබ්භීයෙවාති වත්වා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ රාජගහෙ මගධමහාරාජා නාම රජ්ජං කාරෙසි. තදා රාජගහසෙට්ඨී අත්තනො පුත්තස්ස ජනපදසෙට්ඨිනො ධීතරං ආනෙසි. සා වඤ්ඣා අහොසි. අථස්සා අපරභාගෙ සක්කාරො පරිහායි, අම්හාකං පුත්තස්ස ගෙහෙ වඤ්ඣිත්ථියා වසන්තියා කථං කුලවංසො වඩ්ඪිස්සතීති යථා සා තං සුණාති එවම්පි කථං සමුට්ඨාපෙන්ති. සා තං සුත්වා හොතු ගබ්භිණීආලයං කත්වා එතෙ වඤ්චෙස්සාමීති චින්තෙත්වා අත්තනො අත්ථචාරිකං ධාතිං ආහ. අම්ම ගබ්භිණියො නාම කිඤ්චි කිඤ්චි කරොන්තීති ගබ්භිණීපරිහාරං පුච්ඡිත්වා තං සුත්වා උතූනීකාලෙ පටිච්ඡාදෙත්වා අම්බිලාදි රුචිකා හුත්වා හත්ථපාදානං උද්ධුමායනකාලෙ හත්ථපාදපිට්ඨියො කොට්ටාපෙත්වා බහලා කාරෙසි. දිවසෙ දිවසෙපි පිලොතිකා වෙඨනෙන උදරවඩ්ඪනං වඩ්ඪෙසි. ථනමුඛානි කාළානි කාරෙසි සරීරකිච්චං කරොන්තීපි අඤ්ඤත්‍ර තස්සා ධාතියා අඤ්ඤස්සං සම්මුඛෙ න කරොති. සාමිකොපිස්සා ගබ්භපරිහාරං අදාසි. එවං නවමාසෙ වසිත්වා ඉදානි ජනපදෙ පිතුඝරං ගන්ත්වා විජායිස්සාමීති සස්සුසසුරෙ ආපුච්ඡිත්වා රථං අභිරුය්හ මහන්තෙන පරිවාරෙන රාජගහා නික්ඛමිත්වා මග්ගං පටිපජ්ජි. තස්සා පන පුරතො පුරතො එකො සත්ථො ගච්ඡති සත්ථෙන වසිත්වා ගතට්ඨානං එසා පාතරාසකාලෙ පාපුණාති.

අථෙකදිවසං තස්මිං සත්ථෙ එකා දුග්ගතිත්ථී රත්තිං එකස්මිං නිග්‍රොධරුක්ඛමූලෙ පුත්තං විජායිත්වා පාතො සත්ථෙ ගච්ඡන්තෙ අහං විනා සත්ථෙන ගන්තුං න සක්ඛිස්සාමි සක්කා ඛො පන ජීවන්තියා පුත්තං පටිලභිතුන්ති නිග්‍රොධමූලජාලෙ ජලාබුඤ්චෙව ගබ්භමලඤ්ච අත්ථරිත්වා පුත්තං ඡඩ්ඩෙත්වා අගමාසි. දාරකස්සාපි දෙවතා රක්ඛං ගණ්හිංසු. සො හි න යො වා සො වා සත්තො බොධිසත්තොයෙව. සො පන තදා තාදිසං පටිසන්ධිං ගණ්හි. ඉතරා පාතරාස කාලෙ තං ඨානං පත්වා සරීරකිච්චං කරිස්සාමීති තාය ධාතියා සද්ධිං නිග්‍රොධමූලං ගතා සුවණ්ණවණ්ණං දාරකං දිස්වා අම්ම නිප්ඵන්නං නො කිච්චන්ති පිලොතිකං අපනෙත්වා උච්ඡඞ්ගපදෙසං ලොහිතෙන ච ගබ්භමලෙන ච මක්ඛෙත්වා අත්තනො ගබ්භවුට්ඨානභාවං ආරොචෙසි. තාවදෙව තං සාණියා පරික්ඛිපිත්වා හට්ඨතුට්ඨො පරිජනො රාජගහං පණ්ණං පෙසෙසි.

අථස්සා සස්සුසසුරා විජාතකාලතො පට්ඨාය පිතුකුලෙ කිං කරිස්සති ඉධෙව ආගච්ඡතූති පෙසයිංසු. සා පටිනිවත්තිත්වා රාජගහමෙව පාවිසි. තත්‍ර තං සම්පටිච්ඡිත්වා දාරකස්ස නාමං කරොන්තා නිග්‍රොධමූලෙ ජාතත්තා නිග්‍රොධකුමාරොති නාමං කරිංසු. තං දිවසඤ්ඤෙව සෙට්ඨිසුණිසාපි විජායනත්ථාය කුලඝරං ආගච්ඡන්තී අන්තරාමග්ගෙ එකිස්සා රුක්ඛසාඛාය හෙට්ඨා පුත්තං විජායි. තස්ස සාඛකුමාරොති නාමං කරිංසු. තං දිවසඤ්ඤෙව සෙට්ඨිං නිස්සාය වසන්තස්ස තුන්නකාරස්ස භරියාපි පිලොතිකන්තරෙ පුත්තං විජායි තස්ස පොත්තිකොති නාමං කරිංසු. මහාසෙට්ඨි උභොපි තෙ දාරකෙ නිග්‍රොධකුමාරස්ස ජාතදිවසෙ ජාතාති ආනාපෙත්වා තෙනෙව සද්ධිං සංවඩ්ඪෙසි.

තෙ එකතො වඩ්ඪිත්වා වයප්පත්තා තක්කසිලං ගන්ත්වා සිප්පං උග්ගණ්හිංසු. උභො සෙට්ඨිපුත්තා ආචරියස්ස ද්වෙ කහාපණසහස්සානි අදංසු. නිග්‍රොධකුමාරො පොත්තිකස්ස අත්තනො සන්තිකෙ සිප්පං පට්ඨපෙසි. තෙ නිප්ඵන්නසිප්පා ආචරියං ආපුච්ඡිත්වා නික්ඛන්තා ජනපදචාරිකං චරිස්සාමාති අනුපුබ්බෙන බාරාණසිං පත්වා එකස්මිං රුක්ඛමූලෙ නිපජ්ජිංසු.

තදා බාරාණසිරඤ්ඤො කාලකතස්ස සත්තමො දිවසො ස්වෙ ඵුස්සරථං යොජෙස්සාමාති නගරෙ භෙරිං චරාපෙසුං. තෙසුපි සහායෙසු රුක්ඛමූලෙ නිපජ්ජිත්වා නිද්දායන්තෙසු පොත්තිකො පච්චූසකාලෙ උට්ඨාය නිග්‍රොධකුමාරස්ස පාදෙ පරිමජ්ජන්තො නිසීදි.

තස්මිං රුක්ඛෙ වුත්ථකුක්කුටෙසු උපරි කුක්කුටො හෙට්ඨා කුක්කුටස්ස සරීරෙ වච්චං පාතෙසි. අථ නං සො කෙනෙතං පාතිතන්ති ආහ. සම්ම මා කුජ්ඣි මයා අජානන්තෙන පාතිතන්ති. අරෙ ත්වං මම සරීරං අත්තනො වච්චට්ඨානං මඤ්ඤසි මම පමාණං න ජානාසීති. අථ නං ඉතරො අරෙ ත්වං අජානන්තෙන මෙ කතන්ති වුත්තෙපි

කුච්ඡිසි යෙව. කිම්පන තෙ පමාණන්ති ආහ. යො මං මාරෙත්වා මංසං ඛාදති සො පාතොව සහස්සං ලභති. තස්මා අහං මානං න කරිස්සාමීති අථ නං ඉතරෙ ආහ අරෙ එත්තකමත්තෙන ත්වං මානං කරොසි මං පන මාරෙත්වා යො ථූලමංසං ඛාදති සො පාතොව රාජා හොති යො මජ්ඣිමමංසං ඛාදති සො සෙනාපති හොති යො අට්ඨිනිස්සිතං ඛාදති සො භණ්ඩාගාරිකො හොතීති ආහ.

පොත්තිකො තෙසං කථං සුත්වා කිං නො සහස්සෙන රජ්ජමෙව වරන්ති සණිකං රුක්ඛං අභිරුහිත්වා උපරිසයිතකුක්කුටං ගහෙත්වා මාරෙත්වා අඞ්ගාරකෙසු පචිත්වා ථූලමංසං නිග්‍රොධස්ස අදාසි. මජ්ඣිම මංසං සාඛස්ස අට්ඨිමංසං අත්තනා ඛාදි. ඛාදිත්වාව පන සම්ම නිග්‍රොධ ත්වං අජ්ජ රාජා භවිස්සසි සම්ම සාඛ ත්වං සෙනාපති භවිස්සසි අහං පන භාණ්ඩාගාරිකොති වත්වා කථං ජානාසීති පුට්ඨො තං පවත්තිං ආරොචෙසි. තෙ තයොපි පාතරාසවෙලාය බාරාණසිං පවිසිත්වා එකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස ගෙහෙ සප්පිසක්ඛරයුත්තං පායාසං භුඤ්ජිත්වා නගරා නික්ඛමිත්වා උය්‍යානං පවිසිංසු. නිග්‍රොධකුමාරො සිලාපට්ටෙ නිපජ්ජි. ඉතරෙ ද්වෙ බහි නිපජ්ජිංසු.

තස්මිං සමයෙ පඤ්චරාජකකුධභණ්ඩානි අනෙතා ඨපෙත්වා ඵුස්සරථං විස්සජ්ජෙසුං. තස්ස විත්ථාරකථා මහාජනකජාතකෙ ආවි භවිස්සති. ඵුස්සරථො උය්‍යානං ගන්ත්වා නිවත්තිත්වා ආරොහණ සජ්ජො හුත්වා අට්ඨාසි. පුරොහිතො උය්‍යානෙ පුඤ්ඤවතා සත්තෙන භවිතබ්බන්ති උය්‍යානං පවිසිත්වා කුමාරං දිස්වා පාදතො සාටකං අපනෙත්වා පාදෙසු ලක්ඛණානි උපධාරෙත්වා තිට්ඨතු බාරාණසිරජ්ජං සකලජම්බුදීපස්සපි රාජා භවිතුං යුත්තොති සබ්බතාලාවචරෙ පග්ගණ්හාපෙසි. නිග්‍රොධකුමාරො පබුජ්ඣිත්වා සාටකං අපනෙත්වා මහාජනං ඔලොකෙත්වා පරිවත්තෙත්වා නිපන්නො ථොකං වීතිනාමෙත්වා සිලාපට්ටෙ පල්ලඞ්කෙන නිසීදි. අථ නං පුරොහිතො ජානුනා පතිට්ඨාය රජ්ජං තෙ දෙව පාපුණාතීති වත්වා සාධූති වුත්තෙ තත්ථෙව රතනරාසිම්හි ඨපෙත්වා අභිසිඤ්චි. සො රජ්ජං පත්වා සාඛස්ස සෙනාපතිට්ඨානං දත්වා මහන්තෙන සක්කාරෙන නගරං පාවිසි. පොත්තිකොපි තෙන සද්ධිඤ්ඤෙව අගමාසි. තතො පට්ඨාය මහාසත්තො බාරාණසියං ධම්මෙන රජ්ජං කාරෙසි.

සො එකදිවසං මාතාපිතූනං සරිත්වා සාඛං ආහ. සම්ම න සක්කා මාතාපිතූහි විනා වත්තිතුං මහන්තෙන පරිවාරෙන ගන්ත්වා මාතාපිතරො නො ආනෙහීති. සාඛො න මෙ තත්ථ ගමනකම්මං අත්ථීති පටික්ඛිපි. තතො පොත්තිකං ආණාපෙසි. සො සාධූති තත්ථ ගන්ත්වා නිග්‍රොධස්ස මාතාපිතරො පුත්තො වො රජ්ජෙ පතිට්ඨිතො එථ ගච්ඡාමාති ආහ. තෙ අත්ථි නො තාත විභවමත්තං අලං තත්ථ ගමනෙනාති පටික්ඛිපිංසු. සාඛස්සාපි මාතාපිතරො ආරොචෙසි. තෙපි න ඉච්ඡිංසු. අත්තනො මාතාපිතරො අවොච මයං තුන්නකම්මෙන ජීවිස්සාම අලන්ති පටික්ඛිපිංසු.

සො තෙසං මතං අලභිත්වා බාරාණසිමෙව පච්චාගන්ත්වා සෙනාපතිස්ස ඝරෙ මග්ගකිලමථං විනොදෙත්වා පච්ඡා නිග්‍රොධං පස්සිස්සාමීති චින්තෙත්වා තස්ස නිවෙසනද්වාරං ගන්ත්වා සහායො කිර තෙ පොත්තිකො නාම ආගතොති සෙනාපතිස්ස ආරොචෙථාති දොවාරිකං ආහ. සො තථා අකාසි. සාඛො පන අයං මය්හං රජ්ජං අදත්වා සහායස්ස නිග්‍රොධස්ස අදාසීති තස්මිං වෙරං බන්ධි. සො තං සුත්වාව කුද්ධො ආගන්ත්වා කො ඉමස්ස සහායො උම්මත්තකො දාසිපුත්තො ගණ්හථ නන්ති හත්ථපාදජාණු කප්පරෙහි කොට්ටාපෙත්වා ගීවාය ගාහාපෙත්වා නීහරාපෙසි.

සො චින්තෙසි සාඛො මම සන්තිකා සෙනාපතිට්ඨානං ලභිත්වා අකතඤ්ඤූ මිත්තදූභී මං කොට්ටෙත්වා නීහරාපෙසි නිග්‍රොධො පන පණ්ඩිතො කතඤ්ඤූ සප්පුරිසො තස්සෙව සන්තිකං ගමිස්සාමීති සො රාජද්වාරං ගන්ත්වා පොත්තිකො කිර නාම තෙ සහායො ද්වාරෙ ඨිතොති රඤ්ඤො ආරොචාපෙසි. රාජා පක්කොසාපෙත්වා තං ආගච්ඡන්තං දිස්වා ආසනා වුට්ඨාය පච්චුග්ගන්ත්වා පටිසන්ථාරං කත්වා මස්සුකම්මාදීනි කාරාපෙත්වා සබ්බාභරණපතිමණ්ඩිතෙන පරිභුත්තනානග්ගරසභොජනෙන තෙන සද්ධිං සුඛනිසින්නො මාතාපිතූනං පවත්තිං පුච්ඡිත්වා අනාගමණභාවං සුණි.

සාඛොපි පොත්තිකො මං රඤ්ඤො සන්තිකෙ පරිභින්දෙය්‍යාති මසි පන ගතෙ කිඤ්චි වත්තුං න සක්ඛිස්සතීති තත්ථෙව අගමාසි. පොත්තිකො තස්ස සන්තිකෙයෙව රාජානං ආමන්තෙත්වා දෙව අහං මග්ගකිලන්තො සාඛස්ස ගෙහං ගන්ත්වා විස්සමිත්වා ඉධාගමිස්සාමීති අගමිං අථ මං සාඛො නාහං ජානාමීති වත්වා කොට්ටාපෙත්වා ගීවාය ගාහාපෙත්වා නීහරාපෙසීති. සද්දහෙය්‍යාසි ත්වං එතන්ති වත්වා තිස්සො ගාථා අභාසි.

නචාහමෙතං ජානාමි කොචායං කස්ස චාති වා,
යථා සාඛො වදී එවං නිග්‍රොධ කින්ති මඤ්ඤසි.

තතො ගලවිනීතෙන පුරිසා නීහරිංසු මං,
දත්වා මුඛපහාරානි සාඛස්ස වචනං කරා.

එතාදිසං දුම්මතිනා අකතඤ්ඤුනදුබ්භිනා,
කතං අනරියං සාඛෙන සඛිනා තෙ ජනාධිපාති.

තත්ථ කින්ති මඤ්ඤසීති යථා මං සාඛො අවදි කිං ත්වම්පි එවමෙව මඤ්ඤසි උදාහු අඤ්ඤථා මඤ්ඤසි මං සාඛො එවං වදෙය්‍යාති සද්දහසි පාං න සද්දහසීති අධිප්පායො. **ගලවිනීතෙනාති** ගලග්ගහෙන. **දුබ්භිනාති** මිත්තදූභිනා. තං සුත්වා නිග්‍රොධො චතස්සො ගාථා අභාසි.

නචාහමෙතං ජානාමි නපි මෙ කොචි සංසති,
යමෙම ත්වං සම්ම අක්ඛාසි සාඛෙන කණ්ඩත්තං කතං.

සඛීනං සාජීවකරො මම සාඛස්ස චූභයං,
ත්වං නො ඉස්සරියං දාතා මනුස්සෙසු මහග්ගතා,
තයම්හා ලභිතා ඉද්ධි එත්ථ මෙ නත්ථි සංසයො.

යථාපි බීජං අග්ගිස්මිං ඩය්හති න විරූහති,
එවං කතං අසප්පුරිසෙ නස්සති න විරූහති.

කතඤ්ඤුම්හි ච පොසම්හි සීලවන්තෙ අරියවුත්තිනෙ,
සුඛෙත්තෙ විය බීජානි කතං තම්හි න නස්සතීති.

තත්ථ **සංසතීති** ආචික්ඛති. **කඩ්ඪනං කතා**ති ආකඩ්ඪනවිකඩ්ඪන පොත්ථනකොට්ටනසඞ්ඛාතං කඩ්ඪනං කතන්ති අත්ථො. **සඛීනං සාජීව කරොති** සම්ම පොත්තික ත්වං සහායකානං සුඛාජීවකරෙ ජීවිකාය උප්පාදෙතා. **මම සාඛස්ස වුහගා**ති මයහං ච සාඛස්ස ච උභින්නම්පි සඛීනන්ති අත්ථො. **ත්වං නො ඉස්සරියං**ති ත්වං නො අයි ඉස්සරියං දත්වා තව සන්තිකා අමෙහහි ඉමං ලද්ධං **මහග්ගතා**න්ති මහන්තභාවං.

එවං පන එත්තකං කථෙන්තෙ නිග්‍රොධෙ සාඛො තත්ථෙව අට්ඨාසි. අථ නං රාජා සාඛ ඉමං පොත්තිකං සඤ්ජානාසීති පුච්ඡි. සො තුණ්හී අහොසි අථස්ස රාජා දණ්ඩං ආණාපෙන්තො අට්ඨමං ගාථමාහ.

ඉමස්සච ජම්මං නෙකතිකං අසප්පුරිසචින්තකං,
හනන්තු සාඛං සත්තීහි නාස්ස ඉච්ඡාමි ජීවිතන්ති.

තත්ථ **ජම්ම**න්ති ලාමකං. **නෙකතිකා**න්ති වඤ්චකං. තං සුත්වා පොත්තිකො මා එස බාලො මං නිස්සාය නස්සතූති චින්තෙත්වා නවමං ගාථමාහ.

ඛම්‍යතස්ස මහාරාජ පාණා දුප්පටිආනයා,
ඛමදෙව අසප්පුරිසස්ස නාස්ස ඉච්ඡාමහං වධන්ති.

තත්ථ **ඛම්‍යතස්සා**ති ඛම්‍යතං අස්ස එතස්ස අසප්පුරිසස්ස ඛමථාති අත්ථො. **දුප්පටිආනයා**ති මතස්ස නාම පාණා පටිආනෙතුං න සක්කා.

රාජා තස්ස වචනං සුත්වා සාඛස්ස ඛමි සෙනාපතිට්ඨානම්පි පොත්තිකස්ස දාතුකාමො අහොසි. සො පන න ඉච්ඡි. අථස්ස සබ්බසෙනීනං විචාරණාරහං භණ්ඩාගාරිකට්ඨානං නාම අදාසි. පුබ්බෙ කිරෙතං ඨානන්තරං නාහොසි තතො පට්ඨාය ජාතං අපරභාගෙ පොත්තිකභණ්ඩාරිකො පුත්තධීතාහි වඩ්ඪමානො අත්තනො පුත්තධීතානං ඔවාදවසෙන ඔසානගාථමාහ.

නිග්‍රොධමෙව සෙවෙය්‍ය න සාඛමුපසංවසෙ,
නිග්‍රොධස්මිං මතං සෙය්‍යො යං චෙ සාඛස්මිං ජීවිතන්ති.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා එවං භික්ඛවෙ දෙවදත්තො පුබ්බෙපි අකතඤ්ඤුයෙවාති වත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා සාඛො දෙවදත්තො අහොසි. පොත්තිකො ආනන්දො. නිග්‍රොධො අහමෙවාති.

නිග්‍රොධජාතකං.

---

10. 8.

න කක්කලා සන්ති න ආලුපානීති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො එකං පිතුපොසකං උපාසකං ආරබ්භ කථෙසි. සො කිර එකස්මිං දලිද්දකුලෙ පච්චාජාතො මාතරි කාලකතාය පාතොව උට්ඨාය දන්ත

කට්ඨමුදකාදීනි කරොන්තො භතිං වා කසිං වා කත්වා ලද්ධවිභවානු රූපෙන යාගුභත්තාදීනි සම්පාදෙත්වා පිතරං පොසෙසි. අථ නං පිතා ආහ තාත ත්වං එකකොව අන්තො ච බහි ච කත්තබ්බං කරොසි එකං තෙ කුලදාරිකං ආනෙස්සාමි සා තෙ ගෙහෙ කත්තබ්බං කරිස්සතීති. තාත ඉත්ථියො නාම ඝරං ආගතා නෙව මය්හං න තුම්හාකං චිත්තසුඛං කරිස්සන්ති මා එවරූපං චින්තයිත්ථ අහං යාවජීවං තුම්හෙ පොසෙත්වා තුම්හාකං අච්චයෙන ජානිස්සාමීති. අථස්ස පිතා අනිච්ඡමානස්සෙව එකං කුලදාරිකං ආනෙසි. සා සසුරස්ස ච සාමිකස්ස ච උපකාරිකා අහොසි නීචවුත්තිනී. සාමිකොපිස්සා මම පිතු උපකාරිකාති තුස්සිත්වා ලද්ධං ලද්ධං මනාපං ආහරිත්වා දෙති සාපි තං සසුරස්සෙව උපනාමෙති. සා අපරභාගෙ චින්තෙසි මය්හං සාමිකො ලද්ධං ලද්ධං පිතු අදත්වා මය්හමෙව දෙති අද්ධා පිතරි නිස්නෙහො ජාතො ඉමං මහල්ලකං එකෙනුපායෙන මම සාමිකස්ස පටික්කූලං කත්වා ගෙහා නීහරාපෙස්සාමීති. සා තතො පට්ඨාය උදකං අතිසීතං වා අච්චුණ්හං වා ආහරති සූපං අතිලොණං වා අලොණං වා භත්තං උත්තණ්ඩුලං වා අතිකිලින්නං වාති එවමාදීනි තස්ස කොධුප්පත්තිකාරණානි කත්වා තස්මිං කුජ්ඣන්තෙ කො ඉමං මහල්ලකං උපට්ඨාතුං සක්ඛිස්සතීති ඵරුසානි වත්වා කලහං වඩ්ඪෙසි. තත්ථ තත්ථ ඛෙළපිණ්ඩාදීනි ඡඩ්ඩෙත්වාපි සාමිකං උජ්ඣාපෙසි පස්ස පිතු කම්මං ඉදඤ්චිදඤ්ච මා කරීති වුත්තෙන කුජ්ඣති. ඉමස්මිං ගෙහෙ පිතරං වා වාසෙහි මං වාති. අථ නං සො භද්දෙ ත්වං දහරා යත්ථ කත්ථචි ජීවිතුං සක්ඛිස්සසි. මය්හං පිතා මහල්ලකො ත්වං එතස්ස අසහන්තී ඉමම්හා ගෙහා නික්ඛමාති. ආහ. සා භීතා ඉතො පට්ඨාය එවං න කරිස්සාමීති සසුරස්ස පාදෙසු පතිත්වා වන්දිත්වා ඛමාපෙත්වා පකතිනියාමෙනෙව පටිජග්ගිතුං ආරභි. අථ සො උපාසකො පුරිමදිවසෙසු තාය උබ්බාළ්හො සත්ථු සන්තිකං ධම්මසවණාය අගන්ත්වා තස්සා පකතියං ඨිතකාලෙ අගමාසි. අථ නං සත්ථා කිං උපාසක සත්තට්ඨදිවසානි ධම්මසවණාය නාගතොසීති පුච්ඡි. සො තං කාරණං කථෙසි. ඉදානි තාව තස්සා කථං අගහෙත්වා පිතරං න නීහරාපෙසි. පුබ්බෙ පන එතිස්සා කථං ගහෙත්වා පිතරං ආමකසුසානං නෙත්වා ආවාටෙ නිඛණි. තත්ථ නං පක්ඛිපිත්වා මරණකාලෙ අහං සත්තවස්සිකො හුත්වා මාතාපිතූනං ගුණං කථෙත්වා පිතුඝාතකම්මා නිවාරෙසිං තදා ත්වං මම කථං සුත්වා තව පිතරං යාවජීවං පටිජග්ගිත්වා සග්ගපරායණො ජාතො ස්වායං මයා දින්නඔවාදො භවන්තරගතම්පි නං න විජහති ඉමිනා කාරණෙන තස්සා කථං ගහෙත්වා ඉදානි තයා පිතා න නීහටොති වත්වා තෙන යාචිතො අතීතං ආහරි.

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තෙ රජ්ජං කාරෙන්තෙ අඤ්ඤතරස්මිං කාසිගාමෙ එකස්ස කුලස්ස එකපුත්තකො අහොසි. නාමෙන වසිට්ඨකො නාම සො මාතාපිතරො පටිජග්ගන්තො අපරභාගෙ මාතරි කාලකතාය පිතරං පොසෙසීති සබ්බං පච්චුප්පන්නවත්ථුනියාමෙනෙව කථෙතබ්බං. අයං පනෙත්ථ විසෙසො. තදා සා ඉත්ථී පස්ස පිතුකම්මං

ඉදුක්ඛිදුක්ඛ මා කරීති වුත්තෙත කුජ්ඣතීති වත්වා සාමි පිතා තෙ චණ්ඩො ඵරුසො නිච්චං කලහං කරොති ජරජිණ්ණො ව්‍යාධිපීළිතො න චිරස්සෙව මරිස්සති. අහං එතෙන සද්ධිං එකගෙහෙ වසිතුං න සක්කොමි. සයම්පෙස කතිපාහෙනෙව මරිස්සතෙව ත්වං එතං ආමකසුසානං නෙත්වා ආවාටං ඛණිත්වා තත්ථ නං පක්ඛිපිත්වා කුද්දාලෙන සීසං භින්දිත්වා ජීවිතක්ඛයං පාපෙත්වා උපරි පංසුනා ඡාදෙත්වා ආගච්ඡාහීති ආහ. සො තාය පුනප්පුන වුච්චමානො භද්දෙ පුරිසමාරණං නාම භාරියං කථං නං මාරෙස්සාමීති ආහ. අහං තෙ උපායං ආචික්ඛිස්සාමීති. ආචික්ඛ තාවාති. සාමි ත්වං පච්චූසකාලෙ පිතු නිපන්නට්ඨානං ගන්ත්වා යථා සබ්බෙ සුණන්ති එවං මහාසද්දං කත්වා තාත අසුකගාමෙ තුම්හාකං උද්ධාරණකො මසි ගතෙ න දෙති. තුම්හාකං අච්චයෙන න දස්සන්තෙව සෙව යානකෙ නිසීදිත්වා පාතොව ගච්ඡිස්සාමාති වත්වා තෙන වුත්තවෙලායමෙව වුට්ඨාය යානකං යොජෙත්වා තත්ථ නං නිසීදාපෙත්වා ආමකසුසානං නෙත්වා ආවාටං ඛණිත්වා චොරෙහි අච්ඡින්නසද්දං කත්වා මාරෙත්වා ආවාටෙ පක්ඛිපිත්වා සීසං භින්දිත්වා නහායිත්වා ආගච්ඡාහීති.

වසිට්ඨකො අත්ථෙස උපායොති තස්සා වචනං සම්පටිච්ඡිත්වා යානකං ගමණසජ්ජකං අකාසි. තස්ස පනෙසො සත්තවස්සිකො පුත්තො අත්ථි පණ්ඩිතො ව්‍යත්තො. සො මාතු වචනං සුත්වා මය්හං මාතා පාපධම්මා පිතරං මෙ පිතුඝාතකකම්මං කාරෙති අහං ඉමස්ස පිතුඝාතකකම්මං කාතුං න දස්සාමීති සණිකං ගන්ත්වා අය්‍යකෙන සද්ධිං නිපජ්ජි. වසිට්ඨකොපි ඉතරාය වුත්තවෙලාය යානකං යොජෙත්වා එහි තාත උද්ධාරං සොධෙස්සාමාති පිතරං යානකෙ නිසීදාපෙසි. කුමාරකොපි පඨමතරං යානකං අභිරුහි. වසිට්ඨකො තං නිවාරෙතුං අසක්කොන්තො තෙනෙව සද්ධිං ආමකසුසානං ගන්ත්වා පිතරඤ්ච පුත්තකඤ්ච යානකෙනෙව සද්ධිං එකමන්තෙ ඨපෙත්වා සයං ඔතරිත්වා කුද්දාලපිටකං ආදාය එකස්මිං පටිච්ඡන්නෙ ඨානෙ චතුරස්සආවාටං ඛණිතුං ආරභි. කුමාරො ඔතරිත්වා තස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා අජානන්තො විය කථං සමුට්ඨාපෙත්වා පඨමං ගාථමාහ.

න තක්කලා සන්ති න ආලුපානි
න බිළාලියො න කලම්බානි තාත,
එකො අරඤ්ඤම්හි සුසානමජ්ඣෙ
කිමත්ථිකො තාත ඛණාසි කාසුන්ති.

තත්ථ **න තක්කලා සන්තී**ති පිණ්ඩාලුකන්දා න සන්ති. **ආලුපානී**ති ආලුවකන්දා **බිළාලියො**ති බිළාරිවල්ලිකන්දා. **කලම්බානී**ති තාලකන්දා

අථස්ස පිතා දුතියං ගාථමාහ.

පිතාමහො තාත සුදුබ්බලො තෙ
අනෙකව්‍යාධීහි දුඛෙන ඵුට්ඨො,
තමජ්ජහං නිඛණිස්සාමි සොබ්භෙ
නහිස්ස හං ජීවිතං රොචයාමීති.

තත්ථ **අනෙකව්‍යාධීහීති** අනෙකෙහි ව්‍යාධීහි උප්පන්නෙන දුක්ඛෙන ඵුට්ඨො. **න හිස්සතන්ති** අහං හි අස්ස තව පිතාමහස්ස තං දුජ්ජීවිතං න ඉච්ඡාමි එවරූපා ජීවිතා මරණමෙවස්ස වරන්ති මඤ්ඤමානො තං සොබ්භෙ නිඛණිස්සාමීති.

තං සුත්වා කුමාරො උපඩ්ඪගාථමාහ.

සංකප්පමෙතං පටිලද්ධපාප
අච්චාහිතං කම්ම කරෙසි ලුද්දන්ති.

තස්සත්ථො–තාත ත්වං පිතරං දුක්ඛා මොචෙස්සාමීති මරණදුක්ඛෙන යොජෙන්තො එතං පාපකං සඞ්කප්පං පටිලද්ධං තස්ස ච සංකප්පස්ස වසෙන හියං අතික්කම්ම සිතත්තා අච්චාහිතං කම්මං කරෙසි ලුද්දන්ති.

එවඤ්ච පන වත්වා පිතු හත්ථතො කුද්දාලං ගහෙත්වා අවිදූරෙ අඤ්ඤං ආවාටං ඛණිතුං ආරභි. අථ නං පිතා උපසංකමිත්වා කස්මා තාත ආවාටං ඛණසීති පුච්ඡි. තස්ස කථෙන්තො තතියං ගාථමාහ.

මයාපි තාත පටිලච්ඡසෙ තුවං
එතාදිසං කම්මජරූපනීතො,
තං කුල්ලවත්තං අනුවත්තමානො
අහම්පි තං නිඛණිස්සාමි සොබ්භෙති.

තස්සත්ථො–තාත අහම්පි එතස්මිං සොබ්භෙ තං මහල්ලකකාලෙ නිඛණිස්සාමි ඉති ඛො තාත මයාපි කතෙ ඉමස්මිං සොබ්භෙ තුවං ජරූපනීතො එතාදිසං කම්මං පටිලච්ඡසෙ යං එතං තයා පවත්තිතං කුලවත්තං අනුවත්තමානො වයප්පත්තො භරියාය සද්ධිං වසන්තො අහම්පි තං නිඛණිස්සාමි සොබ්භෙති.

අථස්ස පිතා චතුත්ථං ගාථමාහ.

ඵරුසාහි වාචාහි පකුබ්බමානො
ආසජ්ජ මං ත්වං වදසෙ කුමාර,
පුත්තො මම ඔරසකො සමානො
අහිතානුකම්පී මෙ ත්වංසි පුත්තාති.

තත්ථ **පකුබ්බමානොති** අභිභවන්තො. **ආසජ්ජාති** ඝට්ටෙත්වා.

එවං වුත්තෙ පණ්ඩිතකුමාරකො එකං පටිවචනගාථං වෙ උදාන ගාථාති තිස්සො ගාථා අභාසි.

න තාහං තාත අහිතානුකම්පී
හිතානුකම්පී තෙ අහම්පි තාත,
පාපඤ්ච තං කම්මපකුබ්බමානං
අරහාමි නො වාරයිතුං තතො හි.

යො මාතරං පිතරං වා වසිට්ඨ
අදූසකෙ හිංසති පාපධම්මො,
කායස්ස භෙදා අභිසම්පරායං
අසංසයං සො නිරයං පරෙති

යො මාතරං පිතරං වා වසිට්ඨ
අධම්මෙන පාණිනා උපහරතීති,
කායස්ස භෙදා අභිසම්පරායං
අසංසයං සො සුගතිං පරෙතීති.

ඉදං පන පුත්තස්ස ධම්මකථං සුත්වා පිතා අට්ඨමං ගාථමාහ.

න මෙ ත්වං පුත්ත අහිතානුකම්පී
හිතානුකම්පී මෙ ත්වංසි පුත්ත,
අහඤ්ච තං මාතරා වුච්චමානො
එතාදිසං කම්මකරොමි ලුද්දන්ති.

තත්ථ අහං ච තං මාතරාති අහං ච තෙ මාතරා. අයමෙව වා පාඨො.

තං සුත්වා කුමාරකො තාත ඉත්ථියො නාම උප්පන්නෙ දොසෙ අනිග්ගය්හමානා පුනප්පුන පාපං කරොන්ති. මම මාතා යථා පුන එවරූපං න කරොති තථා නං පණාමෙතුං වට්ටතීති නවමං ගාථමාහ.

යා තෙ සා භරියා අනරියරූපා
මාතා මමෙසා සකියා ජනෙත්ති,
නිද්ධාපයෙතං සකා අගාරා
අඤ්ඤම්පි තෙ සා දුක්ඛමාවහෙය්‍යාති.

වසිට්ඨකො පණ්ඩිතපුත්තස්ස කථං සුත්වා සොමනස්සජාතො හුත්වා ගච්ඡාම තාතාති සද්ධිං පුත්තෙන ච පිතරා ච යානකෙ නිසීදිත්වා පායාසි. සාපි ඛො අනාචාරා නික්ඛන්තො නො ගෙහා කාළකණ්ණීති හට්ඨතුට්ඨා අල්ලගොමයෙන ගෙහං පුඤ්ඡිත්වා පායාසං පචිත්වා ආගමනමග්ගං ඔලොකෙන්තී තෙ ආගච්ඡන්තෙ දිස්වා නික්ඛන්තං කාළකණ්ණිං පුන ගහෙත්වා ආගතොති කුජ්ඣිත්වා අරෙ නිග්ගතික නික්ඛන්තං කාළකණ්ණිං පුන අදාය ආගතොසීති පරිභාසි.

වසිට්ඨකො කිඤ්චි අවත්වා යානකං මොචෙත්වා අනාචාරෙ කිං වදෙසීති තං සුකොට්ටිතං කොට්ටෙත්වා ඉතො පට්ඨාය ඉමං ගෙහං මා පවිසීති පාදෙ ගහෙත්වා නික්කඩ්ඩි. තතො පිතරඤ්ච පුත්තං ච සයං නහාපෙත්වා තයොපි පායාසං භුඤ්ජිංසු. සාපි පාපධම්මා කතිපාහං අඤ්ඤස්මිං ගෙහෙ වසි. තස්මිං කාලෙ පුත්තො පිතරං ආහ තාත මම මාතා එත්තකෙන න බුජ්ඣති තුම්හෙ මම මාතු මඞ්කුභාවකරණත්ථං අසුකගාමෙ මම මාතුලධීතා අත්ථි සා මයහං පිතරං ච පුත්තං ච මඤ්ච පටිජග්ගිස්සති තං ආනෙස්සාමීති වත්වා මාලාගන්ධාදීනි ආදාය යානකෙන නික්ඛමිත්වා බෙ'න්තං අනුවිචරිත්වා සායං ආගච්ඡථාති. සො තථා අකාසි. පටිවිස්සකකුලෙ ඉත්ථියො සාමිකො කිර තෙ අඤ්ඤං භරියං ආනෙතුං අසුකං ගාමං නාම ගතොති තස්සා ආචික්ඛිංසු.

සා ඉදානිම්හි නට්ඨා නත්ථි මෙ පුන ඔකාසොති භීතතසිතා හුත්වා පුත්තමෙව යාචිස්සාමීති සණිකං පුත්තස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා තස්ස පාදෙසු පතිත්වා තං ඨපෙත්වා අඤ්ඤො මම පටිසරණං නත්ථි ඉතො

පට්ඨාය තව පිතරඤ්ච පිතාමහඤ්ච අලඞ්කතපටියත්තං විය පටිජග්ගිස්සාමි පුත්ත මය්හං ඉමස්මිං ඝරෙ පවෙසං කාරෙහීති ආහ. සො සාධු අම්ම සචෙ පුත්ත එවරූපං න කරිස්සථ අප්පමත්තා හොථාති වත්වා පිතු ආගමනකාලෙ දසමං ගාථමාහ.

යා තෙ සා භරියා අනරියරූපා
මාතා මමෙසා සකියා ජනෙත්ති,
දන්තා කරෙණූව වසූපනීතා
සා පාපධම්මා පුනරුවජාතූති.

තත්ථ **කරෙණූවාති** තාත ඉදානි සා ආනෙඤ්ජකාරණං කාරිතා හත්ථිනීවිය දන්තා වසං උපනීතා නිබ්බිසෙවනා ජාතා. **පුනරුවජාතූති** පුන ඉමං ගෙහං ආගච්ඡතූති.

එවං සො පිතු කථෙත්වා ගන්ත්වා මාතරං ආනෙසි. සා සාමිකඤ්ච සසුරඤ්ච ඛමාපෙත්වා තතො පට්ඨාය දන්තා ධම්මෙන සමන්නාගතා හුත්වා සාමිකං සසුරං ච පුත්තං ච පටිජග්ගි. උභොපි ච පුත්තස්ස ඔවාදෙ ඨත්වා දානාදීනි පුඤ්ඤානි කත්වා සග්ගපරායණා අහෙසුං.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා සච්චානි පකාසෙත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. සච්චපරියොසානෙ පිතුපොසකො සොතාපත්තිඵලෙ පතිට්ඨහි. තදා පිතා ච පුත්තො ච සුණිසා ච තෙ යෙව අහෙසුං. පණ්ඩිත කුමාරකො පන අහමෙවාති.

තක්කලජාතකං.

---

10. 9.

කිං තෙ වතන්ති ඉදං සත්ථා පඨමගමනෙන කපිලපුරං ගන්ත්වා නිග්‍රොධාරාමෙ විහරන්තො පිතුනිවෙසනෙ රඤ්ඤො අසද්දහනං ආරබ්භ කථෙසි. තදා හි සුද්ධොදනමහාරාජා වීසතිසහස්සභික්ඛුපරිවාරස්ස භගවතො අත්තනො නිවෙසනෙ යාගුඛජ්ජකං දත්වා අන්තරාභත්තෙ සම්මොදනීයං කථෙන්තො භන්තෙ තුම්හාකං පධානකාලෙ දෙවතා ආගන්ත්වා ආකාසෙ ඨත්වා පුත්තො තෙ සිද්ධත්ථකුමාරො අප්පාහාරතාය මතොති මය්හං ආරොචෙසුන්ති ආහ. සත්ථාරා ච සද්දහි මහාරාජාති වුත්තෙ න සද්දහිං භන්තෙ ආකාසෙ ඨත්වා කථෙන්තියොපි පන දෙවතා මම පුත්තස්ස බොධිතලෙ බුද්ධත්තං අප්පත්වා පරිනිබ්බානං නාම නත්ථීති පටික්ඛිපින්ති ආහ. මහාරාජ පුබ්බෙ ත්වං මහාධම්මපාලකාලෙපි පුත්තො තෙ මතො ඉමානිස්ස අට්ඨීනීති අට්ඨීනි දස්සෙත්වා වදන්තස්සපි දිසාපාමොක්ඛාචරියස්ස අම්හාකං කුලෙ තරුණකාලෙ කාලකිරියා නාම නත්ථීති න සද්දහි. ඉදානි පන කස්මා සද්දහිස්සසීති වත්වා තෙන යාචිතො අතීතං ආහරි.

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තෙ රජ්ජං කාරෙන්තෙ කාසිරට්ඨෙ ධම්මපාලගාමො නාම අහොසි. සො ධම්මපාලකුලස්ස වසනතාය එතං නාමං ලභි. තත්ථ දසන්නං කුසලපථධම්මානං පාලනතො ධම්ම

පාලොත්වෙව පඤ්ඤාතො බ්‍රාහ්මණො පටිවසති. තස්ස කුලෙ අන්තමසො දාසකම්මකරාපි දානං දෙන්ති සීලං රක්ඛන්ති උපොසථකම්මං කරොන්ති. තදා බොධිසත්තො තස්මිං කුලෙ නිබ්බත්ති. ධම්මපාලකුමාරොත්වෙවස්ස නාමං කරිංසු. අථ නං වයප්පත්තං පිතා සහස්සං දත්වා සිප්පුග්ගහණත්ථාය තක්කසිලං පෙසෙසි.

සො තත්ථ ගන්ත්වා දිසාපාමොක්ඛාචරියස්ස සන්තිකෙ සිප්පං උග්ගණ්හි. පඤ්චන්නං මාණවකසතානං ජෙට්ඨන්තෙවාසිකො අහොසි. තදා ආචරියස්ස ජෙට්ඨපුත්තො කාලමකාසි. ආචරියො මාණවපරිවුතො ඤාතිගණෙන සද්ධිං රොදන්තො සුසානෙ තස්ස සරීරකිච්චං කාරෙති. තත්ථ ආචරියො ච ඤාතිවග්ගො චස්ස අන්තෙවාසිකා ච රොදන්ති පරිදෙවන්ති ධම්මපාලො ඒකො න රොදති න පරිදෙවති අපි ච ඛො පන තෙසු පඤ්චසතෙසු මාණවෙසු සුසානා ආගම්ම ආචරියස්ස සන්තිකෙ නිසීදිත්වා අහො එවරූපො නාම ආචාරසම්පන්නො තරුණ මාණවො තරුණකාලෙයෙව මාතාපිතූහි විප්පයුත්තො මරණං පත්තොති වදන්තෙසු සම්මා තුම්හෙ තරුණොති භණථ අථ කස්මා තරුණකාලෙයෙව මතො නනු අයුත්තං තරුණකාලෙ මරිතුන්ති ආහ.

අථ නං තෙ ආහංසු කිං පන සම්ම ත්වං ඉමෙසං සත්තානං මරණ සභාවං න ජානාසීති. ජානාමි තරුණකාලෙ පන න මරන්ති මහල්ලක කාලෙයෙව මරන්තීති. නනු අනිච්චා සබ්බෙ සඞ්ඛාරා හුත්වා අභාවිනොති. සච්චං අනිච්චා දහරකාලෙ පන සත්තා න මරන්ති මහල්ලකකාලෙ අනිච්චතං පාපුණන්තීති. කිං පන සම්ම ධම්මපාල තුම්හාකං ගෙහෙ න කොචි මරන්තීති දහරකාලෙ පන න මරන්ති මහල්ලකකාලෙයෙව මරන්තීති. කිම්පනෙසා තුම්හාකං කුලෙ පවෙණීති. ආම කුලෙ පවෙණීති. මාණවා තං තස්ස කථං සුත්වා ආචරියස්ස ආරොචෙසුං.

අථ නං සො පක්කොසාපෙත්වා පුච්ඡි සච්චං කිර තාත ධම්මපාල තුම්හාකං කුලෙ දහරකාලෙ න මීයන්තීති. සච්චං ආචරියාති. සො තස්ස වචනං සුත්වා චින්තෙසි අයං අතිවිය අච්ඡරියං වදති ඉමස්ස පිතුසන්තිකං ගන්ත්වා පුච්ඡිත්වා සචෙ එතං සච්චං අහම්පි තමෙව ධම්මං පරිපූරෙස්සාමීති. සො පුත්තස්ස කත්තබ්බකිච්චං කත්වා සත්තට්ඨදිවසච්චයෙන ධම්මපාලං පක්කොසාපෙත්වා තාත අහං විප්පවසිස්සාමි ත්වං යාව මමාගමනා ඉමෙ මාණවෙ සිප්පං වාචෙහීති වත්වා එකස්ස එළකස්ස අට්ඨීනි ගහෙත්වා ධොවිත්වා පසිබ්බකෙ කත්වා එකං චූළුපට්ඨාකං ආදාය තක්කසිලතො නික්ඛමිත්වා අනුපුබ්බෙන තං ගාමං පත්වා කතරං මහාධම්මපාලස්ස ගෙහන්ති පුච්ඡිත්වා ගන්ත්වා ද්වාරෙ අට්ඨාසි.

බ්‍රාහ්මණස්ස දාසමනුස්සෙසු යො යො පඨමං අද්දස සො සො ආචරියස්ස හත්ථතො ඡත්තං ගණ්හි උපාහනං ගණ්හි උපට්ඨාකස්සාපි හත්ථතො පසිබ්බකං ගණ්හි. පුත්තස්ස වො ධම්මපාලකුමාරස්ස ආචරියො ද්වාරෙ ඨිතොති කුමාරස්ස පිතු ආරොචෙථාති වුත්තා තෙ සාධූති වත්වා ආරොචයිංසු.

සො වෙගෙන ද්වාරමූලං ගන්ත්වා ඉතො එථාති තං සරං ආනෙත්වා පල්ලඞ්කෙ නිසීදාපෙත්වා සබ්බං පාදධොවනාදිකිච්චං අකාසි. ආචරියො භුත්තභොජනො සුඛකථාය නිසින්නකාලෙ බ්‍රාහ්මණ පුත්තො තෙ ධම්මපාලකුමාරො පඤ්ඤවා තිණ්ණං වෙදානං අට්ඨාරසන්නඤ්ච සිප්පානං නිප්ඵත්තිං පත්තො අපි ඛො පනෙතෙන අඵාසුකෙන ජීවිතක්ඛයං පත්තො සබ්බෙ සඞ්ඛාරා අනිච්චා මා සොචිත්ථාති ආහ. බ්‍රාහ්මණො පාණිං පහරිත්වා මහාහසිතං හසි. කින්නු බ්‍රාහ්මණ හසීති ච වුත්තෙ මය්හං පුත්තො න මරති අඤ්ඤො කොචි මතො භවිස්සතීති ආහ. බ්‍රාහ්මණ පුත්තොයෙව තෙ මතො පුත්තස්සෙව තෙ අට්ඨීනි දිස්වා සද්දහාහි නීහරිත්වා ඉමානි තෙ පුත්තස්ස අට්ඨීනීති ආහ. එතානි එළකස්ස වා සුනඛස්ස වා භවිස්සන්ති මය්හං පන පුත්තො න මරති අම්හාකං කුලෙ යාව සත්තමා කුලපරිවට්ටා තරුණකාලෙ මතපුබ්බා නාම නත්ථි ත්වං මුසා භණසීති. තස්මිං ඛණෙ සබ්බෙපි පාණිං පහරිත්වා මහාහසිතං හසිංසු.

ආචරියො තං අච්ඡරියං දිස්වා සොමනස්සප්පත්තො හුත්වා බ්‍රාහ්මණ තුම්හාකං කුලපවෙණියං දහරානං අමරණෙන න සක්කා අහෙතුකෙන භවිතුං කෙන වො කාරණෙන දහරා න මීයන්තීති පුච්ඡන්තො පඨමං ගාථමාහ.

කින්තෙ වතං කිං පන බ්‍රහ්මචරියං
කිස්ස සුචිණ්ණස්ස අයං විපාකො,
අක්ඛාහි මෙ බ්‍රාහ්මණ එතමත්ථං
කස්මා හි තුම්හං දහරා න මීයරෙති.

තත්ථ වතන්ති වතසමාදානං. බ්‍රහ්මචරියන්ති සෙට්ඨචරියං. කිස්ස සුචිණ්ණස්සාති තුම්හාකං කුලෙ දහරානං අමරණං නාම කතර සුචරිතස්ස විපාකො.

තං සුත්වා බ්‍රාහ්මණො යෙසං ගුණානං ආනුභාවෙන තස්මිං කුලෙ දහරා න මීයන්ති තෙ වණ්ණයන්තො:-

ධම්මං චරාම න මුසා භණාම
පාපානි කම්මානි විවජ්ජයාම,
අනරියං පරිවජ්ජෙමු සබ්බං
තස්මා හි අම්හං දහරා න මීයරෙ.

සුණොම ධම්මං අසතං සතං ච
න චාපි ධම්මං අසතං රොචයාම,
හිත්වා අසන්තෙ න ජහාම සන්තෙ
තස්මා හි අම්හං දහරා න මීයරෙ.

පුබ්බෙව දානා සුමනා භවාම
දදම්පි වෙ අත්තමනා භවාම,
දත්වාපි වෙ නානුතප්පාම පච්ඡා
තස්මා හි අම්හං දහරා න මීයරෙ.

සමණෙ මයං බ්‍රාහ්මණෙ අද්ධිකෙ ච
වණිබ්බකෙ යාචනකෙ දළිද්දෙ,
අන්නෙන පානෙන අභිතප්පයාම
තස්මා හි අම්හං දහරා න මීයරෙ.

මයං ච භරියං නාතික්කමාම
අම්හෙ ච භරියා නාතික්කමන්ති,
අඤ්ඤත්‍ර තාහි බ්‍රහ්මචරියං චරාම
තස්මා හි අම්හං දහරා න මීයරෙ.

පාණාතිපාතා විරමාම සබ්බෙ
ලොකෙ අදින්නං පරිවජ්ජයාම,
අමජ්ජපා නො ච මුසා භණාම
තස්මා හි අම්හං දහරා න මීයරෙ.

එතාසු වෙ ජායරෙ සුත්තමාසු
මෙධාවිනො හොන්ති පහූතපඤ්ඤා,
බහුස්සුතා වෙදගුනො ච හොන්ති
තස්මා හි අම්හං දහරා න මීයරෙ.

මාතා පිතා ච භගිනීභාතරො ච
පුත්තා ච දාරා ච මයං ච සබ්බෙ,
ධම්මං චරාම පරලොකහෙතු
තස්මා හි අම්හං දහරා න මීයරෙ

දාසා ච දාස්සො අනුජීවිනො ච
පරිචාරකා කම්මකරා ච සබ්බෙ,
ධම්මං චරන්ති පරලොකහෙතු
තස්මා හි අම්හං දහරා න මීයරෙති

ඉමා ගාථා ආහ.

තත්‍ථ ධම්මං චරාමාති දසකුසලපථධම්මං චරාම. අත්තනො ජීවිතහෙතු කුන්ථකිපිල්ලිකම්පි ජීවිතා න වොරොපෙම. **පරභණ්ඩං** ලොභචිත්තෙන න ඔලොකෙමාති සබ්බං විත්ථාරෙතබ්බං. **මුසාවාදෙ** චෙත්‍ථ මුසාවාදිස්ස අකරණපාපං නාම නත්‍ථීති උස්සදවසෙන පුන වුත්තො. තෙ කිර හස්සාධිප්පායෙනපි මුසා න භණන්ති. **පාපානී**ති සබ්බානිපි නිරයගාමීනි ලාමකකම්මානි. **අනරියානි** අරියගරහිතං සබ්බං අසුන්දරං අපරිසුද්ධකම්මං පරිවජ්ජයාම **තස්මා හි අම්හන්ති** එත්‍ථ හිකාරො නිපාතමත්තො. තෙන කාරණෙන අම්හාකං දහරා න මීයන්ති අන්තරා අකාලමරණං නාම නො නත්‍ථීති අත්‍ථො. තස්මා අම්හන්තිපි පාඨො. **සුණොමා**ති මයං කිරියවාදීනං සප්පුරිසානං කුසලදීපනම්පි අසප්පුරිසානං අකුසලදීපනම්පි ධම්මං සුණොම. සො පන **නො** සුතමත්තකොව හොති තං න රොචයාම තෙහි පන

නො සද්ධිං විග්ගහො විවාදො වා මා හොතූති ධම්මං සුණොම සුත්වාපි **හිත්වා අසන්තෙන** සන්තෙන වත්තාම එකම්පි **ධම්මං න ජහාම සන්තෙ**. පාපමිත්තෙ පහාය කල්‍යාණමිත්තසෙවිනොව හොමාති. **සමණෙ මයං බ්‍රාහ්මණෙති** බ්‍රාහ්මණ මයං සමිතපාප බාහිතපාපෙ පච්චෙකබුද්ධසමණබ්‍රාහ්මණෙපි අවසෙසධම්මිකසමණබ්‍රාහ්මණෙපි අද්ධිකාදයො සෙසජනෙපි අන්නපානෙන අභිතප්පෙමාති අත්ථො. පාළියං පන අයං ගාථා **පුබ්බෙව දානාති** ගාථාය පච්ඡතො ආගච්ඡති. **නාතික්කමාමාති** අත්තනො භරියං **අතික්කමිත්වා** බහි **අඤ්ඤං** මිච්ඡාචාරං න කරෙම. **අඤ්ඤත්‍ර තායාති** තා අත්තනො භරියා ඨපෙත්වා සෙසඉත්ථීසු බ්‍රහ්මචරියං චරාම අම්හාකං භරියාපි සෙසපුරිසෙසු එවමෙව පවත්තන්ති. **ජායරෙති** ජායන්ති. **සුතනුමාසූති** සුසීලාසු උත්තමිත්ථීසු. ඉදං වුත්තං හොති යෙ එතාසු සම්පන්නසීලාසු උත්තමිත්ථීසු අම්හාකං පුත්තා ජායන්ති තෙ මෙධාවිනො හි එවං පකාරා හොන්ති කුතො තෙසං අන්තරා මරණං තස්මාපි අම්හාකං කුලෙ දහරා න මීයන්තීති. **ධම්මං චරාමාති** පරලොකත්ථාය තිවිධසුචරිතධම්මං චරාම. **දසස්සාති** දසියො.

අවසානෙ:-

ධම්මො හවෙ රක්ඛති ධම්මචාරිං
ධම්මො සුචිණ්ණො සුඛමාවහාති,
එසානිසංසො ධම්මෙ සුචිණ්ණෙ
න දුග්ගතිං ගච්ඡති ධම්මචාරී.

ධම්මො හවෙ රක්ඛති ධම්මචාරිං
ඡත්තං මහන්තං විය වස්සකාලෙ,
ධම්මෙන ගුත්තො මම ධම්මපාලො
අඤ්ඤස්ස අට්ඨීනි සුඛී කුමාරොති.

ඉමාහි ද්වීහි ගාථාහි ධම්මචාරීනං ගුණං කථෙසි.

තත්ථ **රක්ඛතීති** ධම්මො නාමෙස රක්ඛිතො අත්තනො රක්ඛකං පරිරක්ඛති. **සුඛමාවහාතීති** දෙවමනුස්සසුඛඤ්චෙව නිබ්බාණසුඛඤ්ච ආහරති. **න දුග්ගතිං**ති නිරයාදිභෙදං දුග්ගතිං න ගච්ඡති. එවං බ්‍රාහ්මණ මයං ධම්මං රක්ඛාම ධම්මොපි අම්හෙ රක්ඛතීති දස්සෙති. **ධම්මෙන ගුත්තොති** මහාඡත්තසදිසෙන අත්තනා ගොපිතධම්මෙන ගුත්තො. **අඤ්ඤස්ස අට්ඨීනීති** තයා ආනීතානි පන අට්ඨීනි අඤ්ඤස්ස එළකස්ස වා සුනඛස්ස වා භවිස්සන්ති ඡඩ්ඩෙහෙතානි මම පුත්තො සුඛී කුමාරොති.

තං සුත්වා **ආචරියො** මයා ආගමණං සුආගමණං සඵලං නො නිප්ඵලන්ති සඤ්ජාතසොමනස්සො ධම්මපාලස්ස පිතරං ඛමාපෙත්වා මයා ආගච්ඡන්තෙන තුම්හාකං වීමංසනත්ථාය ඉමානි එළකට්ඨීනි ආහතානි පුත්තො තෙ ආරොගොයෙව තුම්හාකං රක්ඛණධම්මං

මය්හම්පි දෙථාති පණ්ණෙ ලිඛිත්වා කතිපාහං තත්ථ වසිත්වා භඞ්ගසිලං ගහෙත්වා ධම්මපාලං සබ්බසිප්පානි සික්ඛාපෙත්වා මහන්තෙන පරිවාරෙන පෙසෙසි.

සත්ථා සුද්ධොදනමහාරාජස්ස ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා සච්චානි පකාසෙත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. සච්චපරියොසානෙ රාජා අනාගාමිඵලෙ පතිට්ඨහි. තදා මාතාපිතරො මහාරාජකුලානි අහෙසුං. ආචරියො සාරිපුත්තො. පරිසා බුද්ධපරිසා. ධම්මපාලකුමාරො පන අහමෙවාති.

මහාධම්මපාලජාතකං.

---

10. 10.

නාස්මසෙ කතපාපම්හීති ඉදං සත්ථා වෙළුවනෙ විහරන්තො වධාය පරිසක්කනං ආරබ්භ කථෙසි. ධම්මසභායං භික්ඛූ දෙවදත්තස්ස අගුණකථං සමුට්ඨාපෙසුං ආවුසො දෙවදත්තො ධනුග්ගහාදිපයොජනෙන දසබලස්ස වධත්ථමෙව උපායං කරොතීති. සත්ථා ආගන්ත්වා කාය නුත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සන්නිසින්නාති පුච්ඡිත්වා ඉමාය නාමාති වුත්තෙ න භික්ඛවෙ ඉදානෙව පුබ්බෙපෙස මය්හං වධාය පරිසක්කියෙවාති වත්වා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ කොසම්බියං කොසම්බකො නාම රාජා රජ්ජං කාරෙසි. තදා බොධිසත්තො එකස්මිං වෙළුවනෙ කුක්කුටයොනියං නිබ්බත්තො. අනෙකසතකුක්කුටපරිවාරො අරඤ්ඤෙ වසති. තස්සාවිදූරෙ එකො සෙනො වසති. සො උපායෙන එකෙකං කුක්කුටං ගහෙත්වා ඛාදන්තො ඨපෙත්වා බොධිසත්තං සෙසෙ ඛාදි. බොධිසත්තො එකකොව අහොසි. සො අප්පමත්තො වෙලාය ගොචරං ගහෙත්වා වෙළුගහනං පවිසිත්වා වසති. සෙනො තං ගණ්හිතුං අසක්කොන්තො එකෙන තං උපායෙන උපලාපෙත්වා ගණ්හිස්සාමීති චින්තෙත්වා තස්සාවිදූරෙ සාඛාය නිලීයිත්වා සම්ම කුක්කුටරාජ ත්වං මය්හං කස්මා භායසි අහං තයා සද්ධිං විස්සාසං කත්තුකාමො. අසුකො නාම පදෙසො සම්පන්නගොචරො තත්ථ උභොපි ගොචරං ගහෙත්වා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියසංවාසං වසිස්සාමාති ආහ. අථ නං බොධිසත්තො ආහ සම්ම මය්හං තයා සද්ධිං විස්සාසො නාම නත්ථි ගච්ඡ ත්වන්ති. සම්ම ත්වං මය්හං පුබ්බෙ කතපාපතාය න සද්දහසි ඉතො පට්ඨාය එවරූපං න කරිස්සාමීති. න මය්හං තාදිසෙන සහායෙනත්ථො ගච්ඡෙව ත්වන්ති. ඉති තං යාවතතියං පටික්ඛිපිත්වා එත්තකෙහි අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන පුග්ගලෙන සද්ධිං විස්සාසො නාම කාතුං න වට්ටතීති වනසණ්ඩං උන්නාදෙන්තො දෙවතාසු සාධුකාරං දදමානාසු ධම්මකථං සමුට්ඨාපෙන්තො:-

නාස්මසෙ කතපාපම්හි නාස්මසෙ අලිකවාදිනෙ,
නාස්මසෙ අත්තත්ථපඤ්ඤම්හි අතිසන්තෙපි නාස්මසෙ.

භවන්ති හෙකෙ පුරිසා ගොපිපාසකජාතිකා,
ඝසන්ති මඤ්ඤෙ මිත්තානි වාචාය න ච කම්මුනා.

සුක්ඛඤ්ජලි පග්ගහීතා වාචාය පලිගුණ්ඨිතා,
මනුස්සඵෙග්ගූ නාසීදෙ යස්මිං නත්ථි කතඤ්ඤුතා,

න හි අඤ්ඤඤ්ඤචිත්තානං ඉත්ථීනං පුරිසාන වා
නානාව කත්වා සංසග්ගං තාදිසම්පි නාස්මසෙ,

අනරියකම්මං ඔක්කන්තං අථෙතං සබ්බඝාතිනං,
නිසිතංව පටිච්ඡන්නං තාදිසම්පි නාස්මසෙ.

මිත්තරූපෙනිධෙකච්චෙ සාඛල්ලෙන අචෙතසා,
විවිධෙහි උපායෙහි තාදිසම්පි නාස්මසෙ.

ආමිසං වා ධනං වාපි යත්ථ පස්සති තාදිසො,
දුබ්භිං කරොති දුම්මෙධො තඤ්ච හිත්වාන ගච්ඡතීති.

ඉමා ගාථා ආහ. තත්ථ **නාස්මසෙති** නාස්සසෙ. **අයමෙව වා** පාඨො. න විස්සසෙති වුත්තං හොති. **කතපාපම්හීති** පඨමං කතපාපෙ පුග්ගලෙ. **අලිකවාදිනෙති** මුසාවාදිම්හිපි න විස්සසෙ තස්ස හි අකාතබ්බං නාම පාපං නත්ථි. **නාස්මසෙ අත්තත්ථපඤ්ඤම්හීති** අත්තනො අත්ථාය එව යස්ස පඤ්ඤා සෙනහවසෙන න භජති ධනත්ථිකොව භජති තස්මිං අත්තත්ථපඤ්ඤෙපි න විස්සසෙ. **අතිසන්තෙති** අතොනා උපසමෙ අවිජ්ජමානෙයෙව බහි උපසමදස්සනෙන අතිසන්තෙන විය පටිච්ඡන්නකම්මන්තෙනාපි බිලපටිච්ඡන්නආසිවිසසදිසෙ කුහකපුග්ගලෙ. **ගොපිපාසකජාතිකාති** ගුන්නං පිපාසකජාතිකා විය පිපාසිතගොසදිසාති වුත්තං හොති යථා පිපාසිතගාවො තිත්ථං ඔතරිත්වා මුඛපූරං උදකං පිවන්ති න පන උදකස්ස කාතබ්බයුත්තකං කරොන්ති **එවමෙවං** එකච්චෙ ඉදඤ්චිදඤ්ච කරිස්සාමාති මධුරවචනෙන **මිත්තානි ඝසන්ති** පියවචනානුච්ඡවිකම්පන න කරොන්ති තාදිසෙසු විස්සාසො මහතො අනත්ථාය හොතීති දීපෙති. **සුක්ඛඤ්ජලිපග්ගහීතාති** පග්ගහීතතුච්ඡඅඤ්ජලිනොව. **වාචාය පලිගුණ්ඨිතාති** ඉදං දස්සාම කරිස්සාමාති වචනෙන පටිච්ඡාදිතා. **මනුස්සඵෙග්ගූති** එවරූපා අසාරකා මනුස්සා මනුස්සඵෙග්ගූ නාම. **නාසීදෙති** න ආසීදෙ එවරූපෙ න උපගච්ඡෙය්‍ය. **යස්මිං නත්ථීති** යස්මිඤ්ච පුග්ගලෙ කතඤ්ඤුතා නත්ථි තම්පි නාසීදෙති අත්ථො. **අඤ්ඤඤ්ඤචිත්තානන්ති** අඤ්ඤෙන අඤ්ඤෙන චිත්තෙන සමන්නාගතානං ලහුචිත්තානන්ති අත්ථො. එවරූපානං ඉත්ථීනං වා පුරිසානං වා න විස්සසෙති දීපෙති. **නානාව කත්වා සංසග්ගන්ති** යොපි න සක්කා අනුපගන්ත්වා එතස්ස අන්තරායං කාතුන්ති අන්තරායකරණත්ථං නානා කාරණෙහි සංසග්ගං කත්වා දළ්හං කරිත්වා පච්ඡා අන්තරායං කරොති තාදිසම්හි පුග්ගලෙ නාස්මසෙ න විස්සසෙය්‍යාති දස්සෙති. **අනරිය කම්මං ඔක්කන්තන්ති** අනරියානං දුස්සීලකම්මං ඔතරිත්වා ඨිතං.

අසණ්ඨතන්ති අපීරං අප්පතිට්ඨිතවචනං. **සබ්බඝාතින**න්ති ඔකාසං ලභිත්වා සබ්බෙසං උපඝාතකරං. **නිසිතං ව පටිච්ඡන්න**න්ති කොසියා වා පිලොතිකාය වා පටිච්ඡන්නං නිසිතඛග්ගමිව. **තාදිසම්පී**ති එවරූපම්පි අමිත්තං මිත්තපතිරූපකං න විස්සසෙය්‍ය. **සාඛල්ලෙනා**ති මට්ඨවචනෙන. **අචෙතසා**ති අචිත්තකෙන වචනමෙව හි තෙසං මට්ඨං චිත්තං පන ථද්ධං ඵරුසං. **විවිධෙයී**ති විවිධෙහි උපායෙහි ඔතාරාපෙක්ඛා උපගච්ඡන්ති. **තාදිසම්පී**ති යො තෙහි අමිත්තෙහි මිත්තපතිරූපකෙහි සදිසො හොති තම්පි න විස්සසෙති අත්ථො. **ආමිස**න්ති ඛාදනීය භොජනීයං. **ධන**න්ති මඤ්චපටිපාදකං ආදිං කත්වා අවසෙසං. **යත්ථ පස්සතී**ති සහායස්ස ගෙහෙ යස්මිං ඨානෙ පස්සති. **දුබ්භිං කරොතී**ති දුබ්භිචිත්තං උප්පාදෙති තං ධනං හරති. **තඤ්ච හන්ත්වානා**ති තඤ්ච සහායකම්පි හන්ත්වා ගච්ඡති. ඉති ඉමා සත්ත ගාථා කුක්කුටරාජා කථෙසි.

මිත්තරූපෙන බහවො ඡන්නා සෙවන්ති **සත්තවො**,
ජහෙ කාපුරිසෙහෙතෙ කුක්කුටො විය සෙනකං.

යො ච උප්පතිතං අත්ථං න ඛිප්පමනුබුජ්ඣති,
අමිත්තවසමන්වෙති පච්ඡා ච මනුතප්පති.

යො ච උප්පතිතං අත්ථං ඛිප්පමෙව නිබොධති,
මුච්චතෙ සත්තුසම්බාධා කුක්කුටො විය සෙනකා.

තං තාදිසං කූටමිවොඩ්ඩිතං වනෙ
අධම්මිකං නිච්චවිධංසකාරිනං,
ආරා විවජ්ජෙය්‍ය නරෙ විචක්ඛණො
සෙනං යථා කුක්කුටො වංසකානනෙති.

ඉමා චතස්සො ධම්මරාජෙන භාසිතා අභිසම්බුද්ධගාථා.

තත්ථ **ජහෙ කාපුරිසෙහෙතෙ**ති භික්ඛවෙ එතෙ කාපුරිසෙ පණ්ඩිතො ජහෙය්‍ය. හකාරෙ පනෙත්ථ නිපාතමත්තං. **පච්ඡා ච මනුතප්පතී**ති පච්ඡා ච අනුතප්පති. **කූටමිවොඩ්ඩිත**න්ති වනෙ මිගානං බන්ධනත්ථාය කූටපාසං විය ඔඩ්ඩිතං. **නිච්චවිධංසකාරින**න්ති නිච්චං විද්ධංසනකරං. **වංසකානනෙ**ති යථා වංසවනෙ කුක්කුටො සෙනං විවජ්ජෙසි එවං විචක්ඛණො පාපමිත්තෙන විවජ්ජෙය්‍ය.

සොපි තා ගාථා වත්වා සෙනං ආමන්තෙත්වා සචෙ ඉමස්මිං ඨානෙ වසිස්සසි ජානිස්සාමි තෙ කත්තබ්බන්ති තජ්ජෙසි. සෙනො තතො පලායිත්වා අඤ්ඤත්ථ ගතො.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා එවං භික්ඛවෙ දෙවදත්තො පුබ්බෙපි මය්හං වධාය පරිසක්කීති වත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා සෙනකො දෙවදත්තො අහොසි කුක්කුටො අහමෙවාති.

කුක්කුටජාතකං.

---

10. 11.

අලඞ්කතො මට්ටකුණ්ඩලීති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො එකං මතපුත්තං කුටුම්බිකං ආරබ්භ කථෙසි. සාවත්ථියං කිරෙකස්ස බුද්ධුපට්ඨාකස්ස කුටුම්බිකස්ස පියපුත්තො කාලමකාසි. සො පුත්ත සොකසමප්පිතො න නහායති න භුඤ්ජති න කම්මන්තෙ විචාරෙති න බුද්ධුපට්ඨානං ගච්ඡති කෙවලං පියපුත්තක මං ඔහාය පඨමතරං ගතොසීති ආදීනි වත්වා විලපති. සත්ථා පච්චූසසමයෙ ලොකං ඔලොකෙන්තො තස්ස සොතාපත්තිඵලූපනිස්සයං දිස්වා පුනදිවසෙ භික්ඛුසඞ්ඝපරිවුතො සාවත්ථියං පිණ්ඩාය චරිත්වා කතභත්තකිච්චො භික්ඛූ උය්‍යොජෙත්වා ආනන්දත්ථෙරෙන පච්ඡාසමණෙන තස්ස ඝරට්ඨානං අගමාසි. සත්ථු ආගතභාවං කුටුම්බිකස්ස ආරොචෙසුං. අථස්ස ගෙහජනො ආසනං පඤ්ඤපෙත්වා සත්ථාරං නිසීදාපෙත්වා කුටුම්බිකං පරිග්ගහෙත්වා සත්ථුසන්තිකං ආනෙසි. තං වන්දිත්වා එකමන්තං නිසින්නං සත්ථා කරුණාසීතලෙන වචනෙන ආමන්තෙත්වා කිං උපාසක එකපුත්තකං අනුසොචසීති පුච්ඡිත්වා ආම භන්තෙති වුත්තෙ උපාසක පොරාණකපණ්ඩිතා පුත්තෙ කාලකතෙ සොකසමප්පිතා විචරන්තා පණ්ඩිතානං කථං සුත්වා අලබ්භනියට්ඨානන්ති හාතන්තො ඤත්වා අප්පමත්තකම්පි සොකං න කරිංසූති වත්වා තෙන යාචිතො අතීතං ආහරි.

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තෙ රජ්ජං කාරෙන්තෙ එකස්ස මහාවිභවස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පුත්තො පඤ්චදසසොළසවස්සකාලෙ එකෙන ව්‍යාධිනා ඵුට්ඨො කාලං කත්වා දෙවලොකෙ නිබ්බත්ති. බ්‍රාහ්මණො තස්ස කාලකිරියතො පට්ඨාය සුසානං ගන්ත්වා ඡාරිකාපුඤ්ජං ආවිඤ්ජන්තො පරිදෙවති සබ්බකම්මන්තෙ පච්ඡින්දිත්වා සොකසමප්පිතො විචරති දෙවපුත්තො අනුවිචරන්තො තං දිස්වා එකං උපායං කත්වා සොකං හරිස්සාමීති තස්ස සුසානං ගන්ත්වා පරිදෙවනකාලෙ තස්සෙව පුත්තවණ්ණො හුත්වා සබ්බාභරණපතිමණ්ඩිතො එකස්මිං පදෙසෙ ඨත්වා උභො හත්ථෙ සීසෙ ඨපෙත්වා මහාසද්දෙන පරිදෙවි බ්‍රාහ්මණො සද්දං සුත්වා තං ඔලොකෙත්වා පුත්තපෙමං පටිලභිත්වා තස්ස සන්තිකෙ ඨත්වා තාත මාණව ඉමස්මිං සුසානමජ්ඣෙ කස්මා පරිදෙවසීති පුච්ඡන්තො පඨමං ගාථමාහ.

අලඞ්කතො මට්ටකුණ්ඩලී
මාලභාරී හරිචන්දනුස්සදො,
බාහා පග්ගය්හ කන්දසි
වනමජ්ඣෙ කිං දුක්ඛිතො තුවන්ති.

තත්ථ **අලඞ්කතො**ති නානාභරණවිභූසිතො. **මට්ටකුණ්ඩලී**ති කරණපරිනිට්ඨිතෙහි කුණ්ඩලෙහි සමන්නාගතො. **මාලභාරී**ති විචිත්‍රකුසුමමාලධරො. **හරිචන්දනුස්සදො**ති සුවණ්ණවණ්ණෙන චන්දනෙන අනුලිත්තො. **වනමජ්ඣෙ**ති සුසානමජ්ඣෙ. **කිං දුක්ඛිතො තුවන්ති** කිං කාරණා දුක්ඛිතො ත්වං ආචික්ඛ අහං තෙ යං ඉච්ඡසි තං දස්සාමීති ආහ.

අථස්ස කථෙන්තො මාණවො දුතියං ගාථමාහ.

සොවණ්ණමයො පභස්සරො
උප්පන්නො රථපඤ්ජරො මම,
තස්ස චක්කයුගං න වින්දාමි
තෙන දුක්ඛෙන ජහාමි ජීවිතන්ති.

බ්‍රාහ්මණො සම්පටිච්ඡන්තො තතියං ගාථමාහ.

සොවණ්ණමයං මණීමයං ලොහමයං අථ රූපියාමයං,
පාවද රථං කාරයාමි තෙ චක්කයුගං පටිපාදයාමි තන්ති.

තත්ථ **පාවද**ති යාදිසෙන තෙ අත්ථො යාදිසං ච රොචසි තාදිසං වද අහං තෙ රථං කාරයාමි. **පටිපාදයාමී**ති පඤ්ජරානුරූපං චක්කයුගං තං අධිගච්ඡාපෙමි. තං සුත්වා මාණවෙන කථිතාය ගාථාය:–

පඨමපාදං සත්ථා අභිසම්බුද්ධො හුත්වා කථෙසි.

සො මාණවො තස්ස පාවදීති
චන්දසුරියා උභයෙත්ථ භාතරො
සොවණ්ණමයො රථො මම
තෙන චක්කයුගෙන සොභතීති.

සෙසං මාණවො. බ්‍රාහ්මණො තදනන්තරං ආහ.

බාලො ඛො ත්වමසි මාණව යො ත්වං පත්ථයසෙ අපත්ථියං,
මඤ්ඤාමි තුවං මරිස්සසි න හි ත්වං ලච්ඡසි චන්දසූරියෙති.

බ්‍රාහ්මණෙන වුත්තගාථාය–**අපත්ථිය**න්ති අපත්ථෙතබ්බං.
තතො මාණවො ආහ.

ගමණාගමණම්පි දිස්සති වණ්ණධාතු උභයෙත්ථ විථියො,
පෙතො පන නෙව දිස්සති කො නු ඛො කන්දතං බාල්‍යතරොති.

මාණවෙන වුත්තගාථාය–**ගමණාගමණ**න්ති උග්ගමණං ච අත්ථගමණං ච. වණ්ණොයෙව ධාතු වණ්ණධාතු. **උභයෙත්ථ වීථියො**ති එත්ථ ආකාසෙ අයං චන්දස්ස වීථි අයං සුරියස්සාති එවං උභයාගතභූමියොපි පඤ්ඤායන්ති. **පෙතො පනා**ති පරලොකං ගතසත්තො පන න දිස්සතෙව. **කො නු ඛො**ති එවං සන්තෙ අම්හාකං ද්වින්නං කන්දන්තානං කො නු ඛො බාල්‍යතරොති.

එවං මාණවෙ කථෙන්තෙ බ්‍රාහ්මණො සල්ලක්ඛෙත්වා ගාථමාහ.

සච්චං ඛො වදෙසි මාණව අහමෙව කන්දතං බාල්‍යතරො,
චන්දං විය දාරකො රුදං පෙතං කාලකතාභිපත්ථයෙති.

තත්ථ **චන්දං විය දාරකො**ති යථා දහරො ගාමදාරකො චන්දං දෙථාති චන්දස්සත්ථාය රොදෙය්‍ය එවං අහම්පි පෙතං කාලකතං අභිපත්ථෙමීති.

ඉති බ්‍රාහ්මණො මාණවස්ස කථාය නිස්සොකො හුත්වා තස්ස ථුතිං කරොන්තො සෙසගාථා අභාසි.

ආදිත්තං වත මං සන්තං ඝතසිත්තංව පාවකං,
වාරිනා විය ඔසිඤ්චි සබ්බං නිබ්බාපයෙ දරං.

අබ්බහී වත මෙ සල්ලං යමාසි හදයනිස්සිතං,
යො මෙ සොකපරේතස්ස පුත්තසොකං අපානුදි.

සොහං අබ්බූළ්හසල්ලොස්මි වීතසොකො අනාවිලො,
න සොචාමි න රොදාමි තව සුත්වාන මාණවාති.

අථ නං මාණවො බ්‍රාහ්මණ යස්සත්ථාය ත්වං රොදසි අහං තෙ පුත්තො අහං දෙවලොකෙ නිබ්බත්තො ඉතො පට්ඨාය මා මං අනුසොචි දානං දෙහි සීලං රක්ඛ උපොසථකම්මං කරොහීති ඔවදිත්වා සකට්ඨානමෙව ගතො. බ්‍රාහ්මණොපි තස්සොවාදෙ ඨත්වා දානාදීනි පුඤ්ඤානි කත්වා කාලකතො දෙවලොකෙ නිබ්බත්ති.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා සච්චානි පකාසෙත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. සච්චපරියොසානෙ කුටුම්බිකො සොතාපත්තිඵලෙ පතිට්ඨහි. තදා ධම්මදෙසනාදෙවපුත්තො අහමෙව අහොසින්ති.

මට්ඨකුණ්ඩලිජාතකං.

---

10. 12.

අපචනනාපීති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො එකං දාන විත්තං භික්ඛුං ආරබ්භ කථෙසි. සො කිර භගවතො ධම්මදෙසනං සුත්වා සාසනෙ පබ්බජිත්වා පබ්බජිතකාලතො පට්ඨාය දානවිත්තො අහොසි දානජ්ඣාසයො. පත්තපරියාපන්නං පිණ්ඩපාතං අඤ්ඤස්ස අදත්වා න භුඤ්ජි අන්තමසො පානීයම්පි ලභිත්වා අඤ්ඤස්ස අදත්වා න පිවි එවං දානාභිරතො අහොසි. අථස්ස ධම්මසභායං ගුණකථං කථෙසුං. සත්ථා ආගන්ත්වා කායනුත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සන්නිසින්නාති පුච්ඡිත්වා ඉමාය නාමාති වුත්තෙ තං භික්ඛුං පක්කොසාපෙත්වා සච්චං කිර ත්වං දානවිත්තො දානජ්ඣාසයොති පුච්ඡිත්වා සච්චං භන්තෙති වුත්තෙ භික්ඛවෙ අයං පුබ්බෙ අස්සද්ධො අහොසි අප්පසන්නො තිණග්ගෙන තෙලබින්දුම්පි උද්ධරිත්වා කස්සචි න අදාසි අථ නං අහං දමෙත්වා නිබ්බිසෙවනං කත්වා දානඵලං ඤාපෙසිං. තමෙතං දානතිත්තං චිත්තං භවන්තරෙපි න විජහතීති වත්වා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තෙ රජ්ජං කාරෙන්තෙ බොධිසත්තො සෙට්ඨිකුලෙ නිබ්බත්තිත්වා වයප්පත්තො කුටුම්බං සණ්ඨපෙත්වා පිතු අච්චයෙන සෙට්ඨිට්ඨානං පත්වා එකදිවසං ධනවිලොකනං කත්වා ධනං පඤ්ඤායති එතස්ස උප්පාදකා න පඤ්ඤායන්ති ඉමං ධනං විස්සජ්ජෙත්වා මයා දානං දාතුං වට්ටතීති දානසාලං කාරෙත්වා යාවජීවං මහාදානං පවත්තෙත්වා ආයුපරියොසානෙ ඉදං දානවට්ටං මා උපච්ඡිජ්ජීති පුත්තස්ස ඔවාදං දත්වා තාවතිංසභවනෙ සක්කො හුත්වා නිබ්බත්ති. පුත්තොපිස්ස තථෙව දානං දත්වා පුත්තං ඔවදිත්වා ආයුපරියො

සාතෙ චනෙදා දෙවපුතෙතා හුතවා නිබබතති තසස පුතෙතා සුරියො හුතවා තසසාපි පුතෙතා මාතලිසංගාහකො හුතවා තසස පුතෙතා පඤචසිඛො ගනධබබපුතතකො හුතවා නිබබතති. ජෙටඨො පන අසසදෙධා අහොසි ථදධචිතෙතා නිසෙනහො මචඡරී දානසාලං විදධංසෙතවා ඣාපෙතවා යාචකෙ පොථෙතවා නීහරාපෙසි. කසසචි තිණගෙගන තෙල බිනදුමපි න දෙති. තදා සකෙකා දෙවරාජා අතතනො පුබබකමමං ඔලොකෙතවා පවතතති නුඛො මෙ දානවංසො උදාහු නොති උපධාරෙනෙතා පුතෙතා මෙ දානං පවතෙතතවා චනෙදා හුතවා නිබබතති තසස පුතෙතා සුරියො තසස පුතෙතා මාතලි තසස පුතෙතා පඤචසිඛො හුතවා නිබබතති ජෙටඨො පන තං වංසං උපචඡිනදීති පසසි. අථසස එතදහොසි. ඉමං පාපධමමං දමෙතවා දානඵලං ජානාපෙතවා ආගමිසසාමීති.

සො චනදසුරියමාතලිපඤචසිඛෙ පකෙකාසාපෙතවා සමමා අමහාකං වංසෙ ජෙටඨො කුලවංසං සමුචඡිනදිතවා දානසාලං ඣාපෙතවා යාචනකෙ නීහරාපෙසි න කසසචි කිඤචි දෙති එථ තං දමෙසසාමාති තෙහි සදධිං බාරාණසිං අගමාසි. තසමිං ඛණෙ සෙටඨි රාජුපටඨානං කතවා ආගනතවා සතතමෙ වාරකොටඨකෙ අනතරවීථිං ඔලොකෙනෙතා චඞකමති. සකෙකා තුමෙහ මම පවිටඨකාලෙ පචඡතො පටිපාටියා ආගචඡථාති වතවා ගනතවා සෙටඨිසස සනතිකෙ ඨතවා භො මහාසෙටඨි භොජනං මෙ දෙහීති ආහ. බ්‍රාහමණ නතථි තව ඉධ භතතං අඤඤතථ ගචඡාහි. භො මහාසෙටඨි බ්‍රාහමණෙහි භතෙත යාචිතෙ න දාතුං න ලබභතීති. බ්‍රාහමණ මම ගෙහෙ පකකමපි පචිතබබමපි භතතං නතථි අපගචඡාහි ආහ. මහාසෙටඨි එකං තෙ සිලොකං කථෙසසාමි සුණාහීති. නතථි මයහං තව සිලොකෙන අතෙථා ගචඡ මා ඉධ තිටඨාති. සකෙකා තසස කථං අසුණනෙතා විය දෙව ගාථා අභාසි:

අපචනතාපි දිචඡනති සනෙතා ලදධාන භොජනං,
කිමෙව තවං පචමානො යං න දජජා න තං සමං.

මචෙඡරා ච පමාදා ච එවං දානං න දියයති,
පුඤඤං ආකඞඛමානෙන දෙයයං හොති විජානතාති.

තසස අතෙථා-මහාසෙටඨි අපචනතාපි සනෙතා සපපුරිසා භිකඛාචරියාය ලදධමපි භොජනං දාතුං ඉචඡනති න එකකා පරිභුඤජනති. කිමෙව තවං පචමානො යං න දදෙයයාසි න තං සමනති තංතව අනුරූපං අනුචඡවිකං නහොති. දානංහි මචෙඡරෙනච පමාදෙන චාති දවීහි දොසෙහි න දියයති. පුඤඤං පන ආකඞඛමානෙන විජානතා පණඩිතමනුසෙසන දාතබබමෙව හොතීති.

සො තසස වචනං සුතවා තෙනහි ගෙහං පවිසිතවා නිසීද. ථොකං ලචඡසීති ආහ. සකෙකා පවිසිතවා තෙ සිලොකෙ සජඣායනෙතා නිසීදි. අථ චනෙදා ආගනතවා භතතං යාචි නතථි තෙ භතතං ගචඡාති ච වුතෙතා මහාසෙටඨි අනෙතා එකො බ්‍රාහමණො නිසිනෙනා බ්‍රාහමණ

වාචනකං මඤ්ඤෙ භවිස්සති අහම්පි පවිසිස්සාමීති වත්වා තත්ථ බ්‍රාහ්මණවාචනකං නික්ඛමාති වුච්චමානොපි මහාසෙට්ඨි ඉමං තාව සිලොකං සුණාහීති ද්වෙ ගාථා අභාසි.

යස්සෙව භීතො න දදති මච්ඡරී තදෙව අදදතො භයං,
ජිඝච්ඡා ච පිපාසා ච යස්ස භායති මච්ඡරී,
තමෙව බාලං ඵුසති අස්මිං ලොකෙ පරම්හි ච.

තස්මා විනෙය්‍ය මච්ඡෙරං දජ්ජා දානං මලාභිභූ,
පුඤ්ඤානි පරලොකස්මිං පතිට්ඨා හොන්ති පාණිනන්ති.

තත්ථ **යස්ස භායතී**ති අහං අඤ්ඤස්සං දත්වා සයං ජිඝච්ඡිතො ච පිපාසිතො ච භවිස්සාමීති යස්සා ජිඝච්ඡාය ච පිපාසාය ච භායති. **තමෙවා**ති තං යෙව ජිඝච්ඡාපිපාසාසඞ්ඛාතභයං එතං **බාලං** නිබ්බත්ත නිබ්බත්තට්ඨානෙ ඉධලොකෙ ච පරලොකෙ ච **ඵුසති** පිලෙති අච්චන්තදළිද්දියං පාපුණාති.* **මලාභිභූ**ති මච්ඡරියමලෙ අභිභවන්තො.

තස්සාපි වචනං සුත්වා තෙනහි පවිස ථොකං ලභිස්සසීති ආහ. සො පවිසිත්වා සක්කස්ස සන්තිකෙ නිසීදි. තතො ථොකං වීතිනාමෙත්වා සූරියො ආගන්ත්වා හත්ථං යාචිත්වා ද්වෙ ගාථා අභාසි.

දුද්දදං දදමානානං දුක්කරං කම්මකුබ්බතං,
අසන්තො නානුකුබ්බන්ති සතං ධම්මො දුරන්නයො.

තස්මා සතං ච අසතං ච නානා හොති ඉතො ගති,
අසන්තො නිරයං යන්ති සන්තො සග්ගපරායණාති.

තත්ථ **දුද්දද**න්ති දානං නාම දුද්දදං මච්ඡෙරං අභිභවිත්වා දාතබ්බතො තං **දදමානානං**. **දුක්කර**න්ති තදෙව දානකම්මං දුක්කරං යුද්ධසදිසං තං කුබ්බතං **නානුකුබ්බන්තී**ති අසප්පුරිසා දානඵලං අජානන්තා තෙසං ගතමග්ගං නානුගච්ඡන්ති. **සතං ධම්මො**ති සප්පුරිසානං බොධිසත්තානං ධම්මො අඤ්ඤෙහි දුරනුගමො **අසන්තො**ති මච්ඡරියවසෙන දානං අදත්වා අසප්පුරිසා නිරයං යන්ති.

සෙට්ඨි ගහෙතබ්බගහණං අපස්සන්තො තෙනහි පවිසිත්වා බ්‍රාහ්මණානං සන්තිකෙ නිසීද ථොකං ලච්ඡසීති ආහ. තතො ථොකං වීතිනාමෙත්වා මාතලී ආගන්ත්වා හත්ථං යාචිත්වා නත්ථීති වචනසමකාලමෙව සත්තමං ගාථමාහ.

අප්පස්මෙකෙ පවෙච්ඡන්ති බහුනෙකෙ න දිච්ඡරෙ,
අප්පස්මා දක්ඛිණා දින්නා සහස්සෙන සමංමිතාති.

තත්ථ **අප්පස්මෙකෙ පවෙච්ඡන්තී**ති මහාසෙට්ඨි එකච්චෙ පණ්ඩිතපුරිසා අප්පෙපි දෙය්‍යධම්මෙ පවෙච්ඡන්ති දදන්තියෙවාති අත්ථො. බහුනාපි දෙය්‍යධම්මෙන සමන්නාගතා එකෙ හීනසත්තා **න දිච්ඡරෙ**ති න දදන්ති. **දක්ඛිණා**ති කම්මං ච ඵලං ච සද්දහිත්වා දින්නං දානං.

* එවං සබ්බත්ථ. පාපෙතීති භවිතබ්බං.

සහස්සෙන සමං මිතාති එවං දින්නා කටච්ඡුභත්තමත්තාපි දක්ඛිණා සහස්සදානෙන සද්ධිං මිතා මහප්ඵලත්තා සහස්සදානසදිසං එව හොතීති අත්ථො.

තම්පි සො තෙනාහි පවිසිත්වා නිසීදාති ආහ. තතො ථොකං වීතිනාමෙත්වා පඤ්චසිඛො ආගන්ත්වා භත්තං යාචිත්වා තත්ථ ගච්ඡාති වුත්තෙ න අහං න ගතපුබ්බො ඉමස්මිං ගෙහෙ බ්‍රාහ්මණවාචනකං භවිස්සති මඤ්ඤෙති තස්ස ධම්මකථං ආරභන්තො අට්ඨමං ගාථමාහ.

ධම්මං චරෙ යොපි **සමුඤ්ඡකං** චරෙ
දාරං ච **පොසං දදං** අප්පකස්මිං,
සතං සහස්සානං සහස්සයාගිනං
කලම්පි නාග්ඝන්ති තථාවිධස්ස තෙති.

තත්ථ **ධම්ම**න්ති තිවිධසුචරිතධම්මං. **සමුඤ්ජක**න්ති ගාමෙ වා ආමපක්කභික්ඛාචරියං අරඤ්ඤෙ වා ඵලාඵලහරණසඞ්ඛාතං උඤ්ඡං චරෙය්‍ය සොපි ධම්මමෙව චරෙ. **දාරං ච පොස**න්ති අත්තනො ච පුත්තදාරං පොසෙන්තො යෙව. **දදං අප්පකස්මි**න්ති පරිත්තෙපි දෙය්‍යධම්මෙ ධම්මිකසමණබ්‍රාහ්මණානං දදමානොව ධම්මං චරෙති අත්ථො. **සතං සහස්සානං සහස්සයාගින**න්ති පරං හෙඨෙත්වා විහෙඨෙත්වා සහස්සෙන යාගං යජන්තානං සහස්සයාගිනං ඉස්සරානං සතසහස්සම්පි. **කලම්පි නාග්ඝන්ති තථාවිධස්සා**ති තෙසං සතසහස්සසඞ්ඛාතානං සහස්සයාගිනං යාගා තථාවිධස්ස ධම්මෙන සමෙන දෙය්‍යධම්මං උප්පාදෙත්වා දදන්තස්ස දුග්ගතමනුස්සස්ස සොළසිං කලං නාග්ඝන්තීති.

සෙට්ඨි පඤ්චසිඛස්ස කථං සුත්වා සල්ලක්ඛෙසි. අථ නං අනග්ඝතං කාරණං පුච්ඡන්තො නවමං ගාථමාහ.

කෙනෙස යඤ්ඤො විපුලො මහග්ඝතො
සමෙන දින්නස්ස න අග්ඝමෙති.
කථං සහස්සානං සහස්සයාගිනං
කලම්පි නාග්ඝන්ති තථාවිධස්ස තෙති.

තත්ථ **යඤ්ඤො**ති දානයාගො සතසහස්සස්ස සහස්සපරිච්චාගවසෙන විපුලො විපුලත්තාව මහග්ඝතො. **සමෙන දින්නස්සා**ති ධම්මෙන දින්නස්ස කෙන කාරණෙන අග්ඝං න උපෙති. **කථං සහස්සාන**න්ති බ්‍රාහ්මණ කථං **සහස්සයාගිනං** පුරිසානං බහූනං සහස්සානං පුරිසානං සතසහස්සසඞ්ඛාතා ඉස්සරා **තථාවිධස්ස** ධම්මෙන උප්පාදෙත්වා දායකස්ස එකස්ස දුග්ගතමනුස්සස්ස දානං කලං නාග්ඝන්තීති.

අථස්ස කථෙන්තො පඤ්චසිඛො ඔසානගාථමාහ.

දදන්ති හෙකෙ විසමෙ නිවිට්ඨා
ඡෙත්වා වධිත්වා අථ සොචයිත්වා,
සා දක්ඛිණා අස්සුමුඛා සදණ්ඩා
සමෙන දින්නස්ස න අග්ඝමෙති

එවං සහස්සානං සහස්සයාගිනං
කලම්පි නාග්ඝන්ති තථා විධස්ස තෙති.

තත්ථ **විසමෙ**ති විසමෙ කායකම්මාදිම්හි නිවිට්ඨා. **ඛත්වා**ති කිලමෙත්වා. **වධිත්වා**ති මාරෙත්වා. **සොචයිත්වා**ති සසොකෙ කත්වා.

සො පඤ්චසිඛස්ස ධම්මං සුත්වා තෙනහි ගච්ඡ ගෙහං පවිසිත්වා නිසීද ථොකං ලච්ඡසීති ආහ. සොපි ගන්ත්වා තෙසං සන්තිකෙ නිසීදි.

තතො බිළාරකොසියසෙට්ඨී එකං දාසිං ආමන්තෙත්වා එතෙසං බ්‍රාහ්මණානං පලාපවීහීනං නාළිං නාළිං දෙහීති ආහ. සා වීහී ගහෙත්වා බ්‍රාහ්මණෙඋපසඞ්කමිත්වා ඉමෙ ආදාය යත්ථ කත්ථචි පචාපෙත්වා භුඤ්ජථාති ආහ න මයං වීහිං ආමසාමාති. අය්‍ය වීහිංකිර න ආමසන්තීති. තෙනහි තෙසං තණ්ඩුලෙ දෙහීති සා තණ්ඩුලෙ ආදාය ගන්ත්වා බ්‍රාහ්මණා තණ්ඩුලෙ ගණ්හථාති ආහ මයං ආමකං න පතිගණ්හාමාති අය්‍ය ආමකං කිර න ගණ්හන්තීති තෙනහි තෙසං කාරොටියං වඩ්ඪෙත්වා ගොභත්තං දෙහීති සා තෙසං කාරොටියං වඩ්ඪෙත්වා මහාගොණානං පක්කභත්තං ආහරිත්වා අදාසි.

පඤ්චපි ජනා කබලෙ වඩ්ඪෙත්වා මුඛෙ පක්ඛිපිත්වා ගලෙ ලග්ගාපෙත්වා අක්ඛීනි පරිවත්තෙත්වා විස්සට්ඨසඤ්ඤා මතා විය නිපජ්ජිංසු. දාසී තෙ දිස්වා මතා භවිස්සන්තීති භීතා ගන්ත්වා සෙට්ඨිනො ආරොචෙසි. අය්‍ය තෙ බ්‍රාහ්මණා ගොභත්තං ගිලිතුං අසක්කොන්තා මතාති. සො චින්තෙසි ඉදානි අයං පාපධම්මො සුඛුමාලබ්‍රාහ්මණානං ගොභත්තං දාපෙසි තෙ තං ගිලිතුං අසක්කොන්තා මතාති මං ගරහිස්සන්තීති තතො දාසිං ආහ ඛිප්පං ගන්ත්වා එතෙසු කාරොටිකෙසු භත්තං හරිත්වා නානග්ගරසං සාලිභත්තං වඩ්ඪෙහීති. සා තථා අකාසි.

සෙට්ඨි අන්තරවීථිපටිපන්නෙ මනුස්සෙ පක්කොසාපෙත්වා අහං මම භුඤ්ජනනියාමෙන එතෙසං බ්‍රාහ්මණානං භත්තං දාපෙසිං එතෙ ලොභෙන මහන්තෙ පිණ්ඩෙ කත්වා භුඤ්ජමානා ගලෙ ලග්ගාපෙත්වා මතා මම නිද්දොසභාවං ජානාථාති වත්වා පරිසං සන්නිපාතාපෙසි. මහාජනෙ සන්නිපතිතෙ බ්‍රාහ්මණා උට්ඨාය මහාජනං ඔලොකෙත්වා පස්සථිමස්ස සෙට්ඨිස්ස මුසාවාදිතං අම්හාකං අත්තනො භුඤ්ජනභත්තං දාපෙසින්ති වදති පඨමං අම්හාකං ගොභත්තං දත්වා අම්හෙසු මතකෙසු විය නිපන්නෙසු ඉමං භත්තං වඩ්ඪාපෙසීති වත්වා අත්තනො මුඛෙහි ගහිතභත්තං භූමියං පාතෙත්වා දස්සෙසුං.

මහාජනො සෙට්ඨිං ගරහි අන්ධබාල අත්තනො කුලවංසං නාසෙසි දානසාලං ඣාපෙසි යාචනකෙ ගීවාය ගහෙත්වා නීහරාපෙසි ඉදානි ඉමෙසං සුඛුමාලබ්‍රාහ්මණානං භත්තං දෙන්තො ගොභත්තං දාපෙසි පරලොකං ගච්ඡන්තො තව ඝරවිභවං ගීවාය බන්ධිත්වා ගමිස්සසි මඤ්ඤෙති.

තස්මිං ඛණෙ සක්කො මහාජනං පුච්ඡි ජානාථ තුම්හෙ ඉමස්මිං ගෙහෙ ධනං කස්ස සන්තකන්ති. න ජානාමාති. ඉමස්මිං නගරෙ අසුක කාලෙ බාරාණසීමහාසෙට්ඨි නාම මහාදානසාලං කාරෙත්වා මහාදානං පවත්තයිත්ථ සුතපුබ්බං තුම්හෙහීති. ආම සුණාමාති. අහං සො සෙට්ඨි තං දානං දත්වා සක්කො දෙවරාජා හුත්වා නිබ්බත්තො පුත්තොපි මෙ තං වංසං අනාසෙත්වා චන්දො දෙවපුත්තො හුත්වා නිබ්බත්තො තස්ස පුත්තො සුරියො තස්ස පුත්තො මාතලී තස්ස පුත්තො පඤ්චසිඛො හුත්වා නිබ්බත්තො තෙසු අයං චන්දො අයං සුරියො අයං මාතලිසඞ්ගාහකො අයං ඉමස්ස පාපධම්මස්ස පිතා පඤ්චසිඛො ගන්ධබ්බපුත්තො එවං බහුගුණං එතං දානං නාම කත්තබ්බමෙතං කුසලං පණ්ඩිතෙහීති කථෙන්තා මහාජනස්ස කඞ්ඛච්ඡෙදනත්ථං අකාසෙ උප්පතිත්වා මහන්තතානුභාවෙන මහන්තෙන පරිවාරෙන ජලමානසරීරා අට්ඨංසු. සකලනගරං පජ්ජලිතං විය අහොසි.

සක්කො මහාජනං ආමන්තෙත්වා මයං අත්තනො දිබ්බසම්පත්තිං පහාය ආගච්ඡන්තා ඉමං කුලපච්ඡිමකං කුලගරං පාපධම්මං බිළාරකොසියං නිස්සාය ආගතා අයං පාපධම්මො අත්තනො කුලවංසං නාසෙත්වා දානසාලං ඣාපෙත්වා යාචකෙ ගීවාය ගහෙත්වා නීහරාපෙත්වා අම්හාකං වංසං සමුච්ඡින්දි අයං අදානසීලො හුත්වා නිරයෙ නිබ්බත්තෙය්‍යාති ඉමස්ස අනුකම්පාය ආගතම්හාති වත්වා දානගුණං පකාසෙන්තො මහාජනස්ස ධම්මං දෙසෙසි.

බිළාරකොසියො අඤ්ජලිම්පතිට්ඨාපෙත්වා දෙව අහං ඉතො පට්ඨාය පොරාණකකුලවංසං අනාසෙත්වා දානං පවත්තෙස්සාමි අජ්ජ ආදිං කත්වාච අන්තමසො උදකදන්තපොණං උපාදාය අත්තනා ලද්ධාහාරං පරස්ස අදත්වා න ඛාදිස්සාමීති පටිඤ්ඤං අදාසි. සක්කො තං දමෙත්වා නිබ්බිසෙවනං කත්වා පඤ්චසු සීලෙසු පතිට්ඨාපෙත්වා චත්තාරො දෙවපුත්තෙ ආදාය සකට්ඨානමෙව ගතො සොපි සෙට්ඨි යාවජීවං දානං දත්වා තාවතිංසභවනෙ නිබ්බත්ති.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා එවං භික්ඛවෙ අයං භික්ඛු පුබ්බෙ අස්සද්ධො අහොසි කස්සචි කිඤ්චි අදාතා. අහං පන තං දමෙත්වා දානඵලං ජානාපෙසිං තමෙව චිත්තං භවන්තරගතම්පි න ජහාතීති වත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා සෙට්ඨි අයං දානපතික භික්ඛු අහොසි. චන්දො සාරිපුත්තො. සුරියො මොග්ගල්ලානො. මාතලි කස්සපො. පඤ්චසිඛො ආනන්දො. සක්කො පන අහමෙවාති.

බිළාරකොසියජාතකං.

---

10. 13.

වණ්ණවා අභිරූපොසීති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො එකං ලොලභික්ඛුං ආරබ්භ කථෙසි. සො කිර චීවරාදීහි අතිත්තො සඞ්ඝභත්තං කහං නිමන්තණන්ති පරියෙසන්තො විචරති ආමිස

කථායමෙවාභිරමති. අථඤ්ඤෙ පෙසලා භික්ඛු තස්සානුග්ගහෙන සත්ථු ආරොචෙසුං. සත්ථා තං පක්කොසාපෙත්වා සච්චං කිර ත්වං භික්ඛු ලොලොති පුච්ඡිත්වා සච්චං භන්තෙති වුත්තෙ භික්ඛු කස්මා එවරූපෙ නිය්‍යාණිකසාසනෙ පබ්බජිත්වා ලොලො අහොසි. ලොලභාවො නාම පාපකො පුබ්බෙපි ත්වං ලොලභාවං නිස්සාය බාරාණසියං හත්ථිකුණපාදීහි අතිත්තො මහාඅරඤ්ඤං පවිට්ඨොති වත්වා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තෙ රජ්ජං කාරෙන්තෙ එකො ලොල කාකො බාරාණසියං හත්ථිකුණපාදීහි අතිත්තො අරඤ්ඤං නුඛො කීදිසන්ති අරඤ්ඤං ගන්ත්වා තත්ථපි ඵලාඵලෙහි අසන්තුට්ඨො ගඞ්ගා තීරං ගන්ත්වා විචරන්තො ජයම්පතිකෙ ද්වෙ චක්කවාකෙ දිස්වා ඉමෙ සකුණා අතිවිය සොභන්ති ඉමෙ ඉමස්මිං ගඞ්ගාතීරෙ බහුං මංසං ඛාදන්ති මඤ්ඤෙ ඉමෙ පරිපුච්ඡිත්වා මයාපි ඉමෙසං ගොචරං ඛාදිත්වා වණ්ණවන්තෙන භවිතුං වට්ටතීති තෙසං අවිදූරෙ නිසීදිත්වා චක්කවාකං පුච්ඡන්තො වෙ ගාථා අභාසි.

වණ්ණවා අභිරූපොසි ඝනො සඤ්ජාතරොහිතො,
චක්කවාක සුරූපොසි විප්පසන්නමුඛින්ද්‍රියො.

පාඨීනං පාවුසං මච්ඡං වලජං මුඤ්ජරොහිතං,
ගඞ්ගාය තීරෙ නිසින්නො එවං භුඤ්ජසි භොජනන්ති.

තත්ථ **ඝනොති** ඝනසරීරො. **සඤ්ජාතරොහිතොති** උත්තත්ත සුවණ්ණං විය සුට්ඨු ජාතරොහිතවණ්ණො. **පාඨීනන්ති** පාඨීනනාමකං පාසාණමච්ඡං. **පාවුසන්ති** මහාමුඛමච්ඡං. පාගුසන්තිපි පාඨො. **වලජන්ති** වලජමච්ඡං. **මුඤ්ජරොහිතන්ති** මුඤ්ජමච්ඡං ච රොහිතමච්ඡං ච. **එවං භුඤ්ජසීති** එවරූපං භොජනං මඤ්ඤෙ භුඤ්ජසීති පුච්ඡි.

චක්කවාකො තස්ස වචනං පටික්ඛිපන්තො තතියං ගාථමාහ.

න වාහමෙතං භුඤ්ජාමි ජඞ්ගලානොදකානි වා,
අඤ්ඤත්‍ර සෙවාලපණකා එතමෙම සම්ම භොජනන්ති.

තස්සත්ථො අහං අඤ්ඤත්‍ර සෙවාලා|ච පණකා ච සෙසානි ජඞ්ගලානි වා ඔදකානි වා මංසානි අනාදය එතං භොජනං භුඤ්ජාමි යං පනෙතං සෙවාලපණකං එතං මෙ සම්ම භොජනන්ති.

තතො කාකො වෙ ගාථා අභාසි.

න වාහමෙතං සද්දහාමි චක්කවාකස්ස භොජනං,
අහං හි සම්ම භුඤ්ජාමි ගාමෙ ලොණියතෙලියං.

මනුස්සෙසු කතං භත්තං සුචිමංසූපසෙචනං,
න ච මෙ තාදිසො වණ්ණො චක්කවාක යථා තවන්ති.

තත්ථ **යථා තවන්ති** යථා තව සොභග්ගප්පත්තො සරීරවණ්ණො තාදිසො මය්හං වණ්ණො නත්ථි එතෙන කාරණෙන නාහං තව සෙවාල පණකං මම භොජනන්ති වදන්තස්ස වචනං සද්දහාමීති.

අථසස චකකවාකො දුබබණණකාරණං කථෙතවා ධමමං දෙසෙනෙතා සෙසගාථාඅභාසි.

සමපසසං අතතනි වෙරං හිංසයං මානුසිං පජං,
උතාසෙතා ඝසසි භීතො තෙන වණෙණා තවෙදිසො.

සබබලොකවිරුදෙධාසි ධංක පාපෙන කමමුනා,
ලදෙධා පිණෙඩා න පීණෙති තෙන වණෙණා තවෙදිසො.

අහමපි සමම භුඤජාමි අහිංසා සබබපාණිනං,
අපෙපාසසුකො නිරාසඞකී අසොකො අකුතො භයො.

සො කරසසු ආනුභාවං වීතිවතතසසු සීලියං,
අහිංසාය චරං ලොකෙ පියො හොහිසි මමමිව.

යො න හනති න ඝාතෙති න ජිනාති න ජාපයෙ,
මෙතතංසො සබබභූතෙසු වෙරං තසස න කෙනචීති.

තතථ **සමපසස**නති සමම කාක තවං පරෙසු උපපනනං අතතනි වෙරචිතතං සමපසසමානො මානුසිං පජං හිංසනෙතා විහෙඨෙනෙතා. **උතාසෙතාති** භීතො. **ඝසසීති** භුඤජසි තෙන තෙ එදිසො විභවජජවණෙණාති. **ධංකාති** කාකං ආලපති. **පිණෙඩාති** භොජනං. **අහිංසා සබබපාණිනනති** අහං පන සබබසතෙත අහිංසනෙතා භුඤජාමීති වදති. **සො කරසසු ආනුභාවනති** සො තවමපි විරියං කරොහි අතතනො සීලියසඞඛාතං දුසසීලභාවං වීතිවතතසසු. **අහිංසායාති** අහිංසාය සමනනාගතො හුතවා ලොකෙ විචර. **පියො හොහිසි මමමිවාති** එවං සනෙත මයා සදිසොව ලොකසස පියො හොහි. **න ජිනාතීති** ධනජානිං න කරෙති. **න ජාපයෙති** අඤෙඤනපි න කාරෙති. **මෙතතංසොති** මෙතතකොටඨාසො මෙතතචිතෙතා. **න කෙනචීති** කෙනචි එකසතෙතනපි සදධිං තසස වෙරං නාම නතථීති. තසමා සචෙ ලොකසස පියො භවිතුං ඉචඡසි සබබවෙරෙහි විරමාහීති.

එවං චකකවාකො කාකසස ධමමං දෙසෙසි. කාකො තුමෙහ අතතනො ගොචරං මයහං න කථෙථාති කාකාති වසසනෙතා උපපතිතවා බාරාණසියං උකකාරභූමියඤඤෙව ඔතරි.

සතථා ඉමං ධමමදෙසනං ආහරිතවා සචචානි පකාසෙතවා ජාතකං සමොධානෙසි. සචචපරියොසානෙ ලොලභිකඛු අනාගාමිඵලෙ පතිට්ඨහි. තදා කාකො ලොලභිකඛු අහොසි. චකකවාකී රාහුලමාතා. චකකවාකො අහමෙවාති.

චකකවාකජාතකං.

---

10. 14.

සච්චං කිරාති ඉදං භූරිපඤ්ඤජාතකං උම්මග්ගජාතකෙ ආවිභවිස්සති.

භූරිපඤ්ඤජාතකං.

---

10. 15.

කිං සු නරොති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො මහාමඞ්ගලසුත්තං ආරබ්භ කථෙසි. රජගහනගරස්මිං හි කෙනචි දෙව කරණීයෙන සන්ථාගාරෙ සන්නිපතිතස්ස මහාජනස්ස මජ්ඣෙ එකො පුරිසො අජ්ජ මෙ මඞ්ගලකිරියා අත්ථීති උට්ඨාය අගමාසි. අපරො තස්ස වචනං සුත්වා අයං මඞ්ගලන්ති වත්වා ගතො කිං එතං මඞ්ගලං නාමාති ආහ. තමඤ්ඤො අභිමඞ්ගලරූපදස්සනං මඞ්ගලං නාම එකච්චො හි කාලස්සෙව උට්ඨාය සබ්බසෙතං වා උසභං පස්සති ගබ්භිණිත්ථිං වා රොහිතමච්ඡං වා පුණ්ණඝටං වා නවනීතං වා ගොසප්පිං වා අහතවත්ථං වා පායාසං වා පස්සති ඉතො උත්තරිං මඞ්ගලං නාම නත්ථීති ආහ. එකච්චෙ තෙන කථිතං අභිනන්දිංසු. අපරො න එතං මඞ්ගලං සුතමඞ්ගලං නාම මඞ්ගලං එකච්චො හි පුණ්ණාති වදන්තානං සුණාති තථා වඩ්ඪාති වඩ්ඪමානාති සුණාති භුඤ්ජාති ඛාදාති වදන්තානං සුණාති ඉතො උත්තරිං මඞ්ගලං නාම නත්ථීති ආහ. තෙන කථිතම්පි එකච්චෙ සුකථිතන්ති අභිනන්දිංසු. අපරො න එතං මඞ්ගලං මුතමඞ්ගලං නාම මඞ්ගලං එකච්චො හි කාලස්සෙව උට්ඨාය පථවිං ආමසති හරිතං තිණං අල්ලගොමයං පරිසුද්ධසාටකං රොහිතමච්ඡං සුවණ්ණරජතං භොජනං ආමසති ඉතො උත්තරිං මඞ්ගලං නාම නත්ථීති ආහ. තෙන කථිතම්පි එකච්චෙ සුකථිතන්ති අභිනන්දිංසු. එවං දිට්ඨමඞ්ගලිකා සුතමඞ්ගලිකා මුතමඞ්ගලිකාති තිස්සො පරිසා හුත්වා අඤ්ඤමඤ්ඤං සඤ්ඤාපෙතුං නාසක්ඛිංසු. භුම්මදෙවතා ආදිං කත්වා යාවබ්‍රහ්මලොකා ඉදං මඞ්ගලන්ති තත්වතො න ජානිංසු. සක්කො චින්තෙසි. ඉමං මඞ්ගලපඤ්හං සදෙවකෙ ලොකෙ අඤ්ඤත්‍ර භගවතා අඤ්ඤො කථෙතුං සමත්ථො නාම නත්ථි භගවන්තං උපසඞ්කමිත්වා පඤ්හං පුච්ඡිස්සාමීති සො රත්තිභාගෙ සත්ථාරං උපසඞ්කමිත්වා වන්දිත්වා අඤ්ජලිම්පග්ගය්හ **බහූ දෙවා මනුස්සා චාති** පඤ්හං පුච්ඡි. අථස්ස සත්ථා ද්වාදසහි ගාථාහි අට්ඨතිංස මහාමඞ්ගලානි කථෙසි. මඞ්ගලසුත්තෙ විනිවට්ටෙන්තෙ විනිවට්ටෙන්තෙයෙව කොටිසතසහස්සමත්තා දෙවතා අරහත්තං පාපුණිංසු. සොතාපන්නාදීනං ගණනපථො නත්ථි සක්කො මඞ්ගලං සුත්වා සකට්ඨානමෙව ගතො සත්ථාරා මඞ්ගලෙ කථිතෙ සදෙවකො ලොකො සුකථිතන්ති අභිනන්දි. තදා ධම්මසභායං තථාගතස්ස ගුණකථං සමුට්ඨාපෙසුං ආවුසො සත්ථා අඤ්ඤෙසං අවිසයං මඞ්ගලපඤ්හං සදෙවකස්ස ලොකස්ස චිත්තං ගහෙත්වා කුක්කුච්චං ඡින්දිත්වා ගගනතලෙ චන්දං උට්ඨාපෙන්තො විය කථෙසි එවං මහාපඤ්ඤො ආවුසො තථාගතොති. සත්ථා ආගන්ත්වා කායනුත්ථ

භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සන්නිසින්නාති පුච්ඡිත්වා ඉමාය නාමාති වුත්තෙ අනච්ඡරියං භික්ඛවෙ ඉදානි සම්බොධිපත්තස්ස මම මඞ්ගලපඤ්හකථනං ස්වාහං බොධිසත්තචරියං චරන්තොපි දෙවමනුස්සානං කඞ්ඛං ඡින්දිත්වා මඞ්ගලපඤ්හං කථෙසින්ති වත්වා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තෙ රජ්ජං කාරෙන්තෙ බොධිසත්තො එකස්මිං නිගමෙ විභවසම්පන්නස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස කුලෙ නිබ්බත්ති. රක්ඛිතකුමාරොතිස්ස නාමං කරිංසු. සො වයප්පත්තො තක්කසිලාය උග්ගහිතසිප්පො කතදාරපරිග්ගහො මාතාපිතූනං අච්චයෙන රතනවිලොකනං කත්වා සංවිග්ගමානසො මහාදානං පවත්තෙත්වා කාමෙ පහාය හිමවන්තපදෙසෙ පබ්බජිත්වා ඣානාභිඤ්ඤං නිබ්බත්තෙත්වා වනමූලඵලාහාරො එකස්මිං පදෙසෙ වාසං කප්පෙසි. අනුපුබ්බෙනස්ස පරිවාරො මහා අහොසි පඤ්චඅන්තෙවාසිකසතානි. අථෙකදිවසං තෙ තාපසා බොධිසත්තං උපසඞ්කමිත්වා වන්දිත්වා ආචරිය වස්සාරත්තසමයෙ හිමවන්තතො ඔතරිත්වා ලොණම්බිලසෙවනත්ථාය ජනපදචාරිකං ගච්ඡාම එවං නො සරීරං ච ථිරං භවිස්සති ජංඝාවිහාරො ච කතො භවිස්සතීති ආහංසු. තෙ තෙනහි තුම්හෙ ගච්ඡථ අහං ඉධෙව වසිස්සාමීති වුත්තෙ තං වන්දිත්වා හිමවන්තා ඔතරිත්වා චාරිකං චරමානා බාරාණසිං පත්වා රාජුය්‍යානෙ වසිංසු තෙසං මහාසක්කාරසම්මානො අහොසි.

අථෙකදිවසං බාරාණසියං සන්ථාගාරෙ සන්නිපතිතෙ මහාජනකායෙ මඞ්ගලපඤ්හා සමුට්ඨහි. සබ්බං පච්චුප්පන්නනයෙනෙව වෙදිතබ්බං. තදා පන මනුස්සානං කඞ්ඛං ඡින්දිත්වා මඞ්ගලපඤ්හං කථෙතුං සමත්ථං අපස්සන්තො මහාජනො උය්‍යානං ගන්ත්වා ඉසිගණං මඞ්ගලපඤ්හං පුච්ඡි. ඉසයො රාජානං ආමන්තෙත්වා මහාරාජ මයං එතං කථෙතුං න සක්ඛිස්සාම අම්හාකං පන ආචරියො රක්ඛිතතාපසො නාම මහාපඤ්ඤො හිමවන්තෙ වසති සො සදෙවකස්ස ලොකස්ස චිත්තං ගහෙත්වා එතං මඞ්ගලපඤ්හං කථෙස්සතීති වදිංසු.

රාජා භන්තෙ හිමවන්තො නාම දූරෙ දුග්ගමො ච න සක්ඛිස්සාම මයං ගන්තුං සාධු වත තුම්හෙයෙව ආචරියස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා පඤ්හං පුච්ඡිත්වා උග්ගණ්හිත්වා පුන ආගන්ත්වා අම්හාකං කථෙථාති ආහ. තෙ සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා ආචරියස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා වන්දිත්වා කතපටිසන්ථාරා ආචරියෙන රඤ්ඤො ධම්මිකභාවෙ ජනපදචාරිතෙ ච පුච්ඡිතෙ තං දිට්ඨමඞ්ගලාදීනං උප්පත්තිං ආදිතොපට්ඨාය කථෙත්වා රඤ්ඤො යාචනාය ච අත්තනො පඤ්හසවණත්ථං ආගතභාවං පකාසෙත්වා සාධු නො භන්තෙ මඞ්ගලපඤ්හං පාකටං කත්වා කථෙථාති යාචිංසු. තතො ජෙට්ඨන්තෙවාසිකො ආචරියං පුච්ඡන්තො පඨමං ගාථමාහ

කිංසු නරො ජප්පමධිච්චකාලෙ
කං වා විජ්ජං කතමං වා සුතානං,
සො මච්චො අස්මිඤ්ච පරම්හි ලොකෙ
කථංකරො සොත්ථානෙන ගුත්තොති.

තත්ථ **කාලෙති** මඞ්ගලපත්ථනකාලෙ. **විජ්ජන්ති** වෙදං. **සුතානන්ති** සික්ඛිතබ්බ සුත්තන්තපරියත්තීනං. **අස්මිං චාති එත්ථ චාති** නිපාතමත්තං. **සොත්ථානෙනාති** සොත්ථිභාවාවහෙන මඞ්ගලෙන. ඉදං වුත්තං හොති ආචරිය පුරිසො මඞ්ගලං ඉච්ඡන්තො මඞ්ගලකාලෙ **කිංසු නාම ජප්පන්තො** තීසු වෙදෙසු කතරං වා වෙදං කතමං වා සුතානං අන්තරෙ සුත්තපරියත්තිං අධීයිත්වා සො මච්චො ඉමස්මිං ලොකෙ පරම්හි ච **කථංකරො** එතෙසු ජප්පාදිසු කිං කිදිසෙන කෙන කෙන නියාමෙන කරොන්තො සොත්ථානෙන නිරපරාධමඞ්ගලෙන ගුත්තො රක්ඛිතො හොති උභයලොකහිතං ගණ්හිත්වා ඨිතමඞ්ගලං අම්හාකං කථෙහීති.

එවං ජෙට්ඨන්තෙවාසිනා මඞ්ගලපඤ්හං පුට්ඨො මහාසත්තො දෙව මනුස්සානං කඞ්ඛං ඡින්දන්තො ඉදඤ්චිදඤ්ච මඞ්ගලන්ති බුද්ධලීළ්හාය මඞ්ගලං කථෙන්තො.

යස්ස දෙවා පිතරො ච සබ්බෙ
සිරිංසපා සබ්බභූතානි චාපි,
මෙත්තාය නිච්චං අපචිතානි හොන්ති
භූතෙසු වෙ සොත්ථානං තදාහූති.

ආහ. තත්ථ **යස්සාති** යස්ස පුග්ගලස්ස. **දෙවාති** භුම්මදෙවෙ ආදිං කත්වා සබ්බෙපි කාමාවචරදෙවතා. **පිතරො චාති** තතුත්තරිං රූපාවචර බ්‍රහ්මානො. **සිරිංසපාති** දීඝජාතිකා. **සබ්බභූතානි චාපීති** වුත්තාවසෙසානි ච සබ්බානිපි භූතානි. **මෙත්තාය නිච්චං අපචිතානි හොන්තීති** එතෙ සබ්බෙ සත්තා දසදිසාඵරණවසෙන පවත්තාය අප්පනාප්පත්තාය මෙත්තාය අපචිතා හොන්ති මානිතා. **භූතෙසු වෙති** තං තස්ස පුග්ගලස්ස සබ්බසත්තෙසු සොත්ථානං නිරන්තරං පවත්තං නිරපරාධමඞ්ගලං ආහු මෙත්තාවිහාරී හි සබ්බසම්පියො හොති පරූපක්කමෙන අවිකොපියො හොති ඉති සො ඉමිනා මඞ්ගලෙන රක්ඛිතො ගොපිතො හොතීති. ඉති මහාසත්තො පඨම මඞ්ගලං කථෙත්වා දුතියාදීනි කථෙන්තො.

යො සබ්බලොකස්ස නිවාතවුත්ති
ඉත්ථිපුමානං සහ දාරකානං,
ඛන්තා දුරුත්තානං අප්පටිකූලවාදී
අධිවාසනං සොත්ථානං තදාහු.

යො නාවජානාති සහායමත්තෙ
සිප්පෙන කුල්‍යාහි ධනෙන ජච්චා,
රුචිපඤ්ඤො අත්ථකාලෙ මතීමා
සහායෙසු වෙ සොත්ථානං තදාහු.

මිත්තානි වෙ **යස්ස** භවන්ති සන්තො
සංවිස්සත්ථා අවිසංවාදකස්ස,
න මිත්තදූභී සංවිභාගී ධනෙන
මිත්තෙසු වෙ සොත්ථානං තදාහු.

යස්ස භරියා තුල්‍යවයා සමග්ගා
අනුබ්බතා ධම්මකාමා පජාතා,
කොලිනියා සීලවතී පතිබ්බතා
දාරෙසු වෙ සොත්ථානං තදාහු.

යස්ස රාජා භූතපතී යසස්සී
ජානාති සොචෙය්‍යං පරක්කමඤ්ච,
අද්වෙජ්ඣතා සුහදයං මමන්ති
රාජූසු වෙ සොත්ථානං තදාහු.

අන්නං ච පාණංච දදාති සද්ධො
මාලඤ්ච ගන්ධඤ්ච විලෙපනඤ්ච,
පසන්නචිත්තො අනුමොදමානො
සග්ගෙසු වෙ සොත්ථානං තදාහු.

යමරියධම්මෙන පුනන්ති වුද්ධා
ආරාධිතා සමචරියාය සන්තො,
බහුස්සුතා ඉසයො සීලවන්තො
අරහන්තමජ්ඣෙ සොත්ථානං තදාහූති.

ඉමා ගාථා ආහ. තත්ථ **නිවාතවුත්තීති** මුදුචිත්තතාය සබ්බලොකස්ස නීචවුත්ති හොති. **ඛන්තා දුරුත්තානන්ති** පරෙහි වුත්තානං දුරුත්තවචනානං අධිවාසකො හොති. **අප්පටිකූලවාදීති** අක්කොසාපි මං අවධි මන්ති යුගග්ගාහං අකරොන්තො අනුකූලමෙව වදති. **අධිවාසනන්ති** ඉදං අධිවාසනං තස්ස නරස්ස සොත්ථානං නිරපරාධමඞ්ගලං පණ්ඩිතා වදන්ති. **සහායමත්තෙති** සහායෙ ච සහායමත්තෙ ච තත්ථ සහපංසුකීළිතා සහායා නාම දසවාදසවස්සානි එකතො වුත්ථා සහායමත්තා නාම තෙ සබ්බෙපි අහං සිප්පවා ඉමෙ නිස්සිප්පාති එවං සිප්පෙන වා අහං කුලීනො ඉමෙ න කුලීනාති එවං කුලසම්පත්තිසඞ්ඛාතාහි කුල්‍යාහි වා අහං අඩ්ඪො ඉමෙ දුග්ගතාති එවං ධනෙන වා අහං ජාතිසම්පන්නො ඉමෙ දුජ්ජාතාති එවං ජච්චා වා නාවජානාති. **රුචිපඤ්ඤොති** සාධුපඤ්ඤො සුන්දරපඤ්ඤො. **අත්ථකාලෙති** කස්සචිදෙව අත්ථස්ස කාරණස්ස උප්පන්නකාලෙ. **මුතීමාති** තං තං අත්ථං පරිච්ඡින්දිත්වා විචාරණෙ සමත්ථතාය මතිමා හුත්වා තෙ සහායෙ නාවජානාති. **සහායෙසූති** තං තස්ස අනවජානනං සහායෙසු සොත්ථානං නාමාති පොරාණකපණ්ඩිතා ආහු තෙනහි සො නිරපරාධමඞ්ගලෙන ඉධ ලොකෙ ච පරලොකෙ ච ගුත්තො හොති. තත්ථ පණ්ඩිතෙ සහායෙ නිස්සාය සොත්ථිභාවො කුසනාළිකජාතකෙන කථෙතබ්බො. **සන්තොති** පණ්ඩිතා සප්පුරිසා යස්ස මිත්තා හි භවන්ති **සංවිස්සත්ථාති** ඝරං පවිසිත්වා ඉච්ඡිතිච්ඡිතස්ස ගහණවසෙන විස්සාසමාපන්නා. **අවිසංවාදකස්සාති** අවිසංවාදසීලස්ස. **න මිත්තදූභීති** මිත්තදූභී න හොති. **සංවිභාගී ධනෙනාති** අත්තනො ධනෙන මිත්තානං සංවිභාගං කරොති. **මිත්තෙසූති** මිත්තෙ නිස්සාය ලද්ධබ්බං තස්ස තං මිත්තෙසු සොත්ථානං නාම හොති

සො හි එවරූපෙහි මිත්තෙහි රක්ඛිතො සොත්ථිං පාපුණාති. තත්ථ මිත්තෙ නිස්සාය සොත්ථිභාවො මහාඋක්කුසජාතකාදීහි කථෙතබ්බො. **තුල්‍යවයා**ති සමානවයා. **සමග්ගා**ති අවග්ගවාසා. **අනුබ්බතා**ති අනුවත්තිකා. **ධම්මකාමා**ති තිවිධසුචරිතධම්මං රොචෙති. **පජාතා**ති විජායනී න වඤ්ඣා. **දාරෙසූ**ති එතෙහි ගුණෙහි සමන්නාගතෙ මාතුගාමෙ ගෙහෙ වසන්තෙ සාමිකස්ස සොත්ථි හොතීති පණ්ඩිතා කථෙන්ති. තත්ථ සීලවන්තං මාතුගාමං නිස්සාය සොත්ථිභාවො මණිචොරජාතකසම්බුලාජාතක ඛණ්ඩහාලජාතකෙහි කථෙතබ්බො. **සොචෙය්‍ය**න්ති සුචිභාවං **අද්වෙජ්ඣතා**ති අද්වෙජ්ඣතාය. න එස මයා සද්ධිං භිජ්ජිත්වා ද්විධා භවිස්සතීති එවං අද්වෙජ්ඣභාවෙන යං ජානාති. **සුහදයං මම**න්ති සුහදො අයං මමන්ති ච යං ජානාති. **රාජුසු වෙ**ති එවං රාජූසු සෙවකානං සොත්ථානං නාමාති පණ්ඩිතා කථෙන්ති. **දදන්ති සද්ධා**ති කම්මඤ්ච ඵලඤ්ච සද්දහිත්වා දදන්ති. **සග්ගෙසු වෙ**ති එවං සග්ගෙ දෙවලොකෙ සොත්ථානං නිරපරාධමඞ්ගලන්ති පණ්ඩිතා කථෙන්ති. තං පෙතවත්ථු විමානවත්ථූහි විත්ථාරෙත්වා කථෙතබ්බං. **පුනන්ති වද්ධා**ති යං පුග්ගලං ඤාණවද්ධා අරියධම්මෙන සුන්දරධම්මෙන පුනන්ති පරිසොධෙන්ති. **සමචරියායා**ති සම්මාපටිපත්තියා. **බහුස්සුතා**ති පටිවෙධබහුස්සුතා. **ඉසයො**ති ඉසිගණා. **සීලවන්තා**ති අරියසීලෙන සමන්නාගතා. **අරහන්තමජ්ඣෙ**ති අරහන්තානං මජ්ඣෙ පටිලභිතබ්බං සොත්ථානන්ති පණ්ඩිතා කථෙන්ති අරහන්තොහි අත්තනා පටිවිද්ධං මග්ගං ආචික්ඛිත්වා පටිපාදෙන්තා ආරද්ධකං පුග්ගලං අරියධම්මෙන පුනන්ති සොපි අරහාව හොති.

එවං මහාසත්තො අරහත්තෙන දෙසනාය කූටං ගණ්හන්තො අට්ඨහි ගාථාහි මඞ්ගලානි කථෙත්වා තෙසං යෙව මඞ්ගලානං ථුතිං කරොන්තො ඔසානගාථමාහ.

එතානි ඛො සොත්ථානානි ලොකෙ
විඤ්ඤුප්පසත්ථානි සුඛුද්‍රයානි,
තානීධ සෙවෙථ නරො සපඤ්ඤො
න හි මඞ්ගලෙ කිඤ්චනමත්ථි සච්චන්ති.

තත්ථ **මඞ්ගලෙ**ති තස්මිං පන දිට්ඨසුතමුතප්පභෙදෙ මඞ්ගලෙ කිඤ්චනං එකමඞ්ගලම්පි සච්චං නාම නත්ථි නිබ්බාණමෙව පනෙකං පරම සච්චන්ති.

ඉසයො තානි මඞ්ගලානි සුත්වා සත්තට්ඨදිවසච්චයෙන ආචරියං ආපුච්ඡිත්වා තත්ථෙව ආගමිංසු. රාජා තෙසං සන්තිකං ගන්ත්වා පුච්ඡි තෙ තස්ස ආචරියෙන කථිතනියාමෙනෙව මඞ්ගලපඤ්හං කථෙත්වා හිමවන්තමෙව අගමංසු. තතො පට්ඨාය ලොකෙ මඞ්ගලං පාකටං අහොසි. මඞ්ගලෙසු වත්තිත්වා මතමතා සග්ගපථං පූරෙසුං. බොධිසත්තො බ්‍රහ්මවිහාරෙ භාවෙත්වා ඉසිගණං ආදාය බ්‍රහ්මලොකෙ නිබ්බත්ති.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා න භික්ඛවෙ ඉදානෙව පුබ්බෙපාහං මඞ්ගලපඤ්හං කථෙසින්ති වත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා ඉසිගණො බුද්ධපරිසා අහොසි. මඞ්ගලපඤ්හපුච්ඡකො ජෙට්ඨන්තෙවාසී සාරිපුත්තො. ආචරියො අහමෙවාති.

මහාමඞ්ගලජාතකං.

---

10. 16.

උට්ඨෙහි කණ්හාති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො මතපුත්තං කුටුම්බිකං ආරබ්භ කථෙසි. වත්ථු මට්ඨකුණ්ඩලිසදිසමෙව. ඉධ පන සත්ථා තං උපාසකං කිං උපාසක සොචසීති වත්වා ආම භන්තෙති වුත්තෙ උපාසක පොරාණකපණ්ඩිතා පණ්ඩිතානං කථං සුත්වා මතපුත්තං නානුසොචිංසූති වත්වා තෙන යාචිතො අතීතං ආහරි.

අතීතෙ උත්තරාපථෙ කංසභොගෙ අසිතඤ්ජනනගරෙ මහාකංසො නාම රාජා රජ්ජං කාරෙසි. තස්ස කංසො ච උපකංසො චාති ද්වෙ පුත්තා අහෙසුං. දෙවගබ්භා නාම එකා ධීතා. තස්සා ජාතදිවසෙ නෙමිත්තිකබ්‍රාහ්මණා එතිස්සා කුච්ඡියං නිබ්බත්තපුත්තො කංසගොත්තං කංසවංසං නාසෙස්සතීති ව්‍යාකරිංසු. රාජා බලවසිනෙහෙන ධීතරං නාසෙතුං නාසක්ඛි. භාතරො ජානිස්සන්තීති යාවතායුකං ඨත්වා කාලමකාසි. තස්මිං කාලකතෙ කංසො රාජා අහොසි. උපකංසො උපරාජා තෙ චින්තයිංසු සචෙ මයං භගිනිං නාසෙස්සාම ගාරය්හා භවිස්සාම එතං කස්සචි අදත්වා නිස්සාමිකං කත්වා පටිජග්ගිස්සාමාති තෙ එකථූණකං පාසාදං කාරෙත්වා තං තත්ථ වසාපෙසුං නන්දගොපා නාම තස්සා පරිචාරිකා අහොසි. අන්ධකවෙණ්හු නාම දාසො තස්සා සාමිකො ආරක්ඛමකාසි.

තදා උත්තරමධුරායං මහාසාගරො නාම රාජා රජ්ජං කාරෙති තස්ස සාගරො ච උපසාගරො චාති ද්වෙ පුත්තා අහෙසුං. තෙසු පිතු අච්චයෙන සාගරො රාජා අහොසි උපසාගරො උපරාජා සො උපකංසස්ස සහායකො එකාචරියකුලෙ එකතො උග්ගහිතසිප්පො සො භාතු අන්තෙපුරෙ දුබ්භිත්වා ගය්හමානො පලායිත්වා කංසභොගෙ උපකංසස්ස සන්තිකං අගමාසි. උපකංසො කංසරඤ්ඤො දස්සෙසි රාජා තස්ස මහන්තං යසං අදාසි.

සො රාජුපට්ඨානං ගච්ඡන්තො දෙවගබ්භාය නිවාසං එකථූණකපාසාදං දිස්වා කස්සෙසො නිවාසොති පුච්ඡිත්වා තං කාරණං සුත්වා දෙවගබ්භාය පටීබද්ධචිත්තො අහොසි. දෙවගබ්භාපි එකාදිවසං තං උපකංසෙන සද්ධිං රාජුපට්ඨානං ගච්ඡන්තං දිස්වා කො එසොති පුච්ඡිත්වා මහාසාගරස්ස පුත්තො උපසාගරො නාමාති නන්දගොපාය සන්තිකා සුත්වා තස්මිං පටිබද්ධචිත්තා අහොසි.

උපසාගරෙ නන්දගොපාය ලඤ්ජං දත්වා භගිණි සක්ඛිස්සසි මෙ දෙවගබ්භං දස්සෙතුන්ති ආහ. සා න එතං සාමි ගරුකන්ති වත්වා තං කාරණං දෙවගබ්භාය ආරොචෙසි. සා පකතියාව තස්මිං පටිබද්ධචිත්තා තං වචනං සුත්වා සාධූති සම්පටිච්ඡි නන්දගොපා උපසාගරස්ස සඤ්ඤං දත්වා රත්තිභාගෙ තං පාසාදං ආරොපෙසි සො දෙවගබ්භාය සද්ධිං සංවාසං කප්පෙසි.

අථ තෙසං පුනප්පුනසංවාසෙන දෙවගබ්භා ගබ්භං පටිලභි අපරභාගෙ තස්සා ගබ්භපතිට්ඨානං පාකටං අහොසි. භාතරො නන්දගොපං පුච්ඡිංසු සා අභයං යාචිත්වා තං අන්තරං කථෙසි. තං සුත්වා භගිණිං නාසෙතුං න සක්කා සචෙ ධීතරං විජායිස්සති තම්පි න නාසෙස්සාම සචෙ පන පුත්තො භවිස්සති නාසෙස්සාමාති චින්තෙත්වා දෙවගබ්භං උපසාගරස්සෙව අදංසු.

සා පරිපුණ්ණගබ්භා ධීතරං විජායි භාතරො සුත්වා හට්ඨතුට්ඨා තස්සා අඤ්ජනදෙවීති නාමං කරිංසු තෙසං ගොවඩ්ඪමානං නාම භොගගාමං අදංසු. උපසාගරො දෙවගබ්භං ගහෙත්වා ගොවඩ්ඪමානගාමෙ වසි. දෙවගබ්භාය පුනපි ගබ්භො පතිට්ඨාසි නන්දගොපාපි තං දිවසමෙව ගබ්භං පටිලභි තාසු පරිණතගබ්භාසු එකාදිවසමෙව දෙවගබ්භා පුත්තං විජායි නන්දගොපා ධීතරං. දෙවගබ්භා පුත්තස්ස නාසනභයෙන පුත්තං නන්දගොපාය රහස්සෙන පෙසෙත්වා තස්සා ධීතරං ආනාපෙසි. තස්සා විජාතභාවං භාතිකානං ආරොචෙසුං තෙ පුත්තං විජාතා ධීතරන්ති පුච්ඡිත්වා ධීතරන්ති වුත්තෙ තෙනහි පොසෙථාති ආහංසු. තෙනුපායෙන දෙවගබ්භා දසපුත්තෙ විජායි නන්දගොපා දසධීතරො. පුත්තා නන්දගොපාය සන්තිකෙ වඩ්ඪන්ති ධීතරො දෙවගබ්භාය තං අන්තරං කොචි න ජානාති.

දෙවගබ්භාය ජෙට්ඨපුත්තො වාසුදෙවො නාම අහොසි. දුතියො බලදෙවො නාම තතියො චන්දදෙවො නාම චතුත්ථො සුරියදෙවො පඤ්චමො අග්ගිදෙවො ඡට්ඨො වරුණදෙවො සත්තමො අජ්ජුනො අට්ඨමො පජ්ජුනො නවමො ඝතපණ්ඩිතො දසමො අංකුරො නාම අහොසි. තෙ අන්ධකවෙණ්හුදසපුත්තා දසභාතිකාති පාකටා අහෙසුං.

තෙ අපරභාගෙ වුද්ධිමන්වාය ථාමබලසම්පන්නා කක්ඛළඵරුසා හුත්වා විලොපං කාරෙන්තා චරන්ති. රඤ්ඤො ගච්ඡන්තෙ පණ්ණාකාරෙපි විලුම්පන්තෙව. මනුස්සා සන්නිපතිත්වා අන්ධකවෙණ්හුදසපුත්තා දසභාතිකා රට්ඨං විලුම්පන්තීති රාජඞ්ගණෙ උපක්කොසිංසු. රාජා අන්ධකවෙණ්හුං පක්කොසාපෙත්වා කස්මා පුත්තෙහි විලොපං කාරාපෙසීති තජ්ජෙසි. එවං දුතියම්පි තතියම්පි මනුස්සෙහි උපක්කොසෙ කතෙ රාජා තං තජ්ජෙසි.

සො මරණභයභීතො රාජානං අභයං යාචිත්වා දෙව එතෙ න මය්හං පුත්තා උපසාගරස්ස පුත්තාති අන්තරං ආරොචෙසි. රාජා භීතො කෙන තෙ උපායෙන ගණ්හාමාති අමච්චෙ පුච්ඡිත්වා එතෙ දෙව මල්ල

යුද්ධවිත්තකා නගරෙ යුද්ධං කාරෙත්වා තත්‍ථ තෙ යුද්ධමණ්ඩලං ආගතෙ ගාහාපෙත්වා මාරෙස්සාමාති වුත්තෙන චානුරඤ්ච මුට්ඨිකඤ්චාති ද්වෙ මල්ලෙ පොසෙත්වා ඉතො සත්තමෙ දිවසෙ යුද්ධං භවිස්සතීති නගරෙ භෙරිං චරාපෙත්වා රාජද්වාරෙ යුද්ධමණ්ඩලං සජ්ජාපෙත්වා අක්ඛවාටං කාරෙත්වා යුද්ධමණ්ඩලං අලඞ්කාරාපෙත්වා ධජපතාකා බන්ධාපෙසුං. සකලනගරං සංඛුබ්භි. චක්කාතිචක්කං මඤ්චාතිමඤ්චං බන්ධිංසු.

චානුරමුට්ඨිකා යුද්ධමණ්ඩලං ආගන්ත්වා වග්ගන්තා ගජ්ජන්තා අප්පොඨෙන්තා විචරිංසු. දසභාතිකාපි ආගන්ත්වා රජකවීථිං විලුම්පිත්වා වණ්ණසාටකෙ නිවාසෙත්වා ගන්ධාපණෙසු ගන්ධෙ මාලාකාරාපණෙසු මාලං විලුම්පිත්වා විලිත්තගත්තා මාලභාරිනො කතකණ්ණපූරා වග්ගන්තා ගජ්ජන්තා අප්පොඨෙන්තා යුද්ධමණ්ඩලං පවිසිංසු. තස්මිං ඛණෙ චානුරො අප්පොඨෙන්තො විචරති. බලදෙවො තං දිස්වා න නං හත්‍ථෙන ඵුසිස්සාමීති හත්‍ථිසාලතො මහන්තං හත්‍ථියොත්තං ආහරිත්වා වග්ගිත්වා ගජ්ජිත්වා යොත්තං ඛිපිත්වා චානුරං උදරෙ වෙඨෙත්වා ද්වෙ යොත්තකොටියො එකතො කත්වා වෙඨෙත්වා උක්ඛිපිත්වා සීසමත්‍ථකෙ භමෙත්වා භූමියං පොථෙත්වා බහි අක්ඛවාටෙ ඛිපි.

චානුරෙ මතෙ රාජා මුට්ඨිකමල්ලං ආණාපෙසි. සො උට්ඨාය වග්ගිත්වා ගජ්ජිත්වා අප්පොඨෙසි. බලදෙවො තං පොථෙත්වා අට්ඨීනි සඤ්චුණ්ණෙත්වා අමල්ලොම්හි අමල්ලොම්හීති වදන්තමෙව නාහං තව මල්ලභාවං වා අමල්ලභාවං වා ජානාමීති හත්‍ථෙ ගහෙත්වා භූමියං පොථෙත්වා ජීවිතක්ඛයං පාපෙත්වා බහි අක්ඛවාටෙ ඛිපි.

මුට්ඨිකො මරන්තො යක්ඛො හුත්වා තං ඛාදිතුං ලභිස්සාමීති පත්‍ථනං ඨපෙසි. සො කාළමත්තියඅටවියං නාම යක්ඛො හුත්වා නිබ්බත්ති. රාජා ගණ්හථ දසභාතිකචෙටකෙති උට්ඨහි. තස්මිං ඛණෙ වාසුදෙවො චක්කං ඛිපි තං ද්වින්නම්පි භාතිකානං සීසානි පාතෙසි. මහාජනො භීතතසිතො අවස්සයො නො හොථාති තෙසං පාදෙසු පතිත්වා නිපජ්ජි. තෙ ද්වෙ මාතුලෙ මාරෙත්වා අසිතඤ්ජනනගරෙ රජ්ජං ගහෙත්වා මාතාපිතරො තත්‍ථ කත්වා දසපි ජනා සකලජම්බුදීපෙ රජ්ජං ගණ්හිස්සාමාති නික්ඛමිත්වා අනුපුබ්බෙන කාළසෙනරඤ්ඤො නිවාසං අයොජ්ඣනගරං ගන්ත්වා නගරං පරික්ඛිපිත්වා ඨිතරුක්ඛගහණං විද්ධංසෙත්වා පාකාරං භින්දිත්වා රාජානං ගහෙත්වා තං රජ්ජං අත්තනො හත්‍ථගතං කත්වා ද්වාරවතිං සම්පාපුණිංසු. තස්ස පන නගරස්ස එකතො සමුද්දො එකතො පබ්බතො අමනුස්සපරිග්ගහිතං කිර තං අහොසි.

තස්ස ආරක්ඛං කත්වා ඨිතයක්ඛො පච්චාමිත්තෙ දිස්වා ගද්‍රභවෙසෙන ගද්‍රභරවං රවති තස්මිං ඛණෙ යක්ඛානුභාවෙන සකලනගරං උප්පතිත්වා සමුද්දමජ්ඣෙ එකස්මිං දීපකෙ තිට්ඨති. පච්චාමිත්තෙසු ගතෙසු පුනාගන්ත්වා සකට්ඨානෙයෙව පතිට්ඨාති. තදාපි සො ගද්‍රභො තෙසං දසන්නං භාතිකානං ආගමනං ඤත්වා ගද්‍රභරවං රවි. නගරං උප්පතිත්වා දීපකෙ පතිට්ඨාය තෙසු නගරං අදිස්වා නිවත්තෙසු පුනාගන්ත්වා සකට්ඨානෙ පතිට්ඨහි.

තෙ පුන නිවත්තිංසු. පුන ගද්‍රභො තථෙව අකාසි. තෙ ද්වාරවතීනගරෙ රජ්ජං ගණ්හිතුං අසක්කොන්තා කණ්හදීපායනස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා වන්දිත්වා භන්තෙ මයං ද්වාරවතීරජ්ජං ගහෙතුං න සක්කොම එකං නො උපායං කරොථාති පුච්ඡිත්වා පරිඛාපිට්ඨියං අසුකස්මිං නාම ඨානෙ ගද්‍රභො චරති සො අමිත්තෙ දිස්වා විරවති තස්මිං ඛණෙ නගරං උප්පතිත්වා ගච්ඡති තුම්හෙ තස්ස පාදෙ ගණ්හථ අයං වො නිප්ඵජ්ජනුපායොති වුත්තෙ තාපසං වන්දිත්වා දසපි ජනා ගද්‍රභස්ස පාදෙසු පතිත්වා සාමි ඨපෙත්වා තුම්හෙ අඤ්ඤො අම්හාකං අවස්සයො නත්ථි අම්හාකං නගරං ගණ්හනකාලෙ මා රවිත්ථාති යාචිංසු න සක්කා මයා න විරවිතුං තුම්හෙ පන පඨමතරං ආගන්ත්වා චත්තාරො ජනා මහන්තානි අයනඞ්ගලානි ආදාය චතූසු නගරද්වාරෙසු මහන්තෙ අයඛාණුකෙ භූමියං කොට්ටෙත්වා නගරස්ස උප්පතනකාලෙ නඞ්ගලෙ ගහෙත්වා නඞ්ගලාබද්ධං අයසඞ්ඛලිකං අයඛාණුකෙ බන්ධෙය්‍යාථ නගරං උප්පතිතුං න සක්ඛිස්සතීති ආහ.

තෙ සාධූති වත්වා තස්මිං අවිරවන්තෙයෙව නඞ්ගලානි ආදාය චතූසු නගරද්වාරෙසු ඛාණුකෙ භූමියං ආකොටෙත්වා අට්ඨංසු. තස්මිං ඛණෙ ගද්‍රභො රවි නගරං උප්පතිතුං ආරභි. චතූසු ද්වාරෙසු ඨිතා චතූහි අයනඞ්ගලෙහි ගහෙත්වා නඞ්ගලාබද්ධා අයසඞ්ඛලිකා ඛාණුකෙසු බන්ධිංසු නගරං උප්පතිතුං නාසක්ඛි. දසභාතිකා තතො නගරං පවිසිත්වා රාජානං මාරෙත්වා රජ්ජං ගණ්හිංසු.

එවං තෙ සකලජම්බුදීපෙ තෙසට්ඨියා නගරසහස්සෙසු සබ්බරාජානො චක්කෙන ජීවිතක්ඛයං පාපෙත්වා ද්වාරවතියං වසමානා රජ්ජං දසකොට්ඨාසෙ කත්වා විභජිංසු. භගිනිං පන අඤ්ජනදෙවිං න සරිංසු. තතො පුන එකාදසකොට්ඨාසෙ කරොමාති වුත්තෙ අංකුරො මම කොට්ඨාසං තස්සා දෙථ අහං වොහාරං කත්වා ජීවිස්සාමි කෙවලං තුම්හෙ අත්තනො ජනපදෙ මය්හං සුඞ්කං විස්සජ්ජෙථාති ආහ. තෙ සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා තස්ස කොට්ඨාසං භගිනියා දත්වා සද්ධිං තාය නව රාජානො ද්වාරවතියං වසිංසු අඞ්කුරො පන වාණිජ්ජං අකාසි.

එවං තෙසු අපරාපරං පුත්තධීතාහි වඩ්ඪමානෙසු අද්ධානං ගතෙ මාතාපිතරො කාලමකංසු. තදා කිර මනුස්සානං වීසතිවස්සසහස්සායුකාලො හොති තදා වාසුදෙව මහාරාජස්ස එකො පියපුත්තකො කාලමකාසි. රාජා සොකපරෙතො සබ්බකිච්චානි පහාය මඤ්චස්ස අටනිං පරිග්ගහෙත්වා විලපන්තො නිපජ්ජි. තස්මිං කාලෙ ඝතපණ්ඩිතො චින්තෙසි ඨපෙත්වා මං අඤ්ඤො මම භාතු සොකං හරිතුං සමත්ථො නාම නත්ථි උපායෙනස්ස සොකං හරිස්සාමීති සො උම්මත්තකවෙසං ගහෙත්වා සසං මෙ දෙථ සසං මෙ දෙථාති ආකාසං උල්ලොකෙන්තො සකලනගරං විචරි. ඝතපණ්ඩිතො උම්මත්තකො ජාතොති සකලනගරං සංඛුභි. තස්මිං කාලෙ රොහිණෙය්‍යො නාම අමච්චො වාසුදෙවරඤ්ඤො සන්තිකං ගන්ත්වා තෙන සද්ධිං කථං සමුට්ඨාපෙන්තො පඨමං ගාථමාහ.

උට්ඨෙහි කණ්හ කිං සෙසි කො අත්ථො සුපිනෙන තෙ,
යොපි තුය්හං සකො භාතා හදයං චක්ඛුඤ්ච දක්ඛිණං,
තස්ස වාතා බලීයන්ති ඝතො ජප්පති කෙසවාති.

තත්ථ **කණ්හාති** ගොත්තෙනාලපති කණ්හායනගොත්තො කිරෙස. **කො අත්ථොති** කතරා නාම වුඩ්ඪි. **හදයං චක්ඛුඤ්ච දක්ඛිණන්ති** හදයෙන චෙව දක්ඛිණචක්ඛුනා ච සමානොති අත්ථො. **තස්ස වාතා බලීයන්තීති** තස්ස හදයං අපස්මාරවාතා අවත්ථරන්තීති අත්ථො. **ජප්පතීති** සසං මෙ දෙථාති විප්පලපති. **කෙසවාති** සො කිර කෙසසොභනතාය කෙසවොති පඤ්ඤායිත්ථ තෙන තං නාමෙන ආලපති.

එවං අමච්චෙන වුත්තෙ තස්ස උට්ඨිතභාවං ඤත්වා සත්ථා අභිසම්බුද්ධො හුත්වා දුතියං ගාථමාහ.

තස්ස තං වචනං සුත්වා රොහිණෙය්‍යස්ස කෙසවො,
තරමානරූපො වුට්ඨාසි භාතුසොකෙන අට්ටිතොති.

රාජා වුට්ඨාය සීඝං පාසාදා ඔතරිත්වා ඝතපණ්ඩිතස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා උභොසු හත්ථෙසු දළ්හං ගහෙත්වා තෙන සද්ධිං සල්ලපන්තො තතියං ගාථමාහ.

කින්නු උම්මත්තරූපොව කෙවලං ද්වාරකං ඉමං,
සසො සසොති ලපසි කො නු තෙ සසමාහරීති.

තත්ථ **කෙවලං ද්වාරකං ඉමන්ති** කස්මා උම්මත්තකො විය හුත්වා සකලං ඉමං ද්වාරවතීනගරං විචරන්තො සසො සසොති ලපසි කො තව සසං හරි කෙන තෙ සසො ගහිතොති පුච්ඡති.

සො රඤ්ඤා එවං වුත්තෙපි පුනප්පුන තදෙව වචනං වදති රාජා පුන ද්වෙ ගාථා අභාසි.

සොවණ්ණමයං මණිමයං අථවා රූපියාමයං,
සඞ්ඛසිලාපවාළමයං කාරයිස්සාමි තෙ සසං.

සන්ති අඤ්ඤෙපි සසකා අරඤ්ඤෙ වනගොචරා,
තෙපි තෙ ආනයිස්සාමි කීදිසං සසමිච්ඡසීති.

තත්‍රායං සඞ්ඛෙපත්ථො-එතෙසු සුවණ්ණමයාදීසු යං ඉච්ඡසි තං වද අහං තෙ කාරෙත්වා දස්සාමි අථාපි තෙ න රොචෙසි අඤ්ඤෙපි අරඤ්ඤෙ වනගොචරා සසකා අත්ථි තෙ ආනයිස්සාමි වද භද්‍රමුඛ කීදිසං සසමිච්ඡසීති.

රඤ්ඤො කථං සුත්වා පණ්ඩිතො ඡට්ඨං ගාථමාහ.

නාහමෙතං ඉච්ඡාමි යෙ සසා පඨවිංසිතා,
චන්දතො සසමිච්ඡාමි තමෙම ඔහර කෙසවාති.

තත්ථ **ඔහරාති** ඔතාරෙහි.

රාජා තස්ස කථං සුත්වා නිස්සංසයං මෙ භාතා උම්මත්තකො ජාතොති දොමනස්සප්පත්තො සත්තමං ගාථමාහ.

සො නූන මධුරං ඤාති ජීවිතං විජහිස්සසි,
අපත්ථියං යො පත්ථයසි චන්දතො සසමිච්ඡසීති.

තත්ථ **ඤාතීති** කණිට්ඨං ආලපන්තො ආහ–ඉදං වුත්තං හොති තාත මය්හං පියඤාති සො ත්වං නූන අතිමධුරං අත්තනො ජීවිතං ජහිස්සසි යො අපත්ථෙතබ්බං පත්ථෙසීති.

ඝතපණ්ඩිතො රඤ්ඤො වචනං සුත්වා නිච්චලො ඨත්වා භාතික ත්වං චන්දතො සසකං පත්ථෙන්තස්ස තං අලභිත්වා ජීවිතක්ඛයභාවං ජානන්තො කිං කාරණා මතපුත්තං අනුසොචසීති වත්වා අට්ඨමං ගාථමාහ.

එවං චෙ කණ්හ ජානාසි යදඤ්ඤමනුසාසසි,
කස්මා පුරෙ මතං පුත්තං අජ්ජාපිමනුසොචසීති.

තත්ථ **එවන්ති** ඉදං අලබ්භනෙය්‍යට්ඨානං නාම න පත්ථෙතබ්බන්ති යදි එවං ජානාසි. **යදඤ්ඤමනුසාසසීති** එවං ජානන්තොව යදි අඤ්ඤෙ අනුසාසසීති අත්ථො. **පුරෙති** අථ කස්මා ඉතො චතුමාසමත්ථකෙ මතං පුත්තං අජ්ජාපි අනුසොචසීති වදති.

ඉති සො අන්තරවීථියං ඨිතකොව භාතික අහං තාව පඤ්ඤායමානං පත්ථෙමි ත්වං පන අපඤ්ඤායමානස්ස සොචසීති වත්වා තස්ස ධම්මං දෙසෙන්තො පුන ද්වෙ ගාථා අභාසි.

යං න ලබ්භා මනුස්සෙන අමනුස්සෙන වා පුන,
ජාතො මෙ මා මරී පුත්තො කුතො ලබ්භා අලබ්භියං.

න මන්තා මූලභෙසජ්ජ ඔසධෙහි ධනෙන වා,
සක්කා ආනයිතුං කණ්හ යං පෙතමනුසොචසීති.

තත්ථ **යන්ති** භාතික යං එතං ජාතො මෙ පුත්තො මා මරීති මනුස්සෙන වා දෙවෙන වා පුන න ලබ්භා න සක්කා ලද්ධුං තං ත්වං පත්ථෙසි තං පනෙතං කුතො ලබ්භා කෙන කාරණෙන සක්කා ලද්ධුං න සක්කාති දීපෙති කස්මා යස්මා අලබ්භියං අලබ්භනෙය්‍යට්ඨානං හි නාමෙතන්ති අත්ථො. **මන්තාති** මන්තප්පයොගෙන. **මූලභෙසජ්ජාති** මූලභෙසජ්ජෙන. **ඔසධෙහීති** නානාවිධඔසධෙහි. **ධනෙන වාති** කොටිසතසඞ්ඛෙනාපි ධනෙන වා. ඉදං වුත්තං හොති යන්තං පෙතමනුසොචසි එතෙහි මන්තප්පයොගාදීහිපි තං ආනෙතුං න සක්කාති.

රාජා තං සුත්වා යුත්තං තාත සල්ලක්ඛිතං මෙ, මම සොකහරණත්ථාය තයා ඉදං කතන්ති ඝතපණ්ඩිතං වණ්ණෙන්තො චතස්සො ගාථා අභාසි.

යස්ස එතාදිසා අස්සු අමච්චා පුරිසපණ්ඩිතා
යථා නිජ්ඣාපයෙ අජ්ජ ඝතො පුරිසපණ්ඩිතො,

ආදිත්තං වත මං සන්තං ඝතසිත්තං ව පාවකං,
වාරිනා විය ඔසිඤ්චිං සබ්බං නිබ්බාපයෙ දරං.

අබ්බහී වත මෙ සල්ලං යමාසි හදයනිස්සිතං,
යො මෙ සොකපරෙතස්ස පුත්තසොකං අපානුදි.

සොහං අබ්බූළ්හසල්ලොස්මි වීතසොකො අනාවිලො,
න සොචාමි න රොදාමි තව සුත්වාන මාණවාති.

තත්ථ පඨමගාථායං සඞ්ඛෙපත්ථො-**ඝටො** යෙනකාරණෙන **අජ්ජ** මං පුත්තසොකපරෙතං **ඝතො පුරිසපණ්ඩිතො** සොකහරණත්ථාය නිජ්ඣාපෙසි බොධෙසි **යස්ස** අඤ්ඤස්සාපි **එතාදිසා පුරිසපණ්ඩිතා අමච්චා අස්සු** තස්ස කුතො සොකොති. සෙසගාථා වුත්තත්ථායෙව. අවසානෙ:-

එවං කරොන්ති සප්පඤ්ඤා යෙ හොන්ති අනුකම්පකා,
නිවත්තයන්ති සොකම්හා ඝතො ජෙට්ඨංව භාතරන්ති

අයං අභිසම්බුද්ධගාථා වුත්තත්ථායෙව.

එවං ඝතකුමාරෙන විසොකෙ කතෙ වාසුදෙවෙ රජ්ජමනුසාසන්තෙ දීඝස්ස අද්ධුනො අච්චයෙන දසභාතිකපුත්තා කුමාරා චින්තයිංසු කණ්හදීපායනො දිබ්බචක්ඛුකොති වදන්ති වීමංසිස්සාම තාව නන්ති තෙ එකං දහරකුමාරං අලඞ්කරිත්වා ගබ්භිණියාකාරෙන දස්සෙත්වා උදරෙ මසූරකං බන්ධිත්වා තස්ස සන්තිකං නෙත්වා භන්තෙ අයං කුමාරිකා කිං විජායිස්සතීති පුච්ඡිංසු. තාපසො දසභාතිකරාජූනං විනාසකාලො පත්තො මය්හං නු ඛො ආයුසඞ්ඛාරො කීදිසොති ඔලොකෙන්තො අජ්ජෙව මෙ මරණං භවිස්සතීති ඤත්වා කුමාරා ඉමිනා තුම්හාකං කො අත්ථොති වත්වා සත්තමෙ දිවසෙ ඛදිරඝටිකං විජායිස්සති තාය වාසුදෙවකුලං නස්සිස්සති අපි ඛො පන තුම්හෙ තං ඛදිරඝටිකං ගහෙත්වා ඣාපෙත්වා ඡාරිකං නදියං පක්ඛිපෙය්‍යාථාති ආහ.

අථ නං තෙ කූටජටිල පුරිසො විජායන්තො නාම නත්ථීති වත්වා තන්තරජ්ජුකං නාම කාරණං කත්වා තත්ථෙව ජීවිතක්ඛයං පාපෙසුං. රාජානො කුමාරෙ පක්කොසෙත්වා කිං කාරණා තාපසං මාරයිත්ථාති පුච්ඡිත්වා සබ්බං සුත්වා භීතා තස්ස ආරක්ඛං දත්වා සත්තමෙ දිවසෙ තස්ස කුච්ඡිතො නික්ඛන්තං ඛදිරඝටිකං ඣාපෙත්වා ඡාරිකං නදියං පක්ඛිපිංසු සා නදියා වුය්හමානා මුඛද්වාරෙ එකපස්සෙ ලග්ගි. තතො එරකං නිබ්බත්ති.

අථෙකදිවසං තෙ රාජානො සමුද්දකීළිකං කීළිස්සාමාති මුඛද්වාරං ගන්ත්වා මහාමණ්ඩපං කාරෙත්වා අලඞ්කතමණ්ඩපෙ ඛාදන්තා පිවන්තා කෙළිවසෙනෙව පවත්තහත්ථපාදපරාමසා ද්විධා භිජ්ජිත්වා මහාකලහං කරිංසු. අථෙකො අඤ්ඤං මුග්ගරං අලභන්තො එරකවනතො එකං එරකපත්තං ගණ්හි. තං ගහිතමත්තමෙව ඛදිරමුසලං අහොසි. සො තෙන මහාජනං පොථෙති. අථඤ්ඤෙහි සබ්බෙහි ගහිතගහිතං මුසලමෙව අහොසි. තෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං පහරිත්වා විනාසං පාපුණිංසු.

තෙසු විනස්සන්තෙසු වාසුදෙවො බලදෙවො භගිනී අඤ්ජනදෙවී පුරොහිතොති චත්තාරො ජනා රථං අභිරූහිත්වා පලායිංසු. සෙසා සබ්බෙපි විනට්ඨා. තෙපි චත්තාරො රථෙන පලායන්තා කාලමත්තිකාටවිං පාපුණිංසු. සො මුට්ඨිකමල්ලො පත්ථනං කත්වා යක්ඛො හුත්වා තත්ථ නිබ්බත්තො බලදෙවස්ස ආගතභාවං ඤත්වා තත්ථ ගාමං මාපෙත්වා මල්ලවෙසං ගහෙත්වා කො යුජ්ඣිතුකාමොති වග්ගන්තො ගජ්ජන්තො අප්ඵොටෙන්තො විචරි. බලදෙවො තං දිස්වාව භාතික අහං ඉමිනා සද්ධිං යුජ්ඣිස්සාමීති වත්වා වාසුදෙවෙ වාරෙන්තෙ වාරෙන්තෙයෙව රථා ඔරුය්හ තස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා අප්ඵොටෙසි.

අථ නං සො පසාරිතහත්ථෙයෙව ගහෙත්වා මූලකන්දං විය ඛාදි. වාසුදෙවො තස්ස මතභාවං ඤත්වා භගිනිඤ්ච පුරොහිතඤ්ච ආදාය සබ්බරත්තිං ගන්ත්වා සුරියොදයෙ එකං පච්චන්තගාමං පත්වා ආහාරං පචිත්වා ආහරථාති භගිනිං ච පුරොහිතං ච ගාමං පහිණිත්වා සයං එකස්මිං ගච්ඡන්තරෙ පටිච්ඡන්නො නිපජ්ජි. අථ නං ජරා නාම එකො ලුද්දො ගච්ඡං චලන්තං දිස්වා සූකරො එත්ථ භවිස්සතීති සඤ්ඤාය සත්තිං ඛිපිත්වා පාදෙ විජ්ඣිත්වා කො මං විජ්ඣීති වුත්තෙ මනුස්සස්ස විද්ධභාවං ඤත්වා භීතො පලායිතුං ආරභි.

රාජා සතිං පච්චුපට්ඨපෙත්වා උට්ඨාය මාතුල මා භායි එහීති පක්කොසිත්වා ආගතං කොසි නාම ත්වන්ති පුච්ඡිත්වා අහං සාමි ජරා නාමොති වුත්තෙ ජරාය විද්ධො මරිස්සතීති කිර මං පොරාණා ව්‍යාකරිංසු නිස්සංසයං අජ්ජ මයා මරිතබ්බන්ති ඤත්වා මාතුල මා භායි එහි පහාරම්මෙ බන්ධාහීති තෙන පහාරමුඛං බන්ධාපෙත්වා තං උය්‍යොජෙසි. බලවවෙදනා පවත්තිංසු. ඉතරෙහි ආභතං ආහාරං පරිභුඤ්ජිතුං නාසක්ඛි.

අථ තෙ ආමන්තෙත්වා අජ්ජ අහං මරිස්සාමි තුම්හෙ පන සුඛුමාලා අඤ්ඤං කම්මං කත්වා ජීවිතුං න සක්ඛිස්සථ ඉමං විජ්ජං සික්ඛථාති එකං විජ්ජං සික්ඛාපෙත්වා තෙ උය්‍යොජෙත්වා තත්ථෙව ජීවිතක්ඛයං පාපුණි. එවං අඤ්ජනදෙවිං ඨපෙත්වා සබ්බෙව විනාසං පාපුණිංසූති.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා උපාසක එවං පොරාණකපණ්ඩිතා පණ්ඩිතානං කථං සුත්වා අත්තනො පුත්තසොකං හරිංසු මා චින්තයීති වත්වා සච්චානි පකාසෙත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. උපාසකො සච්චපරියොසානෙ සොතාපත්තිඵලෙ පතිට්ඨහි. තදා රොහිණෙය්‍යො ආනන්දො අහොසි, වාසුදෙවො සාරිපුත්තො. අවසෙසා බුද්ධපරිසා. ඝතපණ්ඩිතො අහමෙවාති.

ඝතජාතකං.

දසකනිපාතවණ්ණනා නිට්ඨිතා.

---

11. 1.

තස්ස නාගස්ස විප්පවාසෙනාති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො මාතිපොසකභික්ඛුං ආරබ්භ කථෙසි. පච්චුප්පන්නවත්ථුං සාමජාතකවත්ථුසදිසං. සත්ථා පන භික්ඛූ ආමන්තෙත්වා මා භික්ඛවෙ එතං භික්ඛුං උජ්ඣායිත්ථ' පොරාණකපණ්ඩිතා තිරච්ඡානයොනියං නිබ්බත්තාපි මාතරා වියුත්තා සත්තාහං නිරාහාරතාය සුස්සමානා රාජාරහං භොජනං ලභිත්වාපි මාතරං විනා න භුඤ්ජිස්සාමාති මාතරං දිස්වාව ගොචරං ගණ්හිංසූති වත්වා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තෙ රජ්ජං කාරෙන්තෙ බොධිසත්තො හිමවන්තප්පදෙසෙ හත්ථියොනියං නිබ්බත්තිත්වා සබ්බසෙතො අහොසි අභිරූපො අසීතිහත්ථිසහස්සපරිවාරො. මාතා පනස්ස අන්ධා සො මධුර මධුරානි ඵලාඵලානි හත්ථීනං දත්වා මාතුසන්තිකං පෙසෙති හත්ථී තස්සා අදත්වා අත්තනාව ඛාදන්ති. සො පරිගණ්හන්තො තං පවත්තිං සුත්වා යූථං ඡඩ්ඩෙත්වා මාතරං මෙ පොසෙස්සාමීති රත්තිභාගෙ අඤ්ඤෙසං හත්ථීනං අජානන්තානං මාතරං ගහෙත්වා චණ්ඩොරණපබ්බතපාදං ගන්ත්වා එකං නළිනිං උපනිස්සාය ඨිතාය පබ්බතගුහාය මාතරං ඨපෙත්වා පොසෙසි. අථෙකො බාරාණසීවාසී වනචරකො මග්ගමූළ්හො දිසං වවත්ථපෙතුං අසක්කොන්තො මහන්තෙන සද්දෙන පරිදෙවි.

බොධිසත්තො තස්ස සද්දං සුත්වා අයං පුරිසො අනාථො න ඛො පන මෙතං පතිරූපං යං එස මයි ඨිතෙ ඉධ විනස්සෙය්‍යාති තස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා තං භයෙන පලායන්තං දිස්වා අම්භො පුරිස නත්ථි තෙ මං නිස්සාය භයං මා පලායි කස්මා ත්වං පරිදෙවන්තො විචරසීති පුච්ඡිත්වා සාමි අහං මග්ගමූළ්හො අජ්ජ මෙ සත්තමො දිවසොති වුත්තෙ භො පුරිස මා භායි අහං තං මනුස්සපථෙ ඨපෙස්සාමීති තං අත්තනො පිට්ඨියං නිසීදාපෙත්වා අරඤ්ඤා නීහරිත්වා නිවත්ති. සොපි පාපො අහං නගරං ගන්ත්වා රඤ්ඤො ආරොචෙස්සාමීති රුක්ඛසඤ්ඤං පබ්බතසඤ්ඤං කරොන්තොව නික්ඛමිත්වා බාරාණසිං අගමාසි.

තස්මිං කාලෙ රඤ්ඤො මඞ්ගලහත්ථී කාලමකාසි. රාජා සචෙ කොචි කත්ථචි ඔපවය්හං කාතුං යුත්තරූපො හත්ථී දිට්ඨො අත්ථි සො ආචික්ඛතූති. භෙරිං චරාපෙසි. සො පුරිසො රාජානං උපසඞ්කමිත්වා මයා දෙව තුම්හාකං ඔපවය්හො භවිතුං යුත්තරූපො සබ්බසෙතො සීලවා හත්ථිරාජා දිට්ඨො අහං මග්ගං දෙසෙස්සාමි මයා සද්ධිං හත්ථාචරියෙ පෙසෙත්වා තං ගණ්හාපෙථාති ආහ.

රාජා සාධූති ඉමං මග්ගදෙසකං කත්වා අරඤ්ඤං ගන්ත්වා ඉමිනා වුත්තං හත්ථිනාගං ආනෙථාති තෙන වනචරකෙන සද්ධිං මහන්තෙන පරිවාරෙන හත්ථාචරියං පෙසෙසි. සො තෙන සද්ධිං ගන්ත්වා බොධිසත්තං නළිනිං පවිසිත්වා ගොචරං ගණ්හන්තං පස්සි. බොධිසත්තොපි හත්ථාචරියං දිස්වා ඉදං භයං න අඤ්ඤතො උප්පන්නං තස්ස පුරිසස්ස සන්තිකා උප්පන්නං භවිස්සති අහං ඛො පන මහාබලො

හත්ථිසහස්සම්පි විද්ධංසෙතුං සමත්ථො පහොමි කුජ්ඣිත්වා සරට්ඨකං සෙනාවාහනං නාසෙතුං සචෙ කුජ්ඣිස්සාමි සීලං මෙ භිජ්ජිස්සති තස්මා අජ්ජ සත්තීහි කොට්ටියමානොපි න කුජ්ඣිස්සාමීති අධිට්ඨාය සීසං නාමෙත්වා නිච්චලො අට්ඨාසි.

හත්ථාචරියො පදුමසරං ඔතරිත්වා තස්ස ලක්ඛණසම්පත්තිං දිස්වා එහි පුත්තාති රජතදාමසදිසාය සොණ්ඩාය ගහෙත්වා සත්තමෙ දිවසෙ බාරාණසිං පාපුණි. බොධිසත්තමාතා පුත්තෙන අනාගච්ඡන්තෙන පුත්තො මෙ රාජමහාමත්තෙහි නීතො භවිස්සති ඉදානි තස්ස විප්පවාසෙන අයං වනසණ්ඩො වඩ්ඪිස්සතීති පරිදෙවමානා ඉමා ගාථා අභාසි.

තස්ස නාගස්ස විප්පවාසෙන
විරූළ්හා සල්ලකී ච කුටජා ච,
කුරුවින්දකරවරාභිසසාමා
නිවාතෙ පුප්ඵිතා ච කණිකාරා.

කොචිදෙව සුවණ්ණකායූරා
නාගරාජං භරන්ති පිණ්ඩෙන,
යත්ථ රාජා රාජකුමාරො වා
කවචමභිහෙස්සති අසම්භීතොති.

තත්ථ **විරූළ්හාති** වඩ්ඪිතා නාම නත්ථෙත්ථ සංසයොති අසංසයවසෙන වදමාහ. **සල්ලකී ච කුටජා චාති** ඉන්දසාලරුක්ඛා කුටජරුක්ඛා ච. **කුරුවින්ද කරවරා භිසසාමාති** කුරුවින්දරුක්ඛා ච කරවර නාමකානි මහාතිණානි ච භිසානි ච සාමාකා චාති අත්ථො. එතෙ ච **සබ්බෙ** ඉදානි වඩ්ඪිස්සන්තීති පරිදෙවති. **නිවාතෙති** පබ්බතපාදෙ. **පුප්ඵිතාති** මම පුත්තෙන සාඛා භඤ්ජිත්වා අඛාදියමානා කණිකාරාපි පුප්ඵිතා විය වඩ්ඪිතා භවිස්සන්තීති වුත්තං හොති. **කොචිදෙවාති** කත්ථචි දෙව ගාමෙ වා නගරෙ වා. **සුවණ්ණකායූරාති** සුවණ්ණාභරණා රාජරාජමහාමත්තා. **භරන්ති පිණ්ඩෙනාති** අජ්ජ මාතුපොසකං නාගරාජං රාජාරහස්ස භොජනස්ස සුවඩ්ඪිතෙන පිණ්ඩෙන පොසෙන්ති. **යත්ථාති** යස්මිං නාගරාජෙ රාජා නිසීදිත්වා **කවචමභිහෙස්සතීති** සඞ්ගාමං පවිසිත්වා පච්චාමිත්තානං කවචං අභිහනිස්සති භින්දිස්සති. ඉදං වුත්තං හොති- යත්ථ මම පුත්තෙ නිසින්නො රාජා වා රාජකුමාරො වා අසම්භීතො හුත්වා පච්චාමිත්තානං කවචං හනිස්සති තං මය්හං නාගරාජානං සුවණ්ණාභරණා අජ්ජ පිණ්ඩෙන භරන්තීති.

හත්ථාචරියොපි අන්තරාමග්ගෙව රඤ්ඤො සාසනං පෙසෙසි. රාජා නගරං අලඞ්කාරාපෙසි. හත්ථාචරියො බොධිසත්තං කතගන්ධපරිභණ්ඩං අලඞ්කතපටියත්තං හත්ථිසාලං නෙත්වා විත්‍රසාණියා පරික්ඛිපාපෙත්වා රඤ්ඤො ආරොචෙසි. රාජා නානග්ගරසභොජනං ආදාය ගන්ත්වා බොධිසත්තස්ස දාපෙසි. සො මාතරං විනා ගොචරං න ගණ්හිස්සාමීති පිණ්ඩං න ගණ්හි. අථ නං යාචන්තො රාජා තතියං ගාථමාහ.

ගණ්හාහි නාග කබලං මා නාග කිසකො භව,
බහූනි රාජකිච්චානි යානි නාග කරිස්සසීති.

තං සුත්වා බොධිසත්තො චතුත්ථං ගාථමාහ.

සා නූන සා කපණිකා අන්ධා අපරිනායිකා,
ඛාණුං පාදෙන ඝට්ටෙති ගිරිංචණ්ඩොරණංපතීති.

තත්ථ සා නූනාති මහාරාජ නූන සා එසා කපණිකාති පුත්ත වියොගෙන කපණා. ඛාණුන්ති තත්ථ තත්ථ පතිතං රුක්ඛකලිඞ්ගරං. ඝට්ටෙතීති පරිදෙවමානා තත්ථ තත්ථ පාදෙන පොථෙන්තී නූනපාදෙන ගිරිංචණ්ඩොරණංපතීති චණ්ඩොරණපබ්බතාභිමුඛී පබ්බතපාදෙ පරිඑතමානාති අත්ථො. අථ නං රාජා පුච්ඡන්තො පඤ්චමං ගාථමාහ.

කානු තෙ සා මහානාග අන්ධා අපරිනායිකා,
ඛාණුං පාදෙන ඝට්ටෙති ගිරිං චණ්ඩොරණංපතීයි.

බොධිසත්තො ඡට්ඨං ගාථමාහ.

මාතා මෙ සා මහාරාජ අන්ධා අපරිනායිකා,
ඛාණුං පාදෙන ඝට්ටෙති ගිරිං චණ්ඩොරණංපතීති.

රාජා ඡට්ඨගාථාය තමත්ථං සුත්වා මුඤ්චාපෙන්තො සත්තමං ගාථමාහ.

මුඤ්චථෙතං මහානාගං යොයං භරති මාතරං,
සමෙතු මාතරා නාගො සහ සබ්බෙහි ඤාතිභීති.

තත්ථ යොයං භරතීති අයං නාගො අහං මහාරාජ අන්ධමාතරං පොසෙමි මයා විනා මය්හං මාතා ජීවිතක්ඛයං පාපුණිස්සති නාය විනා මය්හං ඉස්සරියෙන අත්ථො නත්ථි අජ්ජ මෙ මාතු ගොචරං අගණ්හන්තියා සත්තමො දිවසොති වදති තස්මා යො අයං මාතරං භරති එතං මහානාගං ඛිප්පං මුඤ්චථ. සබ්බෙහි ඤාතිභීති සද්ධිං එස මාතරා සමෙතු සමාගච්ඡතූති.

අට්ඨමනවමා අභිසම්බුද්ධගාථා හොන්ති.

මුත්තොච බන්ධනා නාගො කාසිරාජෙන පෙසිතො,
මුහුත්තං විස්සමිත්වාන අගමා යෙන පබ්බතො.
තතො සො නලිනිං ගන්ත්වා සීතං කුඤ්ජරසෙවිතං,
සොණ්ඩාය උදකමාහත්වා මාතරං අභිසිඤ්චථාති.

සො කිර නාගො බන්ධනා මුත්තො ථොකං විස්සමිත්වා රඤ්ඤො දසරාජධම්මගාථාය ධම්මං දෙසෙත්වා අප්පමත්තො හොහි මහාරාජාති ඔවාදං දත්වා මහාජනෙන ගන්ධමාලාදීහි පූජියමානො නගරා නික්ඛමිත්වා තදහෙව තං පදුමසරං පත්වා මම මාතරං ගොචරං ගාහාපෙත්වාව සයං ගණ්හිස්සාමීති බහුං භිසමුළාලං ආදාය සොණ්ඩපූරං උදකං ගහෙත්වා ගුහාලෙණතො නික්ඛමිත්වා ගුහාද්වාරෙ නිසින්නාය මාතු සන්තිකං ගන්ත්වා සත්තාහං නිරාහාරතාය මාතුසරීරස්ස ඵස්සපටිලාභත්ථං උපරි උදකං සිඤ්චි. තමත්ථං ආවිකරොන්තො සත්ථා වෙ ගාථා අභාසි.

බොධිසත්තමාතාපි දෙවො වස්සතීති සඤ්ඤාය තං අක්කොසන්තී දසමං ගාථමාහ.

කොයං අනරියො දෙවො අකාලෙනපි වස්සති,
ගතො මෙ අත්‍රජො පුත්තො යො මය්හං පරිචාරකොති.

තත්ථ අත්‍රජොති අත්තතො ජාතො.

අථ නං සමස්සාසෙන්තො බොධිසත්තො එකාදසමං ගාථමාහ.

උට්ඨෙහි අම්ම කිං සෙසි ආගතො ත්‍යාහමත්‍රජො,
මුත්තොම්හි කාසිරාජෙන වෙදෙහෙන යසස්සිනාති.

තත්ථ ආගතො ත්‍යාහන්ති ආගතො තෙ අහං. වෙදෙහෙනාති ඤාණසම්පන්නෙන. යසස්සිනාති මහාපරිවාරෙන තෙන රඤ්ඤා මඞ්ගලහත්ථිභාවාය ගහිතොපි අහං මුත්තො ඉදානි තව සන්තිකං ආගතො උට්ඨෙහි ගොචරං ගණ්හාහීති.

සා තුට්ඨමානසා රඤ්ඤො අනුමොදනං කරොන්තී ඔසානගාථමාහ.

චිරං ජීවතු සො රාජා කාසීනං රට්ඨවඩ්ඪනො,
යො මෙ පුත්තං අමොචෙසි සදා වුද්ධාපචායිකන්ති.

රාජා බොධිසත්තස්ස ගුණෙ පසීදිත්වා නළිනියා අවිදූරෙ ගාමං මාපෙත්වා බොධිසත්තස්ස ච මාතු චස්ස නිබද්ධං භත්තං පට්ඨපෙසි. අපරභාගෙ බොධිසත්තො මාතරි කාලකතාය තස්සා සරීරපරිහාරං කත්වා කරණ්ඩකං අස්සමපදං නාම ගතො තස්මිං පන ඨානෙ හිමවන්තතො ඔතරිත්වා පඤ්චසතා ඉසයො වසිංසු තං වට්ටං තෙසං අදාසි. රාජා බොධිසත්තස්ස සමානරූපං සිලාපටිමං කාරෙත්වා මහාසක්කාරං පවත්තෙසි. ජම්බුදීපවාසිනො අනුසංවච්ඡරං සන්නිපතිත්වා හත්ථිමහං නාම කරිංසු.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා සච්චානි පකාසෙත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. සච්චපරියොසානෙ මාතිපොසකභික්ඛු සොතාපත්තිඵලෙ පතිට්ඨහි. තදා රාජා ආනන්දො අහොසි. පාපපුරිසො දෙවදත්තො අහොසි. හත්ථාචරියො සාරිපුත්තො. හත්ථිනී මහාමායා දෙවී. මාතුපොසකනාගො පන අහමෙවාති.

මාතිපොසකජාතකං.

---

11. 2.

සුණොහි මය්හං වචනන්ති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො ආනන්දත්ථෙරෙන ලද්ධවරෙ ආරබ්භ කථෙසි. පඨමබොධියං හි වීසතිවස්සානි භගවතො අනිබද්ධඋපට්ඨාකා අහෙසුං. එකදා ථෙරො නාගසමාලො එකදා නාගිතො උපවාණො සුනක්ඛත්තො චුන්දො සාගතො එකදා මෙඝියො භගවන්තං උපට්ඨහිංසු. අථෙකදිවසං භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි භික්ඛවෙ ඉදානිම්හි මහල්ලකො එකච්චෙ භික්ඛූ ඉමිනා මග්ගෙන ගච්ඡාමාති වුත්තෙ අඤ්ඤෙන

ගච්ඡන්ති එකකොව මය්හං පත්තචීවරං භූමියං නික්ඛිපන්ති නිබද්ධුපට්ඨාකං මෙ එකං භික්ඛුං ජානාථාති. භන්තෙ අහං උපට්ඨහිස්සාමි අහං උපට්ඨහිස්සාමීති සිරසි අඤ්ජලිං කත්වා උට්ඨිතෙ සාරිපුත්තත්ථෙරාදයො තුම්හාකං පත්ථනා මත්ථකං පත්තා අලන්ති පටික්ඛිපි. තතො භික්ඛූ ආනන්දත්ථෙරං ත්වං ආවුසො උපට්ඨාකට්ඨානං යාචාහීති ආහංසු. ථෙරො සචෙ මෙ භගවා අත්තනා ලද්ධං චීවරං න දස්සති පිණ්ඩපාතං න දස්සති එකගන්ධකුටියං වසිතුං න දස්සති මං ගහෙත්වා නිමන්තනං න ගමිස්සති සචෙ පන භගවා මයා ගහිතනිමන්තනං ගමිස්සති සචාහං තිරොරට්ඨා තිරොජනපදා භගවන්තං දට්ඨුං ආගතපරිසං ආගතක්ඛණෙයෙව දස්සෙතුං ලභිස්සාමි යදා මෙ කඞ්ඛා උප්පජ්ජති තස්මිං ඛණෙ භගවන්තං උපසඞ්කමිතුං ලභිස්සාමි සචෙ යං භගවා මම පරම්මුඛා ධම්මං කථෙති තං ආගන්ත්වා මය්හං කථෙස්සති එවාහං භගවන්තං උපට්ඨහිස්සාමීති ඉමෙ චත්තාරො පටික්ඛෙපෙ චතස්සො ච ආයාචනාති අට්ඨවරෙ යාචි. භගවාපිස්ස අදාසි. සො තතො පට්ඨාය පඤ්චවීසතිවස්සානි නිබද්ධුපට්ඨාකො අහොසි සො පඤ්චසු ඨානෙසු එතදග්ගෙ ඨපනං පත්වා ආගමසම්පදා අධිගමසම්පදා පුබ්බහෙතුසම්පදා අත්තත්ථපරිපුච්ඡාසම්පදා තිත්ථවාසසම්පදා යොනිසොමනසිකාරසම්පදා බුද්ධූපනිස්සයසම්පදාති ඉමාහි සත්තහි සම්පදාහි සමන්නාගතො බුද්ධානං සන්තිකෙ අට්ඨවරදායජ්ජං ලභිත්වා බුද්ධසාසනෙ පඤ්ඤාතො ගගනමජ්ඣෙ චන්දො විය පාකටො අහොසි. අථෙකදිවසං ධම්මසභායං කථං සමුට්ඨාපෙසුං ආවුසො තථාගතො ආනන්දත්ථෙරං වරදානෙන සන්තප්පෙසීති. සත්ථා ආගන්ත්වා කායනුත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සන්නිසින්නාති පුච්ඡිත්වා ඉමාය නාමාති වුත්තෙ න භික්ඛවෙ ඉදානෙව පුබ්බෙපහං ආනන්දං වරෙන සන්තප්පෙසිං පුබ්බෙපහං යං යං එස යාචි තං තං අදාසිමෙවාති වත්වා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තෙ රජ්ජං කාරෙන්තෙ තස්ස පුත්තො ජුණ්හකුමාරො නාම තක්කසිලායං සිප්පං උග්ගණ්හිත්වා ආචරියස්ස අනුයොගං දත්වා රත්තිභාගෙ අන්ධකාරෙ ආචරියඝරා නික්ඛමිත්වා අත්තනො නිවාසට්ඨානං වෙගෙන ගච්ඡන්තො අඤ්ඤතරං බ්‍රාහ්මණං භික්ඛං චරිත්වා අත්තනො නිවාසට්ඨානං ගච්ඡන්තං අපස්සන්තො බාහුනා පහරිත්වා තස්ස භත්තපාතිං භින්දි. බ්‍රාහ්මණො පතිත්වා විරවි. කුමාරො කාරුඤ්ඤෙන නිවත්තිත්වා තං හත්ථෙ ගහෙත්වා උට්ඨාපෙසි බ්‍රාහ්මණො තයා තාත මම භික්ඛාභාජනං භින්නං භත්තමූලං මෙ දෙහීති ආහ. කුමාරො බ්‍රාහ්මණ ඉදනාහං තව භත්තමූලං දාතුං න සක්කොමි අහං ඛො පන කාසිරඤ්ඤො පුත්තො ජුණ්හකුමාරො නාම මයි රජ්ජෙ පතිට්ඨිතෙ ආගන්ත්වා මං ධනං යාචෙය්‍යාසීති වත්වා නිට්ඨිතසිප්පො ආචරියං වන්දිත්වා බාරාණසිං ගන්ත්වා පිතුසිප්පං දස්සෙසි. පිතා ජීවන්තෙනෙව මෙ පුත්තො දිට්ඨො රාජභූතම්පි නං පස්සිස්සාමීති රජ්ජෙ අභිසිඤ්චි. සො ජුණ්හරාජා නාම හුත්වා ධම්මෙන රජ්ජං කාරෙසි. බ්‍රාහ්මණො තං පවත්තිං සුත්වා ඉදානි මම භත්තමූලං ආහරිස්සාමීති

බාරාණසිං ගන්ත්වා රජානං අලඞ්කතනගරං පදක්ඛිණං කරොන්තමෙව දිස්වා එකස්මිං උන්නතපදෙසෙ ඨිතො හත්ථං පසාරෙත්වා ජයාපෙසි. රාජා අනොලොකෙත්වාව අතික්කමි. බ්‍රාහ්මණො තෙන අදිට්ඨභාවං ඤත්වා කථං සමුට්ඨාපෙන්තො පඨමං ගාථමාහ.

සුණොහි මය්හං වචනං ජනින්ද
අත්ථෙන ජුණ්හම්හි ඉධානුපත්තො,
න බ්‍රාහ්මණෙ අද්ධිකෙ තිට්ඨමානෙ
ගන්තබ්බමාහු දිපදානසෙට්ඨාති.

තත්ථ ජුණ්හමහීති මහාරාජ තයි ජුණ්හම්හි අහං එකෙන අත්ථෙන ඉධානුප්පත්තො න නික්කාරණා ඉධාගතොම්හීති දීපෙති. අද්ධිකෙති අද්ධානං ආගතෙ. ගන්තබ්බන්ති තං අද්ධිකං අද්ධානමාගතං යාචමානං බ්‍රාහ්මණං අනොලොකෙත්වාව ගන්තබ්බන්ති පණ්ඩිතා න ආහු න කථෙන්තීති.

රාජා තස්ස වචනං සුත්වා හත්ථිං වජිරඞ්කුසෙන නිග්ගහෙත්වා දුතියං ගාථමාහ.

සුණොමි තිට්ඨාමි වදෙහි බ්‍රහ්මෙ
යෙනාසි අත්ථෙන ඉධානුපත්තො,
කං වා ත්වමත්ථං මයි පත්ථයානො
ඉධාගමා බ්‍රහ්මෙ තදිඞ්ඝ බ්‍රූහීති.

තත්ථ ඉඞ්ඝාති චොදනත්ථෙ නිපාතො.

තතො පරං බ්‍රාහ්මණස්ස රඤ්ඤො ච වචනපටිවචනවසෙන සෙසගාථා කථිතා.

දදාහි මෙ ගාමවරානි පඤ්ච
දාසීසතං සත්තගවං සතානි,
පරොසහස්සං ච සුවණ්ණනික්ඛෙ
භරියා ච මෙ සාදිසී ද්වෙ දදාහි.

තපො නු තෙ බ්‍රාහ්මණ හිංසරූපො
මන්තා නු තෙ බ්‍රාහ්මණ චිත්තරූපා,
යක්ඛාව තෙ අස්සවා සන්ති කෙචි
අත්ථං වා මෙ අභිජානාසි කත්තං.

න මෙ තපො අත්ථි න චාපි මන්තා
යක්ඛා පි මෙ අස්සවා නත්ථි කෙචි,
අත්ථම්පි තෙ නාභිජානාමි කත්තං
පුබ්බෙ ච ඛො සඞ්ගතිමත්තමාසි.

පඨමං ඉමං දස්සනං ජානතො මෙ
න නාභිජානාමි ඉතො පුරත්ථා,
අක්ඛාහි මෙ පුච්ඡිතො එතමත්ථං
කදා කුහිං වා අහු සඞ්ගමො නො.

ගන්ධාරරජ්ජස්ස පුරම්හි රම්මෙ
අවසිම්හසෙ තක්කසිලාය දෙව,
තත්ථන්ධකාරම්හි තිමීසිකායං
අංසෙන අංසං සමඝට්ටයිම්හ.

තෙ තත්ථ ඨත්වාන උභො ජනින්ද
සාරාණියං වීතිසාරිම්හ තත්ථ,
සායෙව නො සඞ්ගතිමත්තමාසි
තතො න පච්ඡා න පුරෙ අහොසි.

යදා කදාචි මනුජෙසු බ්‍රහ්මෙ
සමාගමො සප්පුරිසෙන හොති,
න පණ්ඩිතා සඞ්ගතිසන්ථවානි
පුබ්බෙ කතං වාපි විනාසයන්ති.

බාලා ච ඛො සඞ්ගතිසන්ථවානි
පුබ්බෙ කතං වාපි විනාසයන්ති,
බහුම්පි බාලෙසු කතං විනස්සති
තථා හි බාලා අකතඤ්ඤුරූපා.

ධීරා ච ඛො සඞ්ගතිසන්ථවානි
පුබ්බෙ කතං වාපි න නාසයන්ති,
අප්පම්පි ධීරෙසු කතං න නස්සති
තථා හි ධීරා සුකතඤ්ඤුරූපා.

දදාමි තෙ ගාමවරානි පඤ්ච
දාසීසතං සත්තගවං සතානි,
පරොසහස්සං ච සුවණ්ණනික්ඛෙ
භරියා ච තෙ සාදිසී වෙ දදාමි.

එවං සතං හොති සමෙච්ච රාජ
නක්ඛත්තරාජාරිව තාරකානං,
ආපූරතී කාසිපතී යථා අහං
තථා හි මෙ සඞ්ගමො අජ්ජ ලද්ධොති.

තත්ථ **සාදිසී**ති රූපවණ්ණජාතිකුලපදෙසෙන මයා සාදිසියො එකා සදිසා ද්වෙ මහායසා භරියා ච මෙ දෙහීති අත්ථො. **කිංසරූපො**ති කින්නු තෙ බ්‍රාහ්මණ බලවරූපසීලාචාරගුණසඞ්ඛාතං තපො කම්මං අත්ථීති පුච්ඡති. **මන්තානු තෙ**ති උදාහු විචිත්‍රරූපා සබ්බත්ථසාධකා මන්තා තෙ අත්ථි. **අස්සවා**ති වචනකාරකා ඉච්ඡිතිච්ඡිතදායකා යක්ඛා වා තෙ කෙචි සන්ති. **කතන්න**න්ති කතං උදාහු තයා කතං කිඤ්චි මම අත්ථං අභිජානාසීති පුච්ඡති. **සඞ්ගතිමත්ත**න්ති සමාගමමත්තං තයා සද්ධිං පුබ්බෙ මම ආසීති වදති. **ජානතො මෙ**ති ජානන්තස්ස මම ඉමං පඨමං තව දස්සනං. **නාභිජානාමී**ති න තං අභිජානාමි. **තිමීසිකාය**න්ති බහලතිමිරාය රත්තියං. **තෙ තත්ථ ඨත්වානා**ති තෙමයං තස්මිං අංසෙන අංසං ඝට්ටි

තට්ඨානෙ ඨත්වා. **වීතිසාරිම්හ තත්ථාති** තස්මිංයෙව ඨානෙ සරිතබ්බයුත්තකං කථං **සාරයිම්හ** අහං භික්ඛාභාජනං මෙ තයා භින්නං හත්ථමූලං මෙ දෙහීති **අවචං ත්වං** ඉදානාහං තව හත්ථමූලං **දාතුං** න සක්කොමි අහං ඛො පන කාසිරඤ්ඤො පුත්තො **ජුණ්හකුමාරො** නාම මයි රජ්ජෙ පතිට්ඨිතෙ **ආගන්ත්වා** මං ධනං **යාචෙය්‍යාසීති අවචාති** ඉදං **සාරණීයං** කථං සාරිම්හාති ආහ. **සා යෙව නො සඞ්ගතිමත්තමාසීති** දෙව **අම්හා**කං සායෙව අක්ඛණමක්ඛණං සඞ්ගතිමත්තමාසි **එ**කමුහුත්තමහොසීති දීපෙති. **තතොති** තතො පන මුහුත්තිකා මිත්තධම්මතො **පච්ඡා** වා පුරෙ වා කිඤ්චි අම්හාකං **සඞ්ගති** නාම න භූතපුබ්බා. **න පණ්ඩිතාති** බ්‍රාහ්මණපණ්ඩිතා නාම තා මුහුත්තිකං සඞ්ගතිං වා චිරකාල**සන්ථවාති** වා යං කිඤ්චි පුබ්බෙ කතගුණං වා න නාසෙන්ති. **බහුම්පීති** බහුකම්පි. **අකතඤ්ඤුරූපාති** යස්මා බාලා අකතඤ්ඤුසභාවා තස්මා තෙසු බහුම්පි කතං නස්සතීති අත්ථො. **සුකතඤ්ඤුරූපාති** සුට්ඨු කතඤ්ඤුසභාවා එත්ථාපි. **තථාගීති** හිකාරො කාරණත්ථොව. **දදාමි තෙති** බ්‍රාහ්මණෙන යාචිතයාචිතං දදන්තො **එ**වමාහ. **එවං සතන්ති** බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤො **අනු**මොදනං කරොන්තො වදති **සතං සප්පුරිසානං එ**කවාරම්පි සමෙච්ච සඞ්ගති නාම එවං හොති. **නක්ඛත්තරාජාරිවාති** එත්ථ රකාරො නිපාතමත්තං. **තාරකානන්ති** තාරකාගණමජ්ඣෙ. **කාසිපතීති** රාජානං ආලපති. ඉදං වුත්තං හොති. දෙව කාසිරට්ඨාධිපති යථා චන්දො තාරකාමජ්ඣගතො තාරාගණපරිවුතො පාටිපදතො පට්ඨාය යාව පුණ්ණමා ආපූරති තථා අහම්පි අජ්ජ තයා දින්නෙහි ගාමවරාදීහි **ආපූරාමීති**. **තයා හි මෙති** මයා පුබ්බෙ තයා **සද්ධිං** ලද්ධොපි සඞ්ගමො අලද්ධොව අජ්ජ පන මම මනොරථස්ස නිප්ඵන්නත්තා මයා තයා **සහ සඞ්ගමො** ලද්ධො නාමාති නිප්ඵන්නං මෙ තයා සද්ධිං **මෙත්තාඵලන්ති වදති**. බොධිසත්තො **තස්ස මහන්තං සයං අදාසි**.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා න **භික්ඛවෙ ඉදානෙව** පුබ්බෙපහං ආනන්දං වරෙන **සන්තප්පෙසිමෙවාති** වත්වා ජාතකං **සමොධානෙසි** තදා බ්‍රාහ්මණො **ආ**නන්දො අහොසි. රාජා අහමෙවාති.

ජුණ්හජාතකං.

---

11. 3.

යසොකරො පුඤ්ඤකරො හමස්මීති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො දෙවදත්තස්ස පඨවිපවෙසනං ආරබ්භ කථෙසි. තදා හි භික්ඛූ ධම්මසභායං කථං **සමුට්ඨාපෙසුං** ආවුසො දෙවදත්තො තථාගතෙන **සද්ධිං** පටිවිරුජ්ඣිත්වා පඨවිං පවිට්ඨොති. සත්ථා ආගන්ත්වා කායනුත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය **සන්නිසින්නාති පුච්ඡිත්වා** ඉමාය නාමාති වුත්තෙ න ඉදානි භික්ඛවෙ මම ජිනචක්කෙ පහාරං දත්වා පඨවිං පවිට්ඨො පුබ්බෙ පන ධම්මචක්කෙ පහාරං දත්වා පඨවිං පවිසිත්වා අවීචිපරායණො ජාතොති වත්වා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තෙ රජ්ජං කාරෙන්තෙ බොධිසත්තො කාමාවචරදෙවලොකෙ ධම්මො නාම දෙවපුත්තො හුත්වා නිබ්බත්ති. දෙවදත්තො අධම්මො නාම. තෙසු ධම්මො දිබ්බාලඞ්කාරපතිමණ්ඩිතො දිබ්බං රථවරමභිරුය්හ අච්ඡරාගණපරිවුතො මනුස්සෙසු සායමාසං භුඤ්ජිත්වා අත්තනො ඝරද්වාරෙ සුඛකථාය නිසින්නෙසු පුණ්ණමුපොසථදිවසෙ ගාමනිගමරාජධානීසු ආකාසෙ ඨත්වා පාණාතිපාතාදීහි දසහි අකුසලකම්මපථෙහි විරමිත්වා මාතුපිතුපට්ඨානධම්මං තිවිධසුචරිතධම්මං පූරෙථ එවං සග්ගපරායණා හුත්වා මහන්තං යසං අනුභවිස්සථාති මනුස්සෙ දසකුසලකම්මපථෙ සමාදපෙන්තො ජම්බුදීපං පදක්ඛිණං කාරෙති. අධම්මො පන පාණං හනථාති ආදිනා නයෙන අකුසලකම්මපථෙ සමාදපෙන්තො ජම්බුදීපං වාමං කාරෙති. අථ තෙසං ආකාසෙ රථා සම්මුඛා අහෙසුං. අථ තෙසං පරිසා තුම්හෙ කස්ස තුම්හෙ කස්සාති පුච්ඡිත්වා මයං ධම්මස්ස මයං අධම්මස්සාති වත්වා මග්ගා ඔක්කමිත්වා ද්විධා ජාතා. ධම්මොපි අධම්මං ආමන්තෙත්වා සම්ම ත්වං අධම්මො අහං ධම්මො මග්ගො මය්හං අනුච්ඡවිකො තව රථං ඔක්කාමෙත්වා මය්හං මග්ගං දෙහීති පඨමං ගාථමාහ.

යසොකරො පුඤ්ඤකරොහමස්මි
සදත්ථුතො සමණබ්‍රාහ්මණානං,
මග්ගාරහො දෙවමනුස්සපූජිතො
ධම්මො අහං දෙහි අධම්ම මග්ගං.

තත්ථ **යසොකරොති** අහං දෙවමනුස්සානං යසදායකො. දුතියපදෙපි එසෙව නයො. **සදත්ථුතොති** සදා ථුතො නිච්චපසත්ථො.

තතො පරො ආහ.

අධම්මයානං දළ්හමාරුහිත්වා
අසන්තසන්තො බලවාහමස්මි,
සකිස්ස හෙතුම්හි තවජ්ජ දජ්ජං
මග්ගං අහං ධම්ම අදින්නපුබ්බං.

ධම්මො හවෙ පාතුරහොසි පුබ්බෙ
පච්ඡා අධම්මො උදපාදි ලොකෙ,
ජෙට්ඨො ච සෙට්ඨො ච සනන්තනො ච
උය්‍යාහි ජෙට්ඨස්ස කනිට්ඨ මග්ගා.

න යාචනාය නපි පාතිරූපා
න අරහති තෙහං දදෙය්‍ය මග්ගං,
යුද්ධඤ්ච නො හොතු උභින්නමජ්ජ
යුද්ධම්හි යො ජෙස්සති තස්ස මග්ගො.

සබ්බා දිසා අනුවිසටොහමස්මි
මහබ්බලො අමිතයසො අතුල්‍යො,
ගුණෙහි සබ්බෙහි උපෙතරූපො
ධම්මො අධම්ම ත්වං කථං විජෙස්සසි.

ලොහෙන වෙ ගඤ්ඤති ජාතරූපං
න ජාතරූපෙන හනන්ති ලොහං,
සචෙ අධම්මො හඤ්ඤති ධම්මමජ්ජ
අයො සුවණ්ණං විය දස්සනෙය්‍යං.

සචෙ තුවං යුද්ධබලො අධම්ම
න තුය්හවඩ්ඪා ච ගරූ ච අත්ථි,
මග්ගඤ්ච තෙ දම්මි පියාප්පියෙන
වාචා දුරුත්තානිපි තෙ ඛමාමීති.

ඉමා ඡ ගාථා තෙසංයෙව වචනපටිවචනවසෙන ඨිතා. තත්ථ **සක්ඛිස්ස හෙතුමහි තාවජ්ජ දජ්ජ** නාති සොමහි අහං අධම්මො අධම්මයානං රථං ආරූළ්හො අභීතො බලවා කිං කාරණා අජ්ජ භො ධම්ම කස්සචි අදින්නපුබ්බං මග්ගං තුය්හං දම්මීති. **පුබ්බෙති** පඨමකප්පිකකාලෙ ඉමස්මිං ලොකෙ දසකුසලකම්මපථධම්මොව පුබ්බෙ පාතුරහොසි පච්ඡා අධම්මො. **ජෙට්ඨො චාති** පුරෙ නිබ්බත්තනභාවෙන අහං ජෙට්ඨො සෙට්ඨො ච පොරාණො ච ත්වං පන කණිට්ඨො තස්මා මග්ගා උය්‍යාහීති වදති. **නපි පාතිරූපාති** අහං හි වො නෙව යාචනාය න පතිරූපවච නෙන මග්ගාරහතාය මග්ගං දදෙය්‍යං. **අනුසමොති** අහං චතස්සො දිසා චතස්සො අනුදිසාති සබ්බා දිසා අත්තනො ගුණෙන පත්ථටො පඤ්ඤාතො පාකටො. **ලොහෙනාති** අයමුට්ඨිකෙන. **හඤ්ඤතීති** හනිස්සති. **යුද්ධබලො අධම්මාති** සචෙ ත්වං යුද්ධබලොසි අධම්ම. **වුද්ධා ච ගරූචාති** යදි තුය්හං ඉමෙ වුද්ධා ඉමෙ ගරූ පණ්ඩිතාති එවං නත්ථි. **පියාප්පියෙනාති** පියෙනපි අප්පියෙනාපි දදන්තො පියෙන විය තෙ මග්ගං දදාමීති අත්ථො.

බොධිසත්තෙන පන ඉමාය ගාථාය කථිතක්ඛණෙයෙව අධම්මො රථෙ ඨාතුං අසක්කොන්තො අවංසිරො පථවිං පතිත්වා පථවියා විවරෙ දින්නෙ ගන්ත්වා අවීචිම්හියෙව නිබ්බත්ති.

එතමත්ථං විදිත්වා භගවා අභිසම්බුද්ධො හුත්වා සෙසගාථා අභාසි.

ඉදං ච සුත්වා වචනං අධම්මො
අවංසිරො පතිතො උද්ධපාදො,
යුද්ධත්ථිකො වෙ න ලභාමි යුද්ධං
එත්තාවතා හොති හතො අධම්මො.

ඛන්තිබලො යුද්ධබලං විජෙත්වා
හන්ත්වා අධම්මං නිහනිත්ව භුම්‍යා,
පායාසි විත්තො අභිරුය්හ සන්දනං
මග්ගෙනෙව අතිබලො සච්චනික්කමො.

මාතාපිතා සමණබ්‍රාහමණා ච
අසමමානිතා යසස සකෙ අගාරෙ,
ඉධෙව නිකඛිපප සරීරදෙහං
කායසස භෙදා නිරයං වජනති
යථා අධමෙමා පතිතො අවංසිරො.

මාතාපිතා සමණබ්‍රාහමණා ච
සුසමමානිතා යසස සකෙ අගාරෙ,
ඉධෙව නිකඛිපප සරීරදෙහං
කායසස භෙදා සුගතිං වජනති
යථාපි ධමෙමා අභිරුයහ සනදනනති.

තතථ **යුදධසජජිතො චෙති** අයං තසස විලාපො. සො ඛීරෙවං විලපනෙතායෙව පතිතවා පඨවිං පවිටෙඨා. **එතතාවතාති** භිකඛවෙ යාවතා පඨවිං පවිටෙඨා තාවතා අධමෙමා හතො නාම හොති. **ඛනතිබලොති** භිකඛවෙ එවං අධමෙමා පඨවිං පවිටෙඨ අධිවාසනඛනතිබලො තං **යුදධබලං විජෙතවා** වධිතවා භූමියං නිහනිතවා පාතෙතවා විතතිජාතතාය **විකකනතො** අතතනො රථං ආරුයහ **මගෙගනෙව සචචනිකකමො** තථ පරකකමො ධමමදෙවපුතෙතා පායාසි. **අසමමානිතාති** අසකකතා. **සරීරදෙහනති** ඉමසමිංයෙව ලොකෙ සරීරසඞඛාතං දෙහං නිකඛිපිතවා. **නිරයං වජනතීති** යසස පාපපුගගලසස එතෙ සකකාරාරහා ගෙහෙව අසකකතා. තථාරූපාහි **යථා අධමෙමා පතිතො අවංසිරො** එවං අවංසිරා නිරයං වජනතීති අතෙථා. **සුගතිං වජනතීති** යසස පනෙතෙ සකකතා තාදිසා පණඩිතා **යථාපි ධමෙමා සනදනං අභිරුයහ** දෙවලොකං ගතො එවං සුගතිං වජනතීති.

සතථා ඉමං ධමමදෙසනං ආහරිතවා න භිකඛවෙ ඉදානෙව පුබෙබපි දෙවදතෙතා මයා සදධිං පටිවිරුජඣිතවා පඨවිං පවිටෙඨාති වතවා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා අධමෙමා දෙවදතෙතා අහොසි. පරිසාපිසස දෙවදතතපරිසාව, ධමෙමා පන අහං පරිසා බුදධපරිසායෙවාති.

ධමමජාතකං.

---

11. 4.

එකා නිසිනනාති ඉදං සතථා ජෙතවනෙ විහරනෙතා උකකණඨිත භිකඛුං ආරබභ කථෙසි. වතථුං කුසජාතකෙ ආවිභවිසසති. සතථා පන තං භිකඛුං ආමනෙතතවා සචචං කිර තවං භිකඛු උකකණඨිතොති පුචඡිතවා සචචං භනෙතති වුතෙත භිකඛු කසමා කිලෙසවසෙන එවරූපෙ නීයයාණිකසාසනෙ උකකණඨිතොසි පොරාණකපණඩිතා සමිදෙධ වාදස යොජනිකෙ සුරුනධනනගරෙ රජජං කාරෙනතා දෙවචඡරපටිභාගාය ඉතථියා සදධිං සතත වසසසතානි එකගබෙභ වසනතා ඉනද්‍රියානි භිනදිතවා ලොභවසෙන න ඔලොකෙසුනති වතවා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ කාසිරට්ඨෙ සුරුන්ධනනගරෙ කාසිරාජා රජ්ජං කාරෙසි. තස්ස නෙව පුත්තො න ධීතා අහොසි. සො අත්තනො දෙවියො පුත්තෙ පත්ථෙථාති ආහ. අග්ගමහෙසීපි රඤ්ඤො වචනං සම්පටිච්ඡිත්වා තථා අකාසි. තදා බොධිසත්තො බ්‍රහ්මලොකා චවිත්වා තස්සා අග්ගමහෙසියා කුච්ඡිම්හි නිබ්බත්ති. අථස්ස මහාජනස්ස හදයං වඩ්ඪෙත්වා ජාතභාවෙන උදයභද්දොති නාමං කරිංසු. කුමාරස්ස පාදචරණකාලෙ අඤ්ඤොපි සත්තො බ්‍රහ්මලොකා චවිත්වා තස්සෙව රඤ්ඤො අඤ්ඤතරාය දෙවියා කුච්ඡිස්මිං කුමාරිකා හුත්වා නිබ්බත්ති. තස්සාපි උදයභද්දාති නාමං කරිංසු. කුමාරො වයප්පත්තො සබ්බසිප්පෙ නිප්ඵත්තිං පාපුණි. ජාතිබ්‍රහ්මචාරී පන අහොසි. සුපිනන්තෙනාපි මෙථුනධම්මං න ජානාති නාස්ස කිලෙසෙසු චිත්තං අල්ලීයි. රාජා පුත්තං රජ්ජෙ අභිසිඤ්චිතුකාමො කුමාරස්ස ඉදානි රජ්ජසුඛසෙවනකාලො නාටකානිස්ස පච්චුපට්ඨාපෙස්සාමීති සාසනං පෙසෙසි.

බොධිසත්තො න මය්හං රජ්ජෙනත්ථො කිලෙසෙසු චිත්තං මෙ න අල්ලීයතීති පටික්ඛිපිත්වා පුනප්පුන වුච්චමානො රත්තජම්බුනදමයං ඉත්ථිරූපං කාරෙත්වා එවරූපං ඉත්ථිං ලභමානො රජ්ජං සම්පටිච්ඡිස්සාමීති මාතාපිතුන්නං පෙසෙසි. තෙ තං සුවණ්ණරූපකං සකලජම්බුදීපං පරිහරාපෙත්වා තථාරූපං ඉත්ථිං අලභන්තා උදයභද්දං අලඞ්කරිත්වා තස්සා සන්තිකෙ ඨපෙසුං. සා තං සුවණ්ණරූපං අභිභවිත්වා අට්ඨාසි. අථ තෙසං අනිච්ඡමානානඤ්ඤෙව වෙමාතිකභගිනිං උදයකුමාරිං අග්ගමහෙසිං කත්වා බොධිසත්තං රජ්ජෙ අභිසිඤ්චිංසු. තෙ පන ද්වෙපි බ්‍රහ්මචරියවාසමෙව වසිංසු.

අපරභාගෙ මාතාපිතුන්නං අච්චයෙන බොධිසත්තො රජ්ජං කාරෙසි. උභො එකගබ්භෙ වසමානාපි ලොභවසෙන ඉන්ද්‍රියානි භින්දිත්වා අඤ්ඤමඤ්ඤං න ඔලොකෙසුං. අපි ඛො පන යො අම්හෙසු පඨමතරං කාලං කරෙති සො නිබ්බත්තට්ඨානතො ආගන්ත්වා අසුකට්ඨානෙ නිබ්බත්තොස්මීති ආරොචෙතූති සඞ්ගරමකංසු. අථ ඛො බොධිසත්තො අභිසෙකතො සත්තවස්සසතච්චයෙන කාලමකාසි. අඤ්ඤො රාජා නාහොසි උදයභද්දාය එව ආණා පවත්ති. අමච්චා රජ්ජං අනුසාසිංසු.

බොධිසත්තොපි තාවතිංසභවනෙ සක්කත්තං පත්වා යසමහන්තතාය සත්තාහං අනුස්සරිතුං නාසක්ඛි, ඉති සො මනුස්සගණනාය සත්තවස්සසතච්චයෙන ආවජ්ජෙත්වා උදයභද්දරාජධීතරං ධනෙන වීමංසිත්වා සීහනාදං නදාපෙත්වා ධම්මං දෙසෙත්වා සඞ්ගරං මොචෙත්වා ආගමිස්සාමීති චින්තෙසි. තදා කිර මනුස්සානං දසවස්සසහස්සායුකාලො අහොසි. රාජධීතා තං දිවසං රත්තිභාගෙ සුපිහිතෙසු ද්වාරෙසු ඨපිතෙ ආරක්ඛෙ සත්තභූමකපාසාදවරතලෙ අලඞ්කතසිරිගබ්භෙ එකිකා නිච්චලා අත්තනො සීලං ආවජ්ජමානා නිසීදි. අථ සක්කො සුවණ්ණමාසකපූරං එකං සුවණ්ණපාතිං ආදාය ආගන්ත්වා සයනගබ්භෙයෙව පාතුභවිත්වා එකමන්තං ඨිතො තාය සද්ධිං සල්ලපන්තො පඨමං ගාථමාහ.

එකා නිසින්නා සුචිසඤ්ඤතූරූ
පාසාදමාරුය්හ අනින්දිතඞ්ගී,
යාචාමි තං කින්නරනෙත්තචක්ඛු
ඉමෙකරත්තිං උභයො වසෙමාති.

තත්ථ **සුචීති** සුචිවත්ථනිවත්ථා. **සඤ්ඤතූරූති** සුට්ඨු ඨපිතඋරූ ඉරියාපථං සණ්ඨපෙත්වා සුචිවත්ථා එකිකාව නිසින්නාසීති වුත්තං හොති. **අනින්දිතඞ්ගීති** පාදන්තතො යාව කෙසන්තා අනින්දිතසරීරා පරමසොභග්ගප්පත්තසරීරා. **කින්නරනෙත්තචක්ඛූති** තීහි මණ්ඩලෙහි පඤ්චහි ච පසාදෙහි උපසොභිතත්තා කින්නරානං නෙත්තසදිසෙහි චක්ඛූහි සමන්නාගතෙ. **ඉමෙකරත්තින්ති** ඉමං එකරත්තිං අජ්ජ ඉමස්මිං අලඞ්කතසයනගබ්භෙ එකතො වසෙය්‍යාමාති යාචති.

තතො රාජධීතා ද්වෙ ගාථා අභාසි.

ඔකිණ්ණන්තරපරිඛං දළ්හමට්ටාලකොට්ඨකං,
රක්ඛිතං ඛග්ගහත්ථෙහි දුප්පවෙසමිදං පුරං.

දහරස්ස යුවිනො චාපි ආගමොව න විජ්ජති,
අථ කෙන නු වණ්ණෙන සඞ්ගමං ඉච්ඡසෙ මයාති.

තත්ථ **ඔකිණ්ණන්තරපරිඛන්ති** ඉදං ද්වාදසයොජනිකං සුරුන්ධනපුරං අන්තරන්තරා උදකපරිඛානං කද්දමපරිඛානං සුක්ඛපරිඛානඤ්ච ඔකිණ්ණත්තා ඔකිණ්ණන්තරපරිඛං. **දළ්හමට්ටාලකොට්ඨකන්ති** ථිරෙහි අට්ටාලෙහි ද්වාරකොට්ඨකෙහි ච සමන්නාගතං. **ඛග්ගහත්ථෙහීති** ආවුධහත්ථෙහි දසහි යොධසහස්සෙහි රක්ඛිතං. **දුප්පවෙසමිදං පුරන්ති** ඉදං සකලපුරම්පි තස්ස අන්තො මාපිතං මය්හං නිවාසපුරම්පි උභයං කස්සචි පවිසිතුං න සක්කා. **ආගමො චාති** ඉධ ඉමාය වෙලාය තරුණස්ස වා යොබ්බනප්පත්තස්ස වා ථාමසම්පන්නයොධස්ස වා අඤ්ඤස්ස වා මහන්තම්පි පණ්ණාකාරං ගහෙත්වා ආගච්ඡන්තස්ස ආගමො නාම නත්ථි. **සඞ්ගමන්ති** අථ ත්වං කෙන කාරණෙන ඉමාය වෙලාය මයා සහ සමාගමං ඉච්ඡසීති.

අථ සක්කො චතුත්ථං ගාථමාහ.

යක්ඛොහමස්මි කල්‍යාණි ආගතොස්මි තවන්තිකං,
ත්වං මං නන්දය භද්දන්තෙ පුණ්ණකංසං දදාමි තෙ.

තස්සත්ථො-**කල්‍යාණි** සුන්දරදස්සනෙ අහමෙකො දෙවපුත්තො දෙවානුභාවෙන ඉධාගතො. **ත්වං අජ්ජ මං නන්දය** තොසෙහි අහං තෙ ඉමං සුවණ්ණමාසකපුණ්ණං සුවණ්ණපාතිං දදාමීති.

තං සුත්වා රාජධීතා පඤ්චමං ගාථමාහ.

දෙවං ච යක්ඛං අථ වා මනුස්සං
න පත්ථයෙ උදයමතිච්චඤ්ඤං,
ගච්ඡෙව ත්වං යක්ඛ මහානුභාව
මා චස්සු ගන්ත්වා පුනරාවජිත්ථාති.

තස්සත්ථො-අහං දෙවරාජ දෙවං වා යක්ඛං වා උදයං අතික්කමිත්වා අඤ්ඤං නපත්ථෙමි සො ත්වං ගච්ඡෙව මා ඉධ අට්ඨාසි න මෙ තයා ආභතෙන පණ්ණාකාරෙන අත්ථො ගන්ත්වාව මාස්සු ඉමං ඨානං පුනරාවජිත්ථාති.

සො තස්සා සීහනාදං සුත්වා අද්ධා ගතසදිසො හුත්වා තත්ථෙවන්තරහිතො අට්ඨාසි. සො පුනදිවසෙ තායමෙව වෙලාය සුවණ්ණමාසකපූරං රජතපාතිං ආදාය තාය සද්ධිං සල්ලපන්තො ඡට්ඨං ගාථමාහ.

යා සා රතී උත්තමා කාමභොගිනං
රතීසු සත්තා විසමං චරන්ති,
මා තං රතිං ජීයි තුවං සුචිම්හිතෙ
දදාමි තෙ රූපියං කංසපූරන්ති.

තස්සත්ථො-භද්දෙ රාජධීතෙ යා එසා කාමභොගිසත්තානං රතීසු මෙථුනකාමරති නාම උත්තමරති යස්සා රතියා කාරණා සත්තා කායදුච්චරිතාදිවිසමං චරන්ති තං රතිං ත්වං භද්දෙ සුචිම්හිතෙ මන්දහසිතෙ මා ජීයි අහම්පි ආගච්ඡන්තො න තුච්ඡහත්ථො ආගතො හීයො සුවණ්ණමාසකපූරං සුවණ්ණපාතිං ආහරිං අජ්ජ රූපියපාතිං සුවණ්ණපූරං ඉමං තෙ අහං රූපියපාතිං සුවණ්ණපූරං දදාමීති.

රාජධීතා චින්තෙසි අයං කථාසල්ලාපං ලභන්තො පුනප්පුනං ගමිස්සති නදානි තෙන සද්ධිං කථෙස්සාමීති සා කිඤ්චි න කථෙසි සක්කො තස්සා අකථනභාවං ඤත්වා තත්ථෙවන්තරහිතො හුත්වා පුනදිවසෙ තායමෙව වෙලාය ලොහපාතිං කහාපණපූරං ආදාය භද්දෙ මං කාමරතියා සන්තප්පෙහි ඉමං තෙ කහාපණපූරං ලොහපාතිං දස්සාමීති ආහ. තං දිස්වා රාජධීතා සත්තමං ගාථමාහ.

නාරිං නරො නිජ්ඣපයං ධනෙන
උක්කංසති යත්ථ කරොති ඡන්දං,
විපච්චනීකො තව දෙවධම්මො
පච්චක්ඛතො ථොකතරෙන එසීති.

තස්සත්ථො-භො පුරිස ත්වං ජළො නරොහි නාම නාරිං කිලෙසරතිකාරණා ධනෙන නිජ්ඣාපෙන්තො සඤ්ඤාපෙන්තො යත්ථ නාරියා ඡන්දං කරොති තං උක්කංසති වණ්ණෙත්වා ථොමෙත්වා බහුතරෙන ධනෙන පලොභෙති තුය්හං පනෙසො දෙවභාවො විපච්චනීකො ත්වං හි මයා පච්චක්ඛතො ථොකතරෙන එසි පඨමදිවසෙ සුවණ්ණපූරං සුවණ්ණපාතිං ආහරිත්වා දුතියදිවසෙ සුවණ්ණපූරං රජතපාතිං තතියදිවසෙ කහාපණපූරං ලොහපාතිං ආහරසීති.

තං සුත්වා මහාසත්තො භද්දෙ රාජකුමාරි අහං ඡෙකවාණිජො න නිරත්ථකෙන අත්ථං නාසෙමි සචෙ ත්වං ආයුනා වා වණ්ණෙන වා වඩ්ඪෙය්‍යාසි අහං තෙ පණ්ණාකාරං වඩ්ඪෙත්වා ආහරෙය්‍යං ත්වං පන පරිහායසෙව තෙනාහම්පි ධනං පරිහාපෙමීති වත්වා තිස්සො ගාථා අභාසි.

ආයුං ච වණ්ණං ච මනුස්සලොකෙ
නිහීයති මනුජානං සුගත්තෙ,
තෙනෙව වණ්ණෙන ධනම්පි තුය්හං
නිහීයති ජිණ්ණතරාසි අජ්ජ.

එවං මෙ පෙක්ඛමානස්ස රාජපුත්ති යසස්සිනි,
හායතෙ වත තෙ වණ්ණො අහොරත්තානමච්චයෙ.

ඉමිනා ච ත්වං වයසා රාජපුත්ති සුමෙධසෙ,
බ්‍රහ්මචරියං චරෙය්‍යාසි භිය්‍යො වණ්ණවතී සියාති.

තත්‍ථ **නිහීයතීති** පරිස්සාවනෙ ආසිත්තඋදකං විය පරිහායති මනුස්සලොකස්මිං හි සත්තා ජීවිතෙන වණ්ණෙන චක්ඛුපසාදාදීහීති දිනෙ දිනෙ පරිහායන්තෙව. **ජිණ්ණතරාසීති** මම පඨමං ආගතදිවසෙ පවත්තං හි තෙ ආයු භිය්‍යො දිවසං න පාපුණි කුඨාරියා ඡින්නං විය තත්ථෙව නිරුජ්ඣි භිය්‍යො පවත්තං අජ්ජදිවසං න පාපුණි භිය්‍යො කුඨාරියා ඡින්නං විය නිරුජ්ඣි තස්මා අජ්ජ ජිණ්ණතරාසි ජාතා. **එවං මෙති තිට්ඨතු** භිය්‍යො ච පරභිය්‍යො ච පස්සතො අප්පෙව පන මය්හං එවං පෙක්ඛමානස්ස පෙක්ඛමානස්සෙව. **හායතෙ වත තෙ වණ්ණො අහොරත්තානමච්චයෙති** ඉතො පට්ඨාය පන රත්තින්දිවෙසු වීති වත්තෙසු අහොරත්තානං අච්චයෙන අපණ්ණත්තිකභාවමෙව ගමිස්සසීති දස්සෙති. **ඉමිනා චාති** තස්මා භද්දෙ සචෙ ත්වං ඉමිනා වයෙන ඉමස්මිං සුවණ්ණවණ්ණෙ සරීරෙ ජරාය අවිලුත්තායෙව සෙට්ඨචරියං චරෙය්‍යාසි පබ්බජිත්වා සමණධම්මං කරෙය්‍යාසි. **භිය්‍යොවණ්ණවතී සියාති** අතිරෙකතරවණ්ණා භවෙය්‍යාසීති.

තතො රාජධීතා ඉතරං ගාථමාහ.

දෙවා න ජීරන්ති යථා මනුස්සා
ගත්තෙසු තෙසං වලියො න හොන්ති,
පුච්ඡාමි තං යක්ඛ මහානුභාව
කථන්නු දෙවාන සරීරදෙහොති.

තත්‍ථ **සරීරදෙහොති** සරීරසඞ්ඛාතො දෙහො දෙවානං සරීරං කථං න ජීරති ඉදං තං අහං පුච්ඡාමීති වදති.

අථස්සා කථෙන්තො සක්කො ඉතරං ගාථමාහ.

දෙවා න ජීරන්ති යථා මනුස්සා
ගත්තෙසු තෙසං වලියො න හොන්ති,
සුවෙ සුවෙ භිය්‍යතරෙව තෙසං
දිබ්බා ච වණ්ණා විපුලා ච භොගාති.

තත්‍ථ **යථාමනුස්සාති** යථා මනුස්සා ජීරන්තා රූපෙන වණ්ණෙන භොගෙන චක්ඛුපසාදාදීහි ච ජීරන්ති න එවං දෙවා තෙසං හි ගත්තෙසු වලියොපි න සන්ති මට්ඨකඤ්චනපට්ටවණ්ණමෙව සරීරං හොති. **සුවෙ සුවෙති** දිවසෙ දිවසෙ. **භිය්‍යතරෙවාති** අතිරෙකතරෙව. **තෙසං දිබ්බා ච වණ්ණා විපුලා ච භොගා** හොන්ති මනුස්සෙසු හි රූපපරි

හානි චිරංජිතභාවස්ස සක්ක දෙවෙසු අතිරෙකරූපසම්පත්ති අතිරෙක පරිවාරසම්පත්ති ච එවං අපරිහානධම්මො නාම දෙවලොකො තස්මා ත්වං ජරං අප්පත්වා නික්ඛමිත්වා පබ්බජ එවං පරිහානියසභාවා මනුස්ස ලොකා මුච්චිත්වා අපරිහානියසභාවං එවරූපං දෙවලොකං ගමිස්සසීති.

සා දෙවලොකස්ස ගමණමග්ගං පුච්ඡන්තී ඉතරං ගාථමාහ.

කිංසූධ භීතා ජනතා අනෙකා
මග්ගො ච නෙකායතනං පවුත්තො,
පුච්ඡාමි තං යක්ඛ මහානුභාව
කත්ථ ඨිතො පරලොකං න භායෙති.

තත්ථ **කිංසූධ භීතාති** දෙවරාජ අයං ඛත්තියාදිභෙද අනෙකා ජනතා කිං භීතා කස්ස භයෙන පරිහානියසභාවා මනුස්සලොකා දෙවලොකං න ගච්ඡතීති පුච්ඡති. **මග්ගොති** දෙවලොකගාමිමග්ගො ඉධ පන කින්ති ආහරිත්වා කොති පුච්ඡා කාතබ්බා. **අයං හෙත්ථ අත්ථො** නෙකතිත්ථායතනවසෙන පණ්ඩිතෙහි පවුත්තො දෙවලොකමග්ගො කො කතරොති වුත්තං හොති. **කත්ථ ඨිතොති** පරලොකං ගච්ඡන්තො කතරස්මිං මග්ගෙ ඨිතො න භායතීති.

අථස්සා කථෙන්තො සක්කො ඉතරං ගාථමාහ.

වාචං මනං ච පණිධාය සම්මා
කායෙන පාපානි අකුබ්බමානො,
බව්හන්නපාණං ඝරමාවසන්තො
සද්ධො මුදූ සංවිභාගී වදඤ්ඤූ,
සඞ්ගාහකො සඛිලො සණ්හවාචො
එත්ථ ඨිතො පරලොකං න භායෙති.

තස්සත්ථො-භද්දෙ උදයෙ **වාචං මනංච** සම්මා ඨපෙත්වා **කායෙනපි** පාපානි අකරොන්තො ඉමෙ දසකුසලකම්මපථෙ සමාදාය වත්තන්තො බහුඅන්නපාණෙ පහූතදෙය්‍යධම්මෙ ඝරෙ වසන්තො දානස්ස විපාකො අත්ථීති සද්ධාය සමන්නාගතො මුදුචිත්තො දානසංවිභාගතාය **සංවිභාගී**. පබ්බජිතා භික්ඛාය චරමානා වදන්ති නාම තෙසං පච්චය දානෙන තස්ස වාදස්ස ජානනතො **වදඤ්ඤූ** චතූහි සඞ්ගහවත්ථූහි **සඞ්ගාහකො** පියවාදිතාය **සඛිලො** මට්ඨවචනතාය **සණ්හවාචො** එත්තකෙ ගුණරාසිම්හි ඨිතො පරලොකං ගච්ඡන්තො න භායතීති.

තතො රාජධීතා තස්ස වචනං සුත්වා ථුතිං කරොන්තී ඉතරං ගාථමාහ.

අනුසාසසි මං යක්ඛ යථා මාතා යථා පිතා,
උළාරවණ්ණ පුච්ඡාමි කො නු ත්වමසි සුබ්‍රහාති.

තස්සත්ථො-යථා මාතාපිතරො පුත්තකෙ අනුසාසන්ති තථා මං අනු සාසසි **උළාරවණ්ණ** සොභග්ගප්පත්තරූපධාරක කො නු සි ත්වං **එවං අච්චුග්ගතසරීරොති.**

තතො බොධිසත්තො ඉතරං ගාථමාහ.

උදයොහමස්මි කල්‍යාණි සඞ්ගරත්ථා ඉධාගතො,
ආමන්ත බො තං ගච්ඡාමි මුත්තොස්මි තව සඞ්ගරන්ති.

තස්සත්ථො–කල්‍යාණදස්සනෙ අහං පුරිමභවෙ තව සාමිකො උදයො නාම තාවතිංසභවනෙ සක්කො හුත්වා නිබ්බත්තො ඉධා ගච්ඡන්තො. න කිලෙසවසෙනාගතො තං වීමංසිත්වා පන සඞ්ගරං මොචෙස්සාමීති සඞ්ගරත්ථාය පුබ්බෙ සඞ්ගරස්ස කතත්තා ආගතොස්මි ඉදානි තං ආමන්තෙත්වා ගච්ඡාමි මුත්තොස්මි තතො තව සඞ්ගරාති.

රාජධීතා අස්සසිත්වා සාමි ත්වං උදයභද්දරාජාති අස්සුධාරාය පවත්තමානාය අහං තුම්හෙ විනා වසිතුං න සක්කොමි යථා තුම්හාකං සන්තිකෙ වසාමි තථා මං අනුසාසථාති වත්වා ඉතරං ගාථමාහ.

සචෙ බො ත්වං උදයොසි සඞ්ගරත්ථා ඉධාගතො,
අනුසාස මං රාජපුත්ත යථාස්සු පුන සඞ්ගමොති.

අථ තං අනුසාසන්තො මහාසත්තො චතස්සො ගාථා අභාසි.

අතිපතති වයො ඛණො තථෙව
ඨානං නත්ථි ධුවං චවන්ති සත්තා,
පරිජීයති අද්ධුවං සරීරං
උදයෙ මා පමාදං චරස්සු ධම්මං.

කසිණා පඨවි ධනස්ස පූරා
එකස්සෙව සියා අනඤ්ඤධෙය්‍යා,
තඤ්චාපි ජහාති අවීතරාගො
උදයෙ මා ප ාදං චරස්සු ධම්මං.

මාතා ච පිතා ච භාතරො ච
භරියා යාපි ධනෙන හොති කීතා,
තෙචාපි ජහන්ති අඤ්ඤමඤ්ඤං
උදයෙ මා පමාදං චරස්සු ධම්මං.

කායො පරභොජනන්ති ඤත්වා
සංසාරෙ සුගතිං ච දුග්ගතිං ච,
ඉත්තරවාසොති ජානියා
උදයෙ මා පමාදං චරස්සු ධම්මන්ති.

තත්ථ **අතිපතතීති** අතිවිය පතති සීඝං අතික්කමති. **වයොති** පඨමවයාදි තිවිධොපි. **ඛණො තථෙවාති** උප්පාදට්ඨිතිභඞ්ගක්ඛණොපි තථෙව අතිපතතීති උභයෙනාපි හිතෙනා ඉමෙසං සත්තානං ආයු සඞ්ඛාරෙ නාම සීඝසොතා නදී විය අතිවත්තන්තො සීඝං අතික්කමන්තීති දස්සෙති. **ඨානං නත්ථීති** උප්පන්නසඞ්ඛාරා අභිජ්ජිත්වා තිට්ඨන්තීති පත්ථ නාගපි තෙසං ඨානං නාම නත්ථි එවං එකංසෙනෙව බුද්ධං භගවන්තං ආදිං කත්වා සබ්බෙපි සත්තා චවන්ති ධුවං මරණං අද්ධුවං ජීවිතන්ති

එවං මරණසතිං භාවෙහීති දීපෙති. **පරිජීයතීති** ඉදං සුවණ්ණවණ්ණං සරීරං ජීරතෙව එවං ජානාහි. **මා පමාදන්ති** තස්මා ත්වං උදයභද්දෙ මා පමාදං ආපජ්ජි අප්පමත්තා හුත්වා දසකුසලකම්මපථධම්මං චරාහීති. **කසිණාති** සකලා. **එකසෙසවාති** යදි එකසෙසව රඤ්ඤො තස්මිං එකස්මිඤ්ඤෙව අනඤ්ඤාධීනා අස්ස හොති. **තඤ්චාපි ජහාති අවීතරාගොති** තණ්හාවසිකො පුග්ගලො එත්තකෙනපි යසෙන අතිත්තො මරණකාලෙ අවීතරාගොව තං විජහති එවං තණ්හාය අපූරණීයභාවං ජානාහීති දීපෙති. **තෙ චාපීති** මාතා පුත්තං පුත්තො මාතරං පිතා පුත්තං පුත්තො පිතරං භාතා භගිනිං භගිනී භාතරං භරියා සාමිකං සාමිකො භරියන්ති එතෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං ජහන්ති නානා හොන්ති එවං සත්තානං විනාභාවං ජානාහීති දීපෙති. **පරභොජනන්ති** විවිධානං සාකාදීනං පරසත්තානං භොජනං. **ඉත්තරවාසොති** යා එසා ඉමස්මිං සංසාරෙ මනුස්සභූතා සුගතිච තිරච්ඡානභූතා දුග්ගති ච එතං උභයම්පි ඉත්තරවාසොති ජානිත්වා මා පමාදං චරස්සු ධම්මං ඉමෙසං සත්තානං නානා ඨානතො ආගන්ත්වා එකට්ඨානෙ සමාගමො පරිත්තො ඉමෙ සත්තා අප්පකාමෙව කාලං එකතො වසන්ති තස්මා අප්පමත්තා හොහීති එවං මහාසත්තො තස්සා ඔවාදමදාසි.

සාපි තස්ස ධම්මකථාය පසීදිත්වා ථුතිං කරොන්තී ඔසානගාථමාහ.

සාධු භාසතයං යක්ඛො අප්පං මච්චාන ජීවිතං,
කසිරං ච පරිත්තං ච තං ච දුක්ඛෙන සංයුතං
සාහං එකා පබ්බජිස්සාමි හිත්වා කාසිං සුරුන්ධනන්ති.

තත්ථ **සාධූති** සුන්දරං. **අප්පං මච්චාන ජීවිතන්ති** භාසමානො අයං දෙවරාජා සාධු භාසති කිං කාරණා ඉදං හි **කසිරං** ච දුක්ඛං අස්සාදරහිතං **පරිත්තකඤ්ච** න බහුකං ඉත්තරකාලං සචෙ හි කසිරම්පි සමානං දීඝකාලං පවත්තෙය්‍ය පරිත්තකම්පි සමානං සුඛං භවෙය්‍ය ඉදං පන කසිරඤ්චෙව පරිත්තං සකලෙන වට්ටදුක්ඛෙන සංයුතං **සන්නිහිතං. සාහන්ති** සා අහං. **සුරුන්ධනන්ති** සුරුන්ධනනගරං ච කාසිරට්ඨං ච ඡඩ්ඩෙත්වා එකිකා පබ්බජිස්සාමීති ආහ.

බොධිසත්තො තස්සා ඔවාදං දත්වා සකට්ඨානමෙව ගතො. **සාපි** පුනදිවසෙ අමච්චෙ රජ්ජං පටිච්ඡාපෙත්වා අන්තොනගරෙයෙව රමණීයෙ උය්‍යානෙ ඉසිපබ්බජ්ජං පබ්බජිත්වා ධම්මං චරිත්වා ආයුපරියොසානෙ තාවතිංසභවනෙ බොධිසත්තස්ස පාදපරිචාරිකා හුත්වා නිබ්බත්ති.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා සච්චානි පකාසෙත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. සච්චපරියොසානෙ උක්කණ්ඨිතභික්ඛු සොතාපත්තිඵලෙ පතිට්ඨහි. තදා රජධීතා රාහුලමාතා අහොසි. සක්කො පන අහමෙවාති.

උදයජාතකං.

---

11. 6.

මිත්තො මිත්තස්සාති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො කිලෙස නිග්ගහං ආරබ්භ කථෙසි.

එකස්මිං හි සමයෙ සාවත්ථිවාසිනො පඤ්චසතා ගිහිසහායකා තථාගතස්ස ධම්මදෙසනං සුත්වා පබ්බජිත්වා උපසම්පන්නා අන්තො කොටිසන්ථාරෙ වසන්තා අඩ්ඪරත්තසමයෙ කාමවිතක්කං විතක්කෙසුං සබ්බං හෙට්ඨා වුත්තනයෙනෙව විත්ථාරෙතබ්බං. භගවතො ආණත්තියා පනායස්මතා ආනන්දෙන භික්ඛුසඞ්ඝෙ සන්නිපාතිතෙ සත්ථා පඤ්ඤත්තාසනෙ නිසීදිත්වා අනොදිස්සකං කත්වා කාමවිතක්කං විතක්කයිත්ථාති අවත්වා සබ්බසඞ්ගාහිකවසෙනෙව භික්ඛවෙ කිලෙසො ඛුද්දකො නාම නත්ථි භික්ඛුනා නාම උප්පන්නුප්පන්නා කිලෙසා නිග්ගහෙතබ්බාව පොරාණකපණ්ඩිතා අනුප්පන්නෙ බුද්ධෙ කිලෙසෙ නිග්ගහෙත්වා පච්චෙකබොධිඤාණං පත්තාති වත්වා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තෙ රජ්ජං කාරෙන්තෙ කාසිරට්ඨෙ එකස්මිං ගාමකෙ ද්වෙ සහායකා පාණීයතුම්බානි ආදාය ඛෙත්තං ගන්ත්වා එකමන්තෙ ඨපෙත්වා ඛෙත්තං කොට්ටෙත්වා පිපාසිතකාලෙ ආගන්ත්වා පාණීයං පිවන්ති. තෙසු එකො පාණීයත්ථාය ආගන්ත්වා අත්තනො පාණීයං රක්ඛන්තො ඉතරස්ස තුම්බතො පිවිත්වා සායං අරඤ්ඤා නික්ඛමිත්වා නහායිත්වා ඨිතො අත්ථි නු ඛො මෙ කායද්වාරාදීහි අජ්ජ කිඤ්චි පාපං කතන්ති උපධාරෙන්තො ථෙනෙත්වා පාණීයස්ස පීතභාවං දිස්වා සංවෙගප්පත්තො හුත්වා අයං තණ්හා වඩ්ඪමානා මං අපායෙසු ඛිපිස්සති ඉමං කිලෙසං නිග්ගණ්හිස්සාමීති පාණීයස්ස ථෙනෙත්වා පීතභාවං ආරම්මණං කත්වා විපස්සනං වඩ්ඪෙත්වා පච්චෙකබොධිඤාණං නිබ්බත්තෙත්වා පටිලද්ධඤාණං ආවජ්ජෙන්තො අට්ඨාසි.

අථ නං ඉතරො නහායිත්වා උට්ඨිතො එහි සම්ම ඝරං ගච්ඡාමාති ආහ. ගච්ඡත්වං මම ඝරෙන කිච්චං නත්ථි පච්චෙකබුද්ධා නාම මයන්ති. පච්චෙකබුද්ධා නාම තුම්හාදිසා හොන්තීති. අථ කීදිසා හොන්තීති. ද්වඞ්ගුලකෙසා කාසායවත්ථවසනා උත්තරහිමවන්තෙ නන්දමූලකපබ්භාරෙ වසන්තීති. සො සීසං පරාමසි තං ඛණංයෙවස්ස ගිහිලිඞ්ගං අන්තරධායි රත්තදුපට්ටං නිවත්ථමෙව විජ්ජුල්ලතා සදිසං කායබන්ධනං බද්ධමෙව අලත්තක පාටලවණ්ණං උත්තරාසඞ්ගචීවරං එකංසඞ්කතමෙව මෙඝවණ්ණං පංසුකූලචීවරං දක්ඛිණඅංසකූටෙ ඨපිතමෙව භමරවණ්ණො මත්තිකාපත්තො වාමඅංසකූටෙ ලග්ගිතොව අහොසි. සො ආකාසෙ ඨත්වා ධම්මං දෙසෙත්වා නන්දමූලකපබ්භාරෙයෙව ඔතරි.

අපරොපි කාසිගාමෙයෙව කුටුම්බිකො ආපණෙ නිසින්නො එකං පුරිසං අත්තනො භරියං ආදාය ගච්ඡන්තං දිස්වා තං උත්තමරූපධරං ඉත්ථිං ඉන්ද්‍රියානි භින්දිත්වා ඔලොකෙත්වා පුන චින්තෙසි අයං මෙ

ලොභො වඩ්ඪමානො මං අපායෙසු ඛිපිස්සතීති සංවිග්ගමානසො විපස්සනං වඩ්ඪෙත්වා පච්චෙකබොධිඤාණං නිබ්බත්තෙත්වා ආකාසෙ ඨිතො ධම්මං දෙසෙත්වා නන්දමූලකපබ්භාරමෙව ගතො.

අපරෙපි කාසිගාමවාසිනොයෙව ද්වෙ පිතාපුත්තා එකතො මග්ගං පටිපජ්ජිංසු අටවිමුඛෙච චොරා ඨිතා හොන්ති තෙ පිතාපුත්තෙ ලභිත්වා පුත්තං ගහෙත්වා ධනං ආහරිත්වා තව පුත්තං ගණ්හාහීති පිතරං විස්සජ්ජෙන්ති ද්වෙ භාතරෙ ලභිත්වා කණිට්ඨං ගහෙත්වා ජෙට්ඨං විස්සජ්ජෙන්ති ආචරියන්තෙවාසිකෙ ලභිත්වා ආචරියං ගහෙත්වා අන්තෙවාසිකං විස්සජ්ජෙන්ති අන්තෙවාසිකො සිප්පලොභෙන ධනං ආහරිත්වා ආචරියං ගණ්හිත්වා ගච්ඡති. අථ තෙ පිතාපුත්තා තත්ථ චොරානං ඨිතභාවං ඤත්වා ත්වං මම පිතාති මා වදි අහම්පි තං පුත්තොති න වක්ඛාමීති කතිකං කත්වා චොරෙහි ගහිතකාලෙ තුම්හෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං කිං හොථාති පුට්ඨා න කිඤ්චි හොමාති සම්පජානමුසාවාදං කරිංසු තෙසු අටවිතො නික්ඛමිත්වා සායං නහායිත්වා ඨිතෙසු පුත්තො අත්තනො සීලං සොධෙන්තො තං මුසාවාදං දිස්වා ඉදං පාපං වඩ්ඪමානං මං අපායෙසු ඛිපිස්සති ඉමං කිලෙසං නිග්ගණ්හිස්සාමීති විපස්සනං වඩ්ඪෙත්වා පච්චෙකබොධිඤාණං නිබ්බත්තෙත්වා ආකාසෙ ඨිතො පිතු ධම්මං දෙසෙත්වා නන්දමූලකපබ්භාරමෙව ගතො.

කාසිගාමකෙයෙව පන එකො ගාමභොජකො පාණඝාතං වාරාපෙසි. අථ නං බලිකම්මකාලෙ මහාජනො සන්නිපතිත්වා ආහ සාමි මයං මිගසූකරාදයො මාරෙත්වා යක්ඛානං බලිකම්මං කරිස්සාම බලිකම්මකාලො එසොති තුම්හාකං පුබ්බෙ කරණනියාමෙනෙව කරෙථාති මනුස්සා බහුං පාණාතිපාතමකංසු. සො බහුං මච්ඡමංසං දිස්වා ඉමෙ මනුස්සා එත්තකෙ පාණෙ මාරෙන්තා මමෙවෙකස්ස වචනෙන මාරිංසූති කුක්කුච්චං කත්වා වාතපානං නිස්සාය ඨිතකොව විපස්සනං වඩ්ඪෙත්වා පච්චෙකබොධිඤාණං නිබ්බත්තෙත්වා ආකාසෙ ඨිතො ධම්මං දෙසෙත්වා නන්දමූලකපබ්භාරමෙව ගතො.

අපරෙපි කාසිරට්ඨෙයෙව ගාමභොජකො මජ්ජවික්කයං නිවාරෙත්වා සාමි පුබ්බෙ ඉමස්මිං කාලෙ සුරාඡණො නාම හොති කිං කරොමාති මහාජනෙන වුත්තෙ තුම්හාකං පොරාණකනියාමෙනෙව කරොථාති ආහ. මනුස්සා ඡණං කත්වා සුරං පිවිත්වා කලහං කරොන්තා හත්ථපාදෙ භින්දිත්වා සීසං භින්දිත්වා කණ්ණෙ ඡින්දිත්වා බහුදණ්ඩෙන බජ්ඣිංසු. ගාමභොජකො තෙ දිස්වා චින්තෙසි මයි අනනුජානන්තෙ ඉමෙ එතං දුක්ඛං න වින්දෙය්‍යුන්ති සො එත්තකෙන කුක්කුච්චං කත්වා විපස්සනං වඩ්ඪෙත්වා පච්චෙකබොධිඤාණං නිබ්බත්තෙත්වා අප්පමත්තා හොථාති ආකාසෙ ඨත්වා ධම්මං දෙසෙත්වා නන්දමූලකපබ්භාරමෙව ගතො.

අපරභාගෙ තෙ පඤ්ච පච්චෙකබුද්ධා භික්ඛාචාරත්ථාය බාරාණසිද්වාරෙ ඔතරිත්වා සුනිවත්ථා සුපාරුතා පාසාදිකෙහි අභික්කමාදීහි පිණ්ඩාය චරන්තා රාජද්වාරං පාපුණිංසු. රාජා තෙ දිස්වාව පසන්නචිත්තො රාජ

නිවෙසනං පවෙසාපෙත්වා පාදෙ ධොවිත්වා ගන්ධතෙලෙන මක්ඛෙත්වා පණීතෙන ඛාදනීයෙන භොජනීයෙන පරිවිසිත්වා එකමන්තං නිසීදිත්වා භන්තෙ තුම්හාකං පඨමවයෙ පබ්බජ්ජා සොභති ඉමස්මිං වයෙ පබ්බජන්තා කථං කාමෙසු ආදීනවං පස්සිත්ථ කිං වො ආරම්මණං අහොසීති පුච්ඡි. තෙ තස්ස කථෙන්තා–

මිත්තො මිත්තස්ස පාණීයං අදින්නං පරිභුඤ්ජිසං,
තෙන පච්ඡා විජිගුච්ඡිං තං පාපං පකතං මයා,
මා පුන අකරං පාපං තස්මා පබ්බජිතො අහං.

පරදාරඤ්ච දිස්වාන ඡන්දො මෙ උපපජ්ජථ,
තෙන පච්ඡා විජිගුච්ඡිං තං පාපං පකතං මයා,
මා පුන අකරං පාපං තස්මා පබ්බජිතො අහං.

පිතරං මෙ මහාරාජ චොරා අගණ්හුං කානනෙ,
තෙසාහං පුච්ඡිතො ජානං අඤ්ඤථා නං වියාකරිං.
තෙන පච්ඡා විජිගුච්ඡිං තං පාපං පකතං මයා,
මා පුන අකරං පාපං තස්මා පබ්බජිතො අහං.

පාණාතිපාතමකරුං සොමයාගෙ උපට්ඨිතෙ,
තෙසාහං සමනුඤ්ඤාසිං
මා පුන අකරං පාපං තස්මා පබ්බජිතො අහං.

සුරමෙරයමධුකා යෙ ජනා පඨමාසු නො,
බහුන්නං තෙන අනත්ථාය මජ්ජපානමකප්පයුං,
තෙසාහං සමනුඤ්ඤාසිං
මා පුන අකරං පාපං තස්මා පබ්බජිතොඅහන්ති.

ඉමා පටිපාටියා පඤ්ච ගාථා අභාසිංසු. රාජාපි එකමෙකස්ස ව්‍යාකරණං සුත්වා භන්තෙ අයං පබ්බජ්ජා තුම්හාකමෙව අනුච්ඡවිකාති ථුතිං අකාසි.

තත්ථ **මිත්තො මිත්තස්සා**ති මහාරාජ අහං එකස්ස මිත්තො හුත්වා තස්ස මිත්තස්ස **සන්තකං** පාණීයං ඉමිනා නාම නියාමෙන පරිභුඤ්ජිං. **තස්මා**ති යස්මා පුථුජ්ජනා නාම පාපං කරොන්ති තස්මා. අහං **මා පුන අකරං පාප**න්ති තං පාපං ආරම්මණං කත්වා පබ්බජිතොම්හීති. **ඡන්දො**ති මහාරාජ ඉමිනා නාම නියාමෙන මම පරදාරං දිස්වා කාමෙ ඡන්දො උප්පජ්ජි. **අගණ්හු**න්ති ගණ්හිංසු. **ජාන**න්ති තෙසං චොරානං අයං කිං තෙන හොතීති පුච්ඡිතො ජානන්තොයෙව න කිඤ්චි හොතීති අඤ්ඤථා ව්‍යාකාසිං. **සොමයාගෙ**ති නවඡණෙ උපට්ඨිතෙ සොමයාගං නාම යක්ඛබලිං කරිංසු තස්මිං උපට්ඨිතෙ. **සමනුඤ්ඤාසි**න්ති සමනුඤ්ඤො ආසිං. **සුරාමෙරය මධුකා**ති පිට්ඨසුරාදිසුරඤ්ච පුප්ඵාසවාදිමෙරයඤ්ච පක්කමධුං විය මධුරං මඤ්ඤමානා යෙ ජනා. **පඨමාසු නො**ති

යෙ තෙ ගාමෙ ගාමජනා පඨමං එවරූපා ආසුං. අගෙහසුං **බහුනනං** **ගෙනති** තෙ එකදිවසං එකස්මිං ඣණෙ පතෙන බහුනානං අනත්ථාය මජ්ජපාණා කප්පසිංසු.

රාජා තෙසං ධම්මං සුත්වා පසන්නචිත්තො චීවරසාටකෙ ච භෙසජ්ජානි ච දත්වා පච්චෙකබුද්ධෙ උය්‍යොජෙසි. තෙපි තස්ස අනුමොදනං කත්වා තත්ථෙව අගමංසු. තතො පට්ඨාය රාජා වත්ථුකාමෙසු විරත්තො අනපෙක්ඛො හුත්වා නානග්ගරසභොජනං භුඤ්ජිත්වා ඉත්ථියො අනාලපිත්වා අනොලොකෙත්වා විරත්තචිත්තො උට්ඨාය සිරිගබ්භං පවිසිත්වා නිසින්නො සෙතභිත්තියං කසිණපරිකම්මං කත්වා ඣානං නිබ්බත්තෙසි සො ඣානප්පත්තො කාමං ගරහන්තො.

සිරත්ථු සුබහූකාමෙ දුග්ගන්ධෙ බහුකණ්ටකෙ,
යෙ අහං පතිසෙවන්තො නාලභිං තාදිසං සුඛන්ති.

ගාථමාහ. තත්ථ **බහුකණ්ටකෙති** බහුපච්චාමිත්තෙ. **යෙ අහන්ති** යො අහං. අයමෙව වා පාඨො. **තාදිසන්ති** එතාදිසං කිලෙසරහිත ඣානසුඛං.

අථස්ස අග්ගමහෙසී අයං රාජා පච්චෙකබුද්ධානං ධම්මකථං සුත්වා උක්කණ්ඨිතරූපො අම්හෙහි **සද්ධිං** අකථෙත්වා සිරිගබ්භං පවිට්ඨො පරිගණ්හිස්සාමි තාව නන්ති චින්තෙත්වා සිරිගබ්භද්වාරං ගන්ත්වා ද්වාරෙ ඨිතා රඤ්ඤො කාමෙ ගරහන්තස්ස උදානං සුත්වා මහාරාජ ත්වං කාමෙ ගරහසි කාමසුඛසදිසං නාම සුඛං නත්ථීති කාමං වණ්ණෙන්තී ඉතරං ගාථමාහ.

මහස්සාද සුඛා කාමා නත්ථි කාමපරං සුඛං,
යෙ කාමෙ පතිසෙවන්ති සග්ගන්තෙ උපපජ්ජරෙති.

තත්ථ **මහස්සාදාති** මහාරාජ එතෙ කාමා නාම මහාඅස්සාද ඉතො උත්තරිං අඤ්ඤං සුඛං නත්ථි කාමසෙවිනො හි අපායෙ අනුපගම්ම සග්ගෙ නිබ්බත්තන්තීති අත්ථො.

තං සුත්වා බොධිසත්තො තස්සා නස්ස වසලී කිං කථෙසි කාමෙ සුඛං නාම කුතො විපරිණාමදුක්ඛා හි එතෙති ගරහන්තො සෙසගාථා අභාසි.

අප්පස්සාද දුඛා කාමා නත්ථි කාමපරං දුඛං,
යෙ කාමෙ පතිසෙවන්ති නිරයන්තෙ උපපජ්ජරෙ.

අසී යථා සුනිසිතො නෙත්තිංසොව සුපායිකො,
සත්තීව උරසි ඛිත්තා කාමා දුක්ඛතරා තතො.

අඞ්ගාරානංව ජලිතං කාසුං සාධිකපොරිසං,
ඵාලංව දිවසන්තත්තං කාමා දුක්ඛතරා තතො.

විසං යථා හලාහලං තෙලමුක්කට්ඨිතං යථා,
තම්බලොහවිලීනංව කාමා දුක්ඛතරා තතොති.

හත්ථ **නෙත්තිංසොති** නික්කරුණො. ඉදම්පි එකස්ස ඛග්ගස්ස නාමං. **දුක්ඛතරන්ති** එවං ජලිතඞ්ගාරකාසුං වා දිවසන්තත්තං ඵාලං වා පටිච්ච යං දුක්ඛං උප්පජ්ජති තතොපි කාමායෙව දුක්ඛතරාති අත්ථො. අනන්තරගාථාය යථා එතානි විසාදීනි දුක්ඛාවහනතො දුක්ඛානි එවං කාමාපි දුක්ඛා තං පන කාමදුක්ඛං ඉතරෙහි දුක්ඛෙහි දුක්ඛතරන්ති අත්ථො.

එවං මහාසත්තො දෙවියා ධම්මං දෙසෙත්වා අමච්චෙ සන්නිපාතෙත්වා භො අමච්චා තුම්හෙ රජ්ජං පටිපජ්ජථ අහං පබ්බජිස්සාමීති වත්වා මහාජනස්ස රොදන්තස්ස පරිදෙවන්තස්ස උට්ඨාය ආකාසෙ ඨත්වා ඔවාදං දත්වා අනිලපථෙනෙව උත්තරහිමවන්තං ගන්ත්වා රමණීයෙ පදෙසෙ අස්සමං මාපෙත්වා ඉසිපබ්බජ්ජං පබ්බජිත්වා ආයුපරියොසානෙ බ්‍රහ්මලොකපරායණො අහොසි.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා භික්ඛවෙ කිලෙසො ඛුද්දකො නාම නත්ථි අප්පමත්තකොපි පණ්ඩිතෙන නිග්ගහෙතබ්බායෙවාති වත්වා සච්චානි පකාසෙත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. සච්චපරියොසානෙ පඤ්චසතා භික්ඛූ අරහත්තෙ පතිට්ඨහිංසු. තදා පච්චෙකබුද්ධා පරිනිබ්බායිංසු. දෙවී රාහුලමාතා අහොසි. රාජා පන අහමෙවාති.

පාණීයජාතකං.

---

11. 6.

මිත්තාමච්චපරිබ්බූළ්හන්ති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො මහාභිනික්ඛමණං ආරබ්භ කථෙසි.

එකදිවසං හි ධම්මසභායං සන්නිපතිතා භික්ඛූ ආවුසො සචෙ දසබලො අගාරං අජ්ඣාවසිස්ස සකලචක්කවාළගබ්භෙ චක්කවත්තිරාජා අභවිස්ස සත්තරතනසමන්නාගතො චතුඉද්ධිසමිද්ධො පරොසහස්සපුත්තපරිවාරො සො එවරූපං සිරිවිභවං පහාය කාමෙසු දොසං දිස්වා අඩ්ඪරත්තසමයෙ ඡන්නසහායො කන්ථකමාරුය්හ නික්ඛමිත්වා අනොමානදීතීරෙ පබ්බජිත්වා ඡබ්බස්සානි දුක්කරකාරිකං කත්වා සම්මාසම්බොධිං පත්තොති සත්ථු ගුණකථං කථයිංසු. සත්ථා ආගන්ත්වා කායනුත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සන්නිසින්නාති පුච්ඡිත්වා ඉමාය නාමාති වුත්තෙ න භික්ඛවෙ ඉදානෙව තථාගතො මහාභිනික්ඛමණං නික්ඛන්තො පුබ්බෙපි ද්වාදසයොජනිකෙ බාරාණසීනගරෙ රජ්ජං පහාය නික්ඛන්තොයෙවාති වත්වා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ රම්මනගරෙ සබ්බදත්තො නාම රාජා අහොසි. අයං හි බාරාණසී උදයජාතකෙ සුරුන්ධනනගරං නාම ජාතං චුල්ලසුතසොමජාතකෙ සුදස්සනං නාම සොනනන්දජාතකෙ බ්‍රහ්මවඩ්ඪනං නාම ඛණ්ඩහාලජාතකෙ පුප්ඵවතී නාම ඉමස්මිං පන යුධඤ්ජයජාතකෙ රම්මනගරං

නාම අහොසි. එවමස්ස සාදුවි නාමං පරිවත්තති. තත්‍ර සබ්බදත්ත රඤ්ඤො පුත්තසහස්සං අහොසි. යුධඤ්ජයස්ස නාම ජෙට්ඨපුත්තස්ස උපරජ්ජං අදාසි. සො දිවසෙ දිවසෙ මහාදානං පවත්තෙසි.

එවං ගච්ඡන්තෙ කාලෙ බොධිසත්තො එකදිවසං පාතොව රථවරමාරුය්හ මහන්තෙන සිරිවිභවෙන උය්‍යානකීළං ගච්ඡන්තො රුක්ඛග්ගතිණග්ගසාඛග්ග මක්කටසුත්තජාලාදිසු මුත්තාජාලාකාරෙන ලග්ගෙ උස්සාවබින්දූ දිස්වා සම්ම සාරථි කින්නාමෙතන්ති පුච්ඡිත්වා එතං දෙව හිමසමයෙ පතනකඋස්සාවබින්දු නාමාති සුත්වා දිවසභාගං උය්‍යානෙ කීළිත්වා සායණ්හකාලෙ පච්චාගච්ඡන්තො අදිස්වා සම්මසාරථි කහං තෙ උස්සාවබින්දූ න තෙ ඉදානි පස්සාමීති පුච්ඡි. දෙව තෙ සුරියෙ උග්ගච්ඡන්තෙ සබ්බෙව භිජ්ජිත්වා පථවියං පතන්තීති සුත්වා සංවෙගප්පත්තො හුත්වා ඉමෙසං සත්තානං ජීවිතසඞ්ඛාරාපි තිණග්ගෙ උස්සාවබින්දුසදිසා මයා ව්‍යාධිජරාමරණෙහි අපීළිතෙනෙව මාතාපිතරො ආපුච්ඡිත්වා පබ්බජිතුං වට්ටතීති උස්සාවබින්දුමෙව ආරම්මණං කත්වා ආදිත්තෙ විය තයො භවෙ පස්සන්තො අත්තනො ගෙහං ගන්ත්වා අලඞ්කතපටියත්තාය විනිච්ඡයසාලාය නිසින්නස්ස පිතු සන්තිකමෙව ගන්ත්වා පිතරං වන්දිත්වා එකමන්තං ඨිතො පබ්බජ්ජං යාචන්තො–

මිත්තාමච්චපරිබ්බූළ්හං අහං වන්දෙ රථෙසභං,
පබ්බජිස්සං මහාරාජ තං දෙවො අනුමඤ්ඤතූති.

පඨමං ගාථමාහ.

තත්ථ **පරිබ්බූළ්හන්ති** පරිවාරිතං. **තං දෙවොති** මම පබ්බජ්ජං දෙවො අනුජානාතූති අත්ථො.

අථ නං රාජා වාරෙන්තො දුතියං ගාථමාහ.

සචෙ තෙ ඌනං කාමෙහි අහං පරිපූරයාමි තෙ,
යො තං හිංසති වාරෙමි මා පබ්බජ යුධඤ්ජයාති.

තං සුත්වා කුමාරො තතියං ගාථමාහ.

නචත්ථි ඌනං කාමෙහි හිංසිතා මෙ න විජ්ජති,
දීපඤ්ච කාතුමිච්ඡාමි යං ජරා නාභිකීරතීති.

තත්ථ **දීපඤ්චාති** තාත නෙව මය්හං කාමෙහි ඌනං අත්ථි න මං හිංසන්තො කොචි විජ්ජති අහං පන පරලොකගමනාය අත්තනො පතිට්ඨං කාතුමිච්ඡාමි කීදිසං. **යං ජරා නාභිකීරති** න විද්ධංසෙති තමහං කාතුමිච්ඡාමි අමතමහානිබ්බානං ගවෙසිස්සාමි න මෙ කාමෙහි අත්ථො අනුජානාථ මං මහාරාජාති වදති.

ඉති පුනප්පුන කුමාරො පබ්බජ්ජං යාචි රාජා මා පබ්බජාහි නිවාරෙති. තමත්ථං ආවිකරොන්තො සත්ථා උපඩ්ඪගාථමාහ.

පුත්තො වා පිතරං යාචෙ පිතා වා පුත්තමොරසන්ති.

තත්‍ථ චාකාරෙ සම්පිණ්ඩිතත්‍ථො. ඉදං වුත්තං හොති එවං භික්ඛවෙ පුත්තො ච පිතරං යාචති පිතා ච ඔරසං පුත්තං යාචතීති. සෙසං උපඩ්ඪගාථං රාජා ආහ.

නෙගමො යාචතෙ තාත මා පබ්බජ යුධඤ්ජයාති.

තස්සත්‍ථො-අයං තෙ තාත නිගමවාසී මහාජනො යාචති නගරජනොපි මා ත්‍වං පබ්බජාති. කුමාරො පඤ්චමං ගාථමාහ.

මා මං තාත නිවාරෙසි පබ්බජන්තං රථෙසභ,
මාහං කාමෙහි සම්මත්තො ජරාය වසමන්වගූති.

තත්‍ථ **වසමන්වගූති** මාහං කාමෙහි සම්මත්තො ජරාය වසංගාමී නාම හොමි වට්ටදුක්ඛං පන ඛෙපෙත්‍වා යථා සබ්බඤ්ඤුතඤ්ඤාණපටිවිජ්ඣනකො හොමි තථා මං ඔලොකෙහීති අධිප්පායො.

එවං වුත්තෙ රාජා අප්පටිභාණො අහොසි. මාතා පනස්ස පුත්තො තෙ දෙවි පිතරං පබ්බජ්ජං අනුජානාපෙතීති සුත්‍වා කිං තුම්හෙ කථෙථාති නිරස්සාසෙන මුඛෙන සොවණ්ණසිවිකාය නිසීදිත්‍වා සීඝං විනිච්ඡයට්ඨානං ගන්ත්‍වා යාචමානා ඡට්ඨං ගාථමාහ.

අහං තං තාත යාචාමි අහං පුත්ත නිවාරයෙ,
චිරන්තං දට්ඨුමිච්ඡාමි මා පබ්බජ යුධඤ්ජයාති.

තං සුත්‍වා කුමාරො සත්තමං ගාථමාහ.

උස්සාවොව තිණග්ගම්හි සුරියස්සුග්ගමණම්පති,
එවමායු මනුස්සානං මා මං අම්ම නිවාරයෙති.

තස්සත්‍ථො-අම්ම යථා තිණග්ගෙ උස්සාවබින්දු සුරියස්සුග්ගමණම්පති ඨාතුං න සක්කොති පථවියං පතති එවං ඉමෙසඤ්ච සත්තානං ජීවිතං පරිත්තං තාවකාලිකං අචිරට්ඨිතිකං එවරූපෙ ලොකසන්නිවාසෙ කථං ත්‍වං චිරං මං පස්සිස්සසි මා මං නිවාරෙහීති.

එවං වුත්තෙපි සා පුනප්පුන යාචියෙව. තතො මහාසත්තො පිතරං ආමන්තෙත්‍වා අට්ඨමං ගාථමාහ.

තරමානො ඉමං යානං ආරොපෙතු රථෙසභ,
මා මෙ මාතා තරන්තස්ස අන්තරායකරා අහූති.

තස්සත්‍ථො-තාත රථෙසභ ඉමං මාතරං තරමානො පුරිසො සොවණ්ණසිවිකායානං ආරොපෙතු. **මා මෙ** ජාතිජරාව්‍යාධිමරණකන්තාරං **තරන්තස්ස** අතික්කමන්තස්ස **මාතා අන්තරායකරා** අහූති.

රාජා පුත්තස්ස වචනං සුත්‍වා ගච්ඡ භද්දෙ තව සිවිකාය නිසීදිත්‍වා රතිවඩ්ඪනපාසාදංයෙව අභිරූහාති ආහ. සා තස්ස වචනං සුත්‍වා ඨාතුං අසක්කොන්තී නාරිගණපරිවුතා ගන්ත්‍වා පාසාදං ආරුය්හ කානු ඛො පුත්තස්ස පවත්තීති විනිච්ඡයට්ඨානං ඔලොකෙන්තී අට්ඨාසි. බොධිසත්තොපි මාතු ගතකාලෙ පුන පිතරං යාචි. රාජා තං පටිබාහිතුං

අසක්කොන්තා තෙහි තාත තව මතං මත්ථකං පාපෙහි පබ්බජාහීති අනුජානි. අනුඤ්ඤාතකාලෙ බොධිසත්තස්ස කණිට්ඨො යුධිට්ඨිලකුමාරො නාම පිතරං වන්දිත්වා තාත මය්හම්පි පබ්බජ්ජං අනුජානාථාති අනුජානාපෙසි. උභොපි භාතරො පිතරං වන්දිත්වා කාමෙ පහාය මහාජනපරිවුතා විනිවජ්ජයන්තා නික්ඛමිංසු. දෙවී මහාසත්තං ඔලොකෙත්වා මම පුත්තෙ පබ්බජිතෙ රම්මනගරං තුච්ඡං භවිස්සතීති පරිදෙවමානා ගාථාද්වයමාහ.

අභිධාවථ භද්දන්තෙ සුඤ්ඤං හෙස්සති රම්මකං,
යුධඤ්ජයො අනුඤ්ඤාතො සබ්බදත්තෙන රාජිනා.

යොහු සෙට්ඨො සහස්සස්ස යුවා කඤ්චනසන්නිභො,
සොයං කුමාරො පබ්බජිතො කාසායවසනො බලීති.

තත්ථ **අභිධාවථාති** පරිවාරෙත්වා ඨිතනාරියො **සබ්බා** වෙගෙන ධාවථාති ආණාපෙති. **භද්දන්තෙති** එවං ගන්ත්වා භද්දං තව හොතූති වදථ. **රම්මකන්ති** රම්මනගරං සන්ධායාහ. **යොහු සෙට්ඨොති** යො රඤ්ඤො පුත්තසහස්සස්ස සෙට්ඨො අහොසි. සො **පබ්බජිතොති** පබ්බජ්ජාය ගච්ඡන්තං සන්ධායෙවමාහ.

බොධිසත්තොපි න තාව පබ්බජති සො හි මාතාපිතරො වන්දිත්වා කණිට්ඨං යුධිට්ඨිලකුමාරං ගහෙත්වා නගරා නික්ඛම්ම මහාජනං නිවත්තෙත්වා උභොපි හිමවන්තං පවිසිත්වා මනොරම්මට්ඨානෙ අස්සමපදං කත්වා ඉසිපබ්බජ්ජං පබ්බජිත්වා ඣානාභිඤ්ඤං නිබ්බත්තෙත්වා වනමූලඵලාදීහි යාවජීවං යාපෙන්තා බ්‍රහ්මලොකපරායණා අහෙසුං.

ඉමමත්ථං ඔසානෙ අභිසම්බුද්ධගාථා දීපෙති.

උභො කුමාරා පබ්බජිතා යුධඤ්ජයො යුධිට්ඨිලො,
පහාය මාතාපිතරො සඞ්ගං ඡෙත්වාන **මච්චුනොති**.

තත්ථ **මච්චුනොති** මාරස්ස. ඉදං වුත්තං හොති– භික්ඛවෙ යුධඤ්ජයො යුධිට්ඨිලොති තෙ උභොපි කුමාරා මාතාපිතරො පහාය මාරස්ස සන්තකං රාගදොසමොහසඞ්ගං ඡින්දිත්වා පබ්බජිතාති.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා සච්චානි පකාසෙත්වා න භික්ඛවෙ ඉදානෙව පුබ්බෙපි තථාගතො රජ්ජං ඡඩ්ඩෙත්වා පබ්බජිතොයෙවාති වත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා මාතාපිතරො මහාරාජකුලානි අහෙසුං. යුධිට්ඨිලකුමාරො ආනන්දො, යුධඤ්ජයො අහමෙවාති.

යුධඤ්ජයජාතකං.[1]

---

11. 7.

එථ ලක්ඛණසීතා චාති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො එකං මතපිතරං කුටුම්බිකං ආරබ්භ කථෙසි. සො හි පිතරි කාලකතෙ සොකාභිභූතො සබ්බකිච්චානි පහාය සොකානුවත්තකො අහොසි. සත්ථා පච්චූසසමයෙ ලොකං ඔලොකෙන්තො තස්ස සොතාපත්තිඵලූප

1. ඉං. යුවඤ්ජයජාතකං.

නිස්සයං දිස්වා පුන දිවසෙ සාවත්ථියං පිණ්ඩාය චරිත්වා කතභත්තකිච්චො භික්ඛූ උය්‍යොජෙත්වා එකං පච්ඡාසමණං ගහෙත්වා තස්ස ගෙහං ගන්ත්වා වන්දිත්වා නිසින්නං මධුරවචනෙන ආලපන්තො කිං සොචසි උපාසකාති වත්වා ආම භන්තෙ පිතුසොකො මං බාධතීති වුත්තෙ උපාසක පොරාණකපණ්ඩිතා අට්ඨලොකධම්මෙ තත්තතො ජානන්තා පිතරි කාලකතෙ අප්පමත්තකම්පි සොකං න කරිංසූති වත්වා තෙන යාචිතො අතීතං ආහරි.

අතීතෙ බාරාණසියං දසරථමහාරාජා නාම අගතිගමනං පහාය ධම්මෙන රජ්ජං කාරෙසි. තස්ස සොළසන්නං ඉත්ථිසහස්සානං ජෙට්ඨිකා අග්ගමහෙසී ද්වෙ පුත්තෙ එකඤ්ච ධීතරං විජායි. ජෙට්ඨපුත්තො රාමපණ්ඩිතො නාම අහොසි දුතියො ලක්ඛණකුමාරො නාම ධීතා සීතා දෙවී නාම. අපරභාගෙ අග්ගමහෙසී කාලමකාසි. රාජා තස්සා කාලකතාය චිරං සොකවසං ගන්ත්වා අමච්චෙහි සඤ්ඤාපිතො තස්සා කත්තබ්බපරිහාරං කත්වා අඤ්ඤං අග්ගමහෙසිට්ඨානෙ ඨපෙසි. සා රඤ්ඤො පියා අහොසි මනාපා. සාපි අපරභාගෙ ගබ්භං ගණ්හිත්වා ලද්ධගබ්භපරිහාරා පුත්තං විජායි. භරතකුමාරොතිස්ස නාමං කරිංසු.

රාජා පුත්තසිනෙහෙන භද්දෙ වරං තෙ දම්මි ගණ්හාහීති ආහ. සා ගහිතකං කත්වා ඨපෙත්වා කුමාරස්ස සත්තට්ඨවස්සකාලෙ රාජානං උපසඞ්කමිත්වා දෙව තුම්හෙහි මය්හං පුත්තස්ස වරො දින්නො ඉදානිස්ස තං දෙථාති ආහ. ගණ්හ භද්දෙති. දෙව පුත්තස්ස මෙ රජ්ජං දෙථාති. රාජා අච්ඡරං පහරිත්වා නස්ස වසලි මය්හං ද්වෙ පුත්තා අග්ගික්ඛන්ධා විය ජලන්ති තෙ මාරාපෙත්වා තව පුත්තස්ස රජ්ජං යාචසීති තජ්ජෙසි. සා භීතා සිරිගබ්භං පවිසිත්වා අඤ්ඤෙසු දිවසෙසු රාජානං පුනප්පුන රජ්ජමෙව යාචි.

රාජා තස්සා තං වරං අදත්වාව චින්තෙසි මාතුගාමො නාම අකතඤ්ඤූ මිත්තදූභී අයං මෙ කූටපණ්ණං වා කූටලඤ්ජං වා කත්වා පුත්තෙ ඝාතාපෙය්‍යාපීති සො පුත්තෙ පක්කොසාපෙත්වා තාතා තුම්හාකං ඉධ වසන්තානං අන්තරායොපි භවෙය්‍ය තුම්හෙ සාමන්තරජ්ජං වා අරඤ්ඤං වා ගන්ත්වා මම මතකාලෙ ආගන්ත්වා කුලසන්තකං රජ්ජං ගණ්හෙය්‍යාථාති වත්වා පුන නෙමිත්තකෙ පක්කොසාපෙත්වා අත්තනො ආයුපරිච්ඡෙදං පුච්ඡිත්වා අඤ්ඤානි ද්වාදසවස්සානි පවත්තිස්සතීති සුත්වා තාතා ඉතො ද්වාදසවස්සච්චයෙන ආගන්ත්වා ඡත්තං උස්සාපෙය්‍යාථාති ආහ.

තෙ සාධූති වත්වා පිතරං වන්දිත්වා රොදන්තා පාසාදා ඔතරිංසු. සීතාදෙවී අහම්පි භාතිකෙහි සද්ධිං ගමිස්සාමීති පිතරං වන්දිත්වා රොදන්තී නික්ඛමි. තෙ තයොපි මහාජනපරිවුතා නගරා නික්ඛමිත්වා මහාජනං නිවත්තෙත්වා අනුපුබ්බෙන හිමවන්තං පවිසිත්වා සම්පන්නොදකෙ සුලභඵලාඵලෙ පදෙසෙ අස්සමං මාපෙත්වා ඵලාඵලෙන

යාපෙන්තා වසිංසු. ලක්ඛණපණ්ඩිතො පන සීතා ච රාමපණ්ඩිතං යාචිත්වා තුම්හෙ අම්හාකං පිතුට්ඨානෙ ඨිතා තස්මා අස්සමෙයෙව හොථ මයං ඵලාඵලං ආහරිත්වා තුම්හෙ පොසෙස්සාමාති පටිඤ්ඤං ගණ්හිංසු.

තතො පට්ඨාය රාමපණ්ඩිතො තත්ථෙව හොති ඉතරෙ ඵලාඵලෙ ආහරිත්වා තං පටිජග්ගිංසු. එවං තෙසං ඵලාඵලෙන යාපෙත්වා වසන්තානං දසරථමහාරාජා පුත්තසොකෙන නවමෙ සංවච්ඡරෙ කාලමකාසි. තස්ස සරීරකිච්චං කාරෙත්වා දෙවී අත්තනො පුත්තස්ස භරතකුමාරස්ස ඡත්තං උස්සාපෙථාති ආහ. අමච්චා පන ඡත්තසාමිකා අරඤ්ඤෙ වසන්තීති න අදංසු. භරතකුමාරො මම භාතරං රාමපණ්ඩිතං අරඤ්ඤා ආනෙත්වා ඡත්තං උස්සාපෙස්සාමීති පඤ්චරාජකකුධභණ්ඩානි ගහෙත්වා චතුරඞ්ගිනියා සෙනාය තස්ස වසනට්ඨානං පත්වා අවිදූරෙ ඛන්ධාවාරං නිවාසෙත්වා කතිපයෙහි අමච්චෙහි සද්ධිං ලක්ඛණපණ්ඩිතස්ස ච සීතාය ච අරඤ්ඤං ගතකාලෙ අස්සමපදං පවිසිත්වා අස්සමපදද්වාරෙ සුට්ඨුඨපිතකඤ්චනරූපකංවිය රාමපණ්ඩිතං නිරාසඞ්කං සුඛනිසින්නං උපසඞ්කමිත්වා වන්දිත්වා එකමන්තං ඨිතො රඤ්ඤො පවත්තිං ආරොචෙත්වා සද්ධිං අමච්චෙහි පාදෙසු පතිත්වා රොදි. රාමපණ්ඩිතො නෙව සොචි න රොදි ඉන්ද්‍රියවිකාරමත්තම්පිස්ස නාහොසි.

භරතස්ස පන රොදිත්වා නිසින්නකාලෙ සායණ්හසමයෙ ඉතරෙ ද්වෙ ඵලාඵලං ආදාය ආගමිංසු. රාමපණ්ඩිතො චින්තෙසි. ඉමෙ දහරා මය්හං විය පරිගණ්හනපඤ්ඤා එතෙසං නත්ථි සහසා පිතා වො මතොති වුත්තෙන සොකං ධාරෙතුං අසක්කොන්තානං හදයම්පි තෙසං ඵලෙය්‍ය උපායෙන තෙ උදකං ඔතාරෙත්වා එතං පවත්තිං සාවෙස්සාමීති. අථ තෙසං පුරතො එකං උදකට්ඨානං දස්සෙත්වා තුම්හෙ අතිචිරෙන ආගතා ඉදං වො දණ්ඩකම්මං හොතු ඉමං උදකං ඔතරිත්වා තිට්ඨථාති උපඩ්ඪගාථං තාව ආහ.

එථ ලක්ඛණසීතා ච උභො ඔතරථොදකන්ති.

තස්සත්ථො-එථ ලක්ඛණසීතා ච ආගච්ඡන්තු උභොපි ඔතරථ ඉමං උදකන්ති.

තෙ එකවචනෙන ඔතරිත්වා අට්ඨංසු. අථ තෙසං තං පවත්තිං ආරොචෙන්තො සෙසං උපඩ්ඪගාථමාහ.

එවායං භරතො ආහ රාජා දසරථො මතොති.

තෙ පිතුමතසාසනං සුත්වාව විසඤ්ඤී අහෙසුං. පුනපි තෙසං කථෙසි පුන විසඤ්ඤී අහෙසුන්ති එවං යාව තතියං විසඤ්ඤිතං පත්තෙ තෙ අමච්චා උක්ඛිපිත්වා උදකා නීහරිත්වා ථලෙ නිසීදාපෙත්වා ලද්ධස්සාසෙසු සබ්බෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං රොදිත්වා පරිදෙවිත්වා නිසීදිංසු. භරතකුමාරො චින්තෙසි මය්හං භාතා ලක්ඛණකුමාරො භගිනී ච

සීතාදෙවී පිතුමතසාසනං සුත්වාව සොකං සන්ධාරෙතුං න සක්කොන්ති රාමපණ්ඩිතො පන න සොචති න පරිදෙවති කින්නුඛො තස්ස අසොචනකාරණං පුච්ඡිස්සාමි නන්ති සො තං පුච්ඡන්තො දුතියං ගාථමාහ

කෙන රාමප්පභාවෙන සොචිතබ්බං න සොචසි,
පිතරං කාලකතං සුත්වා න තං පසහතෙ දුඛන්ති.

තත්ථ **පභාවෙනාති** ආනුභාවෙන. **න තං පසහතෙති** එවරූපං දුක්ඛං කෙන කාරණෙන තං න පීළෙති කිං තෙ අසොචනකාරණං කථෙහි තාව නන්ති.

අථස්ස රාමපණ්ඩිතො අත්තනො අසොචනකාරණං කථෙන්තො—

යං න සක්කා පාලෙතුං පොසෙන ලපතං බහුං,
සකිස්ස විඤ්ඤූ මෙධාවී අත්තානමුපතාපයෙ.

දහරා ච හි යෙ වුද්ධා යෙ බාලා යෙච පණ්ඩිතා,
අඩ්ඪා චෙව දලිද්දා ච සබ්බෙ මච්චුපරායණා.

ඵලානමිව පක්කානං නිච්චං පපතනා භයං,
එවං ජාතාන මච්චානං නිච්චං මරණතො භයං.

සායමෙකෙ න දිස්සන්ති පාතො දිට්ඨා බහුජ්ජනා,
පාතො එකෙ න දිස්සන්ති සායං දිට්ඨා බහුජ්ජනා.

පරිදෙවයමානො චෙ කඤ්චිදත්ථං උදබ්බහෙ,
සම්මූළ්හො හිංසමත්තානං කයිරා චෙනං විචක්ඛණො.

කිසො විවණ්ණො භවති හිංසමත්තානමත්තනා,
න තෙන පෙතා පාලෙන්ති නිරත්ථා පරිදෙවනා.

යථාසරණමාදිත්තං වාරිනා පරිනිබ්බයෙ,
එවම්පි ධීරො සුතවා මෙධාවී පණ්ඩිතො නරො,
ඛිප්පමුප්පතිතං සොකං වාතො තූලංව ධංසයෙ.

එකොව මච්චො අච්චෙති එකොව ජායතෙ කුලෙ,
සංයොගපරමාත්වෙව සම්භොගා සබ්බපාණිනං.

තස්මා හි ධීරස්ස බහුස්සුතස්ස
සම්පස්සතො ලොකමිමං පරඤ්ච,
අඤ්ඤාය ධම්මං හදයං මනඤ්ච
සොකාමහන්තාපි න තාපයන්ති.

සොහං දස්සඤ්ච භොක්ඛඤ්ච භරිස්සාමි ච ඤාතකෙ,
සෙසං සම්පාලයිස්සාමි කිච්චමෙතං විජානතොති.

ඉමාහි ගාථාහි අනිච්චතං පකාසෙසි.

තත්ථ **පාලෙතු**න්ති රක්ඛිතුං. **ලපත**න්ති ලපන්තානං. ඉදං වුත්තං හොති-තාත භරත යං සත්තානං ජීවිතං බහුම්පි විප්පලපන්තානං පුරිසානං එකොපි මා උච්ඡිජ්ජීති න සක්කා රක්ඛිතුං සොදානි මාදිසො අට්ඨලොකධම්මෙ තත්තතො ජානන්තො විඤ්ඤූ මෙධාවී පණ්ඩිතො මරණපරියොසානජීවිතෙසු මෙතෙසු **කිස්ස අත්තානමුපතාපයෙ** කිං කාරණා අනුපතාපෙන්ත සොකදුක්ඛෙන අත්තානං සන්තාපෙය්‍යාති. **දහරා චා**ති ගාථා මච්චු නාමෙස තාත භරත නෙව සුවණ්ණරූපකසදිසානං දහරානං ඛත්තියකුමාරකාදීනං න වුඩ්ඪිප්පත්තානං මහායොධානං න බාලානං පුථුජ්ජනසත්තානං න බුද්ධාදීනං පණ්ඩිතානං න චක්කවත්තිආදීනං ඉස්සරානං න නිරසනවසත්තානං දළිද්දානං ලජ්ජති සබ්බෙපිමෙ සත්තා **මච්චුපරායණා** මරණමුඛෙ සම්භග්ගවිභග්ගායෙවාති දස්සනත්ථං වුත්තං. **පපතනා**ති පතනතො ඉදං වුත්තං හොති-යථා තාත භරත පක්කානං ඵලානං පක්කකාලතො පට්ඨාය ඉදානි වණ්ටා ඡිජ්ජිත්වා පතිස්සන්ති ඉදානි පතිස්සන්තීති පතනතො භයං නිච්චං ධුවං එකංසිකමෙව භවති එවං ආසඞ්කනීයභාවතො එවං ජාතානං මච්චානම්පි එකංසිකංයෙව මරණතො භයං නත්ථි සො ඛණො වා ලයො වා යත්ථ තෙසං මරණං න ආසඞ්කිතබ්බං භවෙය්‍යාති. **සාය**න්ති විකාලෙ ඉමිනා රත්තිභාගෙ දිට්ඨානං දිවසභාගෙ දිවසභාගෙ ච දිට්ඨානං රත්තිභාගෙ **අදස්ස**නං දීපෙති **කඤ්චිදත්ථ**න්ති පිතා මෙ පුත්තො මෙති ආදීහි පරිදෙවයමානො චෙ පොසො සම්මූළ්හො **අත්තානං** හිංසන්තො කිලමෙන්තො අප්පමත්තකම්පි අත්ථං ආහරෙය්‍ය. **කයිරා චෙනං විචක්ඛණො**ති අථ පණ්ඩිතො පුරිසො පරිදෙවං කරෙය්‍ය යස්මා පන පරිදෙවන්තො මතං වා ආනෙතුං අඤ්ඤං වා තස්ස වුඩ්ඪිං කාතුං න සක්කොති තස්මා නිරත්ථකත්තා පරිදෙවිතස්ස පණ්ඩිතා න පරිදෙවන්ති. **අත්තානමත්තනො**ති අත්තනො අත්තභාවං සොකපරිදෙවදුක්ඛෙන හිංසන්තො. **න තෙනා**ති තෙන පරිදෙවෙන පරලොකං ගතා සත්තා න පාලෙන්ති න යාපෙන්ති. **නිරත්ථා**ති තස්මා තෙසං මතසත්තානං අයං පරිදෙවිතා නිරත්ථකා. **සරණ**න්ති නිවාසගෙහං. ඉදං වුත්තං හොති-යථා පණ්ඩිතො පුරිසො අත්තනො වසනාගාරෙ ආදිත්තෙ මුහුත්තම්පි වොසානං අනාපජ්ජිත්වා ඝටසතෙන ඝටසහස්සෙන වාරිනා තං නිබ්බාපයතෙව එවං ධීරො උප්පන්නං සොකං ඛිප්පං නිබ්බාපයෙ තූලං වියච වාතො යථා ඨාතුං න සක්කොති එවං ධංසයෙ විද්ධංසයෙය්‍යාති අත්ථො. **එකොව මච්චො**ති එත්ථ තාත භරත ඉමෙ සත්තා කම්මස්සකා නාම තථා හි ඉතො පරලොකං ගච්ඡන්තො සත්තො එකොව **අච්චෙති** අතික්කමති ඛත්තියාදිකුලෙ ජායමානොපි එකොව ගන්ත්වා **ජායති** තත්ථ තත්ථ පන ඤාතිමිත්තසංයොගවසෙන අයං මෙ පිතා අයං මාතා අයං මිත්තොති **සංයොගපරමාත්වෙව සම්භොගා සබ්බපාණිනං** පරමත්ථෙන පන තීසු භවෙසු කම්මස්සකාවෙතෙ සත්තාති අත්ථො. **තස්මා**ති යස්මා තෙසං සත්තානං ඤාති මිත්ත

සංයොගං සන්දිට්ඨපරිභොගං ඨපෙත්වා ඉතොපරං අඤ්ඤං නත්ථි තස්මා **සම්පස්සතො** ඉමස්ස පරස්ස ලොකස්ස නානාභාව විනාභාවමෙව සම්මා පස්සන්තස්ස. **අඤ්ඤාය ධම්ම**න්ති අට්ඨවිධලොකධම්මං ජානිත්වා **හදයං මනඤ්චාති** ඉදං උභයම්පි චිත්තස්සෙව නාමං. ඉදං වුත්තං හොති–

ලාභො අලාභො අයසො යසො ච
නින්දා පසංසා ච සුඛං ච දුක්ඛං,
එතෙ අනිච්චා මනුජෙසු ධම්මා
මා සොච කිං සොචසි පොට්ඨපාදාති.

ඉමෙසං අට්ඨන්නං ලොකධම්මානං යෙන[1] කෙනචි චිත්තං පරියාදීයති* තස්ස ච අනිච්චතං ඤත්වා ඨිතස්ස. **ධීරස්ස** පිතුපුත්තමරණාදි වත්ථුකා මහන්තාපි සොකා හදයං න තාපයන්තීති එවං වා අට්ඨවිධං ලොකධම්මං ඤත්වා ඨිතස්ස හදයවත්ථුඤ්ච මනඤ්ච මහන්තාපි සොකා න තාපයන්තීති එවමෙත්ථ අත්ථො දට්ඨබ්බො. **සොහං දස්සඤ්ච භොක්ඛඤ්චාති** ගාථාය පන භරත අන්ධබාලසත්තානං විය මම රොදනං පරිදෙවනං නාම නානුච්ඡවිකං අහං පන පිතු අච්චයෙන තස්ස ඨානෙ ඨත්වා කපණාදීනං දානාරහානං දානං ඨානන්තරාරහානං ඨානන්තරං යසාරහානං යසං දස්සාමි පිතරා මෙ පරිභුත්තනයෙන ඉස්සරියං භුඤ්ජිස්සාමි ඤාතකෙ පොසෙස්සාමි අවසෙසඤ්ච අත්තනො පරිජනාදිකං ජනං පාලයිස්සාමි ධම්මිකසමණබ්‍රාහ්මණානං ධම්මිකරක්ඛාවරණගුත්තිං කරිස්සාමීති එවං හි විජානතො පණ්ඩිතපුරිසස්ස අනුරූපකිච්චන්ති අත්ථො.

පරිසා ඉමං රාමපණ්ඩිතස්ස අනිච්චතාපකාසනං ධම්මදෙසනං සුත්වා නිස්සොකා අහෙසුං. තතො භරතකුමාරො රාමපණ්ඩිතං වන්දිත්වා බාරාණසිරජ්ජං පටිච්ඡථාති ආහ. තාත ලක්ඛණඤ්ච සීතාදෙවිඤ්ච ගහෙත්වා ගන්ත්වා රජ්ජං අනුසාසථාති. තුම්හෙ පන දෙවාති. තාත මම පිතා ද්වාදසවස්සච්චයෙන ආගන්ත්වා රජ්ජං කාරෙය්‍යාසීති මං අවොච අහං ඉදානෙව ගච්ඡන්තො තස්ස වචනකරො නාම න හොමි අඤ්ඤානි පන තීණි වස්සානි අතික්කමිත්වා ආගමිස්සාමීති එත්තකං කාලං කො රජ්ජං කාරෙස්සතීති තුම්හෙ කාරෙථාති න මයං කාරෙස්සාමාති තෙනහි යාව මම ආගමනා ඉමා පාදුකා කාරෙස්සන්තීති අත්තනො තිණපාදුකා ඔමුඤ්චිත්වා අදාසි.

තෙ තයොපි ජනා පාදුකා ගහෙත්වා පණ්ඩිතං වන්දිත්වා මහාජනපරිවුතා බාරාණසිං අගමංසු. තීණි සංවච්ඡරානි පාදුකා රජ්ජං කාරෙසුං අමච්චා තිණපාදුකා රාජපල්ලඞ්කෙ ඨපෙත්වා අට්ටං විනිච්ඡිනන්ති සචෙ දුබ්බිනිච්ඡිතො හොති පාදුකා අඤ්ඤමඤ්ඤං පටිහඤ්ඤන්ති තාය සඤ්ඤාය පුන විනිච්ඡිනන්ති සම්මා විනිච්ඡිතකාලෙ පාදුකා නිස්සද්දා සන්නිසීදන්ති රාමපණ්ඩිතො තිණ්ණං සංවච්ඡරානං අච්චයෙන අරඤ්ඤා නික්ඛ

1. ඉං. යෙන කෙන චිත්තන ඤායති සං. යෙන කෙනචි චිත්තන පරියාදියන්ති. සී. යෙන චිත්තන පරියාදියන්ති. * අයං අම්හාකං ඛන්ති.

මිත්වා බාරාණසිනගරං පත්වා උය්‍යානං පාවිසි. තස්සාගතභාවං ඤත්වා කුමාරා අමච්චපරිවුතා උය්‍යානං ගන්ත්වා සීතං අග්ගමහෙසිං කත්වා උභින්නම්පි අභිසෙකං කරිංසු. එවං අභිසෙකප්පත්තො මහාසත්තො අලඞ්කතරථෙ ඨත්වා මහන්තෙන පරිවාරෙන නගරං පවිසිත්වා පදක්ඛිණං කත්වා සුතන්දනපාසාදවරස්ස මහාතලං අභිරුය්හ තතො පට්ඨාය සොළසවස්සසහස්සානි ධම්මෙන රජ්ජං කාරෙත්වා සග්ගපදං පූරෙසි.

දසවස්සසහස්සානි සට්ඨි වස්සසතානි ච,
කම්බුගීවො මහාබාහු රාමො රජ්ජමකාරයීති.

අයං අභිසම්බුද්ධගාථා තමත්ථං දීපෙති. තත්ථ **කම්බුගීවො**ති සුවණ්ණාලිඞ්ගසදිසගීවො. සුවණ්ණං හි කම්බූති වුච්චති.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. සච්චපරියොසානෙ කුටුම්බිකො සොතාපත්තිඵලෙ පතිට්ඨහි. තදා දසරථමහාරාජා සුද්ධොදනමහාරාජා අහොසි. මාතා මහාමායා. සීතා රාහුලමාතා. භරතො ආනන්දො. ලක්ඛණො සාරිපුත්තො. පරිසා බුද්ධපරිසා. රාමපණ්ඩිතො අහමෙවාති.

දසරථජාතකං.

---

11. 8.

ජානන්තො නො මහාරාජාති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො එකං ඔස්සට්ඨවිරියං භික්ඛුං ආරබ්භ කථෙසි. සො කිර සාවත්ථිවාසී කුලපුත්තො සත්ථු ධම්මදෙසනං සුත්වා පබ්බජිත්වා ආචරියුපජ්ඣායවත්තං පූරෙන්තො උභයානි පාතිමොක්ඛානි පගුණානි කත්වා පරිපුණ්ණපඤ්චවස්සො කම්මට්ඨානං ගහෙත්වා අරඤ්ඤෙ වසිස්සාමීති ආචරියුපජ්ඣායෙ ආපුච්ඡිත්වා කොසලරට්ඨෙ එකං පච්චන්තගාමං ගන්ත්වා තත්ථ ඉරියාපථෙ පසන්නෙහි මනුස්සෙහි පණ්ණසාලං කත්වා උපට්ඨියමානො වස්සං උපගන්ත්වා යුඤ්ජන්තො ඝටෙන්තො වායමන්තො අච්චාරද්ධෙන විරියෙන තෙමාසං කම්මට්ඨානං භාවෙත්වා ඔභාසමත්තම්පි උප්පාදෙතුං අසක්කොන්තො චින්තෙසි අද්ධාහං සත්ථාරා දෙසිතෙසු චතුසු පුග්ගලෙසු පදපරමො කිං මෙ අරඤ්ඤවාසෙන ජෙතවනං ගන්ත්වා තථාගතස්ස රූපසිරිං පස්සන්තො මධුරං ධම්මදෙසනං සුණන්තො වීතිනාමෙස්සාමීති සො විරියං ඔස්සජිත්වා තතො නික්ඛමන්තො අනුපුබ්බෙන ජෙතවනං ගන්ත්වා ආචරියුපජ්ඣායෙහි චෙව සන්දිට්ඨසම්භත්තෙහි ච ආගමනකාරණං පුට්ඨො තමත්ථං කථෙත්වා තෙහි කස්මා එවමකාසීති ගරහිත්වා සත්ථු සන්තිකං නෙත්වා කිං භික්ඛවෙ අනිච්ඡමානං භික්ඛුං ආනයිත්ථාති වුත්තෙ අයං භන්තෙ විරියං ඔස්සජිත්වා ආගතොති ආරොචිතෙ සත්ථා සච්චං කිරාති පුච්ඡිත්වා සච්චං භන්තෙති වුත්තෙ කස්මා භික්ඛු විරියං ඔස්සජ් ඉමස්මිං හි සාසනෙ නිබ්බිරියස්ස කුසීතපුග්ගලස්ස අග්ගඵලං අරහත්තං නාම

හන්ති ආරද්ධවිරියා අධිගමධම්මං ආරාධෙන්ති ත්වං ඛො පන පුබ්බෙ විරියවා ඔවාදක්ඛමො තෙනෙව කාරණෙන බාරාණසිරජ්ජෙ පුත්තසතස්ස සබ්බකණිට්ඨොපි හුත්වා පණ්ඩිතානං ඔවාදෙ ඨත්වා සෙතච්ඡත්තං පත්තොසීති වත්වා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තෙ රජ්ජං කාරෙන්තෙ සංවර කුමාරො නාම පුත්තසතස්ස කණිට්ඨො අහොසි. රාජා එකෙකං පුත්තං සික්ඛිතබ්බයුත්තකං සික්ඛාපෙථාති එකෙකස්ස අමච්චස්ස අදාසි. සංවර කුමාරස්ස ආචරියො අමච්චො බොධිසත්තො අහොසි පණ්ඩිතො ව්‍යත්තො රාජපුත්තස්ස පිතුට්ඨානෙ ඨිතො. අමච්චා සික්ඛිතසිප්පෙ තෙ රාජපුත්තෙ රඤ්ඤො දස්සෙසුං. රාජා තෙසං ජනපදං දත්වා උය්‍යොජෙසි. සංවරකුමාරො සබ්බසිප්පෙ නිප්ඵත්තිං පත්වා බොධිසත්තං පුච්ඡි. තාත සචෙ මං පිතා ජනපදං පෙසති කිං කරොමීති. තාත ත්වං ජනපදං දීයමානෙ තං අගහෙත්වා දෙව අහං සබ්බකණිට්ඨො මයිපි ගතෙ තුම්හාකං පාදමූලං තුච්ඡං හෙස්සති අහං පාදමූලෙයෙව වසිස්සාමීති වදෙය්‍යාසීති.

අථෙකදිවසං සංවරකුමාරං වන්දිත්වා එකමන්තං ඨිතං රාජා පුච්ඡි කිං තාත සිප්පං තෙ නිට්ඨිතන්ති. ආම දෙවාති. තුය්හං ජනපදං වාරෙහීති. දෙව තුම්හාකං පාදමූලං තුච්ඡං භවිස්සති පාදමූලෙයෙව වසිස්සාමීති. රාජා තුස්සිත්වා සාධූති සම්පටිච්ඡි. තතො පට්ඨාය රඤ්ඤො පාදමූලෙයෙව හුත්වා බොධිසත්තං පුච්ඡි තාත අඤ්ඤං කිං කරොමීති රාජානං එකං පුරාණඋය්‍යානං යාචාහීති. සො සාධූති උය්‍යානං යාචිත්වා තත්ථ ජාතකෙහි පුප්ඵඵලෙහි නගරෙ ඉස්සරජනං සඞ්ගණ්හිත්වා පුන කිං කරොමීති පුච්ඡි තාත රාජානං ආපුච්ඡිත්වා අන්තොනගරෙ භත්තවෙතනං ත්වමෙව දෙහීති. සො තථා කත්වා අන්තොනගරෙ කස්සචි කිඤ්චි අහාපෙත්වා භත්තවෙතනං දත්වා පුන බොධිසත්තං පුච්ඡිත්වා රාජානං විඤ්ඤාපෙත්වා අන්තොනිවෙසනෙ දාසපොරිසානම්පි අස්සානම්පි බලකායස්සාපි වට්ටං අපරිහාපෙත්වා අදාසි තිරොජනපදෙහි ආගතානං දූතානං නිවෙසනට්ඨානාදීනි වාණිජානං සුංකාදීනි සබ්බකරණීයානි අත්තනාව අකාසි.

එවං සො මහාසත්තස්ස ඔවාදෙ ඨත්වා සබ්බං අන්තොජනඤ්ච බහිජනඤ්ච නාගරෙ ච රට්ඨවාසිනො ච ආගන්තුකෙ ච අයපට්ටෙනෙව තෙන තෙන සඞ්ගහවත්ථුනා ආබන්ධිත්වා සඞ්ගණ්හි සබ්බෙසං පියො අහොසි මනාපො. අපරභාගෙ රාජානං මරණමඤ්චකෙ නිපන්නං අමච්චා පුච්ඡිංසු දෙව තුම්හාකං අච්චයෙන සෙතච්ඡත්තං කස්ස දස්සාමාති. තාතා මම පුත්තා සබ්බෙපි සෙතච්ඡත්තස්ස සාමිනො යො පන තුම්හාකං මනං ගණ්හාති තස්සෙව දදෙය්‍යාථාති. තෙ තස්මිං කාලකතෙ තස්ස සරීරපරිහාරං කත්වා සත්තමෙ දිවසෙ සන්නිපතිත්වා රඤ්ඤො යො තුම්හාකං මනං ගණ්හාති තස්ස ඡත්තං උස්සාපෙය්‍යාථාති

වුත්තං අම්හාකං ච අයං සංවරකුමාරො මතං ගණ්හාතීති ඤාතකෙහි පරිවාරිතා තස්ස කඤ්චනමාලං සෙතච්ඡත්තං උස්සාපයිංසු. සංවරමහාරාජා බොධිසත්තස්ස ඔවාදෙ ඨත්වා ධම්මෙන රජ්ජං කාරෙසි.

ඉතරෙ එකූනසතකුමාරා පිතා කිර නො කාලඞ්කතො සංවරස්ස කිර ඡත්තං උස්සාපෙසුං සො සබ්බකණිට්ඨො තස්ස ඡත්තං න පාපුණාති සබ්බජෙට්ඨකස්ස ඡත්තං උස්සාපෙස්සාමාති සබ්බෙව එකතො ආගන්ත්වා ඡත්තං වා නො දෙතු යුද්ධං වාති සංවරමහාරාජස්ස පණ්ණං පෙසෙත්වා නගරං උපරුන්ධිංසු. රාජා බොධිසත්තස්ස තං පවත්තිං ආරොචෙත්වා ඉදානි කිං කරොමාති පුච්ඡි. මහාරාජ තව භාතිකෙහි සද්ධිං යුජ්ඣනකිච්චං නත්ථි ත්වං පිතුසන්තකධනං සත කොට්ඨාසෙ කාරෙත්වා එකූනසතං භාතිකානං පෙසෙත්වා ඉමං තුම්හාකං පිතුසන්තකං කොට්ඨාසං ගණ්හථ නාහං තුම්හෙහි සද්ධිං යුජ්ඣිස්සාමීති සාසනං පහිණථාති. සො තථා අකාසි.

අථස්ස සබ්බජෙට්ඨභාතිකො උපොසථකුමාරො නාම සෙසෙ ආමන්තෙත්වා තාතා රාජානං අභිභවිතුං සමත්ථො නාම නත්ථි අයඤ්ච නො කණිට්ඨභාතිකො පටිසත්තුපි හුත්වා න තිට්ඨති අම්හාකං පිතුසන්තකං පෙසෙත්වා නාහං තුම්හෙහි සද්ධිං යුජ්ඣිස්සාමීති පෙසෙසි න ඛො පන මයං සබ්බෙ එකක්ඛණෙ ඡත්තං උස්සාපෙස්සාම එකස්සෙව ඡත්තං උස්සාපෙස්සාම අයමෙව රාජා හොතු එථ තං පස්සිත්වා රාජකුටුම්බං පටිච්ඡාපෙත්වා අම්හාකං ජනපදමෙව ගච්ඡාමාති ආහ. අථ තෙ සබ්බෙපි කුමාරා නගරං විවරාපෙත්වා පටිසත්තුනො අහුත්වා නගරං පවිසිංසු. රාජාපි තෙසං අමච්චෙහි සක්කාරං ගාහාපෙත්වා පටිමග්ගං පෙසෙසි. කුමාරා මහන්තෙන පරිවාරෙන පත්තිකාව ආගන්ත්වා රාජනිවෙසනං අභිරුහිත්වා සංවරමහාරාජස්ස නිපච්චාකාරං දස්සෙත්වා නීචාසනෙ නිසීදිංසු.

සංවරමහාරාජා සෙතච්ඡත්තස්ස හෙට්ඨා සීහාසනෙ නිසීදි මහන්තො යසො මහන්තං සිරිසොභග්ගං අහොසි ඔලොකිතොලොකිතට්ඨානං කම්පති. උපොසථකුමාරො සංවරමහාරාජස්ස සිරිවිභවං ඔලොකෙත්වා අම්හාකං පිතා අනන්තො අච්චයෙන සංවරකුමාරස්ස රාජභාවං ඤත්වා මඤ්ඤෙ අම්හාකං ජනපදෙ දත්වා ඉමස්ස න අදාසීති චින්තෙත්වා තෙන සද්ධිං සල්ලපන්තො තිස්සො ගාථා අභාසි.

ජානන්තො නො මහාරාජ තව සීලං ජනාධිපො,
ඉමෙ කුමාරෙ පූජෙන්තො න තං කෙනචි මඤ්ඤථ.

තිට්ඨන්තෙ නො මහාරාජෙ ආදු දෙවෙ දිවංගතෙ,
ඤාතී තං සමනුමඤ්ඤිංසු සම්පස්සං අත්ථමත්තනො.

කෙන සංවර වත්තෙන සඤ්ජාතෙ අධිතිට්ඨසි,
කෙන තං නාතිවත්තන්ති ඤාතිසඞ්ඝා සමාගතාති.

තත්ථ ජානන්තොති ජානන්තො ත්වං. ජනාධිපාති අම්හාකං පිතා නරින්ද. ඉමෙති ඉමෙ එකූනසතෙ කුමාරෙ. පාළිපොත්ථකෙසු පන අඤ්ඤෙ කුමාරෙති ලිඛිතං. පූජෙන්තීති තෙන තෙන ජනපදෙන මානෙන්තා. න තං කොචීති බුද්දකෙනපි කෙනචි ජනපදෙන තං පූජෙතබ්බං න මඤ්ඤිත්ථ අයං මම අච්චයෙන රාජා භවිස්සතීති ඤත්වාව මඤ්ඤෙ අත්තනො පාදමූලෙ වාසෙසීති. තිට්ඨන්තෙනාති ධරමානෙයෙව ත්වයි පුච්ඡති. ආදු දෙවෙති උදාහු අම්හාකං පිතරි දිවඞ්ගතෙ අත්තනො අත්ථං වුද්ධිං පස්සන්තා සද්ධිං රජ්ජකාරකෙහි නෙගමජානපදෙහි ඤාතයො රාජා හොතූති සමනුමඤ්ඤිංසූති. වත්තෙනාති සීලාචාරෙන. සඤ්ජාතෙ අධිතිට්ඨසීති සමානජාතිකෙ එකූනසතභාතරෙ අභිභවිත්වා තිට්ඨසි. නාතිවත්තන්තීති නාභිභවන්ති.

තං සුත්වා සංවරමහාරාජා අත්තනො ගුණං කථෙන්තො ඡ ගාථා අභාසි.

න රාජපුත්ත උසූයාමි සමණානං මහෙසිනං,
සක්කච්චං තෙ නමස්සාමි පාදෙ වන්දාමි තාදිනං.

තෙ මං ධම්මගුණෙ යුත්තං සුස්සූසමනුසූයකං,
සමණා සමනුසාසන්ති ඉසී ධම්මගුණෙ රතා.

තෙසාහං වචනං සුත්වා සමණානං මහෙසිනං,
න කිඤ්චි අතිමඤ්ඤාමි ධම්මෙ මෙ නිරතො මනො.

හත්ථාරූහා අණීකට්ඨා රථිකා පත්තිකාරකා,
තෙසං නප්පටිබන්ධාමි නිබද්ධං භත්තවෙතනං.

මහාමත්තා ච මෙ අත්ථි මන්තිනො පරිචාරකා,
බාරාණසිං වොහරන්ති බහුමංසසුරොදකං.

අථොපි වාණිජා ඵීතා නානා රට්ඨෙහි ආගතා,
තෙසු මෙ විහිතා රක්ඛා එවං ජානාහුපොසථාති.

තත්ථ න රාජපුත්තාති අහං රාජපුත්ත කිඤ්චිසත්තං අයං නාම සම්පත්ති ඉමස්ස මා හොතූති න උසූයාමි. තාදිනන්ති තාදිලක්ඛණයුත්තානං සමිතපාපතාය සමණානං මහන්තානං සීලක්ඛන්ධාදීනං ගුණානං එසිතත්තාය මහෙසීනං ධම්මිකසමණබ්‍රාහ්මණානං පඤ්චපතිට්ඨිතෙන පාදෙ වන්දාමි දානං දදන්තො ධම්මිකඤ්ච නෙසං රක්ඛාවරණගුත්තිං පච්චුපට්ඨපෙන්තො සක්කච්චං තෙ නමස්සාමි මනෙන සම්පියායන්තොව පූජෙමීති අත්ථො. තෙ මන්ති තෙ සමණා මං අයං ධම්මකොට්ඨාසෙ යුත්තපයුත්තො සුස්සූසං අනුසූයකොති ජානන්තො ඤත්වා මං ධම්මගුණෙ යුත්තං සුස්සූසං අනුසූයකං. අනුසාසන්ති ඉදං කරි ඉදං මා කරීති ඔවදන්තීති අත්ථො. තෙසාහන්ති තෙසං අහං. හත්ථාරූහාති හත්ථී ආරුය්හ යුජ්ඣනයොධා. අණීකට්ඨාති හත්ථාණීකාදිසු ඨිතා. රථිකාති රථයොධා. පත්තිකාරකාති පත්තිනොව. නිබද්ධන්ති යං තෙහි සජ්ජිතං භත්තං ච වෙතනඤ්ච තං පටිබන්ධාමි අපරිහාපෙත්වා

දදාමීති අත්ථො. **මහාමත්තා**ති භාතික මය්හං මහාපඤ්ඤා මන්තෙසු කුසලා මහාඅමච්චා චෙව අවසෙසඤාතයො ච පරිවාරකා අත්ථි ඉමිනා ඉදං දසෙසි තුම්හෙ මන්තසම්පන්නෙන පණ්ඩිතෙන ආචරියෙන න ලභිත්ථ අම්හාකං පන ආචරියා පණ්ඩිතා උපායකුසලා තෙ නො සෙතච්ඡත්තෙන යොජෙසුං. **බාරාණසී**ති භාතික මම ඡත්තං උස්සාපිතකාලතො පට්ඨාය අම්හාකං රාජා ධම්මිකො අනුඩ්ඪමාසං දෙවො වස්සති තෙන සස්සානි සම්පජ්ජන්ති බාරාණසියං බහුං ඛාදිතබ්බයුත්තකං මච්ඡමංසං පාතබ්බයුත්තකං සුරොදකඤ්ච ජායතීති එවං රට්ඨවාසිනො. **බහුමංසසුරොදකං** කත්වා බාරාණසිං වොහරන්ති. **වීනා**ති ගම්භීරතත අස්ස රතනමුත්තාරතනාදීනි ආහරිත්වා නිරුපද්දවා වොහාරං කරොන්තා පීතා සමිද්ධා. **එව ජනා ඨිතා**ති භාතිකා **උපොසථ** අහං ඉමෙහි එත්තකෙහි කාරණෙහි සබ්බකනිට්ඨොපි හුත්වා මම භාතිකෙ අභිභවිත්වා සෙතච්ඡත්තං පත්තො එවං ච ජානාහීති.

අථස්ස ගුණං සුත්වා උපොසථකුමාරො ද්වෙ ගාථා අභාසි.

ධම්මෙන කිර ඤාතීනං රජ්ජං කාරෙහි සංවර,
මෙධාවී පණ්ඩිතො චාසි අථොපි ඤාතීනං හිතො.

තං තං ඤාතිපරිබ්බූළ්හං නානාරතනමොචිතං,
අමිත්තා නප්පසහන්ති ඉන්දංව අසුරාධිපොති.

තත්ථ **ධම්මෙන කිරා**ති තාත සංවරමහාරාජ ධම්මෙන කිර ත්වං එකූනසතානං ඤාතීනං අපාතෙත්වා ජෙට්ඨභාතිකානං ආනුභාවං අභිභවසි ඉතො පට්ඨාය ච ත්වමෙව රජ්ජං කාරෙහි ත්වං හි මෙධාවී චෙව පණ්ඩිතො ච ඤාතීනඤ්ච හිතොති අත්ථො. **තං තා**ති තං එවං විවිධගුණසම්පන්නං තං. **ඤාතිපරිබ්බූළ්හ**න්ති අම්හෙහි එකූනසතෙහි ඤාතකෙහි පරිවාරිතං. **නානාරතනමොචිත**න්ති නානාරතනෙහි ඔචිතං සඤ්චිතං බහුරතනසඤ්චයං. **අසුරාධිපො**ති යථා තාවතිංසෙහි පරිවුතං ඉන්දං අසුරරාජා නප්පසහති එවං අම්හෙහි ආරක්ඛං කාරෙන්තෙහි පරිවාරිතං තියොජනසතිකෙ කාසිරට්ඨෙ ද්වාදසයොජනිකාය බාරාණසියා රජ්ජං කාරෙන්තං අමිත්තා න බාධිස්සන්තීති දීපෙති.

සංවරමහාරාජා සබ්බෙසම්පි භාතිකානං මහන්තං යසං අදාසි. තෙ තස්ස සන්තිකෙ මාසද්ධමාසං වසිත්වා මහාරාජ ජනපදෙසු චොරෙසු උට්ඨහන්තෙසු මයං ජානිස්සාම ත්වං රජ්ජසුඛං අනුභවාහීති වත්වා අත්තනො ජනපදං ගතා රාජාපි බොධිසත්තස්ස ඔවාදෙ ඨත්වා ආයුපරියොසානෙ දෙවනගරං පූරෙන්තො අගමාසි.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා භික්ඛු එවං ත්වං පුබ්බෙ ඔවාදක්ඛමො ඉදානි කස්මා විරියං න අකාසීති වත්වා සච්චානි පකාසෙත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. සච්චපරියොසානෙ සො භික්ඛු සොතාපත්තිඵලෙ පතිට්ඨහි. තදා සංවරමහාරාජා අයං භික්ඛු අහොසි. උපොසථකුමාරො සාරිපුත්තො. සෙසභාතිකා ථෙරානුථෙරා. පරිසා බුද්ධපරිසා. ඔවාදදායකො අමච්චො අහමෙවාති.

සංවරජාතකං.

11. 9.

උම්මුජ්ජන්ති නිමුජ්ජන්තීති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො පඤ්ඤාපාරමිං ආරබ්භ කථෙසි.

එකදිවසඤ්හි සායණ්හසමයෙ තථාගතස්ස ධම්මං දෙසෙතුං නික්ඛමණං ආගමයමානා භික්ඛූ ධම්මසභායං නිසීදිත්වා ආවුසො අහො සත්ථා මහාපඤ්ඤො පුථුපඤ්ඤො හාසපඤ්ඤො ජවනපඤ්ඤො තික්ඛපඤ්ඤො නිබ්බෙධිකපඤ්ඤො තත්‍ර තත්‍ර උපායපඤ්ඤාය සමන්නාගතො විපුලාය පඨවිසමාය මහාසමුද්දො විය ගම්භීරාය ආකාසො විය විත්ථිණ්ණායච සකලජම්බුදීපස්මිං හි උට්ඨිතපඤ්හා දසබලං අතික්කමිත්වා ගන්තුං සමත්ථා නාම නත්ථි යථා මහාසමුද්දෙ උට්ඨිතා ඌමි වෙලං නාතික්කමති වෙලං පත්වාව භිජ්ජති එවං න කොචි පඤ්හො දසබලං අතික්කමති සත්ථු පාදමූලං පත්වා භිජ්ජතෙවාති දසබලස්ස මහාපඤ්ඤාපාරමිං වණ්ණෙසුං. සත්ථා ආගන්ත්වා කායනුත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සන්නිසින්නාති පුච්ඡිත්වා ඉමාය නාමාති වුත්තෙ න භික්ඛවෙ ඉදානෙව තථාගතො පඤ්ඤවා පුබ්බෙපි අපරිපක්කෙ ඤාණෙ පඤ්ඤවායෙව අන්ධොපි හුත්වා මහාසමුද්දෙ උදකසඤ්ඤාය ඉමස්මිං සමුද්දෙ ඉදං නාම ඉදං නාම රතනන්ති අඤ්ඤාසීති වත්වා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ භරුරට්ඨෙ භරුරාජා නාම රජ්ජං කාරෙසි. භරුකච්ඡං නාම පට්ටනගාමො අහොසි. තදා බොධිසත්තො භරුකච්ඡෙ නිය්‍යාමජෙට්ඨකස්ස පුත්තො හුත්වා නිබ්බත්ති. පාසාදිකො සුවණ්ණවණ්ණො සුප්පාරකකුමාරොතිස්ස නාමං කරිංසු. සො මහන්තෙන පරිවාරෙන වඩ්ඪන්තො සොළසවස්සකාලෙයෙව නියාමකසිප්පෙ නිප්ඵත්තිං පත්වා අපරභාගෙ පිතු අච්චයෙන නිය්‍යාමකජෙට්ඨකො හුත්වා නිය්‍යාමකකම්මං අකාසි පණ්ඩිතො ඤාණසම්පන්නො තෙන ආරුළ්හනාවාය ව්‍යාපත්ති නාම නත්ථි තස්ස අපරභාගෙ ලොණජලපහටානි ද්වෙපි චක්ඛූනි නස්සිංසු. සො තතො පට්ඨාය නිය්‍යාමකජෙට්ඨකො හුත්වා නිය්‍යාමකකම්මං අකත්වා රාජානං නිස්සාය ජීවිස්සාමීති රාජානං උපසඞ්කමි. අථ නං රාජා අග්ඝාපනියකම්මෙව ඨපෙසි සො තතො පට්ඨාය රඤ්ඤො හත්ථිරතනං අස්සරතනං මුත්තාසාරමණිසාරාදීනි අග්ඝාපෙති.

අථෙකදිවසං රඤ්ඤො මඞ්ගලහත්ථී භවිස්සතීති කාළපාසාණකූටවණ්ණං එකං වාරණං ආනෙසුං තං දිස්වා රාජා පණ්ඩිතස්ස දස්සෙථාති ආහ. අථ නං තස්ස සන්තිකං නයිංසු. සො හත්ථෙන තස්ස සරීරං පරිමද්දිත්වා නායං මඞ්ගලහත්ථී භවිතුං අනුච්ඡවිකො පාදෙහි වාමනකධාතුකො එස එතං හි මාතා විජායමානා අඞ්කෙන පටිච්ඡිතුං නාසක්ඛි තස්මා භූමියං පතිත්වා පච්ඡිමපාදෙහි වාමනකධාතුකො ජාතොති ආහ තෙ හත්ථිං ගහෙත්වා ආගතෙ පුච්ඡිංසු තෙ සච්චං පණ්ඩිතො කථෙතීති වදිංසු තං කාරණං රාජා සුත්වා තුට්ඨො තස්ස අට්ඨ කහාපණෙ දාපෙසි.

පුනෙකදිවසං රඤ්ඤො මඞ්ගලස්සො භවිස්සතීති එකං අස්සං ආනයිංසු තම්පි රාජා පණ්ඩිතස්ස සන්තිකං පෙසෙසි. සො හත්ථෙන පරාමසිත්වා අයං මඞ්ගලස්සො භවිතුං න යුත්තො එතස්සහි ජාත දිවසෙයෙව මාතා මරි. තස්මා මාතුඛීරං අලභන්තො න සම්මා වඩ්ඪිතොති ආහ. අථ අස්සං ගහෙත්වා ආගතමනුස්සාපිස්ස කථා සච්චාති වදිංසු. තම්පි සුත්වා රාජා තුස්සිත්වා අට්ඨකහාපණෙයෙව දාපෙසි.

අථෙකදිවසං මඞ්ගලරථො භවිස්සතීති රථං ආනයිංසු. තම්පි රාජා තස්ස සන්තිකං පෙසෙසි. සො තං හත්ථෙන පරාමසිත්වා අයං රථො සුසිරරුක්ඛෙන කතො තස්මා රඤ්ඤො නානුච්ඡවිකොති ආහ සාපිස්ස කථා සච්චාව අහොසි. රාජා තම්පි සුත්වා අට්ඨෙව කහාපණෙ දාපෙසි.

අථස්ස කම්බලරතනං මහග්ඝං ආනයිංසු. තම්පි තස්සෙව පෙසෙසි සො හත්ථෙන පරාමසිත්වා ඉමස්ස මූසිකච්ඡින්නං එකං ඨානං අත්ථීති ආහ සොධෙන්තා තං දිස්වා රඤ්ඤො ආරොචෙසුං රාජා තුස්සිත්වා අට්ඨෙව කහාපණෙ දාපෙසි.

සො චින්තෙසි අයං රාජා එවරූපානිපි අච්ඡරියානි දිස්වා අට්ඨෙව කහාපණෙ දාපෙසි ඉමස්ස දායොපි නහාපිතදායො නහාපිතස්ස ජාතකො භවිස්සති කිං මෙ එවරූපෙන රාජුපට්ඨානෙන අත්තනො වසනට්ඨානමෙව ගමිස්සාමීති සො භරුකච්ඡපට්ටනමෙව පච්චාගමි.

තස්මිං තත්ථ වසන්තෙ වාණිජා නාවං සජ්ජෙත්වා කං නියාමකං කරිස්සාමාති මන්තෙන්තා සුප්පාරකපණ්ඩිතෙන ආරූළ්හනාවා න ව්‍යාපජ්ජති එස පණ්ඩිතො උපායකුසලො අන්ධො සමානොපි සුප්පාරකපණ්ඩිතොව උත්තමොති තං උපසඞ්කමිත්වා නියාමකො නො හොහීති වත්වා තාතා අහං අන්ධො කථං නියාමකකම්මං කරිස්සාමීති වුත්තෙ සාමි අන්ධාපි තුම්හෙයෙව අම්හාකං උත්තමොති පුනප්පුන යාචියමානො සාධු තාතා තුම්හෙහි ආරොචිතසඤ්ඤාය නියාමකො භවිස්සාමීති තෙසං නාවං අභිරුහි තෙ නාවාය මහාසමුද්දං පක්ඛන්දිංසු නාවා සත්තදිවසානි නිරුපද්දවා අගමාසි තතො අකාලවාතං උප්පජ්ජි නාවා චත්තාරො මාසෙ පකතිසමුද්දපිට්ඨෙ විචරිත්වා ඛුරමාලසමුද්දං නාම පත්තා තත්ථ මච්ඡා මනුස්සසමානසරීරා ඛුරනාසා උදකෙ උම්මුජ්ජනිමුජ්ජං කරොන්ති වාණිජා තෙ දිස්වා මහාසත්තං තස්ස සමුද්දස්ස නාමං පුච්ඡන්තා පඨමං ගාථමාහංසු.

උම්මුජ්ජන්ති නිමුජ්ජන්ති මනුස්සා ඛුරනාසිකා,
සුප්පාරකන්තං පුච්ඡාම සමුද්දො කතමො අයන්ති.

එවං තෙහි පුට්ඨො මහාසත්තො අත්තනො නියාමකසුත්තෙන සංසන්දෙත්වා දුතියං ගාථමාහ.

භරුකච්ඡා පයාතානං වාණිජානං ධනෙසිනං,
නාවාය විප්පනට්ඨාය ඛුරමාලීති වුච්චතීති.

තත්ථ **පයාතානන්ති** භරුකච්ඡපට්ටනා නික්ඛමිත්වා ගච්ඡන්තානං. **ධනෙසිනන්ති** තුම්හාකං වාණිජානං ධනං පරියෙසන්තානං. **නාවාය විප්පනට්ඨායාති** තාතා තුම්හාකං ඉමාය විදෙසං පක්ඛන්තාය නාවාය කම්මකාරකං පකතිසමුද්දං අතික්කමිත්වා සම්පත්තො අයං සමුද්දො. **ඛුරමාලීති වුච්චතීති** එවමෙතං පණ්ඩිතා කථෙන්තීති.

තස්මිං පන සමුද්දෙ වජිරං උප්පජ්ජති. මහාසත්තො සචාහං අයං වජිරසමුද්දොති එවං එතෙසං කථෙස්සාමි ලොභෙන බහුං වජිරං ගණ්හිත්වා නාවං ඔසීදාපෙස්සන්තීති තෙසං අනාචික්ඛිත්වාව නාවං ලග්ගාපෙත්වා උපායෙනෙකං යොත්තං ගහෙත්වා මච්ඡගහණනියාමෙන ජාලං ඛිපාපෙත්වා වජිරසාරං උද්ධරිත්වා නාවාය පක්ඛිපිත්වා අඤ්ඤං අප්පග්ඝභණ්ඩං ඡඩ්ඩාපෙසි නාවා තං සමුද්දං අතික්කමිත්වා පරතො අග්ගිමාලිං නාම ගතා සො පජ්ජලිතඅග්ගික්ඛන්ධො විය මජ්ඣන්හිකසුරියො විය ච ඔභාසං මුඤ්චන්තො අට්ඨාසි. වාණිජා–

යථා අග්ගීව සුරියො ච සමුද්දො පතිදිස්සති,
සුප්පාරකන්තං පුච්ඡාම සමුද්දො කතමො අයන්ති.

ගාථාය තං පුච්ඡිංසු. මහාසත්තොපි තෙසං අනන්තරගාථාය කථෙසි.

භරුකච්ඡා පයාතානං වාණිජානං ධනෙසිනං,
නාවාය විප්පනට්ඨාය අග්ගීමාලීති වුච්චතීති.

තස්මිං පන සමුද්දෙ සුවණ්ණං උස්සන්නං අහොසි මහාසත්තො පුරිමනයෙනෙව තතොපි සුවණ්ණං ගාහාපෙත්වා නාවාය පක්ඛිපි නාවා තම්පි සමුද්දං අතික්කමිත්වා ඛීරං විය දධිං විය ච ඔභාසන්තං දධිමාලිං නාම සමුද්දං පාපුණි. වාණිජා–

යථා දධිංව ඛීරංව සමුද්දො පතිදිස්සති,
සුප්පාරකන්තං පුච්ඡාම සමුද්දො කතමො අයන්ති.

ගාථාය තස්ස නාමං පුච්ඡිංසු. මහාසත්තො අනන්තරගාථාය ආචික්ඛි.

භරුකච්ඡාපයාතානං වාණිජානං ධනෙසිනං,
නාවාය විප්පනට්ඨාය දධිමාලීති වුච්චතීති.

තස්මිං පන සමුද්දෙ රජතං උස්සන්නං සො තම්පි උපායෙන ගහෙත්වා නාවාය පක්ඛිපාපෙසි නාවා තම්පි සමුද්දං අතික්කමිත්වා නීල කුසතිණං විය සම්පන්නසස්සමිව ච ඔභාසමානං නීලවණ්ණං කුසමාලං නාම සමුද්දං පාපුණි. වාණිජා–

යථා කුසො ච සස්සො ච සමුද්දො පතිදිස්සති,
සුප්පාරකන්තං පුච්ඡාම සමුද්දො කතමො අයන්ති.

ගාථාය තස්සපි නාමං පුච්ඡිංසු. සො අනන්තරගාථාය ආචික්ඛි.

හරුකච්ඡාපයාතානං වාණිජානං ධනෙසිනං,
නාවාය විප්පනට්ඨාය කුසමාලීති වුච්චතීති.

තස්මිං පන සමුද්දෙ නීලමණිරතනං උස්සන්නං අහොසි. සො තම්පි උපායෙන ගාහාපෙත්වා නාවාය පක්ඛිපාපෙසි නාවා තම්පි සමුද්දං අතික්කමිත්වා නලවනං විය ච වෙළුවනං විය ච ඛායමානං නලමාලිනාම සමුද්දං පාපුණි. වාණිජා–

යථා නළොව වෙළූව සමුද්දො පතිදිස්සති,
සුප්පාරකන්තං පුච්ඡාම සමුද්දො කතමො අයන්ති.

ගාථාය තස්සපි නාමං පුච්ඡිංසු. මහාසත්තො අනන්තරගාථාය කථෙසි.

හරුකච්ඡාපයාතානං වාණිජානං ධනෙසිනං,
නාවාය විප්පනට්ඨාය නලමාලීති වුච්චතීති.

තස්මිං පන සමුද්දෙ වංසරාගවෙළුරියං උස්සන්නං සො තම්පි ගාහාපෙත්වා නාවාය පක්ඛිපාපෙසි. අපරෙ පනයො නළොති විච්ඡිකනළො කක්කටකනළොපි සො රත්තවණ්ණො හොති. වෙළූති පවාළස්සෙතං නාමං සො සමුද්දො පවාළුස්සන්නො රත්තොභාසො අහොසි. තස්මා යථා නළොව වෙළූවාති පුච්ඡිංසු. මහාසත්තො තතො පවාළං ගාහාපෙසි වාණිජා නලමාලිමතික්කමන්තා වළභාමුඛසමුද්දං නාම පස්සිංසු තත්ථ උදකං කඩ්ඪිත්වා සබ්බතො භාගෙන උග්ගච්ඡති තස්මිං සබ්බතො භාගෙන උග්ගතොදකං සබ්බතො භාගෙන ඡින්නතටමහාසොබ්භො විය පඤ්ඤායති ඌමියා උග්ගතාය එකතොපපාතසදිසං හොති භයජනකො සද්දො උප්පජ්ජති සොතානි භින්දන්තො විය හදයං ඵාලෙන්තො විය තං දිස්වා වාණිජා භීතතසිතා–

මහාභයො භිංසනකො සමුද්දො සුය්‍යතමානුසො,
යථා සොබ්භා පපාතොව සමුද්දො පතිදිස්සති.
සුප්පාරකන්තං පුච්ඡාම සමුද්දො කතමො අයන්ති.

ගාථාය තස්ස නාමං පුච්ඡිංසු තත්ථ සුය්‍යතමානුසොති සූය්‍යති අමානුසො මහාසමුද්දො.

හරුකච්ඡා පයාතානං වාණිජානං ධනෙසිනං,
නාවාය විප්පනට්ඨාය වළභාමුඛීති වුච්චතීති.

බොධිසත්තො අනන්තරගාථාය තස්ස නාමං ආචික්ඛිත්වා තාත ඉමං වළභාමුඛං සමුද්දං පත්වා නිවත්තිතුං සමත්ථා නාවා නාම නත්ථි අයං සම්පත්තනාවං නිමුජ්ජාපෙත්වා විනාසං පාපෙතීති ආහ තං ච නාවං සත්තමනුස්සසතානි අභිරුහිංසු. තෙ සබ්බෙ මරණභයභීතා එකප්පහාරෙනෙව අවීචිම්හි පච්චමානා සත්තා විය අතිකාරුඤ්ඤසරං මුඤ්චිංසු මහාසත්තො ඨපෙත්වා මං අඤ්ඤො එතෙසං සොත්ථිභාවං කාතුං සමත්ථො නාම නත්ථි සච්චකිරියාය තෙසං සොත්ථිං

කරිස්සාමීති චින්තෙත්වා තෙ ආමන්තෙත්වා තාතා ඛිප්පං මංගලඝටොදකෙන න්හාපෙත්වා අහතවත්ථානි නිවාසාපෙත්වා පුණ්ණපාතිං සජ්ජෙත්වා නාවාය ධුරෙ ඨපෙථාති. තෙ වෙගෙන තථා කරිංසු. මහාසත්තො උභොහි හත්ථෙහි පුණ්ණපාතිං ගහෙත්වා නාවාය ධුරෙ ඨිතො සච්චකිරියං කරොන්තො ඔසානගාථමාහ.

යතො සරාමි අත්තානං යතො පත්තොස්මි විඤ්ඤුතං,
නාභිජානාමි සංචිච්ච එකපාණම්පි හිංසිතං,
එතෙන සච්චවජ්ජෙන සොත්ථිං නාවා නිවත්තතූති.

තත්ථ **යතො**ති යතො පට්ඨාය අහං අත්තානං සරාමි යතො පට්ඨාය චම්හි විඤ්ඤුතං පත්තොති අත්ථො. **එකපාණම්පි හිංසිත**න්ති එත්ථන්තරෙ සංචිච්ච එකං කුන්ථකිපිල්ලිකපාණම්පි විහිංසිතං නාභිජානාමි. දෙසනාමත්තමෙවෙතං බොධිසත්තො පන තිණසලාකම්පි උපාදාය මයා පරසන්තකං න ගහිතපුබ්බං ලොභෙන පරදාරා න ඔලොකිතපුබ්බා මුසා න භාසිතපුබ්බා තිණග්ගෙනාපි මජ්ජං න පීතපුබ්බන්ති එවං පඤ්චසීලවසෙන සච්චකිරියං අකාසි කත්වා ච පන පුණ්ණපාතියා උදකං නාවාය ධුරෙ ආසිඤ්චි. චත්තාරො මාසෙ විදෙසපක්ඛන්තා නාවා නිවත්තිත්වා ඉද්ධිමා විය ඉද්ධානුභාවෙන එකදිවසෙනෙව භරුකච්ඡපට්ටනං අගමාසි ගන්ත්වා ච පන ථලෙපි අට්ඨුසභං ඨානං පක්ඛන්දිත්වා නාවිකස්ස ඝරද්වාරෙ අට්ඨාසි. මහාසත්තො තෙසං වාණිජානං සුවණ්ණරජතමණිපවාළවජිරානි භාජෙත්වා අදාසි. එත්තකෙහි වො රතනෙහි අලං මා පුන සමුද්දං පවිසිත්ථාති ච තෙසං ඔවාදං දත්වා යාවජීවං දානාදීනි පුඤ්ඤානි කත්වා දෙවපුරං පූරෙසි.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා එවං භික්ඛවෙ පුබ්බෙපි තථාගතො මහාපඤ්ඤොයෙවාති වත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා පරිසා බුද්ධපරිසා. සුප්පාරකපණ්ඩිතො පන අහමෙවාති.

සුප්පාරකජාතකං.

එකාදසක නිපාතවණ්ණනා නිට්ඨිතා.

---

12. 1.

ලුද්දානං ලහුචිත්තානන්ති ඉදං ජාතකං කුණාලජාතකෙ ආවිභවිස්සති.

චුල්ලකුණාලජාතකං.

---

12. 2.

කා ත්වං සුද්ධෙහි වත්ථෙහීති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො ඤාතත්ථචරියං ආරබ්භ කථෙසි. සාවත්ථියං හි අනාථපිණ්ඩිකස්ස නිවෙසනෙ පඤ්චන්නං භික්ඛුසතානං නිබද්ධං භොජනං පවත්තති. තථා විසාඛාය ච කොසලරඤ්ඤො ච තත්ථ පන කිඤ්චාපි නානග්ගරසභොජනං දියති භික්ඛූනං පනෙත්ථ කොචි විස්සාසිකො නත්ථි තස්මා භික්ඛූ රාජනිවෙසනෙ න භුඤ්ජන්ති භත්තං ගහෙත්වා අනාථපිණ්ඩිකස්ස වා විසාඛාය වා අඤ්ඤෙසං වා විස්සාසිකානං ඝරං ගන්ත්වා භුඤ්ජන්ති රාජා එකදිවසං පණ්ණාකාරං ආහටං භික්ඛූනං දෙථාති භත්තග්ගං පෙසෙත්වා භත්තග්ගෙ භික්ඛූ නත්ථීති වුත්තෙ කහං ගතාති පුච්ඡිත්වා අත්තනො විස්සාසිකගෙහෙසු නිසීදිත්වා භුඤ්ජන්තීති සුත්වා භුත්තපාතරාසො සත්ථුසන්තිකං ගන්ත්වා භන්තෙ භොජනං නාම කිං පරමන්ති පුච්ඡි විස්සාසපරමං මහාරාජ කඤ්ජිකමත්තම්පි හි විස්සාසිකෙන දින්නං මධුරං හොතීති. භන්තෙ කෙන පන සද්ධිං භික්ඛූනං විස්සාසො හොතීති ඤාතීහි වා සෙඛකුලෙහි වා මහාරාජාති. තතො රාජා චින්තෙසි එකං සක්‍යධීතරං ආනෙත්වා අග්ගමහෙසිං කරිස්සාමි එවං මයා සද්ධිං භික්ඛූනං ඤාතකෙ විය විස්සාසො භවිස්සතීති සො උට්ඨායාසනා අත්තනො නිවෙසනං ගන්ත්වා කපිලවත්ථුං දූතං පෙසෙසි ධීතරං කිර මෙ දෙන්තු අහං තුම්හෙහි සද්ධිං ඤාතිභාවං ඉච්ඡාමීති සාකියා දූතවචනං සුත්වා සන්නිපතිත්වා මන්තයිංසු මයං කොසලරඤ්ඤො ආණාපවත්තිට්ඨානෙ වසාම සචෙ දාරිකං න දස්සාම මහන්තං වෙරං භවිස්සති සචෙ දස්සාම කුලවංසො නො භිජ්ජිස්සති කින්නුඛො කාතබ්බන්ති. අථ නෙ මහානාමො ආහ මා චින්තයිත්ථ මම ධීතා වාසභඛත්තියා නාම නාගමුණ්ඩාය නාම දාසියා කුච්ඡිස්මිං නිබ්බත්තා සොළසවස්සිකා උත්තමරූපධරා සොභග්ගප්පත්තා පිතුවංසෙන ඛත්තියජාතිකා තමස්ස ඛත්තියකඤ්ඤං පෙසෙස්සාමාති. සාකියා සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා දූතෙ පක්කොසාපෙත්වා සාධු දාරිකං දස්සාම ඉදානෙව තං ගහෙත්වා ගච්ඡථාති ආහංසු දූතා චින්තෙසුං ඉමෙ සක්‍යා නාම ජාතිං නිස්සාය අතිමානිනො සදිසී නොති වත්වා අසදිසිම්පි දදෙය්‍යුං එතෙහි සද්ධිං එකතො භුඤ්ජමානමෙව ගණ්හිස්සාමාති. තෙ එවමාහංසු මයං ගහෙත්වා ගච්ඡන්තා යා තුම්හෙහි සද්ධිං එකතො භුඤ්ජති තං ගහෙත්වා ගමිස්සාමාති සාකියා තෙසං නිවාසට්ඨානං දාපෙත්වා කිං කරිස්සාමාති චින්තයිංසු මහානාමො ආහ තුම්හෙ මා චින්තයිත්ථ අහං උපායං කරිස්සාමි තුම්හෙ මම භොජනකාලෙ වාසභඛත්තියං අලඞ්කරිත්වා ආනෙත්වා මයා එකස්මිං කබලෙ ගහිතමත්තෙ දෙව අසුකො රාජා නාම පණ්ණං පහිණි ඉමං තාව සාසනං සුණාථාති පණ්ණං දස්සෙය්‍යාථාති තෙ සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා තස්මිං භුඤ්ජමානෙ කුමාරිකං අලඞ්කරිංසු. මහානාමො ධීතරං මෙ ආනෙථ මයා සද්ධිං භුඤ්ජතූති අථ නං අලඞ්කරිත්වා තාවදෙවාති ථොකං පපඤ්චං කත්වා ආනයිංසු සා පිතරා සද්ධිං භුඤ්ජිස්සාමීති එකපාතියං හත්ථං ඔතාරෙසි මහානාමො

තාය සද්ධිං එකං පිණ්ඩං ගහෙත්වා මුඛෙ ඨපෙසි. දුතියපිණ්ඩස්ස හත්ථෙ පසාරිතමත්තෙ දෙව අසුකරඤ්ඤා නාම පණ්ණං පහිතං ඉමං තාව සාසනං සුණාථාති පණ්ණං උපනාමෙසුං. මහානාමො අම්ම ත්වං භුඤ්ජාති දක්ඛිණහත්ථං පාතියායෙව කත්වා වාමහත්ථෙන පණ්ණං ගහෙත්වා පණ්ණං ඔලොකෙසි තස්ස තං සාසනං උපධාරෙන්තස්සෙව ඉතරා භුඤ්ජි සො තස්සා භුත්තකාලෙ හත්ථං ධොවිත්වා මුඛං වික්ඛාලෙසි. දූතා නිච්ඡයෙනෙසා එතස්ස ධීතාති නිට්ඨං අගමංසු. න තං අන්තරං ජානිතුං සක්ඛිංසු. මහානාමො මහන්තෙන පරිවාරෙන ධීතරං පෙසෙසි දූතාපි තං සාවත්ථිං නෙත්වා අයං කුමාරිකා ජාතිසම්පන්නා මහානාමස්ස ධීතාති වදිංසු. රාජා තුස්සිත්වා සකලනගරං අලඞ්කාරාපෙත්වා තං රතනරාසිම්හි ඨපෙත්වා අග්ගමහෙසිට්ඨානෙ අභිසිඤ්චාපෙසි. සා රඤ්ඤො පියා අහොසි මනාපා. අථස්සා න චිරස්සෙව ගබ්භො පතිට්ඨහි. රාජා ගබ්භපරිහාරං අදාසි සා දසමාසච්චයෙන සුවණ්ණවණ්ණං පුත්තං විජායි. අථස්ස නාමගහණදිවසෙ රාජා අත්තනො අය්‍යිකාය සන්තිකං පෙසෙසි සක්‍යරාජධීතා වාසභඛත්තියා පුත්තං විජායි කිමස්ස නාමං කරොන්තූති. තං පන සාසනං ගහෙත්වා ගතො අමච්චො ථොකං බධිරධාතුකො සො ගන්ත්වා රඤ්ඤො අය්‍යිකාය ආරොචෙසි. සා තං සුත්වා වාසභඛත්තියා පුත්තං අවිජායිත්වාපි සබ්බං ජනං අභිභවි ඉදානි පන අතිවිය රඤ්ඤො වල්ලභා භවිස්සතීති ආහ. බධිරාමච්චො වල්ලභාති වචනං දුස්සුතං සුත්වා විඩූඩභොති සල්ලක්ඛෙත්වා රාජානං උපසඞ්කමිත්වා දෙව කුමාරස්ස කිර විඩූඩභොති නාමං කරොථාති ආහ. රාජා පොරාණකං නො කුලදත්තකං නාමං භවිස්සතීති චින්තෙත්වා විඩූඩභොති නාමමකාසි. තතො පට්ඨාය කුමාරො කුමාරපරිහාරෙන වඩ්ඪන්තො සත්තවස්සිකකාලෙ අඤ්ඤෙසං කුමාරානං මාතාමහකුලතො හත්ථිරූපකඅස්සරූපකාදීනි ආහරියමානානි දිස්වා මාතරං පුච්ඡි අම්ම අඤ්ඤෙසං මාතාමහකුලතො පණ්ණාකාරො ආහරිය්‍යති මය්හං කොචි කිඤ්චි න පෙසෙති කිං ත්වං නිම්මාතාපිතිකාති. අථ නං සා තාත තව සක්‍යරාජානො මාතාමහා දූරෙ පන වසන්ති තෙන තෙ කිඤ්චි න පෙසෙන්තීති වත්වා වඤ්චෙසි. පුන සොළසවස්සකාලෙ අම්ම මාතාමහකුලං පස්සිතුකාමොම්හීති අලං තාත කිං තත්ථ කරිස්සසීති වාරියමානොපි පුනප්පුනං යාචි. අථස්ස මාතා තෙන හි ගච්ඡාහීති සම්පටිච්ඡි. සො පිතු ආරොචෙත්වා මහන්තෙන පරිවාරෙන නික්ඛමි වාසභඛත්තියා පුරෙතරං පණ්ණං පෙසෙසි අහං ඉධ සුඛං වසාමි සාමිනො මාස්සු කිඤ්චි අන්තරං දස්සයිංසූති. සාකියා විඩූඩභස්ස ආගමනං ඤත්වා වන්දිතුං න සක්කාති තස්ස දහරදහරකුමාරකෙ ජනපදං පහිණිංසු. කුමාරෙ කපිලවත්ථුං සම්පත්තෙ සාකියා සන්ථාගාරෙ සන්නිපතිංසු කුමාරො සන්ථාගාරං ගන්ත්වා අට්ඨාසි අථ නං අයං තෙ තාත මාතාමහො අයං මාතුලොති වදිංසු සො සබ්බෙ වන්දමානො විචරි සො යාව පිට්ඨියා රුජනප්පමාණං වන්දිත්වා එකම්පි අත්තානං වන්දන්තං අදිස්වා කින්නුඛො මං වන්දන්තා නත්ථීති පුච්ඡි සාකියා තාත කණිට්ඨ

කුමාරා ජනපදං ගතාති වත්වා තස්ස මහන්තං සක්කාරං කරිංසු. සො කතිපාහං වසිත්වා මහන්තෙන පරිවාරෙන නික්ඛමි. අථෙකා දාසී තෙන සන්ථාගාරෙ නිසින්නඵලකං ඉදං වාසභඛත්තියාදාසියා පුත්තස්ස නිසින්නඵලකන්ති අක්කොසිත්වා ඛීරොදකෙන ධොවි. එකො පුරිසො අත්තනො ආවුධං පම්මුස්සිත්වා නිවත්තෙන්තො තං ගණ්හන්තො විඩූඩභ කුමාරස්ස අක්කොසනසද්දං සුත්වා තං අන්තරං පුච්ඡිත්වා වාසභ ඛත්තියා දාසියා කුච්ඡිස්මිං මහානාමසක්කස්ස ජාතාති ඤත්වා ගන්ත්වා බලකායස්ස කථෙසි වාසභඛත්තියා කිර දාසියා ධීතාති මහාකොලාහලං අහොසි කුමාරො තං සුත්වා එතෙ තාව මම නිසින්නඵලකං ඛීරොදකෙන ධොවන්තු අහං පන රජ්ජෙ පතිට්ඨිතකාලෙ එතෙසං ගලලොහිතං ගහෙත්වා මම ඵලකං ධොවිස්සාමීති චිත්තං ඨපෙසි. තස්මිං සාවත්ථියං ගතෙ අමච්චා සබ්බං පවත්තිං රඤ්ඤො ආරොචෙසුං. රාජා මය්හං දාසි ධීතරං අදංසූති සාකියානං කුජ්ඣිත්වා වාසභඛත්තියාය ච පුත්තස්ස ච දින්නපරිහාරං අච්ඡින්දිත්වා දාසදාසීහි ලද්ධබ්බමත්තකමෙව දාපෙසි. තතො කතිපාහච්චයෙන සත්ථා රාජනිවෙසනං ගන්ත්වා නිසීදි. රාජා ආගන්ත්වා වන්දිත්වා භන්තෙ තුම්හාකං කිර ඤාතකෙහි දාසිධීතා මය්හං දින්නා තෙනස්සා අහං සපුත්තාය පරිහාරං අච්ඡින්දිත්වා දාසදාසීහි ලද්ධබ්බ පරිහාරමත්තකමෙව දාපෙසින්ති ආහ. සත්ථා අයුත්තං මහාරාජ සාකියෙහි කතං දදන්තෙහි නාම සමජාතිකා දාතබ්බා අස්ස තං පන මහාරාජ වදාමි වාසභඛත්තියා ඛත්තියරාජධීතා ඛත්තියරඤ්ඤො ගෙහෙ අභිසෙකං ලභි විඩූඩභොපි ඛත්තියරාජානමෙව පටිච්ච ජාතො මාතිගොත්තං නාම කිං කරිස්සති පිතිගොත්තමෙව පමාණන්ති. පොරාණකපණ්ඩිතා දලිද්දිත්ථියා කට්ඨහාරිකාය අග්ගමහෙසිට්ඨානං අදංසු තස්සා ච කුච්ඡිස්මිං ජාතකුමාරො ද්වාදසයොජනිකාය බාරාණසියං රජ්ජං පත්වා කට්ඨහාරිකරාජා නාම ජාතොති වත්වා කට්ඨහාරිජාතකං කථෙසි. රාජා ධම්මකථං සුත්වා පිතිගොත්තමෙව කිර පමාණන්ති තුස්සිත්වා මාතාපුත්තානං පකතිපරිහාරමෙව දාපෙසි. රඤ්ඤො පන බන්ධුලො නාම සෙනාපති මල්ලිකං නාම අත්තනො භරියං වඤ්ඣා ත්වං තව කුලඝරමෙව ගච්ඡාති කුසිනාරමෙව පෙසෙසි. සා සත්ථාරං දිස්වා ගච්ඡිස්සාමීති ජෙතවනං පවිසිත්වා තථාගතං වන්දිත්වා එකමන්තෙ ඨිතා කහං ගච්ඡසීති ච පුට්ඨා සාමිකො මෙ භන්තෙ කුලඝරං පෙසෙතීති වත්වා කස්මාති වුත්තෙ වඤ්ඣා අපුත්තිකාති භණන්තීති වත්වා සත්ථාරා යදි එවං ගමනකිච්චං නත්ථි නිවත්තාති වුත්තා තුට්ඨා සත්ථාරං වන්දිත්වා නිවෙසනමෙව අගමාසි. කස්මා නිවත්තාසීති ච පුට්ඨා දසබලෙන නිවත්තිතම්හි සාමීති ආහ. සෙනාපති දිට්ඨං භවිස්සති තථාගතෙන කාරණන්ති ආහ. සා න චිරස්සෙව ගබ්භං ලභිත්වා උප්පන්නදොහළා දොහළො මෙ උප්පන්නොති ආරොචෙසි. කිං දොහළොති. වෙසාලිනගරෙ ගණරාජකුලානං අභිසෙකමඞ්ගලපොක්ඛරණිං ඔතරිත්වා නහාත්වා පානීයං පාතුකාමම්හි සාමීති. සෙනාපති සාධූති වත්වා සහස්සථාමධනුං ගහෙත්වා තං රථං ආරොපෙත්වා සාවත්ථිතො නික්ඛමිත්වා රථං වාහෙන්තො

වෙසාලියං පාවිසි. තස්මිඤ්ච කාලෙ කොසලරඤ්ඤො ච බන්ධුලසෙනාපතිනො ච සද්ධිං එකාචරියකුලෙ උග්ගහිතසිප්පො මහාලි නාම ලිච්ඡවි අන්ධො ලිච්ඡවීනං අත්ථං ධම්මඤ්ච අනුසාසන්තො ද්වාරසමීපෙයෙව වසති. සො රථස්ස උම්මාරෙ පටිඝාතං සුත්වා බන්ධුලමල්ලස්ස රථවාහනසද්දො අජ්ජ ලිච්ඡවීනං භයං උප්පජ්ජිස්සතීති ආහ. පොක්ඛරණියා අන්තො ච බහි ච ආරක්ඛා බලවා උපරි ලොහජාලං පත්ථටං සකුණානම්පි ඔකාසො නත්ථි සෙනාපති පන රථා ඔතරිත්වා ආරක්ඛෙ ඛග්ගෙන පහරන්තො පලාපෙත්වා ලොහජාලං ඡින්දිත්වා අන්තො පොක්ඛරණියං භරියං න්හාපෙත්වා පායෙත්වා සයම්පි න්හාත්වා මල්ලිකං රථං ආරොපෙත්වා නගරා නික්ඛමිත්වා ආගතමග්ගෙනෙව පායාසි. ආරක්ඛකා ගන්ත්වා ලිච්ඡවීනං ආරොචෙසුං තෙ ලිච්ඡවිරාජානො කුජ්ඣිත්වා පඤ්චසතා පඤ්චසතරථානි ආරුය්හ බන්ධුලමල්ලං ගණ්හිස්සාමාති නික්ඛමිංසු තං පවත්තිං මහාලිස්ස ආරොචෙසුං මහාලි මා ගමිත්ථ සො හි වො සබ්බෙ ඝාතෙස්සතීති ආහ. තෙපි මයං ගමිස්සාමයෙවාති වදිංසු. තෙන හි චක්කස්ස යාව නාභිතො පවිට්ඨට්ඨානං දිස්වා නිවත්තෙය්‍යාථ තතො අනිවත්තන්තා පුරතො අසනිසද්දං විය සුණිස්සථ තම්හා ඨානා නිවත්තෙය්‍යාථ තතො අනිවත්තන්තා තුම්හාකං රථධුරෙසු ඡිද්දං පස්සිස්සථ තම්හා ඨානා නිවත්තෙය්‍යාථෙව පුරතො මා ගමිත්ථාති. තෙ තස්ස වචනෙන අනිවත්තිත්වා තං අනුබන්ධිංසුයෙව. මල්ලිකා දිස්වා රථා සාමි පඤ්ඤායන්තීති ආහ තෙන හි එකොයෙව රථස්ස පඤ්ඤායනකාලෙ ආරොචෙය්‍යාසීති සා යදා සබ්බෙ එකො විය හුත්වා පඤ්ඤායිංසු තදා එකමෙව සාමි රථසීසං පඤ්ඤායතීති ආහ. බන්ධුලො තෙනහි ඉමා රස්මියො ගණ්හාහි තස්සා රස්මියො දත්වා රථෙ ඨිතො ධනුං ආරොපෙසි රථචක්කං යාව නාභිතො පථවිං පාවිසි ලිච්ඡවී තං ඨානං දිස්වාපි න නිවත්තිංසු. ඉතරො ථොකං ගන්ත්වා ජියං පොථෙසි අසනිසද්දො විය අහොසි තතොපි න නිවත්තිංසු. අනුබන්ධන්තා ගච්ඡන්තෙව බන්ධුලො රථෙ ඨිතකොව එකං සරං ඛිපි සො පඤ්චන්නං රථසතානං රථසීසං ඡිද්දං කත්වා පඤ්චරාජසතානි පරිකරබන්ධට්ඨානෙ විනිවිජ්ඣිත්වා පථවිං පාවිසි. තෙ අත්තනො විද්ධභාවං අජානිත්වා තිට්ඨ රෙ තිට්ඨ රෙති වදන්තා අනුබන්ධිංසුයෙව බන්ධුලො රථං ඨපෙත්වා තුම්හෙ මතකා මතකෙහි සද්ධිං මය්හං යුද්ධං නාම නත්ථීති ආහ මතකා නාම අම්හාදිසා හොන්තීති තෙනහි සබ්බපච්ඡිමස්ස පරිකරං මොචෙථාති තෙ මොචයිංසු සො මුත්තමත්තෙයෙව මරිත්වා පතිතො අථ තෙ සබ්බෙපි තුම්හෙ එවරූපා අත්තනො ඝරානි ගන්ත්වා සංවිධාතබ්බං සංවිදහිත්වා පුත්තදාරං අනුසාසිත්වා සන්නාහං මොචෙථාති ආහ. තෙ තථා කත්වා සබ්බෙ ජීවිතක්ඛයං පත්තා බන්ධුලොපි මල්ලිකං සාවත්ථිං ආනෙසි. සා සොළසක්ඛත්තුං යමකෙ පුත්තෙ විජායි. සබ්බෙපි සූරා ථාමසම්පන්නා අහෙසුං. සබ්බසිප්පෙ නිප්ඵත්තිං පාපුණිංසු. එකෙකස්ස පුරිසසහස්සපරිවාරො අහොසි පිතරා සද්ධිං රාජනිවෙසනං ගච්ඡන්තෙහි තෙහෙව රාජඞ්ගණං පරිපූරි. අථෙකදිවසං විනිච්ඡයෙ කූටට්ටපරාජිතා මනුස්සා බන්ධුලං ආගච්ඡන්තං දිස්වා මහාවිරවං විරවන්තා විනිච්ඡයා

මච්චානං කූටට්ටකාරණං තස්ස ආරොචෙසුං. සො විනිච්ඡයං ගන්ත්වා අට්ටං තීරෙත්වා සාමිකමෙව සාමිකං අකාසි. මහාජනො මහාසද්දෙන සාධුකාරං පවත්තෙසි රාජා කිං ඉදන්ති පුච්ඡිත්වා තමත්ථං සුත්වා තුස්සිත්වා සබ්බෙපි තෙ අමච්චෙ හාරෙත්වා බන්ධුලස්සෙව විනිච්ඡයං නිය්‍යාදෙසි සො තතො පට්ඨාය සම්මා විනිච්ඡි. තතො පොරාණක විනිච්ඡයිකා ලඤ්ජං අලභන්තා අප්පලාභා හුත්වා බන්ධුලං රජ්ජං පත්ථෙතීති රාජකුලෙ පරිභින්දිංසු. රාජා තෙසං කථං ගහෙත්වා චිත්තං නිග්ගහෙතුං නාසක්ඛි ඉමස්මිං ඉධෙව ඝාතියමානෙ ගරහා උප්පජ්ජිස්සතීති පුන චින්තෙත්වා පයුත්තපුරිසෙහි පච්චන්තං පහරාපෙත්වා බන්ධුලං පක්කොසාපෙත්වා පච්චන්තො කිර කුපිතො තව පුත්තෙහි සද්ධිං ගන්ත්වා චොරෙ ගණ්හාහීති පහිණිත්වා එත්ථෙවස්ස බත්තිංසාය පුත්තෙහි සද්ධිං සීසං ඡින්දිත්වා ආහරථාති තෙහි සද්ධිං අඤ්ඤෙපි සමත්ථෙ මහායොධෙ පෙසෙසි. තස්මිං පච්චන්තං ගච්ඡන්තෙයෙව සෙනාපති කිර ආගච්ඡතීති පයුත්තකචොරා පලායිංසු. සො තං පදෙසං ආවාසාපෙත්වා ජනපදං සණ්ඨපෙත්වා නිවත්ති. අථස්ස නගරතො අවිදූරට්ඨානෙ තෙ යොධා සද්ධිං පුත්තෙහි සීසං ඡින්දිංසු තං දිවසං මල්ලිකාය පඤ්චහි භික්ඛුසතෙහි සද්ධිං ද්වෙ අග්ගසාවකා නිමන්තිතා හොන්ති අථස්සා පුබ්බණ්හෙයෙව සාමිකස්ස තෙ සද්ධිං පුත්තෙහි සීසං ඡින්නන්ති පණ්ණං ආහරිත්වා අදංසු. සා තං පවත්තිං ඤත්වා කස්සචි කිඤ්චි අවත්වා පණ්ණං උච්ඡඞ්ගෙ කත්වා භික්ඛුසඞ්ඝමෙව පරිවිසි. අථස්සා පරිචාරිකා භික්ඛූනං භත්තං දත්වා සප්පිචාටිං ආහරන්තා ථෙරානං පුරතො චාටිං භින්දිංසු ධම්මසෙනාපති භෙදනධම්මං භින්නං න චින්තෙතබ්බන්ති ආහ සා උච්ඡඞ්ගතො පණ්ණං නීහරිත්වා බත්තිංසාය පුත්තෙහි සද්ධිං පිතු සීසං ඡින්නන්ති මෙ ඉමං පණ්ණං ආහරිංසු අහං ඉදං සුත්වාපි න චින්තෙමි සප්පිචාටියා භින්නාය කිං චින්තෙස්සාමි භන්තෙති ආහ. ධම්මසෙනාපති අනිමිත්තමනඤ්ඤාතන්ති[a] ආදීනි වත්වා ධම්මං දෙසෙත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං අගමාසි. සාපි බත්තිංසසුණිසා පක්කොසාපෙත්වා තුම්හාකං සාමිකා නිරපරාධා අත්තනො පුරිම කම්මඵලං ලභිංසු තුම්හෙ මා සොචිත්ථ රඤ්ඤොපි උපරි මනොපදොසං මා කරිත්ථාති ඔවදි. රඤ්ඤො චරපුරිසා තං කථං සුත්වා ගන්ත්වා තෙසං නිද්දොසභාවං රඤ්ඤො කථෙසුං රාජා සංවෙගප්පත්තො තස්සා නිවෙසනං ආගන්ත්වා මල්ලිකඤ්ච සුණිසායො චස්සා ඛමාපෙත්වා මල්ලිකාය වරං අදාසි. සා ගහිතො හොතූති වත්වා තස්මිං ගතෙ මතකභත්තං දත්වා නහාත්වා රාජානං උපසඞ්කමිත්වා දෙව තුම්හෙහි මෙ වරො දින්නො මය්හඤ්ච අඤ්ඤෙනත්ථො නත්ථි බත්තිංසාය ච මෙ සුණිසානං මමඤ්ච කුලඝරගමනං අනුජානාථාති ආහ. රාජා සම්පටිච්ඡි. සා බත්තිංසසුණිසායො සකසකකුලං පෙසෙත්වා සයං කුසිනාරානගරෙ අත්තනො කුලඝරං අගමාසි. රාජාපි බන්ධුලසෙනාපතිනො භාගිනෙය්‍යස්ස දීඝකාරායනස්ස නාම සෙනාපතිට්ඨානං අදාසි. සො පන මාතුලො මෙ ඉමිනා මාරිතොති රඤ්ඤො ඔතාරං ගවෙසන්තො චරති

a, සල්ලසුත්තං, සුත්තනිපාත.

රාජා නිරපරාධස්ස බන්ධුලස්ස මාරිතකාලතො පට්ඨාය විප්පටිසාරී චිත්තප්පසාදං න ලභති රජ්ජසුඛං නානුභොති තදා සත්ථා සක්‍යානං උලුම්පං නාම නිගමං උපනිස්සාය විහරති රාජා තත්ථ ගන්ත්වා ආරාමතො අවිදූරෙ ඛන්ධාවාරං නිවෙසෙත්වා මහන්තෙන පරිවාරෙන සත්ථාරං වන්දිස්සාමීති විහාරං ගන්ත්වා පඤ්ච රාජකකුධභණ්ඩානි කාරායණස්ස දත්වා එකකොව ගන්ධකුටිං පාවිසි. සබ්බං ධම්මචෙතියසුත්තනයෙනෙව වෙදිතබ්බං. තස්මිං ගන්ධකුටිං පවිට්ඨෙ කාරායණො තානි රාජකකුධභණ්ඩානි ගහෙත්වා විඩූඩභං රාජානං කත්වා රඤ්ඤො එකං අස්සං එකඤ්ච උපට්ඨානකාරිමාතුගාමං නිවත්තෙත්වා සාවත්ථිං අගමාසි. රාජා සත්ථාරා සද්ධිං පියකථං කථෙත්වා නික්ඛන්තො සෙනං අදිස්වා තං මාතුගාමං පුච්ඡිත්වා තං පවත්තිං සුත්වා භාගිනෙය්‍යං ආදාය ආගන්ත්වා විඩූඩභං ගණ්හිස්සාමීති රාජගහනගරං ගච්ඡන්තො විකාලෙ ද්වාරෙසු පිහිතෙසු නගරං පත්වා එකිස්සා සාලාය නිපජ්ජිත්වා වාතාතපකිලන්තො රත්තිභාගෙ තත්ථෙව කාලමකාසි. විභාතාය රත්තියා දෙව කොසලනරින්ද අනාථො ජාතොසීති විලපන්තියා තස්සා ඉත්ථියා සද්දං සුත්වා රඤ්ඤො ආරොචෙසුං. සො මාතුලස්ස මහන්තෙන සක්කාරෙන සරීරකිච්චං කාරෙසි විඩූඩභොපි රජ්ජං ලභිත්වා තං වෙරං සරිත්වා සබ්බෙපි සාකියෙ මාරෙස්සාමීති මහතියා සෙනාය නික්ඛමි. තං දිවසං සත්ථා පච්චූසකාලෙ ලොකං ඔලොකෙන්තො ඤාතිසඞ්ඝස්ස විනාසං දිස්වා ඤාතිසඞ්ගහං කාතුං වට්ටතීති චින්තෙත්වා පුබ්බණ්හසමයෙ පිණ්ඩාය චරිත්වා පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො ගන්ධකුටියං සීහසෙය්‍යං කප්පෙත්වා සායණ්හසමයෙ ආකාසෙනාගන්ත්වා කපිලවත්ථුසාමන්තෙ එකස්මිං කබරච්ඡායෙ රුක්ඛමූලෙ නිසීදි. තතො අවිදූරෙ විඩූඩභස්ස රජ්ජසීමාය මහන්තො සන්දච්ඡායො නිග්‍රොධරුක්ඛො අත්ථි විඩූඩභො සත්ථාරං දිස්වා උපසඞ්කමිත්වා වන්දිත්වා භන්තෙ කිං කාරණා එවරූපාය උණ්හවෙලාය ඉමස්මිං කබරච්ඡායෙ රුක්ඛමූලෙ නිසීදිත්ථ එතස්මිං සන්දච්ඡායෙ නිග්‍රොධමූලෙ නිසීදථ භන්තෙති වත්වා හොතු මහාරාජ ඤාතකානං ඡායා නාම සීතලාති වුත්තෙ ඤාතකානං රක්ඛණත්ථාය සත්ථා ආගතො භවිස්සතීති චින්තෙත්වා සත්ථාරං වන්දිත්වා සාවත්ථිමෙව පච්චාගමි සත්ථාපි උප්පතිත්වා ජෙතවනමෙව ගතො රාජා සාකියානං දොසං සරිත්වා දුතියම්පි තතියම්පි නික්ඛමිත්වා තථෙව සත්ථාරං පස්සිත්වා නිවත්ති. චතුත්ථවාරෙ පන තස්මිං නික්ඛන්තෙ සත්ථා සාකියානං පුබ්බකම්මං ඔලොකෙත්වා තෙසං නදියං විසපක්ඛිපනපාපකම්මස්ස අප්පටිබාහියභාවං ඤත්වා චතුත්ථවාරං න අගමාසි. විඩූඩභරාජා ඛීරපායකෙ දාරකෙ ආදිං කත්වා සබ්බෙ සාකියෙ ඝාතෙත්වා ගලලොහිතෙන ඵලකං ධොවිත්වා පච්චාගමාසි සත්ථරි පන තතියවාරෙ ගමනතො පච්චාගන්ත්වා පුනදිවසෙ පිණ්ඩාය චරිත්වා නිට්ඨාපිතභත්තකිච්චෙව ගන්ධකුටියං විස්සමන්තෙ දිසාහි සන්නිපතිතා භික්ඛූ ධම්මසභායං නිසීදිත්වා ආවුසො සත්ථා අත්තානං දස්සෙත්වා රාජානං නිවත්තෙත්වා ඤාතකෙ මරණභයා මොචෙසි එවං ඤාතකානං අත්ථචරො සත්ථාති භගවතො ගුණකථං කථෙසුං.

---

1 මජ්ඣිමනිකාය, මජ්ඣිමපණ්ණාසක.

සත්ථා ආගන්ත්වා කායනුත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සන්නිසින්නාති පුච්ඡිත්වා ඉමාය නාමාති වුත්තෙ න භික්ඛවෙ තථාගතො ඉදානෙව ඤාතකානං අත්ථං චරති පුබ්බෙපි චරියෙවාති වත්වා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තො දසරාජධම්මෙ අකොපෙත්වා ධම්මෙන රජ්ජං කාරෙන්තො එකදිවසං චින්තෙසි ජම්බුදීපතලෙ රාජානො බහුත්ථම්භෙසු පාසාදෙසු වසන්ති තස්මා බහූහි ථම්භෙහි පාසාදකරණං නාම අනච්ඡරියං යන්නූනාහං එකත්ථම්භකං පාසාදං කාරෙය්‍යං එවං සබ්බරාජූනං අග්ගරාජා භවිස්සාමීති. සො වඩ්ඪකී පක්කොසාපෙත්වා මය්හං සොභග්ගප්පත්තං එකත්ථම්භකං පාසාදං කරොථාති ආහ තෙ සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා අරඤ්ඤං පවිසිත්වා උජු මහන්තෙ එකත්ථම්භපාසාදාරහෙ බහුරුක්ඛෙ දිස්වා ඉමෙ රුක්ඛා සන්ති මග්ගො පන විසමො න සක්කා ඔතාරෙතුං රඤ්ඤො ආචික්ඛිස්සාමාති චින්තෙත්වා තථා අකංසු. රාජා යෙන කෙනචි උපායෙන සණිකං ඔතාරෙථාති වත්වා දෙව කෙනචි උපායෙන න සක්කාති වුත්තෙ තෙනහි මම උය්‍යානෙ එකං රුක්ඛං උපධාරෙථාති ආහ. වඩ්ඪකී උය්‍යානං ගන්ත්වා එකං සුජාතං උජුකං ගාමනිගම පූජිතං රාජකුලතොපි ලද්ධබලිකම්මං මඞ්ගලසාලරුක්ඛං දිස්වා රඤ්ඤො සන්තිකං ගන්ත්වා තමත්ථං ආරොචෙසුං. රාජා උය්‍යානෙ රුක්ඛො නාම මම පටිබද්ධො ගච්ඡථ නං ඡින්දථාති ආහ තෙ සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා ගන්ධමාලාදිහත්ථා උය්‍යානං ගන්ත්වා රුක්ඛෙ ගන්ධපඤ්චඞ්ගුලං දත්වා සුත්තෙන පරික්ඛිපිත්වා පුප්ඵකණ්ණිකං බන්ධිත්වා දීපං ජාලෙත්වා බලිකම්මං කත්වා ඉතො සත්තමෙ දිවසෙ ආගන්ත්වා රුක්ඛං ඡින්දිස්සාම රාජා ඡෙදාපෙති ඉමස්මිං රුක්ඛෙ නිබ්බත්තදෙවතා අඤ්ඤත්ථ ගච්ඡතු අම්හාකං දොසො නත්ථීති සාවෙසුං. අථ තස්මිං නිබ්බත්තො දෙවපුත්තො තං වචනං සුත්වා නිස්සංසයං ඉමෙ වඩ්ඪකී ඉමං රුක්ඛං ඡින්දිස්සන්ති විමානං මෙ නස්සිස්සති විමාන පරියන්තිකමෙව ඛො පන මය්හං ජීවිතං ඉමඤ්ච රුක්ඛං පරිවාරෙත්වාඨිතෙසු තරුණසාලරුක්ඛෙසු නිබ්බත්තානං මම ඤාතිදෙවතානම්පි බහූනි විමානානි නස්සිස්සන්ති න ඛො පන මං තථා අත්තනො විනාසො බාධති යථා ඤාතීනං තස්මා තෙසං මයා ජීවිතදානං දාතුං වට්ටතීති චින්තෙත්වා අඩ්ඪරත්තසමයෙ දිබ්බාලඞ්කාරපටිමණ්ඩිතො රඤ්ඤො සිරිගබ්භං පවිසිත්වා සකලගබ්භං එකොභාසං කත්වා උස්සීසක පස්සෙ රොදමානො අට්ඨාසි. රාජා තං දිස්වා භීතතසිතො තෙන සද්ධිං සල්ලපන්තො පඨමං ගාථමාහ.

කා ත්වං සුද්ධෙහි වත්ථෙහි අඝෙ වෙහායසං ඨිතා,
කෙන ත්‍යාස්සූනි වත්තන්ති කුතො තං භයමාගතන්ති.

තත්ථ කා ත්වන්ති යක්ඛනාගසුපණ්ණසක්කාදිසු කො නාම ත්වන්ති පුච්ඡති. වත්ථෙහීති වචනමත්තමෙතං සබ්බෙපි පන දිබ්බාලඞ්කාරෙ සන්ධායෙවමාහ. අඝෙති අප්පටිඝෙ ආකාසෙ. වෙහායසන්ති තස්සෙව

වෙවචනං. **කෙන න්වාස්සූති** කෙන කාරණෙන තව අස්සූනි පවත්තන්තීති. **කුතොන්ති** ඤාතිවියොගධනවිනාසාදීනං කිං නිස්සාය තව **භයමාගතන්ති** පුච්ඡති.

තං සුත්වා දෙවරාජා ද්වෙ ගාථා අභාසි.

> **තවෙව දෙව විජිතෙ භද්දසාලොති මං විදූ,**
> **සට්ඨිං වස්සසහස්සානි තිට්ඨතො පූජිතස්ස මෙ.**
>
> කාරයන්තා නගරානි අගාරෙ ච දිසම්පති,
> විවිධෙ චාපි පාසාදෙ න මං තෙ අච්චමඤ්ඤිසුං,
> යථෙව මං තෙ පූජෙසුං තථෙව ත්වම්පි පූජයාති.

තත්ථ **තිට්ඨතොති** සකලබාරාණසිනගරෙ තථෙව ගාමනිගමෙහි ච තයා ච පූජිතස්ස නිච්චං බලිකම්මඤ්ච සක්කාරඤ්ච ලභන්තස්ස මය්හං ඉමස්මිං උය්යානෙ තිට්ඨන්තස්ස එත්තකො කාලො ගතොති දස්සෙති. **නගරානීති** නගරපටිසඞ්ඛරණකම්මානි. **අගාරෙ චාති** භූමිගෙහානි. **දිසම්පතීති** දිසානං පති මහාරාජ. **න මං තෙති** තෙ නගරපටිසඞ්ඛරණාදීනි කාරෙන්තා ඉමස්මිං නගරෙ පොරාණකරාජානො මං නාතිමඤ්ඤිංසු නාතික්කමිංසු න විහෙඨිංසු මම නිවාසරුක්ඛං ඡින්දිත්වා අත්තනො කම්මං න කාරිංසු මය්හං පන සක්කාරමෙව කාරිංසූති අත්ථො. **යථෙවාති** තස්මා යථෙව තෙ පොරාණකරාජානො මං පූජයිංසු එකොපි ඉමං රුක්ඛං න ඡින්දාපෙසි ත්වම්පි මං තථෙව පූජය මා මෙ රුක්ඛං ඡෙදයීති.

තතො රාජා ද්වෙ ගාථා අභාසි.

> තව අහං න පස්සාමි ථූලං කායෙන තෙ දුමං,
> ආරොහපරිණාහෙන අභිරූපොසි ජාතියා.
>
> පාසාදං කාරයිස්සාමි එකත්ථම්භං මනොරමං,
> තත්ථ තං උපනෙස්සාමි චිරං තෙ යක්ඛ ජීවිතන්ති.

තත්ථ **කායෙනාති** පමාණෙන. ඉදං වුත්තං හොති–තව පමාණෙන තං විය ථූලං මහන්තං අඤ්ඤං දුමං න පස්සාමි ත්වඤ්ච ඛො ආරොහපරිණාහෙන සුජාතතාසඞ්ඛාතාය සුසණ්ඨානඋජුභාවප්පකාරාය ජාතියා ච අභිරූපො සොභග්ගප්පත්තො එකත්ථම්භපාසාදාරහොසීති. **පාසාදන්ති** තස්මා තං ඡෙදාපෙත්වා අහං පාසාදං කාරාපෙස්සාමෙව. **තත්ථ තන්ති** තං පනාහං සම්ම දෙවරාජ තත්ථ පාසාදෙ උපනෙස්සාමි සො ත්වං මයා සද්ධිං එකතො වසන්තො අග්ගගන්ධමාලාදීනි ලභන්තො සක්කාරප්පත්තො සුඛං ජීවිස්සසි නිවාසට්ඨානාභාවෙන මෙ විනාසො භවිස්සතීති මා චින්තයි චිරං තෙ ජීවිතං භවිස්සතීති.

තං සුත්වා දෙවරාජා ද්වෙ ගාථා අභාසි.

> එවං චිත්තං උදපාදි සරීරෙන විනාභාවො,
> පුථුසො මං විකන්තෙත්වා ඛණ්ඩසො අවකන්තථ

අග්ගෙ ච ඡෙත්වා මජ්ඣෙ ච පච්ඡා මූලං ච ඡින්දථ,
එවං මෙ ඡිජ්ජමානස්ස න දුක්ඛං මරණං සියාති.

තත්ථ **එවං විහනං උදපාදීති** යදි එවං විතක්කං තව උප්පන්නං. **සරීරෙන විනාභාවොති** යදි තෙ මම සරීරෙන භද්දසාලරුක්ඛෙන සද්ධිං මම විනාභාවො පත්ථිතො. **පුථුසොති** අථ තං බහුවිධං. **විකන්තෙත්වා** ඡින්දිත්වා. **ඛණ්ඩසොති** ඛණ්ඩාඛණ්ඩං කත්වා අවකන්තථ. **අග්ගෙ ඡෙත්වාති** අවකන්තෙන්තා පන පඨමං අග්ගෙ තතො මජ්ඣෙ ඡින්දිත්වා සබ්බපච්ඡා මූලෙ ඡින්දථ එවං හි මෙ ඡිජ්ජමානස්ස න දුක්ඛං මරණං සියා සුඛං නු ඛණ්ඩසො භවෙය්‍යාති යාචති.

තතො රාජා ද්වෙ ගාථා අභාසි.

හත්ථපාදං යථා ඡින්දෙ කණ්ණනාසඤ්ච ජීවිතෙ,
තතො පච්ඡා සිරෙ ඡින්දෙ තං දුක්ඛං මරණං සියා.

සුඛං නු ඛණ්ඩසො ඡින්නං භද්දසාල වනස්පති,
කිං හෙතු කිං උපාදාය ඛණ්ඩසො ඡින්නමිච්ඡසීති.

තත්ථ **හත්ථපාදන්ති** හත්ථෙ ච පාදෙ ච. **තං දුක්ඛන්ති** තං එවං පටිපාටියා ඡිජ්ජන්තස්ස චොරස්ස මරණං දුක්ඛං සියා. **සුඛං නූති** සම්ම භද්දසාල වජ්ඣප්පත්තා චොරා සුඛෙන මරිතුකාමා සීසච්ඡෙදං යාචන්ති න ඛණ්ඩසො ඡෙදනං ත්වං පන එවං යාචසි තෙන තං පුච්ඡාමි සුඛං නු **ඛණ්ඩසො ඡින්නන්ති**. **කිං හෙතූති** ඛණ්ඩසො ඡින්නං නාම න සුඛං කාරණෙන පනෙත්ථ භවිතබ්බන්ති තං පුච්ඡන්තො එවමාහ.

අථස්ස ආචික්ඛන්තො භද්දසාලො ද්වෙ ගාථා අභාසි.

යඤ්ච හෙතුං උපාදාය හෙතුං ධම්මූපසංහිතං,
ඛණ්ඩසො ඡින්නමිච්ඡාමි මහාරාජ සුණොහි මෙ.

ඤාතී මෙ සුඛසංවද්ධා මම පස්සෙ නිවාතජා,
තෙපිහං උපහිංසෙය්‍යං පරෙසං අසුඛොචිතන්ති.

තත්ථ **හෙතුං ධම්මූපසංහිතන්ති** මහාරාජ යං හෙතු හෙතුසභාවං යුත්තමෙව න හෙතුපතිරූපකං හෙතුං උපාදාය ආරබ්භ සන්ධායාහං **ඛණ්ඩසො ඡින්නමිච්ඡාමි** තං ඔහිතසොතො සුණාහීති අත්ථො. **ඤාති මෙති** මම භද්දසාලරුක්ඛස්ස ඡායාය සුඛසංවද්ධා. **මම පස්සෙ** තරුණසාලරුක්ඛෙසු නිබ්බත්තා මයා කතවාතපරිත්තාණත්තා **නිවාතජා** මම ඤාතකා දෙවසඞ්ඝා අත්ථි තෙ අහං විසාලසාඛාවිටපො මූලෙ ඡින්දිත්වා පතන්තො උපහිංසෙය්‍යං සම්භග්ගවිමානෙ කරොන්තො විනාසෙය්‍යන්ති අත්ථො. **පරෙසං අසුඛොචිතන්ති** එවං සන්තෙ මයා තෙසං පරෙසං ඤාතිදෙවසඞ්ඝානං අසුඛං දුක්ඛං ඔචිතං වඩ්ඪිතං නවාහං තෙසං දුක්ඛකාමො තස්මා භද්දසාලං ඛණ්ඩසො ඡින්නමිච්ඡාමීති අයමෙත්ථ අධිප්පායො.

තං සුත්වා රාජා ධම්මිකො වතායං දෙවපුත්තො අත්තනො විමානවිනාසතොපි ඤාතීනං අත්ථචරියං චරති අභයමස්ස දස්සාමීති තුස්සිත්වා ඔසානගාථමාහ.

චෙතබ්බරූපං චෙතෙසි භද්දසාල වනප්පති,
හිතකාමොසි ඤාතීනං අභයං සම්ම දදාමි තෙති.

තත්ථ **චෙතබ්බරූපං චෙතෙසීති** ඤාතීසු මුදුචිත්තතාය චින්තෙන්තො චින්තෙතබ්බයුත්තකමෙව චින්තෙසි සම්ම භද්දසාලාති. **ඡෙදසරූපං ඡෙදෙසීතිපි** පාඨො. තස්සත්ථො-ඛණ්ඩසො ජීත්තම්වජ්ජෙන්තො ඡෙදෙතබ්බ යුත්තකමෙව ඡෙදෙසීති. **අභයන්ති** එතස්මිං තෙ සම්ම ගුණෙ පසීදිත්වා අභයං දදාමි න මෙ පාසාදෙනත්ථො නාහං තං ඡෙදාපෙස්සාමි ගච්ඡ ඤාතිසඞ්ඝපරිවුතො සක්කතගරුකතො සුඛං ජීවාති ආහ.

දෙවරාජා රඤ්ඤො ධම්මං දෙසෙත්වා අගමාසි රාජා තස්සොවාදෙ ඨත්වා දානාදීනි පුඤ්ඤානි කත්වා සග්ගපදං පූරෙසි.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා එවං භික්ඛවෙ පුබ්බෙපි තථාගතො ඤාතත්ථචරියං චරතීති වත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා රාජා ආනන්දො අහොසි. තරුණසාලෙසු නිබ්බත්තදෙවතා බුද්ධපරිසා. භද්දසාලො දෙවරාජා අහමෙවාති.

භද්දසාලජාතකං.

---

12. 3.

කසන්ති වපන්ති තෙ ජනාති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො දෙවදත්තස්ස පඤ්චකුලසතානි ගහෙත්වා නිරයෙ පවිට්ඨභාවං ආරබ්භ කථෙසි. සො හි අග්ගසාවකෙසු පරිසං ගහෙත්වා පක්කන්තෙසු සොකං සන්ධාරෙතුං අසක්කොන්තො උණ්හලොහිතෙ මුඛතො නික්ඛන්තෙ බලවරොගපීළිතො තථාගතස්ස ගුණං අනුස්සරිත්වා අහමෙව නවමාසෙ තථාගතස්ස අනත්ථං චින්තෙසිං සත්ථු පන මයි පාපචිත්තං නාම නත්ථි අසීති මහාථෙරානම්පි මයි ආඝාතො නාම නත්ථි මයා කතකම්මෙන අහමෙව ඉදානි අනාථො ජාතො සත්ථාරාපිම්හි විස්සට්ඨො මහාථෙරෙහිපි ඤාතිසෙට්ඨෙන රාහුලථෙරෙන සක්‍යරාජකුලෙහිපි, ගන්ත්වා සත්ථාරං ඛමාපෙස්සාමීති පරිසාය සඤ්ඤං දත්වා අත්තානං මඤ්චකෙන ගාහාපෙත්වා රත්තිං රත්තිං ගච්ඡන්තො කොසලනගරං සම්පාපුණි ආනන්දත්ථෙරො සත්ථු ආරොචෙසි දෙවදත්තො කිර භන්තෙ තුම්හාකං ඛමාපෙතුං ආගච්ඡතීති. ආනන්ද දෙවදත්තො මම දස්සනං න ලභිස්සතීති. අථ තස්මිං සාවත්ථිනගරං සම්පත්තෙ පුන ථෙරො ආරොචෙසි භගවාපි තථෙව අවච. තස්ස ජෙතවනද්වාරෙ ජෙතවනපොක්ඛරණිසමීපං ආගතස්ස පාපං මත්ථකං පාපුණි. සරීරෙ ඩාහො උප්පජ්ජි නහාත්වා පානීයං පිවිතුකාමො හුත්වා මඤ්චකා ආවුසො ඔතාරෙථ

පාණියම්පිවිසසාමීති ආහ තසස ඔතාරෙත්වා භූමියං ඨපිතමත්තස්ස චිත්තස්සාදෙ අලද්ධෙයෙව මහාපඨවි විවරං අදාසි තාවදෙව තං අවීචිතො ජාලා උට්ඨාය පරික්ඛිපි සො පාපකම්මං මෙ මත්ථකං පත්තනති තථාගතසස ගුණං අනුසසරිත්වා–

ඉමෙහි අට්ඨීහි තමග්ගපුග්ගලං
දෙවාතිදෙවං නරදම්මසාරථිං,
සමන්තචක්ඛුං සතපුඤ්ඤලක්ඛණං
පාණෙහි බුද්ධං සරණං උපෙමීති.

ඉමාය ගාථාය සරණෙ පතිට්ඨහනෙතාව අවීචිපරායණො අහොසි තසස පන පඤ්චඋපට්ඨාකකුලසතානි අහෙසුං තානිපි තසස පක්ඛිකා හුත්වා දසබලං අකොසිත්වා පරිභාසිත්වා අවීචිමහියෙව නිබ්බත්තිංසු. එවං සො පඤ්චකුලසතානි ගණ්හිත්වා අවීචිමහි පතිට්ඨිතො. අථෙක දිවසං ධම්මසභායං කථං සමුට්ඨාපෙසුං ආවුසො දෙවදත්තො පාපො ලාභගිද්ධතාය සම්මාසම්බුද්ධෙ අට්ඨානෙ කොපං බන්ධිත්වා අනාගත භයං අනොලොකෙත්වා පඤ්චහි කුලසතෙහි සද්ධිං අවීචිපරායණො ජාතොති.

සත්ථා ආගනත්වා කාය නුත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සනනි සින්නාති පුච්ඡිත්වා ඉමාය නාමාති වුතෙත න භික්ඛවෙ ඉදානෙව දෙවදත්තො ලාභසක්කාරගිද්ධො හුත්වා අනාගතභයං න ඔලොකෙසි පුබ්බෙපි අනාගතභයං න ඔලොකෙත්වා පච්චුප්පන්නසුඛගෙධෙන සද්ධිං පරිසාය මහාවිනාසං පතෙනාති වත්වා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහමදතෙත රජ්ජං කාරෙනෙත බාරා ණසිතො අවිදූරෙ කුලසහසසනිවාසො මහාවඩ්ඪකීගාමො අහොසි. තත්ථ වඩ්ඪකී තුමහාකං මඤ්චං කරිසසාම පීඨං කරිසසාම ගෙහං කරිසසාමාති මනුසසානං හත්ථතො බහුං ඉණං ගණ්හිත්වා කිඤ්චි කාතුං න සක්කිංසු මනුසසා දිට්ඨදිට්ඨවඩ්ඪකී චොදෙනති පලිබුජ්ඣනති තෙ ඉණායිකෙහි උපද්දුතා වසිතුං අසකොනතා විදෙසං ගනත්වා යත්ථ කත්ථචි වසිසසාමාති අරඤ්ඤං පවිසිත්වා රුකෙඛ ඡින්දිත්වා මහතිං නාවං බන්ධිත්වා නදිං ඔතාරෙත්වා ආහරිත්වා ගාමතො ගාවුතඩ්ඪ යොජනමතෙත ඨානෙ ඨපෙත්වා අඩ්ඪරත්තසමයෙ ගාමං ආගනත්වා පුත්තදාරං ආදාය නාවට්ඨානං ගනත්වා තං නාවං අභිරුය්හ අනුක්කමෙන මහාසමුද්දං පවිසිත්වා වාතවසෙන විචරනතා සමුද්ද මජ්ඣෙ එකං දීපකං පාපුණිංසු.

තසමිං පන දීපකෙ සයංජාතානි සාලිඋච්ඡුකදලිඅම්බජම්බුපණස නාළිකෙරාදීනි ච විවිධානි ඵලාඵලානි අත්ථි අඤ්ඤතරොපි භින්න නාවො පුරිසො පඨමතරං තං දීපකං පත්වා සාලිභත්තං භුඤ්ජමානො උච්ඡුආදීනි ඛාදමානො තසමිං පටිවසති ථුල්ලසරීරො නග්ගො පරූළ්හකෙසමසසු වඩ්ඪකී චින්තයිංසු සචෙ අයං දීපො රක්ඛසපරිග්ගහිතො භවිසසති සබ්බෙ විනාසං පාපුණිසසාම පරිගණ්හිසසාම තාව නනති.

අථ සත්ත පුරිසා සූර බලවන්තො සන්නද්ධපඤ්චායුධා හුත්වා ඔතරිත්වා දීපකං පරිගණ්හිංසු තස්මිං ඛණෙ පුරිසො භුත්තපාතරාසො උච්ඡුරසං පිවිත්වා සුඛප්පත්තො රමණීයෙ පදෙසෙ රජතපට්ටසදිසෙ වාළුකාතලෙ සීතලාය ඡායාය උත්තානකො නිපජ්ජිත්වා ජම්බුදීපවාසිනො කසන්තා වපන්තා එවරූපං සුඛං න ලභන්ති ජම්බුදීපතො මය්හං අයමෙව දීපො වරන්ති ගායමානො උදානං උදානෙසි.

සත්ථා භික්ඛූ ආමන්තෙත්වා සො භික්ඛවෙ පුරිසො ඉමං උදානං උදානෙසීති දස්සෙන්තො පඨමං ගාථමාහ.

කසන්ති වපන්ති තෙ ජනා
මනුජා කම්මඵලූපජීවිනො,
නයිමස්ස දීපකස්ස භාගිනො
ජම්බුදීපා ඉදමෙව නො වරන්ති.

තත්ථ **තෙති** ජම්බුදීපවාසිනො ජනා. **කම්මඵලූපජීවිනොති** නානාකම්මානං ඵලූපජීවිනො සත්තා.

අථ තෙ දීපකං පරිගණ්හමානා පුරිසා තස්ස ගීතසද්දං සුත්වා මනුස්සසද්දො විය සුය්‍යති ජානිස්සාම නන්ති සද්දානුසාරෙන ගන්ත්වා තං පුරිසං දිස්වා යක්ඛො භවිස්සතීති භීතා සරෙ සන්නහිංසු සොපි තෙ දිස්වා අත්තනො වධභයෙන නාහං සාමි යක්ඛො පුරිසොම්හි ජීවිතදානං මෙ දෙථාති යාචන්තො පුරිසා නාම තුම්හාදිසා නග්ගා න හොන්තීති වුත්තෙ පුනප්පුනං යාචිත්වා මනුස්සභාවං ඤාපෙසි.

තෙ තං උපසඞ්කමිත්වා සම්මොදනීයං කථං කත්වා තස්ස තත්ථ ආගතනියාමං පුච්ඡිංසු. සොපි තෙසං සබ්බං කථෙත්වා තුම්හෙ අත්තනො පුඤ්ඤසම්පත්තියා ඉධාගතා අයං උත්තමදීපො න හෙත්ථ සහත්ථෙන කම්මං කත්වා ජීවන්ති සයං ජාතසාලීනඤ්චෙව උච්ඡුආදීනං චෙත්ථ අන්තො නත්ථීති අනුක්කණ්ඨන්තා වසථාති ආහ. ඉධ පන වසන්තානං අම්හාකං අඤ්ඤො පරිපන්ථො නත්ථීති අඤ්ඤං භයං එත්ථ නත්ථි අයං පන අමනුස්සපරිග්ගහිතො අමනුස්සා තුම්හාකං උච්චාරපස්සාවං දිස්වා කුජ්ඣෙය්‍යුං තස්මා තං කරොන්තා වාළුකං වියූහිත්වා වාළුකාය පටිච්ඡාදෙය්‍යාථ එත්තකං ඉධ භයං අඤ්ඤං නත්ථි නිච්චං අප්පමත්තා භවෙය්‍යාථාති තෙ තත්ථ වාසං උපගච්ඡිංසු.

තස්මිං පන කුලසහස්සෙ පඤ්චන්නං පඤ්චන්නං කුලසතානං ජෙට්ඨකා ද්වෙ වඩ්ඪකී අහෙසුං තෙසු එකො බාලො අහොසි රසගිද්ධො එකො පණ්ඩිතො රසෙසු අනලලීනො අපරභාගෙ සබ්බෙපි තෙ තත්ථ සුඛං වසන්තා ථූලසරීරා හුත්වා චින්තයිංසු චිරං පීතා නො සුරා උච්ඡුරසෙන මෙරයං කත්වා පිවිස්සාමාති තෙ මෙරයං කාරෙත්වා පිවිත්වා මදවසෙන ගායන්තා නච්චන්තා කීළන්තා පමත්තා තත්ථ තත්ථ උච්චාරපස්සාවං කත්වා අප්පටිච්ඡාදෙත්වා දීපකං ජෙගුච්ඡං පටිකූලං කරිංසු.

දෙවතා ඉමෙ අම්හාකං කීළාමණ්ඩලං පටික්කූලං කරොන්තීති කුජ්ඣිත්වා සමුද්දං උත්තරාපෙත්වා දීපධොවනං කරිස්සාමාති මන්තෙත්වා අයං කාළපක්ඛො අජ්ජ මහාකං සමාගමො ච භින්නො ඉතොදානි පණ්ණරසමෙ දිවසෙ පුණ්ණමුපොසථෙ චන්දස්ස උග්ගතවෙලාය සමුද්දං උබ්බත්තෙත්වා සබ්බෙපිමෙ ඝාතෙස්සාමාති දිවසං ඨපයිංසු.

අථ තෙසං අන්තරෙ එකො ධම්මිකො දෙවපුත්තො මා ඉමෙ මම පස්සන්තස්ස නස්සිංසූති අනුකම්පාය තෙසු සායමාසං භුඤ්ජිත්වා ඝරද්වාරෙ සුඛකථාය නිසින්නෙසු සබ්බාභරණපතිමණ්ඩිතො සකල දීපං එකොභාසං කත්වා උත්තරදිසාය ආකාසෙ ඨත්වා අම්භො වඩ්ඪකී දෙවා තුම්හාකං කුද්ධා ඉමස්මිං ඨානෙ මා වසිත්ථ ඉතො අඩ්ඪමාසච්චයෙන හි දෙවතා සමුද්දං උබ්බත්තෙත්වා සබ්බෙව තුම්හෙ ඝාතෙස්සන්ති නික්ඛමිත්වා පලායථාති දුතියං ගාථමාහ.

තිපඤ්චරත්තූපගමම්හි චන්දෙ
වෙගො මහා හෙහිති සාගරස්ස,
උප්ලාපයං දීපමිමං උළාරං
මා වො වධි ගච්ඡථ ලෙණමඤ්ඤන්ති.

තත්ථ **උප්ලාපයන්ති** ඉමං දීපං උප්ලවෙන්තො අජ්ඣොත්ථරන්තො අභිභවිස්සති. **මා වො වධීති** සො සාගරවෙගො තුම්හෙ මා වධි.

ඉති සො තෙසං ඔවාදං දත්වා අත්තනො ඨානමෙව ගතො තස්මිං ගතෙ අපරො සාහසිකො කක්ඛළො දෙවපුත්තො ඉමෙ ඉමස්ස වචනං ගහෙත්වා පලායෙය්‍යුම්පි අහං තෙසං ගමනං වාරෙත්වා සබ්බෙපිමෙ මහාවිනාසං පාපෙස්සාමීති චින්තෙත්වා දිබ්බාලඞ්කාරපතිමණ්ඩිතො සකලගාමං එකොභාසං කරොන්තො ආගන්ත්වා දක්ඛිණදිසාය ආකාසෙ ඨත්වා එකො දෙවපුත්තො ඉධාගතො නොති පුච්ඡිත්වා ආගතොති වුත්තෙ සො වො කිං කථෙසීති වත්වා ඉමං නාම සාමීති වුත්තෙ සො තුම්හාකං ඉධ නිවාසං න ඉච්ඡති වෙරෙන කථෙති තුම්හෙ අඤ්ඤත්ථ අගන්ත්වා ඉධෙව වසථාති වත්වා ද්වෙ ගාථා අභාසි.

න ජාතයං සාගරවාරිවෙගො
උප්පාටයෙ දීපමිමං උළාරං,
තං මෙ නිමිත්තෙහි බහූහි දිට්ඨං
මා භෙථ කිං සොචථ මොදථව්හො.

පහූතභක්ඛං බහුඅන්නපානං
පත්තත්ථ ආවාසමිමං උළාරං,
න වො භයං පටිපස්සාමි කිඤ්චි
ආපුත්තපුත්තෙහි පමොදථව්හොති.

තත්ථ **න ජානන්තී**ති න ජාතු අයං. **මා හෙඨා**ති මා භායිත්ථ. **පමොදථ වෙහා**ති පමුදිතා පීතිසොමනස්සජාතා හොථ. **ආපුත්ත පුත්තෙහී**ති යාව පුත්තානම්පි පුත්තෙහි මොදථ නත්ථි වො ඉමස්මිං ඨානෙ භයන්ති.

එවං සො ඉමාහි චීහි ගාථාහි තෙ අස්සාසෙත්වා පක්කාමි තස්ස පක්කන්තකාලෙ ධම්මිකදෙවපුත්තස්ස වචනං අනාදියිත්වා බාලවඩ්ඪකී සුණන්තු මෙ භොන්තො වචනන්ති සෙසවඩ්ඪකී ආමන්තෙත්වා පඤ්චමං ගාථමාහ.

යො දෙවචයං දක්ඛිණස්සං දිසායං
ඛෙමං පටික්කොසති තස්ස සච්චං
න උත්තරෙ වෙදි භයාභයස්ස
මා හෙඨ කිං සොචථ මොදථවෙහාති.

තත්ථ **දක්ඛිණස්ස**න්ති දක්ඛිණායං. අයමෙව වා පාඨො.

තං සුත්වා රසගිද්ධා පඤ්චසතා වඩ්ඪකී තස්ස බාලස්ස වචනං ආදියිංසු ඉතරෙ පන පණ්ඩිතවඩ්ඪකී තං වචනං අනාදිය තෙ වඩ්ඪකී ආමන්තෙත්වා චතස්සො ගාථා අභාසි.

යථා ඉමෙ විප්පවදන්ති යක්ඛා
එකො භයං සංසති ඛෙමමෙකො,
තදිඞ්ඝ මය්හං වචනං සුණාථ
ඛිප්පං ලහුං මා විනස්සිම්හ සබ්බෙ.

සබ්බෙ සමාගම්ම කරොම නාවං
දොණිං දළ්හං සබ්බයන්තූපපන්නං,
සචෙ අයං දක්ඛිණො සච්චමාහ
මොඝං පටික්කොසති උත්තරො අයං.

සා චෙව නො හෙහිති ආපදත්ථා
ඉමඤ්ච දීපං න පරිච්චජෙම,
සචෙ ච ඛො උත්තරො සච්චමාහ
මොඝං පටික්කොසති දක්ඛිණො අයං.

තමෙව නාවං අභිරුය්හ සබ්බෙ
එවං මයං සොත්ථි තරෙමු පාරං.

න වෙ සුගණ්හං පඨමෙන සෙට්ඨං
කණිට්ඨමාපාථගතං ගහෙත්වා,
යො චීධ මජ්ඣං පවිචෙය්‍ය ගණ්හති
සචෙ නරො සෙට්ඨමුපෙති ඨානන්ති.

තත්ථ **විප්පවදන්තී**ති අඤ්ඤමඤ්ඤං විරුද්ධං වදන්ති. **ලහු**න්ති පුරිමස්ස අත්ථදීපනං. **දොණි**න්ති ගම්භීරං මහානාවං. **සබ්බයන්තූපපන්න**න්ති සබ්බෙහි පියාරිත්තාදීහි යන්තෙහි උපපන්නං. **සා චෙව නො හෙහිති ආපදත්ථා**ති සා ච නො නාවා පච්ඡාපි උපපන්නාය

ආපදාය අත්ථා භවිස්සති ඉමං ච දීපං න පරිච්චජිස්සාම. **කාරෙමූති** තරිස්සාම. **න වෙ සුගණ්හ**න්ති න වෙ සුඛෙන ගණ්හිතබ්බං. **සෙට්ඨ**න්ති උත්තමං තථං සච්චං. **කණිට්ඨ**න්ති පඨමං වචනං උපාදාය පච්ඡිමං වචනං කණිට්ඨං නාම ඉධාපි න වෙ සුගණ්හන්ති අනුවත්තතෙව. ඉදං වුත්තං හොති-අම්හො වඩ්ඪකී යෙන කෙනචි පඨමෙන වුත්තවචනං ඉදමෙව සෙට්ඨං තථං සච්චන්ති න සුඛං ගණ්හං ගණ්හිතබ්බමෙව යථාච තං එවං කණිට්ඨං පච්ඡා වුත්තවචනම්පි ඉද මෙව තථන්ති න ගණ්හිතබ්බං යං පන සොතවිසයආපාථගතං හොති තං ආපාථගතං ගහෙත්වා ඉධ පණ්ඩිතපුරිසො පුරිමඤ්ච පච්ඡි මඤ්ච වචනං. **පවිවෙය්‍ය** විවිනිත්වා තීරෙත්වා උපපරික්ඛිත්වා මජ්ඣං ගණ්හාති යං තථං සච්චං සභාවභූතං තදෙව පච්චක්ඛං කත්වා ගණ්හාති **සචෙ නරො සෙට්ඨමුපෙති ඨාන**න්ති සො පුරිසො උත්තමට්ඨානං උපෙති අධිගච්ඡති වින්දති පටිලභතීති.

සො එවං ච පන වත්වා ආහ. අම්හො මයං ද්වින්නම්පි දෙවපුත්තානං වචනං කරිස්සාම නාවං තාව සජ්ජයාම තතො සචෙ පඨමස්ස වචනං සච්චං භවිස්සති තං අභිරුහිත්වා පලායිස්සාම අථ ඉතරස්ස වචනං සච්චං භවිස්සති නාවං එකමන්තෙ ඨපෙත්වා ඉධෙව වසිස්සාමාති එවං වුත්තෙ බාලවඩ්ඪකී අම්හො ත්වං උදකපාතියං සුංසුමාරං පස්සසි අතිදීඝසුත්තොසි පඨමදෙවපුත්තො අම්හෙසු රොසෙන කථෙසි පච්ඡිමො සිනෙහෙන ඉමං එවරූපං වරදීපං පහාය කුහිං ගමිස්සාම සචෙ පන ත්වං ගන්තුකාමො තව පරිසං ගණ්හිත්වා නාවං කරෙහි අම්හාකං නාවාය කිච්චං නත්ථීති ආහ.

පණ්ඩිතො අත්තනො පරිසං ගහෙත්වා නාවං සජ්ජෙත්වා සබ්බූපකර ණානි ආරොපෙත්වා සපරිසො නාවාය අට්ඨාසි. තතො පුණ්ණමදිවසෙ චන්දුග්ගමනවෙලාය සමුද්දතො ඌමි උත්තරිත්වා ජන්නුකපමාණා හුත්වා දීපකං ධොවිත්වා ගතා පණ්ඩිතො සමුද්දස්ස උත්තරණභාවං ඤත්වා නාවං විස්සජ්ජෙසි බාලවඩ්ඪකීපක්ඛිකානි පඤ්චකුසලතානි සමුද්දතො ඌමි දීපං ධොවනත්ථාය ආගතා එත්තකමෙව එතන්ති කථෙන්තා නිසීදිංසු. තතො කටිප්පමාණා පුරිසප්පමාණා තාලප්පමාණා සත්ත තාලප්පමාණා සාගරඋම්මි දීපකම්පි වහමානා ආගඤ්ඡි. පණ්ඩිතො උපායකුසලතාය රසෙ අලග්ගො සොත්ථිනා ගතො බාලවඩ්ඪකී රසලොභෙන අනාගතභයං අනොලොකෙත්වා පඤ්චහි කුලසතෙහි සද්ධිං විනාසං පත්තො. ඉතො පරං සානුසාසනී තමත්ථං දීපයමානා තිස්සො අභිසම්බුද්ධගාථා හොන්ති.

යථාපි තෙ සාගරවාරිමජ්ඣෙ
සකම්මුනා සොත්ථිං වහිංසු වාණිජා,
අනාගතත්ථං පටිවිජ්ඣියාන
අප්පම්පි නාච්චෙති ස භූරිපඤ්ඤො.

බාලා ච මොහෙන රසානුගිද්ධා
අනාගතං අප්පටිවිජ්ඣියත්ථං,
පච්චුප්පන්නෙ සීදන්ති අත්ථජාතෙ
සමුද්දමජ්ඣෙ යථා තෙ මනුස්සා.

අනාගතං පටිකයිරාථ කිච්චං
මාමං කිච්චං කිච්චකාලෙ ව්‍යධෙසි,
තං තාදිසං පටිගතකිච්චකාරිං
න තං කිච්චං කිච්චකාලෙ ව්‍යධෙතීති.

තත්ථ **සකම්මනාති** අනාගතං භයං දිස්වා පුරෙතරං කතෙන අත්තනො කම්මෙන. **සොත්ථිං වහිංසූති** ඛෙමෙන ගමිංසු. **වාණිජාති** සමුද්දෙ විචරණභාවෙන වඩ්ඪකී වුත්තා. **පටිවිජ්ඣියානාති** එවං, භික්ඛවෙ පඨමතරං කත්තබ්බං අනාගතං අත්ථං පටිවිජ්ඣිත්වා ඉධ ලොකෙ භූරිපඤ්ඤා කුලපුත්තා අප්පමත්තකම්පි අත්තනො අත්ථං න අච්චෙන්ති නාතිවත්තන්ති න හාපෙන්තීති අත්ථො. **අප්පටිවිජ්ඣියත්ථන්ති** අප්පටිවිජ්ඣිත්වා අත්ථං පඨමමෙව කත්තබ්බං අකත්වාති අත්ථො. **පච්චුප්පන්නෙති** යදා තං අනාගතං අත්ථජාතං උප්පජ්ජති තදා තස්මිං පච්චුප්පන්නෙ. **සීදන්ති** අත්ථෙ ජාතෙ අත්තනො පතිට්ඨං න ලභන්ති සමුද්දෙ තෙ බාලවඩ්ඪකී මනුස්සා විය විනාසං පාපුණන්ති. **අනාගතන්ති** භික්ඛවෙ පණ්ඩිතපුරිසො අනාගතං පඨමතරං කත්තබ්බකිච්චං සම්පරායිකං වා හොතු දිට්ඨධම්මිකං වා **පටිකයිරාථ** පුරෙතං කරෙය්‍ය කිං කාරණා. **මා මං කිච්චං කිච්චකාලෙ ව්‍යධෙසි** පුරෙකත්තබ්බං හි පුරෙ අකයිරමානං පච්ඡා පච්චුප්පන්නභවප්පත්තං අත්තනො කිච්චකාලෙ කායචිත්තාබාධෙන ව්‍යධෙති තං මං මා වධෙසීති පඨමමෙව තං පණ්ඩිතො කරෙය්‍ය. **තං තාදිසන්ති** යථා පණ්ඩිතං පුරිසං. **පටිගතකිච්චකාරින්ති** පටිගච්චෙව කත්තබ්බකිච්චකාරිනං. **තං කිච්චන්ති කිච්චකාලෙ** අනාගතං කිච්චං කයිරමානං පච්ඡා පච්චුප්පන්නභාවපත්තං අත්තනො කිච්චකාලෙ කායචිත්තාබාධකාලෙ තාදිසං පුරිසං න ව්‍යධෙති න බාධති කස්මා පුරෙයෙව කතත්තාති.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා න භික්ඛවෙ ඉදානෙව පුබ්බෙපි දෙවදත්තො පච්චුප්පන්නසුඛෙ ලග්ගො අනාගතං අනොලොකෙත්වා සපරිසො විනාසං පත්තොති වත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා බාලවඩ්ඪකී දෙවදත්තො අහොසි. දක්ඛිණාය දිසාය ඨිතො අධම්මිකො දෙවපුත්තො කොකාලිකො. උත්තරාය දිසාය ඨිතො දෙවපුත්තො සාරිපුත්තො. පණ්ඩිතවඩ්ඪකී අහමෙවාති.

සමුද්දවාණිජජාතකං.

---

12. 4.

කාමං කාමයමානස්සාති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො අඤ්ඤතරං බ්‍රාහ්මණං ආරබ්භ කථෙසි.

එකො කිර සාවත්ථිවාසී බ්‍රාහ්මණො අචිරවතී තීරෙ ඛෙත්තකරණත්ථාය අරඤ්ඤං කොට්ටෙසි. සත්ථා තස්ස උපනිස්සයං දිස්වා සාවත්ථියං පිණ්ඩාය පවිසන්තො මග්ගා ඔක්කම්ම තෙන සද්ධිං පටිසන්ථාරං කත්වා කිං කරොසි බ්‍රාහ්මණාති වත්වා ඛෙත්තට්ඨානං කොට්ටාපෙමි භො ගොතමාති වුත්තෙ සාධු බ්‍රාහ්මණ කම්මං කරොහීති වත්වා අගමාසි එතෙනෙවුපායෙන ඡින්නරුක්ඛෙ හාරෙත්වා ඛෙත්තස්ස සොධනකාලෙ කසනකාලෙ කෙදාරබන්ධනකාලෙ වපනකාලෙති පුනප්පුන ගන්ත්වා තෙන සද්ධිං පටිසන්ථාරමකාසි. වපනදිවසෙ පන බ්‍රාහ්මණො අජ්ජ භො ගොතම මය්හං වප්පමඞ්ගලං අහං ඉමස්මිං සස්සෙ නිප්ඵන්නෙ බුද්ධපමුඛස්ස සඞ්ඝස්ස මහාදානං දස්සාමීති ආහ. සත්ථා අධිවාසෙත්වා පක්කාමි පුනෙකදිවසං බ්‍රාහ්මණං සස්සං ඔලොකෙන්තං ගන්ත්වා කිං කරෙසි බ්‍රාහ්මණාති පුච්ඡිත්වා සස්සං ඔලොකෙමි භො ගොතමාති වුත්තෙ සාධු බ්‍රාහ්මණාති වත්වා පක්කාමි තදා බ්‍රාහ්මණො චින්තෙසි සමණො ගොතමො අභිණ්හං ආගච්ඡති නිස්සංසයං භත්තෙන අත්ථිකො දස්සාමිස්ස භත්තන්ති තස්සෙවං චින්තෙත්වා ගෙහං ගත දිවසෙ සත්ථාපි තත්ථ අගමාසි අථ බ්‍රාහ්මණස්ස අතිවිය විස්සාසො උප්පජ්ජි. අපරභාගෙ පරිණතෙ සස්සෙ සුවෙ ඛෙත්තං ලායිස්සාමාති සන්නිට්ඨානං කත්වා නිපන්නෙ බ්‍රාහ්මණෙ අචිරවතියා උපරි සබ්බරත්තිං කාරකවස්සං වස්සි මහොඝො ආගන්ත්වා එකනාළිමත්තම්පි අසෙසෙත්වා සබ්බං සස්සං සමුද්දං පවෙසෙසි. බ්‍රාහ්මණො ඔඝම්හි ඔසරිතෙ සස්සවිනාසං ඔලොකෙත්වා සකභාවෙන සණ්ඨාතුං නාසක්ඛි බලවසොකාභිභූතො හත්ථෙන උරං පහරිත්වා පරිදෙවමානො ගෙහං ගන්ත්වා විප්පලපන්තො නිපජ්ජි. සත්ථා පච්චූසසමයෙ සොකාභිභූතං බ්‍රාහ්මණං දිස්වා බ්‍රාහ්මණස්ස අවස්සයො භවිස්සාමීති පුන දිවසෙ සාවත්ථියං පිණ්ඩාය චරිත්වා පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො භික්ඛූ විහාරං පෙසෙත්වා පච්ඡාසමණෙන සද්ධිං තස්ස ගෙහද්වාරං අගමාසි බ්‍රාහ්මණො ආගතභාවං සුත්වා පටිසන්ථාරත්ථාය මෙ සහායො ආගතො භවිස්සතීති ලද්ධස්සාසො ආසනං පඤ්ඤපෙසි සත්ථා පවිසිත්වා පඤ්ඤත්තාසනෙ නිසීදිත්වා බ්‍රාහ්මණ කස්මා දුබ්බලොසි කිං තෙ අඵාසුකන්ති පුච්ඡි. භො ගොතම අචිරවතීතීරෙ මයා රුක්ඛච්ඡෙදනතො පට්ඨාය කතකම්මං තුම්හෙ ජානාථ අහං ඉමස්මිං සස්සෙ නිප්ඵන්නෙ තුම්හාකං දානං දස්සාමීති විචරාමි ඉදානි මෙ සබ්බං තං සස්සං මහොඝො සමුද්දමෙව පවෙසෙසි කිඤ්චි අවසිට්ඨං නත්ථි සකටසතමත්තං ධඤ්ඤං විනට්ඨං තෙන මෙ මහාසොකො උප්පන්නොති. කිං පන බ්‍රාහ්මණ සොචන්තස්ස නට්ඨං පුනාගච්ඡතීති. නො හෙතං භො ගොතම. එවං සන්තෙ කස්මා සොචසි ඉමෙසං සත්තානං ධනධඤ්ඤං නාම උප්පජ්ජනකාලෙ උප්පජ්ජති නස්සනකාලෙ නස්සති කිඤ්චි සඞ්ඛාරගතං අනස්සනධම්මං නාම නත්ථි මාචින්තයීති ඉති තං සත්ථා සමස්සාසෙත්වා තස්ස සප්පායං ධම්මං දෙසෙන්තො කාමසුත්තං[1] කථෙසි. සුත්තපරියොසානං ගච්ඡන්තො බ්‍රාහ්මණො සොතාපත්තිඵලෙ පතිට්ඨහි සත්ථා තං නිස්සොකං කත්වා

---

1. සුත්තනිපාත.

උට්ඨායාසනා විහාරං අගමාසි සත්ථා අසුකං නාම බ්‍රාහ්මණං සොකසල්ල සමප්පිතං නිසොකං කත්වා සොතාපත්තිඵලෙ පතිට්ඨාපෙසීති සකල නගරං අඤ්ඤාසි. භික්ඛූ ධම්මසභායං කථං සමුට්ඨාපෙසුං ආවුසො දසබලො බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං මෙත්තිං කත්වා විස්සාසිකො හුත්වා උපායෙනෙව තස්ස සොකසල්ලසමප්පිතස්ස ධම්මං දෙසෙත්වා තං නිසොකං කත්වා සොතාපත්තිඵලෙ පතිට්ඨාපෙසීති. සත්ථා ආගන්ත්වා කායනුත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සන්නිසින්නාති පුච්ඡිත්වා ඉමාය නාමාති වුත්තෙ න භික්ඛවෙ ඉදානෙව පුබ්බෙපාහං එතං නිසොකමකාසින්ති වත්වා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තස්ස රඤ්ඤො ද්වෙ පුත්තා අහෙසුං සො ජෙට්ඨස්ස උපරජ්ජං අදාසි කණිට්ඨස්ස සෙනාපතිට්ඨානං අපර භාගෙ බ්‍රහ්මදත්තෙ කාලකතෙ අමච්චා ජෙට්ඨස්ස අභිසෙකං පට්ඨපෙසුං සො න මය්හං රජ්ජෙනත්ථො කණිට්ඨස්ස මෙ දෙථාති වත්වා පුනප්පුන යාචියමානොපි පටික්ඛිපිත්වා කණිට්ඨස්ස අභිසෙකෙ කතෙ න මෙ ඉස්සරියෙනත්ථොති උපරජ්ජාදීනිපි න ඉච්ඡි තෙන හි සාධූනි භොජනානි භුඤ්ජන්තො ඉධෙව වසාහීති වුත්තෙපි න මෙ ඉමස්මිං නගරෙ කිච්චං අත්ථීති බාරාණසිතො නික්ඛමිත්වා පච්චන්තං ගන්ත්වා එකං සෙට්ඨිකුලං නිස්සාය සහත්ථෙන කම්මං කරොන්තො වසි.

තෙ අපරභාගෙ තස්ස රාජකුමාරභාවං ඤත්වා කම්මං කාතුං න අදංසු කුමාරපරිහාරෙනෙව තං පරිහරිංසු අපරභාගෙ රාජකම්මිකා ඛෙත්තප්පමාණගණ්හනත්ථාය තං ගාමං අගමිංසු සෙට්ඨී රාජකුමාරං උපසඞ්කමිත්වා සාමි මයං තුම්හෙ පොසෙම කණිට්ඨභාතිකස්ස පණ්ණං පෙසෙත්වා අම්හාකං බලිං හාරෙථාති.

සො සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා අහං අසුකසෙට්ඨිකුලං නාම උපනිස්සාය වසාමි මං නිස්සාය එතෙසං බලිං විස්සජ්ජෙහීති පණ්ණං පෙසෙසි රාජා සාධූති වත්වා තථා කාරෙසි අථ නං සකලගාමවාසිනො ජනපදවාසිනොපි උපසඞ්කමිත්වා මයං තුම්හාකඤ්ඤෙව බලිං දස්සාම අම්හාකම්පි විස්සජ්ජාපෙහීති ආහංසු සො තෙසම්පි අත්ථාය පණ්ණං පෙසෙත්වා විස්සජ්ජාපෙසි තතො පට්ඨාය තෙ තස්සෙව බලිං අදංසු.

අථස්ස මහාලාභසක්කාරො නිබ්බත්ති තෙන සද්ධිඤ්ඤෙවස්ස තණ්හාපි මහතී ජාතා සො අපරභාගෙ සබ්බම්පි තං ජනපදං යාචි උපඩ්ඪරජ්ජං යාචි කණිට්ඨොපි තස්ස අදාසියෙව සො තණ්හාය වඩ්ඪමානාය උපරජ්ජෙනපි අසන්තුට්ඨො රජ්ජං ගණ්හිස්සාමීති ජනපද පරිවුතො ගන්ත්වා බහිනගරෙ ඨත්වා රජ්ජං වා මෙ දෙතු යුද්ධං වාති කණිට්ඨස්ස පණ්ණං පහිණි. කණිට්ඨො චින්තෙසි අයං බාලො පුබ්බෙ රජ්ජම්පි උපරජ්ජාදීනිපි පටික්ඛිපිත්වා ඉදානි යුද්ධෙන ගණ්හාමීති වදති සචෙ ඛො පනාහං ඉමං යුද්ධෙන මාරෙස්සාමි ගරහා මෙ භවිස්සති කිං මෙ රජ්ජෙනාති අථස්ස අලං යුද්ධෙන රජ්ජං ගණ්හාහීති පෙසෙසි.

සො රජ්ජං ගහෙත්වා කණිට්ඨස්ස උපරජ්ජං දත්වා තතො පට්ඨාය රජ්ජං කාරෙන්තො තණ්හාවසිකො හුත්වා එකෙන රජ්ජෙන අසන්තුට්ඨො ද්වෙ තීණි රජ්ජානි පත්ථෙත්වා තණ්හාය කොටිං නාද්දස.

තදා සක්කො දෙවරාජා කො නු ඛො ලොකෙ මාතාපිතරො උපට්ඨහන්ති කෙ දානාදීනි පුඤ්ඤානි කරොන්ති කෙ තණ්හාවසිකාති ඔලොකෙන්තො තස්ස තණ්හාවසිකභාවං ඤත්වා අයං බාලො බාරාණසිරජ්ජෙනපි න තුස්සති සික්ඛාපෙස්සාමි නන්ති මාණවකවෙසෙන රාජද්වාරෙ ඨත්වා එකො උපායකුසලො මාණවො ද්වාරෙ ඨිතොති ආරොචාපෙත්වා පවිසතූති වුත්තෙ පවිසිත්වා රාජානං ජයාපෙත්වා කිං කාරණා ආගතොසීති වුත්තෙ මහාරාජ තුම්හාකං කිඤ්චි වත්තබ්බං අත්ථි රහො පච්චාසිංසාමීති ආහ සක්කානුභාවෙන තාවදෙව මනුස්සා පටික්කමිංසු.

අථ නං මාණවො අහං මහාරාජ ඵීතානි ආකිණ්ණමනුස්සානි සම්පන්නබලවාහනානි තීණි නගරානි පස්සාමි අහං තෙ අත්තනො ආනුභාවෙන තෙසු රජ්ජං ගහෙත්වා දස්සාමි පපඤ්චං අකත්වා සීඝං ගන්තුං වට්ටතීති ආහ ලොභවසිකො රාජා සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා සක්කානුභාවෙන පන ත්වං කොසි ත්වං කුතො වා ආගතො කිං වා තෙ ලද්ධුං වට්ටතීති න පුච්ඡි සොපි එත්තකං වත්වා තාවතිංසභවනමෙව අගමාසි.

රාජා අමච්චෙ පක්කොසාපෙත්වා එකො මාණවො අම්හාකං තීණි රජ්ජානි ගහෙත්වා දම්මීති ආහ තං පක්කොසථ නගරෙ භෙරිං චරාපෙත්වා බලකායං සන්නිපාතෙථ පපඤ්චං අකත්වා තීණි රජ්ජානි ගණ්හිස්සාමීති වත්වා කිං පන තෙ මහාරාජ තස්ස මාණවස්ස සක්කාරො වා කතො නිවාසට්ඨානං වා පුච්ඡිතන්ති වුත්තෙ නෙව සක්කාරං අකාසිං න නිවාසට්ඨානං පුච්ඡිං ගච්ඡථ නං උපධාරෙථාති ආහ උපධාරෙන්තා අදිස්වා මහාරාජ සකලනගරෙ මාණවං න පස්සාමාති ආරොචයිංසු තං සුත්වා රාජා දොමනස්සජාතො තීසු නගරෙසු රජ්ජං නට්ඨං මහන්තෙනම්හි යසෙන පරිහීනො නෙව මෙ පරිබ්බයං අදාසි න නිවාසට්ඨානන්ති මය්හං කුජ්ඣිත්වා මාණවො ගතො භවිස්සතීති පුනප්පුන චින්තෙසි.

අථස්ස තණ්හාවසිකස්ස කායෙ ඩාහො උප්පජ්ජි සරීරෙ පරිඩය්හන්තෙ උදරං ඛොභෙත්වා ලොහිතපක්ඛන්දිකා උදපාදි එකං භාජනං පවිසති එකං නික්ඛමති වෙජ්ජා තිකිච්ඡිතුං න සක්කොන්ති රාජා කිලමති අථස්ස ව්‍යාධිතභාවො සකලනගරෙ පාකටො අහොසි.

තදා බොධිසත්තො තක්කසිලතො සබ්බසිප්පානි උග්ගණ්හිත්වා බාරාණසිනගරෙ මාතාපිතූනං සන්තිකං ආගතො තං රඤ්ඤො පවත්තිං සුත්වා අහං තිකිච්ඡිස්සාමීති රාජද්වාරං ගන්ත්වා එකො කිර මාණවො තුම්හෙ තිකිච්ඡිතුං ආගතොති ආරොචාපෙසි රාජා මහන්තමහන්තා දිසාපාමොක්ඛවෙජ්ජාපි මං තිකිච්ඡිතුං න සක්කොන්ති තරුණමාණවො කිං සක්ඛිස්සති පරිබ්බයං දත්වා විස්සජ්ජෙථ නන්ති ආහ.

තං සුත්වා මාණවො මය්හං වෙජ්ජවෙතනෙන කම්මං නත්ථි අහං තිකිච්ඡිස්සාමි කෙවලං පන භෙසජ්ජමූලමත්තං දෙතූති ආහ තං සුත්වා රාජා සාධූති පක්කොසාපෙසි මාණවො රාජානං වන්දිත්වා මා භායි මහාරාජ අහං තෙ තිකිච්ඡාමි අපිච ඛො පන මෙ රොගස්ස සමුට්ඨානං ආචික්ඛාහි රාජා හරායමානො කිං තෙන සමුට්ඨානෙන භෙසජ්ජමෙව කරොහීති ආහ. මහාරාජ වෙජ්ජා නාම අයං ව්‍යාධි ඉමං නිස්සාය සමුට්ඨිතොති ඤත්වා අනුච්ඡවිකං භෙසජ්ජං කරොන්තීති. රාජා සාධු තාතාති සමුට්ඨානං කථෙන්තො එකෙන මාණවෙන ආගන්ත්වා තීසු නගරෙසු රජ්ජං ගහෙත්වා දස්සාමීති ආදිං කත්වා සබ්බං කථෙත්වා ඉති මෙ තාත තණ්හං නිස්සාය ව්‍යාධි උප්පන්නො සචෙ තිකිච්ඡිතුං සක්කොසි තිකිච්ඡාහීති ආහ.

කිං පන මහාරාජ සොචනාය තානි නගරානි සක්කා ලද්ධුන්ති න සක්කා තාතාති එවං සන්තෙ කස්මා සොචසි මහාරාජ සබ්බමෙව හි අවිඤ්ඤාණකවත්ථුං අත්තනො සරීරං ආදිං කත්වා පහාය ගමණීයං චතූසු නගරෙසු රජ්ජං ගහෙත්වාපි ත්වං එකප්පහාරෙනෙව න චතස්සො භත්තපාතියො භුඤ්ජිස්සසි න චතූසු සයනෙසු සයිස්සසි න චත්තාරි වත්ථයුගානි අච්ඡාදෙස්සසි තණ්හාවසිකෙන නාම භවිතුං න වට්ටති අයං හි තණ්හා නාම වඩ්ඪමානා චතූහි අපායෙහි මුච්චිතුං න දෙතීති ඉති තං මහාසත්තො ඔවදිත්වා අත්ථස්ස ධම්මං දෙසෙන්තො–

කාමං කාමයමානස්ස තස්ස චෙතං සමිජ්ඣති,
අද්ධා පීතිමනො හොති ලද්ධා මච්චො යදිච්ඡති.

කාමං කාමයමානස්ස තස්ස චෙතං සමිජ්ඣති,
තතො නං අපරං කාමෙ ඝම්මෙ තණ්හාව වින්දති.

ගවංච සිඞ්ගිනො සිඞ්ගං වඩ්ඪමානස්ස වඩ්ඪති,
එවං මන්දස්ස පොසස්ස බාලස්ස අවිජානතො,
භිය්‍යො තණ්හා පිපාසා ච වඩ්ඪමානස්ස වඩ්ඪති.

පථව්‍යා සාලියවකං ගවාස්සං දසපොරිසං,
දත්වාපි නාලමෙකස්ස ඉති විද්වා සමං චරෙ.

රාජා පසය්හ පථවිං විජෙත්වා
සසගරන්තං මහිමාවසන්තො,
ඔරං සමුද්දස්ස අතිත්තරූපො
පාරං සමුද්දස්සපි පත්ථයෙථ.

යාව අනුස්සරං කාමෙ මනසා තිත්ති නාජ්ඣගා,
තතො නිවත්තා පටික්කම්ම දිස්වා
තෙ වෙ තිත්තා යෙ පඤ්ඤාය තිත්තා.

පඤ්ඤාය තිත්තීනං සෙට්ඨං න සො කාමෙහි තප්පති,
පඤ්ඤාය තිත්තං පුරිසං තණ්හා න කුරුතෙ වසං.

අපවිතෙථෙව කාමානි අප්පිච්ඡස්ස අලොලුපො,
සමුද්දමත්තො පුරිසො න සො කාමෙහි තප්පති.
රථකාරොව චම්මස්ස පරිකන්තං උපාහනං,
යං යං චජති කාමානං තං තං සම්පජ්ජතෙ සුඛං,
සබ්බඤ්ච සුඛමිච්ඡෙය්‍ය සබ්බෙ කාමෙ පරිච්චජෙති.

ඉමා ගාථා ආහ.

තත්ථ **කාම**න්ති වත්ථුකාමම්පි කිලෙසකාමම්පි. **කාමයමානස්සා**ති පත්ථයමානස්ස. **තස්ස චෙතං සමිජ්ඣතී**ති තස්ස පුග්ගලස්ස තං කාමිතං වත්ථුං සමිජ්ඣති චෙව නිප්පජ්ජති චාති අත්ථො. **තතො නං අපරං කාමෙ**ති එත්ථ **න**න්ති නිපාතමත්තං. **අපර**න්ති පරභාගදීපනං. **කාමෙ**ති උපයොගබහුවචනං. ඉදං වුත්තං හොති-සචෙ කාමං කාමයමානස්ස තං කාමිතං වත්ථුං සමිජ්ඣති තස්මිං සමිද්ධෙ තතො පරං සො පුග්ගලො කාමයමානො යථා නාම **ඝම්මෙ** ගිම්හකාලෙ වාතාතපෙන කිලන්තො. **තණ්හං වින්දති** පානීයපිපාසං පටිලභති එවං **භීයො** භීයො කාමතණ්හාසඞ්ඛාතෙ කාමෙ වින්දති පටිලභති රූපතණ්හාදිකා තණ්හා චස්ස වඩ්ඪන්ති යෙවාති. **ගවංවා**ති ගොරූපස්ස විය. **සිඞ්ගිනො**ති මත්ථකං පදාලෙත්වා උට්ඨිතසිඞ්ගස්ස. **මන්දස්සා**ති මන්දපඤ්ඤස්ස. **බාලස්සා**ති බාලධම්මෙ යුත්තස්ස. ඉදං වුත්තං හොති-යථා වච්ඡකස්ස වඩ්ඪන්තස්ස සරීරෙනෙව සද්ධිං සිඞ්ගං වඩ්ඪති එවං අන්ධබාලස්සාපි අප්පත්තකාමතණ්හා පත්තකාමපිපාසා ච අපරාපරං වඩ්ඪතීති. **සාලියවක**න්ති සාලිඛෙත්තං යවඛෙත්තං එතෙන සාලියවාදිකං සබ්බං ධඤ්ඤං දස්සෙති දුතියපදෙන සබ්බං ද්විපදචතුප්පදං දස්සෙති පඨමපදෙන වා සබ්බං අවිඤ්ඤාණකං ඉතරෙන සවිඤ්ඤාණකං. **දත්වා**ති දත්වාපි. ඉදං වුත්තං හොති-තිට්ඨන්තු තීණි රජ්ජානි සචෙ සො මාණවො **අඤ්ඤං** වා සකලම්පි පථවිං සවිඤ්ඤාණකඅවිඤ්ඤාණකරතනපූරං කස්සචි දත්වා ගච්ඡෙය්‍ය ඉදම්පි එත්තකං වත්ථුං එකස්සෙව අපරියන්තං එවං දුප්පූරා එසා තණ්හා නාම. **ඉති විද්වා සමඤ්චරෙ**ති එවං ජානන්තො පුරිසො තණ්හාවසිකො අහුත්වා කායසමාචාරාදීනි පූරෙන්තො සමං චරෙය්‍යාති. **ඔර**න්ති ඔරිමකොට්ඨාසං පත්වා තෙන අතිත්තරූපො පුන සමුද්දස්ස පාරම්පි පත්ථෙය්‍ය එවං තණ්හාවසිකසත්තා නාම දුප්පූරාති දස්සෙති. **යාවා**ති අතියාමිතපරිච්ඡෙදෙ. **අනුස්සර**න්ති අනුස්සරන්තො. **නාජ්ඣගා**ති න වින්දති. ඉදං වුත්තං හොති-මහාරාජ පුරිසො අපරියන්තෙපි කාමෙ මනසා අනුස්සරන්තො තිත්තිං න වින්දති පත්තුකාමොව හොති එවං කාමෙසු සත්තානං තණ්හා වඩ්ඪතෙව. **තතො නිවත්තා**ති තතො පන වත්ථුකාමකිලෙසකාමතො චිත්තෙන නිවත්තිත්වා කායෙන පටික්කම්ම **ඤාණෙන** ආදීනවං දිස්වා යෙ පඤ්ඤාය තිත්තා පරිප්‍රණ්ණා තෙව තිත්තා නාම. **පඤ්ඤාය තිත්තීනං සෙට්ඨ**න්ති පඤ්ඤාය තිත්තීනං අයං පරිපුණ්ණා සෙට්ඨා. අයමෙව වා පාඨො. **න සො කාමෙහි තප්පතී**ති. න හීතිපි පාඨො. යස්මා පඤ්ඤාය තිත්තො පුරිසො කාමෙහි න පරිඩය්හතීති අත්ථො. **න කුරුතෙ වස**න්ති

තාදිසං හි පුරිසං තණ්හා වසෙ වත්තෙතුං න සක්කොති සෙව පන තණ්හාය ආදීනවං දිස්වා ගබ්භමාලො විය අද්ධමාසකරාජා විය ච තණ්හාවසෙ න පවත්තතීති අත්ථො. **අපච්චිනෙථෙවාති** විද්ධංසෙථෙව. **සමුද්දමත්තොති** මහතියා පඤ්ඤාය සමන්නාගතත්තා සමුද්දප්පමාණො සො මහන්තෙන අග්ගිනාපි සමුද්දො විය කිලෙසකාමෙහි න තප්පති ඩය්හති. **රථකාරොති** චම්මකාරො. **පරිකන්තන්ති** පරිකන්තෙන්තො. ඉදං වුත්තං **හොති**-යථා චම්මකාරො උපාහනං පරිකන්තෙන්තො යං යං **චම්මස්ස** අගය්හුපගට්ඨානං හොති තං තං **ජිජ්ජිත්වා** උපාහනං කත්වා උපාහනමූලං ලභිත්වා සුඛිතො හොති එවමෙව පණ්ඩිතො චම්මකාර සත්ථසදිසාය පඤ්ඤාය කන්තන්තො **යං යං** ඔධිං **කාමානං වජ්ජති** තෙන තෙනස්ස කාමොධිනා රහිතං **තං තං** කායකම්මං වචීකම්මං මනොකම්මඤ්ච **සුඛං** සම්පජ්ජති විගතදරථං සබ්බෙන සබ්බම්පි කායකම්මාදි සුඛං විගතපරිළාහමේව ඉච්ඡෙය්‍ය කසිණං භාවෙත්වා ඣානං නිබ්බත්තෙත්වා **සබ්බෙ කාමෙ පරිච්චජෙති**.

බොධිසත්තස්ස පන ඉමං ගාථං කථෙන්තස්සෙව රඤ්ඤො සෙතච්ඡත්තං ආරම්මණං කත්වා ඔදාතකසිණජ්ඣානං උදපාදි රාජාපි අරොගො අහොසි සො තුට්ඨො සයනා වුට්ඨාය එත්තකා වෙජ්ජා මං තිකිච්ඡිතුං නාසක්ඛිංසු පණ්ඩිතමාණවො පන අත්තනො ඤාණොසධෙන මං නිරොගං අකාසීති තෙන සද්ධිං සල්ලපන්තො දසමං ගාථමාහ.

අට්ඨ තෙ භාසිතා ගාථා සබ්බා හොන්ති **සහස්සියො**,
පතිගණ්හ මහාබ්‍රහ්මෙ සාධෙතං තව භාසිතන්ති.

තත්ථ **අට්ඨාති** දුතියං ගාථං ආදිං කත්වා කාමාදීනවපටිසඤ්ඤුත්තා අට්ඨ. **සහස්සියොති** සහස්සාරහා. **පතිගණ්හාති** අට්ඨසහස්සානි ගණ්හ. **සාධෙතං තව භාසිතන්ති** සාධු එතං තව වචනං. තං සුත්වා මහාසත්තො එකාදසමං ගාථමාහ.

න මෙ අත්ථො සහස්සෙහි සතෙහි නහුතෙහි වා,
පච්ඡිමං භාසතො ගාථං කාමෙ මෙ න රතො මනොති.

තත්ථ **පච්ඡිමන්ති** රථකාරො ච චම්මස්සාති ගාථං. **කාමෙ මෙ න රතො මනොති** ඉමං ගාථං භාසමානස්සෙව මම වත්ථුකාමෙපි කිලෙසකාමෙපි මනො නාභිරමි.

අහං හි ඉමං ගාථං භාසමානො අත්තනොව ධම්මදෙසනාය ඣානං නිබ්බත්තෙසිං මහාරාජාති. රාජා භීය්‍යො සොමනස්සාය තුස්සිත්වා මහාසත්තං වණ්ණෙන්තො ඔසානගාථමාහ.

භද්‍රො වතායං මාණවකො සබ්බලොකවිදූ මුනි,
යො තණ්හං දුක්ඛජනනිං පරිජානාති පණ්ඩිතොති.

තත්ථ **දුක්ඛජනනින්ති** සකලවට්ටදුක්ඛජනනිං. **පරිජානාතීති** ඉති පරිජානාති පරිච්ඡින්දි ලුඤ්චිත්වා නීහරීති බොධිසත්තං වණ්ණෙන්තො එවමාහ.

බොධිසත්තොපි මහාරාජ අප්පමත්තො හුත්වා ධම්මං චරාති රාජානං ඔවදිත්වා ආකාසෙන හිමවන්තං ගන්ත්වා ඉසිපබ්බජ්ජං පබ්බජිත්වා යාවතායුකං බ්‍රහ්මවිහාරෙ භාවෙත්වා බ්‍රහ්මලොකපරායණො අහොසි.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා එවං භික්ඛවෙ අහං පුබ්බෙපි එතං බ්‍රාහ්මණං නිස්සොකමකාසින්ති වත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා රාජා එස බ්‍රාහ්මණො අහොසි. පණ්ඩිතමාණවො අහමෙවාති.

කාමජාතකං.

---

12. 5.

දසඛලුඉමානීති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො කොසලරඤ්ඤො ඔවාදත්ථාය කථෙසි.

එකස්මිං හි කාලෙ රාජා ඉස්සරියමදමත්තො කිලෙසසුඛනිස්සිතො විනිච්ඡයම්පි න පට්ඨපෙසි බුද්ධුපට්ඨානෙ පමජ්ජි සො එකදිවසං දසබලං අනුස්සරිත්වා වන්දිස්සාමීති භුත්තපාතරාසො රථවරමාරුය්හ විහාරං ගන්ත්වා සත්ථාරං වන්දිත්වා නිසීදි. අථ නං සත්ථා කිං මහාරාජ චිරං න පඤ්ඤායසීති වත්වා බහුකිච්චතාය නො භන්තෙ බුද්ධුපට්ඨානස්ස ඔකාසො න ජාතොති වුත්තෙ මහාරාජ මාදිසෙ නාම ඔවාදදායකෙ සබ්බඤ්ඤුබුද්ධෙ ධුරවිහාරෙ වසන්තෙ අයුත්තං තව පමජ්ජිතුං රඤ්ඤා නාම රාජකිච්චෙසු අප්පමත්තෙන රට්ඨවාසීනං මාතාපිතුසමෙන අගතිගමණං පහාය දසරාජධම්මෙ අකොපෙන්තෙන රජ්ජං කාරෙතුං වට්ටති රඤ්ඤෙ හි ධම්මිකභාවෙ සති පරිසාපිස්ස ධම්මිකා හොන්ති අනච්ඡරියං ඛො පනෙතං යං මයි අනුසාසන්තෙ ත්වං ධම්මෙන රජ්ජං කාරෙය්‍යාසි පොරාණකපණ්ඩිතා අනුසාසකආචරියෙ අවිජ්ජමානෙපි අත්තනො මතියාව තිවිධසුචරිතධම්මෙ පතිට්ඨාය මහාජනස්ස ධම්මං දෙසෙත්වා සපරිසා සග්ගපදං පූරයමානා අගම්ංසූති වත්වා තෙන යාචිතො අතීතං ආහරි.

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තෙ රජ්ජං කාරෙන්තෙ බොධිසත්තො තස්ස අග්ගමහෙසියා කුච්ඡිම්හි නිබ්බත්ති ජනසන්ධකුමාරොතිස්ස නාමං කරිංසු. අථස්ස වයප්පත්තස්ස තක්කසිලතො සබ්බසිප්පානි උග්ගහෙත්වා ආගතකාලෙ රාජා සබ්බානි බන්ධනාගාරානි සොධාපෙත්වා උපරජ්ජං අදාසි. සො අපරභාගෙ පිතුඅච්චයෙන රජ්ජෙ පතිට්ඨාය චතූසු නගරද්වාරෙසු නගරමජ්ඣෙ රාජද්වාරෙති ඡ දානසාලායො කාරෙත්වා දිවසෙ දිවසෙ ඡසතසහස්සානි පරිච්චජිත්වා සකලජම්බුදීපං ඛොභෙත්වා මහාදානං පවත්තෙන්තො බන්ධනාගාරානි නිච්චංවිවටානි කාරෙත්වා ධම්මගණ්ඩිකං භෙදාපෙත්වා චතූහි සංගහවත්ථූහි ලොකං සඞ්ගණ්හන්තො පඤ්චසීලානි රක්ඛන්තො උපොසථවාසං වසන්තො ධම්මෙන රජ්ජං කාරෙසි. අන්තරන්තරා ච රට්ඨවාසිනො සන්නිපාතෙත්වා දානංදෙථසීලං

සමාදියථ ධම්මං චරථ ධම්මෙන කම්මන්තෙ ච වොහාරෙ ච පයොජෙථ දහරකාලෙයෙව සිප්පානි උග්ගණ්හථ ධනං උප්පාදෙථ ගාමකූට කම්මම්පි පිසුණකම්මම්පි මා කරිත්ථ චණ්ඩා ඵරුසා මා අහුවත්ථ මාතුපට්ඨානං පිතුපට්ඨානං පූරෙථ කුලෙ ජෙට්ඨාපචායිනො භවථාති ධම්මං දෙසෙත්වා මහාජනං සුචරිතධම්මෙ පතිට්ඨාපෙසි.

සො එකදිවසං පණ්ණරසීඋපොසථදිවසෙ සමාදින්නුපොසථො මහාජනස්ස භිය්‍යො භිය්‍යො හිතසුඛත්ථාය අප්පමාදවිහාරත්ථාය ධම්මං දෙසෙස්සාමීති චින්තෙත්වා නගරෙ භෙරිඤ්චරාපෙත්වා අත්තනො ඔරොධෙ ආදිං කත්වා සබ්බං නගරජනං සන්නිපාතාපෙත්වා රාජඞ්ගණෙ අලඞ්කතරතනමණ්ඩපමජ්ඣෙ පඤ්ඤත්තවරපල්ලඞ්කෙ නිසීදිත්වා අම්භො නගරවාසිනො තුම්හාකං තපනීයෙ ච අතපනීයෙ ච ධම්මෙ දෙසෙස්සාමි අප්පමත්තා හුත්වා ඔහිතසොතා සක්කච්චං සුණාථාති වත්වා ධම්මං දෙසෙසි.

සත්ථා සච්චපරිභාවිතං මුඛරතනං විවරිත්වා තං දෙසනං මධුරෙන සරෙන කොසලරඤ්ඤො ආවිකරොන්තො–

දසඛලුඉමානි ඨානානි යානි පුබ්බෙ අකරිත්වා,
ස පච්ඡා මනුතප්පති ඉච්චාහ රාජා ජනසන්ධො.

අලද්ධා විත්තං තපති පුබ්බෙ අසමුදානිතං,
න පුබ්බෙ ධනමෙසිස්සං ඉති පච්ඡානුතප්පති.

සක්‍යරූපං පුරෙ සන්තං මයා සිප්පං න සික්ඛිතං,
කිච්ඡා වුත්ති අසිප්පස්ස ඉති පච්ඡානුතප්පති.

කූටවෙදී පුරෙ ආසිං පිසුණො පිට්ඨිමංසිකො,
චණ්ඩො ච ඵරුසො චාසිං ඉතිපච්ඡානුතප්පති.

පාණාතිපාතී පුරෙ ආසිං ලුද්දො චාසිං අනාරියො,
භූතානං නාවදයිස්සං ඉති පච්ඡානුතප්පති.

බහූ වත සන්තීසු අනාපදාසු ඉත්ථිසු,
පරදාරං අසෙවිස්සං ඉති පච්ඡානුතප්පති.

බහුම්හි වත සන්තම්හි අන්නපානෙ උපට්ඨිතෙ,
න පුබ්බෙ අදදිං දානං ඉති පච්ඡානුතප්පති.

මාතරං පිතරඤ්චාපි ජිණ්ණකෙ ගතයොබ්බනෙ,
පහු සන්තො න පොසිස්සං ඉති පච්ඡානුතප්පති.

ආචරියමනුසත්ථාරං සබ්බකාමරසාහරං,
පිතරං අතිමඤ්ඤිස්සං ඉති පච්ඡානුතප්පති.

සමණෙ බ්‍රාහ්මණෙ චාපි සීලවන්තෙ බහුස්සුතෙ,
න පුබ්බෙ පයිරුපාසිස්සං ඉති පච්ඡානුතප්පති.

සාධු හොති තපො චිණෙණා සනෙතා ච පයිරුපාසිතො,
න ච පුබෙබ තපො චිණෙණා ඉති පචඡානුතපපති.

යො ච එතානි ඨානානි යොනිසො පටිපජජති,
කරං පුරිසකිචචානි ස පචඡානානුතපපතීති.

ඉමා ගාථා ආහ. තතථ **ඨානානීති** කාරණානි. **පුබෙබති** පඨමමෙව. **අකරිතවා සපචඡාමනුතපපතීති** සො පඨමං කතතබබානං අකාරකො පුගගලො පචඡා ඉධලොකෙපි පරලොකෙපි තපපති කිලමති. **පචඡා වා අනුතපපතී**තිපි පාඨො. **ඉචචාහා**ති එවං රාජා ජනසනෙධා අවොච. **ඉචචාසු හා**තිපි පාඨො. තතථ සුකාරො නිපාතමතතං. **ඉචචාසු ආහාති** පදචෙඡදො. ඉදං හි තානි දස තපනීයකාරණානි පකාසෙතුං බොධිසතතසස ධමමකථා හොති. තතථ **පුබෙබති** පඨමමෙව තරුණකාලෙ පරකකමං කතවා. **අසමුදානිතං** අසමභූතං ධනං මහලලකකාලෙ අලභිතවා තපපති සොචති පරෙ ච සුඛිතෙ දිසවා සයං දුකඛං **ජීවනෙතා** පුබෙබ ධනං නපරියෙසිසසනති එවං පචඡා අනුතපපති තසමා මහලලකකාලෙ සුඛං ජීවිතුකාමා දහරකාලෙයෙව ධමමිකානි කසිකමමාදීනි කතවා ධනං පරියෙසථාති දීපෙති. **පුරෙකඛතාන**නති පුරෙ දහරකාලෙ ආචරියෙ පයිරුපාසිතවා මයා කාතුං සකකරූපං **සමානං** හතථිසිපපාදිකං කිඤචි සිපපං න සිකඛිතං. **කිචඡා**ති මහලලකකාලෙ අසිපපසස දුකඛා ජීවිතවුතතීති නෙව සකකා ඉදානි සිපපං සිකඛිතුං තසමා මහලලකකාලෙ සුඛං ජීවිතුකාමා තරුණකාලෙයෙව සිපපානි සිකඛථාති දීපෙති. **කූටවෙදී**ති කූටජානනකො ගාමකූටො වා ලොකසස අනතථකාරකො තුලාකූටාදිකාරකො වා කූටටටකාරකො වාති අතෙථා. **ආසි**නති එවරූපො අහං පුබෙබ අහොසිං. **පිසුණො**ති පෙසුඤඤකාරකො. **පිටඨිමංසිකො**ති ලඤචං ගහෙතවා අසාමිකෙ සාමිකෙ කරොනෙතා පරෙසං පිටඨිමංසඛාදකො. **ඉති පචඡා**ති එවං මරණමඤෙච නිපනෙනා අනුතපපති තසමා සචෙ නිරයෙ න වසිතුකාමතථ මා එතං පාපකමමං කරිතථාති ඔවදති. **ලුදෙදා**ති දාරුණො. **අනාරියො**ති න අරියො නීචසමාචාරො. **නාවදයිසස**නති භාතිමෙතතානුදදයවසෙන න නීචවුතතිකො අහොසිං. සෙසං පුරිමනයෙනෙව යොජෙතබබං. **අනාපාදාසූ**ති ආපදනමාපාදො පරිගගහොති අතෙථා. තතථ යාසං **ආපාදෙතා** අනාපාදා අඤෙඤහි අකතපරිගගහාසූති අතෙථා. **උපටඨිතෙ**ති පචචුපටඨිතෙ. **න පුබෙබ**ති ඉතො පුබෙබ දානං න අදදං. **පහු සනෙතා**ති ධනබලෙනපි කායබලෙනපි පොසිතුං **සමතෙථා** පටිබලො **සමානො**. **ආචරිය**නති ආචාරෙ සිකඛාපනතො පිතා ආචරියොති අධිපෙපතො. **අනුසතථාර**නති අනුසාසකං. **සබබකාමරසාහර**නති සබෙබ වතථුකාමරසෙ ආහරිතවා පොසිතාරං. **අතිමඤඤිසස**නති තසස ඔවාදෙ අගණහනෙතා අතිකකමිතවා මඤඤිසසං. **න පුබෙබ**ති ඉතො පුබෙබ ධමමිකසමණබ්‍රාහමණෙපි ගිලානාගිලානෙපි චීවරාදීනි දතවා අපපටිජගගනෙන න පයිරුපාසිසසං. **තපො**ති සුචරිතතපො. **සනෙතා**ති කායාදීහි

වාරෙහි උපසන්තො සීලවා. ඉදං වුත්තං හොති-තිවිධ සුචරිතසඞ්ඛාතො තපො ච චිණ්ණො එවරූපො ච උපසන්තො පයිරුපාසිතො නාම සාධු සුන්දරෝ. **න පුබ්බෙ**ති මයා දහරකාලෙ එවරූපො තපො න චිණ්ණො ඉති පච්ඡා ජරාජිණ්ණො මරණභයතජ්ජිතො අනුතප්පති සොචති සචෙ තුම්හෙ එවං න සොචිතුකාමා තපොකම්මං කරොථාති වදති. **යො ච එතානී**ති යො පන එතානි දසසාරණානි පඨමමෙව උපායෙන පටිපජ්ජති සමාදාය වත්තති පුරිසෙහි කත්තබ්බානි ධම්මිකකිච්චානි කරොන්තො අප්පමාදවිහාරී සො පුරිසො පච්ඡා නානුතප්පති සොමනස්සප්පත්තොව හොතීති.

ඉති මහාසත්තො අඩ්ඪමාසං ඉමිනාව නියාමෙන මහාජනස්ස ධම්මං දෙසෙසි මහාජනොපිස්ස ඔවාදෙ ඨත්වා තානි දසට්ඨානානි පූරෙත්වා සග්ගපරායණො අහොසි.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා එවං මහාරාජ පොරාණක පණ්ඩිතා අනාචරියකා අත්තනොව මතියා ධම්මං දෙසෙත්වා මහාජනං සග්ගපදෙ පතිට්ඨාපෙසුන්ති වත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා පරිසා බුද්ධපරිසා අහොසි. ජනසන්ධරාජා අහමෙවාති.

ජනසන්ධජාතකං.

---

12. 6.

කණ්හො කණ්හො චාති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො ලොකත්ථචරියං ආරබ්භ කථෙසි.

එකදිවසඤ්හි භික්ඛූ ධම්මසභායං නිසීදිත්වා යාවඤ්චිදං ආවුසො සත්ථා බහුජනහිතාය පටිපන්නො අත්තනො ඵාසුවිහාරං පහාය ලොකස්සෙව අත්ථං චරති පරමාභිසම්බොධිං පත්වා සයං පත්තචීවරමාදාය අට්ඨාරසයොජනමග්ගං ගන්ත්වා පඤ්චවග්ගියථෙරානං ධම්මචක්කං පවත්තෙත්වා පඤ්චමියා පක්ඛස්ස අනත්තලක්ඛණසුත්තං කථෙත්වා සබ්බෙසං අරහත්තං අදාසි. උරුවෙලං ගන්ත්වා තෙභාතික ජටිලානං අඩ්ඪුඩ්ඪානි පාටිහාරියසහස්සානි දස්සෙත්වා පබ්බාජෙත්වා ගයාසීසෙ ආදිත්තපරියායං කථෙත්වා ජටිලසහස්සස්ස අරහත්තං අදාසි. මහාකස්සපස්ස තීණි ගාවුතානි පච්චුග්ගමනං ගන්ත්වා තීහි ඔවාදෙහි උපසම්පදං අදාසි. එකො පච්ඡාභත්තෙ පඤ්චචත්තාලීසයොජනමග්ගං ගන්ත්වා පුක්කුසාතිකුලපුත්තං අනාගාමිඵලෙ පතිට්ඨාපෙසි. මහාකප්පිනස්ස වීසං යොජනසතං පච්චුග්ගමනං කත්වා අරහත්තං අදාසි. එකො පච්ඡාභත්තෙ තිංසයොජනමග්ගං ගන්ත්වා තාව කක්ඛළං ඵරුසං අඞ්ගුලිමාලං අරහත්තෙ පතිට්ඨාපෙසි. තිංසයොජනමෙව මග්ගං ගන්ත්වා ආළවකං සොතාපත්තිඵලෙ පතිට්ඨාපෙත්වා කුමාරස්ස සොත්ථිං අකාසි. තාවතිංසභවනෙ තෙමාසං වසන්තො අසීතියා දෙවතාකොටීනං ධම්මාභිසමයං සම්පාදෙසි. බ්‍රහ්මලොකං ගන්ත්වා බකබ්‍රහ්මුනො දිට්ඨිං

නිසීදිත්වා දසන්නං බ්‍රහ්මසහස්සානං අරහත්තං අදාසි. අනුසඤ්චරං තීසු මණ්ඩලෙසු චාරිකං චරමානො උපනිස්සයසම්පන්නානං මනුස්සානං සරණානි චෙව සීලානි ච මග්ගඵලානි ච දෙති. නාගසුපණ්ණාදීනම්පි නානප්පකාරසං අත්ථං චරතීති දසබලස්ස ලොකත්ථචරියගුණවණ්ණනං වණ්ණයිංසු.

සත්ථා ආගන්ත්වා කායනුත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සන්නිසින්නාති පුච්ඡිත්වා ඉමාය නාමාති වුත්තෙ න අච්ඡරියං භික්ඛවෙ ස්වාහං ඉදානි අභිසම්බොධිං පත්වා ලොකස්ස අත්ථං චරෙය්‍යං යො පුබ්බෙ සරාගකාලෙපි ලොකත්ථචරියමෙව අචරින්ති වත්වා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ කස්සපසම්මාසම්බුද්ධකාලෙ බාරාණසියං උසීනරො නාම රාජා රජ්ජං කාරෙසි. කස්සපසම්මාසම්බුද්ධෙ චතුසච්චදෙසනාය මහාජනං බන්ධනා මොචෙත්වා නිබ්බානනගරං පූරෙත්වා පරිනිබ්බුතෙ දීඝස්ස අද්ධුනො අච්චයෙන සාසනං ඔසක්කි. භික්ඛූ එකවීසතියා අනෙසනාහි ජීවිකං කප්පෙන්ති. භික්ඛුණී සංසග්ගං කරොන්ති පුත්තධීතාහි වඩ්ඪන්ති. භික්ඛූ භික්ඛුධම්මං භික්ඛුණියො භික්ඛුණීධම්මං උපාසකා උපාසකධම්මං උපාසිකා උපාසිකාධම්මං බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණධම්මං විස්සජ්ජෙසුං. යෙභුය්‍යෙන මනුස්සා දසඅකුසලධම්මපථෙ සමාදාය වත්තිංසු මතමතා අපායං පූරයිංසු.

තදා සක්කො දෙවරාජා නවෙ දෙවපුත්තෙ අපස්සන්තො මනුස්සලොකං ඔලොකෙත්වා මනුස්සානං අපායෙසු නිබ්බත්තිං ඤත්වා සත්ථු සාසනං ඔසක්කිතං දිස්වා කින්නුඛො කරිස්සාමීති චින්තෙන්තො අත්ථෙකො උපායො මහාජනං භායෙත්වා තාසෙත්වා භීතභාවං ඤත්වා අස්සාසෙත්වා ධම්මං දෙසෙත්වා ඔසක්කිතසාසනං පග්ගය්හ අපරං වස්සසහස්සං පවත්තනකාරණං කරිස්සාමීති සන්නිට්ඨානං කත්වා මාතලිදෙවපුත්තං මොචප්පමාණදාඨං චතූහි දාඨාහි විනිච්ඡරන්තරංසිං භයානකං ගබ්භිනිං දස්සනෙනෙව ගබ්භපාතනසමත්ථං ඝොරරූපං ආජානෙය්‍යප්පමාණං කාළවණ්ණං මහාකණ්හසුනඛං කත්වා පඤ්චබන්ධනබන්ධෙන බන්ධිත්වා රත්තමාලං පිළන්ධිත්වා රජ්ජුකොටියං ආදාය සයං දෙව කාසායානි නිවාසෙත්වා පච්ඡාමුඛෙ කෙසෙ බන්ධිත්වා රත්තමාලං පිළන්ධිත්වා ආරොපිතං පවාළවණ්ණජියං මහාධනුං ගහෙත්වා වජිරග්ගනාරාචං නඛෙන පරිවත්තෙන්තො වනචරකවෙසං ගහෙත්වා නගරතො යොජනමත්තෙ ඨානෙ ඔතරිත්වා නස්සන්ති ලොකා විනස්සන්ති ලොකාති තික්ඛත්තුං සද්දං අනුස්සාවෙත්වා මනුස්සෙ උත්තාසෙත්වා නගරූපචාරං පත්වා පුන සද්දමකාසි.

මනුස්සා සුනඛං දිස්වා උත්‍රස්තා නගරං පවිසිත්වා තං පවත්තිං රඤ්ඤො ආරොචයිංසු. රාජා සීඝං නගරද්වාරානි පිධාපෙසි. සක්කොපි අට්ඨාරසහත්ථං පාකාරං ලඞ්ඝිත්වා සුනඛෙන සද්ධිං අන්තොනගරෙ පතිට්ඨහි මනුස්සා භීතතසිතා පලායිත්වා ගෙහානි පවිසිත්වා ද්වාරානි පිදහිංසු මහාකණ්හොපි දිට්ඨදිට්ඨෙ මනුස්සෙ උපධාවිත්වා සන්තාසෙන්තො

රාජනිවෙසනං අගමාසි. රාජඞ්ගණෙ මනුස්සා භයෙන පලායිත්වා රාජනිවෙසනං පවිසිත්වා ද්වාරං පිදහිංසු. උසීනරරාජාපි ඔරොධෙ ගහෙත්වා පාසාදං අභිරුහි.

මහාකණ්හො පුරිමපාදෙ උක්ඛිපිත්වා කවාටෙ ඨපෙත්වා මහාභුස්සිතං භුස්සි. තස්ස භුස්සිතසද්දො හෙට්ඨා අවීචිං උපරිභවග්ගං ගණ්හි සකල චක්කවාළං එකනින්නාදං අහොසි. විධුරජාතකෙ පුණ්ණකයක්ඛරඤ්ඤො කුසජාතකෙ කුසරඤ්ඤො භූරිදත්තජාතකෙ සුදස්සනනාගරඤ්ඤො ඉමස්මිං මහාකණ්හජාතකෙ අයං සද්දොති ඉමෙ චත්තාරො සද්දා ජම්බුදීපෙ මහාසද්දා නාම අහෙසුං.

නගරවාසිනො භීතතසිතා හුත්වා එකපුරිසොපි සක්කෙන සද්ධිං කථෙතුං නාසක්ඛි රාජායෙව පන සතිං උපට්ඨපෙත්වා වාතපානං නිස්සාය සක්කං ආමන්තෙත්වා අම්භො ලුද්දක කස්මා තෙ සුනඛො භුස්සතීති ආහ. ඡාතභාවෙනාති තෙනහිස්ස භත්තං දාපෙමීති අන්තො ජනස්ස ච අත්තනො ච පක්කභත්තං සබ්බං දාපෙසි. තං සබ්බං සුනඛො එකංකබළං විය කත්වා පුන සද්දමකාසි.

පුන රාජා පුච්ඡිත්වා ඉදානිපි මෙ සුනඛො ඡාතොයෙවාති සුත්වා හත්ථිඅස්සාදීනං පක්කභත්තං සබ්බං ආහරාපෙත්වා දාපෙසි තස්මිම්පි එකප්පහාරෙනෙව නිට්ඨාපිතෙ සකලනගරස්ස පක්කභත්තං දාපෙසි තම්පි සො තථෙව භුඤ්ජිත්වා පුන සද්දමකාසි රාජා න එස සුනඛො නිස්සංසයං යක්ඛො එතස්ස ආගමණකාරණං පුච්ඡිස්සාමීති භීතතසිතො හුත්වා පුච්ඡන්තො පඨමං ගාථමාහ.

කණ්හො කණ්හො ච ඝොරො ච සුක්කදාඨො පතාපවා,
බද්ධො පඤ්චහි රජ්ජූහි කිං ධීර සුනඛො තවාති.

තත්ථ **කණ්හො කණ්හොති** භයවසෙන දළ්හකම්මවසෙන වා ආමෙණ්ඩිතං. **ඝොරොති** පස්සන්තානං භයජනකො. **පතාපවාති** දාඨෙහි නික්ඛමන්තෙන රං පතාපෙන පතාපවා. **කිං ධීරාති** ධීර විරියවන්ත තවෙස එවරූපො කක්ඛළො සුනඛො කිං කරොති කිං මිගෙ ගණ්හාති උදාහු තෙ අමිත්තෙ කින්තෙන ඉමිනා විස්සජ්ජෙහි නන්ති අධිප්පායෙනෙවමාහ.

තං සුත්වා සක්කො දුතියං ගාථමාහ.

නායං මිගානං අත්ථාය උසීනර භවිස්සති,
මනුස්සානං අනයො හුත්වා තදා කණ්හො පමොක්ඛතීති.

තස්සත්ථො-අයං හි මිගමංසං ඛාදිස්සාමීති ඉධ නාගතො තස්මා මිගානං අත්ථො න භවිස්සති මනුස්සමංසං පන ඛාදිතුං ආගතො තස්මා තෙසං **අනයො** මහාවිනාසකාරකො **හුත්වා** යදා තෙන මනුස්සා විනාසං පාපිතා භවිස්සන්ති තදා අයං **කණ්හො පමොක්ඛති** මම හත්ථතො මුච්චිස්සතීති.

අථ නං රාජා කිං පන තෙ භො ලුද්දක සුනඛො සබ්බෙසං යෙව මනුස්සානං මංසං ඛාදිස්සති උදාහු තව අමිත්තානං යෙවාති පුච්ඡිත්වා අමිත්තානං යෙව මහාරාජාති වුත්තෙ කෙ පන තෙ ඉධ අමිත්තාති පුච්ඡිත්වා අධම්මාභිරතා විසමචාරිනො මහාරාජාති වුත්තෙ කථෙහි තාව තෙ අම්හාක තානි පුච්ඡි. අථස්ස කථෙන්තො දෙවරාජා දසගාථා අභාසි.

පත්තහත්ථා සමණකා මුණ්ඩා සඞ්ඝාටිපාරුතා,
නඞ්ගලෙහි කසිස්සන්ති තදා කණ්හො පමොක්ඛති.

තපස්සිනියො පබ්බජිතා මුණ්ඩා සඞ්ඝාටිපාරුතා,
යදා ලොකෙ ගමිස්සන්ති තදා කණ්හො පමොක්ඛති.

දීඝුත්තරොට්ඨා ජටිලා පඞ්කදන්තා රජස්සිරා,
ඉණං චොදාය ගච්ඡන්ති තදා කණ්හො පමොක්ඛති.

අධිච්ච වෙදෙ සාවිත්තිං යඤ්ඤතන්ත්‍රඤ්ච බ්‍රාහ්මණා,
භතිකාය යජිස්සන්ති තදා කණ්හො පමොක්ඛති.

මාතරං පිතරං චාපි ජිණ්ණකෙ ගතයොබ්බනෙ,
පහූ සන්තා න භරන්ති තදා කණ්හො පමොක්ඛති.

මාතරං පිතරං චාපි ජිණ්ණකෙ ගතයොබ්බනෙ,
බාලා තුම්හෙති වක්ඛන්ති තදා කණ්හො පමොක්ඛති.

ආචරිය භරියං සඛාභරියං මාතුලානිං පිතුච්ඡියං,
යදා ලොකෙ ගමිස්සන්ති තදා කණ්හො පමොක්ඛති.

අසිචම්මං ගහෙත්වාන ඛග්ගං පග්ගය්හ බ්‍රාහ්මණා,
පන්ථඝාතං කරිස්සන්ති තදා කණ්හො පමොක්ඛති.

සුක්කච්ඡවී වෙධවෙරා ථුල්ලබාහූ අපාතුභා,
මිත්තභෙදං කරිස්සන්ති තදා කණ්හො පමොක්ඛති.

මායාවිනො නෙකතිකා අසප්පුරිසචින්තකා,
යදා ලොකෙ භවිස්සන්ති තදා කණ්හො පමොක්ඛතීති.

තත්ථ **සමණකාති** අයං සමණකාභාති පටික්කුට්ඨමත්තකෙන හීලිත වොහාරෙනෙවමාහ. **කසිස්සන්තීති** තෙ තදාපි කසන්ති යෙව අයං පන අජානන්තො විය එවමාහ අයං හිස්ස අධිප්පායො එතෙ දුස්සීලා මම අමිත්තා යදා මම සුනඛෙන එතෙ මාරෙත්වා මංසං ඛාදිතං භවිස්සති තදා එසො. **කණ්හො** ඉමම්හා පඤ්චරජ්ජුබන්ධනා **පමොක්ඛතී**ති ඉමිනා උපායෙන සබ්බගාථාසු අධිප්පාය යොජනා වෙදිතබ්බා. **පබ්බජිතාති** බුද්ධසාසනෙ පබ්බජිතා. **ගමිස්සන්තීති** අගාරමජ්ඣෙ පඤ්චකාමගුණෙ පරිභුඤ්ජන්තියො විචරිස්සන්ති. **දීඝුත්තරොට්ඨාති** දාඨිකානං වඩ්ඪිතත්තා දීඝුත්තරොට්ඨා. **පඞ්කදන්තාති** පඞ්කෙන මලෙන සමන්නාගතදන්තා. **ඉණං චොදායාති** භික්ඛාචරියාය සංහරිත්වා වඩ්ඪියා ඉණං පයොජෙත්වා

තං වොදෙත්වා තතො ලද්ධෙන ජීවිකං කප්පෙන්තා යදා ගච්ඡන්තීති අත්ථො. **සාවිත්තින්ති** සාවිත්තිඤ්ච අධීයිත්වා. **යඤ්ඤතන්ත්‍රඤ්චා** තියඤ්ඤවිධායකං තන්ත්‍රං යඤ්ඤසුත්තං අධියිත්වාති අත්ථො. **හතිකායාති** තෙ තෙ රාජරාජමහාමත්තෙ උපසඞ්කමිත්වා තුම්හාකං යඤ්ඤං යජිස්සාම ධනං දෙථාති එවං හතිඅත්ථාය යදා යඤ්ඤං යජිස්සන්ති. **පහූසනනාති** හරිතුං පොසිතුං සමත්ථා සමානා. **බාලා තුම්හෙති** තුම්හෙ බාලා න කිඤ්චි ජානාථාති යදා වක්ඛන්ති. **ගමිස්සන්තීති** ලොකධම්මසෙවනවසෙන ගමිස්සන්ති. **පන්ථඝාතන්ති** පන්ථෙ ඨත්වා මනුස්සෙ මාරෙත්වා තෙසං භණ්ඩකගහණං. **සුක්කච්ඡවීති** කසාවචුණ්ණාදි ඝංසනෙන සමුට්ඨාපිතසුක්කච්ඡවිවණ්ණා. **වෙධවෙරාති** විධවා අපතිකා තාහි විධවාහි වෙරං චරන්තීති වෙධවෙරා. **ථුල්ලබාහූති** පාදපරිමද්දනාදීහි සමුට්ඨාපිතමංසතාය මහාබාහූ. **අපාතුභාති** අපාතුභාවා ධනුප්පාදවිරහිතාති අත්ථො. **මිථුභෙදන්ති** මිත්තභෙදං, අයමෙව වා පාඨො. ඉදං වුත්තං හොති–යදා එවරූපා ඉත්ථිධුත්තා ඉමා අම්හෙ න ජහිස්සන්තීති සහිරඤ්ඤා විධවා උපගන්ත්වා සංවාසං කප්පෙත්වා තාසං සන්තකං ඛාදිත්වා තාහි සද්ධිං මිත්තභෙදං කරිස්සන්ති විස්සාසං භින්දිත්වා අඤ්ඤාසං හිරඤ්ඤකොට්ඨං ගමිස්සන්ති තදා එසහොචොරෙ සබ්බෙව ඛාදිත්වා මුච්චිස්සති. **අසප්පුරිසචින්තකාති** අසප්පුරිසචිත්තෙහි පරදුක්ඛචින්තනං චින්තනසීලා. **තදාති** තදා සබ්බපිමෙ ඝාතෙත්වා ඛාදිතමංසො කණ්හො පමොක්ඛතීති.

එවඤ්ච පන වත්වා ඉමෙ මය්හං මහාරාජ අමිත්තාති තෙ තෙ අමිත්තකාරකෙ පක්ඛන්දිත්වා ඛාදිතුකාමතං විය කත්වා දස්සෙසි. තතො මහාජනස්ස උත්‍රස්තකාලෙ සුනඛං රජ්ජුයා ආකඩ්ඪිත්වා ඨපිතං විය කත්වා ලුද්දකවෙසං විජහිත්වා අත්තනො ආනුභාවෙන ආකාසෙ ජලමානො ඨත්වා මහාරාජ අහං සක්කො දෙවරාජා අයං ලොකො විනස්සතීති ආගතො මහාජනා අධම්මෙ වත්තිත්වා මතමතා සම්පති අපායෙ පූරෙන්ති දෙවලොකො තුච්ඡො විය ජාතො ඉතො පට්ඨාය අධම්මිකෙසු කත්තබ්බං අහං ජානිස්සාමි ත්වං අප්පමත්තො හොහීති චතූහි සතාරහගාථාහි ධම්මං දෙසෙත්වා මනුස්සෙ දානසීලෙසු පතිට්ඨාපෙත්වා ඔසක්කනසාසනං අපරං වස්සසහස්සං පවත්තනසමත්ථං කත්වා මාතලිං ආදාය සකට්ඨානමෙව ගතො.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා එවං භික්ඛවෙ පුබ්බෙපහං ලොකස්ස අත්ථමෙව චරාමීති වත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා මාතලී ආනන්දො අහොසි. සක්කො අහමෙවාති.

මහාකණ්හජාතකං.

---

12. 7–8.

කොසියජාතකං සුධාභොජනජාතකෙ මෙණ්ඩකපඤ්හං උම්මග්ගජාතකෙ ආවිභවිස්සති.

12. 9.

නාදිට්ඨා පරතො දොසන්ති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො චිඤ්චමාණවිකං ආරබ්භ කථෙසි. පඨමබොධියං හි දසබලස්ස පුථුභූතෙසු සාවකෙසු අපරිමාණෙසු දෙවමනුස්සෙසු අරියභූමිං ඔක්කන්තෙසු පත්ථටෙසු ගුණසමුදයෙසු මහාලාභසක්කාරො උදපාදි තිත්ථියා සුරියුග්ගමනෙ ඛජ්ජොපනකසදිසා අහෙසුං හතලාභසක්කාරා තෙ අන්තරවීථියං ඨත්වා කිං සමණො ගොතමොව බුද්ධො මයම්පි බුද්ධා කිං තස්සෙව දින්නං මහප්ඵලං අම්හාකම්පි දින්නං මහප්ඵලමෙව අම්හාකම්පි දෙථ කරොථාති එවං මනුස්සෙ විඤ්ඤාපෙන්තාපි ලාභසක්කාරං අලභිත්වා රහො සන්නිපතිත්වා කෙන නු ඛො උපායෙන සමණස්ස ගොතමස්ස මනුස්සානං අන්තරෙ අවණ්ණං උප්පාදෙත්වා ලාභසක්කාරං නාසෙස්සාමාති මන්තයිංසු. තදා සාවත්ථියං චිඤ්චමාණවිකා නාමෙකා පරිබ්බාජිකා උත්තමරූපධරා සොභග්ගප්පත්තා දෙවච්ඡරා විය අස්සා සරීරතො රංසියො නිච්ඡරන්ති අථෙකො ඛරමන්තී එවමාහ චිඤ්චමාණවිකං පටිච්ච සමණස්ස ගොතමස්ස අවණ්ණං උප්පාදෙත්වා ලාභසක්කාරං නාසෙස්සාමාති. තෙ අත්ථෙසො උපායොති සම්පටිච්ඡිංසු අථ සා තිත්ථියාරාමං ආගන්ත්වා වන්දිත්වා අට්ඨාසි. තිත්ථියා තාය සද්ධිං න කථෙසුං සා කො නු ඛො මෙ දොසොති යාවතතියං වන්දාමි අය්‍යාති වත්වා අය්‍යා කො නු ඛො මෙ දොසො කිං මයා සද්ධිං න කථෙථාති ආහ භගිනි සමණං ගොතමං අම්හෙ විහෙඨෙන්තං හතලාභසක්කාරෙ කත්වා විචරන්තං න ජානාසීති න ජානාමි අය්‍යා කිං පනෙත්ථ මයා කත්තබ්බන්ති. සචෙ ත්වං භගිනි අම්හාකං සුඛමිච්ඡසි අත්තානං පටිච්ච සමණස්ස ගොතමස්ස අවණ්ණං උප්පාදෙත්වා ලාභසක්කාරං නාසෙහීති සා සාධු අය්‍යා මය්හමෙසො භාරො මා චින්තයිත්ථාති වත්වා පක්කමිත්වා ඉත්ථිමායාසු කුසලතාය තතො පට්ඨාය සාවත්ථිවාසීනං ධම්මකථං සුත්වා ජෙතවනා නික්ඛමනසමයෙ ඉන්දගොපකවණ්ණං පටං පාරුපිත්වා ගන්ධමාලාදිහත්ථා ජෙතවනාභිමුඛී ගච්ඡති ඉමාය වෙලාය කුහිං ගච්ඡසීති ච වුත්තෙ කිං තුම්හාකං මම ගමනට්ඨානෙනාති වත්වා ජෙතවනසමීපෙ තිත්ථියාරාමෙ වසිත්වා පාතොව භගවන්තං වන්දිස්සාමාති නගරා නික්ඛමන්තෙ උපාසකජනෙ ජෙතවනෙ වුත්ථා විය හුත්වා නගරං පවිසති කුහිං වුත්ථාසීති වුත්තෙ කිං තුම්හාකං මම වුත්ථට්ඨානෙනාති වත්වා මාසඩ්ඪමාසච්චයෙන පුච්ඡියමානා ජෙතවනෙ සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං එකගන්ධකුටියා වුත්ථම්හීති පුථුජ්ජනානං සච්චං නු ඛො එතං නොති කඞ්ඛං උප්පාදෙත්වා තෙමාසචතුමාසච්චයෙන පිලොතිකාහි උදරං වෙඨෙත්වා ගබ්භිනිවණ්ණං දස්සෙත්වා උපරි රත්තපටං පාරුපිත්වා සමණං ගොතමං පටිච්ච ගබ්භො ලද්ධොති අන්ධබාලෙ ගාහාපෙත්වා අට්ඨනවමාසච්ච

යෙන උදරෙ දාරුමණ්ඩලං බන්ධිත්වා උපරි රත්තපටං පාරුපිත්වා හත්ථපාදපිට්ඨියො ගොහනුකෙන කොට්ටාපෙත්වා උස්සදෙ දස්සෙත්වා කිලන්තින්ද්‍රියා හුත්වා සායණ්හසමයෙ තථාගතෙ අලඞ්කතධම්මාසනෙ නිසීදිත්වා ධම්මං දෙසෙන්තෙ ධම්මසභං ගන්ත්වා තථාගතස්ස පුරතො ඨත්වා මහාසමණ මහාජනස්ස තාව ධම්මං දෙසෙසි මධුරො තෙ සද්දො සුඵස්සිතං දන්තාවරණං අහං පන තං පටිච්ච ගබ්භං ලභිත්වා පරිපුණ්ණගබ්භා ජාතා නෙව මෙ සූතිඝරං ජානාසි න සප්පිතෙලාදීනි සයං අකරොන්තො උපට්ඨාකානම්පි අඤ්ඤතරං කොසලරාජානං වා අනාථපිණ්ඩිකං වා විසාඛං වා මහාඋපාසිකං ඉමිස්සා මාණවිකාය කත්තබ්බයුත්තකං කරොහීති න වදසි අභිරමිතුංයෙව ජානාසි ගබ්භපරිහාරං න ජානාසීති ගූථපිණ්ඩං ගහෙත්වා චන්දමණ්ඩලං දූසෙතුං වායමන්තී විය පරිසමජ්ඣෙ තථාගතං අක්කොසි. තථාගතො ධම්මකථං ඨපෙත්වා සීහො විය අභිනදන්තො භගිනි තයා කථිතස්ස තථභාවං වා අතථභාවං වා අහඤ්චෙව ත්වඤ්ච ජානාමාති ආහ. ආම සමණ තයා ච මයා ච ඤාතභාවෙනෙතං ජාතන්ති. තස්මිං ඛණෙ සක්කස්ස ආසනං උණ්හාකාරං දස්සෙසි සො ආවජ්ජමානො චිඤ්චමාණවිකා තථාගතං අභූතෙන අක්කොසතීති ඤත්වා ඉදං වත්ථුං සොධෙස්සාමීති චතූහි දෙවපුත්තෙහි සද්ධිං ආගමි දෙවපුත්තා මූසිකපොතකා හුත්වා දාරුමණ්ඩලකස්ස බන්ධනරජ්ජුකෙ එකප්පහාරෙනෙව ඡින්දිංසු පාරුතපටං වාතො උක්ඛිපි දාරුමණ්ඩලකං පතමානං තස්සා පාදපිට්ඨියා පති උභො අග්ගපාදා ඡිජ්ජිංසු මනුස්සා කාළකණ්ණි සම්මාසම්බුද්ධං අක්කොසතීති සීසෙ ඛෙළං පාතෙත්වා ලෙඩ්ඩුදණ්ඩහත්ථා ජෙතවනා නීහරිංසු අථස්සා තථාගතස්ස චක්ඛුපථං අතික්කන්තකාලෙ මහාපථවී භිජ්ජිත්වා විවරමදාසි අවීචිතො ජාලා උට්ඨහි සා කුලදත්තියං කම්බලං පාරුපමානා විය ගන්ත්වා අවීචිම්හි නිබ්බත්ති අඤ්ඤතිත්ථියානං ලාභසක්කාරො පරිහායි දසබලස්ස භීයොසොමත්තාය වඩ්ඪි පුන දිවසෙ ධම්මසභායං කථං සමුට්ඨාපෙසුං ආවුසො චිඤ්චමාණවිකා එවං උළාරගුණං අග්ගදක්ඛිණෙය්‍යං සම්මාසම්බුද්ධං අභූතෙන අක්කොසිත්වා මහාවිනාසං පත්තාති.

සත්ථා ආගන්ත්වා කායනුත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සන්නිසින්නාති පුච්ඡිත්වා ඉමාය නාමාති වුත්තෙ න භික්ඛවෙ ඉදානෙව පුබ්බෙපෙසා මං අභූතෙන අක්කොසිත්වා විනාසං පත්තා යෙවාති වත්වා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ බාරාණසිය බ්‍රහ්මදත්තෙ රජ්ජං කාරෙන්තෙ බොධිසත්තො තස්ස අග්ගමහෙසියා කුච්ඡිස්මිං නිබ්බත්ති පුණ්ණපදුමසස්සිරිකමුඛත්තා පන පදුමකුමාරොත්වෙවස්ස නාමං කරිංසු සො වයප්පත්තො සබ්බසිප්පානි උග්ගණ්හි අථස්ස මාතා කාලමකාසි රාජා අඤ්ඤං අග්ගමහෙසිං කත්වා පුත්තස්ස උපරජ්ජං අදාසි. අපරභාගෙ රාජා පච්චන්තං කුපිතං වූපසමෙතුං ගච්ඡන්තො අග්ගමහෙසිං භද්දෙ ත්වං ඉධෙව වස අහං පච්චන්තං වූපසමෙතුං ගච්ඡාමීති වත්වා නාහං දෙව නිවත්තිස්සාමි අහම්පි ආගමිස්සාමීති වුත්තෙ යුද්ධභූමියං ආදීනවං දස්සෙත්වා යාව මමාගමනා අනුක්කණ්ඨමානා වස අහං පදුමකුමාරං යථා තව

කත්තබ්බකිච්චෙසු අප්පමත්තො හොති එවං ආණාපෙත්වා ගමිස්සාමීති වත්වා තථා කත්වා ගන්ත්වා පච්චාමිත්තෙ පලාපෙත්වා ජනපදං සන්තප්පෙත්වා පච්චාගන්ත්වා බහිනගරෙ ඛන්ධාවාරං නිවාසෙසි.

බොධිසත්තො පිතුආගතභාවං ඤත්වා නගරං අලඞ්කාරාපෙත්වා රාජගෙහං පටිජග්ගාපෙන්තො එකකොව තස්සා සන්තිකං අගමාසි. සා තස්ස රූපසම්පත්තිං දිස්වා පටිබද්ධචිත්තා අහොසි. බොධිසත්තො තං වන්දිත්වා අම්ම තුම්හාකං කිං කත්තබ්බන්ති පුච්ඡි අථ නං අම්මාති මං වදසීති උට්ඨාය හත්ථෙ ගහෙත්වා සයනං අභිරූහාති ආහ. කිං කාරණාති යාවරාජා න ආගච්ඡති තාව උභොපි කිලෙසරතියා රමිස්සාමාති අම්ම ත්වං මම මාතා ච සස්සාමිකා ච මයා සපරිග්ගහමාතුගාමො නාම කිලෙසවසෙන ඉන්ද්‍රියානි භින්දිත්වා න ඔලොකිතපුබ්බා කථං තයා සද්ධිං එවරූපං කිලිට්ඨකම්මං කරිස්සාමීති සා ද්වෙ තයො වාරෙ කථෙත්වා තස්මිං අනිච්ඡමානෙ මම වචනං න කරොසීති ආහ ආම න කරොමීති තෙන හි රඤ්ඤො කථෙත්වා සීසං තෙ ඡින්දාපෙස්සාමීති මහාසත්තො තව රුචිං කරොහීති තං ලජ්ජාපෙත්වා පක්කාමි.

සා භීතතසිතා චින්තෙසි සචායං පඨමතරං පිතු ආරොචෙස්සති ජීවිතමෙම නත්ථි අහමෙව පුරෙතරං කථෙස්සාමීති භත්තං අභුඤ්ජිත්වා කිලිට්ඨලොමවත්ථං නිවාසෙත්වා සරීරෙ නඛරාජියො දස්සෙත්වා කුහිං දෙවීති රඤ්ඤො පුච්ඡිතකාලෙ ගිලානාති කථෙය්‍යාථාති පරිචාරිකානං සඤ්ඤං දත්වා ගිලානාලයං පත්වා නිපජ්ජි රාජාපි නගරං පදක්ඛිණං කත්වා නිවෙසනං ආරූය්හ තං අපස්සන්තො කුහිං දෙවීති පුච්ඡි ගිලානාති සුත්වා සිරිගබ්භං පවිසිත්වා කිනෙත දෙවි අඵාසුකන්ති පුච්ඡි.

සා තස්ස වචනං අසුණන්තී විය හුත්වා ද්වෙ තයො වාරෙ පුච්ඡිතා තුණ්හී අහොසි දෙවී කිං මං න කථෙසීති මහාරාජ කස්මා කථෙසි තුණ්හී හොහි සස්සාමික ඉත්ථියො නාම මාදිසා හොන්තීති වත්වා කෙන විහෙඨිතාසි සීසං මෙ කථෙහි සීසමස්ස ඡින්දිස්සාමීති වුත්තෙ කංසි ත්වං මහාරාජ නගරෙ ඨපෙත්වා ගතොති පදුම කුමාරන්ති සො මය්හං වසනට්ඨානං ආගන්ත්වා තාත මා එවං කරොහි අහං තව මාතාති වුච්චමානොපි ඨපෙත්වා මං අඤ්ඤො රාජා නාම අත්ථි අහං තං ගෙහෙ සාරෙත්වා කිලෙසරතියා රමිස්සාමීති මං කෙසෙසු ගහෙත්වා අපරාපරං ලුඤ්චිත්වා අත්තනො වචනං අකරොන්තිං වධිත්වා කොට්ටෙත්වා ගතොති ආහ.

රාජා අනුපපරික්ඛිත්වා ආසීවිසො විය කුද්ධො පුරිසෙ ආණාපෙසි ගච්ඡථ පදුමකුමාරං බන්ධිත්වා ආනෙථාති තෙ නගරං අවත්ථරන්තා විය තස්ස ගෙහං ගන්ත්වා තං වධිත්වා පහරිත්වා පච්ඡාබාහං ගාළ්හං බන්ධිත්වා රත්තකණවෙරමාලං ගීවාය පටිමුඤ්චිත්වා වජ්ඣං කත්වා පහරන්තා ආනයිංසු සො දෙවියාඉදං කම්මන්ති ඤත්වා භො පුරිසා නාහං රඤ්ඤො

දෙසකාරකො තිරපරාධො හමසමීති විලපනෙතා ආගච්ඡති. සකල නගරං සංඛුභිත්වා රජා කිර මාතුගාමසස වචනං ගහෙත්වා මහාපදුම කුමාරං ඝාතාපෙතීති සන්නිපතිත්වා කුමාරසස පාදමූලෙ පතිත්වා න තෙ ඉදං සාමි අනුච්ඡවිකනති මහාසදෙදන පරිදෙවි.

අථ නං නෙත්වා රඤෙඤා දස්සෙසුං රජා දිසවා චිත්තං නිග්ගණ්හිතුං අසකෙකානෙතා අයං අරජාව රජලීලහං කරෙති මම පුතෙතා හුත්වා අගගමහෙසියා අපරජ්ඣි ගච්ඡථ නං චොරපපාතෙ පාතෙත්වා විනාසං පාපෙථාති ආහ. මහාසතෙතා න මය්හං තාත එවරූපො අපරාධො අත්ථි මා මාතුගාමසස කථං ගහෙත්වා මං නාසෙහීති පිතරං යාචි සො තසස කථං න ගණ්හි. තතො සොළසසහසසා අනෙතපුරිකා තාත මහාපදුමකුමාර අතතනො අනනුච්ඡවිකං ඉදං ලද්ධනති මහාවිරවං විරවිංසු. සබෙබ ඛත්තියමහාසාලාදයෝපි අමච්චපරිජනොපි දෙව කුමාරො සීලාචාරගුණසමපනෙනා ච වංසානු රක්ඛකො රජ්ජදායාදො ච මා නං මාතුගාමසස වචනං ගහෙත්වා අනුප පරිකඛිත්වා විනාසෙසි රඤඤා නාම නිසමමකාරිනා භවිතබබනති වත්වා සතත ගාථා අභාසිංසු.

නාදිට්ඨා පරතො දොසං අණුංථූලානි සබබසො,
ඉසසරො පණයෙ දණ්ඩං සාමං අපපටිවෙකඛිය.

යො ච අපපටිවෙකඛිත්වා දණ්ඩං කුබබති ඛත්තියො,
සකණ්ටකං සො ගිලති ජච්චනෙධාව සමකඛිකං.

අදණ්ඩියං දණ්ඩයති දණ්ඩියඤච අදණ්ඩියං,
අනෙධාව විසමං මගගං න ජානාති සමාසමං.

යො ච එතානි ඨානානි අණුංථූලානි සබබසො,
සුදිට්ඨං වානුසාසෙය්‍ය සවෙ චොහරිතුමරහති.

නෙකනතමුදුනා සකකා එකනතතිඛිණෙන වා,
අතතං මහනෙත ඨපෙතුං තසමා උභයමාචරෙ.

පරිභූතො මුදු හොති අතිතිකෙඛා ච වෙරවා,
එතඤච උභයං ඤත්වා අනුමජ්ඣං සමාචරෙ.

බහුමපි රතෙතා භාසෙය්‍ය දුට්ඨොපි බහුභාසති,
න ඉත්ථිකාරණා රජ පුතතං ඝාතෙතුමරහසීති.

තත්ථ නාදිට්ඨාති න අදිසවා. පරතොති පරසස. සබබසොති සබබානි. අණුංථූලානීති ඛුද්දකමහනතානි වජ්ජානි. සාමං අපපටි වෙකඛියාති පරවචනං පහාය අතතනො පච්චක්ඛං අකත්වා පථ විසසරො රජා දණ්ඩං න පණයෙ න පට්ඨපෙය්‍ය. මහාසමමතරජ කාලසමිං හි සතතො උතතරි දණ්ඩො නාම නත්ථි තාළනගරහණපබබා ජනතො උද්ධං හත්ථපාදච්ඡෙදනඝාතනං නාම නත්ථි පච්ඡා කකඛළ රජ්ජනං කාලෙ එතං උපපනනං තං සන්ධාය තෙ අමච්චා එකනෙත

නෙව පරස්ස දොසං සාමං අදිස්වා කාතුං න යුත්තන්ති කථෙන්තා එවමාහංසු. **සො ච අප්පටිවෙක්ඛිත්වාති** මහාරාජ එවං පටිවෙක්ඛිත්වා දොසානුච්ඡවිකො දණ්ඩො පණෙතබ්බො සො රාජා අගතිගමනෙ ඨිතො තං දොසං අප්පටිවෙක්ඛිත්වා හත්ථච්ඡෙදාදිදණ්ඩං කරොති සො අත්තනො දුක්ඛකාරණං කරොන්තො **සකණ්ටකං** භොජනං **ගිලති** නාම **ජච්චන්ධො** විය ච **සමක්ඛිකං** භුඤ්ජති නාම. **අදණ්ඩිය**න්ති යො අදණ්ඩියං අදණ්ඩපණෙතබ්බං ච දණ්ඩෙත්වා දණ්ඩියං ච දණ්ඩපණෙතබ්බං අදණ්ඩෙත්වා අත්තනො රුචිමෙව කරොති සො **අන්ධොව විසමං මග්ගං** පටිපන්නො. **න ජානාති සමාසමං** තතො පාසාණාදීසු පක්ඛලන්තො අන්ධො විය චතූසු අපායෙසු මහාදුක්ඛං පාපුණාතීති අත්ථො. **එතානීති** එතානි දණ්ඩියාදණ්ඩියකාරණානි චෙව දණ්ඩියකාරණෙසුපි අණුංථූලානි ච **සබ්බානි** සුද්දිට්ඨං දිස්වා අනුසාසෙය්‍ය සවෙ රාජා **වොහරිතුං** රජ්ජමනුසාසිතුමරහතීති අත්ථො. **අත්තං මහන්ත ඨාපෙතු**න්ති එවරූපො අනුප්පන්නෙ භොගෙ උප්පාදෙත්වා උප්පන්නෙ ඨාවරෙ කත්වා අත්තානං **මහන්තෙ** උළාරෙ ඉස්සරියෙ ඨාපෙතුං න සක්කොතීති අත්ථො. **මුදූති** මුදුරාජා රට්ඨවාසිකානං පරිභූතො හොති අවඤ්ඤාතො සො රජ්ජං නිච්චොරං කාතුං න සක්කොති. **වෙරවාති** අතිතික්ඛස්ස පන සබ්බෙපි රට්ඨවාසිනො වෙරිනො හොන්තීති ස වෙරවා නාම හොති. **අනුමජ්ඣ**න්ති අනුහූතං මුදුතික්ඛිණභාවානං මජ්ඣං **සමාචරෙ** අමුදු අතික්ඛො හුත්වා රජ්ජං කාරෙය්‍යාති අත්ථො. **න ඉත්ථිකාරණා**ති පාපං ලාමකං මාතුගාමං නිස්සාය වංසානුරක්ඛකං ඡත්තදායාදං පුත්තං **ඝාතෙතුං** නාරහසි මහාරාජාති.

එවං නානාකාරණෙහි කථෙන්තාපි අමච්චා අත්තනො කථං ගාහාපෙතුං නාසක්ඛිංසු. බොධිසත්තොපි යාචන්තො අත්තනොපි කථං ගාහාපෙතුං නාසක්ඛි අන්ධබාලො පන සො රාජා ගච්ඡථ නං චොරපපාතෙ ඛිපථාති ආණාපෙන්තො අට්ඨමං ගාථමාහ.

සබ්බො ච ලොකො එකතො ඉත්ථී ච අයමෙකිකා,
තෙනාහං පටිපජ්ජිස්සං ගච්ඡ පක්ඛිපථෙව තන්ති.

තත්ථ **තෙනාහ**න්ති යෙන කාරණෙන සබ්බො ලොකො එකතො කුමාරස්සෙව පක්ඛො හුත්වා ඨිතො අයං ච ඉත්ථී එකිකාව තෙන කාරණෙනාහං ඉමිස්සා වචනං පටිපජ්ජිස්සං ගච්ඡථ තං පබ්බතං ආරොපෙත්වා පපාතෙ ඛිපථෙවාති.

එවං වුත්තෙ සොළසසහස්සාසු රජිත්ථීසු එකාපි සකභාවෙන සණ්ඨාතුං නාසක්ඛි. සකලනගරවාසිනො බාහා පග්ගය්හ කෙසෙ විකිරිය විලපිංසු. රාජා ඉමෙ ඉමස්ස පපාතෙ ඛිපනං පටිබාහෙය්‍යුන්ති සපරිවාරො ගන්ත්වා මහාජනස්ස පරිදෙවන්තස්සෙව නං උද්ධපාදං අධොසිරං කත්වා ගාහාපෙත්වා පපාතෙ ඛිපාපෙසි.

අථස්ස මෙත්තාභාවනානුභාවෙන පබ්බතෙ අධිවත්ථා දෙවතා මා භායි මහාපදුමාති තං සමස්සාසෙන්තී උභොහි හත්ථෙහි ගහෙත්වා හදයෙ ඨපෙත්වා දිබ්බඵස්සං ඵරාපෙත්වා ඔතරිත්වා පබ්බතපාදපතිට්ඨිත නාගභවනෙ නාගරාජස්ස ඵණගබ්භෙ ඨපෙසි. නාගරාජා බොධිසත්තං නාගභවනං නෙත්වා අත්තනො යසං මජ්ඣෙ භින්දිත්වා අදාසි.

සො තත්ථ එකසංවච්ඡරං වසිත්වා මනුස්සපථං ගමිස්සාමීති වත්වා කතරට්ඨානන්ති වුත්තෙ හිමවන්තං ගන්ත්වා පබ්බජිස්සාමීති ආහ. නාගරාජා සාධූති තං ගහෙත්වා මනුස්සපථෙ පතිට්ඨාපෙත්වා පබ්බජිතපරික්ඛාරෙ දත්වා සකට්ඨානමෙව ගතො. සොපි හිමවන්තං පවිසිත්වා ඉසිපබ්බජ්ජං පබ්බජිත්වා ඣානාභිඤ්ඤං නිබ්බත්තෙත්වා වනමූලඵලාහාරො තත්ථ පටිවසති.

අථෙකො බාරාණසි වාසී වනචරකො තං ඨානං පත්තො මහාසත්තං සඤ්ජානිත්වා නනු ත්වං දෙව මහාපදුමකුමාරොති වත්වා ආම සම්මාති වුත්තෙ තං වන්දිත්වා කතිපාහං තත්ථ වසිත්වා බාරාණසිං ගන්ත්වා රඤ්ඤො ආරොචෙසි දෙව පුත්තො තෙ හිමවන්තපදෙසෙ ඉසිපබ්බජ්ජං පබ්බජිතො පණ්ණසාලායං වසති අහං තස්ස සන්තිකෙ වසිත්වා ආගතොති. පච්චක්ඛතො දිට්ඨොති ආමදෙවාති.

රාජා මහාබලකායපරිවුතො තත්ථ ගන්ත්වා වනපරියන්තෙ ඛන්ධාවාරං බන්ධිත්වා අමච්චපරිවුතො පණ්ණසාලං ගන්ත්වා කඤ්චනරූපසිරියා පණ්ණසාලද්වාරෙ නිසින්නං මහාසත්තං වන්දිත්වා එකමන්තං නිසීදි අමච්චාපි වන්දිත්වා පටිසන්ථාරං කත්වා නිසීදිංසු. බොධිසත්තොපි රාජානං ඵලාඵලෙන පටිපුච්ඡිත්වා පටිසන්ථාරං අකාසි අථ නං රාජා තාත මයා ත්වං ගම්භීරෙ පපාතෙ ඛිපාපිතො කථං සංජීවිතොති පුච්ඡන්තො නවමං ගාථමාහ.

අනෙකතාලෙ නරකෙ ගම්භීරෙ ච සුදුත්තරෙ,
පාතිතො ගිරිදුග්ගස්මිං කෙන ත්වං තත්ථ නාමරීති.

තත්ථ **අනෙකතාලෙති** අනෙකතාලප්පමාණෙ. **නාමරීති** න අමරි. තතො පරං–

නාගො නාගබලො තත්ථ ථාමවා ගිරිසානුජො,
පච්චග්ගහී මං භොගෙහි තෙනාහං තත්ථ නාමරිං.

එහි තං පටිනෙස්සාමි රාජපුත්ත සකං ඝරං,
රජ්ජං කාරෙසි භද්දන්තෙ කිං අරඤ්ඤෙ කරිස්සසි.

යථා ගිලිත්වා බළිසං උද්ධරෙය්‍ය සලොහිතං,
උද්ධරිත්වා සුඛී අස්ස එවං පස්සාමි අත්තනං.

කින්නු ත්වං බළිසං බ්‍රූසි කිං ත්වං බ්‍රූසි සලොහිතං,
කින්නු ත්වං උබ්භතං බ්‍රූසි තමෙම අක්ඛාහි පුච්ඡිතො.

කාමාහං බළිසං බ්‍රූමි හත්ථිඅස්සං සලොහිතං,
චත්තාහං උබ්භතං බ්‍රූමි එවං ජානාහි ඛත්තියාති.

ඉමාසු පඤ්චසු එකන්තරිකා තිස්සො ගාථා බොධිසත්තස්ස ද්වෙ රඤ්ඤො.

තත්ථ **පච්චග්ගහී**ති පබ්බතා පතනකාලෙ දෙවතාය පරිග්ගහෙත්වා දිබ්බඵස්සෙන සමස්සාසෙත්වා උපනතං මං පටිග්ගණ්හි ගහෙත්වා ච පන නාගභවනං නෙත්වා මහන්තං යසං දත්වා මනුස්සපථං මං නෙහීති වුත්තෙන මං මනුස්සපථං ආනෙසි ස්වාහං ඉධාගන්ත්වා පබ්බජිතො ඉති තෙනෙව දෙවතාය ච නාගරාජස්ස චානුභාවෙනාහං තත්ථ නමරින්ති සබ්බං ආරොචෙසි. **එහී**ති රාජා තස්ස වචනං සුත්වා සොමනස්සප්පත්තො හුත්වා තාත අහං බාලභාවෙන ඉත්ථියා වචනං ගහෙත්වා එවං ආචාරගුණසම්පන්නෙ තයි අපරජ්ඣිං ඛමාහි මෙති පාදෙසු පතිත්වා උට්ඨෙහි මහාරාජ ඛමාමි තෙ ඉතො පරං පුන මා එවං අනිසම්මකාරී භවෙය්‍යාසීති වුත්තෙ තාත ත්වං අත්තනො කුලසන්තකං සෙතච්ඡත්තං උස්සාපෙත්වා රජ්ජං අනුසාසන්තො මය්හං ඛමසි නාමාති එවමාහ. **උද්ධරිත්වා**ති හදයවක්කාදීනි අසම්පත්තමෙව තං උද්ධරිත්වා සුඛී අස්ස. **අත්තාන**න්ති අත්තානං මහාරාජ එවං අහම්පි පුන සොත්ථිභාවප්පත්තං ගිලිතබළිසං පුරිසම්ිව අත්තානං පස්සාමීති **කින්නු ත්ව**න්ති ඉදං රාජා තමත්ථං විත්ථාරතො සොතුං පුච්ඡති. **කාමාහ**න්ති පඤ්චකාමගුණෙ අහං. **හත්ථිඅස්සං සලොහිත**න්ති එවං හත්ථිඅස්සරථවාහනං සත්තරතනාදිභෙදං විභවං සලොහිතන්ති බ්‍රූමි. **චත්තාහ**න්ති චත්තං අහං යදා තං සබ්බම්පි චත්තං හොති පරිච්චත්තං තං දතං අහං උබ්භතන්ති බ්‍රූමි.

ඉති ඛො මහාරාජ මය්හං රජ්ජෙන කිච්චං නත්ථි ත්වං පන දසරාජධම්මෙ අකොපෙත්වා අගතිගමණං පහාය ධම්මෙන රජ්ජං කාරෙහීති මහාසත්තො පිතු ඔවාදං අදාසි. සො රොදිත්වා කන්දිත්වා නගරං ගච්ඡන්තො අන්තරාමග්ගෙ අමච්චෙ පුච්ඡි අහං කිං නිස්සාය එවරූපෙන ආචාරසම්පන්නෙන පුත්තෙන වියොගං පත්තොති. අග්ගමහෙසිං දෙවාති රාජා තං උද්ධපාදං ගාහාපෙත්වා චොරපපාතෙ ඛිපාපෙත්වා නගරං පවිසිත්වා ධම්මෙන රජ්ජං කාරෙසි.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා එවං භික්ඛවෙ පුබ්බෙපෙසා මං අක්කොසිත්වා මහාවිනාසං පත්තාති වත්වා–

විඤ්චමාණවිකා මාතා දෙවදත්තො ච මෙ පිතා,
ආනන්දො පණ්ඩිතො නාගො සාරිපුත්තො ච දෙවතා,
අහං තදා රාජපුත්තො එවං ධාරෙථ ජාතකන්ති.

ඔසාන ගාථාය ජාතකං සමොධානෙසි.

මහාපදුමජාතකං.

---

12. 10.

කානි කම්මානි කුබ්බානන්ති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො කොසලරඤ්ඤො අත්ථචරං අමච්චං ආරබ්භ කථෙසි.

සො කිර රඤ්ඤො බහූපකාරො අහොසි අථස්ස රාජා අතිරෙකසම්මානං කාරෙසි. අවසෙසා තං අසහමානා දෙව අසුකො අමච්චො තුම්හාකං අනත්ථකාරකොති පරිභින්දිංසු. රාජා තං පරිගණ්හන්තො කිඤ්චි දොසං අදිස්වා අහං ඉමස්ස කිඤ්චි දොසං න පස්සාමි කථං නු ඛො සක්කා මයා ඉමස්ස මිත්තභාවං වා අමිත්තභාවං වා ජානිතුන්ති චින්තෙත්වා ඉමං පඤ්හං ඨපෙත්වා තථාගතං අඤ්ඤො ජානිතුං න සක්ඛිස්සති ගන්ත්වා පුච්ඡිස්සාමීති සො භුත්තපාතරාසො සත්ථාරං උපසඞ්කමිත්වා භන්තෙ කථං නු ඛො සක්කා පුරිසෙන අත්තනො මිත්තභාවං වා අමිත්තහැවං වා ජානිතුන්ති පුච්ඡි. අථ නං සත්ථා පුබ්බෙපි මහාරාජ පණ්ඩිතා ඉමං පඤ්හං චින්තෙත්වා පණ්ඩිතෙ පුච්ඡිත්වා තෙහි කථිතවසෙන ඤත්වා අමිත්තෙ වජ්ජෙත්වා මිත්තෙ සෙවිංසූති වත්වා තෙන යාචිතො අතීතං ආහරි.

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තෙ රජ්ජං කාරෙන්තෙ බොධිසත්තො තස්ස අත්ථධම්මානුසාසකො අමච්චො අහොසි. තදා බාරාණසී රඤ්ඤො එකං අත්ථචරකං අමච්චං සෙසා පරිසා භින්දිංසු රාජා තස්ස දොසං අපස්සන්තො කථං නු ඛො සක්කා මිත්තං වා අමිත්තං වා ඤාතුන්ති මහාසත්තං පුච්ඡන්තො පඨමං ගාථමාහ.,

කානි කම්මානි කුබ්බානං කථං විඤ්ඤූ පරක්කමෙ,
අමිත්තං ජානෙය්‍ය මෙධාවි දිස්වා සුත්වා ච පණ්ඩිතො.

තස්සත්ථො-කානි කම්මානි කරොන්තං මෙධාවි පණ්ඩිතො පුරිසො චක්ඛුනා දිස්වා සොතෙන වා සුත්වා අයං මය්හං අමිත්තොති ජානෙය්‍ය තස්ස ජානනත්ථාය කථං විඤ්ඤූ පරක්කමෙය්‍යාති.

අථස්ස අමිත්තලක්ඛණං කථෙන්තො-

න නං උම්හයතෙ දිස්වා න ච නං පටිනන්දති,
චක්ඛූනි චස්ස න දදති පටිලොමඤ්ච වත්තති.

අමිත්තෙ තස්ස භජති මිත්තෙ තස්ස න සෙවති,
වණ්ණකාමෙ නිවාරෙති අක්කොසන්තෙ පසංසති.

ගුය්හඤ්ච තස්ස නක්ඛාති තස්ස ගුය්හං න ගූහති,
කම්මං තස්ස න වණ්ණෙති පඤ්ඤස්ස නප්පසංසති.

අභවෙ නන්දතී තස්ස භවෙ තස්ස න නන්දති,
අච්ඡරියං භොජනං ලද්ධා තස්ස නුප්පජ්ජතෙ සති.
තතො නං නානුකම්පති අහො සොපි ලභෙය්‍යිතො,
ඉච්චෙතෙ සොළසාකාරා අමිත්තස්මිං පතිට්ඨිතා,
යෙහි අමිත්තං ජානෙය්‍ය දිස්වා සුත්වා ච පණ්ඩිතොති.

මහාසත්තො ඉමා පඤ්ච ගාථා වත්වා පුන-
කානි කම්මානි කුබ්බානං කථං විඤ්ඤූ පරක්කමෙ,
මිත්තං ජානෙය්‍ය මෙධාවී දිස්වා සුත්වා ච පණ්ඩිතොති.

ඉමාය ගාථාය මිත්තලක්ඛණං පුට්ඨො සෙසගාථා අභාසි.

පවුත්ථං චස්ස සරති ආගතං අභිනන්දති,
තතො කෙලායිතො හොති වාචාය පටිනන්දති.

මිත්තෙ තස්සෙව භජති අමිත්තෙ තස්ස න සෙවති,
අක්කොසන්තෙ නිවාරෙති වණ්ණකාමෙ පසංසති.

ගුය්හඤ්ච තස්ස අක්ඛාති තස්ස. ගුය්හඤ්ච ගූහති,
කම්මඤ්ච තස්ස වණ්ණෙති පඤ්ඤං තස්ස පසංසති.

භවෙ ච නන්දතී තස්ස අභවෙ තස්ස න නන්දති,
අච්ඡරියං භොජනං ලද්ධා තස්ස උප්පජ්ජතෙ සති,
තතො නං අනුකම්පති අහොසොපි ලභෙය්‍යසි තො.

ඉච්චෙතෙ සොළසාකාරා මිත්තස්මිං සුප්පතිට්ඨිතා,
යෙහි මිත්තඤ්ච ජානෙය්‍ය දිස්වා සුත්වා ච පණ්ඩිතොති.

තත්ථ **න නං උම්හයතීති** තං මිත්තං මිත්තපතිරූපකො දිස්වා සිතං න කරොති. පහට්ඨාකාරං න දස්සෙති. **න ච නං පටිනන්දතීති** තස්ස කථං පග්ගණ්හන්තො න පටිනන්දති න තුස්සති. **චක්ඛූනි චස්ස න දදාතීති** ඔලොකෙන්තං න ඔලොකෙති. **පටිලොමං ච වත්තතීති** තස්ස කථං පටිප්ඵරති පටිසත්තු හොති. **වණ්ණකාමෙති** තස්ස වණ්ණං භණන්තෙ න ඛමති. **නක්ඛාතීති** අත්තනො ගුය්හං තස්ස නාචික්ඛති. **කම්මං නස්සාති** තෙන කතකම්මං න වණ්ණයති. **පඤ්ඤස්සාති** තස්ස පඤ්ඤං නප්පසංසති ඤාණසම්පදං න පසංසති. **අභවෙති** අවඩ්ඪියං. **තස්සනුප්පජ්ජතෙති** තස්ස මිත්තපටිරූපකස්ස මමමිත්තස්සපි ඉතො දස්සාමීති සති න උප්පජ්ජති. **නානුකම්පතීති** මුදුචිත්තෙන න චිත්තෙති. **ලභෙය්‍යසිතොති** ලභෙය්‍ය ඉතො. **ආකාරාති** කාරණානි. **පවුත්ථන්ති** විදෙසගතං. **කෙලායිතොති** කෙලායති මමායති පත්ථෙති පිහෙති ඉච්ඡතීති අත්ථො. **වාචායාති** මධුරවචනෙන තං සමුදාචරන්තො නන්දති තුස්සති. සෙසං වුත්තපටිපක්ඛනයෙනෙව වෙදිතබ්බං. රාජා මහාසත්තස්ස කථාය අත්තමනො හුත්වා තස්ස මහන්තං යසං අදාසි.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා එවං මහාරාජ පුබ්බෙපෙස පඤ්හො සමුට්ඨහි පණ්ඩිතායෙව ච නං කථයිංසු ඉමෙහි ද්වත්තිංසාකාරෙහි අමිත්තා ච මිත්තා ච ජානිතබ්බාති වත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා රාජා ආනන්දො අහොසි. පණ්ඩිතාමච්චො අහමෙවාති.

මිත්තාමිත්තජාතකං.

ද්වාදසකනිපාතවණ්ණනා නිට්ඨිතා.

---

13. 1.

අහාසි මෙ අම්බඵලානි පුබ්බෙති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො දෙවදත්තං ආරබ්භ කථෙසි.

දෙවදත්තොපි අහං බුද්ධො භවිස්සාමි මය්හං සමණො ගොතමො නෙවාචරියො න උපජ්ඣායොති ආචරියං පච්චක්ඛාය ඣානපරිහීනො සඞ්ඝං භින්දිත්වා අනුපුබ්බෙන සාවත්ථිං ආගච්ඡන්තො බහිජෙතවනෙ පඨවියා විවරෙ දින්නෙ අවීචිං පාවිසි. තදා ධම්මසභායං කථං සමුට්ඨාපෙසුං ආවුසො දෙවදත්තො ආචරියං පච්චක්ඛාය මහාවිනාසං පත්තො අවීචිමහානිරයෙ නිබ්බත්තොති.

සත්ථා ආගන්ත්වා කායනුත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සන්නිසින්නාති පුච්ඡිත්වා ඉමාය නාමාති වුත්තෙ න භික්ඛවෙ ඉදානෙව පුබ්බෙපි දෙවදත්තො ආචරියං පච්චක්ඛාය මහාවිනාසං පත්තොයෙවාති වත්වා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තෙ රජ්ජං කාරෙන්තෙ තස්ස පුරොහිතකුලං අහිවාතකරොගෙන විනස්සි. එකොව පුත්තො භිත්තිං භින්දිත්වා පලාතො සො තක්කසිලං ගන්ත්වා දිසාපාමොක්ඛස්ස ආචරියස්ස සන්තිකා වෙදෙ සෙසසිප්පානි ච උග්ගණ්හිත්වා ආචරියං වන්දිත්වා නික්ඛන්තො දෙසචාරිත්තං ජානිස්සාමීති විචරන්තො එකං පච්චන්තනගරං පාපුණි තං නිස්සාය මහාචණ්ඩාලගාමකො අහොසි තදා බොධිසත්තො තස්මිං ගාමෙ පටිවසති. පණ්ඩිතො ව්‍යත්තො අකාලෙ ඵලං ගණ්හාපනමන්තං ජානාති.

සො පාතොව වුට්ඨාය කාජං ආදාය තතො ගාමා නික්ඛමිත්වා අරඤ්ඤෙ එකං අම්බරුක්ඛං උපසඞ්කමිත්වා සත්තපදමත්ථකෙ ඨිතො, තං මන්තං පරිවත්තෙත්වා අම්බරුක්ඛං එකෙන උදකපසතෙන පහරති රුක්ඛතො තං ඛණඤ්ඤෙව පුරාණපණ්ණානි පතන්ති නවානි උට්ඨහන්ති පුප්ඵානි පුප්ඵිත්වා පතන්ති අම්බඵලානි උට්ඨාය මුහුත්තෙනෙව පච්චිත්වා මධුරානි ඔජවන්තානි දිබ්බඵලසදිසානි හුත්වා රුක්ඛතො පතන්ති මහාසත්තො තානි උච්චිනිත්වා යාවදත්ථං ඛාදිත්වා කාජං පූරෙත්වා ගෙහං ගන්ත්වා තානි වික්කිණිත්වා පුත්තදාරං පොසෙසි.

සො බ්‍රාහ්මණකුමාරො මහාසත්තං අකාලෙ අම්බපක්කානි ආහරිත්වා වික්කිණන්තං දිස්වා නිස්සංසයෙනෙතෙහි මන්තබලෙන උප්පන්නෙහි භවිතබ්බං ඉමං පුරිසං නිස්සාය එතං අනග්ඝමන්තං ලභිස්සාමීති චින්තෙත්වා මහාසත්තස්ස අම්බානි ආහරණනියාමං පරිග්ගණ්හන්තො තත්වතො ඤත්වා තස්මිං අරඤ්ඤතො අනාගතෙයෙව තස්ස ගෙහං ගන්ත්වා අජානන්තො විය හුත්වා තස්ස භරියං කුහිං ආචරියොති පුච්ඡිත්වා අරඤ්ඤං ගතොති වුත්තෙ තං ආගමයමානො ඨත්වා ආගච්ඡන්තං දිස්වා පච්චුග්ගන්ත්වා හත්ථතො කාජං ගහෙත්වා ආහරිත්වා ගෙහෙ ඨපෙසි.

මහාසත්තො තං ඔලොකෙත්වා භරියං ආහ භද්දෙ අයං මාණවකො මන්තත්ථාය ආගතො න පනස්ස හත්ථෙ මන්තො ඨස්සති අසප්පුරිසො එසොති. මාණවොපි අහං ඉමං මන්තං ආචරියස්ස උපකාරකො හුත්වා ලභිස්සාමීති චින්තෙත්වා තතො පට්ඨාය තස්ස ගෙහෙ කත්තබ්බකිච්චානි කාරෙති දාරූනි ආහරති වීහිං කොට්ටෙති භත්තං පචති. මුඛධොවනාදීනි දෙති පාදෙ ධොවති එකදිවසං මහාසත්තෙන තාත මාණව මඤ්චපාදූනං මෙ උපධානං දෙහීති වුත්තෙ අඤ්ඤං අපස්සිත්වා සබ්බරත්තිං ඌරූමහි ඨපෙත්වා නිසීදි අපරභාගෙ මහාසත්තස්ස භරියා පුත්තං විජායි. තස්සා පසූතිකාපරිකම්මම්පි සබ්බමකාසි.

සා එකදිවසං මහාසත්තං ආහ සාමි අයං මාණවො ජාතිසම්පන්නො හුත්වාපි මන්තත්ථාය අම්හාකං වෙය්‍යාවච්චං කරොති එතස්ස හත්ථෙ මන්තො තිට්ඨතු වා මා වා දෙථස්ස මන්තන්ති. සො සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා තස්ස මන්තං දත්වා තං එවමාහ තාත අනග්ඝොයං මන්තො තව ඉමං නිස්සාය මහාලාභසක්කාරො භවිස්සති රඤ්ඤා වා රාජමහාමත්තෙන වා කො තෙ ආචරියොති පුට්ඨකාලෙ මා මං නිගුහිත්ථො. සචෙ හි චණ්ඩාලස්ස මෙ සන්තිකා මන්තො ගහිතොති ලජ්ජන්තො බ්‍රාහ්මණමහාසාලො මෙ ආචරියොති කථෙස්සසි ඉමස්ස මන්තස්ස ඵලං න ලභිස්සසීති.

සො කිං කාරණා නිගුහිස්සාමි කොචි පුට්ඨකාලෙ තුම්හෙයෙව කථෙස්සාමීති වත්වා වන්දිත්වා චණ්ඩාලගාමතො නික්ඛමිත්වා මන්තං වීමංසිත්වා අනුපුබ්බෙන බාරාණසිං පත්වා අම්බානි වික්කිණිත්වා බහුං ධනං ලභි. අථෙකදිවසං උය්‍යානපාලො තස්ස හත්ථතො අම්බං කිණිත්වා රඤ්ඤො අදාසි රාජා තං පරිභුඤ්ජිත්වා කුතො තයා එවරූපං අම්බං ලද්ධන්ති පුච්ඡි දෙව එකො මාණවො අකාලඵලානි ආනෙත්වා වික්කිණාති තතො මෙ ගහිතන්ති ඉතො පට්ඨාය ඉධෙව අම්බානි ආහරතූති තං වදෙහීති සො තථා අකාසි.

මාණවොපි තතො පට්ඨාය අම්බානි රාජකුලං හරති රඤ්ඤා ච මං උපට්ඨහාති වුත්තෙ රාජානං උපට්ඨහන්තො රාජකුලා මහාධනං ලභිත්වා කමෙන විස්සාසිකො ජාතො. අථ නං එකදිවසං රාජා පුච්ඡි. මාණව කුතො අකාලෙ එවං වණ්ණගන්ධරසසම්පණ්ණානි අම්බානි ලභසි කිං තෙ නාගො වා සුපණ්ණො වා දෙවො වා කොචි දෙති උදාහු මන්තබලං එතන්ති. න මෙ මහාරාජ කොචි දෙති අනග්ඝො පන මෙ මන්තො අත්ථි තස්සෙතං බලන්ති තෙන හි මයම්පි එකදිවසං මන්තබලං දට්ඨුකාමාති සාධු දෙව දස්සෙස්සාමීති.

රාජා පුනදිවසෙ තෙන සද්ධිං උය්‍යානං ගන්ත්වා දස්සෙහීති ආහ සො සාධූති අම්බරුක්ඛං උපගන්ත්වා සත්තපදමත්තෙ ඨිතො මන්තං පරිවත්තෙත්වා රුක්ඛං උදකෙන පහරි තං ඛණඤ්ඤෙව අම්බරුක්ඛො හෙට්ඨා වුත්තනියාමෙන ඵලං ගහෙත්වා මහාමෙඝො විය අම්බවස්සං වස්සි. මහාජනො සාධුකාරං අදාසි චෙලුක්ඛෙපා පවත්තිංසු.

රාජා ඵලානි ඛාදිත්වා තස්ස බහුං ධනං දත්වා මාණව එවරූපො තෙ අච්ඡරියමන්තො කස්ස සන්තිකෙ ගහිතොති පුච්ඡි. මාණවො සචාහං චණ්ඩාලස්ස සන්තිකෙති වක්ඛාමි ලජ්ජිතබ්බකං භවිස්සති මඤ්ච ගරහිස්සන්ති මන්තො ඛො පන මෙ පගුණො ඉදානි න නස්සති දිසාපාමොක්ඛාචරියං අපදිසාමීති චින්තෙත්වා මුසාවාදං කත්වා තක්කසිලාය දිසාපාමොක්ඛාචරියස්ස සන්තිකෙ ගහිතො මෙති වදන්තො ආචරියං පච්චක්ඛාසි. තං ඛණඤ්ඤෙව මන්තො අන්තරධායි.

රාජා සොමනස්සජාතො තං ආදාය නගරං පවිසිත්වා පුනෙකදිවසං අම්බානි ඛාදිස්සාමාති උය්‍යානං ගන්ත්වා මඞ්ගලසිලාපට්ටෙ නිසින්නො මාණව අම්බානි ආහරාති ආහ. සො සාධූති අම්බං උපගන්ත්වා සත්තපදමත්ථකෙ ඨිතො මන්තං පරිවත්තෙස්සාමීති මන්තෙ අනුපට්ඨහන්තෙ අන්තරහිතභාවං ඤත්වා ලජ්ජිතො අට්ඨාසි. රාජා අයං පුබ්බෙ පරිසමජ්ඣෙයෙව අම්බානි ආහරිත්වා අම්හාකං දෙති ඝනමෙඝවස්සං විය අම්බං වස්සාපෙති ඉදානි ථද්ධො විය ඨිතො කින්නු ඛො කාරණන්ති චින්තෙත්වා තං පුච්ඡන්තො පඨමං ගාථමාහ.

අභාසි මෙ අම්බඵලානි පුබ්බෙ
අණූනි ථූලානි ච බ්‍රහ්මචාරි,
තෙහෙව මන්තෙහි න දානි තුය්හං
දුමප්ඵලා පාතුභවන්ති බ්‍රහ්මෙති.

තත්ථ **අභාසී**ති ආහරි. **දුමප්ඵලා**ති රුක්ඛඵලානි.

තං සුත්වා මාණවො සචෙ අජ්ජ අම්බඵලං න ගණ්හාමීති වක්ඛාමි රාජා මෙ කුජ්ඣිස්සති මුසාවාදෙන වඤ්චෙස්සාමීති දුතියං ගාථමාහ.

නක්ඛත්තයොගං පටිමානයාමි
ඛණං මුහුත්තං න මං තොසයන්ති,
නක්ඛත්තයොගඤ්ච ඛණඤ්ච ලද්ධා
අථාහරිස්සම්බඵලං පහූතන්ති.

තත්ථ **අථාහරිස්සම්බඵල**න්ති අථ අම්බඵලං ආහරිස්සාමි.

රාජා අයං අඤ්ඤදා නක්ඛත්තයොගං න වදති කින්නු ඛො එතන්ති පුච්ඡන්තො ද්වෙ ගාථා අභාසි.

නක්ඛත්තයොගං න පුරෙ අභාණි
ඛණං මුහුත්තං න පුරෙ අසංසි,
අථාහරී අම්බඵලං පහූතං
වණ්ණෙන ගන්ධෙන රසෙනුපෙතං.

මන්තාභිජප්පෙන පුරස්ස තුය්හං
දුමප්ඵලා පාතුභවන්ති බ්‍රහ්මෙ,
ස්වාජ්ජ න පාරෙසි ජප්පම්පි මන්තො
අයං සො කො නාම තවජ්ජ ධම්මොති.

තත්ථ **න පාරෙසීති** න සක්කොසි. **ජප්පන්තීති** ජපන්තොපි පරිවත්තෙන්තොපි. **අසං සොති** අයමෙව සො තව සභාවො **අජ්ජ කො** නාම ජාතොති.

තං සුත්වා මාණවො න සක්කා රාජානං මුසාවාදෙන **වඤ්චෙතුං** සචෙපි මෙ සභාවෙ ඨපිතෙ ආණං කාරෙති කාරෙතු **සභාවමෙව** කථෙස්සාමීති චින්තෙත්වා ද්වෙ ගාථා අභාසි.

චණ්ඩාලපුත්තො මම සම්පදාසි
ධම්මෙන මන්තෙ පකතිඤ්ච සංසි,
මා චස්සු මෙ පුච්ඡිතො නාමගොත්තං
ගුය්හිත්ථො මා තං විජහෙය්‍ය මන්තො.

සොහං ජනින්ද ජනම්හි පුට්ඨො
මක්ඛාභිභූතො අලිකං අභාණිං,
මන්තා ඉමෙ බ්‍රාහ්මණස්සාති මිච්ඡා
පහීනමන්තො කපණො රුදාමීති.

තත්ථ **ධම්මෙනාති** සමෙන කාරණෙන **අප්පටිච්ඡාදෙත්වාව අදාසි. පකතිඤ්ච සංසීති** මා මෙ පුච්ඡිතො නාමගොත්තං ගුය්හිත්ථො සචෙ ගුය්හසි මන්තා තෙ නස්සිස්සන්තීති තෙසං නස්සනපකතිඤ්ච මය්හං සංසි. **බ්‍රාහ්මණස්සාති මිච්ඡාති** බ්‍රාහ්මණස්ස සන්තිකෙ **මයා ඉමෙ** මන්තා ගහිතාති මිච්ඡා අභාණිං තෙන මෙ තෙ මන්තා **නට්ඨා ස්වාහං** පහීනමන්තො ඉදානි කපණො රොදාමි.

තං සුත්වා රාජා අයං පාපධම්මො එවරූපං රතනං න **ඔලොකෙසි** එවරූපස්මිං හි උත්තමරතනෙ ලද්ධෙ ජාති කිං කරිස්සතීති **කුජ්ඣිත්වා** තස්ස ගරහන්තො–

එරණ්ඩා පුචිමන්දා වා අථ වා පාලිභද්දකා,
මධුං මධුත්ථිකො වින්දෙ සො හි තස්ස දුමුත්තමො.

ඛත්තියා බ්‍රාහ්මණා වෙස්සා සුද්දා චණ්ඩාලපුක්කුසා,
යස්මා ධම්මං විජානෙය්‍ය සො හි තස්ස නරුත්තමො.

ඉමස්ස දණ්ඩඤ්ච වධඤ්ච දත්වා
ගලෙ ගහෙත්වා ඛලයාථ ජම්මං,
යො උත්තමත්ථං කසිරෙන ලද්ධං
මානාතිමානෙන විනාසයිත්ථාති.

ඉමා ගාථා ආහ.

තත්ථ **මධුත්ථිකොති** මධු අත්ථිකො පුරිසො **අරඤ්ඤෙ** මධුං ඔලොකෙන්තො එතෙසං රුක්ඛානං යතො මධුං ලභති සොව දුමො තස්ස දුමුත්තමො නාම තථෙව ඛත්තියාදිසු යම්හා පුරිසා ධම්මං කාරණං යුත්තමත්ථං විජානෙය්‍ය සො තස්ස උත්තමො නරො නාම. **ඉමස්ස දණ්ඩඤ්චාති** ඉමස්ස පාපධම්මස්ස **සබ්බස්සහරණදණ්ඩඤ්ච**

වෙළුපෙසිකාහි පිට්ඨිචම්මං උප්පාටෙන්තා වධං ච දත්වා ඉමං ඛුද්දජම්මං ගලග්ගහෙත්වා බලසාථ බලිකාරං පාපෙත්වා නිද්ධමථ කිං ඉමිනා ඉධ වසන්තෙනාති.

රාජපුරිසා තථා කත්වා තව ආචරියස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා තං ආරාධෙත්වා සචෙ පුන මන්තෙ ලභසි ඉධාගච්ඡෙය්‍යාසි නො චෙ ඉමං දිසං මා ඔලොකෙය්‍යාසීති තං නිබ්බිසයමකංසු. සො අනාථො හුත්වා ඨපෙත්වා ආචරියං න මෙ අඤ්ඤං පටිසරණං අත්ථි තස්සෙව සන්තිකං ගන්ත්වා තං ආරාධෙත්වා පුන මන්තං යාචිස්සාමීති රොදන්තො තං ගාමං අගමාසි. අථ නං ආගච්ඡන්තං දිස්වා මහාසත්තො භරියං ආමන්තෙත්වා භද්දෙ පස්ස තං පාපධම්මං පරිහීනමන්තං පුන ආගච්ඡන්තන්ති ආහ. සො මහාසත්තං උපසඞ්කමිත්වා වන්දිත්වා එකමන්තං නිසින්නො කිං කාරණා ආගතොසීති පුට්ඨො ආචරිය මුසාවාදං කත්වා ආචරියං පච්චක්ඛිත්වා මහාවිනාසං පත්තොම්හීති වත්වා අච්චයං දෙසෙත්වා පුන මන්තෙ යාචන්තො–

යථා සමං මඤ්ඤමානො පතෙය්‍ය
සොබ්භං ගුහං නරකං පූතිපාදං,
රජ්ජූති වා අක්කමෙ කණ්හසප්පං
අන්ධො යථා ජොතිමධිට්ඨහෙය්‍ය.

එවම්පි මං ත්වං බලිතං සපඤ්ඤ
පහීනමන්තස්ස පුනප්පසීදති.

ගාථමාහ.

තත්ථ **යථා සමන්ති** යථා පුරිසො ඉදං සමට්ඨානන්ති මඤ්ඤමානො සොබ්භං වා ගුහං වා භූමියා ඵලිතට්ඨානසඞ්ඛාතං නරකං වා පූතිපාදං වා පතෙය්‍ය. පූතිපාදොති හිමවන්තපදෙසෙ මහාරුක්ඛෙ සුක්ඛිත්වා මතෙ තස්ස මූලෙසු පූතිකෙසු ජාතෙසු තස්මිං ඨානෙ මහාආවාටො හොති තස්ස නාමං. **ජොතිමධිට්ඨහෙය්‍යාති** අග්ගිං අක්කමෙය්‍ය. **එවම්පීති** එවං අහම්පි පඤ්ඤාචක්ඛුනො අභාවා අන්ධො තුම්හාකං විසෙසං අජානන්තො තුම්හෙසු බලිතො ත්වං මං බලිතං විදිත්වා **සපඤ්ඤාති** ඤාණසම්පන්න පහීනමන්තස්ස මම පුන පසීද.

අථ නං ආචරියො තාත ත්වං කිං කථෙසි අන්ධාහි දින්නාය සඤ්ඤාය සොබ්භාදීනි පරිහරන්ති මයා පඨමමෙව තව කථිතං ඉදානි කිමත්ථං මම සන්තිකං ආගතොසීති වත්වා–

ධම්මෙන මන්තෙ තව සම්පදාසිං
තුවම්පි ධම්මෙන පටිග්ගහෙසි,
පකතිම්පි තෙ අත්තමනො අසංසිං
ධම්මෙ ඨිතං තං න ජහෙය්‍ය මන්තා.

සො බාල මන්තං කසිරෙන ලද්ධං
යං දුල්ලභං අජ්ජ මනුස්සලොකෙ,
කිච්ඡා ලද්ධා ජීවිකං අප්පපඤ්ඤ
විනාසයී අලිකං භාසමානො.

බාලස්ස මූළ්හස්ස අකතඤ්ඤුනො ච
මුසාභණන්තස්ස අසඤ්ඤතස්ස,
මන්තෙ මයං තාදිසකෙ න දෙම
කුතො මන්තා ගච්ඡ න මය්හ රුච්චසීති.

ඉමා ගාථා ආහ.

තත්ථ **ධම්මෙනාති** අහම්පි තව ආචරියභාගං හිරඤ්ඤං වා සුවණ්ණං වා අගහෙත්වා ධම්මෙනෙව මන්තෙ සම්පදාසිං. ත්වම්පි කිඤ්චි අදත්වා ධම්මෙන සමෙනෙව පටිග්ගහෙසි. **ධම්මසිතානාති** ආචරියපූජකෙ ධම්මෙ සිතං. **තාදිසකෙති** තථාරූපෙ අකාලෙ ඵලගණ්හාපකෙ මන්තෙ න දෙම. **ගච්ඡ න මය්හ රුච්චසීති** සො එවං ආචරියෙන උය්යොජිතො කිං මය්හං ජීවිතෙනාති අරඤ්ඤං පවිසිත්වා අනාථමරණං මරි.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා න භික්ඛවෙ ඉදානෙව පුබ්බෙපි දෙවදත්තො ආචරියං පච්චක්ඛාය මහාවිනාසං පත්තොති වත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා මාණවො දෙවදත්තො අහොසි රාජා ආනන්දො චණ්ඩාලපුත්තො අහමෙවාති.

අම්බජාතකං.

---

18. 2.

කුඨාරිහත්ථො පුරිසොති ඉදං සත්ථා රොහිණීනදීතීරෙ ඤාතකානං කලහං ආරබ්භ කථෙසි. වත්ථුං කුණාලජාතකෙ ආවිභවිස්සති.

තදා පන සත්ථා ඤාතකෙ ආමන්තෙත්වා මහාරාජා අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තෙ රජ්ජං කාරෙන්තෙ බහිනගරෙ වඩ්ඪකීගාමො අහොසි. තත්ථෙකො බ්‍රාහ්මණවඩ්ඪකී අරඤ්ඤා දාරූනි ආහරිත්වා රථං කාරිත්වා ජීවිකං කප්පෙසි. තදා හිමවන්තපස්සෙ මහාඵන්දනරුක්ඛො අහොසි. එකො කාළසීහො ගොචරං පරියෙසිත්වා ආගන්ත්වා තස්ස මූලෙ නිපජ්ජි. අථස්ස එකදිවසං වාතෙ පහරන්තෙ එකො සුක්ඛදණ්ඩකො පතිත්වා ඛන්ධෙ අවත්ථාසි.

සො ථොකං ඛන්ධෙන රුජන්තෙන භීතතසිතො උට්ඨාය පක්ඛන්දිත්වා පුන නිවත්තෙත්වා ආගතමග්ගං ඔලොකෙන්තො කිඤ්චි අදිස්වා අඤ්ඤො මං සීහො වා ව්‍යග්ඝො වා අනුබන්ධන්තො නත්ථි ඉමස්මිං පන රුක්ඛෙ නිබ්බත්තදෙවතා මං එත්ථ නිපජ්ජන්තං න සහති මඤ්ඤෙ හොතු ජානිස්සාමීති අට්ඨානෙ කොපං බන්ධිත්වා රුක්ඛං පහරිත්වා නෙව තව රුක්ඛෙ පත්තං ඛාදාමි න සාඛං භඤ්ජාමි අඤ්ඤෙ මිගෙ ඉධ සයන්තෙ සහසි මං න සහසි කො මය්හං දොසො අත්ථි අඤ්ඤං කතිපාහං ආගමෙහි සමූලන්තෙ රුක්ඛං උප්පාටෙත්වා ඛණ්ඩාඛණ්ඩිකං ඡෙදාපෙස්සාමීති රුක්ඛදෙවතං තජ්ජෙත්වා එකං පුරිසං උපධාරෙන්තො විචරි.

තදා සො බ්‍රාහ්මණවඩ්ඪකී ද්වෙ තයො මනුස්සෙ ආදාය රථදාරූනං අත්ථාය යානකෙන තං දෙසං ගන්ත්වා එකස්මිං ඨානෙ යානකං ඨපෙත්වා වාසිඵරසුහත්ථො රුක්ඛෙ උපධාරෙන්තො ඵන්දනරුක්ඛ

සම්පං අගමාසි. කාළසීහො තං දිස්වා අජ්ජ මයා පච්චාමිත්තස්ස පිට්ඨිං දට්ඨුං වට්ටතීති ගන්ත්වා රුක්ඛමූලෙ අට්ඨාසි වඩ්ඪකී ච ඉතො චිතො ච ඔලොකෙන්තො ඵන්දනසමීපෙන පායාසි සො යාව එසො නාතික්කමති තාවදෙවස්ස කථෙස්සාමීති චින්තෙත්වා පඨමං ගාථමාහ.

කුඨාරිහත්ථො පුරිසො වනමොගය්හ තිට්ඨසි,
පුට්ඨො මෙ සම්ම අක්ඛාහි කිං දාරුං ඡෙත්තුමිච්ඡසීති.

තත්ථ **පුරිසොති** ත්වං කුඨාරිහත්ථො එකො පුරිසො ඉමං වනං ඔගය්හ තිට්ඨසීති.

සො තස්ස වචනං සුත්වා අච්ඡරියං හො න වත මෙ ඉතො පුබ්බෙ මිගො මානුසිං වාචං භාසන්තො දිට්ඨපුබ්බො එස රථානුච්ඡවිකං දාරුං ජානිස්සති පුච්ඡාමි නන්ති චින්තෙත්වා දුතියං ගාථමාහ.

ඉසො වනානි චරසි සමානි විසමානි ච,
පුට්ඨො මෙ සම්ම අක්ඛාහි කිං දාරුං නෙමියා දළ්හන්ති.

තත්ථ **ඉසොති** ත්වම්පි එකො කාළසීහො වනානි චරසි ත්වං රථානුච්ඡවිකං දාරුං ජානිස්සසි.

තං සුත්වා කාළසීහො ඉදානි මෙ මනොරථො මත්ථකං පාපුණිස්සතීති චින්තෙත්වා තතියං ගාථමාහ.

නෙව සාලො න ඛදිරො නාස්සකණ්ණො කුතො ධවො,
රුක්ඛො ච ඵන්දනො නාම තං දාරුං නෙමියා දළ්හන්ති.

සො තං සුත්වා සොමනස්සජාතො සුදිවසෙන වතම්හි අජ්ජ අරඤ්ඤං පවිට්ඨො තිරච්ඡානගතො මෙ රථානුච්ඡවිකං දාරුං ආචික්ඛති අහො සාධූති පුච්ඡන්තො චතුත්ථං ගාථමාහ.

කීදිසානිස්ස පත්තානි ඛන්ධො වා පන කීදිසො,
පුට්ඨො මෙ සම්ම අක්ඛාහි යථා ජානෙමු ඵන්දනන්ති.

අථස්ස සො ආචික්ඛන්තො ද්වෙ ගාථා අභාසි.

යස්ස සාඛා පලම්බන්ති නමන්ති න ච භඤ්ජරෙ,
සො රුක්ඛො ඵන්දනො නාම යස්ස මූලෙ අහං ඨිතො.

අරානං චක්කනාභීනං ඊසානෙමිරථස්ස ච,
සබ්බස්ස තෙ කම්මනියො අයං හෙස්සති ඵන්දනොති.

තත්ථ **අරානන්ති** ඉදං සො කදාචෙස ඉමං රුක්ඛං න ගණ්හෙය්‍ය ගුණම්පිස්ස කථෙස්සාමීති චින්තෙත්වා එවමාහ. තත්ථ **ඊසානෙමිරථස්ස චාති** රථඊසාය ච නෙමියා ච සෙසස්ස ච රථස්ස සබ්බස්ස තෙ එස කම්මනියො කම්මක්ඛමො භවිස්සතීති.

සො එවං ආචික්ඛිත්වා තුට්ඨමානසො එකමන්තෙ චරි වඩ්ඪකීපි රුක්ඛං ඡින්දිතුං ආරභි. රුක්ඛදෙවතා චින්තෙසි මයා එතස්ස උපරි න කිඤ්චි පාතිතං අයං අට්ඨානෙ ආඝාතං බන්ධිත්වා මම විමානං නාසෙති අහඤ්ච නස්සිස්සාමි එකෙනුපායෙන ඉමං ඉස්සං නාසෙස්සාමීති

සා ච කම්මිකපුරිසො විය හුත්වා තස්ස සන්තිකං ආගන්ත්වා පුච්ඡි භො පුරිස මනාපො තෙ රුක්ඛො ලද්ධො ඉමං ඡින්දිත්වා කිං කරිස්සසීති රථනෙමිං කරිස්සාමීති ඉමිනා රුක්ඛෙන රථො භවිස්සතීති කෙන තෙ අක්ඛාතන්ති එකෙන කාළසීහෙනාති සාධු සුට්ඨු තෙන අක්ඛාතං ඉමිනා රුක්ඛෙන රථො සුන්දරො භවිස්සති කාළසීහස්ස පන ගලචම්මං උප්පාටෙත්වා චතුරඞ්ගුලමත්තෙන ඨානෙ අයපට්ටෙන විය නෙමිමණ්ඩලෙ පරික්ඛිත්තෙ නෙමි ච ථිරා භවිස්සති බහුඤ්ච ධනං ලභිස්සසීති. කාළසීහචම්මං කුතො ලච්ඡාමීති කිං ත්වං බාලකොසි අයං තව රුක්ඛො වනෙ ඨිතො න පලායති ත්වං යෙන තෙ රුක්ඛො අක්ඛාතො තස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා සාමි තයා දස්සිතරුක්ඛං කතරස්මිං ඨානෙ ඡින්දාමීති වඤ්චෙත්වා ආනෙහි අථ නං නිරාසඞ්කං ඉධ ච එත්ථ ච ඡින්දාති තුණ්ඩං පසාරෙත්වා ආචික්ඛන්තං තිඛිණෙන මහාඵරසුනා පහරිත්වා ජීවිතක්ඛයං පාපෙත්වා චම්මං ආදාය වරමංසං ඛාදිත්වා රුක්ඛං ඡින්දාති වෙරං අප්පෙසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ඉමා ගාථා ආහ.

ඉති ඵන්දනරුක්ඛොපි තාවදෙ අජ්ඣභාසථ,
මය්හම්පි වචනං අත්ථි භාරද්වාජ සුණොහි මෙ.

ඉස්සස්ස උපක්ඛන්ධම්හා උක්කච්ච චතුරඞ්ගුලං,
තෙන නෙමිං පරිහරෙසි එවං දළ්හතරං සියා.

ඉති ඵන්දනරුක්ඛොපි වෙරං අප්පෙසි තාවදෙ,
ජාතානඤ්ච අජාතානං ඉස්සානං දුක්ඛමාවහීති

තත්ථ **භාරද්වාජාති** තං ගොත්තෙනාලපති. **උපක්ඛන්ධම්හාති** ඛන්ධතො. **උක්කච්චාති** උක්කන්තිත්වා.

වඩ්ඪකී රුක්ඛදෙවතාය වචනං සුත්වා අහො අජ්ජ මය්හං මඞ්ගලදිවසොති කාළසීහං ඝාතෙත්වා රුක්ඛං ඡින්දිත්වා පක්කාමි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා—

ඉච්චෙවං ඵන්දනො ඉස්සං ඉස්සො ච පන ඵන්දනං,
අඤ්ඤමඤ්ඤං විවාදෙන අඤ්ඤමඤ්ඤමඝාතයුං.

එවමෙව මනුස්සෙසු විවාදො යත්ථ ජායති,
මයූරනච්චං නච්චන්ති යථා තෙ ඉස්සඵන්දනා.

තං වො වදාමි භද්දං වො යාවන්තෙත්ථ සමාගතා,
සම්මොදථ මා විවදිත්ථ මා හොථ ඉස්සඵන්දනා.

සාමග්ගිමෙව සික්ඛෙථ බුද්ධෙහෙතං පසංසිතං,
සාමග්ගිරතො ධම්මට්ඨො යොගක්ඛෙමා න ධංසතීති.

ආහ—

තත්ථ **අඝාතයු**න්ති ඝාතාපෙසුං. **මයූරනච්චං නච්චන්තීති** මහාරාජ යත්ථ හි මනුස්සානං විවාදො හොති තත්ථ යථා නාම මයූරා නච්චන්තා පටිච්ඡාදෙතබ්බං රහස්සඞ්ගං පාකටං කරොන්ති එවමෙව මනුස්සා **අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස** රන්ධං පකාසෙන්තා මයූරනච්චං නච්චන්ති නාම යථා

තෙ ඉසඵන්දනා අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස රතිං පකාසෙන්තා නච්චිංසු නාම **තං භවාති** තෙන කාරණෙන තුම්හෙ වදාමි. **භද්දං භවාති** භද්දං තුම්හාකං හොතු. **යාවනෙත්ථාති** යාවනෙතා එත්ථ ඉසසඵන්දනසදිසා මා අහුවත්ථ. **සාමග්ගියමෙවාති** සමග්ගභාවමෙව තුම්හෙ සික්ඛෙය්‍යාථ ඉදං පඤ්ඤවුද්ධෙහි පණ්ඩිතෙහි පසංසිතං. **ධම්මට්ඨොති** සුචරිතධම්මෙ ඨිතො. **යොගක්ඛෙමාති** යොගෙහි ඛෙමා නිබ්බාණා න ධංසති න පරිහායතීති නිබ්බාණදෙසනාය කූටං ගණ්හි. රාජාතො ධම්මකථං සුත්වා සමග්ගා ජාතා.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා තං කාරණං දිස්වා තස්මිං වනසණ්ඩෙ වුත්ථා දෙවතා අහනාති.

ඵන්දනජාතකං.

---

13. 3.

ඉධෙව හංස නිපතාති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො දළ්හධම්මසුත්තන්තදෙසනං ආරබ්භ කථෙසි.

භගවතා හි–“සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ චත්තාරො දළ්හධම්මා ධනුග්ගහා සික්ඛිතා කතහත්ථා කතූපාසනා චතුද්දිසා ඨිතා අස්සු අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය අහං ඉමෙසං චතුන්නං දළ්හධම්මානං ධනුග්ගහානං සුසික්ඛිතානං කතහත්ථානං කතූපාසනානං චතුද්දිසා කණ්ඩෙ ඛිත්තෙ අප්පතිට්ඨිතෙ පුථුවියං ගහෙත්වා ආගමිස්සාමීති තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ ජවනො පුරිසො පරමෙන ජවෙන සමන්නාගතොති අලං වචනායාති. එවං භන්තෙති. යථාච භික්ඛවෙ තස්ස පුරිසස්ස ජවො යථාච චන්දිමසුරියානං ජවො තතො සීඝතරො යථා ච භික්ඛවෙ තස්ස පුරිසස්ස ජවො යථා යාච දෙවතා චන්දිමසුරියානං පුරතො ධාවන්ති තාසං දෙවතානං ජවො තතො සීඝතරො යථා ච භික්ඛවෙ තස්ස පුරිසස්ස–පෙ–තාසං දෙවතානං ජවො තතො සීඝතරං ආයුසඞ්ඛාරා ඛීයන්ති තස්මා තිහ භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං උප්පන්නාති කාමරාගපිපාසාති පජහිස්සාම න ච නො කාමරාගපිපාසාති චිත්තං පරියදාය ඨස්සන්ති අප්පමත්තා භවිස්සාමාති එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බ”න්ති[1] ඉමස්ස සුත්තස්ස කථිතදිවසතො දුතියදිවසෙ ධම්මසභායං කථං සමුට්ඨාපෙසුං ආවුසො සත්ථා අත්තනො බුද්ධවිසයෙ ඨත්වා ඉමෙසං සත්තානං ආයුසඞ්ඛාරෙ ඉත්තරෙ දුබ්බලෙ කත්වා පරිදීපෙන්තො පුථුජ්ජනභික්ඛූ අතිවිය සන්තාසං පාපෙසි අහො බුද්ධබලං නාමාති.

සත්ථා ආගන්ත්වා කායනුත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සන්නිසින්නාති පුච්ඡිත්වා ඉමාය නාමාති වුත්තෙ අනච්ඡරියං භික්ඛවෙ ස්වාහං ඉදානි සබ්බඤ්ඤුතං පත්තො ආයුසඞ්ඛාරානං ඉත්තරභාවං දස්සෙත්වා භික්ඛූ සංවෙජෙත්වා ධම්මං දෙසෙමි මයා හි පුබ්බෙ අහෙතුකහංස

1. සංයුත්තනිකාය-ඔපම්මසංයුත්ත.

යොනියං නිබබතෙතනාපි ආයුසඞඛාරානං ඉතතරභාවං දසෙසතවා බාරාණසිරාජානං ආදිං කතවා සකලරාජපරිසං සංවෙජෙතවා ධමෙමා දෙසිතොති වතවා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහමදතෙත රජජං කාරෙනෙත මහාසතෙතා ජවනහංසයොනියං නිබබතතිතවා නවුතිහංසසහසසපරිවුතො චිතතකූටෙ වසති සො එකදිවසං ජමබුදීපතලෙ එකසමිං සරෙ සපරිවාරො සයංජාතසාලිං ඛාදිතවා ආකාසෙ සුවණණකිලඤජං පතථරනෙතා විය මහනෙතන පරිවාරෙන බාරාණසීනගරමතථකෙන මනදමනදය විලාසගතියා චිත්‍රකූටං ගචඡති.

අථ නං බාරාණසිරාජා දිසවා ඉමිනාපි මාදිසෙන රඤඤා භවිතබබනති අමචචානං වතවා තසමිං සිනෙහං උපපාදෙතවා මාලාගනධවිලෙපනං ගහෙතවා මහාසතතං ඔලොකෙනෙතා සබබතූරියානි පගගණහාපෙසි මහාසතෙතා තං අතතනො සකකාරං කාරෙනතං දිසවා හංසෙ පුචඡි රාජා මම එවරූපං සකකාරං කාරෙනෙතා කිං පචචාසිංසතීති තුමෙහහි සදධිං මිතතභාවං දෙවාති තෙන හි රඤෙඤා අමෙහහි සදධිං මිතතභාවො හොතූති රඤඤා සදධිං මිතතභාවං කතවා පකකාමි.

අථෙකදිවසං රඤෙඤා උයයානං ගතකාලෙ අනොතතතදහං ගනතවා එකෙන පකෙඛන උදකං එකෙන චනදනචුණණං ආදාය ආගනතවා රාජානං තෙන උදකෙන නහාපෙතවා චුණෙණන ඔකිරිතවා මහාජනසස පසසනතසෙසව සපරිවාරො චිතතකූටං අගමාසි තතො පටඨාය රාජා මහාසතතං දටඨුකාමො හුතවා සහායො මෙ අජජ ආගමිසසතීති ආගමනමගගං ඔලොකෙනෙතාව අචඡති.

තදා මහාසතතසස කණිටඨා දෙව හංසපොතකා සූරියෙන සදධිං ජවිසසාමාති මනෙතතවා මහාසතතසසාරොචෙසුං මයං සූරියෙන සදධිං ජවිසසාමාති තාතා සූරියවෙගො නාම සීඝො සූරියෙන සදධිං ජවිතුං න සකඛිසසථ අනතරාව විනසසිසසථ මා ගමිතථාති තෙ දුතියමපි තතියමපි යාචිංසු බොධිසතෙතා තෙ යාවතතියං වාරෙසියෙව තෙ මානතථදධා අතතනො බලං අජානනතා මහාසතතසස අනාරොචෙතවාව සූරියෙන සදධිං ජවිසසාමාති සූරියෙ අනුගගතෙ යෙව ගනතවා යුගනධරමතථකෙ නිසීදිංසු.

මහාසතෙතා තෙ අදිසවා කහනනු බො ගතාති පුචඡිතවා තං පවතතිං සුතවා විනසසිසසනති තෙ සූරියෙන සදධිං ජවිතුං න සකඛිසසනති අනතරාව විනසසිසසනති ජීවිතං තෙසං දසසාමීති සොපි ගනතවා යුගනධරමතථකෙයෙව නිසීදි. අථ උගගතෙ සූරියමණඩලෙ හංසපොතකා උපපතිතවා සූරියෙන සදධිං පකඛනදිංසු මහාසතෙතාපි තෙහි සදධිං පකඛනදි කණිටඨභාතිකො යාව පුබබණහසමයා ජවිතවා කිලමි පකඛසනධිසු අගගිඋටඨානකාලො විය අහොසි සො බොධිසතතසස

සඤ්ඤං අදාසි භාතික න සක්කොමීති. අථ නං මහාසත්තො මා භායි ජීවිතං තෙ දස්සාමීති පක්ඛපඤ්ජරෙන පරික්ඛිපිත්වා අස්සාසෙත්වා චිත්තකූටපබ්බතං නෙත්වා හංසානං මජ්ඣෙ ඨපෙත්වා පුන පක්ඛන්දිත්වා සුරියං පත්වා ඉතරෙන සද්ධිං පායාසි සොපි යාව උපකට්ඨමජ්ඣන්තිකා සුරියෙන සද්ධිං ජවිත්වා කිලමි පක්ඛසන්ධිසු අග්ගිජාලට්ඨානකාලො විය අහොසි තතො බොධිසත්තස්ස සඤ්ඤමදාසි භාතික න සක්කොමීති තම්පි මහාසත්තො තථෙව සමස්සාසෙත්වා පක්ඛපඤ්ජරෙනාදාය චිත්තකූටමෙව අගමාසි තස්මිං ඛණෙ සුරියො නභමජ්ඣං පාපුණි.

අථ මහාසත්තො අජ්ජ මම සරීරබලං වීමංසිස්සාමීති චින්තෙත්වා එකවෙගෙන පක්ඛන්දිත්වා යුගන්ධරමත්ථකෙ නිසීදිත්වා තතො උප්පතිත්වා එකවෙගෙනෙව සුරියං පාපුණිත්වා කාලෙන පුරතො කාලෙන පච්ඡතො ජවිත්වා චින්තෙසි මය්හං සුරියෙන ජවනං නාම නිරත්ථකං අයොනිසොමනසිකාරසම්භූතං කිමෙම ඉමිනා බාරාණසිං ගන්ත්වා මම සහායස්ස රඤ්ඤො අත්ථයුත්තධම්මයුත්තං කථං කථෙස්සාමීති. සො නිවත්තිත්වා සුරියෙ නභමජ්ඣං අනතික්කන්තෙයෙව සකලචක්කවාළං අන්තන්තෙන අනුසංයායිත්වා බාරාණසිං පාපුණි ද්වාදසයොජනිකං සකලනගරං හංසච්ඡන්නං විය අහොසි ඡිද්දං නාම න පඤ්ඤායි අනුක්කමෙන වෙගෙ පරිහායන්තෙ ආකාසෙ ඡිද්දානි පඤ්ඤායිංසු. මහාසත්තො වෙගං පරිහාපෙත්වා ආකාසා ඔතරිත්වා සීහපඤ්ජරස්ස අභිමුඛට්ඨානෙ අට්ඨාසි. රාජා ආගතො මෙ සහායොති සොමනස්සප්පත්තො තස්ස නිසීදනත්ථාය කඤ්චනපීඨං පඤ්ඤාපෙත්වා සම්ම පවිස ඉධ නිසීදාති වත්වා පඨමං ගාථමාහ.

ඉධෙව හංස නිපත පියමෙම තව දස්සනං,
ඉස්සරොසි අනුප්පත්තො යං ඉධත්ථි පවෙදයාති.

තත්ථ **ඉධාති** කඤ්චනපීඨං සන්ධායාහ. **නිපතාති** නිසීද. **ඉස්සරොසීති** ත්වං ඉමස්ස ඨානස්ස ඉස්සරො සාමී හුත්වා ආගතොසීති වදති. **යං ඉධත්ථීති** යං ඉමස්මිං නිවෙසනෙ අත්ථි තං අපරිසඞ්කන්තො අම්හාකං කථෙහි.

මහාසත්තො කඤ්චනපීඨෙ නිසීදි. රාජා සතපාකසහස්සපාකෙහි තෙලෙහි තස්ස පක්ඛන්තරානි මක්ඛෙත්වා කඤ්චනතට්ටකෙ මධුලාජෙ ච සක්ඛරොදකඤ්ච දාපෙත්වා මධුරපටිසන්ථාරං කත්වා සම්ම එකකොව ආගතොසි කුහිං ගමිත්ථාති සො තං පවත්තිං විත්ථාරෙන කථෙසි. අථ නං රාජා ආහ සම්ම මම්පි සුරියෙන සද්ධිං ජවිතවෙගං දස්සෙහීති මහාරාජ න සක්කා සො වෙගො දස්සෙතුන්ති තෙන හි මෙ සරික්ඛකමත්තං දස්සෙහීති සාධු මහාරාජ සරික්ඛකමත්තං දස්සෙස්සාමි අක්ඛණවෙධී ධනුග්ගහෙ සන්නිපාතෙහීති. රාජා සන්නිපාතෙසි.

මහාසත්තො තෙසං සබ්බජෙට්ඨකෙ චත්තාරො ධනුග්ගහෙ ගහෙත්වා රාජනිවෙසනා ඔරුය්හ රාජඞ්ගණෙ සිලාථම්භං නිඛණාපෙත්වා අත්තනො ගීවාය ඝණ්ටං බන්ධාපෙත්වා සිලාථම්භමත්ථකෙ නිසීදිත්වා චත්තාරො

ධනුග්ගහෙ සිලාථම්භං නිස්සාය චතුද්දිසාභිමුඛෙ ඨපෙත්වා මහාරාජ ඉමෙ චත්තාරො ජනා එකප්පහාරෙනෙව චතුද්දිසාභිමුඛා චත්තාරි කණ්ඩානි ඛිපන්තු නාහං පඨවිං අප්පත්තානෙවාහරිත්වා එතෙසං පාදමූලෙ පාතෙස්සාමි මම කණ්ඩගහණාය ගමනභාවං සණ්ඨාසද්ද සඤ්ඤාය ජානෙය්‍යාසි අහං පන න පස්සිස්සාමීති වත්වා තෙහි එකප්පහාරෙනෙව ඛිත්තකණ්ඩානි ආහරිත්වා තෙසං පාදමූලෙ පාතෙත්වා සිලාත්ථම්භමත්ථකෙ නිසින්නමෙව අත්තානං දස්සෙත්වා දිට්ඨො තෙ මහාරාජ මය්හං වෙගොති වත්වා මහාරාජ අයං වෙගො මය්හං නෙව උත්තමො න මජ්ඣිමො පරිත්තො ලාමකවෙගො එස එවං සීඝො මහාරාජ අම්හාකං වෙගොති ආහ.

අථ තං රාජා පුච්ඡි සම්ම අත්ථි පන තුම්හාකං වෙගතො අඤ්ඤො සීඝතරො වෙගොති. ආම මහාරාජ අම්හාකං උත්තමවෙගතොපි සත ගුණෙන සහස්සගුණෙන ඉමෙසං සත්තානං ආයුසඞ්ඛාරා සීඝතරං ඛීයන්ති භිජ්ජන්ති ඛයං ගච්ඡන්තීති ඛණිකනිරොධවසෙන අරූප ධම්මානං භෙදං දස්සෙසි. රාජා මහාසත්තස්ස කථං සුත්වා මරණභය භීතො සතිං පච්චුපට්ඨාපෙතුං අසක්කොන්තො භූමියං පති. මහා ජනො උත්‍රාසප්පත්තො අහොසි රඤ්ඤො මුඛං උදකෙන සිඤ්චිත්වා සතිං පටිලභාපෙසුං.

අථ නං මහාසත්තො මහාරාජ මා භායි මරණසතිං භාවෙහි ධම්මං චර දානාදීනි පුඤ්ඤානි කරොහි අප්පමත්තො හොහීති ඔවදි. අථ රාජා සාමි මයං තුම්හාදිසෙන ඤාණසම්පන්නෙනාචරියෙන විනා වසිතුං න සක්ඛිස්සාම චිත්තකූටපබ්බතං අගන්ත්වා මය්හං ධම්මං දෙසෙන්තො මය්හං ඔවාදාචරියො හුත්වා ඉධෙව වසාහීති යාචන්තො ද්වෙ ගාථා අභාසි.

සවණෙන චෙකස්ස පියා භවන්ති
දිස්වා පනෙකස්ස වියෙති ඡන්දො,
දිස්වා ච සුත්වා ච පියා භවන්ති
කච්චින්නු මෙ පිය්‍යසි දස්සනෙන.

සවණෙන පියො මෙසි භීයො වාගම්ම දස්සනං,
එවං පියදස්සනො සමානො වස හංස මම සන්තිකෙති.

තාසං අත්ථො-සම්ම හංසරාජ සවණෙනෙව එකස්ස එකච්චෙ පියා හොන්ති එවං ගුණා නාමාති සුත්වා සවණෙන පියායන්ති එකස්ස පනෙකච්චෙව දිස්වා ච ඡන්දො විගච්ඡති පෙමං අන්තරධායති බාධිතුං ආගතා යක්ඛාවිය උපට්ඨහන්ති එකස්ස එකච්චෙව දිස්වා ච සුත්වා චාති උභයථාපි පියා හොන්ති තෙන තං පුච්ඡාමි **කච්චින්නු මෙ පිය්‍යසි දස්සනෙනාති** කච්චිනු ත්වං මං පියායසි මය්හං පන ත්වං සවණෙන පියොව දස්සනං පනාගම්ම අතිපියොව එවං මම පියදස්සනො සමානො චිත්තකූටං අගන්ත්වා ඉධ මමෙව සන්තිකෙ වසාහි. බොධිසත්තො ආහ.

වසෙය්‍යාම තවාගාරෙ නිච්චං සක්කතපූජිතා,
මත්තොව එකදා වජ්ජා හංසරාජං පචන්තු මෙ.

තත්‍ථ **මනෙතා ච එකඳති** මහාරාජ මයං තවාගාරෙ නිච්චං පූජිතා වසෙය්‍යාම ත්වං පන කදාචි සුරාමදමත්තො මංසඛාදනත්‍ථං හංසරාජං පචන්තු මෙති වදෙය්‍යාසි අථ තවානුජීවිනො මං මාරෙත්වා පචෙය්‍යුං තදහං කිං කරිස්සාමීති අථස්ස රාජා තෙනහි මජ්ජමෙව න පිවිස්සාමීති පටිඤ්ඤං දත්වා–

ධිරත්‍ථු තං අන්නපාණං යමෙම පියතරං තයා,
න චාපි මජ්ජං පායාමි යාව මෙ වච්ඡසී ඝරෙති.

ගාථමාහ.

තතො පරං බොධිසත්තො ඡ ගාථා අභාසි.

සුවිජානං සිගාලානං සකුන්තානඤ්ච වස්සිතං,
මනුස්සවස්සිතං රාජ දුබ්බිජානතරං තතො.

අපිචෙ මඤ්ඤති පොසො ඤාතිමිත්තො සඛාති වා,
සො පුබ්බෙ සුමනො හුත්වා පච්ඡා සම්පජ්ජතෙ දිසො.

යස්මිං මනො නිවිසති අවිදූරෙ සහාපි සො,
සන්තිකෙ පි හි සො දූරෙ යස්මා විවසතෙ මනො.

අන්තොපි සො හොති පසන්නචිත්තො
පාරං සමුද්දස්ස පසන්නචිත්තො,
අන්තොපි සො හොති පදුට්ඨචිත්තො
පාරං සමුද්දස්ස පදුට්ඨචිත්තො.

සංවසන්තාපි විවසන්ති යෙ දිසා තෙ රථෙසභ,
ආරා සන්තො සංවසන්ති මනසා රට්ඨවඩ්ඪන.

අතිචිරං නිවාසෙන පියො භවති අප්පියො,
ආමන්ත ඛො තං ගච්ඡාම පුරා තෙ හොම අප්පියාති.

තත්‍ථ **වස්සිතන්ති** මහාරාජ තිරච්ඡානගතා හි උජුහදයා තෙන තෙසං වස්සිතං සුවිජානං මනුස්සා පන කක්ඛළා තස්මා තෙසං වචනං දුබ්බිජානතරන්ති අත්‍ථො. **සො පුබ්බෙති** යො පුග්ගලො පඨමමෙව අත්තමනො හුත්වා ත්වං මය්හං ඤාතකො මිත්තො පාණසමො සඛාති අපි එවං මඤ්ඤති සොව පච්ඡා දිසො වෙරී සම්පජ්ජති එවං දුරාජානානි මනුස්සහදයානි. **නිවිසතීති** මහාරාජ යස්මිං පුග්ගලෙ පෙමවසෙන මනො නිවිසති සො කෙවලං දූරෙ වසන්තොපි අවිදූරෙ සහාපි සො වසතියෙව නාම චිත්තෙන අල්ලීනත්තා අන්තො වසන්තොපි දූරෙ වසන්තොපි අවිදූරෙ සහාපි සො වසතියෙව නාම යස්මා පන පුග්ගලා මනො විවසති අපෙති සො සන්තිකෙ වසන්තොපි දූරෙයෙව. **අන්තොපි සො හොතීති** මහාරාජ යො සහායො පසන්නචිත්තෙන අල්ලීනත්තා පාරංසමුද්දස්ස වසන්තොපි අන්තොයෙව හොති යො පන පදුට්ඨචිත්තො සො චිත්තෙන අනල්ලීනත්තා අන්තො වසන්තොපි පාරං සමුද්දස්ස හොති නාම. **යෙ දිසා තෙති** යෙ ච වෙරිනො

පච්චත්ථිකා එකතො වසන්තාපි තෙ දූරෙ වසන්තියෙව සන්තො පන පණ්ඩිතා ආරා ඨිතාපි මෙත්තාභාවිතෙන මනසා ආවජ්ජන්තා සංවසන්තියෙව. **පුරා තෙ හොමා**ති යාව අප්පියා න හොම තාවදෙව තං ආමන්තෙත්වා ගච්ඡාමාති වදති.

අථ තං රාජා ආහ.

එවං චෙ යාචමානානං අඤ්ජලිං නාවබුජ්ඣසි,
පරිචාරකානං සන්තානං වචනං න කරෙසි නො,
එවං තං අභියාචාම පුන කයිරාසි පරියායන්ති.

තත්ථ **එවං චෙ**ති හංසරාජ එවං අඤ්ජලිම්පග්ගය්හ යාචමානානං අම්හාකං ඉමං අඤ්ජලිං නාවබුජ්ඣයි තව පරිචාරකානං සමානානං වචනං න කරෙසි අථ තං එවං යාචාම **පුන කයිරාසි පරියාය**න්ති කාලානුකාලෙ ඉධාගමනාය වාරං කරෙය්‍යාසීති අත්ථො.

තතො බොධිසත්තො ආහ.

එවං චෙ නො විහරතං අන්තරායො න හෙස්සති,
තුය්හං චාපි මහාරාජ මය්හං වා රට්ඨවඩ්ඪන,
අප්පෙව නාම පස්සෙම අහොරත්තානමච්චයෙති.

තත්ථ **එවං චෙ නො**ති මහාරාජ මා චින්තයිත්ථ සචෙ අම්හාකං එවං විහරන්තානං ජීවිතන්තරායො න **භවිස්සති අප්පෙව නාම** උභො අඤ්ඤමඤ්ඤං පස්සිස්සාම අපිච ත්වං මයා දින්නඔවාදමෙව මමට්ඨානෙ ඨපෙත්වා එවං ඉත්තරජීවිතෙ ලොකසන්නිවාසෙ අප්පමත්තො හුත්වා දානාදීනි පුඤ්ඤානි කරොන්තො දසරාජධම්මෙ අකොපෙත්වා ධම්මෙන රජ්ජං කාරෙසි එවං ච මෙ ඔවාදං කරොන්තො මං පස්සිස්සසියෙවාති එවං මහාසත්තො රාජානං ඔවදිත්වා චිත්තකූටමෙව ගතො.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා එවං භික්ඛවෙ පුබ්බෙ තිරච්ඡානයොනියං නිබ්බත්තෙනාපි මයා ආයුසඞ්ඛාරානං දුබ්බලභාවං දස්සෙත්වා ධම්මො දෙසිතොති වත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා රාජා ආනන්දො අහොසි. කණිට්ඨො මොග්ගල්ලානො මජ්ඣිමො සාරිපුත්තො සෙසහංසගණා බුද්ධපරිසා ජවනහංසො පන අහමෙවාති.

ජවනහංසජාතකං.

---

13. 4

න තෙ කට්ඨානි භින්නානීති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො චුල්ලකුමාරිකපලොභනං ආරබ්භ කථෙසි.

සාවත්ථිවාසිනො කිරෙකස්ස කුලස්ස පණ්ණරසසොළසවස්සිකා ධීතා අහොසි සොභග්ගප්පත්තා න පන තං කොචි වාරෙසි අථස්ස මාතා චින්තෙසි මම ධීතා වයප්පත්තා න ච තං කොචි වාරෙති ආමිසෙන

මච්ඡං විය එතාය එකං සාකියභික්ඛුං පලොභෙත්වා උප්පබ්බාජෙත්වා තං නිස්සාය ජීවිස්සාමාති තදා ච සාවත්ථිවාසී එකො කුලපුත්තො සාසනෙ උරං දත්වා පබ්බජිත්වා උපසම්පන්නකාලතො පට්ඨාය සික්ඛාකාමතං පහාය ආලසියො සරීරමණ්ඩනානුයුත්තො විහාසි මහාඋපාසිකා ගෙහෙ යාගුඛාදනියභොජනියං සම්පාදෙත්වා ද්වාරෙ ඨත්වා අන්තරවීථියා ගච්ඡන්තෙසු භික්ඛූසු එකං භික්ඛුං රසතණ්හාය බන්ධිත්වා ගහෙතුං සක්කුණෙය්‍යරූපං උපධාරෙන්තී තෙපිටකආභිධම්මිකවිනයධරානං මහන්තෙන පරිවාරෙන ගච්ඡන්තානං අන්තරෙ කඤ්චි ගය්හූපගං අදිස්වා තෙසං පච්ඡතො ගච්ඡන්තානං මධුරධම්මකථිකානං ඡින්නවලාහකසදිසානං පිණ්ඩපාතිකානම්පි අදිස්වාව එකං යාව බහි අපඞ්ගා අක්ඛීනි අඤ්ජෙත්වා කෙසෙ ඔසණ්හෙත්වා දුකූලන්තරවාසකං නිවාසෙත්වා ඝට්ටිතමට්ටචීවරං පාරුපිත්වා මණිවණ්ණපත්තං ආදාය මනොරමං ඡත්තං ධාරයමානං විස්සට්ඨින්ද්‍රියං කායදළ්හිබහුලං පුග්ගලං ආගච්ඡන්තං දිස්වා ඉමං සක්කා ගණ්හිතුන්ති ගන්ත්වා වන්දිත්වා පත්තං ගහෙත්වා එථ භන්තෙති ඝරං ආනෙත්වා නිසීදාපෙත්වා යාගුආදීහි පරිවිසිත්වා කතභත්තකිච්චං භන්තෙ ඉතො පට්ඨාය ඉධෙවාගච්ඡෙය්‍යාථාති ආහ. සොපි තතො පට්ඨාය තත්ථෙව ගන්ත්වා අපරභාගෙ විස්සාසො අහොසි අථෙකදිවසං මහාඋපාසිකා තස්ස සවණූපචාරෙ ඨත්වා ඉමස්මිං ගෙහෙ උපභොගපරිභොගා අත්ථි තථාරූපො පන මෙ පුත්තො වා ජාමාතරො වා ගෙහං විචාරෙතුං සමත්ථො නත්ථීති ආහ. සො තස්සා වචනං සුත්වා කිමත්ථන්නු ඛො කථෙතීති ථොකං හදයවිද්ධො විය අහොසි. සා ධීතරං ආහ ඉමං පලොභෙත්වා තව වසෙ වත්තාපෙහීති සා තතො පට්ඨාය මණ්ඩිතපසාධිතා ඉත්ථිකුත්තවිලාසෙහි තං පලොභෙසි. ථුල්ලකුමාරිකාති න ච ථුල්ලසරීරාති දට්ඨබ්බා ථූලා වා හොතු කිසා වා පඤ්චකාමගුණිකරාගෙන ථූලතාය ථුල්ලකුමාරිකාති වුච්චති සො දහරො කිලෙසවසිකො හුත්වා න දානාහං බුද්ධසාසනෙ පතිට්ඨාතුං සක්ඛිස්සාමීති චින්තෙත්වා විහාරං ගන්ත්වා පත්තචීවරං නිය්‍යාදෙත්වා අසුකට්ඨානං නාම ගමිස්සාමි පත්ත මෙ වත්ථාති පෙසෙථාති වත්වා විහාරං ගන්ත්වා පත්තචීවරං ගණ්හථ උක්කණ්ඨිතොස්මීති ආචරියඋපජ්ඣායෙ ආහ. තෙ තං ආදාය සත්ථු සන්තිකං නෙත්වා භන්තෙ අයං භික්ඛු උක්කණ්ඨිතොති ආරොචෙසුං. සත්ථා සච්චං කිර ත්වං භික්ඛු උක්කණ්ඨිතොති පුච්ඡිත්වා සච්චම්භන්තෙති කෙන උක්කණ්ඨාපිතොසීති ථුල්ලකුමාරිකාය භන්තෙති වුත්තෙ භික්ඛු පුබ්බෙපෙසා තව අරඤ්ඤෙ වසන්තස්ස බ්‍රහ්මචරියන්තරායං කත්වා මහන්තං අනත්ථමකාසි පුන ත්වං එතමෙව නිස්සාය කස්මා උක්කණ්ඨිතොති වත්වා භික්ඛූහි යාචිතො අතීතං ආහරි.

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තෙ රජ්ජං කාරෙන්තෙ බොධිසත්තො කාසිරට්ඨෙ මහාභොගෙ බ්‍රාහ්මණකුලෙ නිබ්බත්තිත්වා උග්ගහිතසිප්පො කුටුම්බං සණ්ඨපෙසි. අථස්ස භරියා එකං පුත්තං විජායිත්වා කාලමකාසි සො යථෙව මෙ පියභරියාය එවං මය්හම්පි මරණං ආගමිස්සති

කිමෙම ඝරාවාසෙන පබ්බජිස්සාමීති චින්තෙත්වා කාමෙ පහාය පුත්තං ආදාය හිමවන්තං පවිසිත්වා තෙන සද්ධිං ඉසිපබ්බජ්ජං පබ්බජිත්වා ඣානාභිඤ්ඤා නිබ්බත්තෙත්වා වනමූලඵලාහාරො අරඤ්ඤෙ විහාසි.

තදා පච්චන්තවාසිනො චොරා ජනපදං පවිසිත්වා ගාමං පහරිත්වා කරමරෙ ගහෙත්වා භණ්ඩිකං උක්ඛිපාපෙත්වා පුන පච්චන්තං පාපෙසුං තෙසං අන්තරෙ එකා අභිරූපා කුමාරිකා කෙරාටිකපඤ්ඤාය සමන්නාගතා චින්තෙසි ඉමෙ අම්හෙ නෙත්වා දාසිභොගෙන භුඤ්ජිස්සන්ති එකෙන උපායෙන පලායිතුං වට්ටතීති සා සාමි සරීරකිච්චං කාතු කාමම්හි ථොකං පටික්කමිත්වා ඨිතාති වත්වා චොරෙ වඤ්චෙත්වා පලායිත්වා අරඤ්ඤෙ විචරන්තී බොධිසත්තස්ස පුත්තං අස්සමෙ ඨත්වා ඵලාඵලත්ථාය ගතකාලෙ පුබ්බණ්හසමයෙ තං අස්සමං පාපුණිත්වා තං තාපසකුමාරං කාමරතියා පලොභෙත්වා සීලමත්තං භින්දිත්වා අත්තනො වසෙ වත්තෙත්වා කිං තෙන අරඤ්ඤවාසෙන එහි ගාමවාසං ගච්ඡාම තත්‍ර හි රූපාදයො කාමගුණා සුලභාති ආහ.

සො සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා පිතා තාව මෙ අරඤ්ඤතො ඵලාඵලං ආහරතු තං දිස්වා උභොපි එකතොව ගමිස්සාමාති ආහ සා චින්තෙසි අයං තරුණදාරකො කිඤ්චි න ජානාති පිතරා පනස්ස මහල්ලක කාලෙ පබ්බජිතෙන භවිතබ්බං සො ආගන්ත්වා ත්වං ඉධ කිං කරොසීති මං පොථෙත්වා පාදෙ ගහෙත්වා කඩ්ඪෙත්වා අරඤ්ඤෙ ඛිපිස්සති තස්මිං අනාගතෙයෙව පලායිස්සාමීති අථ නං ආහ පුරතො ගච්ඡාමි ත්වං පච්ඡා ආගච්ඡෙය්‍යාසීති වත්වා මග්ගසඤ්ඤං ආචික්ඛිත්වා පක්කාමි.

සො තස්සා ගතකාලතො පට්ඨාය උප්පන්නදොමනස්සො යථා පුරෙ කිඤ්චි වත්තං අකත්වා සසීසං පාරුපිත්වා අන්තො පණ්ණසාලාය පජ්ඣායන්තො නිපජ්ජි. මහාසත්තො ඵලාඵලං ආදාය ආගන්ත්වා තස්සා පාදවලඤ්ජං දිස්වා අයං මාතුගාමස්ස පාදවලඤ්ජො පුත්තස්ස මෙ සීලං භින්නං භවිස්සතීති චින්තෙන්තො පණ්ණසාලං පවිසිත්වා ඵලාඵලං ඔතාරෙත්වා පුත්තං පුච්ඡන්තො පඨමං ගාථමාහ.

න තෙ කට්ඨානි භින්නානි න තෙ උදකමාභතං,
අග්ගීපි තෙ න හාසිතො කිං නු මන්දොව ඣායසීති.

තත්ථ අග්ගීපි තෙන හාසිතොති අග්ගිපි තෙ න ජාලිතො. මන්දො ඣායසීති නිප්පඤ්ඤො අන්ධො බාලො විය.

සො පිතු කථං සුත්වා උට්ඨාය පිතරං වන්දිත්වා ගාරවෙනෙව අරඤ්ඤවාසෙ අනුස්සාහං පවෙදෙන්තො ගාථාද්වයමාහ.

න උස්සහෙ වනෙ වත්ථුං කස්සපාමන්තයාමි තං.
දුක්ඛො වාසො අරඤ්ඤස්මිං රට්ඨං ඉච්ඡාමි ගන්තවෙ.

යථා අහං ඉතො ගන්ත්වා යස්මිං ජනපදෙ වසං,
ආචාරං බ්‍රහ්මෙ සික්ඛෙය්‍යං තං ධම්මං අනුසාස මන්ති.

තත්ථ කස්සපාමන්තයාමීති කස්සප ආමන්තයාමි තං. ගන්තවෙති ගන්තුං. ආචාරන්ති යස්මිං ජනපදෙ වසාමි තත්‍ර වසන්තෙන යථා ආචාරං ජනපදචාරිත්තං. සික්ඛිතබ්බං, ජානිතබ්බං තං ධම්මං අනුසාස ඔවදාහි වදති.

මහාසත්තො සාධු තාත දෙසචාරිත්තං තෙ කථෙස්සාමීති වත්වා ගාථාද්වයමාහ.

සචෙ අරඤ්ඤං හිත්වාන වනමූලඵලානි ච,
රට්ඨෙ රොචයසෙ වාසං තං ධම්මං නිසාමෙහි මෙ.
විසං මා පතිසෙවිත්ථො පපාතං පරිවජ්ජය,
පඞ්කෙ ච මා විසීදිත්ථො යත්තො ආසීවිසෙ චරෙති.

තත්ථ ධම්මන්ති සචෙ රට්ඨවාසං රොචෙසි තෙනහි ත්වං ජනපදචාරිත්තං ධම්මං නිසාමෙහි. යත්තො ආසීවිසෙති ආසීවිසස්ස සන්තිකෙ යත්තපටියත්තො චරෙය්‍යාසි සඞ්කොකාන්තො ආසීවිසං පරිවජ්ජෙය්‍යාසීති අත්ථො.

තාපසකුමාරො සඞ්ඛිත්තෙන භාසිතස්ස අත්ථං අජානන්තො පුච්ඡි.

කින්නු විසං පපාතො වා පඞ්කො වා බ්‍රහ්මචාරිනං,
කං ත්වං ආසීවිසං බ්‍රෑහි තමෙම අක්ඛාහි පුච්ඡිතොති.

ඉතරො පිස්ස ව්‍යාකාසි

ආසවො තාත ලොකස්මිං සුරා නාම පවුච්චති,
මනුඤ්ඤො සුරභී වග්ගු මධුබුද්දරසූපමා,
විසං තදහු අරියා බ්‍රහ්මචරියස්ස නාරද.

ඉත්ථියො තාත ලොකස්මිං පමත්තං පමථෙන්ති තා,
හරන්ති යුවිනො චිත්තං තූලභට්ඨංච මාළුතො,
පපාතො එසො අක්ඛාතො බ්‍රහ්මචරියස්ස නාරද.

ලාභො සිලොකො සක්කාරො පූජා පරකුලෙසු ච,
පඞ්කො එසො අක්ඛාතො බ්‍රහ්මචරියස්ස නාරද.

සසත්ථා තාත රාජානො ආවසන්ති මහිං ඉමං,
තෙ තාදිසෙ මනුස්සින්දෙ මහන්තෙ තාත නාරද.

ඉස්සරාන අධිපතීනං න තෙසං පාදතො චරෙ,
ආසීවිසො සො අක්ඛාතො බ්‍රහ්මචරියස්ස නාරද.

භත්තත්ථො භත්තකාලෙ යං යං ගෙහං උපසඞ්කමෙ,
යදෙත්ථ කුසලං ජඤ්ඤා තත්ථ ඝාසෙසනං චරෙ.

පවිසිත්වා පරකුල පානත්ථං භොජනාය වා,
මිතං ඛාදෙ මිතං භුඤ්ජෙ න ච රූපෙ මනං කරෙ.

ගොට්ඨං මජ්ජං කිරාසඤ්ච සභානිකිරණානි ච,
ආරකා පරිවජ්ජෙහි යානීව විසමං පථන්ති.

තත්ථ **ආසවො**ති පුප්ඵාසවාදි. **විසං කඳුහුන්ති** තං ආසවසඞ්ඛාතං සුරං අරියා බ්‍රහ්මචරියස්ස විසන්ති වදන්ති. **පමත්තන්ති** මුට්ඨස්සතිං **තුලභට්ඨං වා**ති රුක්ඛතො භස්සිත්වා පතිතතූලං විය. **අක්ඛාතො**ති බුද්ධාදීහි කථිතො. **සිලොකො**ති කිත්තිවණ්ණො. **සක්කාරො**ති අඤ්ජලිකම්මාදි. **පූජා**ති ගන්ධමාලාදීහි පූජා. **පණ්ඩකො**ති එස ඔසීදනපතනට්ඨෙන පණ්ඩකොති අක්ඛාතො. **මහගන්ත**න්ති මහන්තභාවප්පත්තො. **න තෙසං පාදතො චරෙ**ති තෙසං සන්තිකෙ න චරෙ රාජකුලූපකො න සියාති අත්ථො. රාජානො හි ආසීවිසා විය මුහුත්තෙනෙව කුජ්ඣිත්වා අනය ව්‍යසනං පාපෙන්ති අපිච අන්තෙපුරප්පවෙසනෙ වුත්තාදීනවවසෙන පෙත්ථ අත්ථො වෙදිතබ්බො. **ගත්තත්ථො**ති ගතෙන්ත අත්ථිකො හුත්වා **යදෙත්ථ කුසල**න්ති යත්තෙසු උපසඞ්කමිතබ්බභොගෙසු කුසලං අනවජ්ජං පඤ්චඅගොචරරහිතං ජානෙය්‍යාසි තත්ථසාසෙසනං චරෙය්‍යාසීති අත්ථො. **නාව රූපෙ මනං කරෙ**ති පරකුලෙ මත්තඤ්ඤූ හුත්වා භොජනං භුඤ්ජන්තොපි තත්ථ ඉත්ථිරූපෙ මනං මා කරෙය්‍යාසි මා චක්ඛුං උම්මීලෙත්වා ඉත්ථිරූපෙ නිමිත්තං ගණ්හෙය්‍යාසීති වදති. **ගුට්ඨමජ්ජංකිරසඤ්ඤා**ති අයං පොත්ථකෙසු පාඨො. අට්ඨකථායං පන-**ගොට්ඨංමජ්ජංකිරසඤ්ඤා**ති වත්වා **ගොට්ඨ**න්ති ගුන්නං ඨිතට්ඨානං **මජ්ජ**න්ති පානාගාරං **කිරස**න්ති ධුත්තකෙරාටිකජනන්ති වුත්තං. **සභානිකිරණානි වා**ති සභායො ච හිරඤ්ඤසුවණ්ණානං කරණට්ඨානඤ්ච. **ආරකා**ති එතානි සබ්බානි දූරතො පරිවජ්ජෙය්‍යාසි. **යානීවා**ති සප්පිතෙලයානෙන ගච්ඡන්තො විසමං මග්ගං විය.

මාණවො පිතු කථෙන්තස්ස කථෙන්තස්සෙව සතිං පටිලභිත්වා තාත අලං මෙ මනුස්සපථෙනාති ආහ. අථස්ස පිතා මෙත්තාදිභාවනං ආචික්ඛි. සො තස්සොවාදෙ ඨත්වා නචිරස්සෙව ඣානාභිඤ්ඤා නිබ්බත්තෙසි උභො පිතාපුත්තා අපරිහීනජ්ඣානා බ්‍රහ්මලොකෙ නිබ්බත්තිංසු.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා සා දාරිකා අයං ථුල්ලකුමාරිකා අහොසි. තාපසකුමාරො උක්කණ්ඨිත භික්ඛු. පිතා අහමෙවාති.

චුල්ලනාරදජාතකං.

---

13. 5.

දූතෙ තෙ බ්‍රහ්මෙ පාහෙසින්ති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො අත්තනො පඤ්ඤූපසංසනං ආරබ්භ කථෙසි.

ධම්මසභායං හි කථං සමුට්ඨාපෙසුං පස්සථාවුසො දසබලස්ස උපායකොසල්ලං නන්දස්ස කුලපුත්තස්ස අච්ඡරාගණං දස්සෙත්වා අරහත්තං අදාසි. චූළපන්ථකස්ස පිලොතිකං දත්වා සහපටිසම්භිදාහි අරහත්තං අදාසි. කම්මාරපුත්තස්ස පදුමං දස්සෙත්වා අරහත්තං අදාසි. එවං නානාඋපායෙහි සත්තෙ විනෙතීති.

සත්ථා ආගන්ත්වා කායනුත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සන්නිසින්නාති පුච්ඡිත්වා ඉමාය නාමාති වුත්තෙ න භික්ඛවෙ තථාගතො ඉදානෙව ඉමිනා ඉදං නොතීති උපායජානනකෙ කුසලො පුබ්බෙපි උපාය කුසලොයෙවාති වත්වා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තෙ රජ්ජං කාරෙන්තෙ ජනපදො අහිරඤ්ඤො අහොසි. සො හි ජනපදං පීළෙත්වා ධනමෙව සඞ්කඩ්ඪි. තදා බොධිසත්තො කාසිගාමෙ බ්‍රාහ්මණකුලෙ නිබ්බත්තිත්වා වයප්පත්තො තක්කසිලං ගන්ත්වා පච්ඡා ධම්මෙන භික්ඛං චරිත්වා ආචරියස්ස ධනං ආහරිස්සාමීති වත්වා සිප්පං පට්ඨපෙත්වා නිට්ඨිතසිප්පො අනුයොගං දත්වා ආචරිය තුම්හාකං ආචරියධනං ආහරිස්සාමීති පුච්ඡිත්වා නික්ඛම්ම ජනපදෙ චරන්තො ධම්මෙන සමෙන පරියෙසිත්වා සත්ත නික්ඛෙ ලභිත්වා ආචරියස්ස දස්සාමීති ගච්ඡන්තො අන්තරාමග්ගෙ ගඞ්ගං තරිතුං නාවං අභිරුහි.

තස්ස තත්ථ නාවාය පරිවත්තමානාය තං සුවණ්ණං උදකෙ පති. සො චින්තෙසි දුල්ලභං හිරඤ්ඤං ජනපදෙ පුන ආචරියධනෙ පරියෙසියමානෙ පපඤ්චො භවිස්සති යන්නූනාහං ගඞ්ගාතීරෙයෙව නිරාහාරො නිසීදෙය්‍යං තස්ස මෙ නිසින්නභාවං අනුපුබ්බෙන රාජා ජානිස්සති තතො අමච්චෙ පෙසෙස්සති අහං තෙහි සද්ධිං න මන්තෙස්සාමි තතො රාජා සයං ආගමිස්සති ඉමිනා උපායෙන තස්ස සන්තිකෙ ආචරියධනං ලභිස්සාමීති.

සො ගඞ්ගාතීරෙ උත්තරිසාටකං පාරුපිත්වා යඤ්ඤසුත්තං බහි ඨපෙත්වා රජතපට්ටවණ්ණෙ වාලුකාතලෙ සුවණ්ණපටිමා විය නිසීදි තං නිරාහාරං නිසින්නං දිස්වා මහාජනො කස්මා නිසින්නොසීති පුච්ඡි කස්සචි න කථෙසි. පුන දිවසෙ ද්වාරගාමවාසිනො තස්ස තත්ථ නිසින්නභාවං සුත්වා ආගන්ත්වා පුච්ඡිංසු තෙසම්පි න කථෙසි. තෙ තස්ස කිලමථං දිස්වා පරිදෙවන්තා පක්කමිංසු තතියදිවසෙ නගරවාසිනො ආගමිංසු. චතුත්ථදිවසෙ නගරතො ඉස්සරජනා පඤ්චමදිවසෙ රාජපුරිසා ඡට්ඨදිවසෙ රාජා අමච්චෙ පෙසෙසි තෙහිපි සද්ධිං න කථෙසි. සත්තමෙ දිවසෙ රාජා භයප්පත්තො හුත්වා තස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා පුච්ඡන්තො පඨමං ගාථමාහ.

දූතෙ තෙ බ්‍රහ්මෙ පාහෙසිං ගඞ්ගාතීරස්මිං ඣායතො,
තෙසං පුට්ඨො න ව්‍යාකාසි දුක්ඛං ගුය්හං මතන්නු තෙති.

තත්ථ **ගුය්හං මතන්නු තෙති** කින්නු බො බ්‍රාහ්මණ යං තව දුක්ඛං උප්පන්නං තං තෙ ගුය්හමෙව මතං න අඤ්ඤස්ස ආචික්ඛිතබ්බන්ති.

තං සුත්වා මහාසත්තො මහාරාජ දුක්ඛං නාම හරිතුං සමත්ථස්සෙව ආචික්ඛිතබ්බං න අඤ්ඤස්සාති වත්වා සත්ත ගාථා අභාසි.

සචෙ තෙ දුක්ඛං උප්පජ්ජෙ කාසීනං රට්ඨවඩ්ඪන,
මා ඛො නො තස්ස අක්ඛාහි යො තං දුක්ඛා න මොචයෙ.

යො තස්ස දුක්ඛජාතස්ස එකන්තං අපි භාසතො,
විප්පමොචෙය්‍ය ධම්මෙන කාමං තස්ස පවෙදයෙ.

සුවිජානං සිගාලානං සකුන්තානඤ්ච වස්සිතං,
මනුස්සවස්සිතං රාජ දුබ්බිජානතරං තතො.

අපි චෙ මඤ්ඤති පොසො ඤාති මිත්තො සඛාති වා,
යො පුබ්බෙ සුමනො හුත්වා පච්ඡා සම්පජ්ජතෙ දිසො.

යො අත්තනො දුක්ඛමනානුපුට්ඨො
පවෙදයෙ ජන්තු අකාලරූපෙ,
ආනන්දිනො තස්ස භවන්තමිත්තා
හිතෙසිනො තස්ස දුඛී භවන්ති.

කාලඤ්ච ඤත්වාන තථාවිධස්ස
මෙධාවිනං එකමනං විදිත්වා,
අක්ඛෙය්‍ය තිප්පානි පරස්ස ධීරො
සණ්හං ගිරං අත්ථවතිං පමුඤ්චෙ.

සචෙ ච ජඤ්ඤා අවිසය්හමත්තනො
නායං නීති මය්හ සුඛාගමාය,
එකොපි තිප්පානි සහෙය්‍ය ධීරො
සච්චං හිරොත්තප්පමපෙක්ඛමානොති.

තත්ථ **උප්පජ්ජෙ**ති සචෙ තව උප්පජ්ජෙය්‍ය. **මා අක්ඛාහී**ති මා කථෙහි. **දුබ්බිජානතරං තතො**ති තතො තිරච්ඡානගතවස්සිතතොපි දුබ්බිජානතරං තස්මා තථතො අජානිත්වා හරිතුං **අසමත්ථස්ස** අත්තනො දුක්ඛං න කථෙතබ්බමෙවාති. **අපි චෙ**ති ගාථා කථිතත්ථාව. **අනානුපුට්ඨො**ති පුනප්පුනං පුට්ඨො. **පවෙදයෙ**ති කථෙති. **අකාලරූපෙ**ති අකාලෙ. **කාලන්ති** අත්තනො ගුය්හස්ස කථනකාලං. **තථාවිධස්සා**ති පණ්ඩිතපුරිසං අත්තනා සද්ධිං එකමනං විදිත්වා තථාවිධස්ස. **තිප්පානී**ති දුක්ඛානි. **සචෙ**ති යදි අත්තනො දුක්ඛං **අවිසය්හං** අත්තනොවා පරෙසං වා පුරිසකාරෙන අතෙකිච්ඡං ජානෙය්‍ය. **නීතී**ති ලොකප්පවෙණි **අට්ඨ**ලොකධම්මාති අත්ථො. ඉදං වුත්තං හොති-**අථ** අයං ලොකපවෙණි තව මය්හමෙව **සුඛාගමාය** උප්පන්නාති අට්ඨහි ලොකධම්මෙහි පරිමුත්තො නාම නත්ථි එවං සන්තෙ සුඛමෙව පත්ථෙන්තෙන පරස්ස දුක්ඛාරොපනං නාම අයුත්තං නෙතං හිරොත්තප්පසම්පන්නෙන කාතබ්බං අත්ථි ච මෙ හිරොත්තප්පන්ති. **සච්චං** සංවිජ්ජමානං අත්තනි. **හිරොත්තප්පං අපෙක්ඛමානොව** අඤ්ඤස්ස අනාරොචෙත්වා **එකොව තිප්පානි සහෙය්‍ය ධීරො**ති.

එවං මහාසත්තො සත්තහි ගාථාහි රඤ්ඤො ධම්මං දෙසෙත්වා අත්තනො ආචරියධනස්ස පරියෙසිතභාවං දස්සෙන්තො චතස්සො ගාථා අභාසි.

අහං රට්ඨානි විචරන්තො නිගමෙ රාජධානියො,
භික්ඛමානො මහාරාජ ආචරියස්ස ධනත්ථිකො.

ගහපතී රාජපුරිසෙ මහාසාලෙ ච බ්‍රාහ්මණෙ,
අලත්ථං සත්ත නික්ඛානි සුවණ්ණස්ස ජනාධිප,
තෙ මෙ නට්ඨා මහාරාජ තස්මා සොචාමහං භුසං.

පුරිසා තෙ මහාරාජ මනසානුවිචින්තිතා,
නාලං දුක්ඛා පමොචෙතුං තස්මා තෙසං න ව්‍යාහරිං.

ත්වඤ්ච මෙසි මහාරාජ මනසා අනුවිචින්තිතො,
අලං දුක්ඛා පමොචෙතුං තස්මා තුය්හං පවෙදසින්ති.

තත්ථ **භික්ඛමානොති** එතෙ ගහපතිආදයො යාචමානො. **තෙ මෙති** තෙ **සත්ත** නික්ඛා මම ගඞ්ගං තරන්තස්ස නට්ඨා ගඞ්ගාය පතිතා. **පුරිසා තෙති** මහාරාජ තව දූතපුරිසා. **මනසානුවිචින්තිතාති** නාලං ඉමෙ මං දුක්ඛා මොචෙතුන්ති මයා ඤාතා. **තස්මාති** තෙන කාරණෙන තෙසං අත්තනො දුක්ඛං නාචික්ඛිං. **පවෙදසී**න්ති කථෙසිං.

රාජා තස්ස ධම්මකථං සුත්වා මා චින්තයි බ්‍රාහ්මණ අහං තෙ ආචරිය ධනං දස්සාමීති දිගුණං ධනං අදාසි. තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ඔසානගාථමාහ.

තස්සාදාසි පසන්නත්තො කාසීනං රට්ඨවඩ්ඪනො,
ජාතරූපමයෙ නික්ඛෙ සුවණ්ණස්ස චතුද්දසාති.

තත්ථ **ජාතරූපමයෙති** තෙ සුවණ්ණස්ස චුද්දස නික්ඛෙ ජාතරූපමයෙයෙව අදාසි න ච යස්ස වා තස්ස වා සුවණ්ණස්සාති අත්ථො.

මහාසත්තො රඤ්ඤො ඔවාදං දත්වා ආචරියස්ස ධනං දත්වා දානාදීනි පුඤ්ඤානි කත්වා රාජාපි තස්සොවාදෙ ඨිතො ධම්මෙන රජ්ජං කාරෙත්වා උභොපි යථාකම්මං ගතා.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා න භික්ඛවෙ ඉදානෙව පුබ්බෙපි තථාගතො උපායකුසලොයෙවාති වත්වා ජාතකං සමොධානෙසි.

තදා රාජා ආනන්දො අහොසි. ආචරියො සාරිපුත්තො. මාණවො අහමෙවාති.

දූතජාතකං.

---

13. 6.

රාජා කාලිඞ්ගො චක්කවත්තීති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො ආනන්දත්ථෙරෙන කතං මහාබොධිපූජං ආරබ්භ කථෙසි.

චෙතියසඞ්ගහත්ථාය හි තථාගතෙ ජනපදචාරිකං පක්කන්තෙ සාවත්ථිවාසිනො ගන්ධමාලාදිහත්ථා ජෙතවනං ගන්ත්වා අඤ්ඤං පූජනීයට්ඨානං අලභිත්වා ගන්ධකුටිද්වාරෙ පාතෙත්වා ගච්ඡන්ති. තෙ න උළාරපාමොජ්ජා හොන්ති. තං කාරණං ඤත්වා අනාථපිණ්ඩිකො තථාගතස්ස ජෙතවනං ආගතකාලෙ ආනන්දත්ථෙරස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා භන්තෙ අයං විහාරො තථාගතෙ චාරිකං පක්කන්තෙ නිප්පච්චයො හොති

මනුසසානං ගනධමාලාදීහි පූජනීයටඨානං න හොති සාධු භනෙත තථාගතසස ඉමමතථං ආරොචෙතවා එකසස පූජනීයටඨානසස සකකුණෙයාභාවං වා අසකකුණෙයාභාවං වා ජානාථාති. සො සාධූති සමපටිචඡිතවා තථාගතං පුචඡි කති නුබො භනෙත චෙතියානීති. තීණි ආනනදාති. කතමානි භනෙතති. සාරීරිකං පාරිභොගිකං උදෙදසිකනති. සකකා පන භනෙත තුමෙහසු ධරනෙතසුයෙව චෙතියං කාතුනති. ආනනද සාරීරිකං න සකකා තඤහි බුදධානං පරිනිබබුතකාලෙ හොති උදෙදසිකං අවතථුකං මමායනමතතමෙව හොති බුදෙධහිපන පරිභුතෙතා මහාබොධි බුදෙධසු ධරනෙතසුපි පරිනිබබුතෙසුපි චෙතියමෙවාති. භනෙත තුමෙහසු චාරිකං පකකනෙතසු ජෙතවනමහාවිහාරො අපපටිසරණො හොති මනුසසා පූජනීයටඨානං න ලභනති මහාබොධිතො බීජං ආහරිතවා ජෙතවනදවාරෙ රොපෙසසාමි භනෙතති. සාධු ආනනද රොපෙහි එවං සනෙත ජෙතවනෙ මම නිබදධවාසො විය භවිසසතීති. ථෙරො කොසලනරිනදසස අනාථපිණඩිකසස විසාඛාදීනං ච ආරොචෙතවා ජෙතවනදවාරෙ බොධිරොපනටඨානෙ ආවාටං ඛණාපෙතවා මහාමොගගලලානතෙථරං ආහ භනෙත අහං ජෙතවනදවාරෙ බොධිං රොපෙසසාමි මහාබොධිතො මෙ පකකං ආහරථාති. ථෙරො සාධූති සමපටිචඡිතවා ආකාසෙන බොධිමණඩං ගනතවා වණටතො පරිගලනතං පකකං භූමිං අපපතතමෙව චීවරෙන සමපටිචඡිතවා ආහරිතවා ආනනදතෙථරසස අදාසි ආනනදතෙථරො අජජ කිර බොධිං රොපෙසසාමීති කොසලරාජාදීනං ආරොචෙසි. රාජා සායණහසමයෙ මහනෙතන පරිවාරෙන සබබූපකරණානි ගාහාපෙතවා ආගමි. තථා අනාථපිණඩිකො විසාඛා අඤෙඤපි ච සදෙධා ජනො. ථෙරො මහාබොධිරොපනටඨානෙ මහනතං සුවණණකටාහං ඨපෙතවා හෙටඨා ඡිදදං කාරෙතවා ගනධකලලසස පූරාපෙතවා ඉදං බොධිපකකං රොපෙහි මහාරාජාති රඤෙඤා අදාසි සො චිනෙතසි රජජං නාම න සබබකාලං අමහාකං හතෙථ තිටඨති ඉදං මයා අනාථපිණඩිකෙන රොපාපෙතුං වටටතීති සො තං පකකං මහාසෙටඨිසස හතෙථ ඨපෙසි. අනාථපිණඩිකො ගනධකලලං වියූහිතවා තතථ පාතෙසි. තසමිං තසස හතථතො මුතතමතෙතයෙව සබෙබසං පසසනතානඤෙඤව නඞගලසීසපපමාණො බොධිරුකෙඛා පණණාසහතථුබෙබධො උටඨහි චතූසු දිසාසු උදධං චාති පඤච මහාසාඛා පණණාසහතථාව නිකඛමිංසු ඉති සො තඞඛණඤෙඤව වනපපතිජෙටඨකො හුතවා අටඨාසි මහනතං පාටිහාරියමහොසි. රාජා අටඨසතමතෙතන සුවණණරජතඝටෙ ගනෙධාදකපූරෙ නීලුපපලහතථකාදිපටිමණඩිතෙ මහාබොධිං පරිකඛිපිතවා පුණණඝටපනතියො නාම ඨපාපෙසි සතතරතනමයං වෙදිකං කාරෙසි සුවණණමිසසිකං වාලුකං ඔකිරි පාකාරපරිකෙඛපං කාරෙසි සතතරතනමයං දවාරකොටඨකං කාරෙසි සකකාරො මහා අහොසි. ථෙරො තථාගතං උපසඞකමිතවා භනෙත තුමෙහහි මහාබොධිමූලෙ සමාපනනසමාපතතිං මයා රොපිතබොධිමූලෙ නිසීදිතවා මහාජනසස හිතතථාය සමාපජජථාති ආහ

ආනන්ද කිං කරොසි මයි මහාබොධිමණ්ඩෙ සමාපන්නසමාපත්තිං සමාපජ්ජිත්වා නිසීදන්තෙ අඤ්ඤො පදෙසො ධාරෙතුං න සක්කොතීති භන්තෙ මහාජනස්ස හිතත්ථාය ඉමස්ස භූමිප්පදෙසස්ස වළඤ්ජනියාමෙන සමාපත්තිසුඛෙන තං බොධිමූලං පරිභුඤ්ජථාති. සත්ථා එකරත්තිං සමාපත්තිසුඛෙන තං පරිභුඤ්ජි. ථෙරො කොසලරාජාදීනං කථෙත්වා බොධිමහං නාම කාරෙසි. සොපි ඛො බොධි ආනන්දත්ථෙරෙන රොපිතත්තා ආනන්දබොධියෙවාති පඤ්ඤායිත්ථ. තදා ධම්මසභායං කථං සමුට්ඨාපෙසුං ආවුසො ආයස්මා ආනන්දො ධරන්තෙයෙව තථාගතෙ බොධිං රොපාපෙත්වා මහාපූජං කාරෙසි අහො මහාගුණො ථෙරොති.

සත්ථා ආගන්ත්වා කායනුත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සන්නිසින්නාති පුච්ඡිත්වා ඉමාය නාමාති වුත්තෙ න භික්ඛවෙ ඉදානෙව පුබ්බෙපි ආනන්දො සපරිවාරෙසු චතූසු මහාදීපෙසු මනුස්සෙ ගහෙත්වා බහුං ගන්ධමාලං ආහරාපෙත්වා මහාබොධිමණ්ඩෙ බොධිමහං කාරෙසියෙවාති වත්වා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ කාලිඞ්ගරට්ඨෙ දන්තපුරනගරෙ කාලිඞ්ගො නාම රාජා රජ්ජං කාරෙසි. තස්ස මහාකාලිඞ්ගො චුල්ලකාලිඞ්ගොති ද්වෙ පුත්තා අහෙසුං. තෙසු නෙමිත්තකා ජෙට්ඨපුත්තං පිතු අච්චයෙන රජ්ජං කාරෙස්සතීති ව්‍යාකරිංසු. කණිට්ඨං පන අයං ඉසිපබ්බජ්ජං පබ්බජිත්වා භික්ඛාය චරිස්සති පුත්තො පනස්ස චක්කවත්තී භවිස්සතීති ව්‍යාකරිංසු

අපරභාගෙ ජෙට්ඨපුත්තො පිතු අච්චයෙන රාජා අහොසි කණිට්ඨො පන උපරාජා. සො පුත්තො කිර මෙ චක්කවත්තී භවිස්සතීති පුත්තං නිස්සාය මානමකාසි. රාජා අසහන්තො චූළකාලිඞ්ගං ගණ්හාති එකං අත්ථචරකං ආණාපෙසි සො ගන්ත්වා කුමාර රාජා තං ගණ්හාපෙතුකාමො තව ජීවිතං රක්ඛාහීති ආහ. සො අත්තනො ලඤ්ජනමුද්දිකඤ්ච සුඛුමකම්බලඤ්ච ඛග්ගඤ්චාති ඉමානි තීණි අත්ථචරකස්ස අමච්චස්ස දස්සෙත්වා ඉමාය සඤ්ඤාය මම පුත්තස්ස රජ්ජං දදෙය්‍යාථාති වත්වා අරඤ්ඤං පවිසිත්වා රමණීයෙ භූමිභාගෙ අස්සමං කත්වා ඉසිපබ්බජ්ජං පබ්බජිත්වා නදීතීරෙ වාසං කප්පෙසි.

මද්දරට්ඨෙපි සාගලනගරෙ මද්දරඤ්ඤො අග්ගමහෙසී ධීතරං විජායි තං නෙමිත්තකා අයං භික්ඛං චරිත්වා ජීවිස්සති පුත්තො පනස්සා චක්කවත්තී භවිස්සතීති ව්‍යාකරිංසු. සකලජම්බුදීපෙ රාජානො තං පවත්තිං සුත්වා එකප්පහාරෙනෙව ආගන්ත්වා නගරං රුන්ධිංසු. මද්දරාජා චින්තෙසි සචාහං ඉමං එකස්ස දස්සාමි සෙසරාජානො කුජ්ඣිස්සන්ති මම ධීතරං රක්ඛිස්සාමීති ධීතරඤ්ච භරියඤ්ච ගහෙත්වා අඤ්ඤතරවෙසෙන පලායිත්වා අරඤ්ඤං පවිසිත්වා කාලිඞ්ගකුමාරස්ස අස්සමතො උපරිභාගෙ අස්සමං කත්වා පබ්බජිත්වා උඤ්ඡාචරියාය ජීවිකං කප්පෙන්තො තත්ථ පටිවසති

මාතාපිතරො ධීතරං රක්ඛිස්සාමාති තං අස්සමපදෙ කත්වා ඵලාඵලත්ථාය ගච්ඡන්ති සා තෙසං ගතකාලෙ නානාපුප්ඵානි ගහෙත්වා පුප්ඵචුම්බටකං කත්වා ගඞ්ගාතීරෙ ඨපිතසොපානපන්ති විය ජාතො

සුපුප්ඵිතො අම්බරුක්ඛො අත්ථි තං අභිරුහිත්වා කීළිත්වා පුප්ඵචුම්බටකං උදකෙ ඛිපති තං එකං දිවසං ගඞ්ගාය නහායන්තස්ස කාලිඞ්ගකුමාරස්ස සීසෙ ලග්ගි සො තං ඔලොකෙත්වා ඉදං එකාය ඉත්ථියා කතං නො ච ඛො මහල්ලිකාය කතං තරුණකුමාරිකාය කතකම්මං වීමංසිස්සාමි තාවනන්ති කිලෙසවසෙන උපරිගඞ්ගං ගන්ත්වා තස්සා අම්බරුක්ඛෙ නිසීදිත්වා මධුරෙන සරෙන ගායන්තියා සද්දං සුත්වා රුක්ඛමූලං ගන්ත්වා තං දිස්වා භද්දෙ ත්වං කා නාමාති ආහ මානුසී අහමස්මි සාමීති තෙන හි ඔතරාහීති. න සක්කා සාමි අහං ඛත්තියාති. භද්දෙ අහම්පි ඛත්තියො ඔතරාහීති. න සක්කා සාමි න වචනමත්තෙනෙව ඛත්තියො හොති යදිසි ඛත්තියො ඛත්තියමායං කථෙහීති තෙ උභොපි අඤ්ඤමඤ්ඤං ඛත්තියමායං කථයිංසු. රාජධීතා ඔතරි තෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං අජ්ඣාචරිංසු.

සා මාතාපිතූසු ආගතෙසු තස්ස කාලිඞ්ගරාජපුත්තභාවඤ්චෙව අරඤ්ඤං පවිට්ඨකාරණඤ්ච විත්ථාරෙන තෙසං කථෙසි. තෙ සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා තං තස්ස අදංසු තෙසං පියසංවාසෙන වසන්තානං රාජධීතා ගබ්භං ලභිත්වා දසමාසච්චයෙන ධඤ්ඤපුඤ්ඤලක්ඛණං පුත්තං විජායි. කාලිඞ්ගොතිස්ස නාමමකංසු. සො වයප්පත්තො පිතු චෙව අය්‍යකස්ස ච සන්තිකෙ සබ්බසිප්පානං නිප්ඵත්තිං පාපුණි.

අථස්ස පිතා නක්ඛත්තයොගවසෙන භාතු මතභාවං ඤත්වා තාත මා ත්වං අරඤ්ඤෙ වස පෙත්තෙය්‍යො තෙ මහාකාලිඞ්ගො කාලකතො ත්වං දන්තපුරං ගන්ත්වා කුලසන්තකං රජ්ජං ගණ්හාහීති වත්වා අත්තනා ආනීතං මුද්දිකඤ්ච කම්බලඤ්ච ඛග්ගඤ්ච දත්වා තාත දන්තපුරනගරෙ අසුකවීථියං අම්හාකං අත්ථචරකො අමච්චො අත්ථි තස්ස ගෙහෙ සයනමජ්ඣෙ ඔතරිත්වා ඉමානි තීණි රතනානි තස්ස දස්සෙත්වා මම පුත්තභාවං ආචික්ඛ සො තං රජ්ජෙ පතිට්ඨාපෙස්සතීති උය්‍යොජෙසි.

සො මාතාපිතරො චෙව අය්‍යකෙ ච වන්දිත්වා පුඤ්ඤමයිද්ධියා ආකාසෙන ආගන්ත්වා අමච්චස්ස සයනපිට්ඨෙයෙව ඔතරිත්වා කොසි ත්වන්ති පුට්ඨො චූළකාලිඞ්ගස්ස පුත්තොම්හීති ආචික්ඛිත්වා තානි රතනානි දස්සෙසි. අමච්චො රාජපරිසාය ආරොචෙසි අමච්චා නගරං අලඞ්කාරාපෙත්වා තස්ස ඡත්තං උස්සාපයිංසු. අථස්ස කාලිඞ්ගභාරද්වාජො නාම පුරොහිතො දසචක්කවත්තිවත්තානි ආචික්ඛි සො තං වත්තං පූරෙසි අථස්ස පණ්ණරසඋපොසථදිවසෙ චක්කදහතො චක්කරතනං උපොසථකුලතො හත්ථිරතනං වලාහකඅස්සරාජකුලතො අස්සරතනං වෙපුල්ලපබ්බතතො මණිරතනං ආගමි ඉත්ථිගහපතිපරිණායකරතනානිපි පාතුභවිංසු.

සො සකලචක්කවාළගබ්භෙ රජ්ජං ගණ්හිත්වා එකදිවසං ඡත්තිංසයොජනාය සෙනාය පරිවුතො සබ්බසෙතං කෙලාසකූටපටිභාගං හත්ථිං අභිරුය්හ මහන්තෙන සිරිවිලාසෙන මාතාපිතූනං සන්තිකං පායාසි. අථස්ස සබ්බබුද්ධානං ජයපල්ලඞ්කස්ස පුථුවිනාභිභූතස්ස මහා

බොධිමණ්ඩස්ස උපරිභාගෙන ගන්තුං නාගො නාසක්ඛි. රාජා පුනප්පුනං චොදෙසි සො නාසක්ඛියෙව. තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා පඨමං ගාථමාහ.

රාජා කාලිඞ්ගො චක්කවත්ති ධම්මෙන පඨවිමනුසාසං,
අගමා බොධිසමීපං නාගෙන මහානුභාවෙනාති.

අථ රඤ්ඤො පුරොහිතො රඤ්ඤා සද්ධිං ගච්ඡන්තො ආකාසෙ ආවරණං නාම නත්ථි කින්නුඛො රාජා හත්ථිං පෙසෙතුං න සක්කොතීති වීමංසිස්සාමීති ආකාසා ඔරුය්හ සබ්බබුද්ධානං ජයපල්ලඞ්කං පුථුවිනාභිමණ්ඩලභූතං මහාබොධිමණ්ඩං පස්සි තදා කිර තත්ථ රාජමානෙන අට්ඨකරීසමත්තට්ඨානෙ සසකමස්සුමත්තම්පි තිණං නාම නත්ථි රජතපට්ටවණ්ණවාලුකා විප්පකිණ්ණා හොති සමන්තා තිණලතාවනස්පතයො බොධිමණ්ඩං පදක්ඛිණං කත්වා ආවත්තිත්වා බොධිමණ්ඩාභිමුඛාව අට්ඨංසු.

බ්‍රාහ්මණො භූමිභාගං ඔලොකෙත්වා ඉදං සබ්බබුද්ධානං සබ්බකිලෙසවිද්ධංසනට්ඨානං ඉමස්ස උපරිභාගෙන සක්කාදීහිපි න සක්කා ගන්තුන්ති චින්තෙත්වා කාලිඞ්ගරඤ්ඤො සන්තිකං ගන්ත්වා බොධිමණ්ඩස්ස වණ්ණං කථෙත්වා රාජානං ඔතරාති ආහ.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ඉමා ගාථා ආහ.

කාලිඞ්ගභාරද්වාජො රාජානං කාලිඞ්ගංසමණකොලඤ්ඤං,
චක්කංවත්තයතො පරිග්ගහෙත්වා පඤ්ජලී ඉදමවොච.

පච්චොරොහ මහාරාජ භූමිභාගො යථා සමනුග්ගීතො,
ඉධ අනධිවරා බුද්ධා අභිසම්බුද්ධා විරොචන්ති.

පදක්ඛිණතො ආවට්ටා තිණලතා අස්මිං භූමිභාගස්මිං,
පුථුවියා අයං මණ්ඩො ඉති නො සුතං මහාරාජ.

සාගරපරියන්තාය මෙදිනියා සබ්බභූතධරණියා,
පුථුවියා අයං මණ්ඩො ඔරොහිත්වා නමො කරොහි.

යෙ තෙ භවන්ති නාගා අභිජාතා මාතිතො ච පිතිතො ච,
එත්තාවතා පදෙසං තෙ නාගා නෙවමුපයන්ති.

අභිජාතො තෙ නාගො කාමං පෙසෙහි කුඤ්ජරං දන්තිං,
එත්තාවතා පදෙසො සක්කා නාගෙනමුපගන්තුං.

තං සුත්වා රාජා කාලිඞ්ගො වෙය්‍යඤ්ජනිකවචො නිසාමෙත්වා,
සම්පෙසෙසි නාගං ඤස්සාම මයං යථා ඉදං වචනං
සම්පෙසිතො ච රඤ්ඤා නාගො කොඤ්චොව අභිනදිත්වාන,
පටිසක්කිත්වා නිසීදි ගරුභාරං අසහමානොති.

තත්ථ **සමණකොලඤ්ඤ**න්ති තාපසානං පුත්තං. **චක්කංවත්තයතො**ති චක්කං වත්තයමානං චක්කවත්තින්ති අත්ථො. **පරිග්ගහෙත්වා**ති භූමිභාගං වීමංසිත්වා. **සමනුග්ගීතො**ති සබ්බබුද්ධෙහි වණ්ණිතො. **අනධිවරා**ති අතුල්‍යා අප්පමෙය්‍යා. **විරොචන්තී**ති විහතසබ්බකිලෙසන්ධකාරා

තරුණසුරියා විය ඉධ නිසින්නා විරොචන්ති. **තිණලතානීති** තිණානි ච ලතායො ච. **මණ්ඩොති** චතුනහුතාධිකද්වියොජනසතසහස්සබහලාය පුථුවියා මණ්ඩො සාරෙ නාභිභූතො අචලට්ඨානං කප්පෙ සණ්ඨහන්තෙ පඨමං සණ්ඨහති විනස්සන්තෙ පච්ඡා විනස්සති. **ඉති නො සුතන්ති** එවං අම්හෙහි ලක්ඛණමන්තවසෙන සුතං. **ඔරොහිත්වාති** ආකාසා ඔතරිත්වා ඉමස්ස සබ්බබුද්ධානං කිලෙසපඤ්ජරවිද්ධංසනට්ඨානස්ස නමක්කාරං කරොහි පූජාසක්කාරමනුවිධෙහි. **යෙ තෙති** යෙ තෙ චක්කවත්තිරඤ්ඤො හත්ථිරතනසඞ්ඛාතා උපොසථකුලෙ නිබ්බත්තා නාගා. **එත්තාවතාති** සබ්බෙපි තෙ එත්තකං පදෙසං **නෙවමුපයන්ති** චොදියමානාපි න උපගච්ඡන්තියෙව. **අභිජාතොති** ගොචරියාදීනි අට්ඨහත්ථිකුලානි අභිභවිත්වා අතික්කමිත්වා උපොසථකුලෙ ජාතො. **කුඤ්ජරොති** උත්තමො. **එත්තාවතාති** එත්තකො පදෙසො සක්කා එතෙන'නාගෙන උපගන්තුං ඉතො උත්තරිං න සක්කා අභිසාඛෙන්තො වජිරඞ්කුසෙන සඤ්ඤං දත්වා පෙසෙහීති. **වෙය්‍යඤ්ජනිකවචො නිසාමෙත්වාති** භික්ඛවෙ සො රාජා තස්ස ලක්ඛණපාඨකස්ස වෙය්‍යඤ්ජනිකස්ස කාලිඞ්ගභාරද්වාජස්ස වචො නිසාමෙත්වා උපධාරෙත්වා ජානිස්සාම මයං යථා ඉමස්ස වචනං යදි වා සච්චං යදි වා අලිකන්ති වීමංසන්තො නාගං පෙසෙසීති අත්ථො. **කොඤ්චොව අභිනදිත්වානාති** භික්ඛවෙ සො නාගො තෙන රඤ්ඤා වජිරඞ්කුසෙන චොදෙත්වා පෙසිතො කොඤ්චසකුණො විය නදිත්වා පටිසක්කිත්වා සොණ්ඩං උක්ඛිපිත්වා ගීවං උන්නාමෙත්වා ගරුභාරං වහිතුං අසක්කොන්තො විය ආකාසෙයෙව **නිසීදි.**

සො තෙන පුනප්පුන විජ්ඣියමානො වෙදනං සහිතුං අසක්කොන්තො කාලමකාසි. රාජා පනස්ස මතභාවං අජානන්තො තත්ථ නිසින්නොව අහොසි. කාලිඞ්ගභාරද්වාජො මහාරාජ තව නාගො නිරුද්ධො අඤ්ඤං හත්ථිං සඞ්කමාති අවොච.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා දසමං ගාථමාහ.

> කාලිඞ්ගභාරද්වාජො නාගං ඛීණායුකං විදිත්වාන,
> රාජානං කාලිඞ්ගං තරමානො අජ්ඣභාසිත්ථ,
> අඤ්ඤං සඞ්කම නාගං නාගො ඛීණායුකො මහාරාජාති.

තත්ථ නාගො ඛීණායුකොති නාගො තෙ ජීවිතක්ඛයං පත්තො යං කිඤ්චි කරොන්තෙන නහි සක්කා හත්ථිපිට්ඨෙ නිසින්නෙන බොධිමණ්ඩමත්ථකෙන ගන්තුං අඤ්ඤං නාගං **සඞ්කමාති.**

රඤ්ඤො පුඤ්ඤිද්ධිබලෙන අඤ්ඤො නාගො උපොසථකුලතො ආගන්ත්වා පිට්ඨිං උපනාමෙසි රාජා තස්ස පිට්ඨියං නිසීදි තස්මිං ඛණෙ **මතහත්ථී භූමියං පති.**

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ඉතරං ගාථමාහ.

තං සුත්වා කාලිඞ්ගො තරමානො
සඞ්කමි නාගං සඞ්කන්තෙ ච රඤ්ඤො,
නාගො තත්‍ථෙව පති භුම්‍යා
වෙය්‍යඤ්ජනිකාවචො යථා තථා අහු නාගොති.

අථ රාජා ආකාසා ඔරුය්හ බොධිමණ්ඩං ඔලොකෙත්වා පාටිහාරියං දිස්වා භාරද්වාජස්ස ථුතිං කාරෙන්තො ආහ.

කාලිඞ්ගං භාරද්වාජං කාලිඞ්ගො බ්‍රාහ්මණං ඉදමවොච,
ත්වමෙවාසි සම්බුද්ධො සබ්බඤ්ඤු සබ්බදස්සාවීති.

බ්‍රාහ්මණො තං අනධිවාසෙන්තො අත්තානං නීචට්ඨානෙ ඨපෙත්වා බුද්ධෙයෙව උක්ඛිපිත්වා වණ්ණෙසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ඉමා ගාථා ආහ.

තං වචනං අනධිවාසෙන්තො
කාලිඞ්ගො බ්‍රාහ්මණො ඉදමවොච,
වෙය්‍යඤ්ජනිකා හි මයං
බුද්ධා සබ්බඤ්ඤුනො ච මහාරාජ.

සබ්බඤ්ඤු සබ්බවිදූ ච
බුද්ධා න ලක්ඛණෙන ජානන්ති,
ආගමබලසා හි මයං
බුද්ධා සබ්බං පජානන්තීති.

තත්‍ථ **වෙය්‍යඤ්ජනිකාති** මහාරාජ මයං ව්‍යඤ්ජනං දිස්වා ව්‍යාකරණසමත්ථා සුතබුද්ධා නාම බුද්ධා පන සබ්බඤ්ඤු සබ්බවිදූ බුද්ධා හි අතීතාදිභෙදං සබ්බං ජානන්තිචෙව වදන්ති ච සබ්බඤ්ඤුතඤ්ඤාණෙන තෙ සබ්බං ජානන්ති න ලක්ඛණෙන මයං පන **ආගමබලසා** අත්තනො සිප්පබලෙන ච ජානාම තං එකදෙසමෙව බුද්ධා පන සබ්බං පජානන්තීති.

රාජා බුද්ධගුණෙ සුත්වා සොමනස්සප්පත්තො හුත්වා සකලචක්කවාළවාසිකෙහි බහුං ගන්ධමාලං ආහරාපෙත්වා මහාබොධිමණ්ඩෙ සත්තාහං බොධිපූජං කාරෙසි. තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ඉමං ගාථාද්වයමාහ.

මහායිත්වාන සම්බොධිං නානා තුරියෙහි වජ්ජමානෙහි,
මාලාගන්ධවිලෙපනං ආහරිත්වා පාකාරපරික්ඛෙපං කාරෙසි.
අථ රාජා පායාසි.

සට්ඨිවාහසහස්සානං පුප්ඵානං සන්නිපාතයි,
පූජෙසි රාජා කාලිඞ්ගො බොධිමණ්ඩවරුත්තමෙති.

තත්‍ථ **පායාසීති** මාතාපිතූනං සන්තිකං අගමාසි. සො මහාබොධිමණ්ඩෙ අට්ඨාරසහත්‍ථං සුවණ්ණත්‍ථම්භං උස්සාපෙසි. තස්ස සත්තරතනමයා වෙදිකා කාරෙසි රතනමිස්සිකං වාලුකං ඔකිරිත්වා පාකාර

පරික්ඛෙපං කාරෙසි සත්තරතනමයං ද්වාරකොට්ඨකං කාරෙසි දෙවසිකං පුප්ඵානං සට්ඨිවාහසහස්සානි සන්නිපාතෙසි එවං බොධිමණ්ඩං පූජෙසි. පාළියං පන-සට්ඨිවාහසහස්සානං පුප්ඵානං පාතී එත්තකමෙව වුත්තං.

එවං මහාබොධිපූජං කත්වා ගන්ත්වා මාතාපිතරො ආදාය දන්ත පුරමෙව ආගන්ත්වා දානාදීනි පුඤ්ඤානි කත්වා තාවතිංසභවනෙ නිබ්බත්ති.

සත්ථා ඉමං දෙසනං ආහරිත්වා න භික්ඛවෙ ඉදානෙව පුබ්බෙ පානන්දො බොධිපූජං අකාසියෙවාති වත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා කාලිඞ්ගා ආනන්දො අහොසි කාලිඞ්ගභාරද්වාජො පන අහමෙවාති.

කාලිඞ්ගබොධිජාතකං.

---

13. 7.

අකිත්තිං දිස්වාන සම්මන්තනානි ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො එකං සාවත්ථිවාසිං දානපතිං ආරබ්භ කථෙසි.

සො කිර සත්ථාරං නිමන්තෙත්වා සත්තාහං බුද්ධප්පමුඛස්ස සඞ්ඝස්ස මහාදානං දත්වා පරියොසානදිවසෙ අරියසඞ්ඝස්ස සබ්බපරික්ඛාරෙ අදාසි. අථස්ස සත්ථා පරිසමජ්ඣෙයෙව අනුමොදනං කරොන්තො උපාසක මහා තෙ පරිච්චාගො අතිදුක්කරං තයා කතං අයං හි දානවංසො නාම පොරාණකපණ්ඩිතානං වංසො දානං නාම ගිහීනාපි පබ්බජිතෙනාපි දාතබ්බමෙව පොරාණකපණ්ඩිතා පබ්බජිත්වා අරඤ්ඤෙ වසන්තා අලොණධූපනං උදකමත්තසිත්තං කාරපණ්ණං ඛාදමානාපි සම්පත්තයාචකානං යාවදත්ථං දත්වා සයං පීතිසුඛෙන යාපෙසුන්ති වත්වා භන්තෙ ඉදං තාව සබ්බපරික්ඛාරදානං මහාජනස්ස පාකටං තුම්හෙහි වුත්තං අපාකටං තං නො කථෙථාති තෙන යාචිතො අතීතං ආහරි.

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තෙ රජ්ජං කාරෙන්තෙ බොධිසත්තො අසීතිකොටිවිභවස්ස බ්‍රාහ්මණමහාසාළස්ස කුලෙ නිබ්බත්ති. අකිත්තීතිස්ස නාමං කරිංසු. තස්ස පදසා ගමනකාලෙ භගිනී ජායි. යසවතීති තස්සා නාමං කරිංසු මහාසත්තො සොළසවස්සකාලෙ තක්කසිලං ගන්ත්වා සබ්බසිප්පානි උග්ගණ්හිත්වා පච්චාගමාසි. අථස්ස මාතාපිතරො කාලමකංසු.

සො තෙසං පෙතකිච්චානි කාරෙත්වා රතනවිලොකනං කරොන්තො අසුකො නාම එත්තකං ධනං සණ්ඨපෙත්වා අතීතො අසුකො එත්තකන්ති වචනං සුත්වා සංවිග්ගමානසො හුත්වා ඉදං ධනමෙව පඤ්ඤායති න ධනස්ස සංහාරකා සබ්බෙ ඉමං ධනං පහායෙව ගතා අහං පන තං ආදාය ගමිස්සාමීති භගිනිං පක්කොසාපෙත්වා ත්වං ඉමං ධනං පටිපජ්ජාහී ආහ. තුම්හාකං පන කො අජ්ඣාසයොති. පබ්බජිතුකාමොම්හීති. තාත අහං තුම්හෙහි ඡඩ්ඩිතඛෙළං සිරසා න පටිච්ඡිස්සාමි න මෙ ඉමිනා අත්ථො අහම්පි පබ්බජිස්සාමීති.

සො රාජානං ආපුච්ඡිත්වා භෙරිං චරාපෙසි ධනෙනත්ථිකා පණ්ඩිතස්ස ගෙහං ගච්ඡන්තූති සො සත්තාහං මහාදානං පවත්තෙත්වා ධනෙ අඛීයමානෙ චින්තෙසි මය්හං ආයුසඞ්ඛාරා ඛීයන්ති කිමෙම ධනකීළාය අත්ථිකා ගණ්හිස්සන්තීති නිවෙසනද්වාරං විවරිත්වා දින්නසෙඤ්ඤව හරන්තූති සහිරඤ්ඤසුවණ්ණං ගෙහම්පහාය ඤාතිමණ්ඩලස්ස පරිදෙවන්තස්ස භගිණිං ගහෙත්වා බාරාණසිතො යෙන වාරෙන නික්ඛමි තං අකිත්තිවාරං නාමජාතං යෙන තිත්ථෙන තදිං ඔතිණ්ණො තම්පි අකිත්තිතිත්ථං නාම ජාතං.

සො ද්වෙ තීණි යොජනානි ගන්ත්වා රමණීයෙ ඨානෙ පණ්ණසාලං කත්වා භගිණියා සද්ධිං පබ්බජි. තස්ස පබ්බජිතකාලතො පට්ඨාය බහුගාමනිගමරාජධානිවාසිනො පබ්බජිංසු. මහාපරිවාරො අහොසි මහාලාභසක්කාරො නිබ්බත්ති බුද්ධුප්පාදො විය පවත්ති අථ මහාසත්තො අයං මහාලාභසක්කාරො අතිමහා පරිවාරොපි මහන්තො මයා එකකෙනෙව විහරිතුං වට්ටතීති චින්තෙත්වා අවෙලාය අන්තමසො භගිණිම්පි අජානාපෙත්වා එකකොව නික්ඛමිත්වා අනුපුබ්බෙන දමිළරට්ඨං පත්වා කාවීරපට්ටනසමීපෙ උය්‍යානෙ විහරන්තො ඣානාභිඤ්ඤං නිබ්බත්තෙසි තත්‍රාපිස්ස මහාලාභසක්කාරො උප්පජ්ජි.

සො තං ජිගුච්ඡන්තො ඡඩ්ඩෙත්වා ආකාසෙන ගන්ත්වා නාගදීප සමීපෙ කාරදීපෙ ඔතරි. තදා කාරදීපො අහිදීපො නාම හොති සො තත්ථ මහන්තං කාරරුක්ඛං උපනිස්සාය පණ්ණසාලං මාපෙත්වා වාසං කප්පෙසි. තස්ස තත්ථ වසනභාවං න කොචි ජානාති අථස්ස භගිණී භාතරං ගවෙසමානා අනුපුබ්බෙන දමිළරට්ඨං පත්වා තං අදිස්වා තෙන වසිතට්ඨානෙ යෙව වසි ඣානම්පන නිබ්බත්තෙතුං නාසක්ඛි.

මහාසත්තො අප්පිච්ඡතාය කත්ථචි අගන්ත්වා තස්ස රුක්ඛස්ස ඵලකාලෙ ඵලානි ඛාදති පත්තකාලෙ පත්තානි උදකසිත්තානි ඛාදති තස්ස සීලතෙජෙන සක්කස්ස පණ්ඩුකම්බලසිලාසනං උණ්හාකාරං දස්සෙසි. සක්කො කො නුඛො මං ඨානා චාවෙතුකාමොති ආවජ්ජෙන්තො පණ්ඩිතං දිස්වා කිමත්ථං නුඛො එස තාපසො සීලං රක්ඛති සක්කත්තං නුඛො පත්ථෙති උදාහු අඤ්ඤං වීමංසිස්සාමි තන්ති අයං හි දුක්ඛෙන ජීවිකං කප්පෙති උදකසිත්තානි කාරපත්තානි ඛාදති සචෙ සක්කත්තං පත්ථෙති අත්තනො සිත්තානි පත්තානි මය්හං දස්සති නො චෙ න දස්සතීති බ්‍රාහ්මණවණ්ණෙන තස්ස සන්තිකං ආගමි.

බොධිසත්තොපි කාරපත්තානි සෙදෙත්වා ඔතාරෙත්වා සීතල භූතානි ඛාදිස්සාමීති පණ්ණසාලද්වාරෙ නිසීදි. අථස්ස පුරතො සක්කො භික්ඛාය අට්ඨාසි. මහාසත්තො තං දිස්වා සොමනස්සප්පත්තො හුත්වා ලාභා වත මෙ යාචකං පස්සාමි අජ්ජ මම මනොරථං මත්ථකං පාපෙත්වා දානං දස්සාමීති පක්කභාජනෙනෙවාදාය ගන්ත්වා ඉදං මෙ දානං සබ්බඤ්ඤුතඤ්ඤාණස්ස. පච්චයො හොතූති අත්තනො අසෙසෙත්වාව තස්ස භික්ඛාභාජනෙ පක්ඛිපි බ්‍රාහ්මණො දානං ගහෙත්වා අන්තරධායි.

මහාසත්තොපි තස්ස දත්වා පුන අපවිසිත්වා පීතිසුඛෙනෙව වීතිනා මෙත්වා පුන දිවසෙපි පවිසිත්වා තථෙව පණ්ණසාලද්වාරෙ නිසීදි. සක්කො පුන බ්‍රාහ්මණවෙසෙන ආගමි පුනපි තස්ස දත්වා මහාසත්තො තථෙව වීතිනාමෙසි. තතියදිවසෙපි තථෙව දත්වා අහො මෙ ලාභා කාර පත්තාති තිස්සාය මහන්තං පුඤ්ඤං පසවාමීති සොමනස්සප්පත්තො තයො දිවසෙ අනාහාරතාය දුබ්බලොපි සමානො මජ්ඣන්තික සමයෙ පණ්ණසාලතො නික්ඛමිත්වා දානං ආවජ්ජෙන්තො පණ්ණසාල ද්වාරෙ නිසීදි.

සක්කොපි චින්තෙසි අයං බ්‍රාහ්මණො තයො දිවසෙ නිරාහාරො හුත්වා එවං දුබ්බලොපි දානං දෙන්තො තුට්ඨචිත්තොව දෙති චිත්තස්ස අඤ්ඤථත්තමත්තං නත්ථි අහං ඉමං ඉදං නාම පත්ථෙත්වා දානං දෙතීති න ජානාමි පුච්ඡිත්වා අජ්ඣාසයමස්ස සුත්වා දානකාරණං ජානිස්සාමීති. සො මජ්ඣන්තිකෙ වීතිවත්තෙන මහන්තෙන සිරිසො භග්ගෙන තරුණසුරියො විය ජලමානො ආගන්ත්වා මහාසත්තස්ස පුරතො ඨත්වා අම්භො තාපස එවං උණ්හවාතෙ පහරන්තෙ එවරූපෙ ලොණජලපරික්ඛිත්තෙ අරඤ්ඤෙ කිමත්ථං තපොකම්මං කරෙසීති පුච්ඡි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා පඨමං ගාථමාහ.

> අකිත්තිං දිස්වාන සම්මන්තං සක්කො භූතපතී බ්‍රවි,
> කිමත්ථියං මහාබ්‍රහ්ම එකො සම්මසි ඝම්මනීති.

තත්ථ **කිමත්ථියං**ති කිං මනුස්සසම්පත්තිං පත්ථෙන්තො උදාහු සක්ක සම්පත්තිආදීනං අඤ්ඤතරන්ති.

මහාසත්තො තං සුත්වා සක්කභාවං චස්ස ඤත්වා නාහං එතා සම්පත්තියො පත්ථෙමි සබ්බඤ්ඤුතං පන පත්ථෙන්තො තපොකම්මං කරොමීති පකාසෙතුං දුතියං ගාථමාහ.

> දුක්ඛො පුනබ්භවො සක්ක සරීරස්ස ච භෙදනං,
> සම්මොහමරණං දුක්ඛං තස්මා සම්මාමි වාසවාති.

තත්ථ **තස්මා**ති යස්මා පුනප්පුන ජාති පුනප්පුන ඛන්ධානං භෙදනං සම්මොහමරණඤ්ච දුක්ඛං තස්මා යත්ථෙතානි නත්ථි තං නිබ්බානං පත්ථෙන්තො ඉධ සම්මාමීති එවං අත්තනො නිබ්බානජ්ඣාසයතං දීපෙසි.

තං සුත්වා සක්කො තුට්ඨමානසො සබ්බභවෙසු කිරායං උක්කණ්ඨිතො නිබ්බානත්ථාය අරඤ්ඤෙ විහරති වරමස්ස දස්සාමීති වරෙන නිමන්තෙන්තො තතියං ගාථමාහ.

> එතස්මිං තෙ සුලපිතෙ පතිරූපෙ සුභාසිතෙ,
> වරං කස්සප තෙ දම්මි යං කිඤ්චි මනසිච්ඡසීති.

තත්ථ **මනසිච්ඡසී**ති යං කිඤ්චි මනසා ඉච්ඡසි තං දම්මි වරං ගණ්හා හීති. මහාසත්තො වරං ගණ්හන්තො චතුත්ථං ගාථමාහ.

> වරං චෙ මෙ අදො සක්ක සබ්බභූතානමිස්සර,
> යෙන පුත්තෙ ච දාරෙ ච ධනධඤ්ඤං පියානි ච,
> ලද්ධා නරා න තප්පන්ති සො ලොභො න මයි වසෙති

තත්ථ වරං චෙ මෙ අදෙති සචෙ මය්හං වරං දෙසි. පියානි චාති අසුන්දරානි ච යානි පියභණ්ඩානි. න තප්පනාතීති පුනප්පුන පුනතාදයො පත්ථෙන්ති යෙව න තිත්තිං උපගච්ඡන්ති. න මයි වසෙති මයි මා වසතු මා උප්පජ්ජතු.

අථස්ස සක්කො තුස්සිත්වා උත්තරිම්පි වරං දෙන්තො මහා සත්තා ච ගණ්හන්තො ඉමා ගාථා අභාසිංසු.

එතස්මිං තෙ සුලපිතෙ පතිරූපෙ සුභාසිතෙ,
වරං කස්සප තෙ දම්මි යං කිඤ්චි මනසිච්ඡසි.

වරං චෙ මෙ අදෙ සක්ක සබ්බභූතානමිස්සර.
ඛෙත්තං වත්ථුං හිරඤ්ඤඤ්ච ගවාස්සං දාසපොරිසං,
යෙන ජාතෙන ජීයන්ති සො දොසො න මයි වසෙ.

එතස්මිං තෙ සුලපිතෙ පතිරූපෙ සුභාසිතෙ,
වරං කස්සප තෙ දම්මි යං කිඤ්චි මනසිච්ඡසි

වරං චෙ මෙ අදෙ සක්ක සබ්බභූතාන මිස්සර,
බාලං න පස්සෙ න සුණෙ න ච බාලෙන සංවසෙ,
බාලෙන අල්ලාපසල්ලාපං න කරෙ න ච රොචයෙ.

කින්නු තෙ අකරං බාලො වද කස්සප කාරණං,
කෙන කස්සප බාලස්ස දස්සනං නාභිකඞ්ඛසි.

අනයං නයති දුම්මෙධො අධුරායං නියුඤ්ජති,
දුන්නයො සෙය්‍යසො හොති සම්මා වුත්තො පකුප්පති,
විනයං සො න ජානාති සාධු තස්ස අදස්සනං.

එතස්මිං තෙ සුලපිතෙ පතිරූපෙ සුභාසිතෙ,
වරං කස්සප තෙ දම්මි යං කිඤ්චි මනසිච්ඡසි.

වරං චෙ මෙ අදෙ සක්ක සබ්බභූතානමිස්සර,
ධීරං පස්සෙ සුණෙ ධීරං ධීරෙන සහ සංවසෙ,
ධීරෙන අල්ලාපසල්ලාපං තං කරෙ තඤ්ච රොචයෙ.

කින්නු තෙ අකරං ධීරො වද කස්සප කාරණං,
කෙන කස්සප ධීරස්ස දස්සනං අභිකඞ්ඛසි.

නයං නයති මෙධාවී අධුරායං න යුඤ්ජති,
සුනයො සෙය්‍යසො හොති සම්මා වුත්තො න කුප්පති,
විනයං සො පජානාති සාධු තෙන සමාගමො.

එතස්මිං තෙ සුලපිතෙ පතිරූපෙ සුභාසිතෙ,
වරං කස්සප තෙ දම්මි යං කිඤ්චි මනසිච්ඡසි.

වරං චෙ මෙ අදෙ සක්ක සබ්බභූතානමිස්සර,
තතො රත්‍යා විවසනෙ සූරියස්සුග්ගමනම්පති.

දිබ්බා භක්ඛා පාතුභවෙය්‍යුං සීලවන්තා ච යාචකා,
දදතො ච මෙ න ඛීයෙථ දත්වා නානුතප්පෙය්‍යහං,
දදං චිත්තං පසාදෙය්‍යං එතං සක්ක වරං වරෙ.

එතසමිංතෙන සුලපිතෙ පතිරූපෙ සුභාසිතෙ,
වරං කස්සප තෙ දම්මි යං කිඤ්චි මනසිච්ඡසි.

වරං චෙ මෙ අදො සක්ක සබ්බභූතානමිස්සර,
න මං පුන උපෙය්‍යාසි එතං සක්ක වරං වරෙ.

බහූහි වතචරියාහි නරා ච අථ නාරියො,
දස්සනං අභිකඞ්ඛන්ති කින්නු මෙ දස්සනෙ භයං.

තං තාදිසං දෙවවණ්ණං සබ්බකාමසමිද්ධිනං,
දිස්වා තපො පමජ්ජෙය්‍යං එතං තෙ දස්සනෙ භයන්ති.

තත්ථ **යෙන ජාතෙනාති** යෙන විජාතෙන ජාතෙන කුද්ධා සත්තා පාණවධාදීනි වා කාතබ්බා රාජදණ්ඩවසෙන විසඛාදනාදීහි වා අත්තානං මරණවසෙන එථාති බෙතුාදීනි ජියන්ති සො දොසො මයි න වසෙය්‍යාති යාචති. **න සුණෙති** අසුභාවඨානෙ නාම වසන්තිපි ඉමෙහි කණ්ණෙහි න සුණෙය්‍යං. **කින්නු තෙ අකරන්ති** කින්නු තව බාලෙන මාතා මාරිතා උදාහු පිතා අඤ්ඤං වා පන තෙ කිං නාමබාලො අනත්ථං අකරි. **අනයං නයතීති** අකාරණං කාරණන්ති ගණ්හාති පාණාතිපාතාදීනි කත්වා ජීවිකං කප්පෙස්සාමීති එවරූපානි අනත්ථකම්මානි විනෙති. **අධුරායන්ති** සධුරාධුරසීලධුරපඤ්ඤාධුරෙසු අයොජෙත්වා අයොගෙ නියුඤ්ජති. **දුන්නයො සෙය්‍යසො හොතීති** දුන්නයොව තස්ස සෙය්‍යො හොති පඤ්චදුස්සීලකම්මානි සමාදාය වත්තනමෙව සෙය්‍යොති ගණ්හාති හිතපටිපත්තියා වා දුන්නයො හොති නෙතුං අසක්කුණෙය්‍යත්තා. **සම්මාවුත්තොති** හෙතුනා කාරණෙන වුත්තොපි කුප්පති. **විනයන්ති** එවං අභික්කමිතබ්බන්ති ආදිං ආචාර විනයං. **න ජානාති** ඔවාදං න පටිච්ඡති **සාධු තස්සාති** එතෙහි කාර ණෙහි තස්ස අදස්සනමෙව සාධු. **සූරියස්සුග්ගමණං පතීති** සූරියස්සුග්ගමණවෙලාය. **දිබ්බා භක්ඛාති** දිබ්බභොජනං. **යාචකාති** තස්ස දිබ්බභොජනස්ස පටිග්ගාහකා. **වණ්ණවන්ති සීලවන්ති** ඌනසීලඋපොසථකාලම්හි. **දස්සනං අභිකඞ්ඛන්තීති** දස්සනං මම අභිකඞ්ඛන්ති. **තං තාදිසන්ති** ආයස්මන්තං එවරූපං දිබ්බාලඞ්කාරවිභූසිතං. **පමජ්ජෙය්‍යන්ති** පමාද මාපජ්ජෙය්‍යං තව සිරිසම්පත්තිං පත්ථෙය්‍යං එවං නිබ්බාණත්ථාය පවත්ති තෙ තපොකම්මෙ සක්කට්ඨානං පත්ථෙන්තො පමත්තො නාම භවෙය්‍යං එතං තව දස්සනං මය්හං භයන්ති.

සක්කො සාධුභන්තෙ න තෙ ඉතොපට්ඨාය සන්තිකං ආගමිස්සාමීති තං අභිවාදෙත්වා ඛමාපෙත්වා පක්කාමි. මහාසත්තො යාවජීවං තත්ථෙව වසන්තො බ්‍රහ්මවිහාරෙ භාවෙත්වා බ්‍රහ්මලොකෙ නිබ්බත්ති.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා සක්කො අනුරුද්ධො අහොසි. අකිත්තිපණ්ඩිතො අහමෙවාති.

අකිත්තිජාතකං.

---

13. 8.

අහමෙව දුබ්භාසිතං භාසිං බාලොති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො කොකාලිකං ආරබ්භ කථෙසි.

එකස්මිං හි අන්තොවස්සෙ ද්වෙ අග්ගසාවකා ගණං විහාය විවිත්තවාසං වසිතුකාමා සත්ථාරං ආපුච්ඡිත්වා කොකාලිකරට්ඨෙ කොකාලිකස්ස වසනට්ඨානං ගන්ත්වා එවමාහංසු ආවුසො කොකාලික තං නිස්සාය අම්හාකං අම්හෙ ච නිස්සාය තව ඵාසුවිහාරෙ සති ඉමං තෙමාසං ඉධ වසෙය්‍යාමාති. කො පනාවුසො මං නිස්සාය තුම්හාකං ඵාසුවිහාරොති සචෙ ත්වං ආවුසො ද්වෙ අග්ගසාවකා ඉධ විහරන්තීති කස්සචි න ආරොචෙය්‍යාසි මයං සුඛං විහරෙය්‍යාම අයං තං නිස්සාය අම්හාකං ඵාසුවිහාරොති. අථ තුම්හෙ නිස්සාය මය්හං කො ඵාසුවිහාරොති මයං තුය්හං අන්තොතෙමාසං ධම්මං වාචෙස්සාම ධම්මකථං කථෙස්සාම එස තුය්හං අම්හෙ නිස්සාය ඵාසුවිහාරොති. වසථාවුසො යථාජ්ඣාසයෙනාති. සො තෙසං පණීතසෙනාසනං අදාසි තෙ ඵලසමාපත්තිසුඛෙන සුඛං වසිංසු න කොචි තෙසං තත්ථ වසනභාවං ජානාති තෙ වුත්ථවස්සා පවාරෙත්වා ආවුසො තං නිස්සාය සුඛං වුත්ථම්හ සත්ථාරං වන්දිතුං ගච්ඡාමාති තං ආපුච්ඡිංසු සො සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා තෙ ආදාය ධුරගාමං පිණ්ඩාය චරි ථෙරා කතභත්තකිච්චා ගාමතො නික්ඛමිංසු කොකාලිකො තෙ උය්‍යොජෙත්වා නිවත්තිත්වා මනුස්සානං ආරොචෙසි උපාසකා තුම්හෙ තිරච්ඡානසදිසා ද්වෙ අග්ගසාවකෙ තෙමාසං ධුරවිහාරෙ වසන්තෙ න ජානිත්ථ ඉදානි තෙ ගතාති මනුස්සා කස්මා පන භන්තෙ අම්හාකං න ආරොචිත්ථාති වත්වා බහුං සප්පිතෙලාදිභෙසජ්ජඤ්චෙව වත්ථච්ඡාදනඤ්ච ගහෙත්වා ථෙරෙ උපසඞ්කමිත්වා වන්දිත්වා ඛමථ නො භන්තෙ මයං තුම්හාකං අග්ගසාවකභාවං න ජානාම අජ්ජ නො කොකාලිකභද්දන්තස්ස වචනෙන ඤාතා අම්හාකං අනුකම්පාය ඉමානි භෙසජ්ජවත්ථච්ඡාදනානි ගණ්හථාති. කොකාලිකො ථෙරා අප්පිච්ඡා සන්තුට්ඨා ඉමානි වත්ථානි අත්තනා අගහෙත්වා මය්හං දස්සන්තීති චින්තෙත්වා උපාසකෙහි සද්ධිංයෙව ථෙරානං සන්තිකං ගතො ථෙරා භික්ඛුපරිපාචිතත්තා තතො කිඤ්චි නෙව අත්තනො ගණ්හිංසු න කොකාලිකස්ස දාපෙසුං. උපාසකා භන්තෙ ඉදානි අගණ්හන්තා පුන අම්හාකං අනුග්ගහත්ථාය ඉධාගච්ඡෙය්‍යාථාති යාචිංසු ථෙරා අධිවාසෙත්වා සත්ථු සන්තිකං අගමිංසු. කොකාලිකො ඉමෙ ථෙරා අත්තනා න ගණ්හන්තා මය්හම්පි න දාපෙසුන්ති ආඝාතං බන්ධි ථෙරාපි සත්ථු සන්තිකෙ ථොකං වසිත්වා අත්තනො පරිවාරෙ පඤ්චසතෙ භික්ඛූ ආදාය භික්ඛුසහස්සෙන සද්ධිං චාරිකං චරමානා කොකාලිකරට්ඨං පත්තා. තෙ උපාසකා පච්චුග්ගමනං කත්වා ථෙරෙ ආදාය තමෙව විහාරං නෙත්වා දෙවසිකං මහාසක්කාරං කරිංසු පහූතං භෙසජ්ජවත්ථච්ඡාදනං උප්පජ්ජති ථෙරෙහි සද්ධිං ගතභික්ඛූ චීවරානි. විචාරෙත්වා සද්ධිං ආගතභික්ඛූනඤ්ඤෙව දෙන්ති කොකාලිකස්ස න දෙන්ති ථෙරාපි තස්ස න දාපෙන්ති කොකාලිකො චීවරං න ලභිත්වා පාපිච්ඡා සාරිපුත්ත

මොග්ගල්ලානා පුබ්බෙ දීයමානං ලාභං අග්ගහෙත්වා ඉදානි ගණ්හන්ති පූරෙතුං න සක්කා අඤ්ඤෙ න ඔලොකෙන්තීති ථෙරෙ අක්කොසති පරිභාසති ථෙරා අයං අම්හෙ නිස්සාය අකුසලං පසවතීති සපරිවාරා නික්ඛමිත්වා අඤ්ඤං භන්තෙ කතිපාහං වසථාති මනුස්සෙහි යාචියමානාපි නිවත්තිතුං න ඉච්ඡිංසු. අථෙකො දහරභික්ඛු ආහ උපාසකා කථං ථෙරා වසිස්සන්ති තුම්හාකං කුලූපකථෙරො ඉමෙසං වාසං න සහතීති තෙ තස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා භන්තෙ තුම්හෙ කිර ථෙරානං ඉධ වාසං න සහථ ගච්ඡථ තෙ ඛමාපෙත්වා වා නිවත්තෙථ පලායිත්වා වා අඤ්ඤත්ථ වසථාති. සො උපාසකානං භයෙන ගන්ත්වා ථෙරෙ යාචි ථෙරා ගච්ඡාවුසො න මයං නිවත්තාමාති පක්කමිංසු සො නිවත්තෙතුං අසක්කොන්තො විහාරමෙව පච්චාගතො. අථ නං උපාසකා පුච්ඡිංසු නිවත්තිතා තෙ භන්තෙ ථෙරාති නිවත්තෙතුං නාසක්ඛිං ආවුසොති අථ නං ඉමස්මිං පාපධම්මෙ ඉධ වසන්තෙ පෙසලා භික්ඛූ න වසිස්සන්ති නික්කඩ්ඪාම නන්ති චින්තෙත්වා භන්තෙ මා ත්වං ඉධ වසි අම්හෙ නිස්සාය තුය්හං කිඤ්චි නත්ථීති ආහංසු සො තෙහි අවමානිතො පත්තචීවරමාදාය ජෙතවනං ගන්ත්වා සත්ථාරං උපසඞ්කමිත්වා පාපිච්ඡා භන්තෙ සාරිපුත්තමොග්ගල්ලානා පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතාති ආහ අථ නං සත්ථා මා හෙවං කොකාලික අවච පසාදෙහි කොකාලික සාරිපුත්තමොග්ගල්ලානෙසු චිත්තං පෙසලා භික්ඛූති වාරෙසි. කොකාලිකො තුම්හෙ භන්තෙ තුම්හාකං අග්ගසාවකානං සද්දහථ අහං පච්චක්ඛතො අද්දසං පාපිච්ඡා එතෙ පටිච්ඡන්නකම්මන්තා දුස්සීලාති වත්වා යාව තතියං සත්ථාරා නිවාරිතොපි තථෙව වත්වා උට්ඨායාසනා පක්කාමි තස්ස පක්කන්තමත්තස්සෙව සකලසරීරෙ සාසපමත්තා පිළකා උට්ඨහිත්වා අනුපුබ්බෙන වඩ්ඪිත්වා බෙලුවපක්කමත්තා හුත්වා භිජ්ජිත්වා පුබ්බලොහිතානි පග්ඝරිංසු. සො නිත්ථුනන්තො වෙදනාමත්තො ජෙතවනද්වාරකොට්ඨකෙ නිපජ්ජි. කොකාලිකෙන ද්වෙ අග්ගසාවකා අක්කුට්ඨාති යාව බ්‍රහ්මලොකා එකකොලාහලමහොසි. අථස්ස උපජ්ඣායො තුදී නාම බ්‍රහ්මා තං කාරණං ඤත්වා ගන්ත්වා ථෙරෙ ඛමාපෙස්සාමීති ආකාසෙ ඨත්වා කොකාලික ඵරුසං තෙ කම්මං කතං අග්ගසාවකෙ පසාදෙහීති ආහ. කො පන ත්වං ආවුසොති. තුදී බ්‍රහ්මා නාමාහන්ති නනු ත්වං ආවුසො භගවතා අනාගාමී ව්‍යාකතො අනාගාමීති ච අනාවත්තිධම්මො තස්මා ලොකාති වුත්තං ත්වං සඞ්කාරට්ඨානෙ යක්ඛො භවිස්සසීති මහාබ්‍රහ්මානං අපසාදෙසි. සො තං අත්තනො වචනං ගාහාපෙතුං අසක්කොන්තො තාව වාචාය ත්වමෙව පඤ්ඤායිස්සසීති වත්වා සුද්ධාවාසමෙව ගතො. කොකාලිකොපි කාලං කත්වා පදුමනිරයෙ උප්පජ්ජි. තස්ස තත්ථ නිබ්බත්තභාවං ඤත්වා සහම්පති මහාබ්‍රහ්මා තථාගතස්ස ආරොචෙසි සත්ථා භික්ඛූනං ආරොචෙසි. භික්ඛූ තස්ස අගුණං කථෙන්තා ධම්මසභායං කථං සමුට්ඨාපෙසුං ආවුසො කොකාලිකො කිර සාරිපුත්තමොග්ගල්ලානෙ අක්කොසිත්වා අත්තනො මුඛං නිස්සාය පදුමනිරයෙ උප්පන්නොති.

සත්ථා ආගන්ත්වා කායනුත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සන්නිසින්නාති පුච්ඡිත්වා ඉමායනාමාති වුත්තෙ න භික්ඛවෙ කොකාලිකො ඉදානෙව වචනෙන හතො අත්තනො මුඛං නිස්සාය දුක්ඛං අනුභවති පුබ්බෙපෙස මුඛං නිස්සාය දුක්ඛං අනුභවියෙවාති වත්වා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තෙ රජ්ජං කාරෙන්තෙ තස්ස පුරෙහිතො පිඞ්ගලො නික්ඛන්තදන්තො අහොසි. තස්ස බ්‍රාහ්මණී අඤ්ඤෙන බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං අතිචරි. සොපි තාදිසොව. පුරෙහිතො බ්‍රාහ්මණිං පුනප්පුන වාරෙන්තොපි වාරෙතුං අසක්කොන්තො චින්තෙසි ඉමං මම වෙරිං සහත්ථා මාරෙතුං න සක්කා උපායෙන නං මාරෙස්සාමීති. සො රාජානං උපසඞ්කමිත්වා ආහ මහාරජ තව නගරං සකලජම්බුදීපෙ අග්ගනගරං ත්වං අග්ගරාජා එවං අග්ගරඤ්ඤො නාම තව දක්ඛිණද්වාරං දුයුත්තං අවමඞ්ගලන්ති. ආචරිය ඉදානි කිං කාතබ්බන්ති. මඞ්ගලං යොජෙතබ්බන්ති. කිං ලද්ධුං වට්ටතීති. පුරාණද්වාරං හාරෙත්වා මඞ්ගලයුත්තානි දාරූනි ගහෙත්වා නගරපරිග්ගාහකානං භූතානං බලිං දත්වා මඞ්ගලනක්ඛත්තෙන පතිට්ඨාපෙතුං වට්ටතීති. තෙනහි එවං කරොථාති.

තදා බොධිසත්තො තක්කාරියො නාම මාණවො හුත්වා තස්ස සන්තිකෙ සිප්පං උග්ගණ්හාති. පුරෙහිතො පුරාණද්වාරං හාරෙත්වා නවං නිට්ඨාපෙත්වා රාජානං ආහ නිට්ඨිතං දෙව ද්වාරං සෙව භද්දනක්ඛත්තං තං අනතික්කාමෙත්වා බලිං කත්වා ද්වාරං පතිට්ඨාපෙතුං වට්ටතීති. ආචරිය බලිකම්මත්ථාය කිං ලද්ධුං වට්ටතීති. දෙව මහෙසක්ඛං ද්වාරං මහෙසක්ඛදෙවතාහි අධිග්ගහිතං එකං පිඞ්ගලං නික්ඛන්තදන්තං උභතො විසුද්ධං බ්‍රාහ්මණං මාරෙත්වා තස්ස මංසලොහිතෙන බලිං කත්වා සරීරං හෙට්ඨා ඛිපිත්වා ද්වාරං පතිට්ඨාපෙතබ්බං එවං තුම්හාකඤ්ච නගරස්ස ච සොත්ථි භවිස්සතීති සාධු ආචරිය එවරූපං බ්‍රාහ්මණං මාරෙත්වා ද්වාරං පතිට්ඨාපෙහීති.

සො තුට්ඨමානසො සෙව පච්චාමිත්තස්ස පිට්ඨිං පස්සිස්සාමීති උස්සාහජාතො අත්තනො ගෙහං ගන්ත්වා මුඛං රක්ඛිතුං අසක්කොන්තො තුරිතතුරිතො භරියං ආහ පාපෙ චණ්ඩාලි ඉතො පට්ඨාය කෙන සද්ධිං අභිරමිස්සසි සෙව තෙ ජාරං මාරෙත්වා බලිකම්මං කරිස්සාමීති. නිරපරාධං කිං කාරණා මාරෙස්සසීති. රාජා කාළාරපිඞ්ගලස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස මංසලොහිතෙන බලිං කත්වා නගරද්වාරං පතිට්ඨාපෙහීති ආහ ජාරො ච තෙ කාළාරපිඞ්ගලො තං මාරෙත්වා බලිං කරිස්සාමීති. සා ජාරස්ස සන්තිකං සාසනං පාහෙසි රාජා කිර කාළාරපිඞ්ගලං බ්‍රාහ්මණං මාරෙත්වා බලිං කාතුකාමො සචෙ ජීවිතුකාමො අඤ්ඤෙපි තයා සදිසෙ බ්‍රාහ්මණෙ ගහෙත්වා සෙව කාලස්සෙව පලායස්සූති. සො තථා අකාසි. තං නගරෙ පාකටං අහොසි සකලනගරතො සබ්බෙ කාළාරපිඞ්ගලා පලායිංසු පුරෙහිතො අමිත්තස්ස පලාතභාවං අජානිත්වා පාතොව රාජානං උපසඞ්කමිත්වා දෙව අසුකට්ඨානෙ කාළාරපිඞ්ගලො බ්‍රාහ්මණො අත්ථි තං ගණ්හාපෙථාති ආහ රාජා මනුස්සෙ පෙසෙසි තෙ තං අපස්සන්තා ආගන්ත්වා පලාතොති ආරොචෙසුං. අඤ්ඤත්ථ උපධාරෙථාති

සකලනගරෙ උපධාරෙන්තාපි න පස්සිංසු. තතො අඤ්ඤං උපධාරෙථාති වුත්තෙ දෙව ඨපෙත්වා පුරොහිතං අඤ්ඤො එවරූපො නත්ථීති වදිංසු. පුරොහිතං න සක්කා මාරෙතුන්ති. දෙව කිං වදෙථ පුරොහිතස්ස කාරණා අජ්ජ ද්වාරෙ අපතිට්ඨාපිතෙ නගරං අගුත්තං භවිස්සති ආචරියො කථෙන්තො අජ්ජ අතික්කමිත්වා ඉතො සංවච්ඡරච්චයෙන නක්ඛත්තං ලභිස්සසීති කථෙසි. සංවච්ඡරං නගරෙ අද්වාරකෙ පච්චත්ථිකානං ඔකාසො භවිස්සති. ඉමං මාරෙත්වා අඤ්ඤෙන ව්‍යත්තෙන බ්‍රාහ්මණෙන බලිකම්මං කාරෙත්වා ද්වාරං පතිට්ඨාපෙස්සාමාති. අත්ථි පන අඤ්ඤො ආචරියසදිසො පණ්ඩිතබ්‍රාහ්මණොති. අත්ථි දෙව තස්සෙව අන්තෙවාසිකො තක්කාරියමාණවො නාම තස්ස පුරොහිතට්ඨානං දත්වා මඞ්ගලං කරොථාති.

රාජා තං පක්කොසාපෙත්වා සම්මානං කාරෙත්වා පුරොහිතට්ඨානං දත්වා තථා කාතුං ආණාපෙසි. සො මහන්තෙන පරිවාරෙන නගරද්වාරං අගමාසි. පුරොහිතං රාජානුභාවෙන බන්ධිත්වා ආනයිංසු. මහාසත්තො ද්වාරං පතිට්ඨාපනට්ඨානෙ ආවාටං ඛණාපෙත්වා සාණිං පරික්ඛිපාපෙත්වා ආචරියෙන සද්ධිං අන්තොසාණියං අට්ඨාසි ආචරියො ආවාටං ඔලොකෙත්වා අත්තනො පතිට්ඨං අලභන්තො අත්ථො තාව මෙ නිප්ඵාදිතො අහොසි බාලතාය පන මුඛං රක්ඛිතුං අසක්කොන්තො වෙගෙන පාපිත්ථියා කථෙසින්ති අත්තනාව මෙ අත්තනො වධො ආහතොති මහාසත්තං ආලපන්තො පඨමං ගාථමාහ.

අහමෙව දුබ්භාසිතං භාසි බාලො
භෙකොව අරඤ්ඤෙ අහිමව්හයානො,
තක්කාරියෙ සොබ්භමිමං පතාමි
න කිරෙව සාධු අතිවෙලභාණීති.

තත්ථ **දුබ්භාසිතං භාසීති**. දුබ්භාසිතං භාසිං. **භෙකොවාති** යථා අරඤ්ඤෙ මණ්ඩූකො වසන්තො අත්තනො ඛාදකං අහිං **අව්හෙති** සො තං අව්හයමානො දුබ්භාසිතං භාසති නාම එවං අහමෙව දුබ්භාසිතං භාසිං. **තක්කාරියෙති** තස්ස නාමං **තක්කාරියාති** ඉත්ථිලිඞ්ගං. තෙනෙව තං ආලපන්තො එවමාහ. තං සුත්වා මහාසත්තො දුතියං ගාථමාහ.

පප්පොති මච්චො අතිවෙලභාණී
බන්ධං වධං සොකපරිද්දවඤ්ච,
අත්තානංයෙව ගරහාසි එත්තො
ආචෙර යං තං නිඛණන්ති සොබ්භෙති.

තත්ථ **අතිවෙලභාණීති** වෙලාතික්කන්තං පමාණාතික්කන්තං කත්වා කථනං නාම න සාධු **අතිවෙලභාණී** පුරිසො න සාධූතිපි අත්ථො. **සොකපරිද්දවන්ති** ආචරිය එවමෙතං අතිවෙලභාණී පුරිසො වධබන්ධනඤ්ච සොකඤ්ච මහන්තෙන සද්දෙන පරිදෙවඤ්ච පප්පොති. **ගරහාසීති** පරං **අගරහිත්වා** අත්තානංයෙව ගරහෙය්‍යාසි. **එත්තොති**

එතස්මිං කාරණෙ. ආචෙර ඝනනාති ආචරිය යෙන කාරණෙන තං. නිබ්බණනාති සොබෙහ තං තයාව කතං තස්මා අත්තානමෙව ගරහෙය්‍යාසීති වදති.

එවඤ්ච තං වත්වා ආචරිය වාචං අරක්ඛිත්වා න කෙවලං ත්වංයෙව දුක්ඛප්පත්තො අඤ්ඤෙපි පත්තායෙවාති වත්වා අතීතං ආහරිත්වා දස්සෙසි.

පුබ්බෙ කිර බාරාණසියං කාලී නාම ගණිකා අහොසි තස්සා තුණ්ඩිලො නාම භාතා කාලී එකදිවසං සහස්සං ගණ්හාති තුණ්ඩිලො පන ඉත්ථිධුත්තො සුරාධුත්තො අක්ඛධුත්තො ච අහොසි. සා තස්ස ධනං දෙති සො ලද්ධං ලද්ධං විනාසෙති සා තං වාරෙන්තී වාරෙතුං නාසක්ඛි සො එකදිවසං ද්‍යූතපරාජිතො නිවත්ථවත්ථානි දත්වා කටසාරකඛණ්ඩං නිවාසෙත්වා තස්සා ගෙහං ආගමි තාය ච දාසියො ආණත්තා හොන්ති තුණ්ඩිලස්ස ආගතකාලෙ කිඤ්චි අදත්වා ගීවාය නං ගහෙත්වා නීහරෙය්‍යාථාති තා තථා කරිංසු සො ද්වාරමූලෙ රොදන්තො අට්ඨාසි අථෙකො සෙට්ඨිපුත්තො නිච්චකාලං කාලියා සහස්සං ආහරන්තො තං දිවසං තං දිස්වා තුණ්ඩිල කස්මා රොදසීති පුච්ඡි සාමි ද්‍යූතෙ පරාජිතො මම භගිණියා සන්තිකං ආගතොම්හි තං මං දාසියො ගීවාය ගහෙත්වා නීහරිංසූති. තෙනහි තිට්ඨ භගිණියා තෙ කථෙස්සාමීති සො ගන්ත්වා භාතා තෙ කටසාරකඛණ්ඩං නිවාසෙත්වා ඨිතො වත්ථානිස්ස කිමත්ථං න දෙසීති ආහ. අහං තාව න දෙමි සචෙ පන තෙ සිනෙහො අත්ථි ත්වං දෙහීති අහං නෙව නදෙමි සචෙ පන තෙ සිනෙහො අත්ථි ත්වං දෙහීති. තස්මිං පන ගණිකාය ඝරෙ ඉදං චාරිත්තං ආභතං සහස්සතො පඤ්චසතානි ගණිකාය හොන්ති පඤ්චසතානි වත්ථගන්ධමාලාමූලානි හොන්ති ආගතපුරිසා තස්මිං ඝරෙ ලද්ධවත්ථානි නිවාසෙත්වා රත්තිං වසිත්වා පුන දිවසෙ ගච්ඡන්තා නිවාසෙත්වා ආභතවත්ථානෙව නිවාසෙත්වා ගච්ඡන්ති තස්මා සො සෙට්ඨිපුත්තො තාය දින්නං වත්ථං නිවාසෙත්වා අත්තනො සාටකෙ තුණ්ඩිලස්ස දාපෙසි සො නිවාසෙත්වා නදන්තො ගන්ත්වා සුරාගෙහං පාවිසි. කාලීපි දාසියො ආණාපෙසි සෙව එතස්ස ගමනකාලෙ වත්ථානි අච්ඡින්දෙය්‍යාථාති තා තස්ස නික්ඛමනකාලෙ ඉතොචිතො ච උපධාවිත්වා විලුම්පමානා විය සාටකෙ ගහෙත්වා ඉදානි යාහි කුමාරාති නග්ගං කත්වා විස්සජ්ජෙසුං. සො නග්ගොව නික්ඛමි ජනො පරිහාසං කරොති සො ලජ්ජිත්වා මයාවෙතං කතං අහමෙව අත්තනො මුඛං රක්ඛිතුං නාසක්ඛින්ති පරිදෙවි. ඉදං තාව දස්සෙතුං තතියං ගාථමාහ.

කිමෙවාහං තුණ්ඩිලමනුපුච්ඡිං
කරෙය්‍ය සං භාතරං කාලිකායං,
නග්ගොවහං වත්ථයුගඤ්ච ජීනො
අයම්පි අත්ථො බහුතාදිසොවායි.

තත්ථ බහුතාදිසොවාති සෙට්ඨිපුත්තොපිහි අත්තනා කතෙනෙව දුක්ඛං පත්තො ත්වම්පි තස්මා අයම්පි තුය්හං දුක්ඛප්පත්ති අත්ථො බහූහි කාරණෙහි තාදිසොව.

අපරෙපි බාරාණසියං අජපාලානං පමාදෙන ගොචරභූමියං වීසු මෙණ්ඩෙසු යුජ්ඣන්තෙසු එකො කුලිඞ්ගසකුණො ඉමෙ ඉදානි භින්නෙහි සීසෙහි මරිස්සන්ති වාරෙස්සාමි නෙති මාතුල මා යුජ්ඣථාති වාරෙත්වා තෙසං කථං අගහෙත්වා යුජ්ඣන්තානං යෙව පිට්ඨියම්පි සීසෙපි නිසීදිත්වා යාචිත්වා වාරෙතුං අසක්කොන්තො තෙන හි මං මාරෙත්වා යුජ්ඣථාති උභින්නං සීසමන්තරං පාවිසි තෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං පහරිංසු යෙව. සො සණ්හකරණියං පිංසිතො විය අත්තනා කතෙනෙව විනාසං පත්තො. ඉදං අපරම්පි කාරණං දස්සෙන්තො චතුත්ථං ගාථමාහ

යො යුජ්ඣමානානං අයුජ්ඣමානො,
මෙණ්ඩන්තරං අච්චුපතී කුලිඞ්ගො,
සො පිංසිතො මෙණ්ඩසිරෙහි තත්ථ
අයම්පි අත්ථො බහුතාදිසොවාති.

තත්ථ **මෙණ්ඩන්තර**න්ති මෙණ්ඩානං අන්තරං. **අච්චුපතීති** අතිගන්ත්වා උප්පති ආකාසෙ සීසානං වෙමජ්ඣෙ අට්ඨාසීති අත්ථො. **පිංසිතොති** පීළිතො.

අපරෙපි බාරාණසිවාසිනො ගොපාලකා ඵලිතං තාලරුක්ඛං දිස්වා එකං ඵලත්ථාය රුක්ඛං ආරොපෙසුං. තස්මිං ඵලානි පාතෙන්තෙ එකො කණ්හසප්පො වම්මිකා නික්ඛමිත්වා තාලං අභිරුහි. හෙට්ඨා ඨිතා දණ්ඩාදීහි පහරන්තාපි තං වාරෙතුං නාසක්ඛිංසු. තෙ සප්පො තාලං අභිරුහතීති ඉතරස්ස ආචික්ඛිංසු. සො භීතො මහාවිරවං විරවි. හෙට්ඨා ඨිතා එකං පිරසාටකං චතූසු කණ්ණෙසු ගහෙත්වා ඉමස්මිං සාටකෙ පතාති තං ආහංසු. සො පරිගිලිත්වා චතුන්නම්පි අන්තරෙ සාටකමජ්ඣෙ පති. තස්ස වාතවෙගෙන සන්ධාරෙතුං අසක්කොන්තා අඤ්ඤමඤ්ඤං සීසෙහි පහරිත්වා භින්නෙහි සීසෙහි ජීවිතක්ඛයං පත්තා. ඉදං කාරණං දස්සෙන්තො පඤ්චමං ගාථමාහ.

චතුරො ජනා පොත්ථකං අග්ගහෙසුං
එකඤ්ච පොසං අනුරක්ඛමානා,
සබ්බෙව තෙ භින්නසිරා සයිංසු
අයම්පි අත්ථො බහුතාදිසොවාති.

තත්ථ **පොත්ථක**න්ති සනසාටකං. **සබ්බෙව තෙති** තෙපි චත්තාරො ජනා අත්තනා කතෙනෙව භින්නසීසා සයිංසු.

අපරෙ බාරාණසිවාසිනො එළකචොරා රත්තිං එකං අජං ථෙනෙත්වා දිවා අරඤ්ඤෙ ඛාදිස්සාමාති තස්සා අවස්සන්තත්ථාය මුඛං බන්ධිත්වා වෙළුගුම්බෙ ඨපෙසුං. පුන දිවසෙ තං ඛාදිතුං ගච්ඡන්තා ආවුධං පමුස්සිත්වා අගමංසු. තෙ අජං මාරෙත්වා මංසං පචිත්වා ඛාදිස්සාම ආහරථාවුධන්ති එකස්සාපි හත්ථෙ ආවුධං අදිස්වා විනා ආවුධෙන එතං මාරෙත්වාපි මංසං ගණ්හිතුං න සක්කා විස්සජ්ජෙථ තං අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස

පුඤ්ඤං අත්ථීති විස්සජ්ජේසුං. තදා එකො වෙළුකාරො වෙළුං ගහෙත්වා පුනපි ආගන්ත්වා ගණ්හිස්සාමීති තලකාරසත්ථං වෙළුපත්තන්තරෙ ඨපෙත්වා පක්කාමි. අජා මුත්තම්හීති තුස්සිත්වා වෙළුමූලෙ කීළමානා පච්ඡිමපාදෙහි පහරිත්වා තං සත්ථං පාතෙසි. චොරා සත්ථසද්දං සුත්වා උපධාරෙත්වා තං දිස්වා තුට්ඨමානසා අජං මාරෙත්වා මංසං ඛාදිංසු. ඉති සාපි අජා අත්තනා කතෙනෙව මතාති ඉදං දස්සෙතුං ඡට්ඨමං ගාථමාහ.

අජා යථා වෙළුගුම්බස්මිං බද්ධා
අවෙක්ඛිපන්තී අසිමජ්ඣගඤ්ඡි,
තෙනෙව තස්සා ගලකාවකන්තං
අයම්පි අත්ථො බහුතාදිසොවාති.

තත්ථ **අවෙක්ඛිපන්තීති** කීළමානා පච්ඡිමපාදෙ ඛිපන්තී.

එවඤ්ච පන වත්වා අත්තනො වචනං රක්ඛිත්වා මිතභාණිනො නාම මරණදුක්ඛා මුඤ්චන්තීති දස්සෙත්වා කින්නරවත්ථුං ආහරි.

බාරාණසීවාසී කිරෙකො ලුද්දපුත්තො හිමවන්තං ගන්ත්වා එකෙනුපායෙන ජයම්පතී ද්වෙ කින්නරෙ ගහෙත්වා ආනෙත්වා රඤ්ඤො අදාසි. රාජා අදිට්ඨපුබ්බෙ කින්නරෙ දිස්වා ලුද්ද ඉමෙසං කො ගුණොති පුච්ඡි. දෙව එතෙ මධුරෙන සරෙන ගායන්ති මනුඤ්ඤං නච්චන්ති මනුස්සා එවං ගායිතුඤ්ච නච්චිතුඤ්ච න ජානන්තීති. රාජා ලුද්දස්ස බහුං ධනං දත්වා කින්නරෙ ගායථ නච්චථාති ආහ. කින්නරා සචෙ මයං ගායන්තා බ්‍යඤ්ජනං පරිපුණ්ණං කාතුං න සක්ඛිස්සාම දුග්ගීතං හොති අම්හෙ ගරහිස්සන්ති වධිස්සන්ති බහුං කථෙන්තානඤ්ච පන මුසාවාදො හොතීති තෙ මුසාවාදභයෙන රඤ්ඤා පුනප්පුන වුච්චමානාපි න ගායිංසු න නච්චිංසු. රාජා කුජ්ඣිත්වා ඉමෙ මාරෙත්වා මංසං පචිත්වා ආහරථාති ආණාපෙන්තො සත්තමං ගාථමාහ.

නයිමෙ දෙවා නපි ගන්ධබ්බපුත්තා
මිගා ඉමෙ අත්ථවසාභතා ඉමෙ,
එකඤ්ච නං සායමාසෙ පචන්තු
එකඤ්ච පුන පාතරාසෙ පචන්තූති.

තත්ථ **මිගා ඉමෙති** ඉමෙ හි සචෙ දෙවා ගන්ධබ්බා වා භවෙය්‍යුං නච්චෙය්‍යුං චෙව ගායෙය්‍යුඤ්ච ඉමෙ පන මිගා තිරච්ඡානගතා. **අත්ථවසාභතා ඉමෙති** අත්ථං පච්චාසිංසන්තෙන ලුද්දෙනානීතත්තා අත්ථවසෙන මම ආභතා එතෙසං එකං සායමාසෙ එකං පාතරාසෙ පචන්තූති.

කින්නරී චින්තෙසි රාජා කුද්ධො නිස්සංසයං මාරෙස්සති ඉදානි කථෙතුං කාලොති අනන්තරං ගාථමාහ.

සතං සහස්සානං දුබ්භාසිතානං
කලම්පි නාග්ඝන්ති සුභාසිතස්ස,
දුබ්භාසිතං සඞ්කමානො කිලෙසො
තස්මා තුණ්හී කිංපුරිසො න බාල්‍යාති.

තත්ථ **සඞ්කමානො කිලෙසෙසාති** කදාචි අහං භාසමානො දුබ්භාසිතං භාසෙය්‍යන්ති එවං දුබ්භාසිතං සඞ්කමානො **කිලිස්සති** කිලමති **තස්මාති** තෙන කාරණෙන තුම්හාකං නගාසිං න බාලභාවෙනාති.

රාජා කින්නරියා තුස්සිත්වා අනන්තරං ගාථමාහ.

> යා මෙසා ව්‍යාකාසි පමුඤ්චඑතං
> ගිරිඤ්ච නං හිමවන්තං නයන්තු,
> ඉමඤ්ච ඛො දෙන්තු මහානසාය
> පාතොව නං පාතරාසෙ පචන්තූති

තත්ථ **යා මෙසාති** යා මෙ එසා. **දෙන්තූති** මහානසත්ථාය දෙන්තු. කින්නරො රඤ්ඤො වචනං සුත්වා අයං මං අකථෙන්තං අවස්සං මාරෙස්සති ඉදානි කථෙතුං වට්ටතීති ඉතරං ගාථමාහ.

> පජ්ජුන්නනාථා පසවො පසුනාථා අයං පජා
> ත්වං නාථොසි මහාරාජ අමහනාථා මම භරියා,
> ද්වින්නමඤ්ඤතරං ඤත්වා මුත්තො ගවෙසෙය්‍ය පබ්බතන්ති.

තත්ථ **පජ්ජුන්නනාථාති** තිණභක්ඛා පසවො මෙඝනාථා නාම. **පසුනාථාති** අයං පන මනුස්සපජා පඤ්චගොරසෙන උපජීවන්ති පසුනාථා පසුපතිට්ඨා. **ත්වං නාථොසීති** අහං පන ත්වං නාථො ත්වං මම පතිට්ඨා අසි. **අමහ නාථාති** මම පන භරියාය අහං නාථො අහමස්සා පතිට්ඨා. **ද්වින්නමඤ්ඤතරං ඤත්වා මුත්තො ගවෙසෙය්‍ය පබ්බතන්ති** අම්හාකං ද්වින්නං අන්තරෙ එකො එකං මතං ඤත්වා සයං මරණතො මුත්තො පච්ඡා හිමවන්තං ගවෙසෙය්‍ය ජීවමානා පන මයං අඤ්ඤමඤ්ඤං න ජහාම තස්මා සචෙපි ඉමං හිමවන්තං පෙසෙතුකාමො පඨමං මං මාරෙත්වා පච්ඡා පෙසෙහීති.

එවඤ්ච පන වත්වා මහාරාජ න මයං තව වචනං අකාතුකාමතාය තුණ්හී අහුම්හ කථාය පන දොසං දිස්වා න කථයිම්හාති දීපෙන්තො ඉමං ගාථාද්වයමාහ.

> න වෙ නින්දා සුපරිවජ්ජයෙථ
> නානා ජනා සෙවිතබ්බා ජනින්ද,
> යෙනෙව එකො ලභතෙ පසංසං
> තෙනෙව අඤ්ඤො ලභතෙ නින්දිතාරං.
>
> සබ්බො ලොකො පරචිත්තෙන අචිත්තො
> සබ්බො ලොකො චිත්තවා සම්හි චිත්තෙ,
> පච්චෙකචිත්තා පුථුසබ්බසත්තා
> කස්සීධ චිත්තස්ස වසෙ න වත්තන්තීති.

තත්ථ **සුපරිවජ්ජයෙථාති** මහාරාජ නින්දා නාම සුඛෙන පරිවජ්ජෙතුං න සක්කා. **නානාජනාති** නානාච්ඡන්දජනා. **යෙනෙවාති** යෙන සීලාදිගුණෙනෙකො පසංසං ලභති තෙනෙව අඤ්ඤො නින්දිතාරං ලභති අම්හාකං කින්නරානං අන්තරෙ කථෙන්තො පසංසං ලභති මනුස්සානං අන්තරෙ නින්දං ඉති නින්දා නාම දුප්පරිවජ්ජියා සබ්බාහං කථං තවසන්තිකා

පසංසං ලභිස්සාමි. **සබ්බො ලොකො පරවිත්තෙන අවිත්තොති** මහාරාජ අසප්පුරිසො හි පාණාතිපාතාදිවිත්තෙන සප්පුරිසො පාණාතිපාතාවෙරමණිආදිවිත්තෙන අවිත්තොති එවං සබ්බො ලොකො පරවිත්තෙන අවිත්තොති අත්ථො. **විත්තවා සමහි විත්තෙනාති** සබ්බො පත්තපත්තො හීනෙනවා පණීතෙනවා විත්තෙන විත්තවා නාම. **පච්චෙකවිත්තාති** පාටියෙකවිත්තා පුථුප්පභෙදා සබ්බෙ සත්තා තෙසු කස්ස කස්ස තව අඤ්ඤස්ස වා විත්තෙන කින්නරී මාදිසො වා අඤ්ඤො වා වත්තෙය්‍ය තස්මා අයං මම විත්තවසෙන න වත්තතීති මා මය්හං කුජ්ඣි සබ්බසත්තා හි අත්තනො විත්තවසෙන ගච්ඡන්ති දෙවාති කිම්පුරිසො රඤ්ඤො ධම්මං දෙසෙසි.

රාජා සභාවමෙව කථෙති පණ්ඩිතො කින්නරොති සොමනස්සප්පත්තො හුත්වා ඔසානගාථමාහ.

තුණ්හී අහු කිම්පුරිසො සභරියො
යොදානි ව්‍යාකාසි භයස්ස භීතො,
සොදානි මුත්තො සුඛිතො අරොගො
වාචා කිරෙවත්ථවතී නරානන්ති.

තත්ථ **වාචා කිරෙවත්ථවතී නරානන්ති** වාචා කිරෙව ඉමෙසං සත්තානං අත්ථවතී හිතාවහා හොතීති අත්ථො.

රාජා කින්නරෙ සුවණ්ණපඤ්ජරෙ නිසීදාපෙත්වා තමෙව ලුද්දං පක්කොසිත්වා ගච්ඡ ඉමෙ ගහිතට්ඨානෙයෙව විස්සජ්ජෙහීති විස්සජ්ජාපෙසි.

මහාසත්තොපි පස්සාචරිය එවං කින්නරා වාචං රක්ඛිත්වා පත්තකාලෙ කථිතෙන සුභාසිතෙනෙව මුත්තා ත්වං පන දුක්කථිතෙන මහාදුක්ඛං පත්තොති ඉදං උදාහරණං දස්සෙත්වා ආචරිය මා භායි ජීවිතන්තෙ දස්සාමීති අස්සාසෙසි අපිචඛො පන තුම්හෙ මං රක්ඛෙය්‍යාථාති වුත්තෙ න තාව නක්ඛත්තයොගො ලබ්භතීති දිවසං වීතිනාමෙත්වා මජ්ඣිමයාමසමනන්තරෙ මතං එළකං ආහරාපෙත්වා බ්‍රාහ්මණ යත්ථ කත්ථචි ගන්ත්වා ජීවාහීති කඤ්චි අජානාපෙත්වා උය්‍යොජෙත්වා එළකමංසෙන බලිං කත්වා ද්වාරං පතිට්ඨාපෙසි.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා න භික්ඛවෙ ඉදානෙව පුබ්බෙපි කොකාලිකො වාචාය හතොයෙවාති වත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා කළාරපිඞ්ගලො කොකාලිකො අහොසි. තක්කාරියපණ්ඩිතො පන අහමෙවාති.

තක්කාරියජාතකං.

---

18. 9

කස්ස ගාමවරං දම්මීති ඉදං සත්ථා වෙළුවනෙ විහරන්තො දෙවදත්තං ආරබ්භ කථෙසි.

සො කිර භික්ඛූහි බහූපකාරො තෙ ආවුසො දෙවදත්ත සත්ථා ත්වං තථාගතං නිස්සාය පබ්බජ්ජං ලභි තීණි පිටකානි උග්ගණ්හි ලාභසක්කාරං පාපුණීති වුත්තෙ න ආවුසො සත්ථාරා මම තිණග්ගමත්තෙනාපි උපකාරො කතො අහං සයමෙව පබ්බජිං සයං තීණි පිටකානි උග්ගණ්හිං සයං ලාභසක්කාරං පාපුණින්ති කථෙසි. භික්ඛූ ධම්මසභායං කථං සමුට්ඨාපෙසුං අකතඤ්ඤූ ආවුසො දෙවදත්තො අකතවෙදීති

සත්ථා ආගන්ත්වා කායනුත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සන්නිසින්නාති පුච්ඡිත්වා ඉමාය නාමාති වුත්තෙ න භික්ඛවෙ දෙවදත්තො ඉදානෙව අකතඤ්ඤූ පුබ්බෙපි අකතඤ්ඤූයෙව පුබ්බෙපෙස මයා ජීවිතෙ දින්නෙපි මම ගුණමත්තං න ජානාතීති වත්වා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තෙ රජ්ජං කාරෙන්තෙ එකො අසීතිකොටිවිභවො සෙට්ඨි පුත්තං ලභිත්වා මහාධනකොතිස්ස නාමං කත්වා සිප්පං උග්ගණ්හන්තො මෙ පුත්තො කිලමිස්සතීති කිඤ්චි සිප්පං න උග්ගණ්හාපෙසි. සො ගීතනච්චවාදනභොජනතො උද්ධං න කිඤ්චි අඤ්ඤාසි. තං වයප්පත්තං පතිරූපෙන දාරෙන සංයොජෙත්වා මාතාපිතරො කාලමකංසු.

සො තෙසං අච්චයෙන ඉත්ථිධුත්තසුරාධුත්තාදීහි පරිවුතො ධනව්‍යසනමුඛෙහි සබ්බං ධනං විද්ධංසෙත්වා ඉණං ආදාය තං දාතුං අසක්කොන්තො ඉණායිකෙහි චොදියමානො චින්තෙසි කිං මය්හං ජීවිතෙන තෙනෙවම්හි අත්තභාවෙන අඤ්ඤො විය ජාතො මතං මෙ සෙය්‍යොති සො ඉණායිකෙ ආහ තුම්හාකං ඉණපණ්ණානි ගහෙත්වා ආගච්ඡථ ගඞ්ගාතීරෙ මෙ නිහිතං කුලසන්තකං ධනං අත්ථි තං වො දස්සාමීති තෙ තෙන සද්ධිං අගමංසු. සො ඉධ ධනං ඉධ ධනන්ති නිධිට්ඨානං ආචික්ඛන්තො විය ගඞ්ගාය පතිත්වා මරිස්සාමීති පලායිත්වා ගඞ්ගාය පති සො ච චණ්ඩසොතෙන වුය්හන්තො කාරුඤ්ඤරවං රවි.

තදා මහාසත්තො රුරුමිගයොනියං නිබ්බත්තිත්වා පරිවාරං ඡඩ්ඩෙත්වා එකකොව ගඞ්ගානිවත්තනෙ රමණීයෙ සාලමිස්සකෙ සුපුප්ඵිතම්බවනෙ වසති. තස්ස සරීරච්ඡවි සුමජ්ජිතකඤ්චනපට්ටවණ්ණා අහොසි හත්ථපාදා ලාඛාපරිකම්මකතා විය නඞ්ගුට්ඨං චමරීනඞ්ගුට්ඨං විය සිඞ්ගානි රජතදාමවණ්ණානි අක්ඛීනි සුමජ්ජිතමණිගුළිකා විය මුඛං ඔදහිත්වා ඨපිතරත්තකම්බලගෙණ්ඩුකා විය සො අඩ්ඪරත්තසමයෙ තස්ස කාරුඤ්ඤසද්දං සුත්වා මනුස්සසද්දො සූයති මා මයි ධරන්තෙ මරතු ජීවිතමස්ස දස්සාමීති චින්තෙත්වා සයනගුම්බා උට්ඨාය නදීතීරං ගන්ත්වා අම්භො පුරිස මා භායි ජීවිතං තෙ දස්සාමීති අස්සාසෙත්වා සොතං ඡින්දන්තො ගන්ත්වා තං පිට්ඨියං ආරොපෙත්වා තීරං පාපෙත්වා අත්තනො වසනට්ඨානං නෙත්වා ඵලාඵලානි දත්වා ද්වීහතීහච්චයෙන භො පුරිස අහං තං ඉතො අරඤ්ඤා නීහරිත්වා බාරාණසිමග්ගෙ ඨපෙස්සාමි ත්වං සොත්ථිනා ගමිස්සසි අපි ඛො පන අසුකට්ඨානෙ නාම කඤ්චනමිගො වසතීති

ධනකාරණා මං රඤ්ඤො වා රජමහාමත්තස්ස වා මා ආචික්ඛිත්ථාති ආහ. සො සාධු සාමීති සම්පටිච්ඡි. මහාසත්තො තස්ස පටිඤ්ඤං ගහෙත්වා අත්තනො පිට්ඨෙ ආරොපෙත්වා බාරාණසීමග්ගෙ ඔතාරෙත්වා නිවත්ති.

තස්ස බාරාණසිං පවිසනදිවසෙ යෙව ඛෙමා නාම රඤ්ඤො අග්ගමහෙසී පච්චූසකාලෙ සුපිනන්තෙන සුවණ්ණවණ්ණමිගං අත්තනො ධම්මං දෙසෙන්තං දිස්වා චින්තෙසි සචෙ එවරූපො මිගො න භවෙය්‍ය නාහං සුපිනෙන පස්සෙය්‍යං අද්ධා භවිස්සති රඤ්ඤො ආරොචෙස්සාමීති. සා රාජානං උපසඞ්කමිත්වා මහාරාජ අහං සුවණ්ණවණ්ණස්ස මිගස්ස ධම්මං සොතුකාමා ලභිස්සාමි චෙ ජීවිස්සාමි නො චෙ නත්ථි මෙ ජීවිතන්ති ආහ.

රාජා තං අස්සාසෙත්වා සචෙ මනුස්සලොකෙ අත්ථි ලභිස්සසීති වත්වා බ්‍රාහ්මණෙ පක්කොසාපෙත්වා සුවණ්ණවණ්ණමිගා නාම හොන්තීති පුච්ඡිත්වා ආම දෙව හොන්තීති සුත්වා අලඞ්කතහත්ථික්ඛන්ධෙ සුවණ්ණචඞ්ගොටකෙ සහස්සත්ථවිකං ඨපෙත්වා යො සුවණ්ණමිගං ආචික්ඛති තස්ස සද්ධිං සහස්සත්ථවිකසුවණ්ණචඞ්ගොටකෙහි තඤ්ච හත්ථිං තතොච උත්තරිං දාතුකාමො හුත්වා සුවණ්ණපට්ටෙ ගාථං ලිඛාපෙත්වා එකං අමච්චං පක්කොසිත්වා එහි ත්වං තාත මම වචනෙන ඉමං ගාථං නගරවාසීනං කථෙහීති ඉමස්මිං ජාතකෙ පඨමං ගාථමාහ.

කස්ස ගාමවරං දම්මි නාරියො ච අලඞ්කතා,
කො මෙතං මිගමක්ඛාති මිගානං මිගමුත්තමන්ති.

අමච්චො සුවණ්ණපට්ටං ගහෙත්වා සකලනගරෙ වාචාපෙසි. අථ සෙට්ඨිපුත්තො බාරාණසිං පවිසන්තොව තං කථං සුත්වා අමච්චස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා අහං රඤ්ඤො එවරූපං මිගං ආචික්ඛිස්සාමි මං රඤ්ඤො දස්සෙහීති ආහ. අමච්චො හත්ථිතො ඔතරිත්වා තං රඤ්ඤො සන්තිකං නෙත්වා අයං කිර දෙව තං මිගං ආචික්ඛිස්සතීති දස්සෙසි රාජා සච්චං භො පුරිසාති පුච්ඡි. සො සච්චං මහාරාජ ත්වං එතං යසං මය්හං දස්සසීති වදන්තො දුතියං ගාථමාහ.

මය්හං ගාමවරං දෙහි නාරියො ච අලඞ්කතා,
අහන්තෙ මිගමක්ඛිස්සං මිගානං මිගමුත්තමන්ති.

තං සුත්වා රාජා තස්ස මිත්තදුභිස්ස තුස්සිත්වා අම්භො කුහිං සො මිගො වසතීති පුච්ඡිත්වා අසුකට්ඨානෙ නාම දෙවාති වුත්තෙ තමෙව මග්ගදෙසකං කත්වා මහන්තෙන පරිවාරෙන තං ඨානං අගමාසි. අථ නං සො මිත්තදූභී සෙනං දෙව සන්නිසීදාපෙහීති වත්වා සන්නිසින්නාය සෙනාය එසො සො දෙව සුවණ්ණමිගො එතස්මිං ඨානෙ වසතීති හත්ථං පසාරෙත්වා ආචික්ඛන්තො තතියං ගාථමාහ.

එතස්මිං වනසණ්ඩස්මිං අම්බා සාලා ච පුප්ඵිතා,
ඉන්දගොපකසඤ්ඡන්නා එත්ථෙසො තිට්ඨතී මිගොති.

තත්ථ **ඉන්දගොපකසඤ්ඡන්නා**ති එතස්ස වනසණ්ඩස්ස භූමි ඉන්දගොපකවණ්ණාය රත්තාය සුඛසම්ඵස්සාය තිණජාතියා සඤ්ඡන්නා තිවස්සික සසකස්ස කුච්ඡි විය මුදුකා එත්ථ එවං රමණීයෙ වනසණ්ඩෙ සො තිට්ඨතීති දස්සෙසි.

රාජා තස්ස වචනං සුත්වා අමච්චෙ ආණාපෙසි තස්ස මිගස්ස පලායිතුං අදෙන්තා ඛිප්පං ආවුධහත්ථෙහි පුරිසෙහි සද්ධිං වනසණ්ඩං පරිවාරෙථාති. තෙ තථා කත්වා උන්නදිංසු. රාජා කතිහිපි ජනෙහි සද්ධිං එකමන්තං අට්ඨාසි. සොපිස්ස පුරිසො අවිදූරෙ අට්ඨාසි. මහාසත්තො තං සද්දං සුත්වා චින්තෙසි මහතො බලකායස්ස සද්දො, තම්හා මෙ පුරිසා භයෙන උප්පන්නෙන භවිතබ්බන්ති සො උට්ඨාය සකලපරිසං ඔලොකෙත්වා රඤ්ඤො ඨිතට්ඨානං දිස්වා රඤ්ඤො ඨිතට්ඨානෙයෙව මෙ සොත්ථි භවිස්සති එත්ථෙව මයා ගන්තුං වට්ටතීති චින්තෙත්වා රාජාභිමුඛො පායාසි.

රාජා තං ආගච්ඡන්තං දිස්වා නාගබලො මිගො අවත්ථරන්තො ආගච්ඡෙය්‍ය සරං සන්නය්හිත්වා ඉමං මිගං සන්තාසෙත්වා සචෙ පලායති විජ්ඣිත්වා දුබ්බලං කත්වා ගණ්හිස්සාමීති ධනුං ආරොපෙත්වා බොධිසත්තාභිමුඛො අහොසි. තමත්ථං දස්සෙන්තො සත්ථා ගාථාද්වයමාහ.

ධනුං අද්වෙජ්ඣං කත්වාන උසුං සන්ධායුපාගමි,
මිගොච දිස්වා රාජානං දූරතො අජ්ඣභාසථ.

ආගමෙහි මහාරාජ මා මං විජ්ඣි රථෙසභ,
කො නු තෙ ඉදමක්ඛාසි එත්ථෙසො තිට්ඨතී මිගොති.

තත්ථ **අද්වෙජ්ඣ**න්ති ජියාය ච සරෙන ච සද්ධිං එකමෙව කත්වා **සන්ධායා**ති සන්නය්හිත්වා. **ආගමෙහී**ති මහාරාජ මා මං විජ්ඣි ජීවගාහමෙව මං ගණ්හාති මධුරාය මනුස්සවාචාය අභාසි.

රාජා තස්ස මධුරකථාය බජ්ඣිත්වා ධනුං ඔතාරෙත්වා ගාරවෙන අට්ඨාසි මහාසත්තොපි රාජානං උපසඞ්කමිත්වා මධුරපටිසන්ථාරං කත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. මහාජනොපි සබ්බාවුධානි ඡඩ්ඩෙත්වා ආගන්ත්වා රාජානං පරිවාරෙසි තස්මිං ඛණෙ මහාසත්තො සුවණ්ණකිංකිණිකං චාලෙන්තො විය මධුරස්සරෙන රාජානං **පුච්ඡි-කො නු තෙ ඉදමක්ඛාසි එත්ථෙසො තිට්ඨතී මිගො**ති. තස්මිං ඛණෙ සො පාපපුරිසො ථොකං පටික්කමිත්වා සොතපථෙ අට්ඨාසි රාජා ඉමිනා මෙ ත්වං දස්සිතොති කථෙන්තො ඡට්ඨං ගාථමාහ.

එස පාපචරො පොසො සම්ම තිට්ඨති ආරකා,
සො හි මෙ ඉදමක්ඛාසි එත්ථෙසො තිට්ඨතී මිගොති.

තත්ථ **පාපචරො**ති විස්සට්ඨාචාරො. තං සුත්වා මහාසත්තො තං මිත්තදුබ්භිං ගරහිත්වා රඤ්ඤා සද්ධිං සල්ලපන්තො සත්තමං ගාථමාහ.

සච්චං කිරෙවමාහංසු නරා එකච්චියා ඉධ,
කට්ඨං විප්ලාවිතං සෙය්‍යො න ත්වෙවෙකච්චියො නරොති.

තත්ථ **විපලාවිත**න්ති උත්තාරිතං. **එකච්චියොති** එකච්චො පන මිත්තදුභී පාපපුග්ගලො උදකෙ මරන්තොපි උත්තාරිතො නත්වෙව **සෙය්‍යො** **කට්ඨං** හි නානප්පකාරෙන උපකාරාය සංවත්තති මිත්තදුභී පන විනාසාය තස්මා තතො කට්ඨමෙව වරතරන්ති පොරාණකා **පණ්ඩිතා** කථිංසු මයා පන න තෙසං වචනං කතන්ති.

තං සුත්වා රාජා ඉතරං ගාථමාහ.

> කින්නු රුරු ගරහසි මිගානං
> කිං පක්ඛීනං කිමපන මානුසානං,
> භයංහි මං වින්දති නප්පරූපං
> සුත්වාන තං මානුසිං භාසමානන්ති.

තත්ථ **මිගාන**න්ති මිගානං අඤ්ඤතරං ගරහසි උදාහු පක්ඛීනං ආදු මනුස්සානන්ති පුච්ඡි. **මං වින්දතී**ති භයං මං පටිලභති අහං අත්තනි අනිස්සරො භයසන්තකො විය හොමි. **අනප්පරූප**න්ති මහන්තං.

තතො මහාසත්තො මහාරාජ න මිගං න පක්ඛිං ගරහාමි මනුස්සං පන ගරහාමීති දස්සෙන්තො නවමං ගාථමාහ.

> සමුද්ධරිං වාහනෙ වුය්හමානං
> මහොදකෙ සලිලෙ සීඝසොතෙ,
> තතො නිදානං භයමාගතං මම
> දුක්ඛො හවෙ රාජ අසබ්භිසඞ්ගමොති.

තත්ථ **වාහනෙ**ති පතිතපතිතෙ වහිතුං සමත්ථෙ ගඞ්ගාවහෙ. **මහොදකෙ සලිලෙ**ති මහොදකෙ මහාසලිලෙති අත්ථො. උභයෙනාපි ගඞ්ගාවහස්සෙව බහුදකතං දස්සෙති. **තතො නිදාන**න්ති මහාරාජ යො මයා තදා දස්සිතො පුරිසො එසො මයා ගඞ්ගාය වුය්හමානො අඩ්ඪරත්තසමයෙ කාරුණ්‌ඤං විරචයන්තො උත්තාරිතො තතො නිදානමෙව ඉමමජ්ජ භයං ආගතං අසප්පුරිසෙහි සමාගමො නාම දුක්ඛො මහාරාජාති.

තං සුත්වා රාජා තස්ස කුජ්ඣිත්වා එවං බහූපකාරස්ස නාම ගුණං න ජානි විජ්ඣිත්වා නං ජීවිතක්ඛයං පාපෙස්සාමීති දසමං ගාථමාහ.

> සොහං චතුප්පත්තමිදං විහඞ්ගමං
> තනුච්ඡිදං හදයෙ ඔස්සජාමි,
> හනාමි මිත්තදූමකිච්චකාරිං
> යො තාදිසං කම්මකතං න ජානෙති.

තත්ථ **චතුප්පත්ත**න්ති චතූහි වාජපත්තෙහි සමන්නාගතං. **විහඞ්ගම**න්ති ආකාසගාමිං. **තනුච්ඡිද**න්ති සරීරච්ඡින්දනං. **ඔස්සජාමී**ති එතස්ස හදයෙ විස්සජ්ජෙමි.

තතො මහාසත්තො මා එසමං තිස්සාය නාස්සතූති විනෙත්වා එසා දසමං ගාථමාහ.

ධීරස්ස බාලස්ස හවෙ ජනින්ද
සන්තො වධං නප්පසංසන්ති ජාතු,
කාමං ඝරං ගච්ඡතු පාපධම්මො
යඤ්චස්ස භත්තං තදෙතස්ස දෙහි
අහඤ්ච තෙ කාමකරො භවාමීති.

තත්ථ **කාමන්ති** කාමෙන යථාරුචියා අත්තනො ඝරං ගච්ඡතු **යඤ්චස්ස භත්තං තදෙතස්ස දෙහීති** යඤ්චස්ස ඉදං නාම තෙ දස්සාමීති තයා කථිතං තං තස්ස දෙහි. **කාමකරොති** ඉච්ඡාකරො යං ඉච්ඡසි තං කරොහි මංසං වා මෙ ඛාද කීළාමිගං වා කරොහි සබ්බත්ථ තෙ අනුකූලවත්තී භවිස්සාමීති අත්ථො.

තං සුත්වා රාජා තුට්ඨමානසො මහාසත්තස්ස ථුතිං කරොන්තො අනන්තරං ගාථමාහ.

අද්ධා රුරු අඤ්ඤතරො සතං සො
යො දුබ්භතො මානුසස්ස න දුබ්භි,
කාමං ඝරං ගච්ඡතු පාපධම්මො
යඤ්චස්ස භත්තං තදෙතස්ස දම්මි
අහඤ්ච තෙ කාමචාරං දදාමීති.

තත්ථ **සතං සොති** අද්ධා ත්වං සතං පණ්ඩිතානං අඤ්ඤතරොසි. **කාමචාරන්ති** අහං තව ධම්මකථාය පසීදිත්වා තුය්හං කාමචාරං අභයං දදාමි ඉතො පට්ඨාය තුම්හෙ නිබ්භයා යථාරුචියා විහරථාති මහාසත්තස්ස වරං අදාසි.

අථ නං මහාසත්තො මහාරාජ මනුස්සා නාම අඤ්ඤං මුඛෙන භණන්ති අඤ්ඤං කරොන්තීති පරිගණ්හන්තො ද්වෙ ගාථා අභාසි.

සුවිජානං සිගාලානං සකුන්තානඤ්ච වස්සිතං,
මනුස්සවස්සිතං රාජ දුබ්බිජානතරං තතො.

අපි චෙ මඤ්ඤතී පොසො ඤාති මිත්තො සඛාති වා,
යො පුබ්බෙ සුමනො හුත්වා පච්ඡා සම්පජ්ජතෙ දිසොති.

තං සුත්වා රාජා මිගරාජ මා මං එවං මඤ්ඤි අහං හි රජ්ජං ජහන්තොපි තුය්හං දින්නවරං න විජහිස්සං සද්දහ මය්හන්ති වරං අදාසි මහාසත්තො තස්ස සන්තිකා වරං ගණ්හන්තො අත්තානං ආදිං කත්වා සබ්බසත්තානං අභයදානං වරං ගණ්හි රාජාපි තං වරං දත්වා බොධිසත්තං නගරං නෙත්වා නගරඤ්ච මහාසත්තඤ්ච අලඞ්කාරාපෙත්වා දෙවියා ධම්මං දෙසාපෙසි. මහාසත්තො දෙවිං ආදිං කත්වා රඤ්ඤො ච රාජපරිසාය ච මධුරාය මනුස්සභාසාය ධම්මං දෙසෙත්වා රාජානං දසහි රාජධම්මෙහි ඔවදිත්වා මහාජනං අනුසාසිත්වා අරඤ්ඤං පවිසිත්වා මිගගණපරිවුතො වාසං කප්පෙසි රාජා සබ්බසත්තානං අභයං දම්මීති නගරෙ භෙරිඤ්චාරාපෙසි.

තතො පට්ඨාය මිගපක්ඛීනං කොචි හත්ථං පසාරෙතුං සමත්ථො නාම නාහොසි මිගගණො මනුස්සානං සස්සානි ඛාදති කොචි වාරෙතුං න සක්කොති මහාජනො රාජඞ්ගණං ගන්ත්වා උපක්කොසි තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ඉමං ගාථමාහ.

සමාගතා ජානපදා නෙගමා ච සමාගතා,
මිගා ධඤ්ඤානි ඛාදන්ති තං දෙවො පටිසෙධතූති.

තත්ථ තං දෙවොති තං මිගගණං දෙවො පටිසෙධතු.

තං සුත්වා රාජා ගාථාද්වයමාහ.

කාමං ජනපදො මාසි රට්ඨං චාපි විනස්සතු,
නත්වෙවාහං රුරුං දුබ්භෙ දත්වා අභයදක්ඛිණං.

මා මෙ ජනපදො ආසි රට්ඨඤ්චාපි විනස්සතු,
නත්වෙවාහං මිගරාජස්ස වරං දත්වා මුසා භණෙති.

තත්ථ මාසීති කාමං මය්හං ජනපදො මා හොතු. රුරුන්ති නත්වෙව අහං සුවණ්ණවණ්ණස්ස රුරුමිගරාජස්ස අභයදානදක්ඛිණං දත්වා දුබ්භිස්සාමි

මහාජනො රඤ්ඤො වචනං සුත්වා කිඤ්චි වත්තුං අවිසහන්තො පටික්කමි. සා කථා විත්ථාරිකා අහොසි තං සුත්වා මහාසත්තො මිගගණං සන්නිපාතෙත්වා ඉතො පට්ඨාය මනුස්සානං සස්සං මා ඛාදිත්ථාති ඔවදිත්වා අත්තනො ඛෙත්තෙසු පණ්ණසඤ්ඤං බන්ධන්තූති මනුස්සානං පෙසෙසි. මනුස්සා තථා කරිංසු තාය සඤ්ඤාය මිගා යාවජ්ජකාලා සස්සං න ඛාදන්ති.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා න භික්ඛවෙ ඉදානෙව දෙවදත්තො අකතඤ්ඤූ පුබ්බෙපි අකතඤ්ඤූයෙවාති වත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා සෙට්ඨිපුත්තො දෙවදත්තො අහොසි. රාජා ආනන්දො රුරුමිගො අහමෙවාති.

රුරුමිගජාතකං.

---

13. 10.

ආසිංසෙථෙව පුරිසොති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො අත්තනා සංඛිත්තෙන පුච්ඡිතස්ස පඤ්හස්ස ධම්මසෙනාපතිනො විත්ථාරෙන ව්‍යාකරණං ආරබ්භ කථෙසි.

තදා පන සත්ථා ථෙරං සඞ්ඛිත්තෙන පඤ්හං පුච්ඡි. දෙවොරොහණෙ. තත්‍රායං සඞ්ඛෙපතො ආනුපුබ්බි කථා–රාජගහසෙට්ඨිනො හි සන්තිකෙ චන්දනපත්තෙන ආයස්මතා පිණ්ඩොලභාරද්වාජෙන ඉද්ධියා ගහිතෙ සත්ථා භික්ඛූනං ඉද්ධිපාටිහාරියකරණං පටික්ඛිපි. තදා තිත්ථියා පටික්ඛිත්තං සමණෙන ගොතමෙන ඉද්ධියා පාටිහාරියකරණං ඉදානි සයම්පි න කරිස්සතීති චින්තෙත්වා මඞ්කුභූතෙහි අත්තනො සාවකෙහි කිං භන්තෙ ඉද්ධියා පත්තං න ගණ්හිත්ථාති වුච්චමානා නෙතං

ආවුසො අම්හාකං දුක්කරං ජීවස්ස පන දාරුපත්තස්සත්ථාය අත්තනො සඤ්ඤාපුබ්බමං ගුණං කො ගිහීනං පකාසෙස්සතීති න ගණ්හිම්හා සමණා පන සක්‍යපුත්තියා ලොලබාලතාය ඉද්ධිං දස්සෙත්වා ගණ්හිංසු මා අම්හාකං ඉද්ධිකරණං භාරොති චින්තයිත්ථ මයං හි තිට්ඨන්තු සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකා ආකඞ්ඛමානා පන සමණෙන ගොතමෙනෙව සද්ධිං ඉද්ධිං දස්සෙස්සාම සචෙහි සමණො ගොතමො එකං පාටිහාරියං කරිස්සති මයං ද්වෙ කරිස්සාම තතියං සමණො ගොතමො කරිස්සති මයං දිගුණං කරිස්සාමාති කථයිංසු. තං සුත්වා භික්ඛූ භගවතො ආරොචෙසුං භන්තෙ තිත්ථියා කිර පාටිහාරියං කරිස්සන්තීති විස්සත්ථා භික්ඛවෙ කරොන්තු අහම්පි කරිස්සාමීති තං සුත්වා බිම්බිසාරො ආගන්ත්වා භගවන්තං පුච්ඡි භන්තෙ පාටිහාරියං කිර කරිස්සථාති ආම මහාරාජාති නනු භන්තෙ සික්ඛාපදං පඤ්ඤත්තන්ති මහාරාජ තං මයා සාවකානං පඤ්ඤත්තං බුද්ධානං පන සික්ඛාපදං නාම නත්ථි යථාහි මහාරාජ තව උය්‍යානෙ පුප්ඵඵලං අඤ්ඤෙසං වාරිතං න තව එවං සම්පදමිදං දට්ඨබ්බන්ති. කහම්පන භන්තෙ පාටිහාරියං කරිස්සථාති. සාවත්ථිනගරෙ ගණ්ඩම්බරුක්ඛමූලෙති. අම්හෙහි තත්ථ කිං කත්තබ්බන්ති. න කිඤ්චි මහාරාජාති පුන දිවසෙ සත්ථා කතභත්තකිච්චො චාරිකං පක්කාමි මනුස්සා කුහිං භන්තෙ සත්ථා ගච්ඡතීති පුච්ඡන්ති සාවත්ථිනගරද්වාරෙ ගණ්ඩම්බරුක්ඛමූලෙ තිත්ථියමද්දනං යමකපාටිහාරියං කාතුන්ති තෙසං භික්ඛූ කථයන්ති මහාජනො අච්ඡරියරූපං කිර පාටිහාරියං භවිස්සති පස්සිස්සාම නන්ති ඝරද්වාරානි ඡඩ්ඩෙත්වා සත්ථාරා සද්ධිඤ්ඤෙව අගමාසි අඤ්ඤතිත්ථියා මයම්පි සමණස්ස ගොතමස්ස පාටිහාරියකරණට්ඨානෙ පාටිහාරියං කරිස්සාමාති උපට්ඨාකෙහි සද්ධිං සත්ථාරමෙව අනුබන්ධිංසු සත්ථා අනුපුබ්බෙන සාවත්ථිං ගන්ත්වා රඤ්ඤා පාටිහාරියං කිර භන්තෙ, කරිස්සථාති පුච්ඡිතො කරිස්සාමීති වත්වා කදා භන්තෙති වුත්තෙ ඉතො සත්තමෙ දිවසෙ ආසාළ්හියා පුණ්ණමාසියන්ති ආහ. මණ්ඩපං කරොමි භන්තෙති. අලං මහාරාජ මම පාටිහාරියකරණට්ඨානෙ සක්කො ද්වාදස යොජනිකං රතනමණ්ඩපං කරිස්සතීති. එතං කාරණං නගරෙ උග්ඝොසාපෙමි භන්තෙති. උග්ඝොසාපෙහි මහාරාජාති. රාජා ධම්මඝොසකං අලඞ්කතහත්ථිපිට්ඨිං ආරොපෙත්වා සත්ථා කිර සාවත්ථිද්වාරෙ ගණ්ඩම්බරුක්ඛමූලෙ තිත්ථියමද්දනං පාටිහාරියං කරිස්සති ඉතො සත්තමෙ දිවසෙති දෙවසිකං ඝොසනං කාරෙසි. තිත්ථියා ගණ්ඩම්බරුක්ඛමූලෙ කිර කරිස්සතීති සාමිකානං ධනං දත්වා සාවත්ථිසාමන්තෙ අම්බරුක්ඛෙ ඡින්දාපයිංසු ධම්මඝොසකො පුණ්ණමදිවසෙ පාතොව අජ්ජපාටිහාරියං භවිස්සතීති උග්ඝොසෙසි. දෙවතානුභාවෙන සකලජම්බුදීපෙ ද්වාරෙ ඨත්වා උග්ඝොසිතං විය අහොසි. යෙ යෙ ගන්තුං චිත්තං උප්පාදෙන්ති තෙ සාවත්ථිං පත්තමෙව අත්තානං පස්සිංසු ද්වාදසයොජනිකා පරිසා අහොසි.

සත්ථා පාතොව සාවත්ථිං පිණ්ඩාය පවිසිතුං නික්ඛමි ගණ්ඩො නාම උය්‍යානපාලො පිණ්ඩිපක්කමෙව කුම්භණ්ඩප්පමාණං මහන්තං අම්බපක්කං රඤ්ඤො හරන්තො සත්ථාරං නගරද්වාරෙ දිස්වා ඉදං තථාග

තස්සෙව අනුච්ඡවිකන්ති තං අදාසි. සත්ථා පටිග්ගාහාපෙත්වා තත්ථෙව එක
මන්තෙ නිසින්නො පරිභුඤ්ජිත්වා ආනන්ද ඉමං අට්ඨිං උය්‍යානපාලස්ස
ඉමස්මිං ඨානෙ රොපනත්ථාය දෙහි එස ගණ්ඩම්බො නාම භවිස්සතීති
ආහ. ථෙරො තථා අකාසි. උය්‍යානපාලො පංසුං වියූහිත්වා රොපෙසි තං
ඛණඤ්ඤෙව අට්ඨිං භින්දිත්වා මූලානි ඔතරිංසු නඞ්ගලසීසප්පමාණො
රත්තඞ්කුරො උට්ඨහිත්වා මහාජනස්ස ඔලොකෙන්තස්සෙව පණ්ණාස
හත්ථක්ඛන්ධො පණ්ණාසහත්ථසාඛො උබ්බෙධෙන ච හත්ථසතිකො අම්බ
රුක්ඛො සම්පජ්ජි තාවදෙවස්ස පුප්ඵානි ච ඵලානි ච උට්ඨහිංසු සො
මධුකරපරිවුතො සුවණ්ණවණ්ණඵලභරිතො නභං පූරෙත්වා අට්ඨාසි
වාතප්පහරණකාලෙ මධුරපක්කානි පතිංසු. පච්ඡා ආගච්ඡන්තා
භික්ඛූ පරිභුඤ්ජිත්වා ව ආගමිංසු සායණ්හසමයෙ දෙවරාජා
ආවජ්ජෙන්තො සත්ථාරා මණ්ඩපකරණං අම්හාකං භාරො හොතීති
ඤත්වා විස්සකම්මං පෙසෙත්වා ද්වාදසයොජනිකං නීලුප්පලසඤ්ඡන්නං
සත්තරතනමණ්ඩපං කාරෙසි. එවං දසසහස්සචක්කවාළදෙවතා සන්නි
පතිංසු. සත්ථා තිත්ථියමද්දනං අසාධාරණං සාවකෙහි යමකපාටිහාරියං
කත්වා බහුනො ජනස්ස පසන්නභාවං ඤත්වා ඔරුය්හ බුද්ධාසනෙ
නිසින්නො ධම්මං දෙසෙසි වීසතිපාණකොටියො අමතපානං පිවිංසු.

තතො පුරිමබුද්ධා පන පාටිහාරියං කත්වා කත්ථ ගච්ඡන්තීති
ආවජ්ජෙන්තො තාවතිංසභවනන්ති ඤත්වා බුද්ධාසනා උට්ඨාය දක්ඛිණ
පාදං යුගන්ධරමුද්ධනි ඨපෙත්වා වාමපාදෙන සිනෙරුමත්ථකං අක්ක
මිත්වා පාරිච්ඡත්තකමූලෙ පණ්ඩුකම්බලසිලාය වස්සං උපගන්ත්වා
අනෙතා තෙමාසං දෙවානං අභිධම්මකථං කථෙසි. පරිසා සත්ථු
ගතට්ඨානං අජානන්තී දිස්වාව ගමිස්සාමාති තත්ථෙව තෙමාසං වසි
උපකට්ඨාය පවාරණාය මහාමොග්ගල්ලානත්ථෙරො ගන්ත්වා භගවතො
ආරොචෙසි අථ නං සත්ථා පුච්ඡි කහං පන එතරහි සාරිපුත්තොති එස
භන්තෙ පාටිහාරියෙ පසීදිත්වා පබ්බජිතෙහි පඤ්චහි භික්ඛුසතෙහි
සද්ධිං සඞ්කස්සනගරෙ වසතීති. මොග්ගල්ලාන අහං ඉතො සත්තමෙ
දිවසෙ සඞ්කස්සනගරද්වාරෙ ඔතරිස්සාමි තථාගතං දට්ඨුකාමා
සඞ්කස්සනගරෙ සන්නිපතන්තූති. ථෙරො සාධූති පටිස්සුණිත්වා
ආගන්ත්වා පරිසාය ආරොචෙත්වා සකලපරිසං සාවත්ථිතො තිංස
යොජනං සඞ්කස්සනගරං එකමුහුත්තෙනෙව පාපෙසි. සත්ථා පවා
රෙත්වා මහාරාජ මනුස්සලොකං ගමිස්සාමීති සක්කස්ස ආරොචෙසි
සක්කො විස්සකම්මං ආමන්තෙත්වා දසබලස්ස මනුස්සලොකගමනත්ථාය
සොපානං කරොහීති ආහ. සො සිනෙරුමත්ථකෙ සොපානසීසං සඞ්කස්ස
නගරද්වාරෙ ධුරසොපානං කත්වා මජ්ඣෙ මණිමයං එකස්මිං පස්සෙ
රජතමයං එකස්මිං පස්සෙ සොවණ්ණමයන්ති තීණි සොපානානි
මාපෙසි සත්තරතනමයා වෙදිකා පරික්ඛෙපාති. සත්ථා ලොකවිවරණං
පාටිහාරියං කත්වා මජ්ඣෙ මණිමයෙන සොපානෙන ඔතරි. සක්කො
පත්තචීවරං අග්ගහෙසි. සුයාමො වාලවීජනිං සහම්පතිමහාබ්‍රහ්මා ඡත්තං
ධාරෙසි දසසහස්සචක්කවාළදෙවතා දිබ්බගන්ධමාලාදීහි පූජයිංසු

සත්ථාරං ධුරසොපානෙ පතිට්ඨිතං පඨමමෙව සාරිපුත්තත්ථෙරො වන්දි පච්ඡා සෙසපරිසා. තස්මිං සමාගමෙ සත්ථා චින්තෙසි මොග්ගල්ලානො ඉද්ධිමාති පාකටො උපාලි විනයධරොති සාරිපුත්තස්ස පන මහාපඤ්ඤාගුණො න පාකටො ඨපෙත්වා මං අඤ්ඤො එතෙන සදිසො සමපඤ්ඤො නාම නත්ථි පඤ්ඤාගුණමස්ස පාකටං කරිස්සාමීති පඨමං තාව පුථුජ්ජනපඤ්හං පුච්ඡි තං පුථුජ්ජනාව කථයිංසු තතො සොතාපන්නානං විසයෙ පඤ්හං පුච්ඡි තම්පි සොතාපන්නාව කථයිංසු පුථුජ්ජනා න ජානිංසු එවං සකදාගාමිවිසයෙ අනාගාමිවිසයෙ ඛීණාසවවිසයෙ මහාසාවකවිසයෙ ච පඤ්හං පුච්ඡි තම්පි හෙට්ඨිමා හෙට්ඨිමා න ජානිංසු උපරිමා උපරිමා කථයිංසු අග්ගසාවකවිසයෙ පුට්ඨපඤ්හම්පි අග්ගසාවකාව කථයිංසු අඤ්ඤෙ න ජානිංසු තතො සාරිපුත්තත්ථෙරස්ස විසයෙ පඤ්හං පුච්ඡිංසු තං ථෙරොව කථෙසි අඤ්ඤෙ න ජානිංසු. මනුස්සා කො නාම එස ථෙරො සත්ථාරා සද්ධිං කථෙතීති පුච්ඡිත්වා ධම්මසෙනාපති සාරිපුත්තො නාමාති සුත්වා අහො මහාපඤ්ඤොති වදිංසු තතො පට්ඨාය දෙවමනුස්සානං අන්තරෙ ථෙරස්ස මහාපඤ්ඤාගුණො පාකටො ජාතො අථ නං සත්ථා—

"යෙ ච සඞ්ඛාතධම්මාසෙ යෙ ච සෙඛා පුථූ ඉධ,
තෙසං මෙ නිපකො ඉරියං පුට්ඨො පබ්‍රූහි මාරිසා"ති[1].

බුද්ධවිසයෙ පඤ්හං පුච්ඡිත්වා ඉමස්ස නු ඛො සාරිපුත්ත සඞ්ඛිත්තෙන භාසිතස්ස කථං විත්ථාරෙන අත්ථො දට්ඨබ්බොති ආහ. ථෙරො පඤ්හං ඔලොකෙත්වා සත්ථා මං සෙඛාසෙඛානං භික්ඛූනං ආගමණපටිපදං පුච්ඡතීති පඤ්හෙ නික්කඞ්ඛො හුත්වා ආගමණපටිපදා නාම ඛන්ධාදිවසෙන බහූහි මුඛෙහි සක්කා කථෙතුං කතරාකාරෙන නු ඛො කථෙන්තො සත්ථු අජ්ඣාසයං ගණ්හිතුං සක්ඛිස්සාමීති අජ්ඣාසයෙ කඞ්ඛි සත්ථා සාරිපුත්තො පඤ්හෙ නික්කඞ්ඛො අජ්ඣාසයෙ පන මෙ කඞ්ඛති මයා නයෙ අදින්නෙ කථෙතුං න සක්ඛිස්සති නයමස්ස දස්සාමීති නයං දසෙන්තො භූතමිදන්ති සාරිපුත්ත සමනුපස්සසීති ආහ. එවං කිරස්ස අහොසි සාරිපුත්තො මමජ්ඣාසයං ගහෙත්වා කථෙන්තො ඛන්ධවසෙන කථෙස්සතීති ථෙරස්ස සහ නයදානෙන සො පඤ්හො නයසතෙන නයසහස්සෙන උපට්ඨාසි සො සත්ථාරා දින්නනයෙ ඨත්වා බුද්ධවිසයෙ පඤ්හං කථෙසි.

සත්ථා ද්වාදසයොජනිකාය පරිසාය ධම්මං දෙසෙසි. තිංසපාණකොටියො අමතපාණං පිවිංසු. සත්ථා පරිසං උය්‍යොජෙත්වා චාරිකං චරන්තො අනුපුබ්බෙන සාවත්ථිං ගන්ත්වා පුනදිවසෙ සාවත්ථියං පිණ්ඩාය චරිත්වා පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො භික්ඛූහි වත්තෙ දස්සිතෙ ගන්ධකුටිං පාවිසි. සායණ්හසමයෙ භික්ඛූ ථෙරස්ස ගුණකථං කථෙන්තා ධම්මසභායං නිසීදිංසු මහාපඤ්ඤො ආවුසො සාරිපුත්තො පුථුපඤ්ඤො හාසුපඤ්ඤො ජවනපඤ්ඤො තික්ඛපඤ්ඤො නිබ්බෙධිකපඤ්ඤො දසබලෙන සංඛිත්තෙන පුච්ඡිතපඤ්හං විත්ථාරෙන කථෙසීති.

---

1. සුත්තනිපාත—පාරායණවග්ග.

සත්ථා ආගන්ත්වා කායනුත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සන්නිසින්නාති පුච්ඡිත්වා ඉමාය නාමාති වුත්තෙ න භික්ඛවෙ ඉදානෙව පුබ්බෙපෙස සඞ්ඛිත්තෙන භාසිතස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං කථෙසියෙවාති වත්වා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තෙ රජ්ජං කාරෙන්තෙ බොධිසත්තො සරභමිගයොනියං නිබ්බත්තිත්වා අරඤ්ඤෙ පටිවසති. රාජා මිගවිත්තකො අහොසි ථාමසම්පන්නො අඤ්ඤමනුස්සං මනුස්සොතිපි න හණති. සො එකදිවසං මිගවං ගන්ත්වා අමච්චෙ ආහ යස්ස පස්සෙන මිගො පලායති තෙනෙව සො දාතබ්බොති. තෙ චින්තයිංසු කදාචි ගෙහමජ්ඣෙ ඨිතාපි කොට්ඨකා විරජ්ඣන්ති උට්ඨිතමිගං යෙන කෙනචි උපායෙන රඤ්ඤො ඨිතට්ඨානමෙව ආරොපෙස්සාමාති චින්තෙත්වා ච පන සාතිකං කත්වා රඤ්ඤො ධුරමග්ගං අදංසු. තෙ මහන්තං ගුම්බං පරික්ඛිපිත්වා මුග්ගරාදීහි භූමියං හනාපෙසුං පඨමමෙව සරභමිගො උට්ඨාය තික්ඛත්තුං ගුම්බං අනුපරිගන්ත්වා පලායනොකාසං ඔලොකෙන්තො සෙසදිසාසු මනුස්සෙ බාහාය බාහං ධනුනා ධනුං ආහච්ච නිරන්තරෙ ඨිතෙ දිස්වා රඤ්ඤො ඨිතට්ඨානෙයෙව ඔකාසං අද්දස. සො උම්මිලිතෙසු අක්ඛීසු වාලුකං ඛිපමානො විය රාජානං අභිමුඛො අගමාසි.

රාජා තං ලහුසම්පත්තං දිස්වා සරං ඛිපිත්වා විරජ්ඣි. සරභමිගා නාම සරං වඤ්චෙතුං ඡෙකා හොන්ති සරෙ අභිමුඛං ආගච්ඡන්තෙ වෙගං ගාහාපෙත්වා තිට්ඨන්ති පච්ඡතො ආගච්ඡන්තෙ වෙගෙන පුරතො ජවන්ති උපරිභාගෙනාගච්ඡන්තෙ පිට්ඨිං නාමෙන්ති පස්සෙනාගච්ඡන්තෙ ථොකං අපගච්ඡන්ති කුච්ඡිමජ්ඣං සන්ධායාගච්ඡන්තෙ පරිවත්තිත්වා පතන්ති සරෙ අතික්කන්තෙ වාතච්ඡින්නවලාහක වෙගෙන පලායන්ති සොපි රාජා තස්මිං පරිවත්තිත්වා පතිතෙ සරභො මෙ විද්ධොති නාදං මුඤ්චි. සරභො උට්ඨාය වාතවෙගෙන පලායි බලමණ්ඩලං භිජ්ජිත්වා උභොසු පස්සෙසු ඨිතා අමච්චා සරභං පලායමානං දිස්වා එකතො හුත්වා පුච්ඡිංසු මිගො කස්ස ඨිතට්ඨානං අභිරූහීති රඤ්ඤො ඨිතට්ඨානන්ති රාජා විද්ධො මෙති වදති කො නෙන විද්ධොති නිබ්බිරජ්ඣො හො අම්හාකං රාජා භූමි නෙන විද්ධාති ඉති තෙ නානප්පකාරෙන රඤ්ඤා සද්ධිං කෙළිං කරිංසු.

රාජා චින්තෙසි ඉමෙ මං පරිහාසන්ති මම පමාණං න ජානන්තීති ගාළ්හං නිවාසෙත්වා පත්තිකොව ඛග්ගං ආදාය සරභං ගණ්හිස්සාමීති වෙගෙන පක්ඛන්දි. අථ නං දිස්වා තීණි යොජනානි අනුබන්ධි. සරභො අරඤ්ඤං පාවිසි. රාජාපි පාවිසියෙව තත්ථ සරභමිගස්ස ගමනමග්ගෙ සට්ඨිහත්ථමත්තො මහාපූතිපාදනරකාවාටො අත්ථි සො තිංසහත්ථමත්තං උදකෙන පුණ්ණො තිණෙහි පටිච්ඡන්නො සරභො උදකගන්ධං ඝායිත්වාව ආවාටභාවං ඤත්වා ථොකං ඔසක්කිත්වා ගතො රාජා පන උජුකමෙව ආගච්ඡන්තො තස්මිං පති.

සරභො තස්ස පදසද්දං අසුණන්තො නිවත්තිත්වා තං අපස්සන්තො නරකාවාටෙ පතිතො භවිස්සතීති ඤත්වා ආගන්ත්වා ඔලොකෙන්තො තං ගම්භීරඋදකෙ අප්පතිට්ඨං කිලමන්තං දිස්වා තෙන කතං අපරාධං හදයෙ අකත්වා සඤ්ජාතකාරුඤ්ඤො මාමයි පස්සන්තො වරාකො නස්සතු ඉමම්හා නං දුක්ඛා මොචෙස්සාමීති ආවාටතීරෙ ඨිතො මා භායි මහාරාජ අහං තං දුක්ඛා මොචෙස්සාමීති වත්වා අත්තනො පියපුත්තං උද්ධරිතුං උස්සාහං කරොන්තො විය තස්සුද්ධරණත්ථාය සිලාය යොග්ගං කත්වාව විජ්ඣිස්සාමීති ආගතං රාජානං සට්ඨිහත්ථා නරකා උද්ධරිත්වා අස්සාසෙත්වා පිට්ඨිං ආරොපෙත්වා අරඤ්ඤා නීහරිත්වා සෙනාය අවිදූරෙ ඔතාරෙත්වා ඔවාදමස්ස දත්වා පඤ්චසු සීලෙසු පතිට්ඨාපෙසි.

රාජා මහාසත්තං විහාය ගන්තුං අසක්කොන්තො ආහ සාමි සරභරාජ මයා සද්ධිං බාරාණසිං එහි ද්වාදසයොජනිකාය තෙ බාරාණසියං රජ්ජං දම්මි තං කාරෙහීති. මහාරාජ මයං තිරච්ඡානගතා න නො රජ්ජෙනත්ථො සචෙ තෙ මයි සිනෙහො අත්ථි මයා දින්නානි සීලානි රක්ඛන්තො රට්ඨවාසිනොපි පඤ්චසීලං රක්ඛාපෙහීති තං ඔවදිත්වා අරඤ්ඤමෙව පාවිසි.

සො අස්සුපුණ්ණෙහි නෙත්තෙහි තස්ස ගුණෙ සරන්තොව සෙනං සංපාපුණිත්වා සෙනඞ්ගපරිවුතො නගරං ගන්ත්වා ඉතො පට්ඨාය සකලරට්ඨවාසිනො පඤ්චසීලානි රක්ඛන්තූති ධම්මභෙරිං චරාපෙසි. මහාසත්තෙන පන අත්තනො කතගුණං කස්සචි අකථෙත්වා සායං නානග්ගරසභොජනං භුඤ්ජිත්වා අලඞ්කතසයනෙ සයිත්වා පච්චූසකාලෙ මහාසත්තස්ස ගුණං සරිත්වා උට්ඨාය සයනපිට්ඨෙ පල්ලඞ්කෙන නිසීදිත්වා පීතිපුණ්ණෙන හදයෙන ඡහි ගාථාහි උදානං උදානෙසි.

ආසිංසෙථෙව පුරිසො න නිබ්බින්දෙය්‍ය පණ්ඩිතො,
පස්සාමි වොහං අත්තානං යථා ඉච්ඡිං තථා අහු.

ආසිංසෙථෙව පුරිසො න නිබ්බින්දෙය්‍ය පණ්ඩිතො,
පස්සාමි වොහං අත්තානං උදකා ථලමුබ්භතං.

වායමෙථෙව පුරිසො න නිබ්බින්දෙය්‍ය පණ්ඩිතො,
පස්සාමි වොහං අත්තානං යථා ඉච්ඡිං තථා අහු.

වායමෙථෙව පුරිසො න නිබ්බින්දෙය්‍ය පණ්ඩිතො,
පස්සාමි වොහං අත්තානං උදකා ථලමුබ්භතං.

දුක්ඛූපනීතොපි නරො සපඤ්ඤො
ආසං න ඡින්දෙය්‍ය සුඛාගමාය,
බහූහි ඵස්සා අහිතා හිතා ච
අවිතක්කිතා මච්චුමුපබ්බජන්ති.

අචින්තිතම්පි භවති චින්තිතම්පි විනස්සති,
න හි චින්තාමයා භොගා ඉත්ථියා පුරිසස්සවාති.

තත්ථ **ආසිංසෙථෙවාති** ආසාච්ඡෙදකකම්මං අකත්වා අත්තනො කම්මෙසු ආසං කරොථෙව න උක්කණ්ඨෙය්‍ය. **යථා ඉච්ඡිං**න්ති අහං හි සට්ඨිහත්ථා නරකා උට්ඨාතුං ඉච්ඡිං සොම්හි තථෙව ජාතො තතො උට්ඨිතොයෙවාති දීපෙති. **අහිතා හිතා චාති** දුක්ඛඵස්සා ච සුඛඵස්සා ච මරණඵස්සා ච ජීවිතඵස්සා චාතිපි අත්ථො. සත්තානං හි මරණඵස්සො අහිතො ජීවිතඵස්සො හිතො තෙසං අවිතක්කිතො අචින්තිතොපි මරණඵස්සො ආගච්ඡතීති දස්සෙති. **අචින්තිතම්පීති** මයා ආවාටෙ පතිස්සාමීති න චින්තිතං සරභං මාරෙස්සාමීති චින්තිතං ඉදානි පන මෙ චින්තිතං නට්ඨං අචින්තිතමෙව ජාතං. **භොගාති** යසපරිවාරා එතෙ චින්තාමයා න හොන්ති තස්මා ඤාණවතා විරියමෙව **කාතබ්බං විරියවතො**හි අචින්තිතම්පි හොතියෙව.

තස්සෙවං උදානං උදානෙන්තස්සෙව **අරුණං** උට්ඨහි. පුරොහිතො **පාතොව සුඛසෙය්‍යංපුච්ඡිතුං** ආගන්ත්වා ද්වාරෙ ඨිතො **තස්ස** උදාන**ගීතසද්දං සුත්වා** චින්තෙසි රාජා හිය්‍යො මිගවං අගමාසි තත්ථ සරභමිගං විරද්ධො භවිස්සති තතො අමච්චෙහි අවහසියමානො මාරෙත්වා තං ආනෙස්සාමීති ඛත්තියමානෙනෙව තං අනුබන්ධන්තො සට්ඨිහත්ථෙ නරකෙ පතිතො භවිස්සති දයාලුනා සරභරාජෙන රඤ්ඤො දොසං **අචින්තෙත්වා** රාජා උද්ධටො භවිස්සති තෙන මඤ්ඤෙ උදානං උදානෙතීති **එවං බ්‍රාහ්මණස්ස** රඤ්ඤො පරිපුණ්ණබ්‍යඤ්ජනං උදානං සුත්වා සුමජ්ජිතෙ **ආදාසෙ** මුඛං ඔලොකෙන්තස්ස ඡායා විය රඤ්ඤා ච සරභෙන ච **කතකාරණං** පාකටං අහොසි.

සො නඛග්ගෙන ද්වාරං ආකොටෙසි. රාජා කො එසොති **පුච්ඡි** අහං **දෙව පුරොහිතොති අථස්ස** ද්වාරං විවරිත්වා ඉතො **එහාචරියාති** ආහ **සො** පවිසිත්වා රාජානං ජයාපෙත්වා **එකමන්තං** ඨිතො අහං මහා **රාජ** තයා අරඤ්ඤෙ කතකාරණං ජානාමි ත්වං **එකං** සරභමිගං අනු **බන්ධන්තො නරකෙ පතිතො අථ** තං **සො** සරභො සිලාය **යොග්ගං කත්වා** නරකතො උද්ධරි **සො ත්වං** තස්ස ගුණං **සරිත්වා** උදානං උදානෙ **සීති වත්වා ද්වෙ** ගාථා අභාසි.

සරභං ගිරිදුග්ගස්මිං යං **ත්වං අනුසරී** පුරෙ,
අලීනචිත්තස්ස තුවං වික්කන්තමනුජීවසි.

යො තං විදුග්ගා නරකා **සමුද්ධරී**
සිලාය **යොග්ගං** සරභො **කරිත්වා,**
දුක්ඛූපනීතං මච්චුමුඛා පමොචයී,
අලීනචිත්තං තම්ගං වදෙසීති.

තත්ථ **අනුසරීති** අනුබන්ධි. **වික්කන්ත**න්ති උද්ධරණත්ථාය කත **පරක්කමං. අනුජීවසීති** උපජීවසි තස්සානුභාවෙන තයා ජීවිතං **ලද්ධන්ති අත්ථො. සමුද්ධරීති** උද්ධරි. **තම්ගං වදෙසීති** තං සුවණ්ණසරභ **මිගං ඉධ සිරිසයනෙ නිසින්නො වණ්ණෙසි.**

තං සුත්වා රාජා අයං මයා සද්ධිං න ච මිගවං ගතො සබ්බං පවත්තිං ජානාති කථං නු ඛො ජානාති පුච්ඡිස්සාමි නන්ති චින්තෙත්වා නවමං ගාථමාහ.

තුවන්නු තත්ථෙව තදා අහොසි
උදාහු තෙ කොචි නං එතදක්ඛා,
විවත්තච්ඡද්දො නුසි සබ්බදස්සී
ඤාණන්නු තෙ බ්‍රාහ්මණ භිංසරූපන්ති.

තත්ථ භිංසරූපන්ති කින්නු තෙ ඤාණං බලවජාතිකං තෙනෙතං ජානාසීති.

බ්‍රාහ්මණො නාහං සබ්බඤ්ඤුබුද්ධො ව්‍යඤ්ජනං සමෙක්ඛිත්වා තයා ඨපිතගාථානයෙන පන මය්හං අත්ථො උපට්ඨාතීති දීපෙන්තො දසමං ගාථමාහ.

න චෙවහං තත්ථ තදා අහොසිං
න චාපි මෙ කොචි නං එතදක්ඛා,
ගාථාපදානං ච සුභාසිතානං
අත්ථං තදානෙන්ති ජනින්ද ධීරාති.

තත්ථ සුභාසිතානන්ති ව්‍යඤ්ජනං අපෙක්ඛිත්වා සුට්ඨු භාසිතානං අත්ථං තදානෙන්තීති යො තෙසං අත්ථො තං ආනෙන්ති. උපධාරෙන්තීති.

රාජා තස්ස තුස්සිත්වා බහුං ධනමදාසි. තතො පට්ඨාය ච දානාදි පුඤ්ඤාභිරතො අහොසි මනුස්සාපි පුඤ්ඤාභිරතා හුත්වා මතමතා සග්ගපදමෙව පූරයිංසු. අථෙකදිවසං රාජා ලක්ඛං විජ්ඣිස්සාමීති පුරොහිතං ආදාය උය්‍යානං ගතො තදා සක්කො දෙවරාජා බහූ නවෙ දෙවෙ දෙවකඤ්ඤායො ච දිස්වා කින්නු ඛො කාරණන්ති ආවජ්ජෙන්තො සරභමිගෙන නරකා උද්ධරිත්වා රඤ්ඤො සීලෙසු පතිට්ඨාපිතභාවං ඤත්වා රඤ්ඤො ආනුභාවෙන මහාජනො පුඤ්ඤානි කරොති තෙන දෙවලොකො පරිපූරති ඉදානි ඛො පන රාජා ලක්ඛං විජ්ඣිතුං උය්‍යානං ගතො තං වීමංසිත්වා සීහනාදං නදාපෙත්වා සරභමිගස්ස ගුණං කථාපෙත්වා අත්තනො ච සක්කභාවං ජානාපෙත්වා ආකාසෙ ඨිතො ධම්මං දෙසෙත්වා මෙත්තායචෙව පඤ්චන්නං ච සීලානං ගුණං කථෙත්වා ආගමිස්සාමීති චින්තෙත්වා උය්‍යානං අගමාසි.

රාජාපි ලක්ඛං විජ්ඣිස්සාමීති ධනුං ආරොපෙත්වා සරං සන්නහි තස්මිං ඛණෙ සක්කො රඤ්ඤො ච ලක්ඛස්ස ච අන්තරෙ අත්තනො ආනුභාවෙන සරභං දස්සෙසි. රාජා තං දිස්වා සරං න මුඤ්චි අථ නං සක්කො පුරොහිතස්ස සරීරෙ අධිමුච්චිත්වා ගාථාය අජ්ඣභාසි.

ආදාය පත්තිං පරවිරියඝාතිං
චාපෙ සරං කිං විචිකිච්ඡසෙ තුවං,
නුණ්ණො සරො සරභං හන්තු ඛිප්පං
අන්නං හි එතං වරපඤ්ඤ රඤ්ඤොති.

තත්‍ථ පතන්තිනන්ති වාජපත්තෙහි සමන්නාගතං. **පරවිරියඝාතිනන්ති** පරෙසං විරියඝාතකං. **චාපෙ සරන්ති** එතං පතන්තිසඞ්ඛාතං සරං චාපෙ ආදාය සන්නය්හිත්‍වා ඉදානි ත්‍වං විචිකිච්ඡසි. **හනාතූති** තයා විස්සට්ඨො හුත්‍වා එස සරො ඛිප්පං ඉමං සරභං හනාතු. **අන්නං හි එතන්ති** වර පඤ්ඤ මහාරාජ සරභො නාම රඤ්ඤො ආහාරො භක්ඛොති අත්‍ථො. තතො රාජා ගාථමාහ.

අද්ධා පජානාමි අහම්පි එතං
අන්නං මිගො බ්‍රාහ්මණ ඛත්තියස්ස,
පුබ්බෙ කතඤ්ච අපචායමානො
තස්මා මිගං සරභං නො හනාමීති.

තත්‍ථ පුබ්බෙ කතඤ්චාති බ්‍රාහ්මණ අහමෙතං එකංසෙන ජානාමි යථා මිගො ඛත්තියස්ස අන්නං පුබ්බෙ පන ඉමිනා මය්හං කතගුණං පූජෙමි තස්මා න හනාමීති.

තතො සක්කො ගාථාද්වයමාහ.

නෙසො මිගො මහාරාජ අසුරෙසො දිසම්පති,
එතං හන්ත්‍වා මනුස්සින්ද භවස්සු අමරාධිපො.

සචෙ ච රාජ විචිකිච්ඡසෙ තුවං
හන්තුං මිගං සරභං සහායකං මෙ,
සපුත්තදාරො නරවීරියසෙට්ඨ
ගන්ත්‍වා තුවං වෙතරණිං යමස්සාති.

තත්‍ථ අසුරෙසොති අසුරො එස අසුරජෙට්ඨකො සක්කො එසොති අධිප්පායෙන වදති. **අමරාධිපොති** ත්‍වං එතං සක්කං මාරෙත්‍වා සයං සක්කො දෙවරාජා හොහීති වදති. **වෙතරණිං යමස්සාති** සචෙ එතං **සහායො** මෙති විදිත්‍වා න හනිස්සසි සපුත්තදාරො යමස්ස වෙතරණිනිරයං ගතො භවිස්සසීති තං තාසෙසි.

තතො රාජා ද්වෙ ගාථා අභාසි.

කාමං අහං ජානපදා ච සබ්බෙ
පුත්තා ච දාරා ච සහායසඞ්ඝා,
ගච්ඡෙමු තං වෙතරණිං යමස්ස
නත්වෙව හඤ්ඤො යො මම පාණදස්ස.

අයං මිගො කිච්ඡගතස්ස මය්හං
එකස්ස කත්තා විවනස්මිං ඝොරෙ,
තං තාදිසං පුබ්බකිච්චං සරන්තො
ජානං මහාබ්‍රහ්මෙ කථං හනෙය්‍යන්ති.

තත්‍ථ යො මම පාණදස්සාති බ්‍රාහ්මණ යො මම පාණදො අස්ස යෙන මෙ පියං ජීවිතං දින්නං තරකං පවිසන්තෙනාපි මයා සො **නත්වෙව හඤ්ඤො** න හන්තබ්බො අවජ්ඣො එසොති වදති. **එකස්ස කත්තා විවනස්මිං ඝොරෙති** දාරුණෙ අරඤ්ඤෙ පච්චත්ථිකස්ස සතො

එකස්ස අනාථස්ස මම **කත්තා** කාරකො ජීවිතස්ස දායකො සහායං තං ඉමිනා කතං තාදිසං පුබ්බකිච්චං **සරන්තො** තං ගුණං ජානන්තො යෙව කාතුං ගණ්හෙය්‍යං.

අථ සක්කො පුරොහිතස්ස සරීරතො අපගන්ත්වා සක්කත්තභාවං මාපෙත්වා ආකාසෙ ඨත්වා රඤ්ඤො ගුණං පසාසෙන්තො–

මිත්තාභිරාධී චිරමෙව ජීව
රජ්ජං ඉමං ධම්මගුණෙ පසාස,
නාරීගණෙහි පරිවාරියන්තො
මොදස්සු රට්ඨෙ තිදිවෙව වාසවො.

අක්කොධනො නිච්චපසන්නචිත්තො
සබ්බාතිථියාචයොගො භවිත්වා,
දත්වා ච භුත්වා ච යථානුභාවං
අනින්දිතො සග්ගමුපෙහි ඨානන්ති.

ගාථාද්වයමාහ.

තත්ථ **මිත්තාභිරාධීති** මිත්තෙ ආරාධෙන්තො තොසෙන්තො තෙසු අදුබ්භමානො. **සබ්බාතිථීති** සබ්බෙ ධම්මිකසමණබ්‍රාහ්මණෙ **අතිථි** පාහුණකෙ යෙව කත්වා පරිහරන්තො යාචිතබ්බයුත්තකො හුත්වා. **අනින්දිතොති** දානාදීනි පුඤ්ඤානි කාරණෙන පමුදිතොව දෙවලොකෙන අනින්දිතො හුත්වා සග්ගට්ඨානං උපෙහීති.

එවං වත්වා සක්කො දෙවරාජා අහං මහාරාජ තං පරිගණ්හිතුං ආගතො ත්වං අත්තානං පරිගණ්හිතුං නාදාසි අප්පමත්තො හොහීති තං ඔවදිත්වා සකට්ඨානමෙව ගතො

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා න භික්ඛවෙ ඉදානෙව පුබ්බෙපි සාරිපුත්තො සංඛිත්තෙන භාසිතස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං ජානාතියෙවාති වත්වා ජාතකං සමොධානෙසි.

තදා රාජා ආනන්දො අහොසි. පුරොහිතො සාරිපුත්තො. සරභමිගො පන අහමෙවාති.

සරභමිගජාතකං.

තෙරසකනිපාතවණ්ණනා
නිට්ඨිතා.

TRIPITAKA PUBLICATIONS.

Vol. No.	NAME OF BOOK.	EDITED BY.
1.	Petavatthu Aṭṭhakathā,	Siri Dhammaramatissa Nayaka Thero & Acarya Pandit Mapalagama Candajoti Thero
	Second Edition	Welivitiye Pandit Sorata Thero
2	Thera-Gāthaṭṭhakathā, 1st Part	Suriyagoda Sumangala Thero & Weboda Sangharatana Thero
3.	Theri-Gāthaṭṭhakathā,	Bihalpola Siri Dewarakkhita Nayaka Thero
4.	Digha Nikāyaṭṭhakathā 1st Part	Heyyantuduwe Dhammakitti Siri Dewamitta Nayaka Maha Thero
5.	Dhammapadaṭṭhakathā 1st Part	K. Siri Sumangala Ratanasara Nayaka Maha Thero
6,	Udānaṭṭhakathā Second Edition	Bihalpola Siri Dewarakhita Nayaka Thero, Welivitiye Pandit Sorata Thero & Pandit Palannoruwe Vimaladhamma Thero
7.	Suttanipātaṭṭhakathā	Suriyagoda Sumangala Thero & Pandit Mapalagama Candajoti Thero
	Second Edition	Acharya Baddegama Siri Piyaratana Maha Thero
8.	Visuddhimaggaṭṭhakathā	Pamunuwe Buddhadatta Maha Thero
9.	Nettippakaranaṭṭhakathā	Pandit Widurupola Piyatissa Nayaka Maha Thero
10	Mahāniddesaṭṭhakathā	Boruggamuwe Siri Rewata Maha Thero
11.	Khuddakapāṭhaṭṭhakathā	Acarya Pandit Welipitiye Dewananda Nayaka Thero
12	Buddhawamsaṭṭhakathā	Pandit Yagirala Paññananda Nayaka Maha Thero
13	Dhammapadaṭṭhakathā 2nd Part	K. Siri Sumangala Ratanasara Nayaka Maha Thero
14.	Cūlaniddesaṭṭhakathā	Boruggamuwe Siri Rewata Maha Thero
15.	Anguttara Nikāyaṭṭhakathā, 1st Part	Dhammakitti Siri Dhammananda Nayaka Maha Thero
16.	Samyuttanikāyaṭṭhakathā, 1st Part	Pandit Widurupola Piyatissa Nayaka Maha Thero
17.	Vimānavatthu Aṭṭhakathā	M. Siri Siddhattha Nayaka Maha Thero & Acarya Morontuduwe Siri Dhammananda Nayaka Thero

ToC

(TRIPITAKA PUBLICATIONS)

Vol. No.	NAME OF BOOK.	EDITED BY
18.	Thera-Gāthaṭṭhakathā 2nd Part	Rerukane Ariyañana Thero
19	Dīgha Nikāyaṭṭhakathā 2nd Part	Boruggamuwe Siri Rewata Maha Thero
20.	Jātakaṭṭhakathā 1st Part	Pandit Widurupola Piyatissa Nayaka Maha Thero
21.	Paṭisambhidā Maggaṭṭhakathā	M. Dhammakitti Siri Jinaratana Nayaka Maha Thero, M. Siri Anomadassi Nayaka Thero & Welivitiye Pandit Sorata Thero
22.	Samyutta Nikāyaṭṭhakathā, 2nd Part	Pandit Widurupola Piyatissa Nayaka Maha Thero
23.	Itivuttakaṭṭhakathā	Acarya Morontuduwe Siri Dhammananda Nayaka Thero
24.	Jātakaṭṭhakathā 2nd Part	Pandit Widurupola Piyatissa Nayaka Maha Thero
25.	Sutta Sangahaṭṭhakathā	Acarya Baddegama Siri Piyaratana Maha Thero
26.	Cariyāpiṭakaṭṭhakathā	Acarya Kukulnape Siri Dewarakkhita Thero
27.	Catubhānawāraṭṭhakathā	Pandit Doranegoda Nanasena Thero
28.	Samantapāsādikā Vinayaṭṭhakathā, 1st Part.	Acarya Baddegama Siri Piyaratana Thero & Welivitiye Pandit Sorata Thero
29.	Apadānaṭṭhakathā,	Welivitiye Pandit Sorata Thero
30.	Mātikaṭṭhakathā	Siri Saddhammakitti Karandana Jinaratana Maha Thero
31.	Samyutta Nikāyaṭṭhakathā, 3rd Part,	Pandit Widurupola Piyatissa Na aka Maha Thero
32.	Jātakaṭṭhakathā, 3rd Part,	Pandit Widurupola Piyatissa Nayaka Maha Thero
33.	Anguttara Nikāyaṭṭhakathā, 2nd Part,	Dhammakitti Siri Dhammananda Nayaka Maha Thero
34.	Vibhangaṭṭhakathā	Pandit Yagirala Siri Paññananda Nayaka Maha Thero
35.	Majjhima Nikāyaṭṭhakathā, 1st Part,	Dhammakitti Siri Dhammananda Nayaka Maha Thero
36.	Jātakaṭṭhakathā 4th Part	Pandit Widurupola Piyatissa Nayaka Maha Thero